

INVENTOINTIRAPORTTI

SALPALINJA

Sotahistoriallisten kohteiden arkeologinen inventointi
2009 - 2012

MUSEOVIRASTO

KULTTUURIYMPÄRISTÖN HOITO | ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT

JOHN LAGERSTEDT

ARKISTO JA REKISTERITIEDOT

Salpalinjan inventointi 2009 – 2012

Kunnat:	Hamina, Ilomantsi, Joensuu, Kemijärvi, Kerimäki, Kitee, Kontiolahti, Kouvola, Kuhmo, Kuusamo, Lappeenranta, Lemi, Lieksa, Luumäki, Miehikkälä, Nurmes, Polvijärvi, Punkaharju, Puumala, Ruokolahti, Rääkkylä, Salla, Savonlinna, Savukoski, Sulkava, Suomussalmi, Taipalsaari, Tohmajärvi, Virolahti
Tutkimuksen laatu:	inventointi
Ajoitus:	moderni, 1939 - 1944
Tutkimuslaitos:	Museovirasto, rakennushistorian osasto 4/2012 asti, Kulttuuriympäristönhoito / Arkeologiset kenttäpalvelut 5/2012 alkaen
Tutkija:	John Lagerstedt
Kenttätöaika:	19.4. – 1.10.2010 ja 18.4. – 30.9.2011
Tutkimuskustannukset:	293 000 €
Rahoittaja:	valtiovarainministeriö
Valokuvat:	Musketti-tietokannassa
Liitteet:	kuvaluettelo, kohdekartat
Alkuperäinen raportti:	Museoviraston arkisto
Kopiot (1 kpl):	valtiovarainministeriö

Kansikuva: Konekiväärikorsu nro 19 Virolahden Ahopellossa. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:320.

TIIVISTELMÄ

Museovirasto aloitti keväällä 2009 kolmivaiheisen inventointihankkeen Salpalinjan linnoitteiden tutkimiseksi. Salpalinjaksi kutsutaan Suomen itärajan turvaamiseksi linnoitettua puolustusketjua, joka rakennettiin vuosina 1940 – 1944. Salpalinja alkaa Virolahdelta, Suomenlahden rannalta ja jatkuu Koillis-Lappiin Savukosken kuntaan saakka. Salpalinjan rakentaminen oli suurin työmaa Suomen itsenäisyydenajan historiassa. Sen alueella ei taisteltu jatkosodan aikana. Sodan päätyttyä 1944 linnoitustyöt lopetettiin, mutta puolustusketjua pidettiin kunnossa 1980-luvulle asti.

Salpalinja siirtyi 2003 puolustusministeriöltä valtiovarainministeriön haltuun. Linnoitteita hoitaa nykyään Senaatti-kiinteistöt. Selvittääkseen minkälaisesta kokonaisuudesta tarkalleen ottaen on kysymys, valtiovarainministeriö tilasi Museovirastolta koko Salpalinjan puolustusketjua koskevan inventoinnin. Hankkeen tarkoituksena oli selvittää, missä Salpalinjan linnoitteet täsmälleen sijaitsevat ja missä kunnossa ne ovat. Maankäyttö- ja rakennuslain perusteella toisen maailmansodan aikaiset linnoitteet on otettava huomioon maankäytön suunnittelussa. Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää myös kohteiden ylläpidossa ja mahdollisissa entisöimishankkeissa.

Kolme vuotta kestänyt inventointihanke käynnistyi kesällä 2009 arkistoaineiston tutkimuksella ja aikaisempien inventointien kokoamisella. Arkistoista kuvattiin satoja vanhoja sotilaskarttoja, joiden avulla saatiin koko Salpalinjasta laadittua digitaalisessa muodossa oleva maastotietokanta nykypäivän karttapohjalle. Inventoinnin kenttä- ja jälkityövaiheessa hyödynnettiin lisäksi linnoitetuilta alueilta laserkeilauksella tehtyjä kolmiulotteisia maastomalleja.

Kenttätutkimukset tehtiin kahden vuoden aikana siten, että maastossa oltiin yhteensä 32 työviikkoa. Koska inventoitava alue on yli 900 kilometriä pitkä ja tutkimuksille varattu aika rajoitettu, jouduttiin tutkittavia alueita valikoimaan. Tutkimus painottui betonista rakennettuihin kesto-linnoituslaitteisiin. Inventoinnissa huomioitiin myös kenttälinnoitteet, kuten taistelu- ja yhdyshaudat sekä panssarivaunun esteet mutta niitä ei pystytty tutkimaan kauttaaltaan.

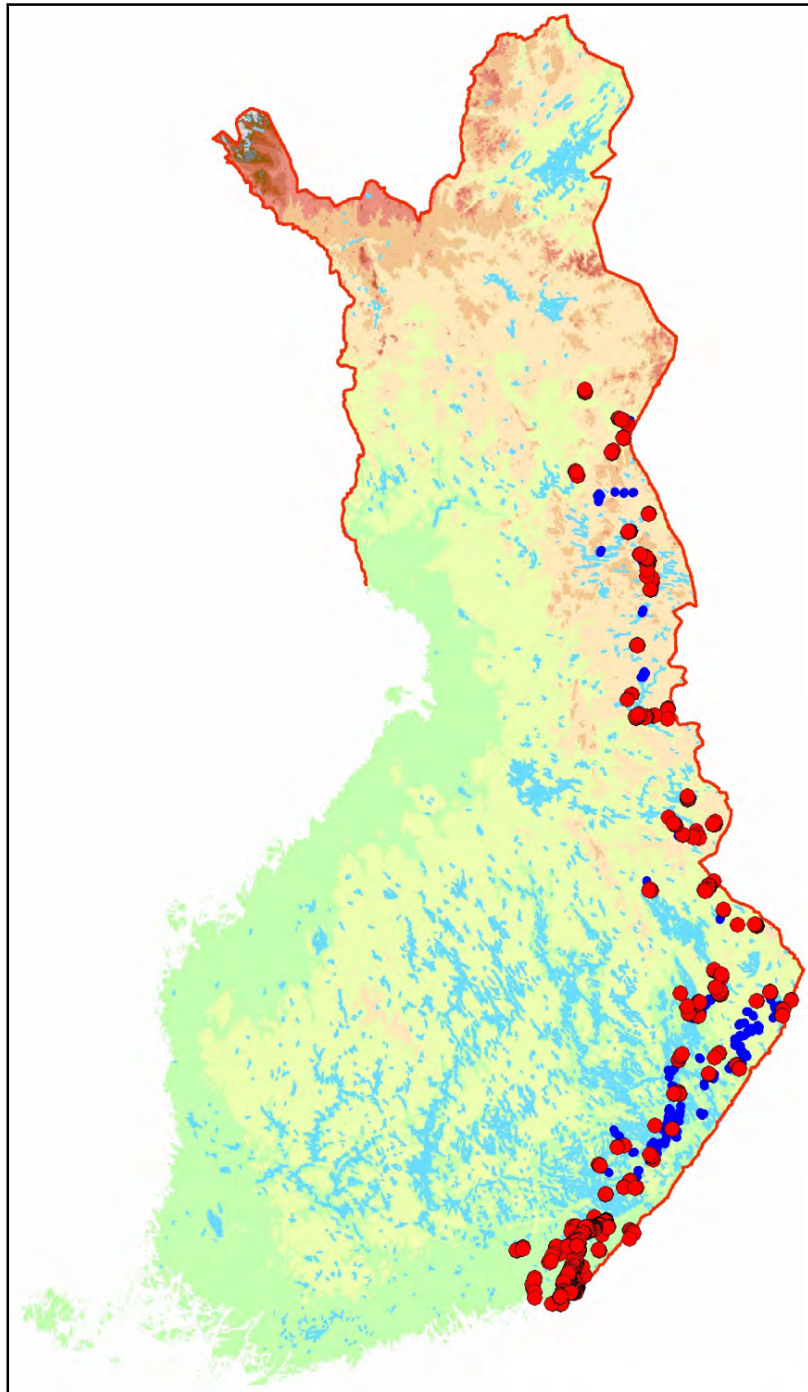
Linnoitteiden sijainnit määriteltiin GPS-paikantimella, niistä laadittiin kirjalliset kuvaukset ja ne dokumentoitiin valokuvaamalla. Inventointihanke päättyi keväällä 2012. Linnoitekohteiden tiedot syötettiin myös Museoviraston muinaisjäänösrekisteriin.

Salpalinjan puolustusketju muodostaa hyvin säilyneen linnoitekokonaisuuden. Salpalinja on todennäköisesti yksi parhaiten säilyneistä toisen maailmansodan aikaisista puolustusketjuista Euroopan alueella. Betonikorsut, kallioon louhitut majoitustunnelit ja kiviesteet ovat säilyneet hyvässä kunnossa. Väliaikaisiksi rakennettuja kenttälinnoitteita on tuhoutunut ja vaurioitunut enemmän mutta niiden muodostamat linnoitekokonaisuudet ovat myös säilyneet hyvin.

KARTTAOTE

Salpaliinja 2009 – 2012

Inventoidut alueet

Punaiset pisteet ovat tutkittuja alueita. Siniset pisteet näyttävät Salpaliinjan sijaintipaikat karttalähteiden perusteella. (Pohjakartta Maanmittauslaitos).

SISÄLLYSLUETTELO

ARKISTO JA REKISTERITIEDOT	1
TIIVISTELMÄ.....	2
KARTTAOTE	3
1. JOHDANTO.....	6
2. SALPALINJAN HISTORIA.....	9
3. INVENTOINTI.....	12
3.1 Tutkimusalueen rajausta	12
3.2 Tutkimusalue	14
3.3 Tutkimushistoria	14
3.4 Aikalaislähteet ja kartat	16
3.5 Tutkimusmenetelmä.....	18
4. SALPALINJAN LINNOITUSLAITTEET	21
4.1 Käsitteet ja linnoiteiden sijoittelu maastoon	21
4.2 Kenttälainnoitteet.....	22
4.2.1 Yhdyshaudat ja taisteluhaudat.....	22
4.2.2 Tuliasemat	23
4.2.3 Majoituskorsut.....	25
4.2.4 Tykkipatterit.....	25
4.3 Kestolinnoitteet.....	26
4.3.1 Lujusluokat	26
4.3.2 Teräsbetoniset korsut ja -pesäkkeet.....	27
4.3.3 Tunnelit	39
4.3.4 Teräspesäkkeet	40
4.3.5 Tykkipatterit.....	40
4.3.6 Esteet.....	41
4.3.7 Muut kohteet	45
5. YHTEENVETO	47
6. LOPUKSI	49
7. KOHDELUETTELO	50
7.1 Hamina	55
7.2 Kouvola	63
7.3 Lemi.....	64
7.4 Virolahti	73
7.5 Miehikkälä	158
7.6 Luumäki.....	186
7.7 Lappeenranta	228
7.8 Taipalsaari.....	278
7.9 Ruokolahti	280
7.10 Puumala	285
7.11 Sulkava.....	290
7.12 Punkaharju	292
7.13 Kerimäki	296
7.14 Savonlinna.....	302
7.15 Kitee	303
7.16 Rääkkylä.....	304

7.17 Tohmajärvi.....	306
7.18 Polvijärvi.....	308
7.19 Joensuu.....	309
7.20 Kontiolahti.....	317
7.21 Ilomantsi.....	321
7.22 Lieksa.....	324
7.23 Nurmes.....	331
7.24 Kuhmo.....	332
7.25 Suomussalmi.....	337
7.26 Kuusamo.....	341
7.27 Kemijärvi.....	353
7.28 Salla.....	356
7.29 Savukoski.....	360
8. LÄHTEET.....	362
9. LUETTELO KESTOLINNOITUSLAITTEISTA.....	364
10. VALOKUVAT.....	377
11. KOHDEKARTAT.....	390

1. JOHDANTO

Museovirastossa käynnistyi toukokuussa 2009 hanke toisen maailmansodan aikaisen nk. Salpalinjan linnoitteiden inventoimisesta. Hankkeen aloitti Museoviraston rakennushistorian osasto mutta vuoden 2011 aikana tapahtuneessa viraston organisaatiouudistuksessa hanke siirtyi Museoviraston Kulttuuriympäristön hoidon Arkeologisille kenttäpalveluille.

Puolustusministeriö siirsi Salpalinjan linnoituslaitteiden omistuksen valtionvarainministeriölle vuonna 2003. Linnoitteita on hallinnoinut ja hoitanut Senaatti-kiinteistöt valtiovarainministeriön lukuun ja laskuun. Rakentamattomat alueet siirtyivät Metsähallituksen omistukseen. Valtiovarainministeriö tilasi Museovirastolta selvityksen Salpalinjan kohteista ja niiden nykytilasta 2009. Inventointihankkeelle asetettiin ohjausryhmä, jonka edustajina toimivat hankkeen aikana: valtiovarainministeriöstä Ilkka Koponen, Senaatti-kiinteistöistä Jari Sipilä ja Henri Ryth, Metsähallituksesta Päivi Tervonen, Sotamuseosta Markku Palokangas ja Riitta Blomgren, Miehikkälän Salpalinja-museosta Armi Oinonen, Salpalinjan perinneyhdistys ry:stä Arto Mikkonen sekä Museovirastosta Mikko Härö, Ilari Kurri, Marianna Niukkanen, Helena Rosén, Veli-Pekka Suhonen ja John Lagerstedt. Ohjausryhmä kokoontui hankkeen aikana kuusi kertaa.

Inventointihankkeen tarkoituksena oli luoda kokonaiskuva Salpalinjan puolustusketjusta, selvittää missä sen linnoitteet tarkalleen sijaitsevat ja minkälaisessa kunnossa ne nykyään ovat. Hanke jaettiin kolmeen vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa 25.5.2009 – 28.2.2010 koottiin tiedot aikaisemmista tutkimuksista, käytiin läpi arkistolähteitä ja suunniteltiin tulevia kenttätutkimuksia. Toisessa vaiheessa 1.3.2010 – 28.2.2011 valmisteltiin ja toteutettiin 16 viikon kenttätutkimukset eri puolilla Salpalinjaa sekä koottiin hankittu tutkimusaineisto jälkityövaiheessa. Kolmannessa vaiheessa 1.3.2011 – 6.5.2012 tehtiin toinen 16 viikon kenttätutkimusvaihe ja laadittiin koko hankkeen loppuraportti. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 293 000 €. Tutkimuksen kustannuksista vastasi valtiovarainministeriö.

Inventointihankkeen projektipäällikkönä toimi tutkija FM John Lagerstedt. Apulaistutkijana toimi HuK Tiina Mikkanen. Maastossa liikuttii kahden hengen tutkimusryhmänä. Tutkimusavustaja HuK Markus Kankkunen toimi hankkeessa harjoittelijana 16.8. – 15.10.2010, jolloin hän oli maastotutkimuksissa Tiina Mikkasen tilalla ja työskenteli myös jälkityövaiheessa. Kohteiden paikantamisesta ja kirjallisista muistiinpanoista vastasi tutkija. Apulaistutkija vastasi kohteiden systemaattisesta valokuvaamisesta ja valmisteli kohteiden rajaukset yhdessä tutkijan kanssa. Jälkityövaiheessa laati tutkija raportin ja syötti kohteiden tiedot muinaisjäännösrekisteriin. Apulaistutkija laati kartta-aineiston ja syötti valokuvat kuvatietokantaan.

Toisen maailmansodan kohteet eivät ole muinaismuistolain määrittelemiä kiinteitä muinaisjäännöksiä. Maankäyttö- ja rakennuslain perusteella ne on kuitenkin otettava huomioon maankäytön suunnittelussa niiden historiallisen merkityksensä takia. Inventoidut kohteet syötettiin kuitenkin Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin statuksella 'mahdollinen muinaisjäännös'. Museovirasto aloitti inventointihankkeen aikana suunnittelutyön toisen maailmansodan aikaisten sotahistoriallisten kohteiden suojelusta.

Kohteiden alustavassa arvottamisessa on käytetty Museoviraston kolmiportaista luokitusta. Valtakunnallisesti merkittävät kohteet, joiden säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa kuuluvat luokkaan 1. Kohteet joiden arvon selvittäminen edellyttää lisätutkimuksia kuuluvat luokkaan 2 ja tuhoutuneet tai tutkitut kohteet, jotka eivät enää aiheuta suojelutoimia kuuluvat luokkaan 3. Inventoinnin yhteydessä merkittiin luokkaan 1 ne kohteet, jotka ovat jo aikaisemmin valtioneuvoston päätöksellä listattu valtakunnallisesti arvokkaiksi rakennetun kulttuuriperinnön alueiksi. Valtaosa inventoinnin kohteista kuuluvat luokkaan 2. Luokkaan 3 kuuluvia kohteita ei inventoinnissa ole.

Salpalinjan linnoituslaitteet voidaan jakaa kahteen pääryhmään: kenttä- ja kesto-linnoitteisiin niiden rakennustavan- ja materiaalien perusteella. Kenttälinoitteet ovat luonteeltaan tilapäi-

siä ja tukimateriaaleina on käytetty lähinnä hirsyä, puuriukuja tai vitsasmattoja. Kenttälinoitteisiin kuuluvia linnoituslaitteita ovat mm. taistelu- ja yhdyshaudat, puu- ja maarakenteiset tuliasemat sekä majoituskorsut. Kestolinnoitteet on tehty siten, että rakenteet kestävät sään vaikutusta useita vuosia. Rakennusmateriaaleina on käytetty betonia ja terästä. Kestolinnoitteiksi lasketaan mm. teräsbetoniset korsut, kallioluolarakenteet ja teräspesäkkeet. Linnoituslaitteista käytettävät nimitykset on tässä tutkimuksessa pyritty pitämään samoina kuin niiden rakentamisaikana. Esimerkiksi teräsbetonisella korsulla tarkoitetaan massiivista betonirakennusta, jota kansanomaisesti voisi nimittää bunkkeriksi.

Kenttätutkimuksia tehtiin 29 kunnan/kaupungin alueella. Muinaisjäännösrekisteriin lisättiin 315 kohdetta, joissa on yhteensä 780 alakohdetta. Tutkimuksessa hahmottuneessa kokonaiskuvausta voidaan todeta että, Salpalinjan puolustusketju muodostaa hyvin säilyneen linnoitekokonaisuuden. Yksittäiset betonirakenteiset kesto linnoituslaitteet ovat silmämääräisesti tarkasteltuna hyvässä kunnossa. Kenttälinoitteita on tuhoutunut ja vaurioitunut enemmän mutta niiden muodostamat kokonaisuudet ovat kaiken kaikkiaan säilyneet hyvin.

Tutkimuksen ulkopuolelle rajattiin Salpalinjaan liittyvät Suomenlahden itäisen rannikkoalueen saariin rakennetut linnoitteet, Kymijokilinjan varustukset, saksalaisten Lappiin rakentamat linnoitteet, Suomen sisäosiin rakennetut varastotunnelit ja muut varikkorakenteet sekä Hangon vuokra-alueen ympärille välirauhan aikana rakennettu Harparskog-linja.

Koko 900 kilometriä pitkää Salpalinjaa ei ehditty tutkia kattavasti 32 kenttätyöviikon aikana. Kohteita priorisoitiin jo hankkeen suunnitteluvaiheessa. Tutkimus keskittyi etenkin hankkeen tilaajan kannalta olennaisiin, teräksestä ja betonista rakennettuihin kesto linnoitteisiin ja niiden tarkkoihin sijaintipaikkoihin. Näiden ympärillä sijaitsevia kenttälinoitettuja taisteluhautaverkostoja ja satoja kilometrejä pitkiä panssarivaunujen estelinjoja ei voitu tutkia kauttaaltaan. Niiden sijaintipaikat on kuitenkin pyritty määrittämään kartta-aineistojen ja maastossa tehtyjen tarkastusten perusteella. Linnoituskohteiden rajauksien tarkkuuden voidaankin todeta olevan yleiskaavatasoa. Mikäli inventoinnissa rajatuille alueille tai niiden läheisyyteen ollaan kohdistamassa rakentamista ym. vaativat alueet yleensä tarkemman tutkimisen. Kaikkien inventointihankkeeseen kuuluvien kuntien ja kaupunkien alueilta jäi tutkimatta linnoitettuja alueita. Tämä korostuu etenkin Pohjois-Karjalan, Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Koillis-Lapin alueilla, jossa Salpalinjaan laskettavien linnoitteiden lisäksi on runsaasti myös talvisodan aikaisia varustuksia ja taistelupaikkoja, joista ei tutkimuksen puitteissa löydetty karttatietoja. Linnoitteiden rakentamiseen liittyviä ilmiöitä, kuten rakentajien parakkialueita, estekivilouhoksia, varikkoalueita sekä tiestöä tutkittiin vain kursorisesti.

Ennen kenttätyövaiheiden aloittamista vuosina 2010 ja 2011 julkaistiin tutkimuksista mediatiedotteet joita referoitiin useissa paikallisissa lehdissä ja Internetissä. Lehtihaastatteluja julkaistiin Helsingin Sanomissa, Etelä-Saimaassa, Kouvolan Sanomissa ja Koillis-Lapissa ja useissa pienemmissä paikallislehdissä sekä Aarre aikakauslehdessä. Yleisradion uutistoimitus ja MTV3 tekivät yhteensä kolme tv-haastattelua, jotka lähetettiin Ylen osalta myös radio-uutisissa. Salpalinjan inventointihanketta käsitteleviä esitelmää on pidetty yhdeksän kertaa ja kokonaiskuulijamäärä on n. 730 henkeä. Osa esitelmistä pidettiin kenttätutkimuspaikkakunnilla kuten Lappeenrannassa ja Miehikkälässä.

Inventoidut Salpalinjan kohteet on pyritty järjestämään kuntakohtaisesti ja kuntien sisällä suunnissa lännestä itää ja etelästä pohjoiseen. Kuntaudistusten synnyttämät jättikunnat aiheuttavat ongelmia inventointikohteiden esittämisyjärjestykseen. Tämä näkyy kohdeluettelon järjestyksessä erityisesti Lappeenrannan Ylämaan kohteiden osalta, jotka on esitetty vasta Luumäen kohteiden jälkeen.

Linnoitteet on rajattu kokonaisuuksiksi, joille annettiin nimi peruskartassa lähimmän sopivan paikannimen perusteella. Tämä saattaa erota kohteen vakiintuneesta nimestä. Kohteen rajauksen sisäpuolella olevat teräsbetonikorsut ja muut kesto linnoituslaitteet merkittiin muinaisjäännösrekisteriin alakohteina ja karttaliitteisiin omilla symboleilla. Korsujen, tykkiasemien ym. numeroinnissa käytettiin niiden rakentamisaikaista peitenumeroa. Mikäli se ei ollut tiedossa, on alakohteelle annettu järjestysnumero tai kirjain. Raportissa ilmoitetut mitat on yleensä mitattu sisätiloissa laseretäisyysmittarilla ja ulkona alle kolmen metrin mitat taittomitalla tai mitanauhalla ja pidemmät matkat askelmitoilla. Yli 50 metrin mittaukset tehtiin GPS-paikantimella. Kohteiden koordinaatteina on käytetty ETRS-TM35FIN -tasokoordinaatteja.

Helsingissä 30.4.2012

John Lagerstedt, tutkija, FM

2. SALPALINJAN HISTORIA

Suomen Salpa – Salpa-asema – Salpalinja

Päämajan operatiivinen osasto antoi 10. heinäkuuta 1944 käskyn: ”Ylipäällikkö on Kannaksen joukkojen komentajan ehdotuksesta vahvistanut välirauhan aikana aloitetusta puolustusasemasta linjalla Suomenlahti – Salpauselkä – Savonlinna – Suomussalmi – Salla käytettäväksi nimeä ’Suomen Salpa’ ja lyhennystä Salpa.” Käskyn päiväyksen ajankohtana Neuvostoliiton kuukausi aikaisemmin Karjalan Kannaksella alkanut suurhyökkäys oli saatu pysäytettyä Ihanatalassa ja Viipurinlahdella mutta taistelut jatkuivat kiivaina vielä Vuoksen varrella Äyräpää – Vuosalmella. Itä-Karjalan alueella suomalaisten vetäytyminen oli jatkunut Nietjärven tasalle.

Puolustusasemaa kutsutaan nykyisin nimityksillä Salpa-asema tai Salpalinja, josta tässä tutkimuksessa käytetään viimeksi mainittua, yleisintä muotoa. Puolustusaseman rakentaminen aloitettiin 1940 välirauhan aikana, jolloin sitä kutsuttiin yksinkertaisesti pääpuolustusasemaksi. Jatkosodan hyökkäysvaiheessa rintaman siirryttyä kauemmaksi itään rakennustyöt keskeytyivät ja uudet linnoitusvyöhykkeet saivat pääpuolustusaseman statuksen ja 1940 aloitetusta puolustuslinjasta käytettiin tuolloin useita nimityksiä. Neuvostoliiton käynnistämän Kannaksen suurhyökkäyksen jälkeen linnoitustyöt aloitettiin kiireesti uudelleen ja puolustusasema sai nykyisen nimensä.

Itsenäisen Suomen ensimmäiset puolustuslinjat

Suomen itsenäistyttyä ja vuonna 1918 käydyn sisällissodan päätyttyä jäi Suomen juuri perustetun rannikkotyökistön haltuun venäläisten Suomenlahdelle ja Pohjois-Itämerelle rakentama rannikkolinnakkeiden ketju. Vaikka venäläisten tarkoituksena olikin ollut torjua lännestä päin kohdistuvaa uhkaa, pystyttiin osaa linnakkeista käyttämään myös idästä saapuvaa hyökkäystä vastaan. Uusia rannikkolinnakkeita perustettiin ja vanhoja uudistettiin 1920 ja 30 -lukujen aikana. Tällöin rakennettiin mm. Laatokan rannikopuolustuksen tykkipatterit

Ensimmäiset itsenäisen Suomen rakennuttamat itärajaa suojaavat maalinnoitteet tehtiin Karjalan Kannakselle, jonka linnoittaminen aloitettiin jo 1918. Kannakselle rakennettiin kesto-linnoitteita 1920-luvun alussa, jolloin pääpuolustusasemaa kutsuttiin Enckellin linjaksi. Rakentamista edelsi lukuisa joukko suunnitelmia ja esityksiä erilaisista sijaintivaihtoehdoista. Linnoituslaitteita modernisoitiin ja niitä rakennettiin lisää 1930-luvun aikana. Sodan uhatessa 1939 linnoitteita vielä paranneltiin. Tätä pääpuolustusasemaa ryhtyi lehdistö talvisodan aikana kutsumaan Mannerheimlinjaksi. Nämä linnoitteet sijaitsevat nykyään Venäjän puolella.

Talvisota 1939 – 1940

Yleiseurooppalaisen suursodan uhan kasvaessa 1930-luvun lopulla syntyi Suomessa ajatus rajojen linnoittamisen vahvistamisesta vapaaehtoisen työn pohjalta. Kesällä 1939 mm. suoje-luskuntalaisista, ylioppilaista, opettajista ja innostuneista nuorukaisista koostuva ryhmä rakensi kenttälinoitteita ja panssarivaunun esteitä Kannaksen alueelle yhteensä 50 000 henkilötyöviikon edestä. Kaikkiaan linnoitustöihin osallistui 60 000 henkeä, joiden huollosta vastasi 2500 lottaa.

Vapaaehtoiset linnoitustyöt loppuivat lokakuussa 1939, jolloin Suomessa järjestettiin ylimääräiset kertausharjoitukset, jotka olivat käytännössä myös liikekannallepano. Linnoitustöitä jatkettiin nyt alueelle siirrettyjen joukkojen voimin. Kannaksen lisäksi ylimääräisten harjoitusten aikana rakennettiin myös uusia kenttälinoitteita ja panssarivaunun esteitä niille alueille, jonne joukot keskittyivät puolustukseen Laatokan Karjalassa, Tolvajärvi – Ilimantsi alueella,

¹ Salpalinjan historiaa käsittelevä luku perustuu Suomen sotahistoriaa yleisesti käsittelevien teosten lisäksi seuraaviin lähteisiin: Arimo 1981; Oinonen & Tolmunen 2005; Länsivaara & Tolmunen 1994 sekä kansallisarkiston sotilasasiakirjoihin.

Kuhmossa, Suomussalmella, Kuusamo – Salla – Savukoski alueilla sekä Petsamoon johtavan tieyhteyden varteen.

Loppukesästä 1939 oli ryhdytty suunnittelemaan uusia puolustuslinjoja Kannaksen pääpuolustusaseman taakse. Niistä itäisimmät oli Viipuri – Kuparsaari tasalle kaavailtu ns. Takalinja eli T-linja ja sen eteen, 20 km itäpuolelle sijoittuva Väliasema eli V-linja. Linnoitustyöt aloitettiin ennen sodan syttymistä mutta ne etenivät hitaasti. Kenraalimajuri Hanell totesi talvisodan lopulla ettei V-linjaa voinut pitää varustettuna puolustusasemana, vaan se oli vain värikynällä kartalle vedetty viiva. T-linjalla työt olivat ehtineet pidemmälle.

Nykyisen Kaakkois-Suomen alueelle suunniteltiin yhtenäistä puolustuslinjaa Virolahden ja Saimaan välille. Puolustusketjua kutsuttiin tuolloin Luumäkilinjaksi eli L-linjaksi. Linnoitustyöt aloitettiin mutta ne hidastuivat, kun osa linnoitusjoukoista siirrettiin rintamalle talvisodan sytyttyä marraskuun lopussa 1939. Ensimmäiset ruotsalaiset vapaaehtoiset linnoittajat saapuivat talvisodan aikana helmikuussa 1940 Luumäen alueelle.

Läntisin taaemmista puolustusasemista oli Kymijokilinja eli K-linja, jonka rakennustyöt aloitettiin aivan talvisodan lopulla. Puolustuslinja kulki pääasiassa Kymijoen länsirantaa Kotkasta Kuusankoskelle asti mutta suunnitelma sisälsi varustuksia myös jokilinjan itäpuolella. Linnoitustyöt lopetettiin välirauhan aikana huhtikuussa 1940. Talvisodan aikana rakennettiin lisäksi Saimaan järvikannasalueelle, Punkaharjulle ja Kerimäelle sekä Joensuun seuduille panssarivaunun esteitä sekä kenttälinoitteita.

Suomalaiset joukot olivat ryhmittyneet puolustukseen Kannaksen pääpuolustusasemaan, Mannerheimlinjaan, pian sodan alkamisen jälkeen. Se murtui 12.2.1940 Neuvostoliiton joukkojen suurhyökkäyksessä. Suomalaiset aloittivat vetäytymisen kaksi päivää myöhemmin Väliasemaan, jonka menettämisen jälkeen joukot ryhtyivät vetäytymään 27.2. Takalinjalle, jonka puolustus murtui Talin kohdalta 8.3. Puolustajat joutuivat luovuttamaan Viipurin esikaupunkialueet ja vetäytymään rauhan tuloa edeltävänä yönä Viipurin kaupungin poikki kulkevalle ”Patterimäkilinjalle”, joka koostui kaupungin rakennusten ja vanhojen bastionien väliin kasatusta lumivallista, jota oli vahvistettu huonekaluilla ja kaikenlaisella rojulla.

Talvisodan päätyttyä maaliskuussa 1940 Suomen itäraja siirtyi lännemmäksi, nykyisen rajan linjalle. Vanha pääpuolustuslinja ja siihen liittyvät tukilinjat olivat jääneet Neuvostoliiton puolelle. Alusta pitäen pidettiin selvänä, että uusi rajalinja oli linnoitettava. Noin viikon kuluttua rauhanteosta Ylipäällikkö kutsui kenraalikunnan edustajia neuvonpitoon Mikkelin Inkilään, jossa hahmoteltiin uuden pääpuolustusaseman sijoitusta. Ylipäällikön ilmoituksen mukaan alue Virolahden Klamilasta Luumäelle oli viipymättä linnoitettava ja varustettava nopeasti kesto-linnoituslaittein. Maastosuunnittelu käynnistyi kenraalimajuri Hanellin johdolla. Päätöksen jälkeen esiintyi kevään 1940 aikana kuitenkin useita näkemyksiä siitä mihin puolustusasema tarkalleen tuli sijoittaa ja minkä luonteisena linnoittaminen oli toteutettava. Hanell ylennettiin kenraaliluutnantiksi ja hänet nimitettiin yleisesikunnan päälliköksi, jolla vauhditettiin hitaasti alkanutta linnoittamista. Hanellin suunnitelmat uudesta pääpuolustusasemasta hyväksyttiin 11.5.1940.

Uusi itäraja linnoitettiin siten, että puolustuksen painopiste sijoittui Kaakkois-Suomeen, Virolahden ja Luumäen Kivijärven väliselle, 60 km pituiselle alueelle, jolle rakennettiin yhtenäinen, kesto-linnoitettu puolustuslinja. Sen eteen rakennettiin lähes yhtenäinen panssarivaunun kivieste ja pääpuolustusaseman etualueet kenttälinoitettiin suojajoukkojen viivytyks- ja etuvar-
tioasemilla. Virolahti – Luumäki linjan taakse ryhdyttiin vielä syksyllä 1940 rakentamaan taa-empaa etuasemaa linjalle Hamina – Taavetti, jolle ehti valmistua kenttälinoitteita, muutamia betonilaitteita ja tunnelirakenteita sekä panssarivaunun esteitä. Linjan kiviesteistä purettiin vähäinen osa jatkosodan aikana.

Kivijärven – Saimaan – Pielisen järvi-alueilla linnoitettiin hyökkäyssuuntina uhanalaiset ja kulkukelpoiset järvikannakset ja saaret. Linnoituslaitteet olivat lähinnä kenttälinoitteita mutta betonisia kesto-linnoituslaitteita rakennettiin Lappeenrantaan, Ruokolahdelle, Puumalaan, Kerimäelle sekä Joensuuhun. Järvi-alueelle sijoitettiin myös kattavasti linnoitustyökistön asemia, joista osa oli kesto-linnoitettuja.

Pielisen pohjoispuolella linnoitettiin uhanalaiset hyökkäyssuunnat lähinnä teiden varsilta kenttälinoittein ja panssarivaunun kiviestein. Kuusamon ja Kemijärven alueille ehdittiin myös rakentaa teräsbetonisia kestolinnoitteita.

Hangon linnoittaminen

Moskovan rauhansopimuksessa 1940 Suomi veloitettiin vuokraamaan osa Hankoniemestä ja sitä ympäröivästä saaristosta Neuvostoliitolle seuraavaksi 30 vuodeksi. Sotilastukikohdan Suomen puoleinen raja linnoitettiin voimakkaasti. Tämä nykyisin Harparskoglinjana tunnettu puolustusketju sijaitsee Raaseporin kunnan alueella. Alueella oli keväällä 1941 betonisia linnoituslaitteita valmiina 46 kpl ja keskeneräisinä 141 kpl. Näiden lisäksi linjassa oli kenttälinoituslaitteita ja panssarivaunun esteitä. Neuvostoliiton joukot vetäytyivät Hangosta joulukuussa 1941, jonka jälkeen rajaa varmistaneita linnoitteita ei enää tarvittu.

Linnoitustöiden organisointi

Linnoittamista johti suoraan maavoimien komentajan alaisena Linnoitustoimisto. Kenttäarmeijan esikunnat ja joukot rakensivat kenttälinoitteita sekä toteuttivat omien alueidensa taktista suunnittelua. Kestolinnoitteiden ja muiden ammattitaitoa vaativien linnoituslaitteiden rakentamisen toteuttivat yksityiset rakennusliikkeet. Kestolinnoittaminen organisoitiin perustamalla alueelliset työpiirit, joiden alaisina toimivat rakennustyöryhmät. Hankoniemen linnoittamisesta vastasi merivoimat. Uuden pääpuolustusaseman tekninen suunnittelu aloitettiin huhtikuussa 1940. Suunnittelutöitä leimasi ammattitaitoisen työvoiman pula. Linnoitustoimistossa työskenteli 1940 kesäkuussa 150 ja marraskuussa jo 500 henkilöä.

Linnoitustyömaa oli itsenäisen Suomen historian suurin. Työntekijöiden määrä oli suurimmillaan 1941 jolloin työntekijöitä oli 35 000 henkilöä, joita huolsi 2000 lottaa. Linnoitteita rakensi Virolahden alueella syksyyn 1940 asti ruotsalaisista vapaaehtoisista koostuva Svenska Arbetskåren. Loppukesästä 1944 Salpalinjalla työskenteli n. 30 000 henkilöä.

Jatkosota

Jatkosodan hyökkäysvaiheen ja asemasodan aikana puolustuksen pääasema siirtyi kesällä 1941 joukkojen etenemisen myötä itään. Työt vanhassa pääpuolustusasemassa keskeytettiin. Puolustuslinjan linnoituslaitteiden aseistuksia, kalusteita, piikkilankaa ja estekeiviä siirrettiin uusiin asemiin. Kun Neuvostoliiton suurhyökkäys kesällä 1944 oli muranut suomalaisten puolustuksen, ryhdyttiin vanhaa pääpuolustusasemaa jälleen varustamaan. Salpalinjalle rakennettiin uusia linnoituslaitteita ja keskeneräisiä kohteita tehtiin valmiiksi. Pääaseman eteläosan todettiin kuitenkin sijaitsevan liian kaukana lännessä ja uutta puolustuslinjaa ryhdyttiin suunnittelemaan Virolahti – Häkälänjärvi – Tyllinjärvi linjalle. Asemaa kutsuttiin oikaisulinjaksi ja sille ehdotettiin myös nimeä ”Vaalimalinja”. Oikaisulinjalle ehdittiin rakentaa toista sataa pallokorsua sekä neljännen lujuusluokan majoituskorsuja sekä varsin vahvat kenttälinoitteet.

Salpalinjalle valmistui jatkosodan loppuun mennessä yli 700 teräsbetonista kestolinnoituslaitetta. Pääosa niistä sijaitsee Suomenlahden rannikon ja Saimaan välisellä alueella. Kenttälinoitteita on kaikkialla 900 kilometriä pitkän puolustuslinjan alueella. Näkyvimpiä linnoituslaitteita, panssarivaunun kiviesteitä rakennettiin yli 200 km. Varsinaisten linnoituslaitteiden lisäksi Salpalinjan rakentamisen yhteydessä syntyi jälkiä maastoon kivilouhimoista, varikkoalueista, rakentajien parakkialueista jne.

Neuvostoliiton joukkojen eteneminen pysähtyi Kannaksella, eikä Salpalinjan alueella koskaan jouduttu taistelemaan. Aselepo solmittiin 19.9.1944. Puna-armeija eteni kuitenkin aselevon jälkeen Kainuuseen ja Koillis-Lappiin, jolloin se räjäytti lokamarraskuussa Kuusamon alueelle rakennetut kolmisenkymmentä teräsbetonikorsua.

Salpalinjan linnoittaminen päättyi jatkosodan loputtua syyskuussa 1944. Keskeneräiset työt saatettiin kuitenkin joitakin osin loppuun. Vuonna 1949 kunnostettiin joukko betonikorsuja

RUK:n opetuskäyttöä varten. Korsut kalustettiin uudelleen ja varustettiin mm. konekivääreiden jalustoilla. Osaa Salpalinjan linnoitteista pidettiin kunnossa vielä sodan jälkeen mutta linjan sotilaallinen merkitys pieneni vähitellen 1900-luvun loppuun mennessä.

Salpalinja nykyään

Salpalinjan sotilaallisen merkityksen vähennyttyä alettiin siitä julkaista tietoja kirjallisuudessa. Puolustusministeriö luopui Salpalinjasta vuonna 2003, jolloin linnoituslaitteet siirtyivät valtiovarainministeriölle, jonka lukuun Senaatti-kiinteistöt huolehtii nykyisin linnoituslaitteista. Salpalinjan historialliseen arvoon ryhdyttiin kiinnittämään huomiota 1980-luvulla ja nykyisin puolustuslinjaa esitellään Miehikkälän lisäksi Virolahden bunkkerimuseossa. Myös Joensuussa, Puumalassa ja Kemijärven Joutsijärvellä toimivat omat museonsa paikallisilla linnoitusalueilla. Salpalinjan kohteita on valittu myös valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen kohdeluetteloon.

3. INVENTOINTI

3.1 Tutkimusalueen rajaus

Hankkeen tarkoituksena oli inventoida Salpalinja. Salpalinja on kuitenkin epämääräinen määritelmä eikä edes jatkosodan lopussa ollut tarkkaa selvyyttä siitä mitkä linnoitteet siihen kuuluivat. Yksiselitteisin Salpalinjan määritelmä lienee jo aikaisemmin mainittu Päämajan käsky 10.7.1944 jossa todetaan: *Ylipäällikkö on Kannaksen joukkojen komentajan ehdotuksesta vahvistanut välirauhan aikana aloitetusta puolustusasemasta linjalla Suomenlahti – Salpaus – Selkä – Savonlinna – Suomussalmi – Salla käytettäväksi nimeä ”Suomen Salpa” ja lyhennystä ”Salpa”.*² Nykyisin Salpalinjan voidaan katsoa käsittävän Itä-Suomessa sijaitsevat vuosien 1940 – 1944 aikana, itärajan suojaksi rakennetut puolustusvarustukset (kuva 1).

Inventoinnissa huomioitiin myös syksyllä 1939 pidettyjen ylimääräisten kertausharjoitusten sekä 1939 – 1940 talvisodan aikana rakennetut linnoitteet. Käytännössä linnoitteiden tarkkaa ikää oli vaikea määrittellä maastossa. Useille talvisodan aikaisille taistelupaikoille, joita olivat linnoittaneet niin suomalaiset kuin neuvostojoukot, rakennettiin välirauhan aikana uusia varustuksia, jolloin kaikki alueilla sijaitsevat Neuvostoliiton hyökkäystä torjuvat linnoitteet voidaan laskea Salpalinjaan kuuluviksi. Talvisodan aikainen linnoittaminen rajattiin kuitenkin arkistotutkimuksen ulkopuolelle resurssipulan takia. Tästä syystä Pohjois-Karjalan, Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Koillis-Lapin alueilla jäi tutkimatta laajoja talvisodan aikana linnoitettuja maastoja ja taistelupaikkoja, joissa saattaa olla myös välirauhan aikana tehtyjä vahvennuksia. Päämajan käskyyn perustuen ei tutkittu myöskään Lapin linnoitteita Savukosken kirkonkylää pohjoisempaa.

Tutkimusalueesta rajattiin pois talvisodan lopulla ja välirauhan alussa 1940 Kymijoen varteen rakennettu ns. K-linja eli Kymijokilinja, jonka varustuksia on jo aikaisemmin inventoitu. Sen sijaan inventoitiin vähäinen määrä linnoitteita Kouvolan Utissa, jotka liittyivät 21. prikaatin linnoitustöihin alueella 1940. Inventoinnin piiriin eivät myöskään kuuluneet Länsi-Suomen alueella sijaitsevat, Salpalinjan aikana samanaikaisesti rakennetut varastoluolat eikä Neuvostoliiton Hangon tukikohdan ympärille välirauhan aikana rakennettu Harparskog-linja.

Kuljetusvaikeuksien ja aikapulan takia jouduttiin luopumaan Virolahden merialueella sijaitsevien saarien inventoinneista, joissa sijaitsee Salpalinjaan kuuluvia linnoitteita. Nämä saaret ovat Niinisaari, Ruissaari ja Mustamaa. Samasta syystä ei inventoitu Lappeenrannan Jängynjärven Vuossaarta, Savonlinnan Pihlajaveden Kongonsaarta eikä Punkaharjun Venesaarta.

² Päämajan operatiivisen osasto, no 2033/Op1/17a/sal. 10.7.1944. Pk 1481/13. (Alkuperäisen asiakirjan signum: T15710/11), KA. Välirauhan aikana rakennettiin kuitenkin linnoitteita vielä Savukoskelle, Sallan pohjoispuolelle. Arimo 1981, 273.

3.2 Tutkimusalue

Inventoitava alue sijoittui Itä-Suomeen, itärajan tuntumaan, Suomenlahden rannalta Koillis-Lappiin, noin 900 kilometrin matkalle (karttaote s. 3). Salpalinjan linnoitteita inventoitiin 29 kunnan/kaupungin alueella. Kaakkois-Suomessa, Virolahden eteläosasta Luumäen Kivijärvelle muodostaa Salpalinjan pääpuolustusasema yhtenäisen puolustusketjun, jolla on mittaa noin 65 kilometriä. Kaakkois-Suomen alueella on lisäksi pääpuolustusaseman itäpuolella 10 km pitkä ns. oikaisulinja eli Vaalimaalinja ja länsipuolella 52 km pitkä Hamina – Taavetti linja.

Lappeenrannan länsipuolella Salpalinja kulkee Jängynjärven vesistön pohjoisrannoilla. Betonilaitteita on harvassa paitsi Lappeenrannan lähiympäristössä. Lappeenrannan kaakkoispuolen tiesuunnat on linnoitettu kenttälinoittein. Saimaan vesistön alueella on linnoitettu järvikannakset. Linja ei ole yhtenäinen mutta betonilaitteita löytyy Ruokolahdesta ja Puumalasta. Punkaharjun ympäristössä on linnoitettu Pihlajaveden ja Puruveden länsirantoja ja Kerimäelle on rakennettu betonikorsuja Raikuun kannakselle.

Rääkkylä – Kitee – Tohmajärvi – Tuupovaara linjalla kenttälinoitteet muuttuvat katkelmallisemmiksi. Ilomantsin alueella Salpalinjan varustuksia on rakennettu talvisodan aikaisille taistelupaikoille. Joensuun ja Kontiolahden alueella on kaksi peräkäistä puolustuslinjaa Pyhäselän ja Höytiäisten järvien välissä.

Pielisestä pohjoiseen päin on rakennettu linnoitteita tärkeimpien maanteiden varsille. Lieksan, Kuhmon ja Suomussalmen alueilla on runsaasti myös talvisodan aikaisia linnoitteita. Kuusamon alueella puolustusketju tiivistyy jälleen ja yhteensä noin 20 kilometriä pitkälle, osista koostuvalle puolustuslinjalle on rakennettu 32 teräsbetonikorsua, jotka on myöhemmin räjäytetty. Kemijärvellä on Joutsijärven kylässä viisi betonikorsua ja Sallassa yksi, joka on Salpalinjan pohjoisin betonilaitte. Koillis-Lapin maanteiden varret on linnoitettu ja alueella sijaitsee myös lukuisia talvisodan aikaisia taistelupaikkoja. Pohjoisimmat Salpalinjaan kuuluvat linnoitteet ovat Savukoskella.

3.3 Tutkimushistoria

Salpalinjaa on inventoitu antikvaarisesta näkökulmasta 1980-luvun lopusta lähtien. Tutkimukset ovat keskittyneet pienille alueille ja kohteiden raportointi on kirjavaa. On pidettävä mielessä, että Salpalinjalla katsottiin olevan operatiivista merkitystä aina 1980-luvulle asti, jota ennen linnoitteista ei juurikaan puhuttu saati niitä tutkittu.

Kenraaliluutnantti Reino Arimo toimi Salpalinjan suunnittelu- ja rakennustehtävissä. Hän kirjoitti 1981 teoksen *Suomen linnoittamisen historia 1918 – 1944*, jossa käsitellään monien muiden aiheiden ohella myös Salpalinjan suunnittelu ja rakentamisprosessia. Arimon teos on ilman lähdeviittauksia mutta Kansallisarkistossa on yksi kirja, johon on tehty käsin viittaukset. Tutkimuksen asiakirjalähteet on lisäksi kopioitu ja järjestetty kokoelmaksi.³ Everstiluutnantti Ilkka Länsivaara ja teknikkokapteeni Arvo Tolmunen laativat 1994 kirjan: *Salpa-asema – Sodan monumentti*, jossa käsitellään Salpalinjan kokonaisuutta sekä linnoituslaitteiden rakennetta.⁴ Salpalinjan perinneyhdistys ry julkaisi 2005 Arvo Tolmuseen ja museotutkija Armi Oinonen kirjoittaman matkaoppaan *Matka Salpalinjalle*, joka sisältää huomattavan määrän yksityiskohdista tietoa puolustusketjun linnoitteista ja historiasta.

Puolustusvoimat on inventoinut Salpalinjan eteläosaa Suomenlahdelta Kerimäelle 1980 ja 1990-luvuilla. Tutkimus on keskittynyt teräsbetonikorsujen paikantamiseen ja niiden huoltotarpeiden määrittämiseen. Kaikkia korsuja ei ole inventoitu. Tarkistuskäynneistä laaditut kertomukset saatiin käsillä olevan inventointihankkeen käyttöön Itä-Suomen sotilasläänin esikunnasta pdf-muodossa karttaliitteineen. Korsujen sijaintitiedot perustuivat kynällä tehtyihin merkintöihin 1:20 000 mittakaavaisiin karttoihin.⁵

³ Pk 1481. KA; Arimo 1981.

⁴ Länsivaara & Tolmunen 1994.

⁵ Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

Tekniikan ylioppilas Anna-Maria Kauppinen teki selvityksen Etelä-Savon linnoitteista 1987. Selvityksestä laaditussa julkaisussa: Etelä-Savon puolustusvarustukset historiallisella ajalla, käsitellään myös joitakin Salpalinjan varustuksia Puumalassa, Sulkavalla, Punkaharjulla, Kerimäellä ja Savonlinnassa. Linnoitteet on merkitty rajauksina pienennettyihin peruskartaotettiin.⁶

Everstiluutnantti Anssi Vuorenmaa inventoi Kuhmon, Suomussalmen, Kuusamon, Kemijärven, Sallan ja Savukosken linnoitteita 1990. Inventointiraportti on Museoviraston arkistossa. Kohteiden paikkatieto on merkitty 1:20 000 peruskartoista pienennettyihin mustavalkoisiin valokopioihin.⁷

Humanististen tieteiden kandidaatti Martti Koponen teki selvityksen Etelä-Savon linnoitteista 1992. Selvityksestä laaditussa julkaisussa: Historiallisen ajan puolustusvarustuksia Etelä-Savossa, käsitellään myös osia Salpalinjan linnoitteista Puumalassa, Sulkavalla ja Kerimäellä. Linnoitteet on merkitty rajauksina pienennettyihin opaskarttapohjiin.⁸

Filosofian lisensiaatti Jorma Hytönen teki Kaakonkulman Salpalinja-hankkeen pilottihankkeen 2005, jossa tutkittiin Miehikkälän ja Virolahden alueella teräsbetonikorsuja. Valokuvaan perustuvassa dokumentoinnista oli nyt tehdyssä inventoinnissa käytettävissä cd-levyllä oleva tietokanta ja siitä laadittu tuloste, joka ei sisältänyt kohteiden paikkatietoja.⁹

Sotamuseo julkaisi 2006 yleisesikuntaeverstiluutnantti Teuvo Rönkkösen tutkimuksen Suomen linnoitustykistöä, jossa käsitellään myös Salpalinjan tykistöasemia.¹⁰

Filosofian maisteri Martti Koposen johtamassa Savonlinnan maakuntamuseon inventoinnissa 2008 tutkittiin Puumalan, Sulkavan, Punkaharjun, Savonlinnan ja Kerimäen linnoitteita. Kattavasta inventoinnista oli käytettävissä Excel-taulukkomuotoon tallennetut koordinaattitiedot.¹¹ Näitä alueita ei tutkittu käsillä olevassa Salpalinjan inventointihankkeessa mutta paikkatiedot ja koordinaattipisteisiin liitetyt metatiedot vietiin Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin hankkeen yhteydessä 2011.

Filosofian maisteri John Lagerstedt inventoi valtatie7:n uuden linjauksen kohdalle sijoittuvat Salpalinjan linnoitteet Museovirastolle vuonna 2009. Inventoinnista valmistui inventointiraportti ja kohteet merkittiin koordinaattitietoineen ja rajauksineen muinaisjäännösrekisteriin.¹²

Mainittujen tutkimusten lisäksi on Salpalinjan alueilta tehty vuosien aikana joukko harrastajainventointeja, joiden käsikirjoitusmuodossa olevia raportteja ei onnistuttu hankkimaan tutkimuksen käyttöön. Tutkimusta helpottivat monien Salpalinja-asiantuntijoiden kanssa käyty keskustelut. Heitä olivat mm. Arvo Tolmunen, Lauri Kauppi, Armi Oinonen, Simo Porras, Jorma Kankainen ja Alpo Siivola.

⁶ Etelä-Savon puolustusvarustukset historiallisella ajalla. 1987.

⁷ Vuorenmaa 1991, MV.

⁸ Historiallisen ajan puolustusvarustuksia Etelä-Savossa. 1993.

⁹ Hytönen 2005. MV.

¹⁰ Rönkkönen 2006.

¹¹ Martti Koponen. Tiedonanto 9.9.2009.

¹² Lagerstedt 2007. MV.

3.4 Aikalaislähteet ja kartat

Inventointihankkeen suunnitteluvaiheessa käytiin läpi erilaisia Salpalinjan rakentamisen aikaisia lähteitä, joista keskityttiin erityisesti kartta-aineistoon. Kansallisarkiston puolustushallinnon asiakirjakokoelmista eli entisestä Sota-arkistosta tutkittiin karttojen lisäksi myös erilaisia linnoittamisohjeita, kestolaiteluetteloja ja sodan loppuvaiheessa laadittuja linnoituslaitteiden luovutuspyöytäkirjoja. Keskeisimmäksi asiakirjalähteeksi muodostui päämajan linnoitusosaston suunnittelutoimiston (Lin. 2), Salpalinjaa koskevan vuoden 1944 asiakirjakokoelman kestolaiteluettelo, jossa on lueteltu muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kaikki Salpalinjalle rakennetut teräsbetonikorsut peitenumeroineen. Luettelossa mainitaan myös kuinka monelle henkilölle korsujen majoitustilat oli tarkoitettu. Luettelo on päiväämätön.¹³ Edellä mainitusta luettelosta puuttuvat 1944 Vaalimaalle rakennetun Salpalinjan oikaisuaseman betonikorsut. Nämä löytyvät saman asiakirjakokoelman Pajulahti – Tyllinjärvi ja Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi linnoituslaiteluetteloista.¹⁴

Kartta-aineistosta käytettiin tutkimuksen päälähteinä kahta aineistoa. Merkittävin oli Itä-Suomen sotilasläänin esikunnan arkistossa oleva kokoelma sotilaskartoista Salpalinjan linnoituslaitteista (kuva 2). Kartat olivat lähinnä mittakaavassa 1:10 000 ja ne oli pohjustettu puupahville. Kartat ovat päiväämättömiä mutta niihin merkittyjen linnoitteiden perusteella karttojen peitepiirroksot on tehty aikaisintaan loppusyksystä 1944. Alkuperäisiin karttoihin tutustuttiin Kouvolassa mutta varsinaisesti tutkimuskäytössä oli 56 karttaruudusta tehdyt laadukkaat jpg-tiedostot. Käytössä olleet jpg-kartat rajoittuvat alueelle Suomenlahden saaristosta Taipalsaalalle. Karttoja verrattiin maastossa oleviin linnoitteisiin ja todettiin niiden täsmäävän varsin tarkasti. Kymen sotilasläänin esikunta (myöhemmin Itä-Suomen sotilasläänin esikunta) oli digitoinut kyseisten karttojen linnoitteita esittävät peitepiirroksot Micro Station -tietokannaksi. Tämä tietokanta oli inventointihankkeen käytössä MapInfo-tiedostomuodossa, jolloin digitoitu aineisto pystyttiin avaamaan nykypäivän pohjakartan päälle. Digitointitarkkuus oli yleensä hyvä mutta joillakin alueilla huomattiin systemaattinen virhe, joka oli suurimmillaan noin sata metriä. Virhe johtunee sota-aikaisten pohjakarttojen epätarkkuuksista.

Toinen huomattava kartta-aineisto on Kansallisarkiston kokoelmissa olevat välirauhan aikana armeijakuntien laatimat kartat silloisen pääaseman linnoitteista. Puolustusvoimien Pääesikunta vaati armeijakunnilta kartat kaikista valmistuneista linnoituslaitteista 20.11.1940 mennessä.¹⁵ Aineisto on järjestetty armeijakunnittain (I – V) kansioihin, joissa on myös myöhemmin laadittuja karttoja. Kartat ovat vaihtelevan laatuista ja erilaisissa mittakaavoissa (kuva 3). Myös karttamerkkien käytössä on sekavuutta.¹⁶ Salpalinjan inventointihankkeen yhteydessä kartat valokuvattiin digitaalikameralla. Kuvat nimettiin kunnan nimellä sekä sellaisella yksiselitteisellä paikannimellä, että ne ovat paikallistettavissa maanmittauslaitoksen verkkokarttapalveluiden hakutoimintojen kautta. Kuva-aineisto järjestettiin kunnittain vuoden 2009 kuntajakoa noudattaen. Samaan aineistoon sijoitettiin myös kansallisarkiston kansioista T15713/21 valokuvatut kartat.¹⁷

Tutkimuksen käytössä oli myös Kymen sotilasläänin esikunnan laatimat 1:20 000 pohjakartoilta piirretyt kestolinnoituslaitteita käsittävät kartat. Nämä peitepiirroksot on tehty ilmeisesti 1980 – 90 -luvulla. Karttoihin on merkitty kestolinnoitteita sekä imubetonimenetelmällä valetut miehistökorsut muttei kenttälinnoitteita tai teräspesäkkeitä. Kartoista puuttuu myös joitakin kestolinnoitteita.

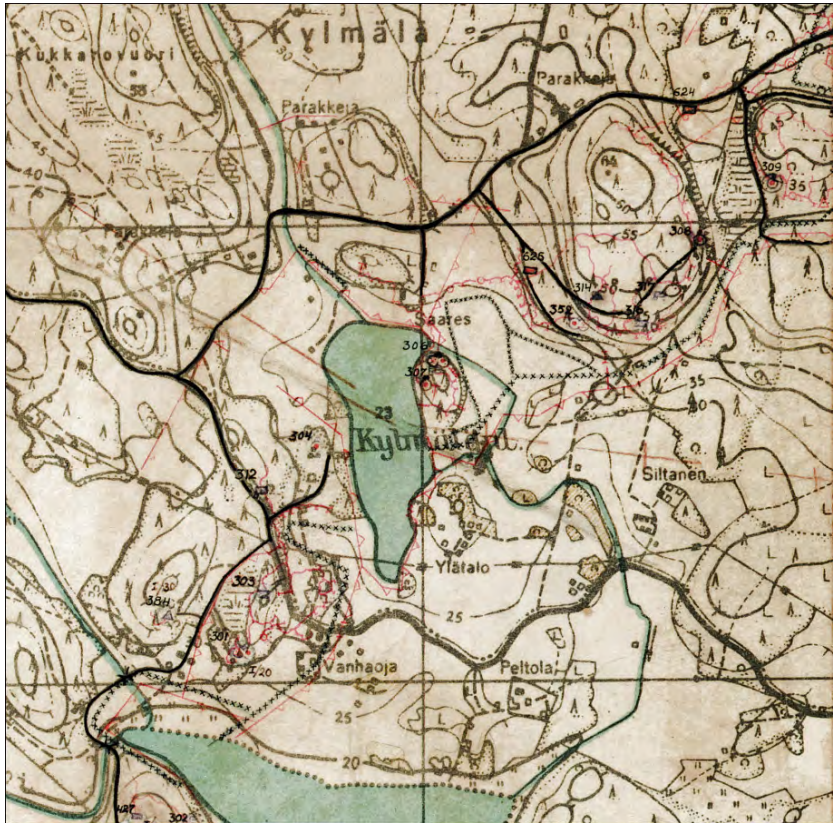
¹³ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA

¹⁴ Luettelo linnoituslaitteista: Tukiasema Pajulahti–Tyllinjärvi ja luettelo linnoituslaitteista: Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi T 13545/28. KA

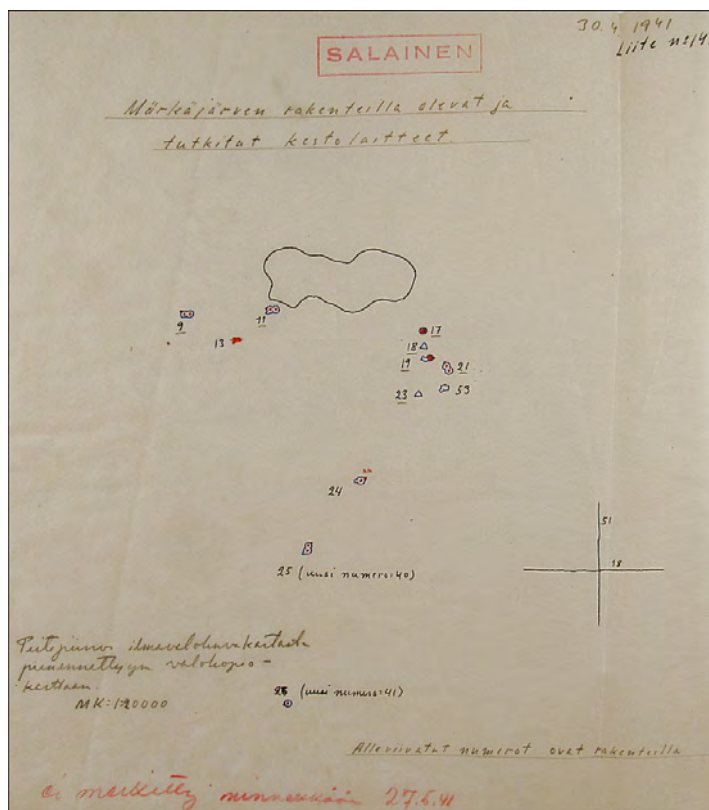
¹⁵ Kenr. Juutn. Hanellin kirje No 237/Kom./4/sal. 5.12.1940. T 9077/22. KA.

¹⁶ Armeijakuntien laatimat kartat linnoitteista. 1940. T15713/1-5. KA.

¹⁷ Salpalinjan linnoituskarttoja 1944. T15713/21.

Kuva 2. Osa Salpalinjan päivämättömästä linnoituskartasta, joka on laadittu todennäköisesti syksyllä 1944. Kuvassa Miehikkälän Vuolteenkosken ja Riihimäen linnoitteita. Itä-Suomen sotilasläänin esikunnan arkisto.

Kuva 3. Linnoitteita Sallan nykyisen kirkonkylän alueella. Karttapiirros 30.4.1941. Kansallisarkisto T151713/5.

3.5 Tutkimusmenetelmä

Inventointihankkeen ensimmäisessä vaiheessa käytiin läpi aikaisemmat tutkimukset ja lähdekirjallisuus. Valtionarkiston sotilashallinnon asiakirjakokoelmasta käytiin läpi kirjallisia lähteitä, etenkin kartta-aineistoa, joiden avulla saatiin selville pääosin Salpalinjan linnoitteiden sijaintipaikat. Kunnille/kaupungeille, joiden alueella arveltiin Salpalinjaa sijaitsevan, lähetettiin kysely varustusten huomioimisesta maankäytön suunnittelussa tai muista mahdollisista selvityksistä tai tutkimuksista. Kyselyitä lähetettiin 34 kunnalle, joista vastasi 22.

Salpalinjan eteläosasta Suomenlahdelta – Kerimäelle oli käytössä Kymen sotilasläänin digitoima peitepiirros linnoituslaitteista MapInfo tiedostomuodossa (ks. luku Aikalaislähteet ja kartat). Tämä aineisto pystyttiin avaamaan nykypäivän pohjakartan päälle. Inventointihankkeen yhteydessä laadittiin samankaltainen digitointi Salpalinjan kohteista Kerimäeltä Savu-

koskelle. Lähdetietoina käytettiin kansallisarkistosta valokuvattua armeijakuntien pääesikunnalle lähettämiä linnoituskarttoja. Koska kartta-aineisto oli vaihtelevaa, peruskarttalehdistä käsin piirrettyihin lappusiin ja koordinaattijärjestelmät osin tuntemattomia, tehtiin digitointi silmämääräisesti. Digitoinnista tuli yllättävän tarkka, kun sitä verrattiin maastossa sijaitseviin kohteisiin, vaikka varsinkin Pohjois-Suomen 1940-luvun pohjakartat olivat osin hyvin summittaisia ja heikkolaatuisia, aikansa kopiomenetelmällä tehtyjä otsoliittivedoksia. Suurimmat epätarkkuudet havaittiin Sallan kunnassa, jossa digitoinnin virhe oli jopa 200 m. On myös muistettava että kartta-aineisto ei vastaa täysin maastossa olevaa todellisuutta. Karttoihin on saatettu piirtää suunniteltuja linnoitteita, joita ei toteutettu ja karttojen laatimisen jälkeen on joitakin alueita voitu linnoittaa lisää.

Tutkimuslähteenä käytettiin myös laserkeilausaineistoja, joita oli saatavana Etelä-Suomessa valtateiden 6 ja 7 ympäristöistä Maanmittauslaitoksen tuottamana ja Kuhmosta Metsähallituksen teettämänä keilauksena. Aineisto muokattiin Museovirastossa raakadatasta tutkimuksessa käyttökelpoiseen muotoon. Aineistosta suodatettiin pois rakennukset ja kasvillisuus. Aineiston muokkasivat FM Ilari Kurri sekä FM Janne Hymylä. Aineistot saatiin käyttöön vasta kenttätutkimusten käynnistyttyä, joten niitä ei pystytty käyttämään täysipainoisesti tutkimuksen suunnitteluvaiheessa. Linnoitteet näkyivät aineistossa kohtalaisesti. Parhaiten erottuivat taisteluhaudat ja teräsbetonisten tulikorsujen suurikokoiset ampumasektorileikkaukset. Heikkojen erottuivat majoitus- tai tulenjohtokorsujen sisäänkäynnit sekä panssarivaunun kiviesheet. Laserkeilausaineistoa pystyttiin hyödyntämään tutkimuksen jälkityövaiheessa, jolloin sitä voitiin käyttää apuvälineenä linnoitusalueiden laajuuden määrittämiseen.

Kenttätutkimukset järjesteltiin siten, että kesäkausina 2010 ja 2011 liikuttiin Salpalinjan alueilla niin Etelä- kuin Pohjois-Suomessa. Tämä tehtiin siksi, että haluttiin luoda jo hankkeen alkuvaiheessa yleiskuva koko puolustusketjusta. Keväät ja alkukesät inventoitiin Kaakkois-Suomea ja loppukesistä siirryttiin pohjoisemmas. Kenttätutkimukset tehtiin kahden hengen tutkijaryhmällä. Tutkimukset kestivät kumpanakin vuotena 16 viikkoa ja ajoittuivat huhti – syyskuuhun. Kenttätutkimukset aloitettiin huhtikuun puolen välin tuntumassa. Vuosina 2010 ja 2011 talvet olivat ankaria ja kevättalvella oli tutkimusalueilla ennätysmäärät lunta. Tämä vaikutti inventointiin siten, että maastokauden ensimmäisten viikkojen aikana ei joitakin korsuja voitu tutkia koska niiden sisäänkäynnit olivat paksujen lumikerrosten tai jään peittämän sulan veden vallassa. Osa korsuista on kuitenkin veden vallassa ympäri vuoden ja korsujen latioilla saattoi olla jäätä vielä heinäkuun helteilläkin.

Kohteiden paikantamisesta ja kirjallisista muistiinpanoista vastasi tutkija. Apulaistutkija vastasi kohteiden systemaattisesta valokuvaamisesta ja valmisteli kohteiden rajaukset yhdessä tutkijan kanssa. Jälkityövaiheessa laati tutkija raportin ja syötti kohteiden tiedot muinaisjäännösrekisteriin. Apulaistutkija laati kartta-aineiston ja syötti valokuvat Musketti-kuvatietokantaan.

Kohteiden paikkatieto määriteltiin GPS-paikantimella ja maastossa mukana olleeseen karttatulosteeseen merkittiin linnoitekohteiden rajat. Mittaustiedot siirrettiin MapInfo Professional GIS-ohjelmaan, johon digitoitiin kenttämuistiinpanoista myös aluerajaukset.

Kestolinnoituslaitteiden tyypit tunnistettiin ja niiden sisätilat tutkittiin, mikäli se oli mahdollista. Jos korsujen huoneilat erosivat huomattavasti yleisimmin käytössä olleista tyyppillisistä ratkaisuista, tilat mitattiin. Sisätilojen mittauksessa käytettiin laseretäisyysmittaria ja ulkona alle kolmen metrin mittauksissa taittomittaa tai mittanauhaa. Yli kolmen metrin mittauksissa käytettiin askelmittausta ja yli 50 metrin mittauksissa GPS-paikanninta. Asekorsujen ampumasektoreiden suunnat mitattiin suuntimakompassilla. Erantona käytettiin +10°. Eksymäksi arvioitiin 0°. Raportissa ilmoitetut tosisuuntimat on pyöristetty lähimpään kymmeneen asteeseen.

Betonikorsujen ympärillä olevia kenttälinnoitteita ja panssarivaunun esteitä ei tutkittu kauttaaltaan. Kohteiden laajuus määriteltiin käyttäen apuna karttaa ja maastotutkimuksia. Betonisten ja teräksisten kestolinnoituslaitteiden sijainnit ovat tarkkoja. Laajoja, karttatietojen perusteella ainoastaan kenttälinnoitteita tai panssarivaunun esteitä sisältäviä kohteita rajattiin siten, että kohde paikallistettiin maastossa ja verrattiin sen sijaintia käytössä olleeseen digitoituun linnoituskartta-aineistoon. Jos kohteen paikkatieto kartalla ja sijainti maastossa täsmäsivät, ei kohdetta lähdetty kulkemaan maastossa läpi vaan hakeuduttiin sen toiselle laitamalle varmistamaan että karttatiedot pitivät sielläkin paikkansa. Mikäli mahdollista, kohteen sijainti tarkastettiin mahdollisimman monesta maastonkohdasta. Tällaisen tarkastusmenettelyn perusteella laadittiin lopulta kohteen rajaus maastossa mukana olleeseen karttatulosteeseen. Inventoinnin rajausten tarkkuus on siis yleiskaavatasoa. Mikäli jonkin rajatun kohteen sisäpuolella tai läheisyydessä tehdään kajoavia rakennustöitä, tulisi kohde aina tarkistaa arkeologin tai muun pätevän henkilön toimesta. Pohjois-Suomen puutteellisten arkistokarttatietojen takia, alueen kohteiden rajaukset ovat epätarkempia. Kohteiden rajausten sisäpuolella sijaitsee varmasti linnoitteita mutta useassa tapauksessa niitä voi olla myös rajausten ulkopuolella. Tällainen tilanne on erityisesti Pohjois-Karjalassa, Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla.

Maastotutkimuksissa kiinnitettiin myös huomiota kohteiden turvallisuuteen, joka arvioitiin silmämääräisesti (kuva 4). Kun vaaranpaikkoja kuten sortumavaaroja, yllättäviä putoamisvaaroja tai haitallisia aineita havaittiin, niistä laadittiin raportti Senaatti-kiinteistöille. Kohteisiin rakennetut turvalaitteet kuten aidat, kaiteet, portaat ym. merkittiin muistiin ja niiden kunto arvioitiin silmämääräisesti. On huomattava ettei inventoijilla ollut kuitenkaan asiantuntemusta havaita piileviä sortumavaaroja, kallioiden vaarallisia rapautumisia ym. eikä vastuuta kohteen turvallisuustilasta voida sisällyttää inventointihankkeeseen.

Kohteiden paikkatieto ja kohdekuvaukset syötettiin Museoviraston ylläpitämään Muinaisjään-
nösrekisteriin ja kohteiden rajaukset siihen liittyvään Museokartta-rekisteriin. Kestolinnoituslaitteet kuten teräsbetonikorsut sekä teräspesäkkeet merkittiin rekisteriin alakohteina. Kohteiden lajiksi merkittiin 'mahdollinen muinaisjäänös' koska kohteet eivät ole muinaismuistolain määrittämiä kiinteitä muinaisjäänöksiä. Museovirasto käynnisti inventointihankkeen aikana selvitystyön toisen maailmansodan sotahistoriallisten kohteiden muinaisjäänösstatuksesta mutta se ei ole valmistunut ennen hankkeen päättymistä.

Kohteiden alustavaan arvottamiseen käytettiin Museoviraston kolmiportaista luokitusta. Valta-kunnallisesti merkittävät kohteet, joiden säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa kuuluvat luokkaan 1. Kohteet joiden arvon selvittäminen edellyttää lisätutkimuksia kuuluvat luokkaan 2 ja tuhoutuneet tai tutkitut kohteet, jotka eivät enää aiheuta suojelutoimia kuuluvat luokkaan 3. Inventoinnin yhteydessä merkittiin luokkaan 1 ne kohteet, jotka ovat jo aikaisemmin valtioneuvoston päätöksellä listattu valtakunnallisesti arvokkaiksi rakennetun kulttuuriperinnön alueiksi. Valtaosa inventoinnin kohteista kuuluvat luokkaan 2. Luokkaan 3 kuuluvia kohteita ei inventoinnissa ole.

Kohteet valokuvattiin digitaalikameralla. Digitaaliset kuvat tallennettiin Museoviraston Musketi-tietokantaan. Arkistojärjestelmän muutosten takia kuvanumeroinnissa on sekaisin kahta järjestelmää. Kenttäkaudella 2010 otetut kuvat tallennettiin päänumerolla MV/RHO 217984:1-378. Vuonna 2011 otetut kuvat tallennettiin Muskettiin siten, että kukin kohde sai oman DG-alkuisen päänumeronsa ja tarvittaessa alanumerot. Kaikkiaan noin 10 000:sta kentällä otetusta kuvasta tallennettiin Musketi-tietokantaan yhteensä 560 valokuvaa. Lisäksi kohteista otettiin kokeilumielessä digitaalisia stereokuvia Fujin valmistamalla Finepix Real 3D W3 taskukameralla, joka taltioi kuvat normaalin jpg-muodon lisäksi kolmiulotteisiksi mpo-tiedostoiksi. Kuvat muunnettiin Stereo Splicer ohjelmalla anaglyfisiksi puna-syaani -stereokuviksi jpg-tiedostomuotoon.

Tutkimuksen raportti tulostettiin paperiversiona valtionvarainministeriölle sekä Museoviraston arkistoon. Muille yhteistyökumppaneille raportti toimitettiin dvd-levylle taltioituna pdf-tiedostoina. Tilajalle toimitettiin myös luettelo vaaralliseksi havaituista kohteista sekä tutkimuksessa valmistunut kartta-aineisto MapInfo-tiedostomuodossa.

Kuva 4. Tiina Mikkanen dokumentoi Virolahden Kannanmäen korsun nro 158 lahonnutta puista sisäkattoa. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:100.

4. SALPALINJAN LINNOITUSLAITTEET

4.1 Käsitteet ja linnoiteiden sijoittelu maastoon

Salpalinjan linnoituslaitteet voidaan jakaa kahteen pääryhmään: kenttä- ja kestolinnoitteisiin niiden rakennustavan ja -materiaalien perusteella. Kenttälinoitteet ovat luonteeltaan tilapäisiä ja niiden tukimateriaaleina on käytetty lähinnä hirssiä, puuriukuja tai vitsasmattoja. Kenttälinoitteita ovat voineet rakentaa niitä käyttävät sotavaen joukot. Kenttälinoitteisiin kuuluvia linnoituslaitteita ovat mm. taistelu- ja yhdyshaudat, puu- ja maarakenteiset tuliasemat sekä majoituskorsut. Kestolinnoitteet on tehty siten, että rakenteet kestävät sään vaikutusta useita vuosia. Rakennusmateriaaleina on käytetty betonia ja terästä. Kestolinnoitteiden rakentaminen vaatii erityisvälineitä ja koulutettua työvoimaa. Kestolinnoitteiksi lasketaan mm. teräsbetonisiksi korsut, kallioluolarakenteet ja teräspesäkkeet.

Puolustusketju on pyritty rakentamaan siten, että ympäristössä olevat vesistöt ja suot katkaisevat linjan ja ainoastaan kannakset on linnoitettu. Tämä ei ole ollut kaikissa paikoissa mahdollista ja talviolosuhteita ja mairinnousun uhkaa varten on myös rantoja linnoitettu ja varustettu panssarivaunun esteillä. Taisteluhaudat ja ampumapesäkkeet on pyritty sijoittamaan etumaastoa korkeammalla sijaitseville rinteille. Teräsbetonisiksi konekiväärikorsut on taas pyritty sijoittamaan mahdollisimman alas pyyhkäisevän ampumasektorin saavuttamiseksi. Tulikorsut ja pesäkkeet on sijoitettu yleensä siten, että niistä on voitu tulittaa sivustatulta asemien edessä sijainneisiin piikkilanka- ja panssarivaunun esteisiin. Tulenjohtokorsut sijaitsevat korkeampien mäkien ylärinteillä. Ei kuitenkaan yleensä mäen laella. Majoituskorsut voivat sijaita niin etulinjassa kuin taaempanakin.

Asemiin on haettu syvyyttä rakentamalla pääpuolustuslinjan eteen kenttälinoitettuja etuvartiomasemia ja lyhyillä kiviesteillä tehtyjä tiesulkuja. Pääpuolustuslinjan taustalle on myös pyritty rakentamaan taaempia puolustuslinjoja. Salpalinjan puolustus on syvimmillään Salpalusselällä Luumäen Kivijärven eteläpuolella. Kenttälinoitettu etuvartiolinja sijaitsee 1,5 kilometriä pääpuolustuslinjan etupuolella. Luumäen Askolan pääpuolustuslinjan edessä on nelirivinen panssarivaunun kivieste, jonka takana on ollut aikanaan piikkilankaeste. Asekorsujen ympäristössä on panssarivaunun kaivantoesteitä. Päälinjan kestolinnoitteet ovat ensimmäisen lujuusluokan linnoituslaitteita. Betonikorsujen sisäänkäyntien edessä on lisäksi panssarivaunun torneista tehtyjä teräspesäkkeitä. Askolan päälinjan takaosassa on kaivantoesteillä suojatut majoitus ja tulenjohtokorsut. Pääpuolustuslinjasta noin kilometrin päässä taustan suuntaan on toinen linja, joka on varustettu kenttälinoitteiden lisäksi lähinnä neljän lujuusluokan kestolinnoitteilla. Noin yhdeksän kilometriä päälinjan takana on vielä nk. Pappilan linja, jossa on kenttälinoitteiden lisäksi konekiväärikupupesäkkeitä. Pappilan linjasta yhdeksän kilometriä taustan suuntaan on Hamina – Taavetti puolustuslinjan kenttälinoitettu pohjoispää, joka on varustettu kivi- ja kaivantoestein. Linjalle oli tarkoitus valmistua myös useita betonikorsuja mutta ne jäivät keskeneräisiksi. Muualla Salpalinjalla ei ole näin voimakkaasti syvyyteen rakennettuja puolustusasemia. Tärkeimpien teiden kohdilla on puolustuksessa enemmän syvyyttä mutta korpialueille on usein rakennettu vain yksi puolustuslinja.

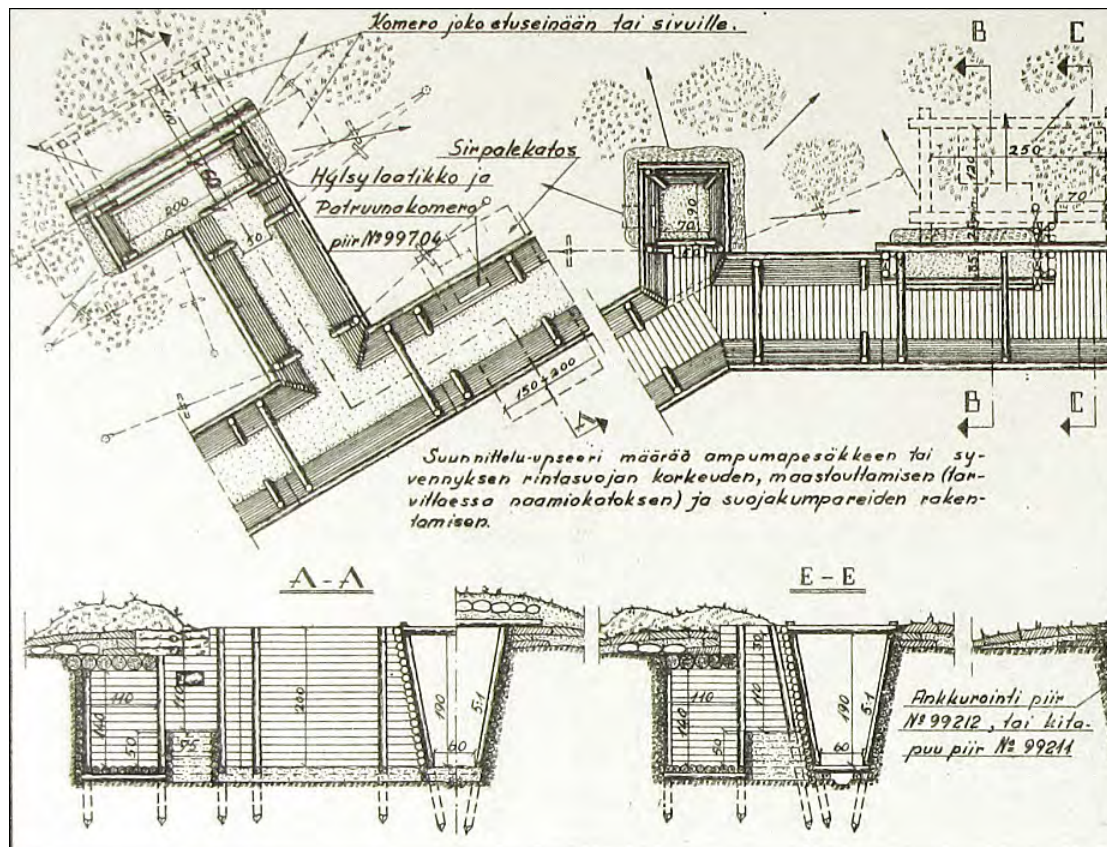
Linjojen taustoilla on sijainnut linnoitustykistön epäsuoraa tulta ampuvat tykkipatterit, joilla oli tarkoitus tulittaa puolustuslinjojen etumaastoon. Saimaan saarille sijoitetun tykistön tulella oli tarkoitus pitää oman tulen alla tärkeimpiä kulkuväyliä. 152 mm:n 45 kaliiperin Canet kanuunalla pystyttiin tulittamaan 18 – 20 kilometrin etäisyydelle¹⁸. Muulla kalustolla kantama oli lyhyempi.

¹⁸ Enqvist 1999, 150; Rönkkönen 2006, 38.

4.2 Kenttälinnoitteet

4.2.1 Yhdyshaudat ja taisteluhaudat

Linnoituselimiä yhdistävät suojaosat kulkureitit eli yhdyshaudat ja käsiaseilla tulittamiseen sopivat taisteluhaudat on kaivettu maahan tai louhittu kallioon (kuva 5). Yhdys- ja taisteluhautojen eroa on toisinaan vaikea havaita. Hautojen koot vaihtelevat 0,5 m leveistä ja 0,3 m syvistä ryömintähaudoista neljän metrin syvyisiin rotkoihin. Haudat ovat keskimäärin 1,5 m syviä ja 1,8 m leveitä yläosastaan. Taisteluhaudat on usein rakennettu mutkitetuiksi, siten että haudat kääntyy 5 – 7 metrin osion jälkeen. Tällä on estetty haudassa räjähtävän ammuksen sirpalevaikutuksen leviäminen laajemmalle. Maahan kaivettujen hautojen seinämiä on tuettu pystypaalulla ja rautalangalla paikalleen sidotuilla puuruu'illa tai vitsasmatoilla. Toisinaan seinämät on tuettu kiilaamalla pystypaalut yläosastaan seiniä vasten haudan yli kulkevalla kitapuulla, mikäli rautalangasta oli puutetta.¹⁹ Puurakenteet on yleensä myöhemmin poistettu tai ne ovat lahonneet näkymättömiin. Osa haudoista, varsinkin sodan loppupuolella rakennetut, olivat ilman tukirakenteita²⁰. Betonia on käytetty tukimateriaalina hyvin harvoin mm. Miehikkälän Salpalinja-museon alueella sekä Lappeenrannan Voisalmessa. Betonirakenteiset haudat voidaan laskea kuuluviksi kestolinnoitteisiin. Hautojen seinämissä on ollut miehistöille tarkoitettuja suojakomeroita sekä pienempiä patruunakomeroita ja hautojen päällä on ollut naamiointiin tarkoitettuja lippoja ja katoksia.²¹ Komero- ja katosrakenteita ei ollut enää havaittavissa maahan kaivetuissa haudoissa. Taisteluhaudan torjuntasuuntana tarkoitetaan sitä ilmansuuntaa, johon haudasta on pääasiassa ammuttu.

Kuva 5. Mallipiirros taisteluhaudasta, ampumapesäkkeestä (vasemmalla), ampumasyvennyksestä (keskellä) ja suojakamerosta. Osa vuoden 1944 kenttävarustusohjeen piirroksista 99215. Kansallisarkisto T15717/10.

¹⁹ Arimo 1981, 428.

²⁰ Kenr.luutn. Hanellin kirje kenr.luutn. Hägglundille Salpalinjalle suorittavista töistä. 13.8.1944. Pk 1481/13 (alkuperäisen asiakirjan signum T1575/3), KA; Arimo 1981, 383.

²¹ Taisteluhauta. Piirros 99215. Kenttävarustusohjeita ja -piirustuksia 1944. T15717/10. KA.

4.2.2 Tuliasemat

Ampumakuopat

Yksinkertaisimpia kenttälinoitettuja tuliasemia ovat ampumakuopat, joita kutsutaan myös poteroiksi. Ampumakuoppa voi olla tarkoitettu yhdelle tai useammalle taistelijalle. Sen muodostaa pelkkä maahan kaivettu kuoppa (kuva 6). Yhden taistelijan ampumakuoppia löytyy yleensä alueilta, joilla on käyty taisteluita, esim. Sallan Hotakka-aavassa. Kontiolahden Kanavarannassa on useita 2 x 5 m kokoisia, 1 m syviä, useammalle taistelijalle tarkoitettuja ampumakuoppia, joita ei ole yhdistetty toisiinsa yhdys- tai taisteluhaidoilla.

Kuva 6. Ampumakuoppa Sallan Hotakka-Aavassa. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:396.

Ampumasivennykset ja ampumapesäkkeet

Taisteluhaudan torjuntasuunnan puoleisiin seinämiin on usein tehty 1 x1 m kokoisia ampumasivennyksiä taistelijaa varten (kuva 5). Hyvin yleinen linnoituslaite on myös ampumapesäke (kuva 5), joka on taisteluhaudasta torjuntasuuntaan tehty, suorakulmaisesti kääntyvä (L-kirjaimen muotoinen), 1 m leveä kaivanto, jonka tuliasemaosio on 2 m pitkä. Ampumapesäkkeen syvyys on 1 – 1,5 m. Tuliaseman päässä on ollut yleensä katettu komero. Toinen ampumapesäkkeen malli on Y-kirjaimen muotoinen asema, jonka kummassakin haarassa on yhden miehen pesäke. Ampumapesäkkeet ovat olleet puuriu'ulla tuettuja. Niitä ja ampumasivennyksiä löytyy kaikkialta Salpalinjan alueelta. Virolahden Pajulahdessa on betonilla tuettuja ampumapesäkkeitä.

Konekivääripesäkkeet

Konekivääreitä on sijoitettu useisiin erilaisiin tuliasemiin. Yksinkertaisimmat pesäkkeet ovat olleet taisteluhaudan yhteydessä olevia, ampumasivennyksen kaltaisia 1,5 m leveitä ja 1 m pitkiä, puilla tuettuja asemia, joissa on ollut puinen koroke ja ampuma-aukko konekiväärille.²² Lisäksi on tehty taisteluhaudan rintasuojaan pienempiä konekiväärin ampumasivennyksiä. Näitä asemia on nykyään vaikea erottaa tavanomaisista ampumasivennyksistä.

²² Avoin kk-pesäke taisteluhaudassa, piirros 99037 sekä Kk-ampumasivennys taisteluhaudassa, piirros 99039. Kenttävarustusohjeita ja -piirustuksia 1944. T15717/10. KA.

Avonainen konekivääriasema voi olla myös taisteluhaudasta erillään oleva maahan kaivettu kuoppa, joka on ollut aikanaan puurakenteilla tuettu. Aseman pystyy nykyään tunnistamaan ampuma-aukostaan ja -sektorista. Ampuma-aukon alapuolella, pesäkkeen pohjalla on usein maakumpu, jonka päällä konekivääri on seissyt. Torjuntasuuntaan katsottaessa on kiväärin johtaja seissyt kummun vasemmalla puolella ja lataaja oikealla. Ampuja on ollut kummun takana.

Katetut kenttälinoitetut konekivääripesäkkeet on rakennettu kaivamalla maahan kuoppa joka on tuettu hirsillä. Toisinaan asema on rakennettu, siten että maata on kasattu korkeaksi kummuksi, jonka sisällä on hirsinen suoja. Katto on tuettu hirsillä, usein kahdella hirsikerralla, joiden päälle on ladottu kiviä ja läjitetty maata. Pesäkkeessä saattaa olla useampaan suuntaan ampuma-aukkoja. Aseseinä on tuliaseman se seinä, joka on suunnattu torjuntasuuntaan ja jossa on ampuma-aukko. Aseseinä ja ampuma-aukon yläpuoleinen katto on rakennettu vankaksi. Ampuma-aukon eteen on kaivettu ampumasektori tai ampuma-aukkoa on voitu suojata maavalleilla. Kaikkien inventoinnissa tutkittujen katettujen konekivääripesäkkeiden katot olivat joko purettuja tai luhistuneita. Parhaimmassa kunnossa oleva kenttälinoitettu, katettu konekivääripesäke löytyi Suomussalmen Alajärveltä. Kenttälinoitettuja konekivääripesäkkeitä on toisinaan myös vahvistettu ulkopuolelta betonikatolla ja –seinillä (kuva 7). Tällainen pesäke on esimerkiksi Luumäen Tahvolassa.

Kuva 7. Hirsistä ja betonista rakennettu konekivääripesäke Luumäen Tahvolassa. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:235.

Panssaritorjuntatykin pesäkkeet

Suorasuuntaustulta ampuvia panssaritorjuntatykkeitä on sijoitettu sekä avonaisiin että katettuihin kenttälinoitettuihin asemiin. Suurin osa on ollut avonaisissa asemissa, jotka ovat yleensä noin metrin syvyisiä kuoppia, joissa on ampuma-aukot. Asemien koko on vaihteleva mutta ampuma-aukon leveys on yleensä 2 - 3 m ja aseman koko noin 6 x 3 – 8 x 4 m. Asemen taustalla olevan kulkuväylän leveys on 2,5 m. Aseman sivuseinässä voi olla komero ja aseman takaosassa tai läheisyydessä ilmeisesti tykille tarkoitettu katettu suoja, jonka koko on keskimäärin 3 x 6 m. Kaikki komerot ja suojakatteet ovat romahtaneet. Puset tukimateriaalit on poistettu.

Katetut kenttälinoitetut panssaritorjuntatykkiasemat muistuttavat rakenteeltaan katettuja konekivääriasemia mutta ovat kookkaampia. Teräsbetonista rakennettujen kestolinnoitettujen korsujen sisäänkäyntien yhteyteen on toisinaan rakennettu suojatila panssaritorjuntatykille.

Tällöin betonikorsun sivulta löytyy yleensä avoin, maahan kaivettu tai kallioon louhittu tu-liasema, johon tykki on voitu siirtää leveää yhdyshautaa pitkin.

Sodan loppuvaiheessa Salpalinjalle rakennettiin myös 88 mm:n olalta laukaistavalle singolle eli panssarikauhulle omia pesäkkeitä.²³ Vuoden 1947 linnoittamisohjesäännössä on mallipiirros panssarikauhun pesäkkeestä, joka muistuttaa tavallista ampumapesäkettä mutta aseman taustaseinät ovat viistettyjä aseesta purkautuvan tuli- ja kaasusuihkun ohjaamiseksi pois.²⁴ Karttoihin merkittyjä psk-pesäkkeitä yritettiin etsiä 1944 rakennetun Vaalimaanlinjan kohteissa Virolahden Sivirasinkankaalla ja Häkälässä mutta niitä ei löydetty tai niitä ei pystynyt erottamaan tavallisen ampumapesäkkeen jäännöksistä.

4.2.3 Majoituskorsut

Kenttälinoitettu majoituskorsu on sijoitettu maahan kaivettuun tai kallioon louhittuun kuoppaan (kuva 8). Korsujen seinät on rakennettu hirsistä ja niiden katon muodostaa useampi hirsikerta, jotka on peitetty kivillä ja maalla. Korsuissa on yleensä ollut lämmitys. Kenttälinoitettujen majoitus-/varastokorsujen koot vaihtelevat. Pienimmät nykyisin säilyneet korsukuopat ovat noin 1,5 x 2 m kokoisia ja suurimmat toistakymmentä metriä sivuiltaan. Ehjiä mutta romahtamaisillaan olevia kenttälinoitettuja korsuja on mm. Lieksan Valkeanlamminkankaalla ja Vilponlammilla.

Kuva 8. Kenttälinoitetun majoituskorsun taustalla oleva katto on sortunut mutta sisäänkäynti on vielä hahmotettavissa Kuhmon Saunajärvellä. Kuva: John Lagerstedt 2011 / Museovirasto DG2587:1.

4.2.4 Tykkipatterit

Kaaritulta tai suorasuuntaustulta ampuvia kenttälinoitettuja tykkipattereita on koko Salpalinjan alueella (kuva 9). Tykkikalusto on ollut kirjavaa ja se näkyy myös pattereiden tykkiasemien koossa ja muodoissa.

²³ Kartassa on pesäkkeiden yhteyteen merkitty lyhenne: psk, joka oli panssarikauhun lyhenne. Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehdet 8 ja 12, ISLE.

²⁴ Psk:n pesäke, piirros 99235. Linnoittamisohjesääntö II₂, työpiirustukset 1947. Yksityiskokoelma.

Pattereissa on ollut tykkeitä 2 – 4 kpl. Tykkiasemat ovat muodoltaan pyöreitä tai suorakaiteen muotoisia kuoppia. Joensuun Rahkeenvaaran 90 mm:n, vuoden 1877 mallisille kanuunoille on riittänyt 4 m leveät ja 5 m pitkät hevosenkengän muotoiset kuopat, joiden syvyys on 0,6 m. Luumäen Pätärilässä on 155 mm:n raskaita ranskalaisia kanuunoita varten kaivettu 8 x 5 m kokoiset asemat, joiden syvyys on lähes kaksi metriä. Tykkiaseman reunoilla on voinut olla suojatiloja, jotka ovat nyttemmin luhistuneet.

Tykkiasemien ympäristöissä on erillisiä majoitus- ja varastokorsuja. Lemin Peräkylässä ja Luumäen Pätärilässä on kenttälinnoitettujen tykkiasemien yhteydessä betoniset majoituskorsut. Kuhmon Mäntymäen patterin tykkiasemat ovat olleet katettuja mutta tämä rakennustapa on harvinainen Salpalinjan alueella.

Kuva 9. Kenttälinnoitettu tykkiasema 107 mm:n venäläiselle piirityskanuunalle Joensuun Enon Tannilnvaarassa. Kuva Markus Kankkunen 2010 / Museovirasto 217984:352.

4.3 Kestolinnoitteet

4.3.1 Lujuusluokat

Kestolinnoituslaitteet jaettiin niiden rakentamisaikana kuuteen lujuusluokkaan (I – VI) sen perusteella, kuinka hyvin niiden katsottiin kestävän tulitusta. Ensimmäisen lujuusluokan laitteet olivat vahvimpia ja kuudennen heikoimpia. Korsun katon ja seinien vahvuudet toteutettiin suunnitellun lujuusluokan mukaan. Lujuusluokkien määritykset muuttuivat jonkin verran sodan kuluessa.²⁵ Suurin osa Salpalinjalle rakennetuista kestoilaitteista kuuluu ensimmäiseen lujuusluokkaan. Käsillä olevassa raportissa mainitaan korsun kohdalla erikseen, jos sen tiedetään kuuluneen johonkin toiseen lujuusluokkaan.

²⁵ Arimo 1981, 257; Linnoituslaitteiden yleisluokittelusta. Nro 1211/pion.kom./1 sal.1.4.1942. T 15710/5. KA.

Taulukko I. Kestolinnoituslaitteiden lujuusluokitukset.²⁶

Lujuusluokka	Kesto
I	jatkuvaa 305 mm:n tykin kaaritululta, 210 mm:n suorasuuntaustulta, yksittäisiä 420 mm:n tykin kranaatteja, 500 - 1000 kg:n lentopommeja
II	jatkuvaa 210 mm:n tykin kaaritululta, 152 mm:n suorasuuntaustulta, yksittäisiä 305 mm:n tykin kranaatteja, 300 - 500 kg:n lentopommeja
III	jatkuvaa raskaan kenttätukistön tulta, yksittäisiä 210 - 305 mm:n tykin kranaatteja, 300 - 500 kg:n lentopommeja
IV	jatkuvaa kevyen kenttätukistön tulta, yksittäisiä 210 mm:n tykin kranaatteja, 150 kg:n lentopommeja
V	jatkuvaa kevyiden kranaatinheittimien tulta, yksittäisiä raskaan kranaatinheittimen tai 105 mm:n tykin kranaatteja, raskaiden ammusten ja lentopommien sirpaleita
VI	yksittäisiä pienoiskranaatinheittimien ammuksia, keveitten ammusten ja lentopommien sirpaleita, lyhytaikaista konekivääritulitusta

4.3.2 Teräsbetoniset korsut ja -pesäkkeet

Kestolinnoitettu, teräsbetonisen konekiväärikorso eroaa kesto linnoitetusta konekivääripesäkkeestä siten, että korsussa on myös majoitustilat ja pesäkkeessä ainoastaan asekammiot ilman majoitustiloja. Sama pätee myös tykkikorsojen ja tykkipesäkkeiden välillä. Betonikorsuja ja pesäkkeitä on aseistettu konekivääreillä ja panssaritorjuntatykeillä sekä erikoistapauksissa panssaritorjuntakivääreillä ja mahdollisesti kenttätukkeilla. Konekivääreitä on sijoitettu myös teräksisiin kupuihin, jolloin puhutaan konekiväärikorsoista tai konekiväärikorsoista. Korsuja on rakennettu myös tulenjohto- ja majoituskäyttöön. Seuraavassa on esitelty tyyppillisiin, ensimmäiseen lujuusluokkaan kuuluvien korsujen yhteisiä piirteitä. Näitä rakenteita löytyy niin konekiväärikorsoista, tykin- ja konekiväärin korsoista, tulenjohtokorsoista kuin majoituskorsoistakin.

Korsut sijoitettiin joko maahan kaivettuihin kuoppiin tai kallioon louhittuihin avolouhoksiin. Ensimmäisen lujuusluokan betonikorsun katto oli 210 cm ja lattia 70 cm paksu. Vihollisen puoleinen seinä oli vahvuudeltaan 230 cm ja takaseinä 120 cm. Betonin sisällä oli tiheä raudoitus. Ulkopuolelta betonirakenteet peitettiin vielä huolellisesti ladotulla kiveyksellä.

Korsujen sisäänkäynnit on sijoitettu niiden suojaosimmalle puolelle. Sisäänkäyntejä on toisinaan maalattu naamiomaalauksilla. Sisäänkäynnin seinään on usein maalattu korsun peite numero. Osa numeroista on maalattu vasta 1960-luvulla huoltotoimenpiteiden yhteydessä ja tällöin on korsun seinään toisinaan kirjoitettu väärä numero. Sisäänkäynnin yhteydessä voi olla korsun lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko, josta on voitu tulittaa konepistoolilla sisäänkäynnin edustaa. Ampuma-aukko on voitu sulkea sisäpuolelta teräsluokalla. Sisäpuolelta on voitu myös pudottaa käsikranaatteja pudotusputken kautta korsun ulko-oven eteen. Korsun ulko-ovissa on lisäksi ampuma-aukko.

Korsujen sisäänkäynnit on tehty toisinaan niin leveiksi, että niihin on voitu sijoittaa pyörillä varustettu panssaritorjuntatykki suoja-asemaan. Suojatilan edessä on ollut yleensä puiset sääovet, jotka ovat nytemmin kadonneet. Panssaritorjuntatykin suojatiloilla varustetuista korsoista johtaa leveä yhdyshauta korsun vierellä sijaitsevaan avoimeen kenttälinoitettuun tykkiasemaan.

Korsun ensimmäinen sisätila ulko-oven jälkeen on pienikokoinen sulkuhuone, jolla sisäänkäynti on voitu varustaa kaasutiiviiksi kahdella ovelta. Sulkuhuoneen lattialla on yleensä korsun viemäröintiin liittyvä kokoojakaivo. Sulkuhuoneissa on ollut myös korsun käymälä, jona on toiminut kannellinen metalliämpäri, jonka reunoille on voitu koota neljästä palasesta puinen istuinrengas.

²⁶ Arimo 1981, 257; Linnoituslaitteiden yleisluokittelusta. Nro 1211/pion.kom./1 sal.1.4.1942. T 15710/5. KA.

Korsusta on tähystetty yleensä teräksisestä tähystyskuvusta, joka kohoaa korsun katon yläpuolelle. Tähystyskuvuista on Salpalinjalla ollut käytössä vuoden 1939 ja 1940 malleja. Vuoden 1939 kupu painaa 9 tonnia ja se osoittautui talvisodassa heikoksi. Vanhan malliset kuvat sijoitettiin Salpalinjalla vähemmän vaarallisiin paikkoihin. Uudemmat kuvat olivat vahvempia. Niiden ulkohalkaisija on puolitoista metriä ja ne painavat 12 tonnia.²⁷ Kupuja on toisinaan naamioitu kivimuurauksilla tai betonivaluilla, useat ovat kuitenkin ilman naamiointia. Yhdestä kuvusta Miehikkälän Riihimäen korsussa 307, havaittiin jälkiä todennäköisesti alkuperäisestä naamioimaalauksesta. Kuvuissa on tähystysaukot, jotka on voitu sulkea sisäpuolelta teräksellä sulkurenkaalla. Tähystyspaikasta johtaa puheputki asekkamioon ja toisinaan myös korsun majoitustiloihin. Tähystyskuvun lattia on yleensä tehty teräslevystä, jossa on saranoitu luukku. Tähystyskupuun on noustu tikkaita kuvun alapuolella sijaitsevasta kupukammioista, joka on voitu sulkea kaasutiiviillä ovella muusta korsusta. Joissakin tapauksissa korsuista on tähystetty myös tulenjohtoperiskoopilla, joita kuvaillaan myöhemmässä kappaleessa: 'tulenjohtokorsut'.

Majoitustilojen mitat ja pohjaratkaisut ovat vaihtelevia. Tyypillinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Huonetilat on saatettu jakaa väliseinillä mutta niissä ei ole varsinaisia oviaukkoja tai väliovia. Tyypillinen majoitustila on noin kaksi metriä korkea. Seinät on usein kalkittu valkeiksi ja katto on verhoiltu teräspultteihin kiinnitetyillä puulankuilla, joiden päällä on tervapahvi. Puuverhoilut on saatettu myöhemmin purkaa tai ne ovat nykyisin sortumaisillaan. Osaan korsujen sisäkatoista ei puuverhoilua ole koskaan rakennettukaan. Makuulavat on sijoitettu yleensä kahteen kerrokseen ja niissä on ollut myös pienet hyllyt tavaroiden säilyttämistä varten. Sallan kirkonkylän korsussa nro 23 saattaa olla jäljellä alkuperäiset lavitsat. Muualla ne on rakennettu myöhemmin uudelleen. Makuulavitsojen alkuperäisen rakenteen pystyy päättämään seinien kalkitsemisen yhteydessä makuulavojen kohdalle jääneistä maalaamattomista alueista. Majoitustiloissa voi olla juomavesikaivo. Jos sellaista ei ole tehty, on korsussa ollut 100 – 200 litran vesisäiliö. Vesi on pumpattu kaivosta tai säiliöstä käsipumpulla kaatoaltaaseen ja/tai putkistoa pitkin asekkamioon konekiväärin jäähdytysvedeksi.

Korsuissa on ollut puulämmitteinen liesi. Korsun sisään johdettu ilma on voitu kierrättää lieden kautta ja lämmennyt ilma johtaa edelleen korsun muihin tiloihin. Liedet on aikanaan poistettu, mutta niitä on tuotu uudelleen paikoilleen opetus- tai museokäytössä olleisiin korsuihin. Pienemmissä korsuissa tai pesäkkeissä on ollut kamiinoita. Lappeenrannan Ylämaalla on osa betonikorsuista jäänyt keskeneräisiksi, mm. lattiat ovat valamatta. Näissä korsuissa on tiilestä muuratut liedet. Ilmanvaihto oli järjestetty käsikäyttöisillä ilmanvaihtokojeilla. Ilma imettiin ulkopuolelta, josta se johdettiin hormistoa myöten korsun sisätiloihin. Ilman sisäänottoon voitiin tarvittaessa asentaa myös kaasusuodattimet.

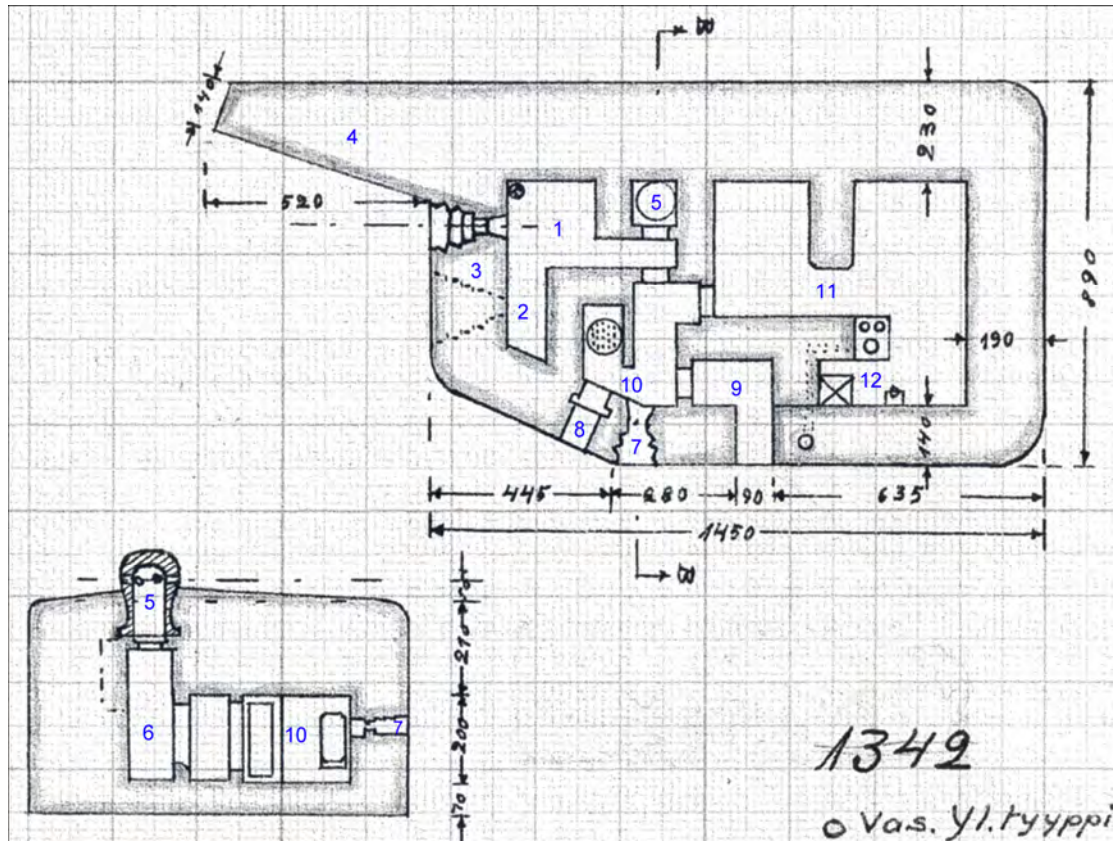
Korsuihin on rakennettu usein varaueloskäynti. Sen muodostaa tyypillisimmin sisäseinän yläosaan tehty aukko, jonka kohdalla betoniseinä on ohuempi. Aukko on suljettu sisäpuolelta teräspalkeilla, jotka on tarvittaessa voitu poistaa ja puhkaista korsun ohueen ulkoseinään työkaluilla aukko. Toisinaan on varaueloskäynnin aukko korsun suojakiveyksen alla, jolloin sen kohdalta johtaa korsun ulkopuolella pystykuilu maan pinnalle.

Puhelinyhteyksiä varten korsuihin oli vedetty kaapelit pitkin yhdyshautoja ja ne johdettiin korsun seinän läpi metalliputken kautta. Korsujen ulkoseinissä oli metallitangoista tehdyt radioantennit, jonka lisäksi katon betonipinnan alle sijoitettiin vielä yksi antenni. Radiolaitteet maadoitettiin korsun betoniraudoitukseen. Korsun sisätiloista löytyy yleensä antennijohtojen ja maadoituksen läpiviennit, joiden viereen on maalattu niiden symbolit.

Teräsbetoniset korsut ja pesäkkeet ovat säilyneet nykypäivään silminnähden hyvin. Niitä ei ole juurikaan tuhoutunut kasvaneen asutuksen tai tieverkon alle. Useimmat korsut ovat siistejä. Ilkivaltaa kuten roskaamista tai töhryjä on lähinnä isompien asutuskeskuksien liepeillä. Korsujen kalusteet on purettu lukuun ottamatta reserviupseerikoulun opetuskäyttöön vuonna 1949 kunnostettuja linnoituslaitteita. Osassa korsuista on viemäröinti tukkeutunut ja ne ovat täytyneet osittain tai kokonaan vedellä. Ankarien talvien jälkeen voi viemäröinnin kokoojakaivo olla jäässä heinäkuun helteille saakka. Siksi keväällä veden vallassa oleva korsu tai

²⁷ Arimo 1981, 258.

pesäke saattaa olla syksyllä kuiva. Joidenkin korsujen tai pesäkkeiden sisäänkäynteihin on vuosien varrella romahtanut maa-aineksia, jolloin käynti korsiin on estynyt.

Kuva 10. Konekiväärikorsun mallipiirros. Korsun osien numerot on lisätty piirrokseen myöhemmin: 1 konekiväärin aseammio, 2 tähystystila, 3 aseseinä, 4 sipimuuri, 5 tähystyskupu, 6 kupukammio, 7 ampuma-aukko lähipuolustukseen, 8 varaueloskäynti, 9 sisäänkäynti, 10 sulkuhuone ja koojakaivo, 11 majoitustilat, 12 vasemmalta: kaivo, liesi ja kaatoallas. Kuva kirjasta: Törylä, J. 1995. Bunkkeri. Rakennusalan kustantajat Rak ja Kustantajat Sarmala Oy.

Konekiväärikorsut

Konekiväärikorsu on tyypillisin Salpalinjan kesto linnoitettu ensimmäisen lujuusluokan linnoituslaitte. Kaikkiaan Salpalinjalla on 167 yhden konekiväärin korsiä ja 21 kpl kahdelle konekiväärille rakennettua korsiä, joissa konekiväärit sijaitsevat betonisissa aseammioissa. Konekiväärikorsujen aseistuksena ovat olleet venäläiset ja saksalaiset Maxim konekiväärit, joiden kaliiberi on ollut 7,62 mm.

Konekiväärikorsut on sijoitettu usein mäkien reunoille, niin että konekivääri on saatu maastossa mahdollisimman alas. Toisinaan on ampuma-alan raivaamiseksi jouduttu tekemään suurikokoisia maaleikkauksia tai kallioiden louhimisia. Korsut on lähes kaikissa tapauksissa suunniteltu ampumaan sivustatulta oletettuun hyökkäyssuuntaan.

Tyypillinen teräsbetoninen konekiväärikorsu on rakennettu siten, että siinä on aseammion ja tähystystilojen lisäksi 20 hengelle tarkoitettu, väliseinillä jaettu majoitustila, jonka sisäpinta-ala on n. 30 m² (kuva 10). Majoitustilaa saattaa olla betonikorsussa toisinaan jopa 40 hengelle. Majoitustila on tavanomaisesti yksi huone, joka on jaettu väliseinillä kolmeen huonetilaan, joita ei ole erotettu toisistaan ovilla. Se voi olla myös ainoastaan yksi suora huonetila, jolloin tilan katto on yleensä holvattu.

Konekiväärin aseammio on n. 2 x 2 m kokoinen huone, jonka torjuntasuunnan puoleisessa aseseinässä on ampuma-aukko. Ampuma-aukkojen leveys on keskimäärin 35 cm ja korkeus

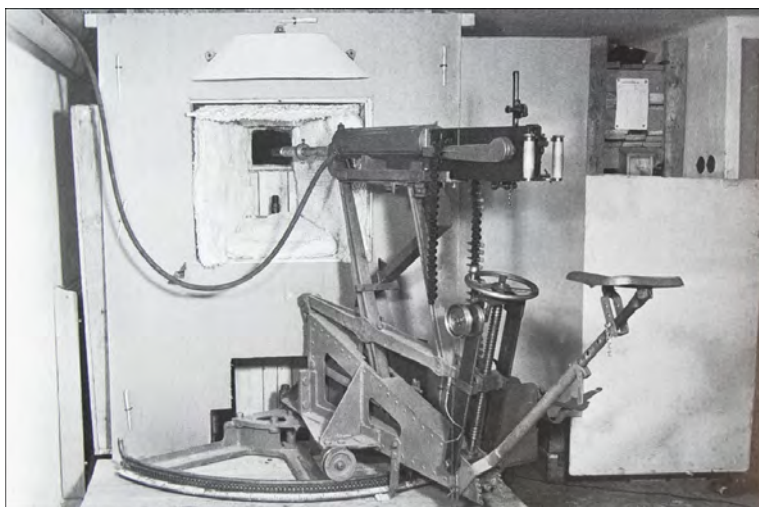
20 cm. Toisinaan konekivääri on sijainnut korsun ulkoseinän kylkeen valetussa erillisessä aseammiossa, jota kutsuttiin vasikaksi. Näitä rakenteita on käytetty useimmiten kahden konekiväärin korsuissa. Konekiväärin aseammioita on sijoitettu myös majoitusluolien yhteyteen.

Konekivääri on ollut kiinnitettynä ampuma-aukon alapuolelle laakeroituun kääntyvään konekiväärjalustaan, jossa on ollut kiinni myös konekiväärin ammusvyölaatikot (kuva 11). Ampuma-aukon yläpuolella on ollut metallinen maastokaari, jota apuna käyttäen on voitu ampua etukäteen suunniteltuja maaleja vaikka ampuma-ala olisikin pimeyden tai savun vuoksi näkymättömissä. Kaikki jalustat ja maastokaaret on aikanaan poistettu mutta niitä on asennettu takaisin opetus- ja museokäytössä olleisiin korsuihin.

Kuva 11. Virolahden Kokkolan korsu nro 48 kunnostettiin 1949 opetuskäyttöön. Korsun aseammiossa on edelleen paikoillaan korsukonekiväärjalusta, mallia 1940. Ampuma-aukon yläpuolella on maastokaari, nurkassa jäähdytysvesiputkisto, oikeassa reunassa puolinaamari ja puheputki. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:21.

Virolahden Pulmikkaan korsussa nro 241 on harvinainen ratkaisu, jossa konekiväärin ampuma-aukko on varustettu teräksisellä suojuksella eli aukkopanssarilla. Aseen jalustaa varten on aseammion lattiaan valettu erillinen kaarevareunainen koroke, johon on ollut tarkoitus sijoittaa konekivääri metalliselle, kehäkiskolla liikkuvalla teräksiselle korsukonekiväärjalustalle (kuva 12). Samanlainen jalustaratkaisu on ollut tarkoitus rakentaa Miehikkälän Härkämäen majoitustunnelin 311/348 konekiväärin aseammioon.

Kuva 12. Teräksinen korsukonekiväärjalusta, joka on kuvattu todennäköisesti koejärjestelyissä, koska ampuma-aukko on irroitettavassa vaneriseinässä ja jalusta puisella lavalla. Virolahden Pulmikkaan kor-

sun nro 241 asekkammio on rakennettu tällaista jalustaa varten. Samanlaista jalustaa on todennäköisesti suunniteltu Miehikkälän Härkämäen korsiun nro 311/348. Kuva kirjasta. Suomen puolustusvoimat 1944 - 1974. Maanpuolustuskorkeakoulun Sotahistorian laitos. 2006.

Asekkammion vieressä on kapea huonetila jossa on teräsluukulla sisäpuolelta suljettava tähystysrako. Asekkammion katto on verhoiltu metallilevyillä, joilla on estetty hiekan variseminen katosta tulituksen aikana aseiden hienomekaanisiin osiin. Konekiväärin jäähtytystä varten tulee asekkammioon usein vesijohto tai siellä on ollut jäähdytysvesiastia. Takaseinällä on ilmanvaihtoputki, johon on voitu lisäksi liittää letkuilla puolinaamarit, joiden kautta olisi johdettu ilmaa aseiden miehistöille, jos ruutikaasut ja häkä olisivat täyttäneet asekkammion. Asekkammioon tulee korsiun tähystyspaikasta metallinen puheputki. Asekkammion seinissä on ollut kuitumateriaalista valmistettuja akustiikkalevyjä, joiden tarkoituksena on ollut pienentää amunnasta syntyntä melua. Akustiikkalevyt on myöhemmin poistettu mutta seinissä on jäljellä vielä niiden kiinnitykseen tarkoitettuja rautalankoja ja -tappeja.

Aseseinä on suojattu ulkopuolelta joko betonisella siipimuurilla tai kallioseinämällä. Tällä on varmistettu ettei korsiun ampuma-aukko tukkiudu tykkitulen aikana ympäriltä romahtavista maa-aineksista. Aseseiniä on myös naamioitu. Naamioimiseen on käytetty kivimurausta (kuva 13), naamiomaalausta tai ohutta aaltoilevaa rappausta jota löytyy mm. Luumäen Askolasta. Virolahdella on joidenkin korsiujen seiniin kiinnitetty naamiointimielessä epäsymmetrisiä pellinkappaleita. Osa aseseinistä on täysin naamioimattomia. Korsiun seinissä voi olla myös metallienkkejä, joihin on voitu kiinnittää naamiointiin käytettyjä puiden runkoja. Korsiun katoilla ja siipimuurien yläpinnoilla on lisäksi metallisia tappeja, joihin on voitu kiinnittää naamioverkot. Virolahden Ventonvuorella on korsiujen läheisyyteen hämäyksenä valettu kallioseinämään kaksi betonista valeampuma-aukkoa. Virolahden Kannanmäellä on valelaitteina kaksi betonista valettua tähystyskupua.

Kuva 13. Virolahden Niemenkankaan konekiväärinkorsiun nro 33 aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Oikealla osa betonisesta siipimuurista, keskellä konekiväärin ampuma-aukko. Vasemmalla, matalien kuusien takana erottuu kapeana rakona asekkammion tähystysaukko. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:168.

Konekivääräkupukorsut

Konekivääreitä on sijoitettu myös teräksisiin konekivääräkupuihin, jolloin korsiin ei ole tehty betonista asekammiota. Korsiin ei tällöin ole tarvinnut rakentaa korkeaa ja helposti erottuvaa aseseinää vaan pienet kupujen ampuma-aukot on ollut helppo naamioida (kuva 14). Teräksisiä konekivääräkupukorsuja on rakennettu Salpalinjalle 15 kpl ja kahden konekiväärin kupukorsuja 3 kpl. Eräissä panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsiissa on betonisen asekamion lisäksi katolla konekivääräkupu. Konekivääräkupuina on käytetty useita eri mallisia kupuja kuten vuoden 1940 kevyitä kupuja sekä vuoden 1943 kevyitä ja keskiraskaita kupuja. Kupumalleja on ollut toisinaan vaikea tunnistaa tosistaan. Helpoimmin joukosta erottuu vuoden 1943 keskiraskas konekivääräkupu, joka on tarkoitettu ampujalle ja tähystäjälle.

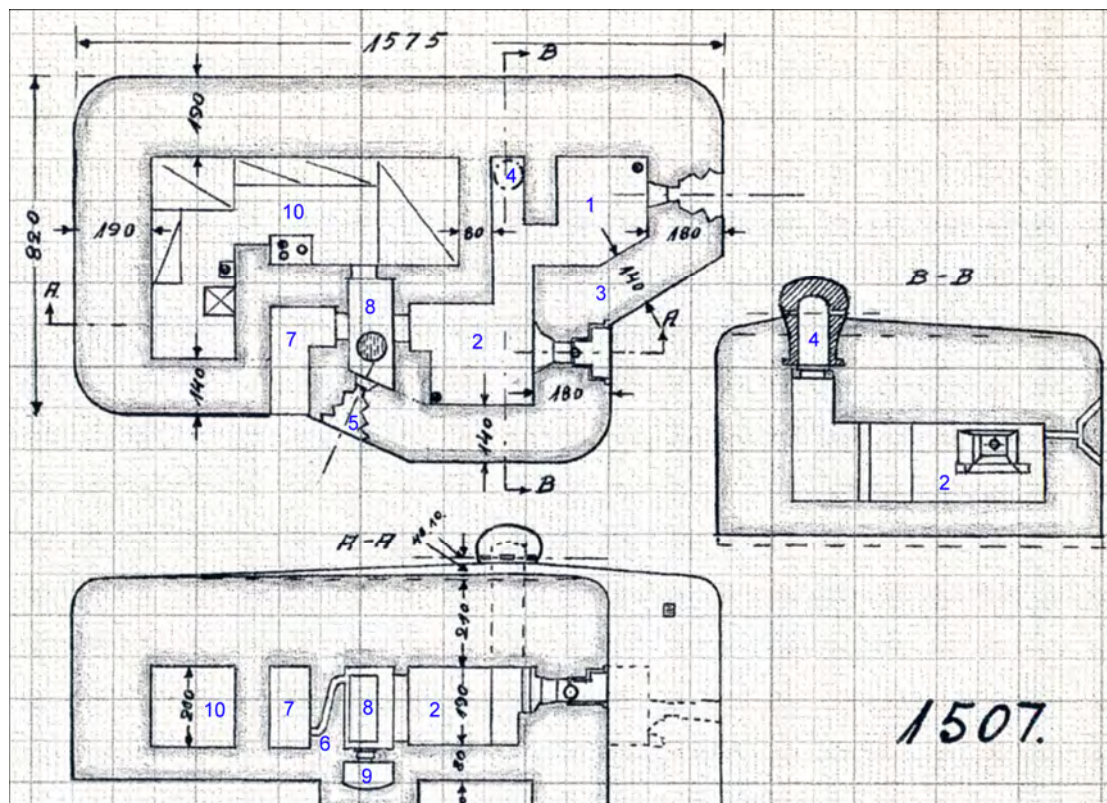
Konekiväärin tai pikakiväärin oli sijoitettu erikoisesti suunnitelluille kupujalustoille (kuva 15). Konekivääräkupuun johtaa korsiin muista tiloista yleensä jäähdytysvesiputket. Konekiväärin hylsyty ovat pudonneet alas hylsyputkea pitkin kuvun lattian alla olevaan tilaan, jonka kaltevaa pintaa pitkin ne on usein johdettu kupuun nousevien portaiden juurelle.

Kuva 14. Korsiin nro 169 teräksisen konekivääräkuvun ampuma-aukko ja ampumasektoria suojaava betoninen siipimuurin Virolahden Ravijoenlahdella. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:12.

Kuva 15. Konekiväärin jalusta teräksisessä konekivääräkuvussa Luumäen Käpylässä konekivääräkupu-pesäkkeessä C399. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:241.

Kuva 16. Panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsun mallipiirros. Korsun osien numerot on lisätty piirrokseen myöhemmin: 1 konekiväärin asekammi, 2 tykin asekammi, 3 aseseinä, 4 tähystyskupe, 5 ampuma-aukko lähipuolustukseen, 6 käsikranaatin pudotusputki, 7 sisäänkäynti, 8 sulkuhuone, 9 kookoojakaivo, 10 majoitustilat (makuulavereiden sijoituspaikat merkitty). Kuva kirjasta: Törylä, J. 1995. Bunkkeri. Rakennusalan kustantajat Rak ja Kustantajat Sarmala Oy.

Panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsut

Panssaritorjuntatykin ja konekiväärin yhdistelmäkorsuja rakennettiin Salpalinjalle 54 kappaletta. Näistä kuudessa on lisäksi aseistuksena vielä toinen konekivääri. Tyypillisessä panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsussa on asekammiot kummallekin aseelle sekä majoitustilat 20 hengelle (kuva 16). Tykin ja konekiväärin asekammiot ovat samassa tilassa tähystyskupeun nousevan kuilun kanssa. Tykin asekammi on kooltaan n. 2 x 2,5 m ja konekiväärin asekammi aavistuksen verran pienempi. Tykillä ja konekiväärillä on ollut sama ampumasektori (kuva 17).

Korsujen aseistuksena oli 45 mm:n panssaritorjuntatykki, vuoden 1940 mallia. Ampuma-aukko on teräsvahvisteinen ja tykin putki ja tähtäyskaukoputki on johdettu aukossa olevan pallonivelen läpi. Tykki kääntyy ampuma-aukon alapuolella olevalla kehäkiskolla (kuva 18). Kaikki tykit on korsuista poistettu mutta joitakin niistä on asennettu takaisin museokäytössä oleviin korsuihin. Tykin ja konekiväärin korsuissa on kaksi ilmanvaihtokojetta, joista on syötetty raitista ilmaa aseiden miehistöille. Tykkikorsun muut rakenteet, aseseinän suojaus ja naamiointi on järjestetty samalla tavalla kuin konekiväärinkorsuissa.

Miehikkälän Salpalinja-museon korsu 318 ja Lappeenrannan Naurissaaren korsut 907a ja 908 on rakennettu tavallisuudesta poikkeavalle tykkiratkaisulle. Näissä kolmessa korsussa on sisäänkäynnin yhteydessä takaa avoin asekammi, jonka teräsreunuksisessa ampuma-aukossa on teräsluukut, jotka on voitu avata ja sulkea korsun sisäpuolelta. Korsuihin tarkoitusta tykin mallista ei ole tietoja.

Salpalinjalla on kolme panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsua, jotka on rakennettu kaksikerroksisiksi. Alemmassa kerroksessa on konekiväärin asekammi ja ylemmässä tykin asekammi. Kasikerroksinen tykin ja konekiväärin korsu on esimerkiksi Virolahden Paskomäen korsu nro 144.

Salpalinjalla on kaksi korsua, joissa on ollut konekiväärin lisäksi aseammio 20 mm:n panssaritorjuntakivääriä varten. Toinen on Miehikkälän Riihimäen kaksikerroksinen korsu 308, jonka yläkerrassa on panssaritorjuntakiväärin aseammio ja alakerrassa konekivääri. Toinen korsi on Puumalan Puumalansalmen linnoitteet 3 -kohteen korsu 6-7, jossa on panssaritorjuntakiväärin lisäksi ollut kaksi konekivääriä.

Kuva 17. Panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 25 Lappeenrannan Skinnarilassa. Vasemmalla tykin ja oikealla konekiväärin ampuma-aukko. Korsun katolle on myöhemmin rakennettu teräskaiteet putoamisen tai katolle kiipeämisen estämiseksi. Kuva: Tiina Mikkonen 2010 / Museovirasto 217984:296.

Kuva 18. 45 mm:n panssaritorjuntatykki mallia 1940 Virolahden Bunkkerimuseon korsussa nro 147. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:114.

Konekivääripesäkkeet, tykkipesäkkeet ja konekivääririkupupesäkkeet

Kestolinnoitetuissa konekivääripesäkkeissä ja tykkipesäkkeissä on ainoastaan asekkamio ilman majoitustiloja (kuva 19). Kestolinnoitettuja, eri lujuusluokkien konekivääripesäkkeitä on rakennettu Salpalinjalle 25 kpl ja tykkipesäkkeitä 3 kpl.

Konekivääririkupupesäkkeitä on useita erilaisia malleja. Osassa on betoni- tai hirsiperustalle asennettu teräksinen konekiväärikupu (kuva 20). Osa kupupesäkkeistä on rakennettu niin että pesäkkeen alakerrassa on kupukammio, jossa on ollut kamiina, käsikäyttöinen ilmanvaihtokone sekä asean jäähditysvesijärjestelmä. Kupukammioista on noustu tikkaita ylös konekivääririkupuun. Konekivääririkupupesäkkeitä on Salpalinjalla 17 kpl.

Kuva 19. Teräsbetoninen, neljännen lujuusluokan konekivääripesäke nro 602 Luumäen Likolahdessa. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:246.

Kuva 20. Konekivääririkupupesäkkeen teräksinen, keskiraskas, vuoden 1943 mallinen kupu on jäänyt peittämättä maakerroksella Kontiolahden Hietalahdessa. Kuva: Markus Kankkunen 2010 / Museovirasto 217984:362.

Tulenjohtokorsut

Maastoa hallitsevien kukkuloiden rinteillä on tähystykseen ja tulenjohtoon tarkoitettuja korsuja. Salpalinjalle on rakennettu 33 kesto linnoitettua tulenjohtokorsua ja kolme kesto linnoitettua viidennen lujuusluokan tulenjohtopesäkettä.

Tulenjohtokorsuissa on usien majoituskorsuun verrattavissa oleva pohjaratkaisu (kuva 22). Majoitustilojen lisäksi niihin on sijoitettu teräksisiä, vuoden 1941 mallisia tulenjohtokupuja. Nämä ovat kohonneet vain muutamia senttejä korsun katon yläpuolelle. Kuvun laessa on reikä 75 cm pitkälle tulenjohtoperiskoopille. Tähytys on kuitenkin tapahtunut kuvun sisältä, jossa on ollut kupuun kiinnitetty jakkara tähytäjälle. Tulenjohtoperiskoopeja on sijoitettu myös pitkiin valuteräksisiin suojaputkiin. Tällöin pystyttiin tähyttämään 260 – 330 cm pitkällä periskoopilla alhaalta, korsun sisätiloista.²⁸ Tulenjohtokorsuissa voi olla myös tähystykseen tarkoitettu betoninen avokuilu (kuva 21). Esimerkiksi Luumäen Junttolassa, korsussa F44 on avokuilulla varustetuissa tulenjohtoasemassa vielä paikoillaan jalusta todennäköisesti haarakaukoputkea varten.

Viidennen luokan tulenjohtopesäkkeet on rakennettu siten, että kallioon on louhittu pieni suoja, jossa on majoitustila kahdelle hengelle sekä kalliolle nouseva tähystyskuilu. Kuilun yläpää on suljettu tulenjohtolevyllä, joka on teräslevy, jossa on saranoitu 38 x 28 cm kokoinen tähystysluukku ilmeisesti haarakaukoputkea tai periskoopia varten. Teräslevyn halkaisija on 150 cm. Kuilussa on ollut puusta rakennettu tähystystaso.

Kuva 21. Tulenjohtokorsun nro 1320 avoin tähystyskuilu ja todennäköisesti haarakaukoputken jalusta Luumäen Huomolassa. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:216.

Majoituskorsut

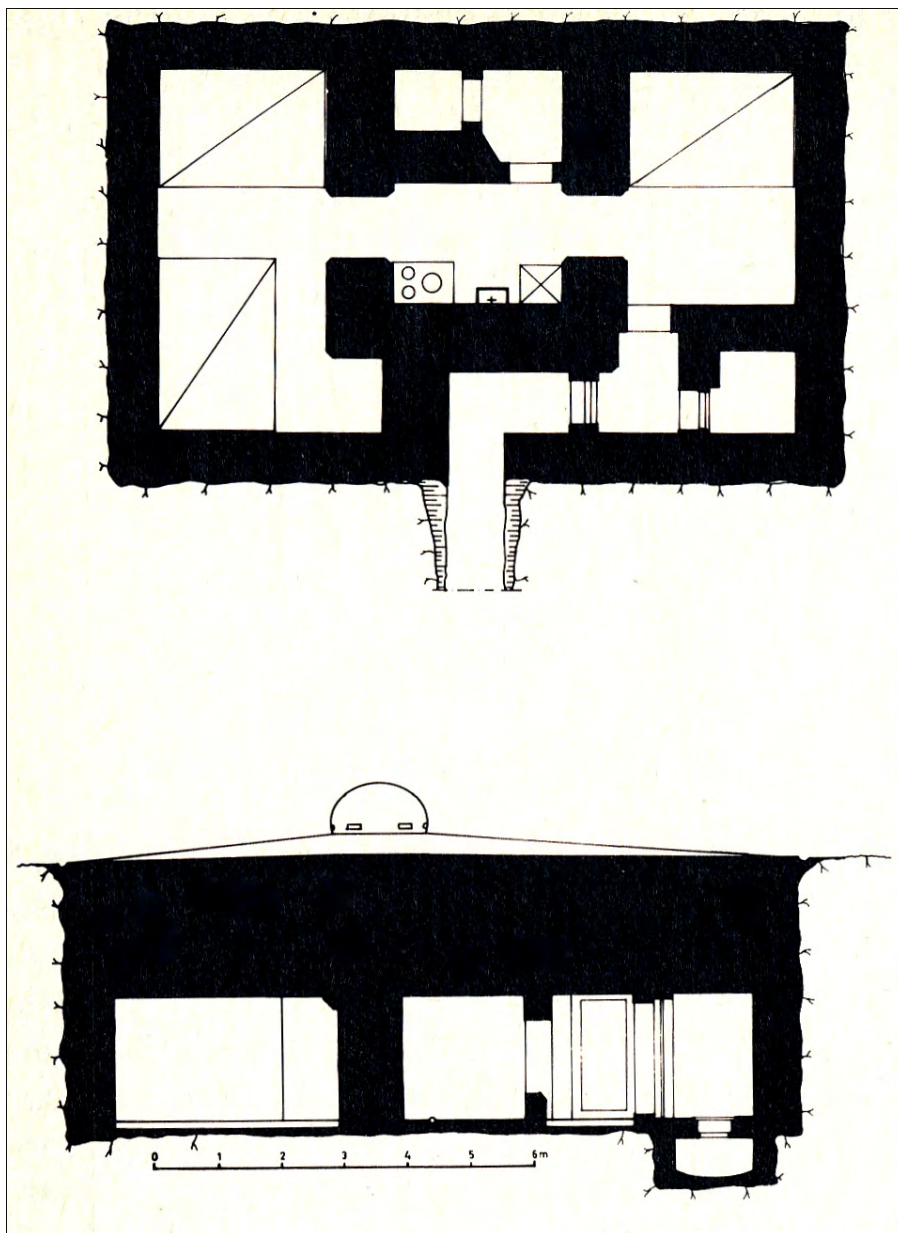
Salpalinjalle rakennettiin kesto linnoitetuiksi majoitustiloiksi monia erilaisia korsumalleja. Näistä käsitellään oman otsikkonsa alla imubetonimenetelmällä valetut pallokorsut ja majoitustunnelit. Kesto linnoitettuja, eri lujuusluokkiin kuuluvia majoituskorsuja on Salpalinjalle rakennettu 117 kpl (luvussa ei ole mukana pallokorsut ja majoitustunnelit eivätkä kokeilumielessä rakennetut lamelli- ja rengaskorsut).

Järeimmät betonirakenteiset majoituskorsut olivat ensimmäiseen lujuusluokkaan kuuluvat joukkueen majoituskorsut (kuva 22). Nämä oli suunniteltu 40 hengelle. Tyypillisessä joukkueen majoituskorsussa on eteistilan ja sulkuhuoneen lisäksi kolme huonetilaa ja kupukammio. Toisinaan korsuissa ei ole tähystyskupua, jolloin kupukammion kohdalla on ollut myös maakuilat.

²⁸ Arimo 1981, 256.

Panssaritorjuntatykin suojakorsuksi kutsutaan ratkaisua, jossa panssaritorjuntatykin suojatilan lisäksi korsussa on yksi huone 10 hengen majoitustilaksi²⁹. Tällainen on mm. Luumäen Askolan korsu C58.

Salpaliinjalle on tehty myös kevytrakenteisempia, neljänteen lujuusluokkaan kuuluvia majoituskorsuja. Näissä on toisinaan kaksi sisäänkäyntiä, joista kummastakin laskeutuu portaat alas majoitustiloihin. Vaalimaalinjalle loppukesästä 1944 rakennettuihin neljännen lujuusluokan majoituskorsuihin ei ilmeisesti ole tehty lainkaan viemäröintejä. Kaikki korsut ovat nykyisin veden täyttämiä.

Kuva 22. Joukkueelle tarkoitetun majoituskorsun mallipiirros. Piirroksen korsu on varustettu vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla. Tulenjohtokorsuja on toteutettu samalla pohjaratkaisulla mutta tuolloin korsussa on ollut vuoden 1940 mallinen teräksinen tulenjohtokupu tai suojaputkeen sijoitettu tulenjohtoperiskooppi. Kuva kirjasta: Arimo R. 1981. Suomen linnoittamisen historia 1918 – 1944. Otava.

²⁹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

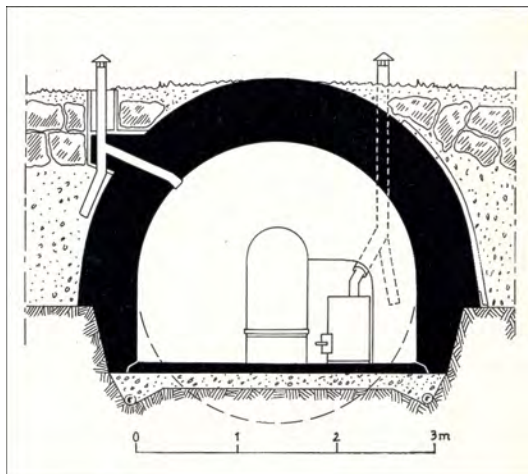
Imubetonimenetelmällä valetut majoituskorsut eli pallokorsut

Jatkosodan aikana saatiin käyttöön kalusto, jolla voitiin valaa nopeasti pienikokoisia, pallonmuotoisia, teräsbetonisia majoituskorsuja (kuva 23). Pallokorsu oli tarkoitettu 8 – 9 hengelle. Niitä valettiin Salpalinjan alueelle loppukesän ja syksyn 1944 aikana 224 kappaletta. Korsu rakennettiin yleensä maahan kaivettuun kuoppaan ja se voitiin peittää ulkopuolelta kiveyksellä tai pelkällä maakerroksella. Sisäänkäynnin eteen voitiin rakentaa puinen eteistila. Nykyään maastosta löytyy vain jokunen jääne oviaukon päällä olleista puisista katteista. Oviaukot voivat sijaita yhdyshaudoissa tai kuopissa.

Maastossa tutkituista pallokorsuista on osa kokonaan peittämättömiä mutta suurimmassa osassa on betonivalun ulkopinnasta näkyvissä osa (kuva 24). Täysin peitettyjä pallokorsuja oli vaikea löytää, koska niiden oviaukkojen eteen on sortunut myöhemmin maata. Korsun sisätilan halkaisija on 3 m. Seinän viereen oli tarkoitus rakentaa puusta kaksikerroksiset makuulavitsat. Oviaukon vieressä oli kamiina. Suurimmat pallokorsukeskittymät löytyvät Virolahden oikaisuasemasta eli ns. Vaalimaalinjalta. Niitä on rakennettu myös Miehikkälään, Lemiin ja Lappeenrantaan.

Virolahdella on kahden pallokorsun yhteyteen rakennettu tulenjohtoasemat. Korsun sisäänkäynnin ulkopuolelle on valettu betoninen avokuilu, joka on varustettu tähystystasolla. Esimerkki tällaisesta ratkaisusta on mm. Virolahden Peltolan korsu 1840.

Muutamia pallokorsuja on tuhoutunut, niiden jäätyä laajenevan tieverkon alle tai maanotoissa. Yksityisillä pihamailla sijaitsevia korsuja on toisinaan muutettu kellareiksi tai saunoiksi, jolloin niiden sisäänkäynnin yhteyteen on saatettu rakentaa uusia eteistiloja, portaita tai katoksia.

Kuvat 23 ja 24. Vasemmalla Pallokorsun halkileikkaus. Kuva kirjasta Arimo R. 1981. Suomen linnoittamisen historia 1918 – 1944. Otava. Oikealla peittämätön pallokorsunro nro 126 Lemmin Tuomelassa. Kuva: John Lagerstedt / Museovirasto 217984:310.

Lamelli- ja rengaskorsut

Syksyllä 1940 kokeiltiin majoituskorsujen rakentamista betonielementeistä.³⁰ Luumäen Orkolaan rakennettiin korsut 3000 ja 3001 ns. lamellielementeistä. Maahan kaivetun, 10 hengelle tarkoitetun majoitustilan seinät koostuvat toisiinsa liitetyistä, 20 cm leveistä, kaarevista betonielementeistä, jotka muodostavat holvimaisen tilan.

Luumäen Tahvolaan ja Huomolaan rakennettiin vastaavanlaiset majoituskorsut nrot 3002 ja 3003, joiden seinät muodostuivat pystyyn asetetuista betonirengaselementeistä, joiden halkaisija on 2 m ja leveys 0,5 m.

³⁰ Arimo 1981, 249.

4.3.3 Tunnelit

Salpalinjalle rakennettiin 25 kallioon louhittua tunnelia. Niistä osa on jäänyt keskeneräisiksi. Suurin osa tunneleista sijaitsee Salpalinjan eteläosissa. Tunnelit toimivat majoitustiloina ja niiden yhteyteen on voitu lisäksi rakentaa asekkamioita konekivääreille tai panssarintorjuntatykeille sekä tulenjohtopaikkoja.

Kallioon louhitun tunnelin sisälle oli tarkoitus rakentaa lautarakenteinen, harjakattoinen parakki. Tätä varten on valmistuneiden tunneleiden betonilattioiden reunoilla matalat, betoniset sokkelit (kuva 25). Puuparakkeja oli tarkoitus rakentaa ainoastaan sellaisiin tunneleihin, jotka otettiin heti majoituskäyttöön.³¹ Lappeenrannan Saksanniemen ja Rutolan tunneleissa 139-900 ja 131/143 on majoitustiloihin rakennettu tiiliseinät. Tunneleiden majoitustilat oli suunniteltu 20 – 80 hengelle. Suurimpien tunneleiden majoituskapasiteeteista on ristiriitaisia tietoja. Luumäen Takasenvuoren Lusikkomäen korsi A31 on mainittu suunnitellun 400 hengelle ja korsi 131/143 Lappeenrannan Rutolassa 60 – 100 hengelle. Tunneleissa oli keskuslämmitys ja osassa myös suurikokoiset ilmastointijärjestelyt, joita varten on louhittu omat pystykuilut ilmanvaihtohormistolle.

Tulenjohtoa ja tähytystä varten tunneleista nousee pystykuiluja kallioiden huipuille. Tunneleita on varustettu tähytyskuvuilla, tulenjohtoperiskoopeilla sekä avoimilla tähytyskuiluilla. Lieksan Vornosenvaarassa on erikoinen ratkaisu jossa majoitustunnelin päässä olevaan avolouhokseen on rakennettu hirsistä kolmikerroksiset tilat kahdelle konekiväärin asekkamioille, jotka sijaitsevat päällekkäin.

Tunnelit ovat säilyneet Salpalinjalla yleensä hyvin. Louhitusta kalliopinnasta on kuitenkin mahdollista lohkeilla kiviainesta. Tunneleiden keskeneräiset tulenjohtokuilut saattavat olla vaarallisia. Aikanaan puupalkeilla tai vastaavilla peitetyt aukot kallion laella ovat saaneet päälleensä aluskasvillisuutta, jonka takia aukkoa ja sen alapuolella olevaa metrien pudotusta on toisinaan vaikea havaita.

Kuva 25. Kallioon louhittu majoitustunneli nro 41 Virolahden Ahdassalmessa. Betonilattian reunassa on matala sokkeli tunneliin tarvittaessa rakennettavaa puuparakkia varten. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:3.

³¹ Arimo 1981, 256.

4.3.4 Teräspesäkkeet

Salpalinjalle sijoitettiin sotasaaliisi saaduista neuvostoliittolaisista panssarivaunuista tu-liasemia 45 ja 35 mm:n panssarivaunutykeille. Teräspesäkkeen muodosti panssarivaunun torni ja sen alaosa, joka sijoitettiin maahan kaivettuun kuoppaan (kuva 26). Panssarivaunun etu- ja takaosat leikattiin pois ja pyörästöt ym. laitteet poistettiin. Tornia pystytettiin kääntämään käsikäyttöisellä koneistolla. Pikakivääreitä sijoitettiin pienempiin terästorneihin, joita ei voitu kääntää mutta joissa ase kääntyi kuulanivelen varassa.

Teräspesäkkeiden sijainteja oli tiedossa 39 kpl ja niistä löydettiin 32. Osa pesäkkeistä on myöhemmin siirretty pois asemistaan muistomerkeiksi pihamaille tai romumetalliksi. Pesäkkeistä 23 kpl oli BT-5 panssarivaunuista, 5 kpl BT-2 vaunuista. Panssarivaunuista BT-7, T-26 ja T-37 sekä panssariautosta BA-6 valmistettuja teräspesäkkeitä löytyi Salpalinjalta kutakin yksi kappale. T-37 vaunusta hirsipesäkkeeseen rakennettuja pikakivääritorneja on varmuudella ollut maastossa enemmänkin mutta niitä ei inventoinnissa löydetty.³²

Kuva 26. Neuvostoliittolaisesta T-26 sotasaalispanssarivaunusta rakennettu teräspesäke nro 1 Virolahden Kalliolassa. Kuva: Tiina Mikkänen 2010 / Museovirasto 217984:17.

4.3.5 Tykkipatterit

Epäsuoraa tulta ampuvaa tykistöä sijoitettiin myös kestoainnoitettuihin tykkiasemiin, joiden yhteydessä oli myös miehistön suojatilat sekä ampumatarvikevarastot. Virolahden Sydänkyllässä, Lemminkäisenmäessä ja Savonlinnan Purnunvuorella oli asemissa 152 mm:n 45 kaliperin merikannunoita mallia Canet. Kukin patteri oli kaksitykkinen. Lemminkäisenmäessä oli neljä 280 mm:n raskasta venäläistä rannikomörssäriä mallia 1877 ja Kerimäen Punkkerimäelle rakennettiin asemat neljää 229 mm:n raskasta venäläistä rannikomörssäriä mallia 1877 varten mutta työt jäivät osittain keskeneräisiksi.

³² Virolahden bunkkerimuseon näyttelytekstit.

Tykkiasemat kaivettiin maahan tai räjäytettiin kallioon. Ne ovat pyöreitä tai nelikulmaisen muotoisia ja halkaisijaltaan noin 7 m. Tykit kiinnitettiin asemien pohjalle tai betonisten jalustojen päälle valettuihin kehäpultteihin ja ne kääntyivät aseman pohjalla kulkevan kehäkiskon päällä (kuva 27). Tyypilliseen 152 mm:n Canet-kanuunan kestoalustettuun tykkiasemaan johtaa katettu sisäänkäyntikäytävä, josta on oviaukko vasemmalla puolella sijaitsevaan miehistösuojaan. Oikealla puolella on ovi ammusuojaan, jonka perällä sijaitsee panossuoja. Kummankin suojan seinissä on aukot, joista ampumatarpeita voitiin nostaa tykille. Tykkiaseman seinällä on ollut teräksinen liukuovi, josta on päästy aseman komentosuojaan.

Kuva 27. Tykkiasema nro 306/1 Sulkavan Sarsuinmäellä 152 mm:n Canet-kanuunalle. Oikealla sisäänkäynti tykkiasemaan. Keskellä luukut ammus- ja panossuojiiin. Aseman ympärille on myöhemmin asennettu tolpat suojakaidetta varten. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:323.

4.3.6 Esteet

Tukikohtien eteen rakennettiin piikkilankaesteitä torjumaan vihollisen yllätyshyökkäykset ja vaikeuttamaan joukkojen etenemistä. Panssarivaunujen etenemisen hidastamiseksi ja ohjaimiseksi rakennettiin asemien eteen panssarivaunun esteitä, jotka voidaan rakenteensa perusteella jakaa kiviesteisiin, kaivantoesteisiin ja rinneleikkauksiin. Kiviesteet muodostavat useita kymmeniä kilometrejä pitkiä yhtenäisiä linjoja. Niitä kuten kaivantoesteitä on lisäksi rakennettu etulinjaan tiesulkumaisesti, siten että este jatkuu tien kummallekin puolelle joitakin kymmeniä metrejä.

Salpalinjalle suunniteltiin myös miinoitteita mutta itse miinoja ei kuitenkaan sijoitettu maastoon. Tienpintojen alle sijoitettiin sementistä valettuja putkimaisia panoskaivoja, jotka voitiin täyttää räjähdysaineella. Panokset olisi räjäytetty, mikäli tie olisi jouduttu katkaisemaan.³³ Panoskaivoja ei löydetty inventoinnin yhteydessä. Vihollisen panssarivaunujen etenemistä suunniteltiin vaikeutettavaksi myös tulvituksin.

Piikkilankaesteet

Tukikohtien edessä oli piikkilankaesteitä, jotka hidastivat vihollisen etenemistä. Piikkilanka oli kiinnitetty puutolppiin. Esteiden leveydet ovat olleet vaihtelevia ja niitä on rakennettu myös panssarivaunun kiviesteiden yhteyteen. Piikkilankaesteiden jäännöksiä ei inventoinnissa juu-

³³ Miehikkälän Salpalinja-museon näyttelytekstit.

rikaan löytynyt. Esteen tolppien jäännöksiä on jäljellä yleensä kosteilla soilla, joita ei tutkittu. Tällaisia paikkoja ovat mm. Lieksan Kaatiinlampi ja Änäkäinen. Lappeenrannan Mustaksensuolla on jäljellä 10 – 50 cm korkeita piikkilankaesteiden tolppien jäännöksiä 160 metrin matkalla. Este on ollut 4 m leveä. Tolpat ovat olleet kolmessa rivissä 2,5 – 3 m välein toisistaan.

Kiviesteet

Tyypillinen Salpalinjan kivieste on rakennettu siten että kalliosta louhitut estekivet on asetettu pystyasentoon kahdesta neljään peräkkäiseen riviin (kuva 28). Osa esteistä on yksirivisiä ja joissakin paikoissa teiden ympäristössä estekivirivejä saattaa olla kuusi peräkkäin. Estekivien tuli ohjesäännön mukaan olla 170 cm korkeita, siten että ne oli upotettu maahan 50 cm syvyyteen ja kivistä oli maanpäällä näkyvissä 120 cm. Välimatka piti olla kivien keskeltä mitattuna 200 – 220 cm.³⁴ Osa estekivistä on korkeampia, jopa kaksimetrisiä. Salpalinjalta löytyy myös matalampia estekiviä, joihin on käytetty myös luonnonkiviä. Pienistä kivistä rakennetut esteet saattavat olla vuoden 1939 ylimääräisen kertausharjoituksen tai talvisodan aikaisia.

Kuva 28. Nelirivinen kivieste Virolahden Harjussa. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:50.

Miehikkälän Salpalinja-museon alueella on kiviesteen keskellä lyhyt osio, jossa estekivet on korvattu kokeilumielessä betonisärmiöillä. Kosteisiin paikkoihin sijoitettavien kiviesteiden alle on rakennettu kivinen perustus, jolla on pyritty estämään kivien uppoaminen suohon. Myös hirsirakenteita on käytetty tukemaan pehmeään maahan sijoitettavia estekiviä.³⁵ Virolahdella on avokalliolla olevia estekiviä ankkuroitu teräskoukuilla kallioon esim. Koivulassa. Kohdissa, jossa kivieste risteää tien kanssa, sijoitettiin estekivet puisille telineille tien pientareille, joista ne olisi voitu pudottaa tarvittaessa ajoradalle.³⁶

Jatkosodan aikana havaittiin kokeilutoiminnan yhteydessä kiviesteen kestävyys kasvavan, jos kivet asetettiin kaltevaan asentoon, loivempi puoli viholliseen päin. Kiviesteet pyrittiin sijoittamaan lisäksi laakeisiin kaivantoihin.³⁷ Tällaisia kiviesteitä on Salpalinjalla Luumäen Niemehoikansuolla ja Askola 2 -kohteessa sekä Kontiolahden Muntajanmaastossa ja Uuronsuolla. Kivieste on voitu rakentaa myös siten, että kivet on louhittu säännöllisen muotoisiksi harkoiksi,

³⁴ Arimo 1981, 265.

³⁵ Panssarivaunun kivieste pehmeällä maalla ja suolla, piirros 99455. Kenttävarustusohjeita ja -piirustuksia 1944. T15717/10. KA.

³⁶ Arimo 1981, 266.

³⁷ Arimo 1981, 421.

jotka on aseteltu päällekkäin kylmämuuratuksi seinämäksi. Tällaisia estekivimuureja on mm. Haminan Kärenkulmassa, Lappeenrannan Voisalmessa, useilla tienvarsilla Punkaharjulla sekä Kerimäen Salmenmäellä. Viimeksi mainittu este on Salpalinjan kookkain estekivimuuri. Sen suurin korkeus on 2,7 m ja leveys 3 m.

Kiviesteitä on rakennettu Salpalinjalle kaikkiaan 225 km.³⁸ Virolahdelta, Suomenlahden rannalta Luumäen Kivijärvelle asti kivieste on lähes yhtenäinen ja suurimmalta osaltaan nelirivinen. Pohjoisemmassa kiviestelinjat muuttuvat katkelmallisemmiksi.

Kiviesteitä on myöhemmin purettu pelloilta ja pihamailta, jolloin pois siirretyt estekivet on yleensä koottu suuriin rökkiöihin. Teiden levennyksen yhteydessä on estekiviä myös poistettu. Toisinaan ne on sijoitettu rykelmään tien syrjälle.

Kaivantoesteet

Hitaasti valmistettavien ja kalliiden kiviesteiden lisäksi rakennettiin vihollisen panssarivaunun hyökkäyksen hidastamiseksi maahan kaivettuja kaivantoesteitä. Esteen muodosti pitkä V-profiilin muotoinen kaivanto, jonka syvyys on keskimäärin 2,5 m (kuva 29). Kaivantoesteen yläosan leveys on 3 – 8 m ja alaosan 0,5 – 1 m. Kaivantoesteiden mitat ovat kuitenkin hyvin vaihtelevia. Kaivanto oli niin jyrkkäseinäinen, että se esti panssarivaunua ajamasta sen poikki. Kaivantoesteitä ja rinneleikkauksia rakennettiin Salpalinjan alueelle yhteensä 130 kilometriä³⁹.

Kaivantoesteet voivat olla kilometrejä pitkiä tai ulottua ainoastaan kymmenkunta metriä tien kummallekin puolelle. Teiden kohdilla esteiden yli rakennettiin aikanaan siltoja⁴⁰. Kaivantoesteitä voitiin käyttää myös taisteluhautojen korvikkeena. Esteen reunoille on toisinaan sijoitettu ampumapesäkkeitä niin esteen vihollisen puoleiselle reunalle kuin sen taustapuolelle.

Kaivantoesteet ovat nykyään maatumeneita ja niiden profiilit ovat loiventuneet. Esteet erottuvat kuitenkin selkeästi maastossa. Viljelysmaiden ja teiden läheisyyksissä olleita kaivantoesteitä on myöhemmin täytetty.

Kuva 29. Kaivantoeste Kontiolahden Urossa. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:358.

³⁸ Länsivaara & Tolmunen 1994, 32.

³⁹ Länsivaara & Tolmunen 1994, 32.

⁴⁰ panssarin kaivantoesteitä, piirros 99474. Kenttävarustusohjeita ja -piirustuksia 1944. T15717/10. KA.

Rinneleikkaukset

Vihollisen panssarivaunujen etenemistä torjuttiin myös rakentamalla rinneleikkauksia. Sopivassa maastonkohdassa olevaa rinnettä jyrkennettiin kaivamalla pois maata tai räjäyttämällä kalliota niin paljon ettei panssarivaunulla pystynyt nousemaan rinnettä esteen kohdalta. Vas-tarinneleikkauksessa jyrkennettiin vihollisen puolella olevaa rinnettä, jotta panssarivaunu ei pysty laskeutumaan sitä pitkin alas. Maahan kaivetuissa rinneleikkauksissa on ollut hirsii tukirakenteina. Suomussalmen Purasjoen puolustusasemassa on joen varressa nähtävissä alkuperäisessä asussaan olevaa rinneleikkausta sekä entisöityä, uudelleen tuettua estettä.

Tulvitusjärjestelmät

Linnoitettujen alueiden edustalla sijaitsevien vesistöjen estearvoa pyrittiin lisäämään säätel-mällä niiden veden korkeutta, rakentamalla laskujokiin sulkupatoja. Järvien jääpeitteitä voitiin heikentää laskemalla veden pintaa jäätyksen jälkeen. Keinotekoisella tulvalla suunniteltiin pehmentää maaperää, jotta vihollisen panssarivaunujen liikkuminen olisi vaikeutunut. Tulvi-tuspadot rakennettiin siten, että lasku-uoman reunat ja pohja vahvistettiin betonilla ja uomaan rakennettiin kaksi tai useampia sulkuportteja, joiden korkeutta pystyttiin säätämään (kuva 30). Salpaliinan alueella tulvitusjärjestelyjä rakennettiin Virolahden Ravijoelle ja Säkäjärvelle sekä Luumäen Kivijärven ja Urpalonjärven vesistöihin. Tulvituspatojen sulkuluukut on yleensä pois-tettu ja lasku-uoman pohjan betonirakenteet on myöhemmin poistettu joissa tapahtuneen tukkien uiton mahdollistamiseksi.

Kuva 30. Ravijoen tulvituspadon uoma tukeva betoniseinä. Kuva: Tiina Mikkonen 2010 / Museovirasto 217984:48.

4.3.7 Muut kohteet

Tiet

Salpalinjan linnoittamisen yhteydessä rakennettiin noin 200 kilometriä teitä. Nykyisin tämä tiestö on lähes kokonaan uusittu tai korsuille ja tukikohtiin johtavat vähäiset tiet ovat kasva-
neet umpeen. Maastotutkimusten yhteydessä oli vaikea tunnistaa onko tie vielä alkuperäisessä asussaan vai oliko sitä korjattu ja levennetty sotien jälkeisinä vuosikymmeninä. Lieksan Valkealammella on vielä jäljellä lyhyt osio alkuperäisessä asussaan olevaa linnoittamiseen liittyvää tietä (kuva 31).

Kuva 31. Linnoitteiden taustalla kulkeva tie Lieksan Valkealammella. Vasemmalla kenttälinoitetun majoituskorsun romahtanut sisäänkäynti. Kuva: John Lagerstedt 2011 / Museovirasto DG2579:1.

Majoitus ja varikkoalueet

Salpalinjan rakentajille valmistettiin puisia parakkikyliä linnoitustyömaiden lähistöille. Näistä on nykyään jäljellä betonista valettuja uunien pohjia ja portaita sekä betonista tai kivistä valmistettuja sokkelitolppia, joiden päällä rakennus on seissyt (kuva 32). Perustusten ympärillä on toisinaan myös havaittavissa matalia maavalleja. Parakkikylien ympäristöissä on usein maahan kaivettuja erikokoisia kuoppia, jotka ovat saattaneet olla kellarirakenteita, erilaisia varastoja tai käymälöiden jäänteitä.

Miehikkälän ja Lappeenrannan Ylämaalla sijaitseviin parakkikyliin perustettiin jatkosodan hyökkäysvaiheen aikana ns. Miehikkälän keskitysleiri, jonne sijoitettiin Suomen valtaamille alueille jäänyttä siviiliväestöä. Lappeenrannan Syvän Valkjärven kohteessa on parakkien jäännöksiä sekä kaksi leiriläisten hautausmaa-alueita muistomerkkeineen.⁴¹

Linnoitustyömaiden huoltoon on lisäksi rakennettu keittiörakennuksia, ruokaloita, pesuloita, ajoneuvojen korjaamoja ja polttoaineen jakelupisteitä. Esimerkiksi Lappeenrannan Simonmäen pohjoispuolella on sijainnut kookas varikkoalue, jonka rakennusten jäänteitä on vielä havaittavissa maastossa.

Kivilouhokset

Panssarivaunun kiviasteiden ja muiden linnoituslaitteiden rakentamiseen tarvittavaa kiviainesta louhittiin usein linnoitteiden läheisyydessä sijainneista avolouhoksista (kuva 33). Suurimpien louhosten yhteydessä on usein louhitusta kiviaineksesta kasattuja pengerrerettyjä ajovyölyä

⁴¹ Oinonen & Tolmunen 2005, 51.

ja toisinaan louhosten laitamilla on jäänyt kasaan valmiita estekiviä, joita ei ole ennätetty toimittaa paikalle. Suurikokoisia Salpalinjan estekivilouhoksia löytyy mm. Virolahden Vahtivuorelta ja Kuusamon Ikkunusjoelta. Kalliota on voitu louhia 50 – 60 metrin leveydeltä 40 metriä kallion keskustaa kohti. Vahtivuoren louhoksen seinämäkorkeus on 15 m. Myös kiviasteiden lähistöllä olleista sopivista kallioista on louhittu muitamiakin kiviä, koska estekivien kuljetus paikalleen on ollut työlästä. Kiviasteiden ympäristössä olevissa vähäisissäkin paljaissa kallio-pinnoissa on usein merkkejä louhinnasta.

Kuva 32. Parakin jäännökset Virolahden Ylä-Villissä. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:189.

Kuva 33. Estekivilouhos Haminan Pyölissä. Kuva: Tiina Mikkonen / Museovirasto DG2606:1.

5. YHTEENVETO

Salpalinjan puolustusketju on 900 km pitkä ja kapea, linnoitettu kaista Suomen itärajan tuntumassa Suomenlahdelta Koillis-Lappiin. Sen alueella on linnoitteita, joita rakennettiin syksyn 1939 ylimääräisistä kertausharjoituksista alkaen aina jatkosodan loppumiseen syksyllä 1944. Salpalinjalla ei ole käyty taisteluita. Neuvostoliiton joukot räjäyttivät Kuusamossa 32 betonikorsua miehittäessä Kainuun ja Koillis-Lapin alueita loka- marraskuussa 1944. Osaa linnoitteista pidettiin kunnossa sotien jälkeisinä vuosikymmeninä kunnes Salpalinja menetti operatiivisen merkityksensä vähitellen 1900-luvun lopussa. Puolustusministeriö siirsi 2002 Salpalinjan hallinnon valtiovarainministeriölle, jonka lukuun Senaatti-kiinteistöt huolehtii nykyisin linnoituslaitteista.

Salpalinjan linnoitteista alettiin puhua yleisesti vasta 1980-luvulla. Linnoitteita alettiin esitellä nähtävyyksinä saman vuosikymmenen lopussa. Salpalinjan linnoitteita on inventoitu historiallisesta näkökohdasta aikaisemmin ainoastaan paikallisesti. Yleisesti tiedossa ollut kokonaiskuva Salpalinjasta on ollut pienimittakaavaiselle Suomen kartalle, itärajan viereen piirretty musta viiva, joka alkaa Suomenlahdesta ja jatkuu Petsamoon saakka. Salpalinjan inventointihankkeella pyrittiin tätä kokonaiskuva tarkentamaan ja määrittämään linnoitteiden täsmällisempi sijainti sekä valottamaan linnoitteiden nykyhetken kuntoa.

Inventointitutkimuksen suunnitteluvaiheessa käytiin läpi aikaisemmat inventoinnit ja puolustusvoimilta saadut kartta-aineistot, joiden pohjalta toteutettiin maastotutkimukset kahtena kenttäkautena. Käytävissä olevan rajallisen ajan ja puolustuslinjan laajuuden takia jouduttiin tutkittavia alueita priorisoimaan. Tutkimuksen painopiste sijoittui Kaakkois-Suomen alueelle, jossa sijaitsee suurin osa inventointihankkeen tilaajan omistamasta rakennuskannasta. Salpalinjan kesto-linnoitteiden sijaintitiedot ovat tarkkoja mutta kenttälinnoitteita ja panssari-vaunun esteitä ei pystytty tutkimaan kauttaaltaan. Tutkimusraportin aluerajaukset vastaavat osaksi yleiskaavataarkkuutta. Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Koillis-Lapin alueella on runsaasti linnoitteita, joita ei tässä inventoinnissa tutkittu. Syyinä tähän olivat alueelta saatavissa olevien vanhojen sotilaskarttojen vähäinen määrä ja toisinaan huono laatu, sekä tavisodan sotatoimien aikana syntyneet linnoitteet, jotka tuskin ovat päätyneet millekään kartalle. Tiukan tutkimusaikataulun takia ei maastoa voitu lähteä prospektoimaan satunnaisesti.

Salpalinjan alueelle rakennettiin tässä tutkimuksessa käytössä olleiden arkistotietojen ja kenttätutkimusten perusteella 776 betonista tai teräksestä tehtyä linnoituslaitetta.⁴² Museoviraston muinaisjäännösrekisteriin merkittiin 315 kohdetta, joissa on yhteensä 780 alakohdetta. Toisen maailmansodan aikaiset sotahistorialliset kohteet eivät kuitenkaan ole muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Ne merkittiin rekisteriin mahdollisina muinaisjäännöksinä. Maankäyttö- ja rakennuslain perusteella ne on kuitenkin otettava huomioon maankäytön suunnittelussa.

Kohteiden arvottamisen helpottamiseksi määriteltiin niille rauhoitusluokkaehdotus. Luokkaan 1 kuuluvat valtakunnallisesti merkittävät kohteet, joiden säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa. Inventoinnin yhteydessä merkittiin luokkaan 1 ne kohteet, jotka ovat jo aikaisemmin valtioneuvoston päätöksellä listattu valtakunnallisesti arvokkaiksi rakennetun kulttuuriperinnön alueiksi. Kohteet joiden arvon selvittäminen edellyttää lisätutkimuksia kuuluvat luokkaan 2.

Lisäksi on merkittäviä linnoituskokonaisuuksia, joiden suojeluun tulisi erityisesti kiinnittää huomiota vaikka ne eivät kuulukaan valtakunnallisesti merkittävien rakennetun kulttuuriympäristön listaukseen. Nämä ovat:

- Lieksan Viisikko (mj-rekisterinumero 1000019839), joka muodostaa kokonaisuuden viereisen Hatunkylän kohteen kanssa. Alueella on hyvin säilyneitä linnoitteita talvisodan aikaisella taistelupaikalla.
- Lieksan Valkeanlamminkangas (1000019842), Valkealampi (1000019843), Kaatiinlampi (1000019844) ja Vilponlammit (1000019845). Kohteet muodostavat talvisodan

⁴² Lukuun on laskettu I-V lujuusluokan korsut ja pesäkkeet, tunnelit, pallokorsut, teräskuvulla varustetut kone- ja pikakivääripesäkkeet, panssari-vaunun torneista tehdyt teräspesäkkeet ja tykkipatterit yksittäisten tykkiasemamien tarkkuudella.

aikaisen taistelupaikan kokonaisuuden, jonka kenttälinnoitteet ovat huomattavan hyvin säilyneitä

Tutkimuksessa hahmottui että, Salpalinjan puolustusketju muodostaa hyvin säilyneen linnoitekokonaisuuden. Yksittäiset betonirakenteiset kesto linnoituslaitteet ovat silmämääräisesti tarkasteltuna hyvässä kunnossa. Järeitä betonikorsuja ei ole tuhoutunut esimerkiksi kasvavan tieverkon tai asutuksen alle. Joissakin harvoissa tapauksissa niiden rakenteita ja sisäänkäyntejä on saatettu peittää. Imubetonimenetelmällä valettuja pallokorsuja on tuhoutunut muutamia, niiden jäätyä tienlevennyksen alle tai maanottojen yhteydessä. Yksityismailla sijaitseviin pallokorsuihin on toisinaan tehty muutostöitä. Panssarivaunun torneista rakennettuja teräspesäkkeistä on osa tuhoutunut. Niitä on mm. siirretty alkuperäisiltä paikoiltaan muistomerkeiksi talojen pihaille tai hyödynnetty romumetallina.

Panssarivaunujen kiviesteitä ja kaivantoesteitä on säästynyt kokonaisuuden hahmottamisen kannalta myös runsaasti. Kiviesteitä on purettu viljelysalueilta ja pihapiireistä sekä tieverkon kasvaessa ja kehittyessä mutta kyseessä on kuitenkin murto-osa kaikista säästyneistä esterakennelmista. Piikkilankaesteiden jäännökset ovat sen sijaan kadonneet lähes täydellisesti

Kenttälinnoitteita on tuhoutunut ja vaurioitunut enemmän mutta niiden muodostamat kokonaisuudet ovat kaiken kaikkiaan säilyneet hyvin. Pihapiireissä ja viljelysmailla sijaitsevia taisteluhautoja ja asemia on täytetty ja kaivantoja on käytetty toisinaan myös kaatopaikkoina. Linnoitteiden tukimateriaaleina ollut puutavara on purettu pois lähes kaikkialta. Yksittäisissä ampu- mapesäkkeissä, konekivääriasemissa, majoituskorsuissa ja rinneleikkauksissa puurakenteita on kuitenkin säilynyt.

Salpalinjan kohteissa on useita vaaran paikkoja. Lähes kaikkien teräsbetonikorsujen sisäänkäyntien kohdalla on katolta yli kolmen metrin putoamisvaara. Tulikorsujen aseseinien yläpuolella pudotus voi olla vieläkin korkeampi. Korsujen ja tunneleiden sisällä olevat kaivot on varustettu yleensä yli puolimetriä korkeilla reunoilla. Joissakin korsuissa on kuitenkin ilman kansiluukkua olevia juomavesikaivoja, joiden reunat ovat vain noin 10 cm korkeita. Kaivojen syvyys vaihtelee parista metristä yli neljään metriin. Korsujen viemärointiin tarkoitetut kokoojakaivot ovat usein ilman kantta mutta ovat yleensä alle metrin syvyisiä.

Korsujen sisäänkäynteihin johtavien yhdyshautojen reunat saattavat sortua ja korsujen eteistöihin on toisinaan valunutkin maata ja kiviä. Luhistuvia taistelu- ja yhdyshautojen reunoja on havaittavissa muuallakin. Teräsbetonisten korsujen massiiviset katot ja seinät eivät ole sortumavaaraisia. Sen sijaan korsujen majoitustiloissa olevat puiset kattoverhoilut ovat lahonneet ja osa niistä on sortumaisillaan. Useista korsuista on sisäkatot poistettu myöhemmin. Salpalinjalla on muutamia puurakenteisia, kenttälinoitettuja korsuja, joissa on katto vielä paikoiltaan. Kaikki tällaiset katot ovat sortumaisillaan. Oman lukunsa muodostavat 1990-luvun alussa entisöidyt kenttälinnoituskohteet, jotka ovat nähtävyysskäytössä. Kaksikymmentä vuotta maastossa olleet puiset tukirakenteet ovat alkaneet lahota ja esimerkiksi taisteluhaudan reunat ovat alkaneet jälleen sortua. Myös hoitoa vaille jääneiden nähtävyysskohteiden puiset turvakaiteet ja kulkua helpottavat portaat ovat toisinaan huonossa kunnossa.

Betonikorsujen yhteydessä on myös viilto- ja repäisyvaarariskejä. Korsujen sisäkattopinnoissa ja seinissä on usein törröttäviä terästappeja ja nauvoja. Korsujen ulkokatoilla on yleensä pystyssä useita parikymmensenttisiä naamiorautoja, jotka aiheuttavat lisäksi kompastumisvaaran.

Korsujen ja muiden linnoituslaitteiden ympäristöissä on usein louhitusta kivistä ladottuja rökkiöitä ja valleja joissa on epästabiileja pintoja. Vaarallisia aineita ei korsuista juurikaan havaittu. Kahdessa korsussa oli vielä jäljellä pieniä kappaleita äänenvaimennukseen tarkoitetuista akustiikkalevyistä, jotka saattavat sisältää asbestia. Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Koillis-Lapin talvisodan aikaisilla sotatoimialueilla on maastossa edelleen räjähtämättömiä ammuksia.

Salpalinjan linnoitteet sijaitsevat turvallisuusriskien kannalta onneksi yleensä syrjäisissä paikoissa, metsien uumenissa, joissa kulkijan on kiinnitettävä huomiota myös luonnon muovamiin putoamisvaaroihin ja muihin riskeihin. Asutuskeskusten ja vilkkaiden reittien läheisyyk-

sissä on linnoiteita varustettu turvakaiteilla ja nähtävyysskohteissa varoituskylteillä, silloilla ja portailla. Senaattikiinteistö on tehnyt hoitotoimenpiteitä Lappeenrannan Ruoholammen asuinalueen keskellä olevilla linnoitteilla. Esimerkiksi korsujen ulkopuolella olevia naamiorautoja on käännetty turvallisuuden takia mutkalle ja kasvillisuutta linnoitteiden ympärillä on raivattu näkyvyyden parantamiseksi.

Inventoinnin maastotutkimusten yhteydessä havaituista turvallisuushista on raportoitu suoraan Senaatti-kiinteistölle. Inventoitaessa tehtiin muistiinpanot myös kohteissa olevista turvalaitteista.

6. LOPUKSI

Salpalinjan puolustusketju muodostaa hyvin säilyneen linnoitekokonaisuuden. Yksittäiset betonirakenteiset kesto linnoituslaitteet ovat silmämääräisesti tarkasteltuna hyvässä kunnossa. Kenttälinnoiteita on tuhoutunut ja vaurioitunut enemmän mutta niiden muodostamat kokonaisuudet ovat kaiken kaikkiaan säilyneet hyvin. Salpalinja on todennäköisesti yksi parhaiten kokonaisuutena säilyneistä toisen maailmansodan aikaisista puolustusketjuista Euroopan alueella.

On pidettävä mielessä, että Salpalinja on kuitenkin vain osa Suomen toisessa maailmansodassa käytössä olleista linnoitteista. Samaan aikaan rakennettiin samanlaisella linnoittamisavalla Harpaskogin puolustusketju Hangon ja Raaseporin alueilla. Samaan linnoittamisjaksoon kuuluvat niinkään osa saariston rannikkolinnakkeista, taajamien ja liikennesolmujen ilmatorjunnan laitteet sekä Lappiin rakennetut linnoitteet. Toisen maailmansodan aikaisten sotahistoriallisten kohteiden suojelustatuksen määrittelemisen ja käytännön rauhoitustoimet ovat haastava tehtävä, jotta linnoitteista pystytään säilyttämään kattava kuva tuleville sukupolville.

Sotahistoriallisten kohteiden suojelu on nähtävä erillään kohteiden kunnostamisesta ja hoidosta. Inventoinnissa havaittiin, että 1990-luvulla entisöityjen kenttälinoitteiden puiset tukirakenteet ovat vähitellen alkaneet sortua hoidon puutteessa. Nähtävyysskohteita ja entisöintejä tulisi luoda varovaisesti ja niiden yhteydessä on syytä laatia pitkäjänteiset hoitosuunnitelmat – niin realistiset, että hoitoa voidaan toteuttaa vielä alkuinnostuksen laannuttuakin. Salpalinjalla on potentiaalia matkailukäytössä. Sotahistorian matkailu on kasvava tendenssi Yhdysvalloissa ja Euroopassa eikä vähiten Venäjällä. Hyvin suunnitellulla keskitetyllä ohjeistuksella ja huolellisesti laadituilla pelisäännöillä voitaisiin Salpalinjan kohteita ottaa pienillä voimavaroilla ja kestävä kehitys huomioiden järkevään matkailukäyttöön.

Tämän inventoinnin tarkoituksena oli luoda kokonaiskuva Salpalinjasta. Se tulee vielä täydentymään, kun tulevina vuosina 'löydetään' uusia betonikorsuja, teräspesäkkeitä ja panssari-vaunun esteitä Itä-Suomen metsistä, joiden ohi inventoijat tällä kertaa kulkivat niitä huomauttamatta. Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Lapin sotatantereiden kattavat inventoinnit ovat vielä tekemättä. Ne saattavat olla liian suuria kokonaisuuksia viranomaisvoimin tutkittaviksi. Alueilla olevia sotahistorian harrastajia voitaisiin käyttää näissä selvityksissä apuna. Vapaaehtoisvoimin toteutettavat inventoinnit voitaisiin ohjeistaa tuottamaan sellaista tietoa, jota voitaisiin käyttää hyväksi maankäytön suunnittelussa mikäli museoviranomaisilta löytyisi resursseja tiedon purkamisen.

Toisen maailmansodan aikaisten linnoitteiden tutkiminen Suomessa on päässyt hyvään alkuun. Syytä onkin koska edessämme on seuraavaksi kylmän sodan aikaisen linnoittamisen tutkiminen ja suojelupäätösten teko

7. KOHDELUETTELO

Taulukko II. Inventoinnin kohteiden nimet, muinaisjäännösrekisterinumerot, rauhoitusluokka-ehdotukset ja karttaliitteiden numerot. Muinaisjäännöstyyppinä on puolustusvarustukset ellei toisin mainita.

<i>Kunta</i>	<i>Kohde</i>	<i>MJ numero</i>	<i>Muinaisjäännöstyyppin tarkenne</i>	<i>R-lka</i>	<i>Kartta</i>
Hamina	Syväsätama (vesitorni)	1000003524	taistelukaivannot	2	Hamina 1
Hamina	Kärenkulma	1000017756	taistelukaivannot	2	Hamina 2
Hamina	Salmenkylän linnoitteet	1000017757	taistelukaivannot	2	Hamina 2
Hamina	Husulan linnoitteet	1000019345	taistelukaivannot	2	Hamina 3
Hamina	Teerisuonvuori	1000019346	taistelukaivannot	2	Hamina 4
Hamina	Pyöli	1000019347	taistelukaivannot	2	Hamina 5
Hamina	Suurisuo	1000019348	panssariesteet	2	Hamina 6
Hamina	Venäjävuori	1000019349	taistelukaivannot	2	Hamina 6
Hamina	Retupelto	1000019354	panssariesteet	2	Hamina 7
Hamina	Sysihaudanvuori	1000019350	panssariesteet	2	Hamina 8
Hamina	Turkian linnoitteet	1000019355	taistelukaivannot	2	Hamina 9
Hamina	Parsikkovuori	1000019351	panssariesteet	2	Hamina 10
Hamina	Laminsuo	1000019352	panssariesteet	2	Hamina 11
Hamina	Salo-Turkia	1000019353	taistelukaivannot	2	Hamina 12
Kouvola	Ranta-Utti	1000019740	taistelukaivannot	2	Kouvola 1
Kouvola	Mäkirinne	1000019743	panssariesteet	2	Kouvola 2
Lemi	Kirkkokallio	1000019744	taistelukaivannot	2	Lemi 1
Lemi	Peräkylä	1000019537	tykkiasemat	2	Lemi 2
Lemi	Kärmeniemi	1000019538	tykkiasemat	1	Lemi 3
Lemi	Pekonkangas	1000015783	taistelukaivannot	2	Lemi 4
Lemi	Tauri-Elokallio	1000015780	taistelukaivannot	2	Lemi 5
Lemi	Keskisenpää	1000019539	taistelukaivannot	2	Lemi 6
Lemi	Tuomela	1000017448	taistelukaivannot	1	Lemi 7
Lemi	Penttinmäki	1000017737	taistelukaivannot	1	Lemi 8
Lemi	Ylä-Nuppola	1000017728	taistelukaivannot	2	Lemi 8
Lemi	Juvola	1000017727	tykkiasemat	1	Lemi 9
Lemi	Värtölä	1000019541	taistelukaivannot	2	Lemi 10
Virolahti	Klamilan tykkipatteri	1000018831	tykkiasemat	2	Virolahti 1
Virolahti	Majaniemi	1000017150	taistelukaivannot	1	Virolahti 2
Virolahti	Ahdassalmi	1000017151	taistelukaivannot	1	Virolahti 2
Virolahti	Kaalperi	1000017153	taistelukaivannot	2	Virolahti 2
Virolahti	Ravijoenlahti	1000017154	taistelukaivannot	2	Virolahti 3
Virolahti	Vähäjärvi	1000017155	taistelukaivannot	2	Virolahti 3
Virolahti	Koivula	1000017157	taistelukaivannot	1	Virolahti 3
Virolahti	Ala-Villi	1000017156	taistelukaivannot	2	Virolahti 3
Virolahti	Ylä-Villi	1000017166	asuinpaikat/sotilasleirit	2	Virolahti 4
Virolahti	Kalliola	1000017158	taistelukaivannot	2	Virolahti 4
Virolahti	Kokkolan linnoitteet	1000017159	taistelukaivannot	2	Virolahti 4
Virolahti	Ventonvuori	1000017160	taistelukaivannot	1	Virolahti 5
Virolahti	Huovinmäki	1000017161	taistelukaivannot	1	Virolahti 5
Virolahti	Ravijoen polttoaineasema	1000017163	työ- ja valmistuspaikat	2	Virolahti 6
Virolahti	Teirisuo	1000017164	taistelukaivannot	1	Virolahti 6
Virolahti	Riihikorpi	1000017162	taistelukaivannot	1	Virolahti 6
Virolahti	Harjun linnoitteet	1000017165	taistelukaivannot	1	Virolahti 6
Virolahti	Vahtivuori	1000017168	taistelukaivannot	1	Virolahti 7
Virolahti	Sikosuo	1000017170	taistelukaivannot	2	Virolahti 7
Virolahti	Heinäaho	1000017171	taistelukaivannot	2	Virolahti 8
Virolahti	Ahopelto	1000017172	taistelukaivannot	2	Virolahti 8
Virolahti	Ukkomäki	1000017173	raaka-aineen hankintapaikat	-	Virolahti 9
Virolahti	Paskomäki	1000017174	taistelukaivannot	1	Virolahti 9
Virolahti	Kusikallion linnoitteet	1000017175	taistelukaivannot	1	Virolahti 9
Virolahti	Kannanmäki	1000017176	taistelukaivannot	1	Virolahti 9
Virolahti	Välakangas	1000017178	taistelukaivannot	1	Virolahti 10
Virolahti	Bunkkerimuseo	1000017181	taistelukaivannot	1	Virolahti 10
Virolahti	Kuivakangas	1000017182	taistelukaivannot	2	Virolahti 11
Virolahti	Lakiasuo	1000017183	taistelukaivannot	2	Virolahti 11
Virolahti	Saarasjärvi	1000017184	taistelukaivannot	1	Virolahti 12
Virolahti	Tiikinkorpi	1000017185	taistelukaivannot	1	Virolahti 12
Virolahti	Syvänonnennotko	1000017189	taistelukaivannot	2	Virolahti 13
Virolahti	Aaltola	1000017191	taistelukaivannot	2	Virolahti 13

Virolahti	Hytin linnoitteet	1000017193	taistelukaivannot	1	Virolahti 14
Virolahti	Mustavuoren linnoitteet	1000017195	taistelukaivannot	1	Virolahti 14
Virolahti	Rantakari	1000017196	taistelukaivannot	1	Virolahti 14
Virolahti	Pataniemi	1000017197	taistelukaivannot	2	Virolahti 14
Virolahti	Niemenkankaan linnoitteet	1000017199	taistelukaivannot	2	Virolahti 15
Virolahti	Soikonvuori	1000017200	taistelukaivannot	1	Virolahti 15
Virolahti	Pulmikas	1000017201	taistelukaivannot	1	Virolahti 16
Virolahti	Säkjärvi	1000017202	taistelukaivannot	1	Virolahti 16
Virolahti	Pajulahden linnoitteet	1000019231	taistelukaivannot	2	Virolahti 17
Virolahti	Ojala	1000019409	taistelukaivannot	2	Virolahti 17
Virolahti	Peltola	1000019248	taistelukaivannot	2	Virolahti 18
Virolahti	Sikovuori	1000019249	taistelukaivannot	2	Virolahti 18
Virolahti	Herttuansuon linnoitteet	1000014429	taistelukaivannot	2	Virolahti 18
Virolahti	Pajulahdenkangas	1000019235	taistelukaivannot	2	Virolahti 19
Virolahti	Kivelän linnoitteet	1000019236	taistelukaivannot	2	Virolahti 19
Virolahti	Kohtakangas	1000019395	taistelukaivannot	2	Virolahti 20
Virolahti	Sivirasinkangas	1000019238	taistelukaivannot	2	Virolahti 21
Virolahti	Soukkionvuori	1000019239	taistelukaivannot	2	Virolahti 21
Virolahti	Hämeenkylässä linnoitteet	1000019230	taistelukaivannot	2	Virolahti 22
Virolahti	Hellän linnoitteet	1000019240	taistelukaivannot	2	Virolahti 23
Virolahti	Haapavuori	1000019241	taistelukaivannot	2	Virolahti 24
Virolahti	Kuokanmäen linnoitteet	1000019242	taistelukaivannot	2	Virolahti 25
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	taistelukaivannot	2	Virolahti 26
Virolahti	Karpankankaan linnoitteet	1000014428	taistelukaivannot	2	Virolahti 26
Virolahti	Häkälän linnoitteet	1000014427	taistelukaivannot	2	Virolahti 27
Virolahti	Kanssoinvuoren linnoitteet	1000014426	taistelukaivannot	2	Virolahti 28
Virolahti	Kiiskilä	1000019244	taistelukaivannot	2	Virolahti 29
Virolahti	Käyhkä	1000019251	taistelukaivannot	2	Virolahti 30
Miehikkälä	Vuolteenkoski	1000019279	taistelukaivannot	1	Miehikkälä 1
Miehikkälä	Riihimäki	1000019282	taistelukaivannot	1	Miehikkälä 2
Miehikkälä	Hyyhmävuori	1000019284	taistelukaivannot	1	Miehikkälä 3
Miehikkälä	Laajanpohja	1000019295	taistelukaivannot	2	Miehikkälä 4
Miehikkälä	Salpalinja-museo	1000019296	taistelukaivannot	1	Miehikkälä 5
Miehikkälä	Kattilavuorensuo	1000019596	asuinpaikat/sotilasleirit	1	Miehikkälä 6
Miehikkälä	Silakkakalliot	1000019300	taistelukaivannot	1	Miehikkälä 7
Miehikkälä	Härkämäki	1000019299	taistelukaivannot	1	Miehikkälä 7
Miehikkälä	Niemi	1000019594	taistelukaivannot	1	Miehikkälä 8
Miehikkälä	Rauhala	1000019301	asuinpaikat/sotilasleirit	2	Miehikkälä 8
Miehikkälä	Saunalehdonkangas	1000019302	taistelukaivannot	2	Miehikkälä 9
Miehikkälä	Suuri Pahalampi	1000019303	taistelukaivannot	2	Miehikkälä 10
Miehikkälä	Salmilampi	1000019304	taistelukaivannot	2	Miehikkälä 11
Miehikkälä	Orjansaarensuo	1000019305	taistelukaivannot	2	Miehikkälä 11
Miehikkälä	Juurikkojärvi	1000019306	taistelukaivannot	2	Miehikkälä 12
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	taistelukaivannot	1	Miehikkälä 13, 14
Miehikkälä	Taipale	1000019308	taistelukaivannot	2	Miehikkälä 15
Miehikkälä	Tiaskorvenmäki	1000019597	taistelukaivannot	2	Miehikkälä 16
Luumäki	Kammarvuori	1000019252	panssariesteet	2	Luumäki 1
Luumäki	Lopsanmäki	1000019669	taistelukaivannot	2	Luumäki 2
Luumäki	Haisevasuo	1000019670	taistelukaivannot	2	Luumäki 3
Luumäki	Anjala	1000017266	taistelukaivannot	2	Luumäki 4
Luumäki	Pätänilä	1000019256	tykkiasemat	2	Luumäki 5
Luumäki	Mustaksensuo	1000019257	taistelukaivannot	2	Luumäki 6
Luumäki	Kaltsenkangas	1000019258	taistelukaivannot	2	Luumäki 7
Luumäki	Suntio	1000019259	taistelukaivannot	2	Luumäki 6
Luumäki	Suntionsuo	1000019674	taistelukaivannot	2	Luumäki 8
Luumäki	Kinnari	1000019260	taistelukaivannot	2	Luumäki 9
Luumäki	Harakkämäki	1000019263	taistelukaivannot	2	Luumäki 10
Luumäki	Suo-Anttila	1000019265	taistelukaivannot	1	Luumäki 11
Luumäki	Takasenvuori	1000017268	taistelukaivannot	1	Luumäki 12
Luumäki	Niemihokansuo	1000019267	taistelukaivannot	1	Luumäki 13
Luumäki	Orkola	1000017270	taistelukaivannot	1	Luumäki 14
Luumäki	Haudankylä	1000017271	taistelukaivannot	2	Luumäki 15
Luumäki	Siiriänniemi	1000017274	taistelukaivannot	2	Luumäki 15
Luumäki	Luotniemi	1000017276	taistelukaivannot	2	Luumäki 15
Luumäki	Kantala	1000017277	taistelukaivannot	2	Luumäki 16
Luumäki	Ahomäki	1000017278	taistelukaivannot	2	Luumäki 17
Luumäki	Junttola	1000017283	taistelukaivannot	2	Luumäki 18
Luumäki	Jussinmäki	1000017284	taistelukaivannot	2	Luumäki 19
Luumäki	Tahvola	1000017299	taistelukaivannot	2	Luumäki 20
Luumäki	Käpylä	1000017300	taistelukaivannot	1	Luumäki 20
Luumäki	Huomola	1000017301	taistelukaivannot	1	Luumäki 21

Luumäki	Likolahti	1000017322	taistelukaivannot	1	Luumäki 21
Luumäki	Askola	1000017296	taistelukaivannot	1	Luumäki 22
Luumäki	Askola 2	1000017297	taistelukaivannot	1	Luumäki 22
Luumäki	Askola 3	1000017298	taistelukaivannot	1	Luumäki 22
Luumäki	Husula	1000017295	taistelukaivannot	1	Luumäki 22
Luumäki	Ala-Askola	1000017285	taistelukaivannot	1	Luumäki 22
Luumäki	Parkkisaari	1000018931	taistelukaivannot	2	Luumäki 23
Luumäki	Petäjäsaaari	1000018930	taistelukaivannot	2	Luumäki 24
Luumäki	Soivarinmäki	1000017440	taistelukaivannot	2	Luumäki 25
Lappeenranta	Kurkilamminsuu	1000019315	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 1
Lappeenranta	Mäntykangas	1000019316	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 2
Lappeenranta	Lahdenkylä	1000019317	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 2
Lappeenranta	Syvä Valkjärvi	1000019318	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 3
Lappeenranta	Valkjärvenkangas	1000019319	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 4
Lappeenranta	Hostikka	1000019657	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 5
Lappeenranta	Ihaksela	1000019320	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 6
Lappeenranta	Kirppu	1000019321	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 7
Lappeenranta	Kärjenlehto	1000019322	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 7
Lappeenranta	Mustaksenlampi	1000019323	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 7
Lappeenranta	Hirvaslampi	1000019747	panssariesteet	2	Lappeenranta 8
Lappeenranta	Lamminpää	1000019746	panssariesteet	2	Lappeenranta 8
Lappeenranta	Hietarinne	1000019748	panssariesteet	2	Lappeenranta 9
Lappeenranta	Joutsenkosken linnoitteet	1000019749	panssariesteet	2	Lappeenranta 10
Lappeenranta	Saareksienvuori	1000017442	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 11
Lappeenranta	Leinniemi	1000019367	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 12
Lappeenranta	Vuossaari	1000019368	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 13
Lappeenranta	Simonmäki	1000017443	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 13
Lappeenranta	Hautasenvuori	1000017445	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 14
Lappeenranta	Alatalo	1000019666	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 15
Lappeenranta	Turkkila	1000019750	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 16
Lappeenranta	Kukkola	1000019369	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 17
Lappeenranta	Lautsalmi	1000017447	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 17
Lappeenranta	Iitiä	1000017491	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 18
Lappeenranta	Saksanniemi	1000017492	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 19
Lappeenranta	Rutola	1000017493	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 20
Lappeenranta	Muntero	1000017494	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 21
Lappeenranta	Etu- ja Taka-Muntero	405010002	asuinpaikat	2	Ei karttaa
Lappeenranta	Mäkelän linnoitteet	1000017461	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 22
Lappeenranta	Kyyräharju	1000017484	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 23
Lappeenranta	Rehvalahti	1000017486	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 24
Lappeenranta	Toivola	1000017495	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 25
Lappeenranta	Kallioinen	1000017497	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 25
Lappeenranta	Märkälä	1000017744	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 25
Lappeenranta	Mäntylä	1000017719	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 26
Lappeenranta	Rönänniittu	1000017726	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 26
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 27
Lappeenranta	Kotaniemi	1000019659	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 28
Lappeenranta	Ruohosaaren linnoitteet	1000019661	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 28
Lappeenranta	Naurissaari	1000019663	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 29
Lappeenranta	Voisalmi	1000017723	taistelukaivannot	1	Lappeenranta 30
Lappeenranta	Uusi-Vörsti	1000019370	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 31
Lappeenranta	Tirilä	1000017729	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 32
Lappeenranta	Tuosa	1000017725	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 33
Lappeenranta	Etu-Kälvelä	1000019658	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 34
Lappeenranta	Myrä	1000019752	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 35
Lappeenranta	Juuriaismäki	1000019753	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 36
Lappeenranta	Konnunkangas	1000019754	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 37
Lappeenranta	Tetrikallio	1000019757	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 38
Lappeenranta	Marttila	1000019758	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 39
Lappeenranta	Häränojan kangas	1000019665	taistelukaivannot	2	Lappeenranta 39
Taipalsaari	Saimaanharju	1000019667	taistelukaivannot	1	Taipalsaari 1
Taipalsaari	Vaivionkangas	1000019668	taistelukaivannot	2	Taipalsaari 2
Ruokolahti	Inkilänmäki	1000017800	taistelukaivannot	2	Ruokolahti 1
Ruokolahti	Tuomala	1000017792	taistelukaivannot	2	Ruokolahti 2
Ruokolahti	Hoikmaanniemi	1000017794	taistelukaivannot	2	Ruokolahti 2
Ruokolahti	Korkianmäki	1000019784	taistelukaivannot	2	Ruokolahti 3
Ruokolahti	Kasakkakallio	1000017795	taistelukaivannot	1	Ruokolahti 4
Ruokolahti	Palhoinniemi	1000017798	taistelukaivannot	1	Ruokolahti 4
Ruokolahti	Huussuo	1000017799	taistelukaivannot	4	Ruokolahti 1
Ruokolahti	Lonkkaharju	1000019675	taistelukaivannot	1	Ruokolahti 5
Ruokolahti	Tirolanmäki	1000019786	taistelukaivannot	1	Ruokolahti 5

Puumala	Puumalansalmen linnoitteet 1	1000017826	taistelukaivannot	1	Puumala 1
Puumala	Puumalansalmen linnoitteet 2	1000017930	taistelukaivannot	1	Puumala 1
Puumala	Puumalansalmen linnoitteet 3	1000017931	taistelukaivannot	1	Puumala 2
Puumala	Puumalansalmen linnoitteet 4	1000017829	taistelukaivannot	1	Puumala 2
Puumala	Puumalansalmen linnoitteet 5	1000017830	taistelukaivannot	1	Puumala 3
Sulkava	Sarsuinmäki	1000017932	tykkiasemat	1	Sulkava 1
Sulkava	Tialanmäki Ja Hintsala	1000012447	taistelukaivannot	2	Sulkava 2
Punkaharju	Sepänharju	1000017935	panssariesteet	2	Punkaharju 1
Punkaharju	Särkijärvi	1000017933	panssariesteet	2	Punkaharju 2
Punkaharju	Sikolammimäki	1000017937	panssariesteet	2	Punkaharju 3
Punkaharju	Soidinsuonmäki	1000017934	panssariesteet	2	Punkaharju 2
Punkaharju	Venesaari	1000019272	taistelukaivannot	2	Punkaharju 4
Punkaharju	Kuikonniemi	1000017936	taistelukaivannot	1	Punkaharju 5
Kerimäki	Punkkerimäki	1000017941	tykkiasemat	1	Kerimäki 1
Kerimäki	Mäntylän linnoitteet	1000017942	taistelukaivannot	1	Kerimäki 2
Kerimäki	Raikuun linnoitteet	1000012394	taistelukaivannot	1	Kerimäki 3
Kerimäki	Salmenmäki	1000017945	taistelukaivannot	1	Kerimäki 4
Savonlinna	Kongonpäänlahti	1000019271	taistelukaivannot	1	Savonlinna 1
Savonlinna	Purnunvuori	1000018276	tykkiasemat	1	Savonlinna 2
Kitee	Ruutanalampi	1000019676	taistelukaivannot	2	Kitee 1
Rääkkylä	Pirkonniemi	1000019808	taistelukaivannot	2	Rääkkylä 1
Rääkkylä	Voiniemi	1000019809	taistelukaivannot	2	Rääkkylä 2
Rääkkylä	Reijola	1000019811	taistelukaivannot	2	Rääkkylä 3
Rääkkylä	Ukonlahti	1000019812	panssariesteet	2	Rääkkylä 4
Tohmajärvi	Lahdenperä	1000019813	taistelukaivannot	2	Tohmajärvi 1
Tohmajärvi	Lahdenvaara	1000019814	taistelukaivannot	2	Tohmajärvi 2
Tohmajärvi	Viehkänpää	1000019815	taistelukaivannot	2	Tohmajärvi 3
Tohmajärvi	Simola	1000019816	panssariesteet	2	Tohmajärvi 4
Polvijärvi	Huhmarisvaara	1000017986	tykkiasemat	2	Polvijärvi 1
Joensuu	Marjala	1000017962	taistelukaivannot	1	Joensuu 1
Joensuu	Törmä	1000017707	taistelukaivannot	2	Joensuu 2
Joensuu	Pataluoto	167010004	asuinpaikat	2	Ei karttaa
Joensuu	Kulmala	1000017964	taistelukaivannot	2	Joensuu 3
Joensuu	Riihisärkkä	1000017965	raaka-aineen hankintapaikat	2	Joensuu 3
Joensuu	Hiekkaperä	1000017975	panssariesteet	2	Joensuu 4
Joensuu	Koreikkosärkät	1000017970	panssariesteet	2	Joensuu 4
Joensuu	Rypymäki	1000017969	panssariesteet	2	Joensuu 5
Joensuu	Välitila	1000017974	taistelukaivannot	2	Joensuu 6
Joensuu	Harpatti	1000017971	taistelukaivannot	2	Joensuu 7
Joensuu	Häihänvaara	1000017977	taistelukaivannot	2	Joensuu 8
Joensuu	Tannilanvaara	1000017973	tykkiasemat	2	Joensuu 9
Joensuu	Rahkeenvaaran linnoitteet	1000019828	tykkiasemat	2	Joensuu 10
Joensuu	Laiskanniemi	1000019829	taistelukaivannot	2	Joensuu 11
Joensuu	Lossilahti	1000019830	taistelukaivannot	2	Joensuu 12
Kontiolahti	Lepikkoaho	1000017976	taistelukaivannot	2	Kontiolahti 1
Kontiolahti	Kanavanranta	1000017984	taistelukaivannot	2	Kontiolahti 2
Kontiolahti	Hietalahti	1000017985	taistelukaivannot	2	Kontiolahti 3
Kontiolahti	Muuntajanmaasto	1000017980	taistelukaivannot	2	Kontiolahti 4
Kontiolahti	Uuronsuo	1000017978	taistelukaivannot	2	Kontiolahti 4
Kontiolahti	Uuro	1000017981	taistelukaivannot	2	Kontiolahti 5
Iломantsi	Petraniemi	1000017992	taistelukaivannot	2	Iломantsi 1
Iломantsi	Oinassalmi	1000017993	taistelukaivannot	2	Iломantsi 2
Iломantsi	Kaatiolampi	1000017994	taistelukaivannot	2	Iломantsi 3
Iломantsi	Sonkaja	1000017995	panssariesteet	1	Iломantsi 4
Iломantsi	Peikaloniemi	1000018013	taistelukaivannot	2	Iломantsi 5
Lieksa	Viisikko	1000019839	taistelukaivannot	2	Lieksa 1
Lieksa	Hatunkylä	1000019840	taistelukaivannot	1	Lieksa 2
Lieksa	Valkealamminkangas	1000019842	taistelukaivannot	2	Lieksa 3
Lieksa	Valkealampi	1000019843	taistelukaivannot	2	Lieksa 4
Lieksa	Kaatiinlampi	1000019844	taistelukaivannot	2	Lieksa 5
Lieksa	Vilponlammit	1000019845	taistelukaivannot	2	Lieksa 6
Lieksa	Törisevänlammit	1000019846	taistelukaivannot	2	Lieksa 7
Lieksa	Korsukangas	1000019847	taistelukaivannot	2	Lieksa 8
Lieksa	Häänivaara	1000019849	taistelukaivannot	2	Lieksa 9
Lieksa	Vornosenvaara	1000019850	taistelukaivannot	1	Lieksa 10
Lieksa	Änäkäinen	1000019851	taistelukaivannot	1	Lieksa 11
Nurmes	Porokylä	1000019853	taistelukaivannot	2	Nurmes 1
Nurmes	Pohjoispää	1000019855	taistelukaivannot	2	Nurmes 2
Kuhmo	Niskasuo	1000019856	taistelukaivannot	2	Kuhmo1
Kuhmo	Saunajärvi	1000019857	taistelukaivannot	1	Kuhmo 2
Kuhmo	Lähtevänkoski	1000019858	taistelukaivannot	2	Kuhmo 3

Kuhmo	Jyrkänkangas	1000019859	taistelukaivannot	2	Kuhmo 4
Kuhmo	Mäntymäki	1000019860	tykkiasemat	2	Kuhmo 5
Kuhmo	Hirsikangas	1000019862	taistelukaivannot	2	Kuhmo 6
Kuhmo	Kiekinkoski	1000019863	taistelukaivannot	2	Kuhmo 7
Kuhmo	Turkkimurronkangas	1000019864	taistelukaivannot	2	Kuhmo 8
Kuhmo	Pienenjoenperä	1000019866	taistelukaivannot	2	Kuhmo 9
Kuhmo	Isonjoensuu	1000019867	taistelukaivannot	2	Kuhmo 10
Kuhmo	Hanhilampi	1000019868	taistelukaivannot	2	Kuhmo 11
Suomussalmi	Värjänsalmi	1000019889	taistelukaivannot	2	Suomussalmi 1
Suomussalmi	Kuivassalmen linnoitteet	1000019890	taistelukaivannot	2	Suomussalmi 2
Suomussalmi	Purasjoen puolustusasema	1000019891	taistelukaivannot	1	Suomussalmi 3
Suomussalmi	Alajärvi	1000019892	taistelukaivannot	2	Suomussalmi 4
Suomussalmi	Kuurtajoki	1000019893	taistelukaivannot	2	Suomussalmi 5
Suomussalmi	Peranka	1000019894	taistelukaivannot	2	Suomussalmi 6
Kuusamo	Poussu	1000019895	taistelukaivannot	2	Kuusamo 1
Kuusamo	Maaselänlahti	1000019901	taistelukaivannot	2	Kuusamo 2
Kuusamo	Koiraharjun linnoitteet	1000019896	taistelukaivannot	2	Kuusamo 3
Kuusamo	Korentokangas	1000019897	taistelukaivannot	1	Kuusamo 4
Kuusamo	Mustaniemen linnoitteet	1000019898	taistelukaivannot	2	Kuusamo 5
Kuusamo	Ojala	1000019899	taistelukaivannot	2	Kuusamo 6
Kuusamo	Välikangas	1000019900	taistelukaivannot	2	Kuusamo 7
Kuusamo	Saapunki	1000019902	taistelukaivannot	2	Kuusamo 8
Kuusamo	Saarisuo	1000019903	taistelukaivannot	2	Kuusamo 9
Kuusamo	Niittyaho	1000019904	taistelukaivannot	2	Kuusamo 10
Kuusamo	Autioaho	1000019905	taistelukaivannot	2	Kuusamo 11
Kuusamo	Ikkunusjoki	1000019906	taistelukaivannot	2	Kuusamo 12
Kuusamo	Tuovila	1000019907	taistelukaivannot	2	Kuusamo 13
Kuusamo	Pikku-Nissi	1000019909	taistelukaivannot	2	Kuusamo 14
Kuusamo	Noitiaho	1000019910	taistelukaivannot	2	Kuusamo 15
Kuusamo	Kiutakönkään linnoitteet	1000019911	taistelukaivannot	2	Kuusamo 16
Kemijärvi	Puistolan linnoitteet	1000017996	panssariesteet	2	Kemijärvi 1
Kemijärvi	Joutsijärvi	1000017998	taistelukaivannot	1	Kemijärvi 2
Kemijärvi	Siltakangas	1000017997	taistelukaivannot	1	Kemijärvi 3
Salla	Kirkonkylä	1000018002	taistelukaivannot	2	Salla 1
Salla	Porttoaapa	1000018000	taistelukaivannot	1	Salla 2
Salla	Kelloselkä	1000018001	taistelukaivannot	2	Salla 3
Salla	Sotaharju	1000018010	taistelukaivannot	2	Salla 4
Salla	Hotakka-aapa	1000018007	taistelukaivannot	2	Salla 5
Salla	Kukkura	1000018008	taistelukaivannot	2	Salla 5
Salla	Saija	1000018009	taistelukaivannot	2	Salla 5
Savukoski	Iso Sarvilampi	1000018011	taistelukaivannot	1	Savukoski 1
Savukoski	Aukiapalo	1000018012	taistelukaivannot	2	Savukoski 2

7.1 HAMINA

HAMINA, SYVÄSATAMA (VESITORNI)

1000003524

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6711566 I: 509220
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 2.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:247
 Karttaotteet: Hamina 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa Hamina – Taavetti puolustuslinjaa. Alueen linnoittaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee Haminan Syväsataman alueella, korkealla kalliolla, vesitornin ympäristössä.

Kallion huipulla on kallioon louhittu majoitustunneli nro Hi1 sekä keskeneräinen majoituskorsun nro Hi3 kuoppa. Kallion laelle on louhittu taistelu ja yhdyshautoja, jotka ovat osin tuhoutuneet myöhempien kalliolouhintojen yhteydessä. Taisteluhautojen torjuntasuunnat ovat kaikkiin ilmansuuntiin.

Kuva 34. Majoitustunnelin Hi1 nykyinen sisäänkäynti, joka on todennäköisesti varustettu seinällä vasta sotien jälkeen. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:247.

Korsu Hi1

P: 6711588 I: 509235

Kallioon louhittu majoitustunneli, joka sijaitsee Syväsataman alueella, vesitornin vieressä, avokalliolla. Tunnelin louhintatyöt ovat jääneet osittain keskeneräisiksi. Sisäänkäynti on kallion huipun itäpuolella. Oviaukkoa vastapäätä on kallioon louhittu pieni onkalo. 7Sisäänkäynnin oviaukko on betoniseinässä, jonka edessä on lisäksi kalteriristikko. Majoitustila on tarkoitettu lähdetietojen perusteella 60 tai 100 hengelle. Majoitustilan lisäksi kohteeseen on suunniteltu tulenjohtopaikkaa, josta oli tarkoitus tähyttää suojaputkeen sijoitetulla tulenjohtoperiskoopil-

la.⁴³ Tunnelin länsipää johtaa kallion huipun länsipuolelle mutta se on suljettu betoniseinällä, joka on todennäköisesti rakennettu myöhemmin. Tunnelin etelään johtava haara päättyy kivilä ja sementillä tukittuun seinämään. Eteläpäässä on ilmeisesti ollut tarkoitus puhkaista kuluväylä ulkopuolella sijaitsevaan, kallioon louhittuun yhdyshautaan. Louhittujen tunneleiden yhteispituus on 45 m, leveys 2,2 – 4,4 m ja korkeus 3,2 m.

Korsu Hi3

P: 6711590 I: 509328

Kallioon louhittu kuoppa 20 hengen majoituskorsua varten. Kohde sijaitsee Syväsatamantie 53:n kohdalla avokalliolla, tien länsilaidalla. Ainoastaan kalliolouhinta on ehditty tehdä. Kuopan koko on 8 x 5 m ja syvyys 4 m.

HAMINA, KÄRENKULMA

1000017756

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänнос
 Muinaisjäännostyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6716110 I: 509237
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 5.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:248
 Karttaotteet: Hamina 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa. Alueen linnoittaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee Salmenvirran länsirannalla, Salmenvirrantien ja rannan välisellä alueella. Kohteen lounaisosassa on kallioon louhittu majoitustunneli nro Hi13. Tämän eteläpuolella keskeneräinen konekivääripesäke nro Hi11. Kohteen pohjoisosassa on pysäköinti-alueen länsilaidalla harkkokivistä ladottu muurimainen panssarivaunun kivieste. Esteen eteläpäässä on keskeneräisen konekivääripesäkkeen nro Hi12 avolouhos.

Korsu Hi13

P: 6716110 I: 509237

Kallioon louhittu majoitustunneli, joka sijaitsee Salmenvirrantie 17-19 kohdalla, Salmenvirtaan laskevan joen itäpuolella, jyrkässä kallioseinässä, tiheässä lehtipuuta kasvavassa metsässä. Tunneli on lähdetietojen perusteella tarkoitettu 40 tai 60 hengelle ja se on ollut tarkoitus varustaa suojaputkeen sijoitetulla tulenjohtoperiskoopilla.⁴⁴ Tunnelin pohjamuoto on mutkitteleva suorakaide. Sen kokonaispituus on 25 m, leveys 3,3 m ja korkeus 2,8 m. Tunnelin sisäänkäynnissä on tiilestä muurattu savukanava ja ulkona savupiippu. Luolan sisäpuolella on tiilestä muurattu 1,4 x 2,2 m kokoinen huone, joka liittyyne luolan lämmittämiseen tai ilmanvaihtoon. Sisäänkäynnistä peremmälle johtavan käytävän lattiasa on todennäköisesti viemäröintiin liittyvä, kanneton aukko. Tunnelin ulkopuolelta johtaa yhdyshaudat pohjoiseen kallion laelle sekä etelään keskeneräiseksi jääneen konekivääripesäkkeen Hi11 kallioulouhokseen.

⁴³ Sotilaskartat Salpalinjan linnoituslaitteista, karttalehti H-T 1. ISLE; Simo Porras, tiedonanto 28.5.2010.

⁴⁴ Simo Porras, tiedonanto 28.5.2010.

HAMINA, SALMENKYLÄN LINNOITTEET**1000017757**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6716360 I: 509431
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 5.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:249
 Karttaotteet: Hamina 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa. Alueen linnoittaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee Salmenvirrantien ja Pirkantien risteyksen koillispuolella, yksityisalueella. Kohteessa on teräsbetoninen majoituskorsu nro Hu17, jonka ympäristössä on vähäisiä taistelu- ja yhdyshautoja.

Korsu Hu17

P: 6716360 I: 509430

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Salmenvirrantien ja Pirkantien risteyksen koillispuolella, yksityisalueen pihamaalla. Korsu on lukittu. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle ja siinä on eteisen lisäksi kaksi huonetta. Korsussa on kaivo.⁴⁵ Korsua sisäosia ei tutkittu kesällä 2010.

HAMINA, HUSULAN LINNOITTEET**1000019345**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6718530 I: 508327
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 19.7.2011
 Kuvat: DG2605:1
 Karttaotteet: Hamina 3

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa. Alueen linnoittaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee kahdessa osassa Husulan länsipuolella. Kohteen eteläosassa on kallioon louhittu keskeneräinen konekivääriaseman ja majoitustunnelin yhdistelmä nro Hu20. Kohteen pohjoisosassa on majoitustunneli nro Hu21, jonka ympäristössä on kallioon louhittuja taisteluhautoja, joista osa on tuettu betonilla sekä kallioon louhittuja keskeneräisiä tulasemia. Vanhan, nyttemmin puretun rautatielinjan sivuitse kulkenut panssarivaunun kiviaste on purettu. Muutamia estekiviä on jäljellä korsun Hu21 eteläpuolella.

⁴⁵ Simo Porras, tiedonanto 20.6.2011.

Korsu Hu20

P: 6718563 I: 508319

Kallioon louhittu, keskeneräinen majoitustunneli, jonka yhteyteen on ollut tarkoitus rakentaa konekivääripesäke sekä tulenjohtopaikka. Se sijaitsee Välimetsä-nimisen mäen pohjoisosassa, Lemmikkipolun länsilaidalla, jyrkän kallion juurella, pellon laidassa. Kohteen sisätilojen kuvaus perustuu kirjalliseen lähteeseen. Sisäänkäynti on sijainnut kohteen lounaisosassa metsässä ja sen yhteydessä on ollut panssaritorjuntatykin suojatila. Sisäänkäynti on tukittu myöhemmin muuratulla seinällä. Korsu oli tarkoitus varustaa suojaputkeen sijoitetulla periskoopilla mutta työt ovat jääneet kesken. Kallion laella on luolasta nousevan pystykuilun aukko, joka on myöhemmin peitetty katteella. Kuilu on tukittu alaosastaan betonilla. Majoitustunneli on tarkoitettu 60 hengelle. Sen koko on 21 x 4 m. Konekiväärin aseammio on sijainnut tunnelin pohjoispäässä. Aseseinää on myöhemmin purettu ja kohdalla on nykyään sisäänkäynti, joka on varustettu pariovilla. Tunneli on muutettu kylmävarastoksi 1970-80 -lukujen taitteessa jolloin siihen on rakennettu myös betoninen lattia.⁴⁶ Kohde on lukittu eikä sitä tutkittu sisältä.

Korsu Hu21

P: 6718939 I: 508361

Kallioon louhittu, osittain keskeneräinen majoitustunneli, joka sijaitsee Husupyölintien ja Tarhurintien risteyksen eteläpuolella yksityisalueiden pihapiirissä. Tunnelin sisäänkäynti on mäen länsilaidalla. Kohteen sisätilojen kuvaus perustuu kirjalliseen lähteeseen. Tunneli on kaksiosainen. Eteläosan muodostaa suora, 13 m pitkä käytävä, joka on tarkoitettu majoitustilaksi. Se on varustettu kaivolla ja betonilattialla. Lattian reunoilla on matala sokkeli, jonka päälle olisi tarvittaessa voitu rakentaa puinen parakki majoitustilaksi. Pohjoisosassa on kallioon louhittu L:n muotoinen huone, jonka seinä on murattu umpeen. Osittain sortuneen huoneen takaosasta nousee tikasaskelmat kallion päällä sijaitsevaan aukkoon, joka on suljettu teräsluukulla. Kohde on ollut tarkoitus varustaa teräksisellä tähystyskuvulla mutta työt ovat jääneet kesken.⁴⁷ Kallion päällä, sen itäreunalla on taisteluhauta, joka on tuettu osin betonilla. Taisteluhaudassa on ampumasyvennyksiä sekä ampumatarvikkekomeroita.

HAMINA, TEERISUONVUORI**1000019346****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänne
 Muinaisjäänntyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6721030 I: 506702
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 26.9.2011
 Karttaotteet: Hamina 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa. Alueen linnoittaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee kolmessa osassa Teerisuonvuoren itälaidalla. Kohteen eteläosassa on kenttälinnoitettua taisteluhautaa, jonka torjuntasuuntana on itä. Kohteen pohjoisosassa on estekivilouhos. Alueen linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan.

⁴⁶ Simo Porras, tiedonanto 20.6.2011.

⁴⁷ Simo Porras, tiedonanto 20.6.2011.

HAMINA, PYÖLI**1000019347**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6722296 I: 507676
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 26.9.2011
 Kuvat: DG2606:1
 Karttaotteet: Hamina 5

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa. Alueen linnoittaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee kahdessa osassa Pyölin pohjoispuolella. Kohteen eteläosassa on tiheässä sekametsässä nelirivistä panssarivaunun kiviästä. Kohteen pohjoisosassa on estekivilouhos (kuva 33), jonka leveys on 50 m ja korkeus 4 m. Kalliota on louhittu 15 m syvyyteen. Aluetta ei ole tutkittu maastossa kauttaaltaan.

HAMINA, SUURISUO**1000019348**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6724036 I: 508387
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 26.9.2011
 Kuvat: DG2607:1
 Karttaotteet: Hamina 6

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa. Alueen linnoittaminen aloitettiin 1940. Kohde on panssarivaunun kiviästä, joka alkaa Pienen Sikovuoren itäpuolelta ja jatkuu pohjoiseen Kotterinmäen eteläpuolelle. Aluetta ei ole tutkittu kauttaaltaan maastossa.

HAMINA, VENÄJÄNVUORI**1000019349**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6725027 I: 508638
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 19.7.2011

Kuvat: DG2608:1

Karttaotteet: Hamina 6

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa. Alueen linnoittaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee Kotterinmäellä. Kohteen eteläosassa on kallioon louhittua taisteluhautaa, jonka torjuntasuunta on itään. Kohteen pohjoisosassa on panssarivaunun kivieste, joka alkaa Näkintien itäreunalta ja jatkuu Haukjärven rantaan. Aluetta ei ole tutkittu kauttaaltaan maastossa.

Kuva 35. Kallioon louhittua taisteluhautaa Kotterinmäellä kohteessa Hamina, Venäjänvuori. Kuva: John Lagerstedt 2011 / Museovirasto DG2608:1.

HAMINA, RETUPELTO

1000019354

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännettö

Muinaisjäännettötyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: panssariesteet

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6727339 I: 509294

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 19.7.2011

Karttaotteet: Hamina 7

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa. Alueen linnoittaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee kahdessa osassa Pienen Kannusjärven ja Kannusjärven välisessä maastossa. Kohteessa on panssarivaunun kiviestettä Pienen Kannusjärven pohjoisosassa sekä Välijoen länsirannalla. Antinharjulla, Luoma-nimisen tilan pohjoispuolella on maahan

kaivettuja taisteluhautoja ja muita kenttälainnoitteita. Aluetta ei ole tutkittu kauttaaltaan maastossa.

HAMINA, SYSIHAUDANVUORI

1000019350

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6735062 I: 515204
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 26.9.2011
 Karttaotteet: Hamina 8

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa. Alueen linnoittaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee kolmessa osassa Piutulanjärveltä Hirsimäen pohjoispuolelle. Kohteen eteläosassa on kahdesta neljään -rivistä panssarivaunun kiviä estettä ja kohteen pohjoisosassa kolmesta neljään -rivistä estettä.

HAMINA, TURKIAN LINNOITTEET

1000019355

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka:2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6736555 I: 517217
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 26.9.2011
 Karttaotteet: Hamina 9

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa. Alueen linnoittaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee kolmessa osassa Turkian kylän ympäristössä. Kohteessa on panssarivaunun kiviä estettä. Turkian kaakkoispuolelta estekiviä on siirretty pois pelloilta ja niitä on kasattu röykkiöiksi.

HAMINA, PARSIKKOVUORI

1000019351

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6738237 I: 517678
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 26.9.2011

Karttaotteet: Hamina 10

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa. Alueen linnoittaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee kahdessa osassa Parsikkovuoren länsipuolella. Kohteessa on panssarivaunun kiviestettä. Kivieste on nelirivinen Ruoksuharjunmäen ja Pantian suon välisellä alueella. Pantian ja Oravakorven välillä este on kaksirivinen ja osa estekivistä on kaatunut.

HAMINA, LAMMINSUO

1000019352

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6739080 I: 518869
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 26.9.2011

Karttaotteet: Hamina 11

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa. Alueen linnoittaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee kolmessa osassa Lamminsuon ympäristössä. Kohteessa on panssarivaunun kiviestettä. Jyrkänmäeltä Lankilanlampeen este on nelirivinen. Lamminsuon länsipuolella olevan hiekkakuopan lounaispuolella kulkee Hepolammentien poikki lyhyt kuusirivinen kivieste. Haasianmäen kohdalla kiviestettä on Lankilantien molemmin puolin.

HAMINA, SALO-TURKIA

1000019353

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6741097 I: 522358
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 19.7.2011

Karttaotteet: Hamina 12

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa. Alueen linnoittaminen aloitettiin 1941. Kohde sijaitsee kolmessa osassa Salo-Turkian ympäristössä. Kohteen itäosassa on ollut Salpalinjan rakentamisen aikainen parakkikylä. Heinikkoisesta maastosta löydettiin keskikesällä yhden parakin betonisia betonijalustoja. Parakin koko on ollut 19 x 9 m. Kohteen keskiosassa, Salo-Turkiantien poikki kulkee panssarivaunun kivieste, joka on tien vieriltä kuu-

sirivinen. Este jatkuu kaksirivisenä etelän suuntaan. Kohteen pohjoisosassa on kenttälinoitettua taisteluhautaa sekä kenttälinoitettu majoituskorsun kuoppa.

7.2 KOUVOLA

KOUVOLA, RANTA-UTTI

1000019740

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6750829 I: 494488
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 22.7.2011
 Karttaotteet: Kouvola 1

Kohteessa on välirauhan aikana 1940 rakennettuja linnoitteita. Se sijaitsee Utin 1700-luvulla rakennetun linnoituksen pohjois- ja koillispuolella. Kohteen länsiosassa on maahan kaivettua taisteluhautaa, jonka torjuntasuunta itään ja etelään. Osa kaivannoista saattaa olla peräisin jo 1700-luvulta. Kohteen itäosassa on nelirivinen panssarivaunun kivieste.

KOUVOLA, MÄKIRINNE

1000019743

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6752082 I: 499739
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 22.7.2011
 Kuvat: DG2609:1
 Karttaotteet: Kartta 2

Kohteessa on välirauhan aikana 1940 rakennettu panssarivaunun kivieste, joka sijaitsee Kuu-
 tostien ja Mankintien risteyksen koillis- ja kaakkoispuolella. Kivieste on 2 – 3 -rivinen. Osa
 estekivistä on pienikokoisia luonnonkiviä.

Kuva 36. Panssarivaunun kivieste Kouvolan, Mäkrinteessä. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto DG2609:1.

7.3 LEMI

LEMI, KIRKKOKALLIO

1000019744

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6762932 I: 545906
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 6.7.2011
 Karttaotteet: Lemi 1

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kolmessa osassa Kivijärven rannalla Huomonniemellä, Kirkkokalliolla ja Pöllösenniemellä. Kohteessa on kenttälinoitettuja, lähinnä maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinoitettuja majoituskorsuja. Torjuntasuuntina ovat etelä ja länsi. Alueen linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan.

LEMI, PERÄKYLÄ

1000019537

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: tykkiasemat
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6766301 I: 539618

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 6.7.2010

Kuvat: DG2533:1-2

Karttaotteet: Lemi 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee peräkylän Parakkimäen länsiosassa sekametsässä. Kohde on neljän tykin patteri, jonka aseistuksena oli 4 kpl 155 mm:n raskasta ranskalaista kanuunaa, vuoden 1877 mallia. Tykkiasemat on ryhmitetty pareittain siten, että kahden tykkiaseman välissä on betoninen majoituskorsu. Tykkiasemat ovat maahan kaivettuja ja vähäisiltä osin kallioon louhittuja kuoppia, joiden leveys on 10 m ja pituus 8 m. Kunkin tykkiaseman sivussa on 4 x 4 m kokoinen ampumatarvikekomero, jotka ovat romahtaneet. Tykkiasemista johtaa yhdyshauta majoituskorsuun. Patteri on ollut ensimmäisen linnoitustykkistöpatteriston linnake nro 5.⁴⁸

Korsu 101/5

P: 6766276 I: 539581

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Peräkylän Parakkimäen itäosassa. Sisäänkäynnistä johtaa pitkä, ja kapea käytävä korsuun. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsu on neljännen lujuusluokan linnoituslaite.

Korsu 101/6

P: 6766320 I: 539634

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Peräkylän Parakkimäen itäosassa. Sisäänkäynnistä johtaa pitkä, ja kapea käytävä korsuun. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Betonilattia on jäänyt valamatta. Korsu on neljännen lujuusluokan linnoituslaite.

LEMI, KÄRMENIEMI

1000019538

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: tykkiasemat

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6770910 I: 541028

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 6.7.2011

Kuvat: DG2534:1-3

Karttaotteet: Lemi 3

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Kärmeniemen kylän länsipuolella sekametsässä. Kohde on kahden tykin patteri, jonka aseistuksena on ollut 2 kpl 152 mm:n, 45 kaliiperin raskasta rannikkokanuunaa, mallia Canet. Itäisempään tykkiasemaan johtaa viitoitettu reitti ja se on varustettu opastaululla. Kärmeniemen patteri kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Tykkiasema 1

P: 6770876 I: 540725

Teräsbetoninen, patterin läntinen tykkiasema. Se sijaitsee, Uusitalon tilan eteläpuolella, sekametsässä. Pyöreän tykkiaseman keskellä on kehäpultit tykin jalustalle. Tykkiaseman ympä-

⁴⁸ Rönkkönen 2006, 51-52.

rillä on kolme kaarevaa huonetta majoitustiloiksi 20 hengelle sekä kaksi huonetta ampumatarvikevarastoiksi. Ammukset on voitu nostaa tykeille seinissä olevien aukkojen kautta.

Tykkiasema 2

P: 6770930 I: 541040

Teräsbetoninen, patterin itäinen tykkiasema. Se sijaitsee Kärmeniementien ja Vuolteentien risteuksen kaakkoispuolella, sekamtesässä. Pyöreän tykkiaseman keskellä on kehäpultit tykin jalustalle. Tykkiaseman ympärillä on kolme kaarevaa huonetta majoitustiloiksi 20 hengelle sekä kaksi huonetta ampumatarvikevarastoiksi. Ammukset on voitu nostaa tykeille seinissä olevien aukkojen kautta. Tykkiasemaan johtaa viitoitettu reitti ja se on varustettu opastaululla.

Kuva 37. Lemin Kärmeniemen itäinen tykkiasema. Taustalla ovi tykkiaseman komentosuojaan. Kuva: Tiina Mikkanen 2011 / Museovirasto DG2534:2.

LEMI , PEKONKANGAS

1000015783

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6771082 I: 543802
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 6.7.2011
 Karttaotteet: Lemi 4

Kohteessa on ensimmäisen ja toisen maailmansodan aikaisia varustuksia, joista jälkimmäiset ovat osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee kolmessa osassa Lahnajärven ja Syntymäinen-nimisen järven välisellä kannaksella. Länsiosassa Hattumäen laella on kenttälinoitettu korsi ja yhdyshautaa, jotka voivat olla ensimmäisen tai toisen maailmansodan aikaisia varustuksia. Hattumäen kaakkoispuolella on toisen maailmansodan aikainen panssarivaunun kaivantoeste. Kohteen itäosassa on Kastaisenniitun länsipuolella kenttälinoitettuja taisteluhautoja, jotka saattavat olla osin ensimmäisen sekä toisen maailmansodan aikaisia. Varustusten eteläpuolella on toisen maailmansodan aikainen, maahan kaivettu panssarivaunun kaivantoeste.

LEMI, TAURI-ELOKALLIO**1000015780**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6769636 I: 544913
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 6.7.2011
 Karttaotteet: Lemi 5

Kohteessa on ensimmäisen ja toisen maailmansodan aikaisia varustuksia, joista jälkimmäiset ovat osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee Elokalliolla, litiäntien ja Niemenmäentien risteyksen pohjoispuolella. Alueella on taisteluhautoja, joista valtaosa lienee ensimmäisen maailmansodan aikaisia. Varustusten itäpuolella on toisen maailmansodan aikainen, maahan kaivettu panssarivaunun kaivantoeste.

LEMI, KESKISENPÄÄ**1000019539**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6769776 I: 546378
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 6.7.2011
 Karttaotteet: Lemi 6

Kohteessa on ensimmäisen ja toisen maailmansodan aikaisia varustuksia, joista jälkimmäiset ovat osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee Syntymäinen ja Keskinen -nimisten järvien välisellä kannaksella Kierniemen kohdalla. Alueella on kenttälinoitettuja taisteluhautoja, joista valtaosa lienee ensimmäisen maailmansodan aikaisia. Paikallisen asukkaan mukaan linnoitteita vahvistettiin ja laajennettiin toisen maailmansodan aikana. Varustusten eteläpuolella on toisen maailmansodan aikainen, maahan kaivettu panssarivaunun kaivantoeste.

LEMI, TUOMELA**1000017448**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 5
Koordinaatit: P: 6768269 I: 552897
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 31.5. ja 1.6.2010
Kuvat: MV/RHO 217984:310
Karttaotteet: Lemi 7

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Tuomelan alueen linnoitteiden rakentaminen aloitettiin 1944 ja ne ovat osa litiästä Nuppolan kautta Rehvalahteen rakennettua puolustuslinjaa. Kohde sijaitsee Tuomelan kylän alueella, Turkkilantien molemmin puolin. Osa linnoitteista sijaitsee yksityisalueiden pihamailla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteessa on maahan kaivettuja kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tulasemineen sekä kaivantoestettä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Hautoja ja asemia on jäänyt asutuksen alle. Taisteluasemien taustalla on seitsemän imubetonimenetelmällä valettua miehistökorsua eli pallokorsut nrot 123 - 129.

Pallokorsu 123

P: 6768120 I: 552906

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Turkkilantien länsilaidalla, Tuomelanpellontien risteyksestä 100 m etelään, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet.

Pallokorsu 124

P: 6768155 I: 552924

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Turkkilantien itäpuolella, Tuomelanpellontien risteyksestä 90 m eteläkaakkoon, yksityisalueen pihamaalla, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet.

Pallokorsu 125

P: 6768194 I: 552913

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Turkkilantien itäpuolella, Tuomelanpellontien risteyksestä 50 m kaakkoon, yksityisalueen pihamaalla. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet. Sisäänkäynti on täytetty.

Pallokorsu 126

P: 6768279 I: 552835

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Turkkilantien länsipuolella, Tuomelanpellontien risteuksen luoteislaidalla, yksityisalueen pihamaalla (kuva 24). Korsun betonivalusta on näkyvissä kaksi kolmasosaa.

Pallokorsu 127

P: 6768282 I: 552832

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Turkkilantien länsipuolella, Tuomelanpellontien risteuksen luoteislaidalla, yksityisalueen pihamaalla. Korsun betonivalu on peitetty kokonaan maalla. Kesällä 2010 korsun sisäänkäynnin eteen murattiin tiilistä eteistä.

Pallokorsu 128

P: 6768507 I: 552776

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Turkkilantien itäpuolella, Tuomelanpellontien risteyksestä 270 m pohjoisluoteeseen, yksityisalueen pihamaalla, vesakossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäyntiin johtaa lyhyt yhdyshauta. Korsun vieressä on pallokorsu nro 129.

Pallokorsu 129

P: 6768507 I: 552776

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Turkkilantien itäpuolella, Tuomelanpellontien risteyksestä 270 m pohjoisluoteeseen, yksityisalueen pihamaalla, vesakossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet. Korsun vieressä on pallokorsu nro 128.

LEMI / (LAPPEENRANTA), PENTINMÄKI

1000017737

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6769117 I: 552937
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 20. ja 31.5. sekä 1.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:309
 Karttaotteet: Lemi 8

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Pentinmäen alueen linnoitteiden rakentaminen aloitettiin 1944 ja ne ovat osa litiästä Nuppolan kautta Rehvalahteen rakennettua puolustuslinjaa. Kohde sijaitsee litiäntien ja Mikkelin tien välisellä alueella Lemm ja Lappeenrannan rajan molemmin puolin. Osa linnoitteista sijaitsee yksityisalueiden pihamailla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteessa on maahan kaivettuja kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen sekä kaivantoestettä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Taisteluasemien taustalla on kymmenen imubetonimenetelmällä valettua miehistökorsua eli pallokorsut nrot 130 - 139.

Pallokorsu 130

P: 6768704 I: 552837

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee litiäntien ja Turkkilantien risteuksen pohjoisreunalla, yksityisalueen pihamaalla. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin neljännes. Sisäänkäynti on täytetty.

Pallokorsu 131

P: 6768715 I: 552838

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee litiäntien ja Turkkilantien risteuksen pohjoisreunalla, yksityisalueen pihamaalla, osin rakennuksen alla. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin neljännes.

Pallokorsu 132

P: 6768754 I: 552763

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee litiäntien ja Turkkilantien risteuksen luoteispuolella, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin viidennes. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 133

P: 6768807 I: 552921

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee litiäntien ja Turkkilantien risteyksestä 150 m koilliseen, kuusikossa, laakeassa kuopassa. Korsun betonivalusta on näkyvissä yli puolet.

Pallokorsu 134

P: 6769131 I:552915

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Nuppolanlammen itäpuolella, Lemin ja Lappeenrannan rajalla, havumetsässä, veden täyttämän laakean kuopan reunalla. Korsun betonivalusta on näkyvissä puolet.

Kuva 38. Pallokorsun nro 134 edusta on veden täyttämä Lemin Pentinmäessä. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:309.

Pallokorsu 135

P: 6769194 I:552963

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Nuppolanlammen itäpuolella, Lemin ja Lappeenrannan rajalla, havumetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet.

Pallokorsu 136

P: 6769224 I: 552964

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Nuppolanlammen itäpuolella, Lemin ja Lappeenrannan rajalla, tiheässä sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet.

Pallokorsu 137

P: 6769276 I: 552978

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Nuppolanlammen itäpuolella, Lemin ja Lappeenrannan rajalla, tiheässä kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet.

Pallokorsu 138

P: 6769694 I: 553125

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Ylä-Nuppolan tilan itäpuolella, Lemin ja Lappeenrannan rajalla, hakkuualueen vieressä, laakeassa kuopassa. Korsun betonivalusta on näkyvissä kaksi kolmasosaa.

Pallokorsu 139

P: 6769739 I: 553141

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Ylä-Nuppolan tilan itäpuolella, Lemin ja Lappeenrannan rajalla, hakkuualueen keskellä, metsäsaarekkeessa, laakeassa kuopassa. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet.

LEMI , YLÄ-NUPPOLA**1000017728****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6769854 I: 552605
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 21.5.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:311
 Karttaotteet: Lemi 8

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ylä-Nuppolan tilalta 500 m itäkoilliseen, Pentinmäentien molemmin puolin harvaa havumetsää kasvavassa kangasmaastossa. Tien pohjoispuolella on vierekkäin n. 60 m välein kolme maahan kaivettua, 2 m syvää kuoppaa, joiden koko on 10 x 5 m. Tien eteläpuolella on neljä 0,5 – 1,0 m syvää kuoppaa, joiden halkaisija on n. 5 m. Sotilaskarttaan on kohdalle merkitty tykkipatteri ⁴⁹.

LEMI, JUVOLA**1000017727****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: tykkiasemat
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6770084 I: 551157
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 21.5.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:306-308
 Karttaotteet: Lemi 9

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Juvolan kylän lounaispuolella, Juvolantiestä pohjoiseen haarautuvan metsäautotien varrella. Kohde on neljän tykin kestoainnoitettu tykkipatteri, jonka aseistuksena oli 280 mm:n raskaat venäläiset rannikkomörssarit, vuoden 1877 mallia. Betoniset tykkiasemat suojatiloineen sijaitsivat mäen rinteessä, sekametsässä, 100 – 150 metrin etäisyydellä toisistaan. Ne on numeroitu vanhan sotilaskartan perusteella lännestä alkaen numeroilla 1 – 4 ⁵⁰. Itäisin tykkiasema on kunnostettu nähtävyydeksi ja se on varustettu opaskyltillä ja viitoituksella. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Tykkiasema 1

P: 6770091 I: 550940

Patterin läntisin tykkiasema, joka on rakennettu betonista epäsäännöllisen nelikulmion muotoon. Aseman keskellä on tykin perusta ja kehäkisko. Aseman yhteydessä on nelihuoneiset

⁴⁹ Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 39, ISLE.

⁵⁰ Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 39, ISLE.

suojatilat miehistölle ja ampumatarvikkeille. 20 hengelle tarkoitettujen miehistösuojien katoissa on ollut puuverhoilut, jotka on purettu.

Tykkiasema 2

P: 6770133 I: 551124

Betoninen tykkiasema, joka on rakennettu epäsäännöllisen nelikulmion muotoon. Aseman keskellä on tykin perusta. Aseman yhteydessä on nelihuoneiset suojatilat miehistölle ja ampumatarvikkeille. 20 hengelle tarkoitettujen miehistösuojien katoissa on ollut puuverhoilut, jotka on purettu.

Tykkiasema 3

P: 6770068 I: 551203

Betoninen tykkiasema, joka on rakennettu epäsäännöllisen nelikulmion muotoon. Aseman keskellä on tykin perusta. Aseman yhteydessä on nelihuoneiset suojatilat miehistölle ja ampumatarvikkeille. 20 hengelle tarkoitettujen miehistösuojien katoissa on ollut puuverhoilut, jotka on purettu.

Tykkiasema 4

P: 6770061 I: 551353

Patterin itäisin tykkiasema, joka on rakennettu betonista epäsäännöllisen nelikulmion muotoon. Aseman keskellä on tykin perusta. Aseman yhteydessä on nelihuoneiset suojatilat miehistölle ja ampumatarvikkeille. 20 hengelle tarkoitettujen miehistösuojien katoissa on ollut puuverhoilut, jotka on purettu.

Kuva 39. Lemminkäisen Juvolan patterin tykkiasema nro 4. Kuvassa tykin perusta ja osittain maasta irronnut kehäkisko. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:307.

LEMI, VÄRTÖLÄ

1000019541

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 7

Koordinaatit: P: 6772676 I: 551616

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 7.7.2011

Karttaotteet: Lemi 10

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua. Kohde on kenttälinnoitettu puolustuslinja Kotajärven ja Jokilahden välisellä kankaalla, jonka linnoittaminen aloitettiin loppukesällä 1944.⁵¹ Alueella on kenttälinnoitettuja, lähinnä maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen. Torjuntasuunta on kaakkoon. Alueen linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Osa linnoitteista on jäänyt Kuukanniemen alueella pihamaiden alle.

7.4 VIROLAHTI

VIROLAHTI, KLAMILAN TYKKIPATTERI

1000018831

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: tykkiasemat

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6706716 I: 524517

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUOSIEN 2010 ja 2011 INVENTOINNIT

Aika: 30.4.2010 ja 23.5.2011

Kuvat: DG2382:1-3

Karttaotteet: Virolahti 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Tiilikallion ja Vesikonvuoren avokallioilla. Kohde on kahden tykin patteri, jonka aseistuksena on ollut 2 kpl 152 mm:n, 45 kaliiperin raskasta rannikkokanuunaa, mallia Canet. Patterin tykkiasemien numeroinnista on ristiriitaisia tietoja. Tykkiasemat on numeroitu sotilaskartassa (mahd. vuodelta 1944) siten, että läntisempi tykkiasema Tiilikalliolla on nro 1 ja itäisempi Vesikonvuorella on nro 2.⁵² Myös päinvastaista numerointitapaa on käytetty. Tässä tutkimuksessa käytetään sotilaskartta-aineistoon perustuvaa numerointia.⁵³

Tykkiasema 1

P: 6706749 I: 523649

Teräsbetoninen, patterin läntinen tykkiasema, joka on louhittu kallioon. Se sijaitsee Tiilikallion kaakkoisosassa, avokalliolla. Pyöreän tykkiaseman keskellä on kehäpultit tykin jalustalle. Tykkiaseman ympärillä on kolme kaarevaa huonetta majoitustiloiksi 20 hengelle sekä kaksi huonetta ampumatarvikevarastoiksi. Ammukset on voitu nostaa tykeille seinissä olevien aukojen kautta.

Tykkiasema 2

P: 6706719 I: 524528

Teräsbetoninen, patterin itäinen tykkiasema, joka on louhittu kallioon. Se sijaitsee Vesikonvuoren keskellä, metsäautotien päässä, avokalliolla. Pyöreän tykkiaseman keskellä on kehäpultit tykin jalustalle. Tykkiaseman ympärillä on kolme kaarevaa huonetta majoitustiloiksi 20

⁵¹ Oinonen & Tolmunen 2005, 55.

⁵² Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 3, ISLE.

⁵³ Oinonen & Tolmunen 2005, 38.

hengelle sekä kaksi huonetta ampumatarvikevarastoiksi. Ammukset on voitu nostaa tykeille seinissä olevien aukkojen kautta.

Kuva 40. Virolahden Klamilan tykkipatterin itäisemmän tykkiaseman komentosuojan teräksinen liukuovi on vielä paikoillaan. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto DG2382:3.

VIROLAHTI, MAJANIEMI

1000017150

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6705977 I: 530905
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 19.4.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:1-2
 Karttaotteet: Virolahti 2

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Linnoitteita sijaitsee koko niemen alueella osin avokallioilla ja osin havumetsää kasvavalla kankaalla. Kohteen koillisosassa on tiivistä vesakkoa. Kohteessa on yksi teräsbetonikorsu sekä kallioon louhittuja ja maahan kaivettuja yhdys - ja taisteluhautoja tuliasemineen. Taisteluhautojen torjuntasuunnat ovat välillä koillinen – lounas. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 45

P: 6705977 I: 530905

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Majaniementien länsi puolella, avokallion laidalla. Se on lähdetietojen perusteella tarkoitettu 20 henkilölle.⁵⁴ Korsu on varustettu tähystyskuvulla mallia 1940, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Korsun sisäänkäynnissä on panssari-torjuntatykin suoja. Korsu oli inventoitaessa veden täyttämä. Sisällä ei ole käyty. Sisäänkäynnin yläpuolella verkkoaita.

⁵⁴ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

VIROLAHTI, AHDASSALMI**1000017151****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit:P: 6706608 I: 531224
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 19.- 20.4.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:3-6
 Karttaotteet: Virolahti 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee mantereella Siikasaaren luoteispuolella. Kohteen länsiosassa on kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja asemineen, itäosassa haudat on kaivettu maahan. Taisteluhautojen torjuntasuunnat ovat itään, kaakkoon ja lounaaseen. Taisteluhautalinjan yhteyteen on rakennettu teräsbetonisia asekorsoja ja sen taustalle teräsbetonisia miehistökorsuja. Kohteen etelä ja itäpuolella on nelirivinen kivieste, jonka estekivet ovat keskimäärin 120 cm korkeita maanpinnasta mitattuna. Ravijoenlahden rannalla on kivisteen keskelle rakennettu mökkikylä. Ahdassalmen kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 44

P: 6706254, I: 530999

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Siikasaarentien pohjoispuolella. Korsu on varustettu teräksisellä, periskoopille tarkoitettulla tulenjohtokuvulla mallia 1940. Majoitustilat 30 hengelle. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suoja. Varauloskäynti. Korsun puinen sisäkatto on poistettu. Korsussa on räjäytetty vuonna 1988 kaksi telamiinaa, joiden seurauksena teräsotet pudonneet paikoiltaan ja vääntyneet⁵⁵. Korsun betonilattia on vaurioitunut pieneltä alueelta. Korsun sisätilat on tutkittu syksyllä 2009. Keväällä 2010 korsu oli veden vallassa eikä sisälle päästy.

Korsu 164 ja konekivääripesäke 164a

P: 6706366, I: 531033

Teräsbetonista rakennetut majoituskorsu 164 ja konekivääripesäke 164 a muodostavat kokonaisuuden. Korsut sijaitsevat havupuita kasvavassa kalliomaastossa Siikasaarentien pohjoispuolella. Korsuihin johtaa tieltä opastettu polku ja tutustumista helpottamaan on rakennettu puisia portaita ja siltoja. Majoituskorsu on tarkoitettu 20 hengelle. Siihen päästään eteistilasta, jonka toisesta päästä jatkuu lyhyt yhdyshauta konekivääripesäkkeeseen. Majoituskorsun puinen sisäkatto on poistettu, Kk-pesäkkeessä on metallilevyillä verhoiltu sisäkatto. Pesäke on varustettu teräksisellä tähystyskuvulla mallia 1940, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Kk-pesäkkeen aseseinässä ja sisäänkäynnissä samoin kuin majoituskorsun sisäänkäynneissä on naamiomaalaukset. Majoituskorsun sisäänkäyntien yläpuolella on puuaidat.

Korsu 43

P: 6706574, I: 531076

Teräsbetoninen majoituskorsu 20 hengelle. Sisäänkäynnissä on panssatorjuntatykin suojatila. Keväällä 2010 sisäänkäynti oli veden täyttämä. Ei tutkittu sisältä.

⁵⁵ Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

Korsu 42

P: 6706663, I: 531269

Teräsbetoninen majoituskorsu 20 hengelle. Korsu on ollut jo 1996 täynnä vettä ja tilanne oli sama keväällä 2010⁵⁶. Sisäänkäynnin edessä oleva veden täyttämä (syvyys n. 4 m) yhdysputa on nykytilassaan vaarallinen.

Korsu 165

P: 6706703, I: 531515

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, jossa on majoitustila 20 hengelle. Korsuun on kaksi sisäänkäyntiä, joiden yhteydessä on panssaritorjuntatykin suoja. Majoitustila ja aseammio ovat erillisissä tiloissa. Ampumasektorin keskisuunta on 240°. Aseseinä on naamioitu kivi-muurauksella. Majoitustilassa on teräksinen tähtystyskupu mallia 1940, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. korsun sisäänkäyntien yläpuolella on teräsverkkoaidat. Korsu oli keväällä 2010 täynnä vettä eikä sen sisällä käyty. Korsu on ilmeisesti jatkuvasti veden vallassa⁵⁷.

Korsu 165a

P: 6706695, I: 531569

Teräksestä ja betonista rakennettu konekiväärikipupesäke. Kohde sijaitsee kesämökkitontin laidalla, avokalliolla. Teräksinen konekiväärikipu on mallia '1940 kevyt'. Ampumasektorin keskisuunta on 115°. Sisäänkäynti oli keväällä 2010 lumen täyttämä eikä laitteessa ole käyty sisällä.

Korsu 41

P: 6706845, I: 531472

Kallioon louhittu majoitustunneli 40 hengelle. Sisäänkäynti on pellon laidassa, jyrkän mäen luoteispuolella ja se on varustettu lähipuolustusaukolla. Majoitustilan koko on 20 x 4 m ja korkeus 3,2 m. Se on varustettu kaivolla. Majoitustilan betonilattiassa on sokkeli, johon olisi voitu tarvittaessa rakentaa puinen sisäparakki (kuva 25). Majoitustilan viereisestä huoneesta nousee kallion huipulla sijaitsevaan teräksiseen tähtystyskupuun 8 m korkea kuilu, jossa on puita, lahonneita ja osin sorteineita välitasoja sekä puisten tikkaiden jäännöksiä.

VIROLAHTI, KAALPERI**1000017153****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännettö

Muinaisjäännettötyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit:P: 6707224 I: 531325

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUOSIEN 2010 JA 2011 INVENTOINNIT

Aika: 20.4 ja 28.6.2010 sekä 19.5.2011

Kuvat: MV/RHO 217984:7-9

Karttaotteet: Virolahti 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ravijoenlahden rannan tuntumassa olevalla korkealla mäellä ja sen juurella. Kohteen eteläosassa on majoituskorsu nro 40, Kohteen keskiosassa, jyrkän mäen luoteisosan rinteesessä on kallioon louhittu majoitustunneli 20. Mäen pohjoisosassa, rannassa on kaksi teräsbetonista konekivääripesäkettä nrot 37 ja 20. Kohteen pohjoisreunalla on kallioon louhittuja sekä maahan kaivettuja, syviä yhdys- ja taisteluhautoja ampumapesäkkeineen.

⁵⁶ Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE⁵⁷ Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE

Korsu 40

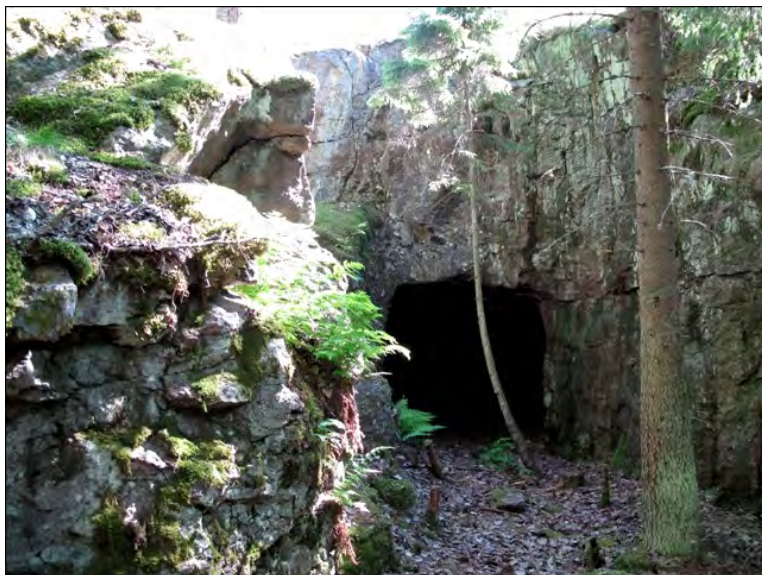
P: 6707125 I: 531437

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäänkäynti on mäen ylärinteessä, tien päässä, kuusikossa. Sisäänkäynti on varustettu puuseinällä ja siitä johtaa jyrkät portaat alas korsuun, jossa on eteinen, kupukammio ja majoitustila. majoitustilan koko on 9,5 x 2,7 m ja korkeus 2,5 m. Katto on holvattu ja siitä on poistettu puuverhoilu. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioitu sementillä ja kivillä.

Korsu 167

P: 6707269 I: 531247

Kallioon louhittu majoitustunneli, joka on tarkoitettu 120 hengelle. Sisäänkäynnit ovat jyrkähkössä kallioseinässä mäen luoteisnurkalla n. 25 m päässä tiestä. Tunnelin kokonaispituus on 67 m ja korkeus 3,5 m. Sisäänkäynneistään tunneli on 2,3 m leveä. Rakennustyöt ovat jääneet keskeneräisiksi. Louhinnat on tehty mutta betoniosia ei ole valettu Tunnelissa on kaksi sisäänkäyntiä sekä kallion laelle johtava n. 10 m pituinen pystykuilu. Kallion laella on pystykuilun ympärille louhittu laajempi kuoppa. Luolassa on kaksi syvää, veden täyttämää kuoppaa, joista toinen on viemäröintiä varten ja toinen juomavettä varten. Kuoppia ei ole aidattu. Kallion laella oleva pystykuilu on ympäröity verkkoaidalla. Sisäänkäyntien yläpuolella ei ole aitoja.

Kuva 41. Majoitustunnelin nro 167 toinen sisäänkäynti Virolahden Kaalperissa. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:7.

Korsu 37

P: 6707401, I: 531295

Teräsbetonien konekivääripesäke, joka sijaitsee Ravijoenlahden rannalla. Sisäänkäynti oli keväällä 2010 lumen täyttämä eikä sisällä ole käyty. Aseseinä on naamioitu maalaamalla. Ampumasektorin keskisuunta on 120°.

Korsu 20

P: 6707413 I: 531265

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee Ravijoenlahden rannalla Ravijoenkujanimisen tien vieressä. Kohde on varustettu Salpavaellus-reitin opastaululla. Pesäkkeessä on teräksinen tähystyskupu mallia 1940. Aseseinä on naamioitu maalaamalla. Ampumasektorin keskisuunta on 350°.

VIROLAHTI, RAVIJOENLAHTI**1000017154****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit:P: 6707820, I: 531148
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 20.4. ja 28.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:10 ja 12
 Karttaotteet: Virolahti 3

Kohde on osa Salpaliinajaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Kohteen itäosassa, Ravijoenlahden länsirannalla sijaitsee nelirivinen panssarivaunun kivieste, joka kulkee Ravijoenkuja-nimisen tien laidalla. Kohteen keskiosassa haarautuu esteen päältä pohjois-etelä –suuntainen, 180 m pitkä este, joka jatkuu Ravijoenlahden rantaan. Haarauman esteestä on esteen keskivaiheilla sijaitsevan niityn kohdalta poistettu estekiviä 70 m, joita on kasattu niityn laidalle n. 50 kpl. Kohteen eteläosassa on yksi teräsbetoninen majoituskorsu nro 39 ja pohjoisosassa yksi konekiväärinkorsu nro 169.

Korsu 39

P: 6707676, I: 531092

Teräsbetoninen majoituskorsu 20 hengelle. Kohde sijaitsee Ravijoenkujan itäpuolella, korkean mäen ylärinteessä, hakkuualueella. Kohteessa on mahdollisesti kaksi sisäänkäyntiä, mutta tästä ei saatu varmuutta paksun lumikerroksen takia keväällä 2010. Toisesta sisäänkäynnistä johtaa jyrkät portaat alas korsuun. Sisällä ei käyty. Korsu on varustettu teräksisellä tähystyskuvulla vuoden 1940 mallia.

Korsu 169

P: 6708097, I: 531122

Teräsbetoninen konekiväärinkupukorsu kahdelle konekiväärille sekä majoitustilat 40 hengelle. Kohde sijaitsee kangasmetsässä, avokallion laidalla kahden metsäautotien risteyksen vieressä. Sisäänkäynti on varustettu panssaritorjuntatykin suojatilalla. Konekiväärin on sijoitettu korusun kumpaankin päähän omiin teräskupuihinsa. Toinen kuvaista on mallia '1940 kevyt' ja toinen mallia '1941 keskiraskas'. Konekiväärin ampumasektorit ovat idän ja lännen suuntiin (kuva 14). Korsun ympäristössä on kenttälinnoitettuja taisteluhautoja ja panssaritorjuntatykkien pesäkkeitä sekä maavalleja, joiden käyttötarkoituksesta ei ole tietoja. Korsu oli kesällä 2010 veden täyttämä, eikä sitä tutkittu sisältä.

VIROLAHTI, VÄHÄJÄRVI**1000017155****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit:P: 6708057, I: 530888
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 21.4.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:11
Karttaotteet: Virolahti 3

Kohde on osa Salpaliinjan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Kohde on panssaritorjuntatykin kenttälinoitettu asema, joka sijaitsee Siikasaarentien ja Ravijoenkujan risteyksen luoteispuolella, paljaaksi hakatun rinteän huipulla.

Aseman muodostaa maahan kaivettu nelikulmainen, 3 x 3 m kokoinen kuoppa, jonka reunot on nostettu 0,7 m korkealla kivi- ja maavallilla. Valli on ampumaukon kohdalta 0,4 m matala. Ampumasektorin keski-suunta on 100°. Taustastaan avoimeen kuoppaan johtaa vähäinen yhdyshauta. Vanhaan sotilaskarttaan on merkitty kohteen pohjoispuolelle toinen pst-tykin pesäke, jota ei maastosta kuitenkaan löydetty.

VIROLAHTI, KOIVULA

1000017157

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 1
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: P: 6708327, I: 531065
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 9.10.2009 ja 28.6.2010
Kuvat: MV/RHO 217984:13-14
Karttaotteet: Virolahti 3

Kohde on osa Salpaliinjan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Koivula-nimisen tilan eteläpuolella. Maahan kaivetut taistelu- ja yhdyshaudat sekä teräsbetonikorsut sijoittuvat lähinnä Kankaantien etelä- ja länsipuolille. Asemien edessä oleva nelirivinen panssarivaunun kivieste kulkee kohteen itäreunassa. Este on haarautunut koivulan tilalla kahteen osaan, joista toinen on itä-länsi-suuntainen ja toinen pohjois-etelä -suuntainen. Estekiviä on osin poistettu viljelysmailta n. 360 m mutta itä-länsi-suuntaisen esteen itäpäähän kivet ovat vielä paikoillaan Kuuluvakankaan rinteän alaosassa. Avokalliolle asetetut kivet on ankkuroitu paikoilleen teräskoukuilla. Kohteen eteläosassa sijaitsevat teräsbetoninen majoituskorsun ja kk-pesäkkeen yhdistelmä nro 28-172 sekä kahden konekiväärin ja panssaritorjuntatykin korsu nro 170-171. Pohjoisosassa on majoituskorsu nro 38. Koivulan kohteen eteläosa kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 28-172

P: 6708285, I: 530953

Teräsbetoninen majoituskorsu 28, jonka kylkeen on valettu omalla sisäänkäynnillä varustettu konekivääripesäke eli nk. vasikka nro 172. Kohde sijaitsee Ravijoen tien ja kankaantien välisessä metsässä, mäen länsireunalla. Majoituskorsu on tarkoitettu 30 hengelle ja se on varustettu teräksisellä tähyystyskuvulla vuoden 1940 mallia. Kupu on naamioitu kivillä ja sementillä. Majoituskorsussa on sisäkaton puuverhoilu paikoillaan sekä seinässä pieni puuhylly. Konekivääripesäkkeessä on metallilevyillä verhoiltu sisäkatto. Sen ampumasektori on etelän suuntaan.

Korsu 170-171

P: 6708310, I: 531074

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja kahden konekiväärin korsu. Kohde sijaitsee Kankaantien ja siitä etelään erkanevan metsäautotien risteyksen kaakkoispuolella sekamet-

sässä. Se on varustettu opastaululla. Toinen konekivääreistä on sijoitettu teräksiseen konekiväärikupuun mallia '1940 kevyt'. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla ja varauloskäynnillä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Majoitustilan puinen sisäkatto on poistettu. Asekammioissa on metallilevyillä verhoillut sisäkattot. Konekiväärikuvun ampumasektorin keskisuunta on 170° ja betonisen aseammion konekivääriin ampumasektori pohjoisen suuntaan.

Korsu 38

P: 6708421 I: 530919

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäänkäynti on mäen rinteessä, kuusikossa. Sisäänkäynnistä johtaa portaat alas korsuun. Majoitustilan koko on 9,1 x 2,3 m ja korkeus 2,3 m. Katto on holvattu ja siitä on poistettu puuverhoilu. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu, joka on naamioitu sementillä ja kivillä. kupuun johdaneet puutikkaat on poistettu.

Kuva 42. Estekivi on ankkuroitu kallioon teräslenkeillä Virolahden Koivulassa. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:14.

VIROLAHTI, ALA-VILLI

1000017156

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänнос
 Muinaisjäännostyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6708648, I: 530693
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 28.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:15-16
 Karttaotteet: Virolahti 3

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ala-Villi -nimisen tilalla ja sen itä- ja kaakkoispuolella. Kankaantien eteläpuolella olevalla mäellä on paikoin syviäkin kallioon louhittuja taistelu ja yhdysautoja sekä tulenjohtokor-

su nro 173, tien pohjoispuolella on kenttälainnoitettuja asemia, jotka ovat osittain jääneet tien alle. Näiden pohjoispuolella on pellolla nelirivinen panssarivaunun kiviaste, jonka pohjoisosasta on poistettu n. 70 m estekiviä. Ala-Villin kohteen länsiosassa on yksityisalueella panssari-
torjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 18.

Korsu 173

P: 6708555, I: 530790

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee havupuita kasvan mäenrinteen yläosassa, Kankaantien eteläpuolella. Korsussa on majoitustilat 40 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Korsusta on tähystetty tulenjohtoperiskoopilla, joka on sijainnut valuteräksisessä suojaputkessa. Korsun sisäänkäynnissä on panssari-
torjuntatykin suojatila ja sisäänkäyntiin johtava yhdysputki on tuettu betonilla molemmilta seinustoiltaan.

Korsu 18

P: 6708687, I: 530619

Teräsbetoninen 45 mm:n panssari-
torjuntatykin ja konekiväärin korsu. Kohde sijaitsee Kankaantien ja Ravijoen tien risteyksen koillispuolella, yksityisalueella, talon pihamaan laidalla, vesakossa. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla ja varauksikäynnillä. Sisäänkäynnin vieressä on ampuma-
aukko lähipuolustusta varten. Ampumasektorin keskisuunta on 30°. Korsun sisäänkäynti on hieman täytynyt ma-
aineksista. Majoitustiloissa on puinen sisäkatto. Asekammioissa on metallilevyillä verhoillut sisäkatot. Korsun aseseinään on kiinnitettynä pellinpala. Kyseessä on jäännösnaamiointikokeilusta, jossa aseisiin kiinnitettiin joukko epäsäännöllisiä pellinpaloja estämään tasaisen, pystysuoran seinäpinnan erottuminen.⁵⁸

VIROLAHTI , YLÄ-VILLI

1000017166

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: sotilasleirit

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6708461 I: 530202

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 21.4.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:189

Karttaotteet: Virolahti 4

Kohde on 1940 rakennetun parakkialueen jäännökset, jotka liittyvät Salpalinjan puolustusketjun rakentamiseen. Kohde sijaitsee Ylä-Villin kylän länsipuolella, Villintien molemmin puolin. Maasto on hiekkapohjaista kangasmetsää. Alueella on useiden parakkien jäännöksiä: porrasaskelmia, sokkelikiviä ja betonisia uuniperustoja (kuva 32).

VIROLAHTI, KALLIOLA

1000017158

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

⁵⁸ Virolahden bunkkerimuseon näyttelytekstit 2010.

Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6709396, I: 530392
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUOSIEN 2010 JA 2011 INVENTOINNIT

Aika: 29.4.2010 ja 19.5.2011
 Kuvat: MV/RHO 217984:22-23
 Karttaotteet: Virolahti 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Uutelan tilalla ja sen länsipuolella. Pääosa linnoitteista on yksityisalueilla, pihapiireissä ravijoentien itäpuolella. Tien länsipuolella on kenttälinnoitteita, joita ei ole tutkittu. Alueen itäosassa, pellolla on nelirivinen panssarivaunun kivieste, joka on osittain purettu tonttialueilta. Kohteen eteläpuolella sijaitsee erillään, pihapiirissä teräsbetoninen majoituskorsu nro 177. Kohteen eteläpuolella sijaitsee erillään, pihapiirissä teräsbetoninen majoituskorsu nro 177. Kohteen eteläpuolella sijaitsee erillään, pihapiirissä teräsbetoninen majoituskorsu nro 12 ja tästä pohjoiseen, tien itäpuolella panssarivaunun tornista tehty teräspesäke nro 1. Kohteen länsiosassa on kallioon louhittu majoitustunneli nro 49 ja pohjoisosassa kallioon louhittu majoitustunneli ja konekivääriasema nro 13.

Korsu 177

P: 6708952 I: 530395

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Ravijoentien länsilaidalla, yksityisalueen pihapiirissä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähytyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 30 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkaton puuverhoilu on osittain purettu. Korsua käytetään varastona.

Korsu 49

P: 6709345 I: 530073

Kallioon louhittu majoitustunneli, joka sijaitsee yksityisalueen pihamaalla, kallion seinämässä, autotallin takana. Rakennustyöt ovat jääneet keskeneräisiksi. Kallioon on louhittu U-kirjaimen muotoinen käytävä, jossa on kaksi uloskäyntiä. Pohjoisemmassa on puuseinä ja eteläisempi on tukkeutunut kivistä ym. Maanalaisten tilojen kokonaispituus on n. 70 m. Majoitustilat oli suunniteltu 80 hengelle.

Korsu 12

P: 6709366 I: 530335

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Ravijoentien itäpuolella yksityisalueen pihapiirissä. Sisäänkäynti on varustettu lähipuolustukseen tarkoitettulla ampuma-aukolla. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja kirjallisten lähteiden perusteella sisätilojen katossa on puuverhoilu⁵⁹. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallia oleva tähytyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Aseseinässä ei ole naamiointia. Ampumasektorin keskisuunta on 160°. Sisäänkäynti oli veden täyttämä eikä korsua ole tutkittu sisältä.

Teräspesäke 1

P: 6709440, I: 530366

Neuvostoliittolaisesta T-26 panssarivaunusta tehty teräspesäke, jonka aseistuksena on ollut 45 mm:n tykki ja pikakivääri.⁶⁰ Kohde sijaitsee Ravijoentien itäpuolella heinikossa (kuva 26). Torni on koottu hitsaamalla ja sen takauloke on lähes muun tornin levyinen. Tornissa on ollut kehäantenni, kattoluukut puuttuvat.

Korsu 13

P: 6709454, I: 530410

⁵⁹ Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE

⁶⁰ Aseluettelo. Liite nro 5 pöytäkirjaan linnoituslaitteiden luovutuksesta ja vastaanotosta Virolahdella. 28.10.1944. T13545/28. KA.

Kallioon louhittu majoitustunneli ja konekivääriasema. Kohde sijaitsee yksityisalueella, pihapiirin laidalla. Sisäänkäynnistä johtaa 9,2 m pitkät betoniportaat alas suojatilaan. Alakerran sisäänkäynti on varustettu teräsoven lisäksi kalteriovellalla. Tunnelin kokonaispituus on yhteensä 35 m. Tunnelin keskimääräinen leveys on 3 m ja korkeus 2,2 m. Konekivääriasemaa varten on tunneliin rakennettu betoninen koroke, jolle nouseaan portaita pitkin. Aseseinä on naamioitu ulkopuolelta kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 0°. Tunnelista erkanevalla kaasutiiviillä ovella varustettu miehistön suojatila. Suojatilan eteisessä on kaivo. Korsun tähytystä varten on rakennettu pystykuilu, jonka huipulla on betonilattialla varustettu huone. Huoneesta on tähytetty ulos tulenjohtoperiskoopilla, joka on sijainnut valuteräksisessä suojaputkessa. Pystykuilusta puuttuvat portaat.

VIROLAHTI, KOKKOLAN LINNOITTEET

1000017159

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6709679, I: 530393
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 22.4.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:20-21
 Karttaotteet: Virolahti 4

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ventovuoren kaakkoislaidalla. Ravijoentien länsipuolella on kenttälinnoitteita, joita ei ole tutkittu maastossa. Kohteen eteläosaan sijoittuu teräsbetoninen tulenjohtokorsu nro 179 ja kohteen keskiosassa aivan Ravijoentien laidalla on teräsbetoninen konekiväärikorsu nro 48 ja tien toisella puolella yksityisalueen pihamaalla teräsbetoninen konekivääripesäke 48a. Kohteen itäosassa on sijainnut panssarivaunun kivieste, jota on purettu n. 230 m.

Korsu 179

P: 6709604 I: 530326

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Ventovuoren kaakkoiskulmassa, sekametsässä. Sisäänkäynti on varustettu panssaritorjuntatykin suojatilalla. Sisätiloissa on eteisen lisäksi kaksi huonetta ja kupukammio. Korsussa on majoitustilat 40 hengelle. Korsun tähytys on tapahtunut tulenjohtoperiskoopilla, joka on ollut valuteräksisessä suojaputkessa. Korsussa on seuraavat kalusteet: liesi, vesisäiliö, kaatoallas, kaksi kivääritelinettä, lavitsat, pöytä ja käymäläästia. Sisäänkäynti on lukittu.

Korsu 48a

P: 6709668, I: 530402

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee omakotitalon pihalla. Sisäänkäynti on tukittu. Aseseinää ei ole naamioitu. Ampumasektorin keskisuunta on 135°.

Korsu 48

P: 6709695, I: 530348

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Ravijoentien länsireunalla mäen juurella. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle sekä kaivo. Korsu on varustettu teräksisellä vuoden 1940 mallisella tähytyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 45°. Majoitustilan katossa on puinen sisäverhoilu ja aseammion katossa metallilevyverhoilu.

Korsu on hyvässä kunnossa ja täysin kalustettu. Asekammiossa on paikoillaan konekiväärin jalusta maastokaarineen ja 4 kpl ammusvöiden laatikkoja (kuva 11). Lisäksi ilmastointijärjestelmään on kytkettynä asean miehistölle kaksi puolinaamaria ja vesijärjestelmään konekiväärin jäähdytysletku. Majoitustilassa on vuoteet hyllyineen. Keittiötilassa on kolme puujakkaraa, pöytä ja seinähyllä. Liesi on kytkemättä savu- ja ilmanvaihtohormeihin. Kaivo on varustettu kannella ja käsipumpulla, jonka lisäksi keittiössä on kaatoallas vesihanoineen. Käsikäyttöinen ilmanvaihtokoje on Wärtsilän valmistama ja se on kytketty jakoventtiilillä ilmanvaihtohormiin. Ilmanvaihtokojeen kaasusuodattimia on keittiötilan lattialla kaksi kappaletta ja niihin löytyvät myös sulkutulpat. Sulkuhuoneessa on kannella varustettu käymäläästia, jonka istuimen puinen reunus kootaan neljästä osasta. Korsun ulkopuolella on radioantenni edelleen alkuperäisellä paikalla. Korsu on lukittu.

Kuva 43. Virolahden Kokkolan korsu 48 on kalustettu. Kuvassa vasemmalta: ilmanvaihtokojeen kaasusuodattimet, kaivo ja pumppu, ilmanvaihtokoje, pöydän takana kaatoallas, liesi. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto. 217984:20

VIROLAHTI, VENTONVUORI

1000017160

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6709865, I: 530270
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 22.4. ja 30.4. ja 1.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:24-33
 Karttaotteet: Kartta 5

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ventonvuori-nimisen, korkean mäen itälaidalla. Mäellä kasvaa sekametsää valta-

puustona havupuut. Ventonvuoren itärinne on jyrkkä ja siitä on lisäksi louhittu panssariestekiä, jolloin kallioseinämät ovat muodostuneet osin pystysuoriksi. Ventonvuoren kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen eteläosassa on majoitustunneli nro 7, jonka yhteydessä on asemat sekä panssaritorjuntatykille että konekiväärille. Ventonvuoren keskellä, sen korkeimman laen alla on majoitustunneli nro 1-180. Kohteen pohjoisosassa, Ventonvuoren juurella on estekivilouhos, johon on sijoitettu valelaitteina kaksi betonista tehtyä ampuma-aukon kehystä. Majoitustunneleiden ympärillä on kallioon louhittuja ja osin maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja, joiden torjuntasuunnat ovat koilliseen ja itään. Taisteluhautojen yhteydessä on ampumapesäkkeitä sekä panssaritorjuntatykin asemia. Panssarivaunun kiviasteet sijaitsevat kohteen itälaidalla, suurimmaksi osaksi pellolla ja osin teiden vieressä. Nelirivisestä esteestä on poistettu osa pellolla sijainneista kivistä noin 75 metrin matkalta.

Korsu 7

P: 6709887, I: 530341

Kallioon louhittu majoitustunneli sekä 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin asema. Kohde sijaitsee Ventonvuoren itälaidalla. Majoitustilaa on 20 hengelle. Itäisestä sisäänkäynnistä laskeutuvat portaat alas tykin asekkamioon, josta pääsee tikkaita myöten tähytyskuupuun. Teräksinen kupu on vuoden 1940 mallia ja se on naamioitu kivillä ja sementillä. Tykin asekkamion koko on 3,3 x 6 m. Ampumasektorin keskisuunta on 355°.

Tykkiasemasta laskeutuvat portaat alas kallioon louhittuun 24 m pitkään ja 1,7 m leveään käytävään, joka johtaa konekivääriasemaan. Konekiväärin asekkamio erotettu muusta tunnelitilasta betoniseinällä, jossa on oviaukko. Konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 350°.

Konekivääriasemasta käytävä kääntyy 90° vasemmalle ja jatkuu 20 metriä 2,4 m levyisenä ja 2,4 m korkeana. Käytävä eteläseinän keskivaiheilla on kaasuntiivis ovi eteisellä varustettuun miehistösuojaan, jonka koko on 8,4 x 4,3 m ja korkeus 3,1 m. Kallioon louhitun käytävän lattiasa on kaivo miehistösuojan oven läheisyydessä. Käytävän päässä on ovella varustettu betoniseinä, jonka takaa nousevat 10 m pitkät portaat ulos läntiselle sisäänkäynnille.

Kuva 44. Majoitustunnelin 1-180 kivillä ja sementillä naamioitu teräksinen tähytyskupu ja sen edessä kalliossa tulenjohtoperiskoon teräksisen suojaputken yläosa Virolahden Ventonvuoren huipulla. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:31.

Korsu 1-180

P: 6709974, I: 530176

Kallioon louhittu majoitustunneli, joka sijaitsee Ventonvuoren keskellä sen korkeimman laen alapuolella. Korsu on tarkoitettu 80 hengelle. Mäen juurella on kaksi sisäänkäyntiä, josta itäisestä pääsee kapeaa käytävää majoitustilaan, jonka kokonaispituus on 32 m ja leveys 6,4 m.

Majoitustilan lattia on betonista mutta seinät ja katot ovat paljaita kalliopintoja. Sisälle on ollut tarkoitus rakentaa puinen parakki, jonka betonisokkeli on valettu lattian reunoille. Majoitustilan perältä nousee 14 m korkea pystykuilu kallion huipulle. kuilussa on kolme betonista välitasoa mutta alakujaan puiset tikkaat puuttuvat ylimmistä kerroksista ja ovat alimmassa kerroksessa lahonneet. Kuilun yläosassa on ilmeisesti huone, josta on pystynyt tähystämään suojaputkella varustetulla tulenjohtoperiskoopilla sekä lisäksi teräksisestä tähystyskuvusta, joka on vuoden 1940 mallia ja naamioitu kivillä ja sementillä.

Majoitustilasta johtaa ovi betoniseinäiseen huoneeseen, jossa on kaivo. Tästä huoneesta pääsee kallioon louhittuun huonetilaan, jossa on betoninen, portailla varustettu koroke. Huonetilaan johtaa myös korsun itäinen sisäänkäynti. Huonetilan itänurkasta nousee pystykuilu ylös kallion laelle, johon nousevat ilmastointiputket. Kuilun yläosassa, lähellä kallion lakea on kaasutiiviillä panssariovella varustettu kolmas sisäänkäynti, josta pääsee huonetilaan, jonka yläpuolella on massiivinen, betonista rakennettu raittiin ilman sisäänottoaukko. Pystykuilussa on ainakin kaksi betonista välitasoa. Tikkaat puuttuvat.

Estekivilouhos ja valelaitteet

P: 6712644, I: 531162

Ventovuoren juurella sen itälaidalla, Ravijoen tien länsireunalla on kivilouhos, josta on lohkottu kiviä läheiseen panssarivaunun kiviesteeseen. Louhoksen leveys on 40 m ja se ulottuu kallioon noin 10 m syvyyteen. Korkeus on 15 m. Louhoksen ja tien välissä on betoninen jalusta, jonka koko on 410 x 165 cm ja korkeus 60 cm. Jalustan ympärillä on 22 kpl pienempiä 33 x 31 cm kokoisia ja 30 cm korkeita betonipilareita.

Kallioulouhoksen pohjois- ja etelänurkkiin on sijoitettu betonista valetut seinät, joihin on puhkaistu ampuma-aukot. Kyse on vihollisen harhaanjohtamiseksi tehdyistä valelaitteista.

Kuva 45. Estekivilouhoksen nurkkaan on valettu betoninen valeampuma-aukko Virolahden Ventonvuorella. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:27.

VIROLAHTI, HUOVINMÄKI**1000017161****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6710117, I: 530112
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 22.4. ja 30.4.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:34-39
 Karttaotteet: Virolahti 5

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee itäreunaltaan jyrkällä Huovinmäellä, Museotien ja Ravijoentien risteyksen lounaispuolella. Museotie on osa suurta rantatietä ja se on ollut toisen maailmansodan aikana tärkein kulkuväylä Karjalan kannakselta Etelä-Suomen läntisiin osiin. Kohteen itäosassa on teräsbetoninen konekiväärikorsu nro 10 ja pohjoisosassa majoitustunnelit nro 2 ja 11, josta viimeksi mainitussa on myös konekiväärin asema. Huovinmäen laella on kivistä ladottu ilmatorjuntatykinasema sekä kallioon louhittuja ja osin maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja, joiden torjuntasuunnat ovat pohjoiseen ja itään. Majoitustunneleiden yläpuolella on sijainnut betonin valmistukseen käytetty kivimurskaamo. Huovinmäen kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 10

P: 6710118, I: 530146

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Huovinmäen itäreunalla sekametsässä. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle sekä kaivo. Korsu on varustettu teräksisellä vuoden 1940 mallisella tähytyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Aseseinässä on naamiomaalaus. Ampumasektorin keskisuunta on 125°. Korsun sisäänkäynti oli keväällä 2010 täynnä lunta ja vettä. Sisällä ei ole käyty.

Korsu 2

P: 6710200, I: 529979

Kallioon louhittu majoitustunneli, joka sijaitsee Huovinmäen länsireunalla. Sisäänkäyntejä on kaksi ja ne ovat jyrkän kallioseinämän juurella. Tunnelissa on majoitustilat 40 hengelle, betonilattia ja tiilistä muurattu uunin paikka. Tunnelin sisään on ilmeisesti ollut tarkoitus rakentaa puinen parakki. Pohjoisemmassa sisäänkäynnissä on puusta rakennettu lattia, joka on vielä kohtalaisessa kunnossa. Tunnelin kokonaispituus on 14 m, leveys 6,5 m ja korkeus 3 m.

Ilmatorjuntatykin asema

P: 6710188 I: 530034

Ilmatorjuntatykin asema Huovinmäen huipulla. Pyöreä, sisähalkaisijaltaan 5 m kokoinen asema muodostuu kahdesta ladotusta kivivallista, joiden korkeus on 0,9 – 1,4 m ja leveys 1,5 m. Aseman läheisyydessä on kallioon louhittuja hautoja.

Korsu 11

P: 6710235, I: 530008

Kallioon louhittu majoitustunneli, joka sijaitsee Huovinmäen länsireunalla, Museotien vieressä. Sisäänkäynti on jyrkän kallioseinämän juurella. Korsu on varustettu opastaululla. Tunnelissa on majoitustilat 20 hengelle. Sisäänkäynti on varustettu lähipuolustukseen tarkoitettulla ampuma-aukolla. Sisäänkäynnin mahdollisesti alkuperäinen, puinen sääovi on nostettu saranoitetaan ja lojuu sisäänkäynnin vieressä.

Sisäänkäynnistä alkaa 24 m pitkä ja 2,4 m leveä kallioon louhittu tunneli, jonka korkeus on 2,2 m. Sen eteläseinästä pääsee kaasutiiviillä ovelta varustettuun miehistösujaan, jossa on be-

tonilattia. Suojan koko on 8,8 x 3,8 m. Suojaan on ollut tarkoitus rakentaa puinen parakki. Kalliotunnelista nousee 9 m korkea pystykuilu kallion laelle, jossa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Kalliotunnelin keskivaiheilla on lattiassa ilmeisesti viemäröintiin tarkoitettu kokoojakaivo, joka on peitetty hyväkuntoisella puuluukulla.

Konekiväärin asekkamio sijaitsee tunnelin päässä. Aseseinä on naamioitu ulkopuolelta kivi-muurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 20°.

Kuva 46. Ilmatorjuntatykin asema Virolahden Huovinmäen huipulla. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:37.

VIROLAHTI, RAVIJOEN POLTTOAINEASEMA

1000017163

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6710267, I: 529836
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 30.4.2010
 Karttaotteet: Virolahti 6

Kohde on 1940 aloitetun Salpalinjan puolustusketjun rakentamiseen liittyvä polttoaineasema. Se sijaitsee tasoitetulla aukiolla Museotien ja Koulutilantien risteyksen luoteispuolella. Aukion länsipää on todennäköinen polttoainejakelupisteen paikka. Kohdalla on 11 x 11 m kokoinen betoniperusta, joka on pinnoitettu luonnonkivillä tasaiseksi. Tämän läheisyydessä on 0,5–0,6 m korkea, lohkotuista kivistä ladottu terassi, jonka koko on 11 x 11 m. Aukion itäpäässä on jäännöksiä talon perustuksesta, puutarhasta sekä kaksi betonirenkailla toteutettua kaivoa.

VIROLAHTI, TEIRISUO**1000017164****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6710519, I: 529934
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 27.4.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:45-46
 Karttaotteet: Virolahti 6

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee loivasti itään laskevassa maastossa Koulutilantien kummallakin puolella, Museotien pohjoispuolella. Kohteen eteläosassa, Ravijoen paloaseman koillispuolella on panssarivaunun tornista tehty teräspesäke nro 2. Mäen itäreunassa on kenttälinoitettuja asemia: maa- ja maahan ampumapesäkkeineen ja kenttäkorsuja. Taisteluhautojen torjuntasuunnat ovat koilliseen ja itään. Kenttälinoitteet jatkuvat kartan perusteella Riihikorven suon pohjoispuolelle mutta niitä ei ole tutkittu maastossa. Koulutilantien länsipuolella on teräsbetoninen majoituskorsu nro 3. Korsun ympäristössä on linnoitteiden rakentajien majoitusalue, jossa on useita parakkien pohjia ja talojen perustuksia. Majoituskorsulta ja parakkialueelta johtaa yhdyshauta koillisen suuntaan Riihikorven pohjoispuolelle. Teirisuon kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 3

P: 6710378, I: 529765

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Koulutilantien länsipuolella matalan maastokohouman luoteisreunan juurella kuusikossa. Majoitustilaa on 40 hengelle. Sisäänkäynti oli keväällä 2010 täynnä lunta ja jäätä eikä korsua tutkittu sisältä.

Teräspesäke 2

P: 6710427, I: 529978

Neuvostoliittolaisesta panssarivaunusta tehty teräspesäke, jonka aseistuksena on ollut 45 mm:n tykki ja pikakivääri. Kohde sijaitsee Ravijoen paloaseman itäpuolella, ulkoilupolun reunasta 2 m länteen.⁶¹ Torni on koottu hitsaamalla ja sen takauloke on lähes muun tornin levyinen. Takaulokkeen takaseinässä on luukku. Keväällä 2010 vallinneen lumitilanteen takia ei panssarivaunun tyyppiä pystytty tunnistamaan. Kyseessä on joko BT-5 tai T-26 vaunu.

VIROLAHTI, RIIHIKORPI**1000017162****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6710496, I: 530286
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

⁶¹ Aseluettelo. Liite nro 5 pöytäkirjaan linnoituslaitteiden luovutuksesta ja vastaanotosta Virolahdella. 28.10.1944. T13545/28. KA.

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 26.4. ja 30.4. ja 9.7.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:40-44

Karttaotteet: Virolahti 6

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Harjun oppimiskeskukseen johtavan Hovintien länsipuolella rajoittuen Riihikorpi nimiiseen soistuneeseen alueeseen. Alueella on tiheää sekametsää sekä erilaisia huolto- ja kasvihuonerakennuksia. Riihikorven kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen eteläosassa mäenkehäällä on teräsbetoninen konekiväärinkorsu nro 47, jonka ympäristössä on maahan kaivettuja ja kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja, joiden torjuntasuunnat ovat pohjoiseen, itään ja etelään. Yhdyshaudat jatkuvat etelään, Huovinmäen itäpuolelle mutta ne ovat jääneet osin tonttialueiden alle ja tuhoutuneet. Pohjoisen suuntaan yhdyshauta jatkuu seuraavalle mäenkumpareelle, jossa on panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 181. Korsun ympäristössä on piikkilankaesteen tolppien kuoppien jäännöksiä sekä kenttälinoitteita. Korsun koillispuolella on metsän laidassa panssarivaunun tornista tehty teräspesäke nro 3 sekä aivan Hovintien vieressä konekiväärin kupupesäke nro 182. Kohteen luoteisosassa, kasvihuoneiden länsipuolella sijaitsevia kenttälinoitteita ei ole tutkittu. Kohteen koillisosassa sijainneet kenttälinoitteet ovat jääneet kasvihuoneiden ja viljelysten alle ja tuhoutuneet.

Panssarivaunun kivieste on nelirivisenä jäljellä kohteen eteläosassa mutta pohjoisosasta sitä on poistettu pelloilta yhteensä 570 m. Ravijokeen rakennetun tulvituspadon alasetti on Museotien joen ylittävän sillan pohjoispuolella.

Ravijoen tulvituspadon alasetti

P: 6710316, I: 530534

Ravijokeen rakennettiin kaksi patosettiä, joilla olisi tarvittaessa pystytty nostamaan joen pintaa ja tehostamaan siten sen estearvoa. Ravijoen alasetti sijaitsee 40 m Museotien joen ylittävältä sillasta pohjoiseen, sahan varastokatosten takana. Sulkujärjestelmästä on enää jäljellä joen länsirannalla kaksi betonipilaria, joihin veden pintaa säännöstelevät settipalkit olisi asennettu. Padon itäpuolen rakenteet ja betonoitu pohja on poistettu perkaustöiden yhteydessä 1950-luvulla. Lähdekirjallisuudessa pato on mainittu nelisettisenä.⁶² Ylempi tulvituspato sijaitsee 770 m jokea pitkin pohjoiseen ja kuuluu kohteeseen Virolahti, Harju.

Korsu 47

P: 6710395, I: 530315

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee tiheässä sekametsässä omakotitalotontin taustapuolella. Korsuun on kaksi sisäänkäyntiä. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallia oleva tähystyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Korsun sisäänkäynti on varustettu panssaritorjuntatykin suoja-tilalla. Miehistösuojassa on puinen sisäsäkkä, jossa on kiinni posliinisia sähköeristimiä. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäsäkkä. Ampumasektorin keskisuunta on 30°.

Korsu 181

P: 6710668, I: 530284

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykille ja konekiväärille tarkoitettu korsu, jossa on majoitustilaa 20 hengelle. Korsu sijaitsee Harjun oppilaitoksen kasvihuoneiden lounaispuolella osin tiheässä metsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallia oleva tähystyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Sisäänkäynti on varustettu panssaritorjuntatykin suoja-tilalla. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti

Aseammioiden katot on verhoiltu teräslevyillä ja majoitustilan katossa on puinen sisäverhoilu. Aseseinä on naamioitu ulkopuolelta epätyypillisesti: betoniseinään on muurattu n. 30 cm

⁶² Oinonen & Tomunen 2005, 27.

kapeita, mutkittelevia luonnokivijuovia, joissa on kiinnitysrautoja naamiopuille. Ampumasektorin keskisuunta on 160°.

Korsun varusteet ovat säilyneet osittain. Konekiväärkammiassa on jäljellä konekiväärin jalusta maastokaarineen sekä neljä vyölaatikkoa. Jäähdytysvesijärjestelmä on varustettu hanalla. Tykkikammioista on tykki poistettu, mutta tykin miehistön raitisilmaputki on jäljellä. Tykin ampuma-aukko on suljettu puuluukulla. Varauloskäynnin edessä olevat teräspalkit (9 kpl) ovat paikoillaan. Majoitustilassa on ilmanvaihtokoje jakoventtiileineen ja letkuineen paikoillaan. Kaivossa on käsipumppu ja juomavesijärjestelmän vesihana lavaareineen on myös jäljellä. Liesi on paikoillaan ja kytkettynä savuhormeihin ja ilmastointiputkiin. Vuoteet on purettu. Lattialla lojuu kaksi ilmanvaihtokojeen kaasusuodatinta ja käymäläästia kansineen ja koottavine istuinreunuksineen. Puhdistushuoneessa on kokoojakaivon valuteräsritilä paikoillaan. Sisäänkäynnissä on jäljellä korsun radioantenni. Korsu on ollut veden täyttämänä noin 50 cm korkeudelta mikä on edistänyt kaikkien lattialle jääneiden esineiden korroosiota. Korsu on lukittu.

Teräspesäke 3

P: 6710727, I: 530345

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräspesäke, jonka aseistuksena on ollut 45 mm:n tykki ja pikakivääri. Kohde sijaitsee pellon laidalla, metsän reunassa Hovitien länsipuolella. Tornin on koottu hitsaamalla ja sen takaloke on lähes muun tornin levyinen. Takalokkeen takaseinässä on luukku. Tornissa on ollut kehäantenni. Teräspesäkkeen sisäänkäynnin edessä on kiviä.

Kuva 47. Sisäkuva BT-5 panssarivaunun tornista tehdystä teräspesäkkeestä Virolahden Riihikorven kohteessa. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:41.

Korsu 182

P: 6710736, I: 530364

Teräksestä ja betonista rakennettu konekiväärkupupesäke. Kohde sijaitsee ryteikköisellä maastonkohoumalla, Hovintien länsilaidalla. Teräksinen konekiväärakuppu on mallia '1940 kevyt'. Ampumasektorin keskisuunta on 32°. Sisäänkäynti oli keväällä 2010 lumen täyttämä eikä laitteessa ole käyty sisällä.

VIROLAHTI, HARJUN LINNOITTEET**1000017165****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6711110, I: 530199
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 26.4. ja 13.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:47-50
 Karttaotteet: Virolahti 6

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Harjun oppimiskeskuksen alueella ja linnoitteet sijoittuvat vanhan kartanon pihapiiriin. Harjun kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen itäosassa, ratsastus- ja urheilukenttien vieressä sijaitsevat teräsbetoniset majoituskorsut nrot 4 ja 5. Kohteen pohjoislaidalla ovat konekiväärikorsu nro 16 ja panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 15. Kohteen keskiosassa, kartanorakennuksen sisäänkäynnin edessä, lipputangon alla on majoituskorsu 46, joka on peitetty kokonaan maalla sisäänkäyntiä myöten. Tästä 100 m kaakkoon on puutarhaistutusten ja puiden alla, täysin peitettynä teräsbetoninen, numeroimaton korsu, jonka sisäänkäynnin sijainnista ei ole tietoja. Korsun mahdollinen varauloskäynti nousee pystykuiluna puutarhan reunaan.

Alueella sijainneet kenttälinoitetut taistelu- ja yhdyshaudat on suurimmaksi osaksi täytetty ja maisemoitu. Ravijokeen rakennetun tulvituspadon yläsetti sijaitsee Viipurintien sillan eteläpuolella. Panssarivaunun kiviaste alkaa sillan kohdalta ja seuraa joen vartta luoteen suuntaan Vahtivuoren juurelle asti, josta se kääntyy koilliseen. Este on nelirivinen ja sen ympäristössä on laidunnettu lampaita, joten estekivet erottuvat ympäristön kasvillisuudesta selkeästi (kuva 28).

Korsu 4

P: 6710987, I: 529897

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka on tarkoitettu 40 hengelle. Kohde sijaitsee mäenkumppareen reunassa ratsastuskentästä itään, harjoitusmaneesin eteläpuolella. Keväällä 2010 korsun sisäänkäynti oli täynnä lunta eikä sitä tutkittu sisältä.

Korsu 5

P: 6711097, I: 529843

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka on tarkoitettu 40 hengelle. Kohde sijaitsee urheilukentän koillislaidalla. Sen sisäänkäynnin eteen ja yläpuolelle, korsun katolle on tehty puuaidat. Keväällä 2010 korsun sisäänkäynti oli täynnä lunta eikä sitä tutkittu sisältä.

Korsu 16

P: 6711152, I: 530081

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee vanhan ravitallin, kärrykatoksen ja autotalin/pajan pihapiirin pohjoisreunalla, mäen töyräässä. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallia olevalla tähystyskuvulla. Kupu on naamioitu kivillä, tiilillä ja sementillä mutta se on lähes kokonaan pihalla olevien maa-ainesten peittämä. Korsun aseseinä on naamioimaton ja ampumasektorin keskisuunta on 20°. Aseseinän yläpuolella, korsun katolla on metalliputkesta tehty kaide. Korsun sisäänkäyntiä ei pystytty pai-

kallistamaan keväällä 2010 vallinneen lumitilanteen takia. Arkistotietojen perusteella sisäänkäynnin yhteydessä pitäisi olla myös panssaritorjuntatykin suojatila.⁶³

Korsu 15

P: 6711148, I: 530305

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, jossa on majoitustilat 20 hengelle. Kohde sijaitsee Harjun kartanon päärakennuksen koillispuolella, Agronomien talon ja Puskala-nimisen asuinrakennuksen välisessä puistikossa, mäenrinteen laidalla. Korsun yläpuolella on muistokivi, joka on pystytetty ruotsalaisille vapaaehtoisille linnoittajille sekä opastaulu. Sisäänkäyntiin johtaa puiset portaat. Korsun katolla on puinen turva-aita.

Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallia olevalla tähytyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Korsussa on varauloskäynti. Majoitustilojen sisäkatot on verhoiltu puulla ja asekammioiden sisäkatot metallilevyillä. Aseseinässä on ollut naamiomaalaus ja ilmeisesti myös epäsymmetrisistä pellinkappaleista tehty naamiointi, josta yksi pellinkappale on jäljellä. Ampumasektorin keskisuunta on 0°. Korsun sisällä oli vettä vuoden 2010 heinäkuussa 10 cm.

Korsu 46

P: 6711064, I: 530301

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka on tarkoitettu 40 hengelle. Kohde sijaitsee Harjun kartanon päärakennuksen eteläpuolella. pihalla. Korsu on peitetty sisäänkäyntiä myöten maalla ja maisemoitu. Kattoon on kiinnitetty lipputanko.

Harjun korsu

P: 6710988, I: 530352

Teräsbetoninen, numeroimaton korsu, jossa on ainakin kaksi huonetta. Korsu sijaitsee puutarhassa harjun oppilaitoksen Pollela-nimisen rakennuksen pohjoispuolella. Puutarhan reunassa on lankuilla peitetty, 2 m syvä betonikuilu (mahdollisesti varauloskäynti), jonka alaosassa on aukko. Aukko sijaitsee korsun huoneen sisäseinällä, siten että sen alareuna on n. 1,6 metrin korkeudella lattiasta. Korsussa oli keväällä 2010 vettä noin 1 m. Varsinaisen sisäänkäynnin sijainti ei ole tiedossa. Kyseessä saattaa olla majoituskorsu. Korsua ei ole merkitty sotilaskarttoihin eikä kestolaiteluetteluihin. Havainnoitujen rakenteiden, mittojen ja betonin valutöiden jälkien perusteella korsu on mitä todennäköisimmin rakennettu samaan aikaan muiden Salpalinjan varustusten kanssa.

Ravijoen tulvituspadon yläsetti

P: 6711030, I: 530607

Ravijokeen rakennettiin kaksi patosettiä, joilla olisi tarvittaessa pystytty nostamaan joen pintaa ja tehostamaan siten sen estearvoa. Ravijoen yläsetti sijaitsee kohdassa jossa Viipurintie ylittää joen, sillan eteläpuolella. padosta on jäljellä joen länsirannalla oleva betoniseinä, jonka kummassakin päässä on urat veden korkeutta säätävälle settipalkeille. Itäinen seinämä on poistettu. Ravijoen alempi tulvituspato sijaitsee 770 m jokea pitkin etelään ja kuuluu kohteeseen Virolahti, Riihikorpi.

VIROLAHTI, VAHTIVUORI

1000017168

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Koordinaatit:P: 6711905 I: 530343
 Koordinaattiselite: Keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

⁶³ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Aika: 26.- 27.4.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:51-64
 Karttaotteet: Virolahti 7

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Vahtivuori-nimisen, osittain jyrkän mäen etelälaidalla. Kohteen länsipää on osin avokalliolla mutta itäpään linnoitteet ovat havumetsämaastossa. Vahtivuoren kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Vahtivuoren lounaiskulmassa on kallioon louhittu majoitustunneli ja konekivääriasema nro 17. Kallion huipulla on teräsbetoninen tulenjohtokorsu nro 82. Vahtivuoren juurella, sen itäpuolella on teräsbetoninen majoituskorsu nro 83. Kohteen itäpäässä, Lehtoniityn pohjoispuolella on panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 273 sekä konekiväärin kupupesäke nro 273a.

Taistel- ja yhdyshaudat on louhittu Vahtivuorella kallioon, mäen alarinteissä ne on kaivettu osaksi myös maahan. taisteluhaidoissa on ampumapesäkkeitä ja –syvennyksiä. Osa haidoista on tuettu betonilla. Vahtivuoren lounaisosassa on yhdyshaudan varrella betonista rakennettu kenttäkorsu.

Panssarivaunun kivieste sijaitsee kohteen etelälaidalla osin Lehtoniityllä, josta se jatkuu koillisen suuntaan metsään. Este on nelirivinen. Vahtivuoren länsiseinämällä on estekivilouhos. Louhoksen etelälaidalta nousevat puiset portaat Vahtivuoren päälle, jossa on opaskyltti.

Korsu 17

P: 6711764 I: 530074

Kallioon louhittu majoitustunneli ja konekivääriasema. Kohde sijaitsee Vahtivuoren lounaiskulmalla, mäen juurella. Kohteessa on opastaulu. Korsuun on kaksi sisäänkäyntiä, joista eteläisemmästä pääsee teräsbetoniseen konekivääriasemaan. Ulko-ovelle nousee yhdyshaudan pohjalta puuaskelmat ja eteistilaan on rakennettu uusi lautalattia. Konekiväärin kammion sisäkatossa on metallilevyverho. Konekiväärin kammiota on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähytyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä siten että käytössä on vain kaksi tähytysaukkoa. Aseseinä on naamioitu ulkopuolelta kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 140°.

Miehistötunneliin pääsee konekiväärin kammion eteisestä sekä pohjoisesta sisäänkäynnistä, josta laskeutuvat betoniportaavat majoitustunneliin, joka on tarkoitettu 80 hengelle. Miehistötunnelissa on kallioseinät ja kalliokatto. Lattia on osittain betonoitu. Tunnelin pituus on 32 m ja leveys 6,2 m. Korkeus on 3,1 m. Majoitustilan lattiassa on kaksi kokoojakaivoa, jotka on peitetty puisilla luukuilla. Näiden lisäksi on betonista valettu juomavesikaivo.

Korsu 82

P: 6711869 I: 530175

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, jossa on majoitustilat 30 hengelle. Kohde sijaitsee Vahtivuoren laella, etelärinteellä, avokalliolla. Katto on naamioitu yläpinnaltaan luonnonkivillä. Korsun tähytys on tapahtunut tulenjohtoperiskoopilla, joka on ollut valuteräksisessä suojaputkessa. Korsun sisällä on räjäytetty kaksi mahdollisesti tykistön kranaattia, joiden sirpaleiden jäljet näkyvät seinissä. Korsun sisäkatossa ei ole ollut puuverhoilua. Kohdetta ei pystytty tutkimaan keväällä 2010 lumen ja sulamisvesien takia ja sisätilojen tiedot perustuvat vuoden 2004 tilanteeseen.

Korsu 83

P: 6711971 I: 530350

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Vahtivuoren itäpuolella, alarinteessä, Vahtivuorentiestä 10 m etelään, kuusimetsässä. Kaksihuoneisessa korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Sisäkatossa ei ole ollut puuverhoilua.

Korsu 273

P: 6711991 I: 530587

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsi, joka sijaitsee Lehtoniityn pohjoispuolella havumetsässä. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla sekä teräksisellä, vuoden 1940 mallia olevalla tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Ampumasektorin keskisuunta on 185°. Majoitustilojen sekä asekammioiden sisäkatoissa on puuverhoilu. Sisäänkäynnin yhteydessä on lähipuolustusaukko. Korsussa on kalusteita vielä jäljellä. Konekiväärin kammiossa on konekiväärin jalusta ja maastokaari paikoillaan sekä jäähdytysvesiputki hanoineen. Tykkikammioista puuttuu tykki ja sen jalusta. Tykin miehistön raitisilmaputki on pudonnut kiinnikkeistään ja roikkuu puoliksi aseseinän edessä. Varauloskäynnin kaikki yhdeksän teräspalkkia ovat paikoillaan. Lattialla lojuu yksi ilmanvaihtokojeen kaasusuodattimista

Korsu 273a

P: 6712013 I: 530606

Teräksestä ja betonista rakennettu konekiväärin kupupesäke. Kohde sijaitsee Lehtoniityn pohjoispuolella havumetsässä. Teräksinen konekiväärin kupu on vuoden 1940 mallia. Kuvassa on konekiväärin jalusta maastokaarineen, puheputki, jäähdytysvesiputket sekä hylsynpoistoputki paikoillaan. Ampumasektorin keskisuunta on 45°. Kuvun alapuolella betonisessa suojatilassa on jäljellä asejen jäähdytysvesiastia pumppuineen, kamiina, ilmanvaihtokoje, kaksi ilmanvaihtokojeen kaasusuodatinta sekä käymäläästian puinen reunus. Korsi on lukittu.

Kuva 48. Ilmanvaihtokoje ja kaasusuodattimet konekiväärin kupupesäkkeessä nro 273a Virolahden Vahtivuorella. Vasemmalla konekiväärin jäähdytysvesisäiliö ja pumppu. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:56.

Estekivilouhos

P: 6711845 I: 530053

Salpalinjan estekivien ja muiden linnoituslaitteiden rakentamisen yhteydessä syntynyt kivilouhos, joka sijaitsee Vahtivuoren lounaisosassa. Louhokseen on estekivien valmistuksessa muodostunut n. 50 m pitkä, suora kallioseinäpinta, jonka korkeus on 15 m. Kalliojyrkänteeseen yläreunalla on puinen turva-aita. Louhoksen eteläreunalla nousevat puiset portaat kallion huipulle, jossa on louhoksesta kertova opastaulu.

VIROLAHTI, SIKOSUO**1000017170****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6712520 I: 530935
 Koordinaattiselite: Keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 27.4. ja 9.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:65-71
 Karttaotteet: Virolahti 7

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee vaihtelevassa maastossa, metsäalueella Harjun vahtivuoren ja Ylä-Pihlajan kylän välissä. Linnoitteita yhdistää niiden taustalla kulkeva, ajokelpoinen mutta kapea metsäautotie. Kasvillisuus on osittain tiheää ja valtapuuna on kuusi. Alueen länsiosassa ovat teräsbetoniset majoituskorsu nro 278 sekä konekiväärikorsu nro 85. Keskiosassa on kaksikerroksinen panssaritorjuntatykille ja konekiväärille tarkoitettu korsu nro 160 jonka yhteydessä on kallioon louhittu majoitustunneli. Kohteen itäosassa ovat majoituskorsu nro 87 sekä konekiväärikorsu 186.

Teräsbetonikorsujen välissä on maahan kaivettuja ja kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja ampumapesäkkeineen sekä kenttälinoitettuja tuliasemia. Hautoja ja asemia on entisöity alueen itäpäässä rakentamalla niihin myöhemmin hirsistä tukirakenteita. Nelirivinen panssarivaunun kivieste sijaitsee asemien edessä, niiden itä-, kaakko- ja eteläpuolilla.

Korsu 278

P: 6712231 I: 530728

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee avokalliolla, pienen mäenharjanteen pohjoispuolella, tieltä n. 50 m etelään. Yksihuoneisessa korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkatossa ei ole ollut puuverhoilua. Korsuun on myöhemmin tuotu kalusteita, mm. kiuas sekä puinen ulko-ovi. Korsun lähistöllä olevia kenttälinoitteita on myöhemmin rekonstruoitu rakentamalla uusia tukirakenteita kyllästetystä puumateriaalista.

Korsu 85

P: 6712407 I: 530785

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee jyrkän kallioseinämän laidalla, tiheässä sekametsässä. Majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle ja se on poikkeuksellisen korkea, noin 3,5 m. Korsussa on teräksinen, tähystyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Miehistösuojassa on puinen sisäkatto, joka on osin pahoin lahonnut. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamioitu harkkokivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 80°. Korsun sisäänkäynnistä johtaa jyrkät portaat alas suojatiloihin. Korsun ulkopuolella sijaitsevan yhdyshaudan reunoilta on vierinyt kiviä portaikkoon. Yhdyshaudan reunat ovat edelleen osin sortumaisillaan.

Korsu 87

P: 6712558 I: 531095

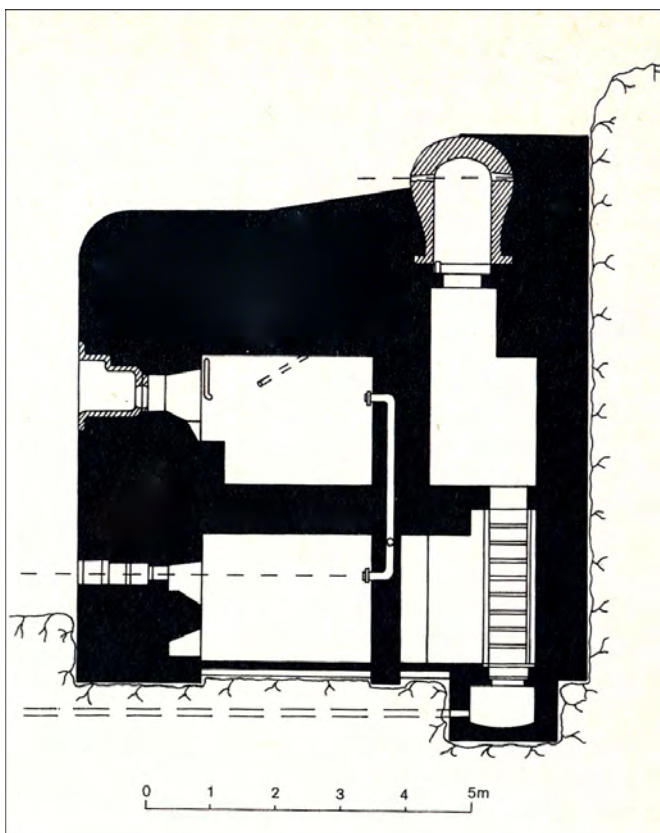
Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee tien vieressä avokallion pohjoispuolella, kuusimetsässä. Yksihuoneisessa, eteisellä varustetussa korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkatossa on puuverhoilu. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suoja.

Korsu 160

P: 6712597 I: 530972

Teräsbetoninen, kaksikerroksinen, 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, jossa on lisäksi kallioon louhittu majoitustunneli 40 hengelle. Kohde sijaitsee jyrkän kalliorinteen eteläreunalla, tien vieressä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallia olevalla tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Korsun sisäänkäynnistä laskeutuu leveät portaat alakertaan, jossa on ovet majoitustunneliin ja konekiväärin asekkamioon.

Majoitustila on louhittu kallioon ja sen koko on 15,4 m x 4,4 m. Korkeus on 3,1 m. Tilassa on betonilattia ja se on varustettu kaivolla. Seinät ja katto ovat kalliopintoja. Konekiväärinkammio on varustettu eteisellä, jonka katossa on aukko yläpuolella sijaitsevaan tykin asekkamioon, josta johtavat metalliset tikkaat ylös tähystyskupuun. Kuvun sisäpinnan lakipiste on 8,6 m korkeudella konekiväärinkammion eteisen lattiasta. Tykkikammioon on noustu puisia tikkaita myöten, joista on jäljellä ainoastaan lahonneet jäännökset. Korsun aseseinä on naamioitu ulkopuolelta harkkokivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 210°. Korsun katoilta, aseseinän yläreunalta on 8 metrin pudotus kallion juurelle.

Kuva 49. Kaksikerroksisen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsun periaate. Tykki on ylemmässä kerroksessa ja konekivääri alemmassa. Virolahden Sikosuon korsu 160 eroaa yksityiskohdiltaan mallipiirroksesta. Kuva kirjasta: Arimo R. Suomen linnoittamisen historia 1918 – 1944. Otava.

Korsu 186

P: 6712644 I: 531162

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee kuusimetsässä n. 20 m tien itäpuolella. Sisäänkäynti on varustettu suojatila panssaritorjuntatykille, ja sen perällä on ovet, joista laskeutuu portaat erilliseen konekiväärinkammioon sekä majoitustilaan. Sisäänkäynnin seinään on ammuttu haulikolla. Konekiväärin asekkamiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Tähystyskupuun nousee poikkeuksellisesti asekkamion tähystystilan perältä, aseseinän viereltä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallia olevalla tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Ampumasektorin keskisuunta on 90°.

majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Siinä on puinen, osin huonokuntoinen, sisäkatto. Tilaan on rakennettu lisäksi puinen väliseinä. Roskia.

VIROLAHTI, HEINÄAHO**1000017171****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit:P: 6713118 I: 531234
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 28.4.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:72-76
 Karttaotteet: Virolahti 8

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee metsäalueella ja osin pellon laidassa Ylä-Pihlajan kylän länsipuolella. Kohteen etelä-osassa sijaitsee teräsbetoninen konekivääräkupukorsu nro 88, tulenjohtokorsu nro 89 sekä konekivääräkorsu nro 90. Kohteen pohjoisosassa sijaitsee kenttälinoitetun taisteluhautalinjan päässä erillään betoninen majoituskorsu nro 274.

Teräsbetonikorsujen välissä on maahan kaivettuja ja kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja ampumapesäkkeineen sekä kenttälinoitettuja tuliasemia, joiden torjuntasuunnat ovat pääasiassa itään. Korsusta nro 90 koilliseen n. 45 m sijaitsee valelaite, jossa kalliota on räjäytetty siten, että siihen on muodostunut tuliaseman ampumasektorin kaltainen leikkaus ja leikkauksen taakse on kaivettu tuliasemaa esittävä kuopanne. Valelaitteen eteläpuolella on panssaritorjuntatykin kenttälinoitettu, maahan kaivettu asema.

Nelirivinen panssarivaunun kivieste sijaitsee kohteen kaakkoispuolella ja itäpuolella. Esteestä on poistettu kiviä pellolla n. 85 metrin matkalta. Kohteen pohjoisosassa on jäljellä 60 metriä itäkoillinen – länsilounas –suuntaista kaivantoestettä. Este on kulkenut peltojen poikki itään Paskomäen länsireunalle mutta se on täytetty Pihlajantien ja Mäkipirtintien väliseltä peltoaukealta. Jäljelle jääneen kaivantoesteen leveys on yläosasta 5 m ja alhaalta 0,5 m. esteen syvyys on 3 m. Heinäahon kohteen länsiosassa sijaitsee linnoittamiseen liittyvä kivilouhos.

Korsu 88

P: 6712839 I: 531202

Teräsbetoninen konekivääräkupukorsu, joka sijaitsee Ahomäki-nimisen tilan länsipuolella, mäenharjanteella, kuusivoittoisessa sekametsässä. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 30 hengelle ja se on varustettu kaivolla sekä varauloskäynnillä. Sisäkattoa ei ole verhoiltu puulla. Sisäänkäynnin puoleisessa seinässä on naamiomaalaus. Konekivääri on sijainnut teräksisessä, vuoden 1940 mallia olevassa konekivääräkuvussa. Ampumasektorin keskisuunta on 190°.

Kivilouhos

P: 6712882 I: 530953

Linnoittamisen yhteydessä syntynyt kivilouhos, joka sijaitsee avokallion länsilaidalla, tien varressa, kuusikossa. Kiviainesta on louhittu 20 m leveydeltä noin 7 m kallion keskustaa kohti. Louhoksen korkeus on 4 m.

Korsu 89

P: 6712927 I: 531282

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, jossa on majoitustilat 30 hengelle. Kohde sijaitsee Ahopeltonimisen tilan länsipuolella, Mustankorventiestä länteen erkanevan metsäautotien pohjoispuo-

lella. Korsun sisäänkäyntiin johtaa leveä yhdyshauta, jonka seinät on ladottu kiviharkoista. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsun tähytys on tapahtunut tulenjohtoperiskoopilla, joka on ollut valuteräksisessä suojaputkessa. Sisäkatoissa on puuverhoilu, joka on paikoitellen huonossa kunnossa.

Korsu 90

P: 6713078 I: 531291

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee pellon laidalla, sekametsässä. Ampumasektorin keskisuunta on 70°. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suoja. Sisäänkäyntiin johtava yhdyshauta on tuettu harkkokivillä, jotka on ladottu porrasmaisesti, siten että hauta levenee yläosastaan. Korsu oli keväällä 2010 täynnä vettä eikä sitä tutkittu sisältä.

Korsu 274

P: 6713449 I: 531071

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee harvennushakatussa sekametsässä, mäen törmällä. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle ja se kuuluu IV kestävyysluokkaan. Korsu oli keväällä 2010 täynnä vettä eikä sitä tutkittu sisältä.

VIROLAHTI, AHOPELTO

1000017172

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 6
 Koordinaatit: P: 6713294 I: 531577
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 28. – 29.4.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:77-81
 Karttaotteet: Virolahti 8

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ahopelto-nimisen tilan ympäristössä, peltosaarekkeella sekä pellon reunoilla. Kohteen keskiosassa, kangasmetsää kasvavalla peltosaarekkeella on teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu nro 19 ja saman peltosaarekkeen pohjoispäässä teräspesäke nro 5.

Peltosaarekkeilla on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Osa kenttälinoitteista on tuhoutunut. Mäkipirtintien länsipuolella, Kusikallion kohdalla on linnoitustöihin liittyvä kivilouhos.

Kohteen eteläosassa on pellon poikki kulkenut nelirivinen kivieste, jota on poistettu pellon kohdalta n. 270 m. Poistettuja estekiviä on kasattu pellon länsilaidalla sijaitsevalle saarekkeelle ja kivilouhokseen. Esteen päät ovat jäljellä pellon itä- ja länsilaidoilla. Kohteen pohjoisosassa, pellon poikki on kulkenut kaivantoeste, joka on täytetty. Este on jatkunut pellon keskiosasta nelirivisenä kiviesteenä Paskomäen länsilaidalle, jossa sitä on jäljellä vielä 50 m. Muuten kivieste on purettu 350 m matkalta.

Korsu 19

P: 6713250 I: 531605

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee peltosaarekkeella, mäntyä kasvavassa kangasmaastossa. Toinen konekivääreistä on ollut korsun kylkeen on valetussa, omalla sisäänkäynnillä varustetussa konekivääripesäkkeessä eli nk. vasikassa.

Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Korsussa on teräksinen, tähytyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Sisäänkäynnin yhteydessä on lähipuolustuksen ampuma-aukko ja varauloskäynti. Miehistösuojassa ja konekiväärivasikassa on puiset sisäkatot. Korsun konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Korsun ampumasektorin keskisuunta on 220° ja vasikan 80°. Korsun sisäänkäynnin edustan ja vasikan ampumasektorin maavalleja on tuettu harkkokivillä, jotka on aseteltu rinteeseen porrasmaisesti.

Teräspesäke 5

P: 6713355 I: 531547

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräspesäke, jonka aseistuksena on ollut 45 mm:n tykki ja pikakivääri. Kohde sijaitsee peltosaarekkeen pohjoiskärjessä kangasmaastossa. Torni on koottu hitsaamalla ja sen takauloke on lähes muun tornin levyinen. Takaulokeen takaseinässä on luukku, joka puuttuu samoin kuin tornin kattoluukut. Tornin kummallekin sivulle on maalattu vaaleansinisellä hakaristit sekä tornin vasempaan kylkeen ja asekilven yläreunaan numero: "102". Maalaukset liittyvät pikkupoikien leikkeihin 1970-luvulla.

Kivilouhos

P: 6713286 I: 531966

Linnoittamisen yhteydessä syntynyt kivilouhos, joka sijaitsee tien varressa, pellon laidalla. Kiviainesta on louhittu 40 m leveydeltä noin 10 m kallion keskustaa kohti. Louhoksen korkeus on 2–4 m. Louhoksen keskellä on n. 100 kpl pelloilta raivattuja estekiviä röykkiössä.

VIROLAHTI, UKKOMÄKI

1000017173

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: raaka-aineen hankintapaikat
 Tyypin tarkenne: louhokset
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6712842, I: 532112

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 29.4.2010
 Karttaotteet: Virolahti 9

Todennäköisesti Salpalinjan puolustusketjun linnoitteiden rakentamisen yhteydessä vuonna 1940 syntynyt kallioulouhos, joka sijaitsee Metsäpirtintien itäreunalla. Kalliota on louhittu noin 50 metrin matkalta.

VIROLAHTI, PASKOMÄKI

1000017174

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6713537, I: 531876
 Koordinaattiselite:

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 28. ja 29.4.2010
Kuvat: MV/RHO 217984:83-87
Karttaotteet: Virolahti 9

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Paskomäki-nimisen kallioalueen eteläosassa, osin louhikkoisella kalliorinteellä, jonka itäosassa kasvaa tiheää kuusimetsää ja länsireunalla sekametsää. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Mäen länsireunalla sijaitsee teräsbetoninen, kaksikerroksinen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 144. Itäreunalla ovat teräsbetonisat majoituskorsu nro 92 ja tulenjohtokorsu 93. Korsujen ja pesäkkeiden välisillä alueilla ja niiden taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälainnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on länteen ja yhdyshaudat jatkuvat etelässä Kusikallion kohteeseen.

Korsu 92

P: 6713527, I: 531956

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kusikallion eteläosassa mäenrinteessä tiheässä kuusiryteikössä. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäänkäynti oli keväällä 2010 lumen täyttämä eikä sisätiloja ole tutkittu.

Korsu 144

P: 6713556, I: 531841

Teräsbetoninen, kaksikerroksinen, 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, jossa on lisäksi kallioon louhittu majoitustunneli 40 hengelle. Kohde sijaitsee jyrkän, sekametsää kasvavan kalliorinteiden länsireunalla, Metsäpirtintien vieressä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallia olevalla tähytyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Korsun sisäänkäynnistä laskeutuu portaat yläkerran tykin aseammioon, josta ne jatkuvat alakerran majoitustunneliin ja konekiväärin aseammioon. Tämän lisäksi on tykkikerroksen lattiassa luukku, josta on johtaa tikkaat alakerran aseammioon. Tykkikerroksen sisäkatossa on metallilevyverhoilu.

Majoitustila on louhittu kallioon ja sen koko on 12,6 m x 5,2 m. Korkeus on 3 m. Tilassa on betonilattia mutta seinät ja katto ovat kalliopintoja. Louhitun tilan sisällä vaikuttaa betonisen päätyseinän maalauksesta päätellen olleen puuparankki. Korsun aseseinä on naamioitu ulkopuolelta harkkikivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 220°. Korsun katolta, aseseinän yläreunalta on 8 metrin pudotus kallion juurelle. Aseseinän yläreunalle on rakennettu puinen suojakaide. Korsu on varustettu opaskyltillä ja sisäänkäyntiä helpottamaan on yhdyshautaan asetettu puiset tikkaat.

Kuva 50. Kaksikerroksinen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 144 Virolahden Paskomäellä.
Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:86.

Korsu 93

P: 6713655, I: 531839

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Paskomäen keskiosassa, vaikeakulkuisessa louhikossa, jossa kasvaa osin tiheää kuusikkoa. Kolmihuoneisessa korsussa on majoitustilat 30 hengelle. Korsun tähytys on tapahtunut teräksisestä, tulenjohtoperiskoopilla varustetusta kuvusta, joka on vuoden 1940 mallia. Sisäkatoissa on puuverhoilu. Korsun eteistila on maalattu mustaksi.

VIROLAHTI, KUSIKALLION LINNOITTEET**1000017175****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänne

Muinaisjäänntyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6713546, I: 532189

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 28.4. ja 29.6.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:88-93

Karttaotteet: Virolahti 9

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Kusikallion ja Kannanmäen välisellä, osin soisella metsäalueella, jonka maastonkohoumissa kasvaa suurimmaksi osaksi tiheää kuusimetsää. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen eteläosassa, Kusikalliolla on kaksi teräsbetonista konekivääripesäkettä nrot 123 ja 35 sekä niiden pohjoispuolella teräsbetoninen majoituskorsu 94. Kohteen pohjoisosassa maastonkohoumalla on teräsbetoninen majoituskorsu 96 sekä konekivääripesäkkeet 36 ja 97. Korsujen ja pesäkkeiden välisillä alueilla ja niiden taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on nelirivinen panssarivaunun kivieste.

Korsu 123

P: 6713351, I: 532069

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee noin 90 metriä itään Metsäpirtintiestä koilliseen erkanevan metsäautotien risteyksestä, tiheässä kuusimetsässä. Ampumasektorin keskisuunta on 60°. Sisäänkäynti oli keväällä 2010 täynnä lunta eikä pesäkettä ole tutkittu sisältä.

Korsu 35

P: 6713539, I: 532100

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee noin 230 metriä koilliseen Metsäpirtintiestä koilliseen erkanevan metsäautotien risteyksestä, tiheässä kuusimetsässä. Ampumasektorin keskisuunta on 190°. Sisäänkäynti oli keväällä 2010 täynnä lunta eikä pesäkettä ole tutkittu sisältä.

Korsu 94

P: 6713596, I: 532087

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee noin 270 metriä pohjoiskoilliseen Metsäpirtintiestä koilliseen erkanevan metsäautotien risteyksestä, tiheässä kuusimetsässä. Kolmihuoneinen korsu on tarkoitettu 40 hengelle. Sisätilan katossa on puuverhoilu.

Korsu 36

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee maastonkohoumalla Kusikallion pohjois- ja Paskomäen itäpuolella. Ampumasektorin keskisuunta on 150°. Sisäänkäynnin edessä oli kesällä 2010 kaatuneita puita eikä pesäkettä tutkittu sisältä.

Korsu 97

P: 6713803, I: 532236

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee maastonkohoumalla Kusikallion pohjois- ja Paskomäen itäpuolella. Ampumasektorin keskisuunta on 70°. Pesäkettä ei ole tutkittu sisältä.

Korsu 96

P: 6713822, I: 532179

Teräsbetoninen majoituskorsu joka sijaitsee maastonkohoumalla Kusikallion pohjois- ja Paskomäen itäpuolella sekametsässä. Eteisellä varustettu yksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Se on rakennettu siten että seinien alaosa on paljas kallio ja yläosassa betonia. Katto on holvattu ja siinä on puuverhoilu. Korsu on varustettu teräksisellä tähystyskuvulla. Eteisessä on puulattia. Sisäänkäynnissä on paljaat kallioseinät ja katto betonista. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila.

VIROLAHTI, KANNANMÄKI**1000017176****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6714041, I: 532471

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 29.6.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:94-100

Karttaotteet: Virolahti 9

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Kannanmäen maastonkohouman keski- ja eteläosassa, sekametsässä. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen eteläosassa on teräsbetoniset panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 158 ja konekiväärikorso nro 100. Mäen laella on kaksi betonista valettua valetähystyskupua. Kohteen pohjoisosassa on teräsbetoniset konekivääripesäke nro 335 ja majoituskorsu nro 99. Korsujen ja pesäkkeiden välisillä alueilla ja niiden taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat itään ja etelään. Kohteen itä- ja eteläpuolilla on nelirivinen panssarivaunun kivieste.

Korsu 158

P: 6713972, I: 532402

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Kannanmäen lounaisnurralla, metsäautoteiden risteyksestä 75 m pohjoiseen, loivahkon rinteeseen juurella, kuusimetsässä. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla, teräksisellä vuoden 1939 mallia olevalla tähystyskuvulla sekä varauloskäynnillä. Asekammioiden katoissa on teräslevyt ja majoitustilojen sisäkatoissa puuverhoilu, joka on huonossa kunnossa (kuva 4). Sisäänkäynnin yhteydessä on lähipuolustusaukko. Ulkoseinät on rapattu. Ampumasektorin keskisuunta on 180°.

Valelaitteet

P: 6714001, I: 532509

Korsun nro 100 kaakkoispuolella, mäen huipulla, kangasmetsässä on kaksi betonista valettua valetähystyskupua, jotka jäljittelevät teräksisiä, vuoden 1940 mallisia kupuja. Kyseessä on vihollisen harhaanjohtamiseksi tehdyt valelaitteet.

Korsu 100

P: 6714023, I: 532474

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Kannanmäen eteläosassa, metsäautoteiden risteyksestä 140 m koilliseen, kuusimetsässä. Sisäänkäynti on varustettu lähipuolustusaukolla ja korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallia oleva tähystyskupu. Korsussa on varauloskäynti. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Majoitustilojen katoissa on huonokuntoinen puuverhoilu. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 60°. Korsun läheisyydessä on kaksi betonista rakennettua valetähystyskupua vihollisen harhaanjohtamiseksi.

Korsu 99

P: 6714188, I: 532400

Teräsbetoninen majoituskorsu joka sijaitsee Kannanmäen keskiosan itäreunalla, metsästysmajalle johtavalta tieltä 50 m länteen, sekametsässä. Eteisellä varustettu yksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Katto on holvattu ja siinä on puuverhoilu. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Korsun vieressä on konekivääripesäke nro 355. Korsujen yhteydessä on opastaulu.

Korsu 335

P: 6714209, I: 532421

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee Kannanmäen keskiosan itäreunalla, metsästysmajalle johtavalta tieltä 30 m länteen, sekametsässä. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 80°. Pesäke sijaitsee majoituskorsun nro 99 vieressä. Korsujen yhteydessä on opastaulu.

VIROLAHTI, VÄLIKANGAS**1000017178****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänнос

Muinaisjäännostyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6714709, I: 533057

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 29. ja 30.6.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:101-108

Karttaotteet: Virolahti 10

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Välikangas-nimisessä, kuusimetsää kasvavassa maastossa, Nuljauksensuon länsi ja lounaispuolella. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen eteläosassa, sen itälaidalla sijaitsevat teräsbetoniset majoituskorsut nrot 102, 103, 285 ja 107. Näiden taustalla ovat teräsbetoniset panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 104 sekä majoituskorsu nro 106. Kohteen pohjoisosassa sijaitsevat teräsbetoniset konekiväärinkorsut nrot 108 ja 146. Korsujen välisillä alueilla ja niiden taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kaut-

taaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat itään ja etelään. Kohteen itä- ja eteläpuolella on nelirivinen panssarivaunun kivieste.

Korsu 102

P: 6714333, I: 532657

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee ampumaradan pohjoispuolella, tien vieressä, kuusimetsässä. Kolmihuoneinen korsu on tarkoitettu 40 hengelle. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Sisätilan kattojen puuverhoilu on poistettu.

Korsu 103

P: 6714339, I: 532807

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee ampumaradan itäpuolella, autotien kääntöpaikan vieressä, kuusimetsässä. Kolmihuoneinen korsu on tarkoitettu 40 hengelle. Korsu on varustettu teräksisellä tähystyskuvulla ja varauloskäynnillä. Sisätilan katoissa on puuverhoilut. Sisäänkäynnin yläpuolelle, korsun katolle on rakennettu puuriukuaita. Korsun ulkopuolella on opastaulu, laavu ja tulentekopaikka.

Korsu 285

P: 6714407, I: 533008

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee läheiseltä metsästysmajalta 350 m itäkaakkoon kuusimetsässä. Kolmihuoneinen korsu on tarkoitettu 20 hengelle. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Sisätilan kattojen puuverhoilu on osittain huonossa kunnossa.

Korsu 104

P: 6714477, I: 532872

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee läheiseltä metsästysmajalta 220 m itään havumetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsu on varustettu varauloskäynnillä sekä teräksisellä, vuoden 1940 mallia olevalla tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Asekammioiden katoissa on teräslevyt ja majoitustilojen sisäkatoissa puuverhoilu, joka on huonossa kunnossa. Aseseinissä ei ole naamiointia. Ampumasektorin keskisuunta on 190°.

Kuva 51. Panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 104 Virolahden Välikankaan maastossa. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:103.

Korsu 107

P: 6714576, I: 533108

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Välikankaan itälaidalla, Nuljauksensuon lounaispuolella, kuusimetsässä. Korsu on tarkoitettu 30 hengelle. Se on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsun sisäänkäynti oli kesällä 2010 täynnä vettä eikä sisätiloja ole tutkittu.

Korsu 106

P: 6714684, I: 532927

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Välikankaan itälaidalla, Nuljauksensuon länsipuolella, sekametsässä. Korsu on tarkoitettu 40 hengelle. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, kaivolla ja varauloskäynnillä. Sisäkatoissa on puuverhoilut.

Korsu 108

P: 6714907, I: 532974

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Välikankaan itälaidalla, Nuljauksensuon länsipuolella, kuusimetsässä. Sisäänkäynti on varustettu lähipuolustusaukolla ja korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallia oleva tähystyskupu. Korsussa on varauloskäynti. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Majoitustilojen katoissa on puuverhoilut. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 10°.

Korsu 146

P: 6715121, I: 532873

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Välikankaan itälaidalla, Nuljauksensuon länsipuolella, 150 m etelään valtatie 7:sta, kuusimetsässä. Sisäänkäynti on varustettu lähipuolustusaukolla ja korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallia oleva tähystyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Korsussa on varauloskäynti. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Majoitustilojen katoissa on puuverhoilu. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 140°.

VIROLAHTI, BUNKKERIMUSEO**1000017181****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6715552, I: 532599

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 30.6.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:109-115

Karttaotteet: Virolahti 10

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Virolahden Bunkkerimuseon alueella valtatie 7:n pohjoispuolella, Suurisuo- n länsilaidalla. Hiekkapohjaisessa maastossa kasvaa sekametsää. Kohteiden ympäristöistä on harvennettu kasvillisuutta ja polut on reunustettu laudoituksin. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Bunkkerimuseon alueella sijaitsevat teräsbetoniset panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 147, kahden konekiväärin korsu nro 111-112 ja majoituskorsu nro 113. Korsujen välisillä alueilla ja niiden taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Haudat jatkuvat etelään Välikankaan kohteeseen, jossa osa haudoista on jäänyt vt7:n alle sekä pohjoiseen Kuivakankaan kohteeseen. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Hautoja on kunnostettu ja niiden seinämiä on tuettu puuriu'ulla. Kunnostettujen hautojen pohjalle on lankutus. Museokäytön yhteydessä on alueelle rakennettu uusi neljän miehen suojakomero sekä kyllästetyistä hirsistä uusi panssaritorjuntatykin asema, johon on sijoitettu 75 mm:n panssaritorjuntatykki.

Kohteen itäpuolella, suon laidassa on nelirivinen panssarivaunun kivieste. Tämän lisäksi on korsujen taustalla toinen kaakko – lounas -suuntainen, 700 m pitkä, nelirivinen kivieste, jonka päälle on osittain rakennettu museorakennuksen kahvilan terassi. Kohteen eteläosassa, museorakennuksen ja valtatie 7:n välissä on linnoituslaitteiden rakentamiseen liittyvä kivilouhos. Kalliota on louhittu 30 m leveydeltä 6 m kallion keskustaa kohti. Louhoksen korkeus on 3 – 4 m. Louhoksen pohjalla on vettä ja se on varustettu puisella katseluterassilla.

Korsu 147

P: 6715424, I: 532586

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Virolahden Bunkkerimuseon alueella, sekametsää kasvavassa, hoidetussa ympäristössä. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Korsussa on varauuskäynti sekä teräksinen, vuoden 1940 mallia oleva tähystyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Asekammioiden katoissa on teräslevyt ja eteistilan sisäkatossa puuverhoilu. Aseseinissä ei ole naamiointia. Ampumasektorin keskisuunta on 10°. Korsu on kalustettu uudelleen museoksi. Asekammioissa on konekivääri sekä 45 mm:n panssaritorjuntatykki (kuva 18). Korsun sisäänkäynnin ja aseseinän yläpuolella on teräskaitteet ja korsun katolle on pystytetty muistokivi.

Korsu 111-112

P: 6715393, I: 532881

Teräsbetoninen kahdelle konekiväärille tarkoitettu korsu, joka sijaitsee Virolahden Bunkkerimuseon alueella, sekametsää kasvavassa, hoidetussa ympäristössä.

Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Korsussa on varauuskäynti sekä teräksinen, vuoden 1940 mallia oleva tähystyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Asekammioiden katoissa on teräslevyt ja majoitustilan sisäkatossa puuverhoilu. Aseseinissä ei ole naamiointia. Pohjoisemman konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 0° ja eteläisemmän 155°. Korsu on museokäytössä. Sen sisäänkäynnin ja aseseinien yläpuolella on teräskaitteet.

Korsu 113

P: 6715634, I: 532531

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Virolahden Bunkkerimuseon alueella, sekametsää kasvavassa, hoidetussa ympäristössä. Kolmihuoneinen korsu on tarkoitettu 40 hengelle. Korsu on varustettu kaivolla ja varauuskäynnillä. Sisäkatossa on puuverhoilu. Korsu on museokäytössä ja sen sisäänkäynnin yläpuolelle on rakennettu teräskaide.

VIROLAHTI, KUIVAKANGAS

1000017182

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänne
 Muinaisjäänntyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6716432 I: 532559
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 30.6. ja 1.7.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:116-118

Karttaotteet: Virolahti 11

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Suurisuoan länsipuolella, Kuivakangas-nimisessä, osin hiekkapohjaisessa kangasmaastossa. Kohteen eteläosissa on metsänhakkuualueita, keskiosassa kuusimetsää ja pohjoisosassa harvaa sekametsää sekä avohakkuualue. Kohteen eteläosa kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen eteläosassa, sen itälaidalla sijaitsee teräsbetoninen majoituskorsut nro114, keskiosassa konekiväärikorset nrot 149 ja 150 ja niiden välissä tulenjohtokorsu nro 115. kohteen pohjoisosassa on erillään teräsbetoninen majoituskorsu nro 116. Korsujen välisillä alueilla ja niiden taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat itään. Kohteen itäpuolella, Suurisuoan laidassa on panssarivaunun kivieste, joka jatkuu kohteen pohjoisosassa suon poikki Lakiasuoan kohteen etumaastoon.

Korsu 114

P: 6716054 I: 532619

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kuivakankaalla, Suurisuoan laidalla hakkuuaukealla. Korsu on tarkoitettu 40 hengelle. Se on varustettu varaueloskäynnillä. Sisäkatoissa on puuverhoilut.

Korsu 149

P: 6716432 I: 532559

Teräsbetoninen konekiväärikorset, joka sijaitsee mäentörmässä, Kuivakankaan itälaidalla, Suurisuoan reunalla, kuusimetsässä. Sisäänkäynnistä laskeutuu jyrkät portaat alas sisätiloihin. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallia oleva tähytyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Majoitustilojen katoissa on puuverhoilut. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamioitu rappauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 30°.

Kuva 52. Teräksisestä tulenjohtokuvusta näkyy korsun katolla vain sen laki. Periskoopin aukko on tukittu puutapilla. Virolahti, Kuivakangas, korsu 115. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:116.

Korsu 115

P: 6716432 I: 532559

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee jyrkässä mäentörmässä, Kuivakankaan itälaidalla, Suurisuon reunalla, harvassa sekametsässä. Sisätiloissa on eteisen lisäksi kaksi huonetta ja kupukammio. Korsussa on majoitustilat 30 hengelle ja se on varustettu kaivolla ja varauloskäynnillä. Korsun tähytys on tapahtunut teräksisestä, tulenjohtoperiskoopilla varustetusta kuvusta, joka on vuoden 1940 mallia. Sisäkatoissa on puuverhoilu. Korsun eteistila on maalattu mustaksi. Sisäänkäynnin leveän yhdyshaudan reunat on pengerrytetty porrasmaliksi.

Korsu 150

P: 6716432 I: 532559

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee mäentörmässä, Kuivakankaan itälaidalla, Suurisuon reunalla, kuusikossa. Sisäänkäynnistä laskeutuu jyrkät portaat alas sisätiloihin. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallia oleva tähytyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Majoitustilojen katoissa on puuverhoilut. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 150°.

Korsu 116

P: 6716432 I: 532559

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kuivakankaan pohjoisosassa, harvassa sekametsässä. Korsu on tarkoitettu 40 hengelle. Se on varustettu kaivolla ja varauloskäynnillä. Sisäkatoissa on puuverhoilut.

VIROLAHTI, LAKIASUO**1000017183****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännos
 Muinaisjäännoistyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6717186 I: 533310
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 1.7. ja 5.7. ja 7.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:119-125
 Karttaotteet: Virolahti 11

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Suurisuon pohjoispuolella, Lakiasuon ja Kasettelevakankaan välisellä alueella. Maasto on osin suota, sekametsää sekä tiheää havumetsää. Kohteiden taustalla kulkee Saarasjärventiestä erkaneva metsäautotie. Kohteen eteläosassa, Suurisuon ja Lakiasuon välisellä alueella sijaitsevat teräsbetoniset panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 220, majoituskorsu 64 ja tykin ja kahden konekiväärin korsu nro 270. Kohteen keskiosassa, soiden välisellä metsäkannaksella on kahden konekiväärin korsu nro 65 ja pohjoisosassa majoituskorsut nrot 66 ja 67. Korsujen välisillä alueilla ja niiden taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluautojen päätorjuntasuunnat ovat itään ja etelään. Kohteen etelä- ja itäpuolella on panssari-vaunun kivieste.

Korsu 220

P: 6717186 I: 533310

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Suurisuon ja Lakiasuon välisellä kankaalla, tien eteläpuolella sekametsässä. Sisäänkäynti on varustettu lähipuolustusaukolla ja naamiomaalauksella. Korsu on varustettu varauloskäynnillä sekä teräksisellä, vuoden 1940 mallia olevalla tähystyskuvulla, joka on naamiomaton. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Asekammion katoissa on teräslevyt ja majoitustilojen sisäkatoissa hyväkuntoinen puuverhoilu. Eteisessä on hyväkuntoinen puulattia. Puulattian ja kattoverhoilun alkuperäisyydestä ei ole tietoja. Aseseinissä ei ole naamiointia. Ampumasektorin keskisuunta on 175°. Kohde on varustettu opastaululla.

Korsu 64

P: 6717186 I: 533310

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Suurisuon ja Lakiasuon välisellä kankaalla, sekametsässä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila ja sen seinissä on naamiomaalaus. Kolmihuoneinen korsu on tarkoitettu 40 hengelle. Se on varustettu kaivolla. Sisäkatoissa on puuverhoilut.

Korsu 270

P: 6717186 I: 533310

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Suurisuon ja Lakiasuon välisellä kankaalla, sekametsässä. Toinen konekivääreistä on korsun kylkeen valetussa, omalla sisäänkäynnillä varustetussa konekivääripesäkkeessä eli nk. vasikassa. Korsun sisäänkäynti on varustettu lähipuolustusaukolla. Korsu on varustettu varauloskäynnillä sekä teräksisellä, vuoden 1940 mallia olevalla tähystyskuvulla. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Asekammioiden katoissa on teräslevyt ja majoitustilojen sisäkatoissa puuverhoilu. Aseseinissä ei ole naamiointia. Tykin ja konekiväärin ampumasektoreiden keskisuunta on 30° ja vasikassa sijaitsevan konekiväärin 170°.

Kuva 53. Korsun 270 lähipuolustukseen tarkoitettu, sisäänkäynnin vieressä oleva ampuma-aukko ulkoapäin kuvattuna. Virolahti, Lakiasuo. Kuva: Tiina Mikkonen 2010 / Museovirasto217984:125.

Korsu 65

P: 6717186 I: 533310

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Lakiasuon itäosan reunalla, havumetsässä. Toinen konekivääreistä on korsun kylkeen valetussa, omalla sisäänkäynnillä varustetussa konekivääripesäkkeessä eli nk. vasikassa. Sisäänkäynnin yhteydessä on lähipuolustuksen ampuma-aukko. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallia oleva tähystyskupu. Miehistösuojassa ja konekiväärivasikassa on puiset sisäkatot. Korsun konekiväärin aseammiossa on teräslevyin ver-

hoiltu sisäkatto. Korsun ampumasektorin keskisuunta on 50° ja vasikan 190°. Sisäänkäynnissä naamiomaalaus.

Korsu 66

P: 6717186 I: 533310

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Lakiasuon itäpuolella, tien itäpuolella havumetsässä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsu on tarkoitettu 40 hengelle. Se on varustettu kaivolla ja vuoden 1940 mallia olevalla tähystyskuvulla. Korsu on täynnä vettä eikä sitä ole tutkittu sisältä. Ulkopuolella on lautakasa, joka on ilmeisesti korsun purettu sisäkatto sekä kaatoallas ja puinen hylly, joka on tarkoitettu ilmeisesti 75 mm:n panssaritorjuntatykin ammuksille.

Korsu 67

P: 6717186 I: 533310

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Lakiasuon itäpuolella, suon keskellä, metsäsaarekkeella, sekametsässä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila, jonka seinissä on naamiomaalaus. Korsu on tarkoitettu 40 hengelle. Vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Korsun sisätilojen puukattoverhoilu on osittain luhistunut.

VIROLAHTI, SAARASJÄRVI

1000017184

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6717876 I: 533748
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 5.-7.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:126-133
 Karttaotteet: Virolahti 12

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Saarasjärven eteläpuolella, peltoaukean pohjois- ja länsipuolilla. Maasto on osittain tiheää havumetsää sekä sekametsää. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Alueella pystyy hahmottamaan selkeästi kenttälainoitteiden, betonikorsujen ja kiviasteiden sijoittamisen maastoon. Alueella sijaitseva Panssaritorjuntatykin teräsbetoninen pesäke on Salpalinjalla harvinainen linnoituslaite.

Kohteen eteläosassa, metsäisellä mäenrinteellä sijaitsevat teräsbetoniset panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 153, sekä vierekkäin tulenjohtokorsu nro 69 ja panssaritorjuntatykin pesäke nro 270. Näiden läheisyydessä on konekiväärin korsu nro 70. Saarasjärventien pohjoislaidalla on konekiväärin korsu nro 152. Korsujen välisillä alueilla ja niiden taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälainoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat itään ja etelään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kiviaste.

Korsu 153

P: 6717876 I: 533748

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Saarasjärventiestä etelään erkanevan metsäautotien pohjoislaidalla, 180 m risteyksestä etelään, sekametsässä. Sisäänkäynnissä on naamiomaalaus. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla.

Asekammioiden katoissa on teräslevyt ja majoitustilojen sisäkatoissa puuverhoilu. Aseseinissä ei ole naamiointia. Ampumasektorin keskisuunta on 190°.

Korsu 69

P: 6717876 I: 533748

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Saarasjärventiestä etelään erkanevan metsäautotien risteyksestä 200 m kaakkoon, kallion reunalla, havumetsässä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila, jonka seinissä on naamiomaalaus. Suojatilan lattialla on jäänökset puuhyllystä, joka on ilmeisesti tarkoitettu 75 mm:n panssaritorjuntatykin ammuksille. Sisätiloissa on eteisen lisäksi kaksi huonetta ja kupukammio. Korsussa on majoitustilat 35 hengelle ja se on varustettu kaivolla ja varauloskäynnillä. Korsun tähytys on tapahtunut teräksisestä, tulenjohtoperiskoopilla varustetusta kuvusta, joka on vuoden 1940 mallia. Sisäkatoissa on puuverhoilu.

Kuva 54. Teräksinen, vuoden 1940 mallinen tulenjohtokupu alhaalta päin kuvattuna. Kuvun alareunaan on kiinnitetty tähytäjän jakkara. Kuvun huipussa on aukko tulenjohtoperiskoopille. Virolahti, Saarasjärvi, korsu 69. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:126.

Korsu 293

P: 6717876 I: 533748

Teräsbetoninen panssaritorjuntatykin pesäke, joka sijaitsee Saarasjärventiestä etelään erkanevan metsäautotien risteyksestä 200 m kaakkoon, jyrkän kalliorinteen laidalla, havumetsässä. Sisäkatoissa on teräslevyverhoilu. Sisäänkäynnissä on naamiomaalaus. Aseseinä on naamiomaton. Ampumasektorin keskisuunta on 55°.

Korsu 70

P: 6717876 I: 533748

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Saarasjärventiestä etelään erkanevan metsäautotien risteyksestä 130 m itäkaakkoon, havumetsässä. Sisäänkäynti on holvattu ja se on varustettu panssaritorjuntatykin suojatilalla. Sisäänkäynnissä on lahonnut puulattia seinissä naamiomaalaus. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähytyskupu, joka on peitetty taustapuoleltaan, siten että kuvusta on noin puolet näkyvissä. Majoitustilaan päästään kapeaa käytävää myöten. Majoitustilan muodostaa yksi huone, joka on tarkoitettu 40 hengelle. Sen pituus on 14,8 m ja leveys 2,7 m. Katto on holvattu ja verhoiltu puulla. Korkeus on 2,1 m. Sisäkatoissa on posliinieristimiä. Huoneessa on kaivo ja puinen hylly. Majoitustilasta johtaa kapea käytävä konekiväärin asekkamioon, jossa on teräslevyihin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamiomaton. Ampumasektorin keskisuunta on 110°.

Korsu 152

P: 6718095 I: 533735

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Saarasjärventiestä pohjoislaidalla Saarasjärven eteläpuolella, sekametsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu. Majoitustilan muodostaa yksi huone, joka on tarkoitettu 40 hengelle. Sen pituus on 11,3 m ja leveys 2,7 m. Katto on holvattu ja verhoiltu puulla. Korkeus on 2,1 m. Huoneessa on kaivo. Konekiväärin aseammiossa, on teräslevyin verhoiltu, holvattu sisäkatto. Aseseinä on naamiomaton. Ampumasektorin keskisuunta on 150°.

VIROLAHTI, TIIKINKORPI**1000017185****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänнос

Muinaisjäännostyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6718395 I: 534125

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 6.7.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:134-138

Karttaotteet: Virolahti 12

Kohde on osa Salpaliinjan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Saarasjärven itäpuolella, Saarasjärventien molemmin puolin. Maasto on sekametsää. Kohteen eteläosa kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen eteläosassa sijaitsevat teräsbetoniset majoituskorsu nro 72 ja konekiväärinkorsut nrot 155 ja 73. Kohteen pohjoisosassa on majoituskorsu nro 75. Korsujen välisillä alueilla ja niiden taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste. Saarasjärven itä- ja koillisrannoilla sijaitsee Salpaliinjan rakentamisen aikaisien parakkialueiden jäännöksiä, joita ei ole tutkittu.

Korsu 72

P: 6718230 I: 534070

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Saarasjärven itäpuolella, tien laidassa, sekametsässä. Korsu on tarkoitettu 40 hengelle ja se on varustettu kaivolla sekä varauloskäynnillä. Sisäänkäynti on maalattu mustaksi. Majoitustilan sisäkatossa on puuverhoilu.

Korsu 155

P: 6718305 I:533984

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Saarasjärven itärannalla, hakkuuaukean reunalla, sekametsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Majoitustilan katossa on puuverhoilu. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamiomaton. Ampumasektorin keskisuunta on 160°.

Korsu 73

P: 6718443 I: 534135

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Saarasjärven itäpuolella, sekametsässä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatilalla ja sen seinissä naamiomaalaus. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamiomaton. Majoitusti-

lan muodostaa yksi huone, joka on tarkoitettu lähdetietojen perusteella 20 hengelle⁶⁴. Sen pituus on 13,2 m ja leveys 2,3 m. Katto on verhoiltu puulla. Huoneessa on kaivo. Majoitustilasta johtaa kapea, portailla varustettu käytävä konekiväärin aseammioon, jossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 35°.

Kuva 55. Korsun 73 sisäänkäynnin yhteydessä olevan panssaritorjuntatykin suojatilan seinät on maalattu naamiomaalauksella. Virolahti, Tiikinkorpi. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:135.

Korsu 75

P: 6718625 I:534039

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Saarasjärven koillispuolella, Saarasjärventien itälaidalla, sekametsässä. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle ja siinä on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähytyskupu, joka on naamioimaton. Yhdyslaudassa on kookkaita kantoja sekä puunrunkoja. Sisäänkäynti oli veden täyttämä eikä korsua tutkittu sisältä.

VIROLAHTI, SYVÄNONNENNOTKO

1000017189

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6719077 I: 534645
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 6.- 7.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:139-143
 Karttaotteet: Virolahti 13

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Syvänonnennotko nimisellä metsäalueella Saarasjärventien ja Säkjärventien risteuksen eteläpuolella, pääosin kangasmetsässä. Kohteen eteläosassa sijaitsee teräsbetoninen

⁶⁴ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

majoituskorsu nro 77 ja pohjoisosassa konekiväärikorsut nrot 78 ja 79 sekä majoituskorsu nro 80. Korsujen välisillä alueilla, niiden taustoilla sekä etumaastossa on maahan kaivettuja, kenttälainoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tulasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluautojen päätorjuntasuunnat ovat itään ja etelään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste. Kohteen koillispuolella on sijainnut Salpalinjan rakentamisen aikainen parakkialue, jonka jäännöksiä ei ole tutkittu.

Korsu 77

P: 6718914 I: 534225

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Saarasjärventien itälaidalla noin 20 metriä tiestä istutetussa, nuoressa kuusimetsässä. Eteisellä varustettu yksihuoneinen korsu on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisätilan katossa on puuverhoilu. Katon ulkopintaa ei ole peitetty. Korsun ulkopuolella on kenttälainoitettu, maahan kaivettu panssaritorjuntatykin asema.

Korsu 78

P: 6719085 I:534531

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Saarasjärventiestä itään erkanevan metsäautotienkin eteläpuolella, mäntykankaalla. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Majoitustilan katossa on puuverhoilu. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyihin verhoiltu sisäkatto. Aseseinässä on ilmeisesti ollut naamiomaalaus. Ampumasektorin keskisuunta on 190°.

Kuva 56. Korsu 78 Virolahden Syvänonnennotkossa. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:141.

Korsu 79

P: 6719229 I: 534664

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Saarasjärventiestä itään erkanevan metsäautotienkin koillispuolella, mäntykankaalla. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Majoitustilan katossa on puuverhoilu. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyihin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 5°.

Korsu 80

P: 6719325 I: 534621

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Saarasjärventiestä itään erkanevan metsäautotienkin koillispuolella, mäntykankaalla. Korsu on tarkoitettu 30 hengelle ja siinä on eteinen,

kaksi huonetta sekä kupukammio. Korsussa on teräksinen vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton sekä kaivo ja varauloskäynti. Sisätilan katossa on puuverhoilu. Korsussa on puisen kivääritelineen jäännökset. Sisäänkäynnin ulkopuolella on maaleikkausta tuettu porrasmaisesti ladotuilla kiviharkoilla.

VIROLAHTI, AALTOLA

1000017191

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6719892 I: 534721
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 7.-8.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:144-148
 Karttaotteet: Virolahti 13

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Rajalammesta laskevan joen ja Suurisuon välisellä alueella Säkäjärventien kummallakin puolella. Maasto on pääosin kangasmetsää. Kohteen eteläosassa sijaitsee teräsbetoniset konekiväärrikorsu nro 143 ja majoituskorsu nro 121 ja pohjoisosassa konekiväärrikorsu nro 142 sekä majoituskorsu nro 141. Korsujen välisillä alueilla, niiden taustoilla sekä etumaastossa on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste, joka sijaitsee osin pellolla.

Korsu 143

P: 6719623 I: 534873

Teräsbetoninen konekiväärrikorsu, joka sijaitsee Saarasjärventien ja Säkäjärventien risteyksen koillispuolella, joen rantaan johtavan tien itäreunalla, hakkuuaukealla. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo, varauloskäynti ja pieni hylly. Majoitustilan katossa on puuverhoilu. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 30°.

Korsu 121

P: 6719710 I: 534654

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Saarasjärventien ja Säkäjärventien risteyksen luoteispuolella, hiekkakuopan pohjoisnurkassa, kangasmetsässä. Korsun ympäriltä on otettu hiekkaa niin, että sitä suojaava ladottu kivitäyte on tullut näkyviin. Korsu on tarkoitettu 40 hengelle ja siinä on eteinen ja kolme huonetta. Sisätilan katossa on puuverhoilu. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti.

Korsu 142

P: 6719871 I: 534670

Teräsbetoninen konekiväärrikorsu, joka sijaitsee Saarasjärventien ja Säkäjärventien risteyksen luoteispuolella, Suurisuon reunassa, kangasmetsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo, varauloskäynti ja pieni hylly. Majoitustilan katossa on puuverhoilu. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 10°.

Korsu 141

P: 6719999 I: 534756

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Aaltolan tilan kohdalla Säkjärventien länsipuolella, kuusimetsässä. Korsu on lähdetietojen mukaan tarkoitettu 20 hengelle ja siinä on eteinen, kaksi huonetta sekä kupukammio⁶⁵. Korsussa on teräksinen vuoden 1940 mallinen tähystyskupu sekä kaivo ja varauloskäynti. Sisätilan katossa on puuverhoilu.

VIROLAHTI, HYTIN LINNOITTEET**1000017193****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 4
 Koordinaatit: P: 6720329 I: 534444
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 8.7 ja 12. 15.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:149-154
 Karttaotteet: Virolahti 14

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Linnoitteita sijaitsee neljällä alueella Hytti-nimisen tilan länsi- ja pohjoispuolella, peltojen ja asutuksen rajaamalla sekametsäalueilla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen itäosassa, yksityisalueen pihamaalla on teräsbetoninen konekiväärikipupesäke ja majoituskorsu nro 30. Keskiosassa on tonttialueen laidalla sijaitseva konekiväärikorsu nro 151 ja Säkjärventien varrella konekiväärikipupesäke nro 277. Itäosassa on hakkuuaukealla majoituskorsu 24. Kohteen pohjoisosassa on Virojokeen rakennettu nk. Säkjärven tulvituspato. Korsujen välisillä alueilla, niiden taustoilla sekä etumaastossa on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste, jota on peltoalueelta purettu noin 120 metrin matkalta.

Korsu 30

P: 6720232 I: 534594

Teräsbetoninen konekiväärikipupesäke ja majoituskorsu, joka sijaitsee Hytin tilan lounaispuolella, yksityisalueen pihapiirissä, sekametsässä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila, jonka seinissä on naamiomaalaus. Suojatilasta pääsee kupukammioon, josta nousee tikkaita pitkin konekiväärikipupesäkkeeseen. Teräksinen konekiväärikipu on mallia 1940, kevyt. Ampumasektorin keskisuunta on 270°. Majoituskorsu koostuu eteistilojen lisäksi kahdesta huoneesta ja kupukammioista. Se on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallia olevalla tähystyskuvulla. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle ja siinä on kaivo. Sisätilan katossa on puuverhoilu.

Korsu 151

P: 6720333 I:534410

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Säkjärventien ja Soukantien risteyksen länsipuolella metsäisellä mäellä, tonttialueen laidalla, sekametsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on varauloskäynti. Majoitustilan katossa on puuverhoilu. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 120°.

⁶⁵ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Kuva 57. Korsun 151 asekkamion tähyystytila. Vasemman puoleisessa seinässä on tähyystytilan luukun kehykset mutta itse luukku puuttuu. Katossa ja seinissä on rautalankojen pätkiä ääntä vaimentavien akustiikkamattojen kiinnitykseen. Virolahti, Hytti. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:152.

Korsu 277

P: 6720412 I: 534517

Teräsbetoninen konekiväärin kupupesäke, joka sijaitsee Säkjärventien pohjoislaidalla, Mustavuoren itäreunalla. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykinsuojatila, jonka seinissä on naamiomaalaus. Pesäke koostuu betonisesta huoneesta, josta nousee tikkaita teräksiseen konekiväärin kupuun, joka on mallia 1940, kevyt. Ampumasektorin keskisuunta on 120°. Kupupesäkkeen ulkopuolella on kenttälinoitettu, maahan kaivettu panssaritorjuntatykin asema.

Korsu 24

P: 6720386 I: 534116

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Säkjärventien ja Mässelinmäki-nimisen tien risteuksen eteläpuolella, noin 20 m tien laidalta, hakkuuaukealla. Korsu on lähdetietojen mukaan tarkoitettu 40 hengelle⁶⁶. Sisäänkäynti oli kasvillisuuden tukkima eikä korsua ole tutkittu sisältä.

Säkjärven pato

P: 6720624 I:534583

Kohde on Salpalinjan linnoittamisen yhteydessä Virojokeen rakennettu tulvituspato, jolla tarvittaessa pystyttiin nostamaan Säkjärven vesistön pintaa ja tehostamaan siten sen estearvoa. Pato sijaitsee kohdalla, jossa Soukantie ylittää Virojoen. Padosta on jäljellä kummallakin rannalla olevat betoniseinämät, joiden päissä sijaitseviin uriin on laskettu hirsipalkeista tehdyt patosetit. Padon betoninen pohja on purettu 1950-luvulla Virojoen perkauksen yhteydessä. Padon ylittävä silta on vuodelta 1956, jolloin patoa on myös korotettu tien kohdalta.⁶⁷

⁶⁶ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

⁶⁷ Oinonen & Tolmunen 2005, 41.

Kuva 58. Säkjärven tulvituspadon seinämää on osaksi uusittu kun padon yli on rakennettu silta. Uomaa tukevan betoniseinän päissä erottuu urat padon sulkuseiteille. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:149.

VIROLAHTI, MUSTAVUOREN LINNOITTEET

1000017195

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6720574 I: 534385
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika:8.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:155-156
 Karttaotteet: Virolahti 14

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Mustavuoren pohjoisosassa Säkjärven seuraintalon (entinen suojeluskuntatalo) ympäristössä, sekametsässä. Alue kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen itäosassa on teräsbetoninen tulenjohtokorsu nro 25 ja länsiosassa, yksityisalueen pihamaalla panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 140. Korsujen välisillä alueilla ja niiden taustoilla sekä etumaastossa on maahan kaivettuja ja kallioon louhitut, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tulasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat pohjoiseen ja itään. Kohteen pohjoispuolella, joen rannassa on panssarivaunun kivieste.

Korsu 25

P: 6720540 I: 534467

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Säkjärven entiselle suojeluskuntalolle johtavan tien itäpuolella, sekametsässä. Korsun tähytys on tapahtunut teräksisestä, tulenjohtope-riskoopilla varustetusta kuvusta, joka on vuoden 1940 mallia. Korsussa on lähdetietojen pe-

rusteella majoitustilat 20 hengelle ja sisäkatoissa puuverhoilut⁶⁸. Sisäänkäyntiin johtaa joka reunaltaan jyrkkä, kallioon louhittu yhdyshauta. Sisätiloja ei ole tutkittu.

Korsu 140

P: 6720594 I: 534338

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Säkjärven entisen suojeluskuntatalon länsipuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila, jonka seinissä on naamiomaalaus. Sisäänkäynti on varustettu lähipuolustusaukolla. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Asekammioiden katoissa on teräslevyt ja majoitustilojen sisäkatoissa puuverhoilu. Aseseinissä ei ole naamiointia. Ampumasektorin keskisuunta on 330°.

VIROLAHTI, RANTAKARI

1000017196

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 4
 Koordinaatit: P: 6721125 I: 533956
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 12. ja 14.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:157-164
 Karttaotteet: Virolahti 14

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee neljällä eri alueella viljelysmaiden ympäröimillä pihapiireillä ja metsäsaarekkeilla. Alue kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen eteläosassa on pihapiirissä teräsbetoninen konekiväärinkorsu nro 14 ja länsiosassa, konekiväärin korsu nro 23. Koillisosassa on metsäsaarekkeella, pihapiirissä konekiväärinkupupesäke nro 22 sekä panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 22a. Metsäsaarekkeilla on korsujen välisillä alueilla ja niiden taustoilla maahan kaivettuja ja kallioon louhittuja, kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat pohjoiseen ja itään. Kohteen koillis- ja itäpuolilla on panssarivaunun kivieste.

Korsu 14

P: 6720786 I: 533999

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Mässelinmäki-nimisen tien itäpuolella, yksityisalueella, pihamaalla. Korsu on rakennettu maan alle, välittömästi talon viereen joka on valmistunut 1918. Korsun alkuperäinen sisäänkäyntiin johtava yhdyshauta alkoi tien kohdalta, jossa oli silta. Nykyisin silta on purettu, hauta täytetty ja sisäänkäynti korsuun on betonisilla kaivonrenkailla tuetusta pystykuilusta, johon pääsee pihamaalla sijaitsevasta luukusta. Pystykuilun reunassa on vaakasuoja betonirautoja, jotka toimivat tikasaskelmina. korsun sisätiloja ei ole tutkittu. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamiomaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Arkistotietojen perusteella sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila, majoitustilan katossa puuverhoilu ja konekiväärin aseammiossa teräslevyihin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamiomaton. Ampumasektorin keskisuunta on 100°. Ampumasektorin ympärillä on puusta ja metalliverkosta rakennettu aita.

⁶⁸ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

Korsu 23

P: 6721071 I: 533742

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Takalan tilan kohdalla, Mässelinmäki-nimisen tien länsipuolella, pellon keskellä metsäsaarekkeella, jossa kasvaa sekametsää. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila, jonka seinissä on naamiomaalaus. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Majoitustilan muodostaa yksi huone, joka on tarkoitettu 40 hengelle. Sen pituus on 5,5 m ja leveys 2,9 m. Katto on verhoiltu puulla. Huoneessa on kaivo. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 30°. Korsussa on hyväkuntoinen puuhylly, joka on todennäköisesti tarkoitettu 75 mm:n panssaritorjuntatykin ammuksille. Hyllyssä on 8 tasoa, joissa kussakin on 5 lokeroa ammuksia varten. Hyllyn leveys on 54 cm, syvyys 90 cm ja korkeus 145 cm.

Kuva 59. Korsun 23 majoitustilan puinen sisäkatto on jo osin sortunut. Vasemmalla kaivon takana on puinen hylly, ilmeisesti panssaritorjuntatykin ammuksille. Katossa ilmanvaihtohormi, jossa on ilman hajoittaja. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:162.

Korsu 22

P: 6721103 I: 533978

Teräksestä ja betonista rakennettu konekiväärin kupupesäke, joka sijaitsee Takala-nimisen tilan pohjoispuolella, pellon laidalla, metsäsaarekkeella, vesakossa. Konekiväärin teräksinen kupu on mallia: 1940, kevyt. Pesäke on veden täyttämä eikä sitä ole tutkittu sisältä. Ampumasektorin keskisuunta on 120°.

Korsu 22a

P: 6721112 I: 533932

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Takalan nimisellä tilalla, pihapiirissä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila, jonka seinissä on naamiomaalaus. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Korsussa on majoitustilat 40 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Majoitustila on L-kirjaimen muotoinen. Sen koko on 18 x 2,8 + 9 x 2,4 m. Aseammioiden katoissa on teräslevyt ja majoitustilojen sisäkatoissa puuverhoilu. Aseseinissä ei ole naamiointia. Ampumasektorin keskisuunta on 340°. Korsussa on puuhylly, joka on todennäköisesti tarkoitettu 75 mm:n panssaritorjuntatykin ammuksille.

VIROLAHTI, PATANIEMI**1000017197****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6721460 I: 533669
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 12.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:165-167
 Karttaotteet: Virolahti 14

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee pellon laidalla, ryteikköisessä metsässä, 450 m lounaaseen Pataniemi-nimisestä tilasta. Kohteessa on teräsbetoninen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 31, jonka yksityiskohdat on esitetty alakohteiden yhteydessä.

Korsu 31

P: 6721460 I: 533669

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee pellon laidalla, ryteikköisessä metsässä, 450 m lounaaseen Pataniemi-nimisestä tilasta. Sisäänkäynnin seinissä on naamiomaalaukset ja sen yhteydessä on lähipuolustusaukko. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupe. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Asekammioiden katoissa on teräslevyt ja majoitustilojen sisäkatoissa puuverhoilu. Aseseinät on naamioitu kivimuurauksella sekä naamiomaalauksella.

Kuva 60. Konekiväärin asekkamio. Ampuma-aukon vasemmalla puolella on seinässä jäähdytysvesias-tian kiinnitykseen tarkoitetut koukut. Seinässä on teräslankoja akustiikkamattojen kiinnitykseen. Katossa on metallilevyt. Virolahti, Pataniemi, korsu 31. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:167

VIROLAHTI, NIEMENKANKAAN LINNOITTEET**1000017199****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6721588 I: 533906
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 12.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:168-171
 Karttaotteet: Virolahti 15

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Soikonvuoren eteläpuolella, metsäautotien ja joen välisellä sekametsää ja idässä kuusimetsää kasvavalla alueella. Kohteen länsiosassa on teräsbetoninen tulenjohtokorsu nro 134 ja idässä, joen rannassa kahden konekiväärin korsu nro 33. Korsujen välisillä alueilla ja niiden taustoilla on maahan kaivettuja ja kallioon louhittuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste.

Korsu 134

P: 6721771 I: 533799

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Mässelinmäki-nimisestä tiestä pohjoiseen jatkuvan metsäautotien itälaidalla, kallion laella, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Sisätiloissa on eteisen lisäksi kaksi huonetta ja kupukammio. Korsussa on majoitustilat 35 hengelle ja se on varustettu kaivolla ja varauloskäynnillä. Korsuun on aluksi tehty tähytyskupua varten kuilu, jonka seinään on kiinnitetty tikkaat. Kuiluun on kuitenkin sijoitettu teräksisellä suojaputkella varustettu tulenjohtoperiskooppi. Korsun sisäkatoissa on puuverhoilut, jotka ovat lahonneet lähes kokonaan.

Korsu 33

P: 6721856 I: 533940

Teräsbetoninen, kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Mässelinmäki-nimisestä tiestä pohjoiseen jatkuvan metsäautotien itäpuolella, noin 50 metrin etäisyydellä joen rannasta. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallia oleva tähytyskuppu, joka on naamioitu kivillä. Miehistösuojan sisäkatoissa on puuverhoilu. Kummankin konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoillut sisäkatot. Pohjoisemman konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 335° ja eteläisemmän 160°. Aseseinät on naamioitu kivimuurauksella (kuva 13).

VIROLAHTI, SOIKONVUORI**1000017200****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6722273 I: 533583
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 13.7.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:172-174

Karttaotteet: Virolahti 15

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Soikonvuorella ja sen pohjoispuolen ympäristössä. Alue kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Soikonvuoren koillisosassa on kallioon louhittu kahden konekivääriaseman ja majoitustunnelin muodostama korsu nro 240, jonka rakentaminen on jäänyt keskeneräiseksi. Kohteen pohjoisosassa on maahan kaivettuja ja kallioon louhittuja, kenttälainnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Kohteen eteläosassa on panssarivauunun kivieste.

Korsu 240

P: 6722295 I: 533598

Kallioon louhittu keskeneräinen majoitustunnelin ja kahden konekivääriaseman korsu. Kohde sijaitsee Soikonvuoren koillisnurkalla, jyrkän kalliorinteen juurella. Ympäristössä kasvaa sekametsää. Majoitustunnelia on louhittu mutta konekivääriasemat ja kaikenlaiset betonointityöt puuttuvat. Majoitustunneli on tarkoitettu 80 hengelle. Korsun alkuperäinen sisäänkäynti oli tarkoitus sijaita kallion laella. Viisto sisäänkäyntikuilu on keskeneräinen ja täynnä hiekkaa. Kallion laelta johtaa tunneliin myös pystysuora tähystyskuilu, joka oli tarkoitus varustaa tähystyskuvulla ja suojaputkeen sijoitetulla tulenjohtoperiskoopilla. Kallion juurella sijaitseviin kahteen nykyiseen sisäänkäyntiin oli tarkoitus rakentaa konekiväärien asekammiot, jonne olisi päästy majoitustilasta 2 m leveitä käytäviä pitkin. Majoitustila on kooltaan 22 x 6 m. Louhittujen tunnelien yhteispituus on 85 m. Kohde on varustettu viitoituksella ja opastaululla.

Kuva 61. Virolahden Soikonvuoren majoitustunnelin nro 240 kallioon louhittu käytävä. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto217984:174.

VIROLAHTI, PULMIKAS**1000017201****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6723030 I: 532942
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit
 Peruskartta:

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 13. ja 15.7.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:175-181
 Karttaotteet: Virolahti 16

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa Pulmikas-nimisen vakaveden länsipuolella. Alue kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen eteläosassa on teräsbetoninen majoituskorsu nro 242 sekä konekiväärrikorsu nro 241, jonka ampuma-aukossa on harvinainen aukkopanssarirakenne. Kohteen pohjoisosassa sijaitsee erillään tulenjohtokorsu nro 243. Korsujen 242 ja 241 välisellä alueella, sekä metsäsaarekkeella niiden pohjoispuolella on maahan kaivettuja ja kallioon louhittuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tulasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itä- ja pohjoisosassa on panssarivaunun kivieste.

Korsu 242

P: 6722710 I:533172

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee 530 m itään Harju-nimisestä tilasta, kuusimetssä. Kolmihuoneinen korsu on tarkoitettu 40 hengelle. Sisätilan katossa on puuverhoilu, joka on perimmäisessä huoneessa osin romahtanut.

Kuva 62 Korsun 241 konekiväärin asekammio. Ampuma-aukko on varustettu aukkopanssarilla ja konekivääri on ollut teräksisellä korsujalustalla. Virolahti, Pulmikas. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:176

Korsu 241

P: 6722936 I: 533035

Teräsbetoninen konekiväärikorso, joka sijaitsee 450 m koilliseen Harju-nimisestä tilasta, pelon laidassa, ladon länsipuolella, tiheässä kuusimetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähytyskupu. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Ampuma-aukko on varustettu teräksisellä suojuksella eli aukkopanssarilla. Aseen jalustaa varten on aseammion lattiaan valettu erillinen kaarevareunainen koroke. Korsun aseseinä sekä sisäänkäynnin yläosa on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 30°. Aukkopanssari on harvinainen rakenne koko Salpalinjan puolustusketjun alueella.

Korsu 243

P: 6723391 I:532660

Teräsbetoninen tulenjohtokorso, joka sijaitsee Hirsikankaantien ja Heijarintien risteyksen koillispuolella sekametsässä. Sisäänkäynti on varustettu panssaritorjuntatykin suojatilalla. Lähdetietojen perusteella korsussa on majoitustilat 30 hengelle ja se on varustettu suojaputkeen sijoitetulla tulenjohtoperiskoopilla. Korsussa ei ole viemäröintiä vaan se on aikanaan pidetty tyhjänä pumppaamalla.⁶⁹ Nykyisin korsu on kattoon asti täynnä vettä. Sisätiloja ei ole tutkittu.

VIROLAHTI, SÄKÄJÄRVI**1000017202****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänнос

Muinaisjäännostyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 4

Koordinaatit: P: 6724246 I: 533699

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 14.- 5.7.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:182-188

Karttaotteet: Virolahti 16

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee neljässä osassa Säkjärven vesistön länsirannalla. Alue kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen eteläosassa on teräsbetoninen konekiväärikorso nro 272, keskiosassa konekiväärikorso nro 244, konekiväärikorso nro 246a, konekiväärikorson ja miehistökorsun yhdistelmä nro 246 sekä konekiväärikorso nro 248. Pohjoisosassa on konekiväärikorso nro 249.

Kohteessa on lisäksi maahan kaivettuja ja kallioon louhittuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat itään ja etelään. Kohteen etelä-, keski- ja pohjoisosissa on panssarivaunun ki- vieste, joka ei alunerinkään ole ollut yhtenäinen. Lisäksi estekiviä on jonkin verran poistettu.

Korsu 272

P: 6723592 I: 533281

Teräsbetoninen konekiväärikorso, joka sijaitsee Heijari-nimisen tilan eteläpuolella, peltojen ympäröimällä metsäsaarekkeella, sekametsässä. Korsu on kolmihuoneinen miehistökorsu.

⁶⁹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

su, jonka yhteen nurkkaan on lisätty teräksinen konekiväärinkupu, joka on mallia: 1940, kevyt. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila, jonka seinissä on naamiomaalaus. Majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Korsussa on kaivo, ja varauloskäynti. Ampumasektorin keskisuunta on 190°. Korsun ulkopuolella on opastaulu.

Korsu 244

P: 6723832 I:533589

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Pyyhinlammen ja Säkjärven välisellä alueella, 140 m Säkjärven rannasta, kuusimetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Majoitustilaan ja konekiväärin aseammioon on omat sisäänkäyntinsä. Majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkatossa on puuverhoilu. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Korsun aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 190°.

Korsu 246

P: 6724089 I:533674

Teräsbetoninen konekiväärinkupupesäke ja majoituskorsu, joka sijaitsee Säkjärven ja Topanvuoret-nimisen mäen välisessä maastossa, sekametsässä. Majoituskorsu ja konekivääripesäke ovat erillisissä rakenteissa, jotka on yhdistetty toisiinsa 10 m pitkällä 1,2 - 2,3 m leveällä betonikäytävällä, jonka kummallakin seinällä on oviaukot taisteluhautaan.

Majoituskorsun sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Majoituskorsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu todennäköisesti 30 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkatossa on puuverhoilut. Konekivääri on ollut teräksisessä kuvussa, joka on mallia: 1940, kevyt. Kupuun noustaankäynti sijaitsee sen alapuolella sijaitsevasta huoneesta. Ampumasektorin keskisuunta on 40°.

Korsu 246a

P: 6724072 I: 533670

Teräsbetoninen konekiväärinkupupesäke, joka sijaitsee korsun 246 eteläpuolella, sekametsässä. Konekivääri on sijainnut teräksisessä, vuoden 1940 mallisessa, kevyessä konekiväärinkuvussa. Ampumasektorin keskisuunta on 160°. Pesäkkeen sisäänkäynti on täyttynyt kasvijätteistä. Pesäkettä ei ole tutkittu sisältä.

Korsu 248

P: 6724297 I: 533666

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Säkjärven ja Topanvuoret-nimisen mäen välisessä maastossa, yksityisalueen pihapiirin vieressä, sekametsässä. Sisäänkäynnin seinissä on naamiomaalaus. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on sijoitettu poikkeuksellisesti konekiväärin aseammion sivuun, lähelle aseseinää. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Korsun aseseinä ja sisäänkäynnin yläosa on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 15°.

Korsu 249

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Vuolteenkosken kaakkoispuolella, Heijarintiestä pohjoiseen jatkuvan metsäautotien itälaidalla, kuusimetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa on varauloskäynti sekä teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkatossa on puuverhoilu. Konekiväärin aseammiossa on teräslevyin verhoiltu sisäkatto. Korsun aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 10°.

VIROLAHTI, PAJULAHDEN LINNOITTEET**1000019231****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 5
 Koordinaatit: P: 6716728 I: 540875
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 27.4.2011
 Kuvat: DG2383:1
 Karttaotteet: Virolahti 17

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisuaseman takalinjaan, joka rakennettiin Pajulahdesta Kotolan kautta Tyllinjärveen. Kohde sijaitsee viidessä osassa viljelysmaiden ja maatilojen ympäristöissä.

Kohteen eteläosassa on imubetonimenetelmällä valettu majoituskorsu eli pallokorsu nro 1815 sekä pallokorsun nro 1816 ja tulenjohtopesäkkeen 1053A yhdistelmä. Pallokorsua nro 1817 ei pystytty varmuudella paikantamaan. Kohteen länsiosassa on neljännen lujuusluokan majoituskorsut nrot 1804 ja 1805 sekä pallokorsut nrot 1809 ja 1811. Kohteen keskiosassa on teräspesäke nro 1820. Kohteen pohjoisosassa on yksityisalueiden pihamailla pallokorsut nrot 1812 ja 1813. Kohteessa on lisäksi kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja, jotka on osittain kaivettu maahan ja osin louhittu kallioon. Päätorjuntasuuntana on itä. Taisteluhautoissa on L-kirjaimen muotoisia ampumapesäkkeitä, joista kolme on louhittu kallioon ja niiden torjuntasuunnan puoleiset seinät on vahvistettu betonilla ja varustettu ampumatarvikekomeroilla. Näiden lisäksi on kallioon louhittuja ja maahan kaivettuja kenttälinoitettujen majoituskorsujen kuoppia. Taisteluhaudat on täytetty viljelysmaiden ja piha-alueiden kohdilta. Pallokorsun ja tulenjohtopesäkkeen yhdistelmä sekä betonivahvistetut ampumapesäkkeet ovat harvinaisia linnoituslaitteita Salpalinjan puolustusketjussa.

Kuva 63. Tulenjohtopesäkkeen 1053A avonainen tulenjohtokuilu pallokorsun nro 1816 yhteydessä Virolahden Pajulahdessa. Takaseinällä tikasaskelmat ja oikealla sisäänkäynti korsuun. Kuva: Tiina Mikkanen 2011 / Museovirasto DG2383:1.

Pallokorsu 1816 ja tulenjohtopesäke 1053A

P: 6716357 I: 541166

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsun eli pallokorsun sekä tulenjohtopesäkkeen yhdistelmä, joka sijaitsee Puotniemen tilan eteläpuolella, Keipintien länsilaidalla, sekametsää kasvavalla kummulla. Pallokorsun sisäänkäynnin eteen on rakennettu betoninen, avoin pystykuilu, joka on varustettu tähytystasanteelle, jolle nouseaan tikasaskelmia pallokorsun oviaukolta. Pallokorsun betonivalu on peitetty kokonaan maalla ja kivillä.

Pallokorsu 1817

P: 6716449 I: 541145

Mahdollinen sijaintipaikka imubetonimenetelmällä valetulle 9 hengen majoituskorsulle eli pallokorsulle. Sijaintipaikka ja tieto korsun olemassaolosta perustuu sotilaskarttaan ja kestolaitteiden luetteloon vuodelta 1944.⁷⁰ Mikäli korsu sijaitsee tällä paikalla, sen sisäänkäynti on täytetty kivillä ja jätteillä.

Pallokorsu 1815

P: 6716464 I: 541235

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Puotniemen tilan eteläpuolella, Keipintien itäpuolella, viljelysten ympäröimässä sekametsässä. Korsun betonivalu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Korsu 1804

P: 6716484 I:540913

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kitkupellon pohjoispuolella, kallion reunalla, kuusimetsässä. Arkistotietojen perusteella korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan ja on tarkoitettu 10 hengelle.⁷¹ Sisäänkäyntiin johtaa 3 m syvä kallioon louhittu yhdyshauta. Korsu oli keväällä 2011 täynnä vettä eikä sitä tutkittu sisältä.

Korsu 1805

P: 6716556 I:540876

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kitkupellon pohjoispuolella, avokallion laidalla, sekametsässä. Arkistotietojen perusteella korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan ja on tarkoitettu 10 hengelle.⁷² Korsu oli keväällä 2011 täynnä vettä eikä sitä tutkittu sisältä.

Pallokorsu 1809

P: 6716780 I: 540900

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Puotniemen tilan luoteispuolella, viljelysten laidalla, tiheässä lehtimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Teräspesäke 1820

P: 6716781 I: 540966

Neuvostoliittolaisesta BT-2 panssarivaunusta tehty teräspesäke, jonka aseistuksena on ollut 37 mm:n Bofors-tykki. Kohde sijaitsee Puotniemen tilan luoteispuolella, viljelysten laidalla, vesakossa. Torni on sijoitettu suurikokoisen kivenlohkareen suojaan, kiven länsipuolelle ja se on tulittanut sivustatulta pellon reunoja pitkin pohjoisen ja etelän suuntiin. Torni on koottu niittaamalla mutta aseiden ympärille on hitsattu lisäsuojaksi teräksinen muhvi.

Pallokorsu 1811

P: 6716864 I: 540813

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Puotniemen ja Harjun tilojen puolivälissä, umpeen kasvaneen tien pohjoislaidalla, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Korsun sisälle on ladottu myöhemmin tiilistä tulisija.

⁷⁰ Luettelo linnoituslaitteista:Tukiasema Pajulahti–Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 5, ISLE.

⁷¹ Luettelo linnoituslaitteista:Tukiasema Pajulahti–Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; Länsivaara & Tolmunen 1996, 30.

⁷² Luettelo linnoituslaitteista:Tukiasema Pajulahti–Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; Länsivaara & Tolmunen 1996, 30.

Pallokorsu 1812

P: 6717060 I: 540734

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Harjun tilan eteläpuolella, yksityisalueen pihamaalla. Korsu on kaivettu kokonaan esiin 1995 maa-kaasulinjan rakentamisen yhteydessä. Korsu on kunnostettu saunaksi ja sen oviaukon eteen on rakennettu kuisti.

Pallokorsu 1813

P: 6717117 I: 540647

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Harjun tilan lounaispuolella, Raantisentien itäpuolella, yksityisalueen pihamaalla. Korsu on kunnostettu kellariksi ja sen oviaukon eteen on rakennettu betonista ja harkkotiilistä eteinen. Korsun betonivalu on peitetty kokonaan maalla.

VIROLAHTI, OJALA**1000019409****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 3

Koordinaatit: P: 6717410 I: 540431

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 27.4. ja 12.5.2011

Kuvat: DG2384:1

Karttaotteet: Virolahti 17

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisuaseman takalinjaan, joka rakennettiin Pajulahdesta Kotolan kautta Tyllinjärveen. Kohde sijaitsee kolmessa osassa yksityisalueiden pihapiirien läheisyydessä. Kohteessa on neljä imubetonimenetelmällä valettua majoituskorsua eli pallokorsut nrot 1844 ja 1831 – 1833. Pallokorsu 1834 sijaitsee arkistotietojen perusteella korsun 1833 pohjoispuolella mutta sitä ei löydetty maastosta.

Pallokorsujen edustalla on kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen. Päätorjuntasuuntana on itä. Näiden lisäksi on maahan kaivettuja kenttälinoitettujen majoituskorsujen kuoppia. Taisteluhaudat on täytetty viljelysmaiden ja piha-alueiden kohdilta. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kaivantoeste, josta on jäljellä osia.

Pallokorsu 1844

P: 6717244 I: 540513

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee valtatie 7:n pohjoislaidalla, 100 m länteen Elokalliontien risteyksestä, mäntymetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti on suojattu maavallilla.

Pallokorsu 1831

P: 6717260 I: 540485

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee valtatie 7:n pohjoislaidalla, 100 m länteen Elokalliontien risteyksestä, mäntymetsässä. Korsu kohoaa muuta ympäristöänsä korkeammalle mutta on kuitenkin peitetty kokonaan maalla, Sisäänkäynti on yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1832

P: 6717381 I: 540421

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Elokaliontieltä Perttilän tilalle johtavan tienristeyksen luoteispuolella, kuusikossa. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti on veden täyttämässä kuopassa.

Pallokorsu 1833

P: 6717381 I: 540436

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Elokaliontieltä Perttilän tilalle johtavan tienristeyksen luoteispuolella, kangasmetsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti on laakeassa kuopassa.

VIROLAHTI, PELTOLA**1000019248****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6717845 I: 540813

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 12.5.2011

Kuvat: DG2385:1

Karttaotteet: Virolahti 18

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisuaseman takalinjaan, joka rakennettiin Pajulahdesta Kotolan kautta Tyllinjärveen. Kohde sijaitsee kahdessa osassa metsäalueilla sekä yksityisalueiden pihapiirissä. Kohteessa on viisi imubetonimenetelmällä valettua majoituskorsua eli pallokorsut nrot 1839, 1836, 1840, 1841 ja 1865. Kohteen itäosassa on teräspesäke nro 1845. Pallokorsujen ympäristössä on kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tulasemineen. Päätorjuntasuuntana on itä. Näiden lisäksi on maahan kaivettuja kenttälinoitettujen majoituskorsujen kuoppia. Taisteluhaudat on täytetty viljelysmaiden ja piha-alueiden kohdilta. Kohteen eteläpuolella on panssarivaunun kaivantoeste, josta on jäljellä osia. Kohteen itäpuolelta este on hävinnyt.

Pallokorsu 1839

P: 6717753 I: 540627

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mäntykujan länsipäässä yksityisalueen pihamaan läheisyydessä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti on veden täyttämässä kuopassa.

Pallokorsu 1836

P: 6717728 I:540836

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattilantien ja Mäntykujan risteyksessä, yksityisalueen pihamaalla. Korsu ja sen sisäänkäynti on peitetty kokonaan maalla.

Teräspesäke 1845

P: 6717735 I: 540898

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräspesäke, jonka aseistuksena on ollut 45 mm:n tykki. Kohde sijaitsee Mattilantien ja Mäntykujan risteyksen itäpuolella, vesakossa. Teräspesäkkeestä on jäljellä ainoastaan alaosa. Torni puuttuu.

Pallokorsu 1840

P: 6717791 I: 540794

Imubetonimenetelmällä valetun 9 hengen majoituskorsun eli pallokorsun sekä tulenjohtopesäkkeen yhdistelmä, joka sijaitsee Mattilantien ja Mäntykujan risteyksen luoteispuolella, kangasmetsässä. Pallokorsun sisäänkäynnin eteen on rakennettu betoninen eteinen, jossa on avoin pystykuilu joka on varustettu tähystystasanteelle, jolle noustaan tikasaskelmia pallokorsun oviaukolta. Pallokorsun betonivalu on peitetty kokonaan maalla ja kivillä. Korsun lattia, ovi, ilmastointiputket ja kamiina on uusittu, jonka lisäksi korsu on maalattu uudelleen sisältä.

Kuva 64. Pallokorsun 1840 yhteyteen rakennettu tulenjohtopesäke Virolahden Peltolassa. Kuva: Tiina Mikkonen 2011 / Museovirasto DG2385:1.

Pallokorsu 1841

P: 6717817 I: 540814

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattilantien ja Mäntykujan risteyksen luoteispuolella, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti on laakeassa kuopassa.

Pallokorsu 1865

P: 6717861 I: 540834

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattilantien ja Ropakonkujan risteyksen lounaispuolella, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti on laakeassa kuopassa.

VIROLAHTI, SIKOVUORI**1000019249****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 4

Koordinaatit: P: 6718462 I: 541274

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 12.5.2011

Kuvat: DG2386:1

Karttaotteet: Virolahti 18

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisuaseman takalinjaan, joka rakennettiin Pajulahdesta Kotolan kautta Tyllinjärveen. Kohde sijaitsee neljässä osassa Mattilantien molemmin puolin. Kohteessa on yhdeksän imubetonimenetelmällä valettua majoituskorsua eli pallokorsut nrot 1864, 1866 – 1870 ja 1872 – 1874. Pallokorsu 1871 sijaitsee arkistotietojen perusteella korsun 1870 pohjoispuolella. Sitä ei löydetty maastosta. Korsu on saattanut jäädä tien alle tai sen sisäänkäynti on peitetty tien leventämisen yhteydessä. Pallokorsujen ympäristössä on kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen. Päätorjuntasuuntana on itä ja etelä.

Pallokorsu 1866

P: 6718068 I: 540918

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattilantien ja Huuhtomaantien risteyksen lounaispuolella kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmannes. Sisäänkäynti on yhdysseudassa.

Pallokorsu 1864

P: 6718091 I: 540947

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattilantien ja Huuhtomaantien risteyksen lounaispuolella, vesakossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti on yhdysseudassa.

Pallokorsu 1867

P: 6718260 I: 541063

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattilantien ja Huuhtomaantien risteyksen pohjoispuolella, kangasmetsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti on yhdysseudassa.

Pallokorsu 1868

P: 6718307 I: 541126

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattilantien ja Huuhtomaantien risteyksen pohjoispuolella, kangasmetsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti on yhdysseudassa.

Pallokorsu 1869

P: 6718299 I: 541234

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattilantieltä Kurkisuolle johtavan metsäautotien risteyksen kaakkoispuolella, kangasmetsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti on yhdysseudassa.

Pallokorsu 1870

P: 6718360 I: 541283

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattilantieltä Kurkisuolle johtavan metsäautotien risteyksen kaakkoispuolella, kangasmetsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti on yhdysseudassa. Korsun betonivalun aikana on muottijärjestelmään kuuluva, korsun sisäosaan pumpattu, halkaisijaltaan kolme metrinen kumipallo puhjennut ja korsun valu on osittain epäonnistunut.

Pallokorsu 1872

P: 6718535 I: 541207

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattilantieltä luoteeseen Lamminmäelle johtavan metsäautotien risteyksen pohjoispuolella, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä neljännes. Sisäänkäynti on kuopassa.

Pallokorsu 1873

P: 6718655 I: 541174

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Herttuansuon eteläpuolella sijaitsevan hiekkakuopalle johtavan tien eteläpuolella tiheässä sekametsässä. Korsu on lähes kokonaan peitetty maalla. Sisäänkäynti on kuopassa.

Pallokorsu 1874

P: 6718693 I: 541120

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Herttuansuon eteläpuolella sijaitsevan hiekkakuopalle johtavan tien pohjoispuolella sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti on yhdyshaudassa.

VIROLAHTI, HERTTUANSUON LINNOITTEET**1000014429****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6719176 I: 541357

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2009 INVENTOINTI

Aika: 19.8.2009 ja 13.5.2011

Karttaotteet: Virolahti 18

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisuaseman takalinjaan, joka rakennettiin Pajulahdesta Kotolan kautta Tyllinjärveen. Kohde sijaitsee neljässä osassa Mattilantien molemmin puolin. Kohteessa on kaksi imubetonimenetelmällä valettua majoituskorsua eli pallokorsut nrot 1875 ja 1877. Pallokorsujen ympäristössä, varsinkin Mattilantien itäpuolella on kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen. Päätorjuntasuuntana on kaakko. Osa haudoista on tuhoutunut maanottojen yhteydessä.

Pallokorsu 1875

P: 6718955 I: 541070

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Herttuansuon länsiosassa vesakossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisätilan betoniseinät on valkaistu. Ei lattiaa.

Pallokorsu 1877

P: 6719245 I: 541366

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Herttuansuon koillispuolella, Mattilantien länsipuolella, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä kolme neljänestä.

VIROLAHTI, PAJULAHDENKANGAS**1000019235****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6719703 I: 541708
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 13.5.2011
 Karttaotteet: Virolahti 19

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisuaseman takalinjaan, joka rakennettiin Pajulahdesta Kotolan kautta Tyllinjärveen. Kohde sijaitsee kolmessa osassa Mattilantien molemmin puolin, osin yksityisalueen pihamaalla. Kohteessa on neljä imubetonimenetelmällä valettua majoituskorsua eli pallokorsut nrot 1878 - 1881. Pallokorsujen ympäristössä on kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemi- neen. Päätorjuntasuuntana on itä. Osa haudoista on tuhoutunut pihamaiden ja hiekkakuop- pien alle.

Pallokorsu 1878

P: 6719616 I: 541609

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattilan- tieltä lounaaseen, Lamminmäelle haarautuvan tien risteuksen lounaispuolella, tien laidassa. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet.

Pallokorsu 1879

P: 6720083 I: 541710

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattilan- tieltä ja Nurmientien risteuksen lounaispuolella, tien laidassa, kuusimetsässä. Korsu on peitet- ty kokonaan maalla. Osittain täyttynyt sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1880

P: 6720110 I: 541711

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattilan- tieltä ja Nurmientien risteuksen luoteispuolella, tien laidassa, hiekkakuopan vieressä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti on täyttynyt osittain hiekalla.

Pallokorsu 1881

P: 6720340 I: 541656

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kantola- nimisellä tilalla, yksityisalueen pihapiirissä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin kolman- nes. Sisäänkäynti on yhdyshaudassa.

VIROLAHTI, KIVELÄN LINNOITTEET

1000019236

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 4
 Koordinaatit: P: 6720709 I:541918
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 13.5.2011
 Kuvat: DG2387:1
 Karttaotteet: Virolahti 19

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisuaseman takalinjaan, joka rakennettiin Pajulahdesta Kotolan kautta Tyllinjärveen. Kohde sijaitsee Mattilantien ja Kotolantien risteuksen itäpuolella yksityisalueiden piha- ja viljelysmailla. Kohteessa on neljä imubetonimenetelmällä valettua majoituskorsua eli pallokorsut nrot 1901 - 1904. Kohteen taistelu- ja yhdyshaudat ovat tuhoutuneet pihojen ja peltojen alle. Ainoastaan pallokorsut ovat säästyneet. Kohteen keskiosassa on yksityisalueen pihamaalla neuvostoliittolaisen T-26 tai BT-5 panssarivaunun torni. Se lienee siirretty nykyiselle paikalleen, ilman alaosaansa jostakin Salpalinjan teräspesäkkeestä.

Pallokorsu 1901

P: 6720642 I: 541868

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kotolantie 400 tontin yksityisalueen pihapiirissä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin neljäsosa. Sisäänkäynti on täytetty.

Pallokorsu 1902

P: 6720674 I: 541973

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kotolantie 388 tontin eteläpuolella, pellossa. Korsun betonivalun laki näkyy pellon pinnan yläpuolella. Sisäänkäynti on peitetty.

Pallokorsu 1903

P: 6720748 I: 541950

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kotolantie 388 tontin yksityisalueen pihapiirissä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin neljäsosa. Sisäänkäynti on täytetty.

Pallokorsu 1904

P: 6720763 I: 542017

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kotolantie 380 tontin yksityisalueen pihapiirissä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin neljäsosa. Sisäänkäynti on täytetty.

VIROLAHTI, KOHTAKANGAS

1000019395

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Koordinaatit: P: 6721469 I: 542913
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: Kohdetta ei ole tutkittu maastossa
 Karttaotteet: Virolahti 20

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisuaseman takalinjaan, joka rakennettiin Pajulahdesta Kotolan kautta Tyllinjärveen. Kohde on nimellä maankohoumalla on vanhojen sotilaskarttatietojen sekä laserkeilausaineistojen perusteella kenttäinnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja, tuliasemia sekä kenttäkorsu-

ja.⁷³ Linnoitteet sijoittuvat mäen pohjois-, itä- ja eteläosiin. Linnoitteita on myös Kohtakankaan pohjoispuolella olevalla mäellä. Kohdetta ei ole tutkittu maastossa.

VIROLAHTI, SIVINRASINKANGAS

1000019238

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6722566 I: 542399
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 13. ja 16.5.2011
 Kuvat: DG2388:1
 Karttaotteet: Virolahti 21

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisuaseman takalinjaan, joka rakennettiin Pajulahdesta Kotolan kautta Tyllinjärveen. Kohde sijaitsee metsämaastossa Soukkiontien molemmin puolin. Kohteessa on yksi teräsbetoninen majoituskorsu nro 1956 sekä kolme imubetonimenetelmällä valettua majoituskorsua eli pallokorsut nrot 1934, 1935 ja 1937. Pallokorsujen ympäristössä on kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuuntana on itä. Pallokorsun 1934 sisäänkäynnin puiset suojarakenteet ovat säilyneet, joka on Salpalinjalla puolustusketjun alueella harvinaista.

Korsu 1956

P: 6722289 I: 542406

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Tyllinjärventien ja Soukkiontien risteyksen koillispuolella, Tyllinjärventien eteläpuolella sekametsässä. Arkistotietojen perusteella korsu kuuluu neljanteen lujuusluokkaan ja on tarkoitettu 20 hengelle.⁷⁴ Korsussa on betoninen savupiippu ja mahdollisesti kaksi sisäänkäyntiä. Korsu oli keväällä 2011 täynnä vettä eikä sitä tutkittu sisältä.

Pallokorsu 1934

P: 6722366 I:542328

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Tyllinjärventien ja Soukkiontien risteyksen pohjoispuolella, Soukkiontien länsipuolella mäntymetsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Osittain tukkeutunut sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa ja se on varustettu puisella katteella, joka on sortumaisillaan.

Pallokorsu 1935

P: 6722711 I: 542461

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Puksunsuon länsipuolella, Soukkiontien itälaidalla kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 1937

P: 6722805 I: 542407

⁷³ Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 8, ISLE.

⁷⁴ Luettelo linnoituslaitteista:Tukiasema Pajulahti–Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; Länsivaara & Tolmunen 1996, 30.

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Puksun-suon länsipuolella, Soukkientien itälaidalla kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Oviaukon edessä on kivi.

VIROLAHTI, SOUKKIONVUORI

1000019239

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6723268 I: 542666
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 16.5.2011
 Kuvat: DG2389:1
 Karttaotteet: Virolahti 21

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisuaseman takalinjaan, joka rakennettiin Pajulahdesta Kotolan kautta Tyllinjärveen. Kohde sijaitsee Tyllinjärven eteläpuolella, Soukkiontien molemmin puolin. Kohteessa on kymmenen imubetonimenetelmällä valettua majoituskorsua eli pallokorsut nrot 1938 – 1944 sekä 1947 - 1949. Pallokorsujen ympäristössä on kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tu-liasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuuntana on itä.

Pallokorsu 1938

P: 6723029 I: 542465

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Puksun-suon luoteispuolella, tien laidalla, hakatussa metsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmasosa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1939

P: 6723086 I: 542580

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Puksun-suon luoteispuolella sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmasosa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1940

P: 6723051 I: 542713

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Puksun-suon pohjoispuolella, kallion seinämän juurella. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmasosa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1941

P: 6723091 I: 542711

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Puksun-suon pohjoispuolella sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmasosa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1942

P: 6723406 I: 542655

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Puksun-pellon luoteispuolella, Soukkiontien länsipuolella, hakatussa metsässä. Korsun betonivalusta

on näkyvissä noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Korsu on pallokorsu 1943:n vieressä.

Pallokorsu 1943

P: 6723417 I: 542659

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Puksunpellon luoteispuolella, Soukkiontien länsipuolella, hakatussa metsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Korsu on pallokorsu 1942:n vieressä.

Pallokorsu 1944

P: 6723560 I: 542772

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Soukkionvuoren itäpuolella, Soukkiontien länsilaidalla, kallion juurella, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmannes. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1947

P: 6723689 I: 542948

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Järvenpäänvuoren itäpuolella, pellon länsilaidalla, Soukkiontien itäpuolella, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin neljännes. Sisäänkäynti sijaitsee veden täyttämässä kuopassa.

Pallokorsu 1948

P: 6723771 I: 542969

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Järvenpäänvuoren itäpuolella, pellon länsilaidalla, Soukkiontien itäpuolella. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 1949

P: 6723813 I:543005

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Perskallion eteläpuolella, Soukkiontien itäpuolella, pellossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet. Sisäänkäynti on osittain tukossa ja korsussa on vettä.

VIROLAHTI, HÄMEENKYLÄN LINNOITTEET

1000019230

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6715502 I: 542211
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 28.4.2011
 Kuvat: DG2390:1
 Karttaotteet: Virolahti 22

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisulinjan päälinjaan, joka sijaitsee Hämeenkylässä ja Tyllinjärven välissä. Kohde sijaitsee

Hämeenkylässä, Suurivuori nimisellä mäellä. Mäen koillisosassa on teräspesäke nro 1216. Suurivuoren laella on maahan kaivettuja ja kallioon louhittu yhdys- ja taisteluhautoja, kenttäkorsuja sekä tähytysasemia, jotka ovat jääneet osittain keskeneräisiksi. Mäen itäreunalla olevat linnoitteet ovat jääneet suurimmaksi osaksi tonttimaiden alle ja tuhoutuneet.

Teräspesäke 1216

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema. Kohde sijaitsee Suurivuoren koillisosassa, Hämeenkylläntien länsilaidalla. Pesäkkeen aseistuksena on ollut 45 mm:n panssarivaununuuna sekä pikakivääri. Torni on koottu niittaamalla ja sen takauloke on kapea ja laatikkomainen. Takaulokkeen takaseinä ja tornin luukku puuttuvat. Pääampumasuunta on koilliseen.

VIROLAHTI, HELLÄN LINNOITTEET

1000019240

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 6
 Koordinaatit: P: 6716043 I: 543112
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 28.4.2011
 Kuvat: DG2391:1
 Karttaotteet: Virolahti 23

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisulinjan päälinjaan, joka sijaitsee Hämeenkylässä ja Tyllinjärven välissä. Kohde sijaitsee Hellä-nimisen kylän ympäristössä, Hämeenkylläntien pohjoispuolella, lähinnä havumetsää kasvavalla loivalla rinteellä. Osa linnoitteista sijaitsee yksityisalueiden pihapiirissä. Kohteessa on 18 imubetonimenetelmällä valettua majoituskorsua eli pallokorsut nrot 1217, 1220, 1002, 1221, 1226, 1227, 1228, 1246, 1244, 1243, 1230, 1231, 1232, 1234, 1235, 1237, 1247, 1248.

Pallokorsujen ympäristöissä on kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuuntina ovat itä, kaakko, etelä ja lounas. Kohteen kaakkois- ja eteläosan linnoitteiden edustalla on maahan kaivettu panssarivaunun kaivantoeste. Korsu 1232 sijaitsee karttatietojen perusteella kohteen kaakkoisosassa korsujen 1231 ja 1234 välissä. Sitä ei kuitenkaan löydetty maastosta. Pallokorsun nro 1227 sisäänkäynnin edessä on säilynyt rakenteet puisesta suojakatoksesta, joka on harvinaista Salpalinjan puolustusketjun alueella.

Pallokorsu 1217

P: 6716281 I: 542391

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Ylä-Hellä-nimisen tilan luoteispuolella, Hämeenkylläntien etelälaidalla. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee kaivantoesteessä.

Parakki

P: 6716385 I: 542463

Salpalinjan rakentamisen aikaisen parakin jäännökset, jotka sijaitsevat Ylä-Hellä-nimisen tilan pohjoispuolella, mäntymetsää kasvavassa rinteessä. Rakennus on toiminut myöhemmin rajavartioston majoitusparakkina. Kohteessa on betonisia tolppia ja kiviä, joiden päällä parakki on aikanaan ollut. Suullisen tiedon mukaan alueella on ollut toinenkin parakki.

Pallokorsu 1220

P: 6716288 I: 542563

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Anttila-nimisen tilan luoteispuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti on uusittu myöhemmin.

Pallokorsu 1002

P: 6716290 I: 542638

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Anttila-nimisen tilan luoteispuolella kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä kolmannes. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1221

P: 6716239 I: 542652

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Anttila-nimisen tilan luoteispuolella. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Korsussa on vettä.

Pallokorsu 1226

P: 6715974 I: 542898

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattila-nimisen tilan itäpuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet.

Pallokorsu 1227

P: 6715923 I: 542950

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattila-nimisen tilan kaakkoispuolella, sekametsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla mutta se erottuu matalana ympäristöään korkeampana kumpuna. Veden täyttämän sisäänkäynnin edessä on yhdyshaudassa hirsistä rakennettu katos.

Pallokorsu 1228

P: 6715950 I: 542991

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattila-nimisen tilan kaakkoispuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1246

P: 6716151 I: 542957

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattila-nimisen tilan koillispuolella, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmasosa. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 1244

P: 6716229 I: 543079

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee 300 m koilliseen Mattila-nimisestä tilasta, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa. Korsuun on myöhemmin rakennettu ovi ja kiuas.

Pallokorsu 1243

P: 6716269 I: 543169

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee 400 m koilliseen Mattila-nimisestä tilasta, mäntymetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä kaksi kolmasosaa. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 1230

P: 6716048 I: 543140

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kivelä-nimisen tilan pohjoispuolella, pohjoiseen johtavan tien/polun länsilaidalla, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin kolmannes. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 1231

P: 6716048 I: 543140

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kivelä-nimisen tilan pohjoispuolella, pohjoiseen johtavan tien/polun itälaidalla, mäntymetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä kolme neljäsosaa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1234

P: 6716041 I: 543308

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kivelä-nimisen tilan koillispuolella, mäntymetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä kolmasosa. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa. Korsussa on jäänteitä puulattiasta.

Pallokorsu 1235

P: 6715996 I:543338

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kivelä-nimisen tilan koillispuolella, mäntymetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä viidesosa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1237

P: 6716003 I: 543406

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kivelä-nimisen tilan koillispuolella, mäntymetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshautaan levennytyssä kuopassa.

Pallokorsu 1247

P: 6716385 I: 543281

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Suopel-lon luoteispuolella, Kivelä-nimiseltä tilalta pohjoiseen johtavan tien/polun itälaidalla, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä kaksi kolmasosaa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1248

P: 6716449 I:543279

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Suopel-lon luoteispuolella, metsäautoteiden/-polkujen risteyksen pohjoispuolella, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena kaksi kolmasosaa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

VIROLAHTI, HAAPAVUORI**1000019241****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6717222 I: 543350

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 29.4.2011

Kuvat: DG2392:1
Karttaotteet: Virolahti 24

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisulinjan päälinjaan, joka sijaitsee Hämeenkylässä ja Tyllinjärven välissä. Kohde sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen itäreunassa pääosin kuusimetsässä. Kohteessa on 15 imubetonimenetelmällä valettua majoituskorsua eli pallokorsut nrot 1251 – 1259, 1261, 1264, 1269, 1266 ja 1267. Korsu 1270 sijaitsee karttatietojen perusteella kohteen kaakkoisosassa korsujen 1269 ja 1267 itäpuolella. Sitä ei kuitenkaan löydetty maastosta.

Pallokorsujen ympäristöissä on kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuuntina ovat itä, ja etelä. Kohteen pohjoisosan asemien edustalla on maahan kaivettu panssarivaunun kaivantoeste.

Pallokorsu 1251

P: 6716705 I:543223

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen itäreunalla, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 1252

P: 6716758 I: 543286

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen itäreunalla, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin kaksi kolmannesta. Betonivalun ulkopinta on rapautunut. Oviaukon puukarmit ovat vielä paikoillaan. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Kuva 65. Korsu 1252 Virolahden Haapavuoren maastossa. Kuva: Tiina Mikkonen 2011 / Museovirasto DG2392:1.

Pallokorsu 1253

P: 6716832 I: 543306

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen itäreunalla, metsäautotien laidalla, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kaksi kolmannesta. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 1254

P: 6716873 I:543331

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen itäreunalla, metsäautotien laidalla, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kaksi kolmannesta. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 1255

P: 6716949 I:543312

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen itäreunalla, metsäautotien laidalla, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin kaksi kolmannesta. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 1256

P: 6717004 I:543282

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen itäreunalla, kosteikon reunassa, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee veden täyttämässä kuopassa. Puisesta raitisilmahormista on näkyvissä vielä jäännöksiä.

Pallokorsu 1257

P: 6717069 I: 543263

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen itäreunalla, kosteikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 1258

P: 6717140 I: 543262

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen itäreunalla, kosteikon laidalla, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 1259

P: 6717196 I: 543256

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen itäreunalla, metsäautotien itälaidalla, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 1261

P: 6717370 I: 543321

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen koillisreunalla, kosteikon laidalla, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmannes. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Pallokorsu 1264

P: 6717460 I:543334

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen koillisreunalla, kosteikon laidalla, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin neljännes. Veden täyttämä sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Pallokorsu 1269

P: 6717540 I: 543509

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen koillisreunalla, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Pallokorsu 1266

P: 6717589 I:543445

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen koillisreunalla, kosteikon laidalla, matalassa kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena kaksi kolmannesta. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1267

P: 6717608 I:543504

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Haapavuori-nimisen mäen koillisreunalla, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

VIROLAHTI, KUOKANMÄEN LINNOITTEET**1000019242****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänнос
 Muinaisjäännostyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6717863 I: 543368
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 9.5.2011
 Kuvat: DG2393:1
 Karttaotteet: Virolahti 25

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisulinjan päälinjaan, joka sijaitsee Hämeenkyän ja Tyllinjärven välissä. Kohde sijaitsee kahdessa osassa valtatie 7:n eteläpuolella. Länsiosan linnoitteet sijaitsevat Kellarimäen itäreunalla. Kuusimetsässä on neljä imubetonimenetelmällä valettua majoituskorsua eli pallokorsut nrot 1341 – 1344.

Kohteen itäosa sijaitsee Kuokanmäellä. Mäen eteläosassa on kirjallisten lähteiden perusteella ollut panssarivaunun tornista tehty, pikakiväärille tarkoitettu teräspesäke nro 1368, jota ei löydetty maastosta.⁷⁵ Kuokanmäen eteläosassa on teräsbetoninen tulenjohtokorsu nro 1011B. Kuokanmäen itäreunalla ovat teräsbetoniset, neljänteen lujuusluokkaan kuuluvat majoituskorsut nrot 1305 – 1308 sekä 1310 – 1313. Mäen pohjoisosassa on teräsbetoninen tulenjohtokorsu nro 1013, teräspesäke 1336 sekä majoituskorsu 1332.

Kuokanmäen keskiosasta, mäen itäreunalta löytyi lisäksi teräsbetonisen korsun A tukkeutunut sisäänkäynti. Korsusta ei löytynyt kirjallisia lähdetietoja. Koskela-nimisen tilan itäpuolella on betonista rakennettu pieni katettu suojatila (korsu C), josta johtaa betonilla tuettu yhdyshauta betoniseen, avoimeen konekiväärisasemaan.

Korsujen ympäristöissä on kenttälinoitettuja, maahan kaivettuja ja vähäiseltä osin kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja tulasemineen. Päätorjuntasuunta on itään. Kuokanmäen etelä- ja itäpuolella on maahan kaivettu panssarivaunun kaivantoeste. Haudat ja este ovat tuhoutuneet viljelysalueiden ja pihamaiden kohdilta.

⁷⁵ Aseluettelo, liite 6. T 13545/28 KA.

Pallokorsu 1341

P: 6717816 I: 543360

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kellari-
mäen itäosassa, kuusikossa. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yh-
dyshaudassa.

Pallokorsu 1342

P: 6717873 I: 543327

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kellari-
mäen itäosassa, kuusikossa. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yh-
dyshaudassa.

Pallokorsu 1343

P: 6717917 I:543270

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kellari-
mäen koillisosassa, kuusikossa. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee
yhdysmaudassa.

Pallokorsu 1344

P: 6717945 I: 543243

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kellari-
mäen koillisosassa, suuren siirtolohkareen vieressä, kuusikossa. Korsun betonivalusta on
näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee yhdysmaudassa.

Korsu 1011B

P: 6717678 I:543850

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Kuokanmäen eteläpäässä, kangasmetsässä.
Korsussa on yksi huone, jossa on majoitustilat 8 hengelle. Huoneen päässä on tähystyskuilun
kammio, jonka korkeus on 2,5 m. Kammion katossa on pyöreä reikä, jonka halkaisija on 90
cm.

Korsu 1305

P: 6717717 I:543822

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kuokanmäen eteläosassa, havumetsässä. Ar-
kistotietojen perusteella korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan ja on tarkoitettu 20 hengelle.⁷⁶
Korsu oli keväällä 2011 täynnä vettä eikä sitä tutkittu sisältä.

Korsu 1306

P: 6717742 I: 543867

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kuokanmäen eteläosassa, havumetsässä. Ar-
kistotietojen perusteella korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan ja on tarkoitettu 10 hengelle.⁷⁷
Korsussa on kaksi sisäänkäyntiä. Korsu oli keväällä 2011 täynnä vettä eikä sitä tutkittu
sisältä.

Korsu 1307

P: 6717827 I: 543888

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kuokanmäen itäosassa, sekametsässä. Arkisto-
tietojen perusteella korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan ja on tarkoitettu 10 hengelle.⁷⁸
Korsu oli keväällä 2011 täynnä vettä eikä sitä tutkittu sisältä.

Korsu 1308

P: 6717851 I: 543907

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kuokanmäen itäosassa, havumetsässä. Arkisto-
tietojen perusteella korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan ja on tarkoitettu 10 hengelle.⁷⁹

⁷⁶ Luettelo linnoituslaitteista: Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; Länsivaara & Tolmu-
nen 1996, 30.

⁷⁷ Luettelo linnoituslaitteista: Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; Länsivaara & Tolmu-
nen 1996, 30.

⁷⁸ Luettelo linnoituslaitteista: Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; Länsivaara & Tolmu-
nen 1996, 30.

Korsussa on varauoskäynti, jonka muodostaa 80 x 80 cm kokoinen betoninen pystykuilu, jossa on teräksiset tikasaskelmat. Korsu oli keväällä 2011 täynnä vettä eikä sitä tutkittu sisältä.

Korsu A

P: 6717975 I:543917

Teräsbetoninen korsu, joka sijaitsee Kuokanmäen itäosassa, yksityisalueen pihapiirissä. Korsua ei ole merkitty sotilaskarttoihin eikä siitä löytynyt arkistotietoja. Sisäänkäynti on tukittu.

Korsu 1310

P: 6718003 I: 543939

Teräsbetoninen korsu, joka sijaitsee Kuokanmäen itäosassa, yksityisalueen pihapiirissä. Korsua ei ole merkitty sotilaskarttoihin eikä siitä löytynyt arkistotietoja. Korsun numero saattaa olla 1320, jota ei löytynyt maastosta ja joka on merkitty sotilaskarttaan 70 m lounaaseen korsun B sijainnista. Korsu 1310 on arkistotietojen perusteella kuulunut neljanteen lujuusluokkaan ja tarkoitettu 20 hengelle.⁸⁰ Kaksi veden täyttämää sisäänkäyntiä. Korsua ei tutkittu sisältä.

Korsu C

P: 6718111 I: 543944

Teräsbetoninen korsu, joka sijaitsee Kuokanmäen itäosassa, yksityisalueen pihapiirissä. Korsua ei ole merkitty sotilaskarttoihin eikä siitä löytynyt arkistotietoja. Pienikokoinen yksihuoneinen suoja, josta johtaa betonilla tuettu yhdyshauta avoimeen betoniseen konekivääripesäkkeeseen, jonka ampumasektorin keskisuurta on 30°.

Kuva 66 Avonainen konekiväärinasema korsun C yhteydessä Virolahden Kuokanmäellä. Kuva: Tiina Mikkonen 2011 / Museovirasto DG2393:1.

Korsu 1013

P: 6718187 I:543891

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Kuokanmäen pohjoisosassa, yksityisalueen pihamaalla. Korsussa on yksi huone, jossa on majoitustilat 10 hengelle. Huoneen päässä on tähytyskuilun kammio, jonka katossa on pyöreä reikä. Lähdetietojen perusteella korsussa on

⁷⁹ Luettelo linnoituslaitteista: Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; Länsivaara & Tolmunen 1996, 30.

⁸⁰ Luettelo linnoituslaitteista: Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; Länsivaara & Tolmunen 1996, 30.

ollut teräksinen tulenjohtokilpi.⁸¹ Paikallisen asukkaan mukaan korsussa oli pyöreä teräskupu, jota voitiin kääntää. Kupu poistettiin sodan jälkeen.

Korsu 1311

P: 6718205 I: 543844

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kuokanmäen pohjoisosassa, yksityisalueen pihamaalla. Arkistotietojen perusteella korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan ja on tarkoitettu 20 hengelle.⁸² Korsua ei tutkittu sisältä.

Korsu 1313

P: 6718231 I: 543757

Teräsbetoninen majoituskorsu ja konekivääripesäke, jotka sijaitsevat Kuokanmäen luoteisosassa, yksityisalueen pihamaalla. Majoituskorsuun on kaksi sisäänkäyntiä. Yksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 10 hengelle. Täynnä vettä. Majoituskorsun vieressä on betoninen konekivääripesäke, jonka ampumasektorin keskisuunta on 360°.

Korsu 1312

P: 6718276 I: 543806

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kuokanmäen pohjoisosassa, yksityisalueen pihamaalla. Arkistotietojen perusteella korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan ja on tarkoitettu 10 hengelle.⁸³ Sisäänkäyntiin laskeudutaan portaita pitkin. Korsu oli keväällä 2011 täynnä vettä eikä sitä tutkittu sisältä.

Teräspesäke 1336

P: 6718281 I: 543799

Neuvostoliittolaisesta BA-6 panssariautosta tehty teräksinen tuliasema. Kohde sijaitsee Kuokanmäen pohjoisosassa, yksityisalueen pihamaalla. Pesäkkeen aseistuksena on ollut 45 mm:n panssarivaununakuuna sekä pikakivääri. Torni on koottu hitsaamalla ja sen takaloike on leveää mallia.

Korsu 1332

P: 6718283 I: 543860

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kuokanmäen pohjoisosassa, yksityisalueen pihamaalla. Arkistotietojen perusteella korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan ja on tarkoitettu 10 hengelle.⁸⁴ Korsussa on betoninen savupiippu tai ilmastointihormi. Sisäänkäynti on tukittu.

VIROLAHTI, METSÄ-KUOKKA

1000019250

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6718664 I: 543238
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

⁸¹ Luettelo linnoituslaitteista: Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi, T 13545/28. KA.

⁸² Luettelo linnoituslaitteista: Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; Länsivaara & Tolmunen 1996, 30.

⁸³ Luettelo linnoituslaitteista: Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; Länsivaara & Tolmunen 1996, 30.

⁸⁴ Luettelo linnoituslaitteista: Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; Länsivaara & Tolmunen 1996, 30.

Aika: 9. – 10.5.2011
Karttaotteet: Virolahti 26

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisulinjan päälinjaan, joka sijaitsee Hämeenkylässä ja Tyllinjärven välissä. Kohde sijaitsee kahdessa osassa valtatie 7:n pohjoispuolella, Vaalimaanjoen länsipuolella. Kohteessa on 14 imubetonimenetelmällä valettua majoituskorsua eli pallokorsut nrot. 1345 – 1357 ja 1065. Kohteen pohjoisosassa on lisäksi panssarivaunusta tehty teräspesäke nro 1338. Korsujen ympäristöissä on kenttälinoitettuja ja lähinnä maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tultiasemineen. Päätorjuntasuunta on itään.

Pallokorsu 1345

P: 6718078 I: 543223

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee valtatie 7:n pohjoislaidalla, kuusimetsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti on täytetty.

Pallokorsu 1346

P: 6718151 I: 543196

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee valtatie 7:n pohjoispuolella, Kellarinmäen kohdalta pohjoiseen johtavan metsäautotien itälaidalla, kuusimetsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1347

P: 6718199 I: 543178

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee valtatie 7:n pohjoispuolella, Kellarinmäen kohdalta pohjoiseen johtavan metsäautotien itälaidalla, kuusimetsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee veden täyttämässä kuopassa.

Pallokorsu 1348

P: 6718323 I: 543246

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Peltosenvuoren eteläpuolella, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä kaksi kolmannesta. Sisätilassa on jäännökset puulattiasta. Korsun sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1349

P: 6718352 I: 543227

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Peltosenvuoren eteläpuolella, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä kaksi kolmannesta. Sisätilassa on jäännökset puulattiasta. Korsun sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1350

P: 6718534 I: 543208

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Peltosenvuoren eteläpuolella, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä kaksi kolmannesta. Korsun veden täyttämä sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Korsussa on puuovi, joka on mahdollisesti alkuperäinen.

Pallokorsu 1351

P: 6718615 I: 543170

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Peltosenvuoren kaakkoispuolella, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Puisesta raitisilmahormista on vielä jäännökset jäljellä.

Pallokorsu 1352

P: 6718742 I: 543228

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Peltosenvuoren itäpuolella, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä kaksi kolmannesta. Kor-

sun sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Puisesta raitisilmahormista on vielä jäännökset jäljellä.

Pallokorsu 1353

P: 6718757 I: 543225

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Peltosenvuoren itäpuolella, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet. Korsun sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Puisesta raitisilmahormista on vielä jäännökset jäljellä.

Pallokorsu 1354

P: 6718784 I:543219

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Peltosenvuoren itäpuolella, tiheässä sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä kaksi kolmasosaa. Korsun sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Puisesta raitisilmahormista on vielä jäännökset jäljellä.

Pallokorsu 1065

P: 6719029 I: 543241

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kantaniitty-nimisen pellon lounaispuolella, sekametsässä. Korsun betonivalu on peitetty lähes kokonaan. Sisäänkäynti sijaitsee veden täyttämässä kuopassa.

Teräspesäke 1338

P: 6719051 I: 543235

Neuvostoliittolaisesta BT-7 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema, joka sijaitsee Kantaniitty-nimisen pellon lounaispuolella, sekametsässä. Aseistuksena on ollut 45 mm:n panssarivaunukanuuna ja pikakivääri. Teräspesäkkeen torniosa on kammattu pois paikoiltaan ja torni lojuu kyljellään pesäkkeen vieressä. Viitoseinäinen torni on koottu hitsaamalla ja siinä on leveä takauloke. Tornin luukut ja muut katolla olevat laitteet on poistettu ja niiden tilalle on hitsattu teräslevyt. Päätorjuntasuunta on ollut itäkoilliseen.

Pallokorsu 1355

P: 6719053 I:543220

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kantaniitty-nimisen pellon lounaispuolella sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmasosa. Korsun sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Puisesta raitisilmahormista on vielä jäännökset jäljellä.

Pallokorsu 1356

P: 6719152 I:543163

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kantaniitty-nimisen pellon lounaispuolella, sekametsässä. Korsun betonivalu on peitetty lähes kokonaan. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa. Korsuun on asennettu uusi ovi, joka on lukittu.

Pallokorsu 1357

P: 6719183 I: 543126

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kantaniitty-nimisen pellon lounaispuolella, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

VIROLAHTI, KARPANKANKAAN LINNOITTEET

1000014428

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6719452 I: 543072
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2009 INVENTOINTI

Aika: Kohde on inventoitu vuonna 2009
 Kuvat: MV/RHO 126351:13-16
 Karttaotteet: Virolahti 26

Kohde on viimeistään vuonna 1940 aloitetun kenttälinoitetun puolustuslinjan osa, joka alkaa Häkälänjärven eteläosasta kulkien Kanssoinvuoren länsipuolitse Vaalimaanjoen rantaan, josta linja jatkuu Karpankankaalle ja Peltoseen. Maasto on kohteen länsiosassa väljää havumetsää ja maaperä hiekkaista moreenia. Kohteen itäosassa Vaalimaanjoen läheisyydessä kasvaa tiheää lehtipuustoa ja kuusikkoa.

Kantaniitty-nimisen pellon pohjois- ja länsireunoilla on metsässä maahan kaivettu taisteluhauta, joka katkeaa pellolle johtavan tien kohdalta. Torjuntasuunnat ovat etelä ja itä. Taisteluhauta jatkuu etelään, tutkitun alueen ulkopuolelle. Taisteluhaudan taustapuolelle on rakennettu vuonna 1944 imubetonimenetelmällä valettuja miehistökorsuja neljä kappaletta eli pallokorsut 1358, 1065A, 1360, 1361. Pallokorsua 1359 ei löytenyt maastosta mutta paikkakuntalaisen antaman tiedon mukaan korsu on rakennettu.

Pallokorsu 1358

P: 6719431 I: 543061

Sisäänkäynti sijaitsee 2 x 8 m kokoisessa kaivannossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä kaksi kolmannesta. Sisätilan betonivalu on valkaisuaton. Lattia puuttuu. Kamiinan alustan betonilaatta on paikallaan. Korsun kamiinan savukanava ja raitisilmaputki sijaitsevat poikkeuksellisesti samalla puolella oviaukkoa, vierekkäin. Raitisilmakanavan laudasta rakennettu, 17,5 x 20 cm kokoinen hormi on edelleen jäljellä. Hormin kokonaispituus on 2,4 m ja se kohoaa 1,4 m tukibetoninsa yläpuolelle.

Pallokorsu 1065A

P: 6719479 I: 543069

Sisäänkäynti sijaitsee 2 x 8 m kokoisessa kaivannossa, jonka syvyys on 1,6 m. Korsun betonivalusta on näkyvissä lähes puolet. Sisätilan betonivalu on valkaisuaton. Puulattia on paikallaan tosin hajonneena. Korsun puinen raitisilmahormi on edelleen jäljellä.

Pallokorsu 1360

P: 6719519 I: 543237

Sisäänkäynti sijaitsee 2 x 8 m kokoisessa kaivannossa, jonka syvyys on 1,8 m. Korsun betonivalu on peitetty rintamasuunnasta maalla. Sisällä ei ole käyty.

Pallokorsu 1361

P: 6719676 I: 543111

Sisäänkäynti sijaitsee kaivannossa. Korsun betonivalu on peitetty maalla. Korsun läheisyydessä ei ole taistelu- tai yhdyshautoja. Sisätilan betonivalu on valkaisuaton. Korsuun on myöhemmin varustettu kamiinalla ja siihen on rakennettu puinen makuulava sekä lattia.

VIROLAHTI , HÄKÄLÄN LINNOITTEET

1000014427

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 5

Koordinaatit: P: 6719703 I: 543530
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 10. – 12.5.2011, osa kohteista on inventoitu 2009

Karttaotteet: Virolahti 27

Kohde on osa Salpaliinjan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisulinjan päälinjaan, joka sijaitsee Hämeenkylässä ja Tyllinjärven välissä. Kohde sijaitsee viidessä osassa Vaalimaanjoen molemmin puolin. Kohteen pohjoisosan linnoitteet on rakennettu viimeistään vuonna 1940.

Kohteen itäosa sijaitsee Vaalimaanjoen länsirannalla valtatie 7:n pohjoispuolella. Joen rannassa, kosken partaalla on ollut panssarivaunun tornista rakennettu, pikakiväärille tarkoitettu teräspesäke nro 1369 jota ei löydetty maastosta. Yksityisalueen pihamaalla sijaitsee teräspesäke nro 1335 sekä teräsbetoninen majoituskorsu nro 1316. Näistä pohjoiseen sijaitsee tien varressa teräsbetoninen majoituskorsu 1318.

Vaalimaanjoen länsipuolella, Latovuorella on teräsbetoninen miehistökorsu nro 1326. Sen kaakkoispuolelle, sotilaskarttaan merkittävä imubetonimenetelmällä valettua pallokorsua nro 1325 ei löytynyt maastosta. Latovuoren pohjoispuolella olevassa metsikössä on pallokorsu 1329 ja Latovuoren koillispuolella, pellon keskellä pallokorsu 1325. Kanssoinvuoren länsipuolella on pallokorsu nro 1402. Korsujen ympäristöissä on kenttälinoitettuja, lähinnä maahan kaivettuja ja vähäiseltä osin kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinoitettuja majoituskorsuja. Torjuntasuuntina ovat pohjoisen, idän ja etelän välillä. Latovuoren etelä- ja itäpuolella on ollut maahan kaivettu panssarivaunun kaivantoeste. Hautat ja este ovat tuhoutuneet viljelysmaiden ja pihojen kohdilta.

Kohteen pohjoisosa on inventoitu vuonna 2009. Rasa-ahonmäen eteläpuolella, tiestä nro 14757 lounaaseen haarautuvan tien varrella on kenttälinoitteita. Tien pohjoispuolella, tienhaarasta n. 40 m päässä on katettu konekivääriasema, jonka koko on 2,5 x 2,5 m. Katto on sortunut. Ampumasektorin keskilinja on suuntaan 105°. Konekivääriasemasta 65 m lounaaseen on maahan kaivettu, seitsemänkulmainen, tasapohjainen kuoppa, jonka halkaisija on 10 m ja syvyys 1 m. Tästä kuopasta 60 m länsilounaaseen sijaitsee pyöreä, alaspäin kapeneva kuoppa, jonka halkaisija on 12 m ja syvyys 4 m. Konekivääriasemaan johtaa yhdyshauta mutta kahta muuta kuoppaa ei ole yhdistetty siihen. Tien eteläpuolella on maahan kaivettuja, yhdys- ja taisteluhautoja ampumapesäkkeineen.

Tienhaarasta n. 100 m kaakkoon on Miehikkälään johtavan tien nro 14757 poikki rakennettu panssarivaunun kivieste. Estettä on tien länsipuolella jäljellä 15 m ja tien itäpuolella 100 metriä kaakko – luode suuntaisena. Länsipuolelta on estettä saatettu purkaa. Tien levennyksen yhteydessä on estekiviä koottu tiiviiksi ryhmäksi ajoradan laidoille. Pystyasennossa seisovien estekivien maanpäällinen osuus on kooltaan keskimäärin 1,5 x 0,7 x 0,7 m. Este on ollut tien kohdalta kaksirivinen mutta se jatkuu kaakon suuntaan yksirivisenä. Tien itäaidalla on esteestä n. 50 m luoteeseen 0,5 m korkealla maavallilla ympäröity pyöreähkö kuoppa, jonka halkaisija on 6 m. Kyseessä saattaa olla panssaritorjuntatykin asema.

Teräspesäke 1335

P: 6718605 I: 543607

Neuvostoliittolaisesta BT-2 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema, joka sijaitsee valtatie 7:n pohjoispuolella, Vaalimaanjoen länsipuolella, yksityisalueen pihamaalla. Aseistuksena on ollut 37 mm:n panssarivaununukuuna. Torni on koottu niittaamalla ja sen asekilven eteen ja ympärille on hitsattu teräksinen lisäsuoja.

Korsu 1316

P: 6718674 I: 543591

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee valtatie 7:n pohjoispuolella, Vaalimaanjoen länsipuolella, yksityisalueen pihamaalla. Korsun sisäänkäynti on näkymättömissä mutta puutar-

hajätteillä täytettyyn kuoppaan johtaa kallioon louhittu yhdyshauta. Arkistotietojen perusteella korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan ja on tarkoitettu 20 hengelle.⁸⁵

Korsu 1318

P: 6718761 I: 543410

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee valtatie 7:n pohjoispuolella, Vaalimaanjoen länsipuolella, tien länsireunalla, kuusikossa. Arkistotietojen perusteella korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan ja on tarkoitettu 10 hengelle.⁸⁶ Keväällä 2011 sisäänkäynti oli täynnä vettä eikä korsua tutkittu sisältä.

Korsu 1326

P: 6718946 I:543754

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Latovuori-nimisen mäen laella, tiheässä sekametsässä. Arkistotietojen perusteella korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan ja on tarkoitettu 10 hengelle.⁸⁷ Keväällä 2011 sisäänkäynti oli täynnä vettä eikä korsua tutkittu sisältä.

Pallokorsu 1329

P: 6719211 I: 543724

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Peräpelto-nimisen tilan pohjoispuolella, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin kaksi kolmasosaa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1327

P: 6719111 I: 543992

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Peräpelto-nimisen tilan ja Kotolantien välisellä pellolla, sähkölinjan alapuolella. Korsu erottuu pellon keskeltä nurmeltuneena kumpuna. Korsun paikkatieto on likimääräinen ja paikannus tehtiin tieltä käsin tähytämällä.

Pallokorsu 1402

P: 6719547 I: 544006

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren länsipuolella, kangasmetsässä. Korsu on kokonaan peitetty maalla. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

VIROLAHTI, KANSSOINVUOREN LINNOITTEET

1000014426

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6719577 I: 544779
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 11.5.2011, osa kohteesta on inventoitu vuonna 2009
 Kuvat: MV/RHO 126351:9-11
 Karttaotteet: Virolahti 28

⁸⁵ Luettelo linnoituslaitteista: Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; Länsivaara & Tolmunen 1996, 30.

⁸⁶ Luettelo linnoituslaitteista: Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; Länsivaara & Tolmunen 1996, 30.

⁸⁷ Luettelo linnoituslaitteista: Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi, T 13545/28. KA; Länsivaara & Tolmunen 1996, 30.

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisulinjan päälinjaan, joka sijaitsee Hämeenkylässä ja Tyllinjärven välissä. Se sijaitsee Kanssoinvuoren koillis-, itä- ja eteläpuolella Häkälänjärventien molemmin puolin. Kohteessa on 17 imubetonimenetelmällä valettua miehistökorsua eli pallokorsut nrot 1405, 1407-1409, 1411-1413, 1415-1424. Pallokorsu 1414 on tuhoutunut jäätyään Häkälänjärventien rakennustöiden alle. Korsujen 1417 ja 1418 välissä on ollut panssarivaunun tornista rakennettu, pikakiväärille tarkoitettu teräspesäke nro 1461, jota ei löytynyt maastosta.

Pallokorsujen ympäristössä on maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja, joiden yhteyteen on tehty kaivettuja ampumapesäkkeitä ja -ulokkeita. Haudat ja pesäkkeet on aikanaan tuettu osittain puumateriaalilla. Osassa pesäkkeistä erottuu vielä jäännöksiä puuri'uksista ja hautojen reunoilta löytyi metallilankoja, joilla tukimateriaalit on kiinnitetty paikoilleen. Taisteluhautojen ja tulasemien päätorjuntasuunta on itä ja kaakko.

Pallokorsu 1405

P: 6719085 I:544273

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren eteläpuolella, Häkälänjärventien länsipuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa. Korsun sisäänkäynnin eteen on myöhemmin rakennettu eteinen ja uudet ilmastointiputket.

Pallokorsu 1407

P: 6719155 I: 544246

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren eteläpuolella, Häkälänjärventien länsipuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Sisäseinät on kalkittu ja sisätiloissa on jäännöksiä lavitsoista.

Pallokorsu 1408

P: 6719193 I: 544298

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren eteläpuolella, Häkälänjärventien länsipuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Sisäseinät on kalkittu ja sisätiloissa on jäännöksiä makuulavitsoista.

Pallokorsu 1409

P: 6719162 I: 544327

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren eteläpuolella, Häkälänjärventien länsipuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1411

P: 6719259 I:544455

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren eteläpuolella, Häkälänjärventien länsipuolella, sekametsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Sisäseinät on kalkittu. Makuulavitsat on purettu.

Pallokorsu 1412

P: 6719359 I: 544508

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren eteläpuolella, Häkälänjärventien länsipuolella, kuusimetsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1413

P: 6719388 I: 544546

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren eteläpuolella, Häkälänjärventien länsipuolella, pellon laidassa. Korsun betonivallusta on näkyvissä sammaloituneena neljäsosa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1415

P: 6719490 I: 544714

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren itäpuolella, Häkälänjärventien itäpuolella. Korsu on kokonaan peitetty maalla ja kivillä. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Sisäseinät on kalkittu. Makuulavitsat on purettu.

Pallokorsu 1416

P: 6719527 I: 544760

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren itäpuolella, Häkälänjärventien itäpuolella. Korsun betonivalusta on näkyvissä kolmannes. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Korsussa on lautalattia ja sisäseinät on kalkittu. Makuulavitoiden jäännöksiä on vielä jäljellä.

Pallokorsu 1417

P: 6719549 I: 544731

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren itäpuolella, Häkälänjärventien itäpuolella. Korsu on kokonaan peitetty maalla ja kivillä. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Sisäänkäynnin eteen on pudonnut suuria kivenlohkareita ilmeisesti viereisen tien rakentamisen yhteydessä.

Pallokorsu 1418

P: 6719677 I: 544813

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren itäpuolella, Häkälänjärventien itäpuolella, tien laidalla. Korsu on peitetty kivillä. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1419

P: 6719752 I: 544864

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren itäpuolella, Häkälänjärventien itäpuolella, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena neljäsosa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Sisäseinät on kalkittu. Makuulavitsat on purettu.

Pallokorsu 1420

P: 6719794 I: 544874

Mahdollinen sijaintipaikka imubetonimenetelmällä valetulle 9 hengen majoituskorsulle eli pallokorsulle, joka sijaitsee Kanssoinvuoren itäpuolella. Korsu erottuu maastosta pyöreämuotoisena kumpuna. Sisäänkäynti on täytetty.

Pallokorsu 1421

P: 6719892 I: 544959

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren koillispuolella, Häkälänjärventien itälaidalla. Korsu on peitetty kokonaan maalla.

Pallokorsu 1422

P: 6719876 I: 545012

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren koillispuolella, Häkälänjärventien itäpuolella. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Korsussa on lautalattia ja sisäseinät on kalkittu. Makuulavitsat on purettu.

Pallokorsu 1423

P: 6719939 I: 545060

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren koillispuolella, Häkälänjärventien itäpuolella. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Korsun sisäseinät on kalkittu.

Pallokorsu 1424

P: 6719987 I: 545070

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinvuoren koillispuolella, Häkälänjärventien itäpuolella. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

VIROLAHTI, KIISKILÄ**1000019244**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6720512 I: 545021
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 11.5.2011
 Kuvat: DG2395:1
 Karttaotteet: Virolahti 29

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisulinjan päälinjaan, joka sijaitsee Hämeenkylässä ja Tyllinjärven välissä. Se sijaitsee Kanssoinpeltojen itäpuolella, Häkälänjärventien molemmin puolin. Kohteessa on kahdeksan imubetonimenetelmällä valettua miehistökorsua eli pallokorsut nrot 1426 - 1433. Pallokorsu 1425 sijaitsee kohteen eteläosassa mutta sitä ei havaittu maastossa.

Korsujen ympäristöissä on maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinoitettuja majoituskorsuja. Päätorjuntasuunta on itään. Pallokorsujen 1427 ja 1428 välissä on hyvin säilynyt, mahdollisesti keskeneräinen, hirsillä tuettu linnoite. Kyseessä on todennäköisesti tähytysasema nro 1046A. Asema on kooltaan 2,5 x 3 m ja sen syvyys on 1 m. Aseman eteläisen seinämän muodostaa 1,5 x 3 m kokoinen, kivillä täytetty hirsiarokku. Asemien edustalla on myös maahan kaivettua panssarivaunun kaivantoestettä.

Pallokorsu 1426

P: 6720189 I: 545136

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinpeltojen itäpuolella, Häkälänjärventien itäpuolella, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmannes. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1427

P: 6720291 I:545113

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinpeltojen itäpuolella, Häkälänjärventien länsilaidalla, vesakossa. Korsu on peitetty maalla lähes kokonaan. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1428

P: 6720366 I: 545089

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinpeltojen itäpuolella, Häkälänjärventien itälaidalla, vesakossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmannes. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Korsun sisäseinät on kalkittu.

Pallokorsu 1429

P: 6720411 I: 545017

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinpeltojen itäpuolella, Häkälänjärventien länsilaidalla, tiheässä kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin neljännes. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Pallokorsu 1430

P: 6720471 I: 544997

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinpeltojen itäpuolella, Häkälänjärventien itälaidalla, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin neljännes. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Pallokorsu 1431

P: 6720591 I: 544977

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinpeltojen itäpuolella, Häkälänjärventien itäpuolella, tiheässä sekametsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Pallokorsu 1432

P: 6720634 I: 544940

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinpeltojen itäpuolella, Häkälänjärventien itäpuolella, sekametsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Pallokorsu 1433

P: 6720643 I: 544901

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kanssoinpeltojen itäpuolella, Häkälänjärventien länsilaidalla, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin neljännes. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

VIROLAHTI, KÄYHKÄ**1000019251****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännos

Muinaisjäännostyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6723072 I: 544926

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 17.5.2011

Karttaotteet: Virolahti 30

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisulinjan päälinjaan, joka sijaitsee Hämeenkylässä ja Tyllinjärven välissä. Kohde sijaitsee Häkälänjärven ja Tyllinjärven Nurmisaaranpohjan välissä. Kohteessa on kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen sekä kenttälinnoitettuja majoituskorsuja, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Torjuntasuunnat ovat välillä pohjoinen, itä ja etelä. Nurmisaaranpohjan rannassa on teräspesäke nro 1515.

Teräspesäke 1515

P: 6723460 I: 544469

Neuvostoliittolaisesta panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema, joka sijaitsee Tyllinjärven Nurmisaaranpohjan etelärannassa, sekametsässä. Pesäke on tuhoutunut kun siitä on poistettu panssarivaunun torni. Jäljellä on enää kivetty kuoppa, jonka läheisyydessä lojuu tornin alaosan kappaleita. Kirjallisten lähteiden perusteella pesäkkeen aseistuksena on ollut 37 mm:n panssarivaununukuuna, joten todennäköisesti torni on otettu BT-2 vaunusta.⁸⁸

7.5 MIEHIKKÄLÄ**MIEHIKKÄLÄ, VUOLTEENKOSKI****1000019279****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 4
 Koordinaatit: P: 6725191 I: 533278
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 15.7.2010 ja 18.5.2011
 Kuvat: DG2436:1-5
 Karttaotteet: Miehikkälä 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee neljässä osassa Vuolteenkosken ympäristössä. Kohteen eteläosassa, Vuolteenkosken kaakkoispuolella on teräsbetonista rakennetut konekivääririkupukorsu nro 252, panssaritorjuntatykin pesäke nro 433, konekiväärrikorsu 302 sekä majoituskorsu 427. Kohteen keski-osassa on teräsbetonista tehdyt panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu 301, tulenjohtokorsu 384 sekä majoituskorsu 303. Kohteen pohjoisosassa ovat majoituskorsu 312 sekä konekiväärrikorsu 304.

Korsujen välissä on kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja ampumapesäkkeineen sekä useita panssarivaunun kiviastelinoja, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuuntana on itä. Esteitä sijaitsee myös kohderajauksien ulkopuolella mm. Kylmälänlammen etelärannoilla. Vuolteenkosken kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 252

P: 6724747 I:533304

Teräsbetoninen konekivääririkupukorsu, joka sijaitsee Vuolteenkosken kaakkoispuolella, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila, jonka seinissä on naamiomaalaukset. Konekivääri on ollut teräksisessä kuvussa, joka on mallia 1940 kevyt. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Majoitustilojen sisäkatoissa on puuverhoilu. Ampumasektorin keskisuunta on 150°.

⁸⁸ Luettelo linnoituslaitteista: Vaalimaan etuasema, Hämeenkylä – Tyllinjärvi, T 13545/28. KA.

Korsu 433

P: 6724828 I:533365

Teräsbetoninen panssaritorjuntatykin pesäke, joka sijaitsee Vuolteenkosken kaakkoispuolella, järven rannalla, sekametsässä. Sisäänkäynnistä laskeudutaan jyrkkiä portaita alas pesäkkeeseen. Asekammion sisäkatossa on puuverhoilu. Ampumasektorin keskisuunta on 40°.

Korsu 302

P: 6724877 I:533301

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Vuolteenkosken kaakkoispuolella, sekametsässä. Sisäänkäynnistä laskeudutaan jyrkkiä portaita alas korsiin. Korsiin on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Konekiväärin aseammioon laskeutuu kapea käytävä, jonka alaosa sekä aseammio ovat veden vallassa. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 30°. Erillinen, yksihuoneinen, eteisellä varustettu majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen katto on holvattu ja sisäpinta on verhoiltu puulla. Majoitustilan seinässä on pitkä, metallikoukuista tehty naulakko.

Korsu 427

P: 6724901 I:533168

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Vuolteenkosken kaakkoispuolella, tien itäpuolella, sekametsässä. Sisäänkäynti on naamioitu kivimuurauksella ja naamiomaalauksella. Kolmiosainen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle ja se on varustettu varauloskäynnillä. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Korsun ulkopuolella on opastaulu.

Korsu 301

P: 6725286 I: 533418

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsi, joka sijaitsee Ridansuon eteläpuolella, yksityisalueen pihapiirissä, kallion juurella. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Korsiin on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja korsi on varustettu varauloskäynnillä. Majoitustilan sisäkatossa on puuverhoilu, joka on purettu osittain. Asekammioiden katoissa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 150°.

Korsu 384

P: 6725327 I: 533267

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Korvenkangas-nimisen mäen eteläosassa, avokallion reunalla. Sisäänkäynnissä on naamiomaalaus. Korsiin on tähystetty teräksiseen suojaputkeen sijoitetulla periskoopilla. Korsi on tarkoitettu 30 hengelle. Sisätiloissa on kaksi majoitushuonetta, keittiötila ja tähystyskammio. Korsun louhinnasta syntynyt kiviaines on kastettu korsun eteläpuolelle, mäen laelle, 3 m leveäksi valliksi jonka korkeus on 1,5 m.

Korsu 303

P: 6725360 I: 533501

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Ridansuon itäpuolella, sekametsässä. Sisäänkäyntiin johtaa 4 m syvä, kallioon louhittu yhdyshauta. Korsiin on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 30 hengelle. Sisäkatossa on puuverhoilu, jonka kiinnitysraudat on poistettu. Kattolankutus voi luhista.

Korsu 312

P: 6725654 I:533459

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kalliokoskentien itälaidalla, tien ja Kylmälänlammen välisellä alueella, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Kolmiosainen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle.

Korsu 304

P: 6725697 I: 533575

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Kylmälänlammen länsirannalla, sekametsässä. Sisäänkäynnin seinässä on naamiomaalaus ja oven vieressä on lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Korsiin on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Kaksiosainen majoitustila on tarkoitettu 30 hengelle ja korsi on varustettu

varauskäynnillä. Majoitustilan sisäkatossa on puuverhoilu, aseammion katossa on metallilevyt. Aseseinä on naamiomaton. Ampumasektorin keskisuunta on 90°. Korsun ulkopuolella on kaksi betonista salaojan tarkistuskaivoa, joiden betonikannet on nostettu pois paikoiltaan. Korsun vieressä olevassa kaivossa on puukansi. Kaivon syvyys on 3,2 m. Kauempana sijaitseva kaivo on täytetty kivillä.

Kuva 67. Korsun 303 majoitustila. Miehikkälä, Vuolteenkoski. Kuva: Tiina Mikkonen 2011 / Museovirasto DG2436:2.

MIEHIKKÄLÄ, RIIHIMÄKI

1000019282

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6726115 I: 534269
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 18. ja 23.5.2011
 Kuvat: DG2425:1-3
 Karttaotteet: Miehikkälä 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa Riihimäki-nimisen mäen ympäristössä. Kohteen länsiosassa, Kylmälanlammen itärintamalla on teräsbetonista tehdyt konekiväärikorso nro 307 ja panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korso 306. Kohteen itäosassa, Riihimäellä on imubetonimenetelmällä valetut miehistökorsut eli pallokorsut nrot 625 ja 624. Riihimäen etelä- ja kaakkoisosassa ovat panssaritorjuntatykin ja konekiväärin kaksikerroksinen korso 352, tulenjohtokorso 314, majotuskorso 316 sekä kolmikerroksinen panssaritorjuntakiväärille ja konekiväärille tarkoitettu korso nro 308.

Korsujen välissä on kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja ampumapesäkkeineen sekä useita panssarivaunun kiviestelinjoja, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuuntina ovat itä ja etelä. Riihimäen kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuu-

riympäristöihin. Panssaritorjuntakiväärin ja konekiväärin yhdistelmäkorso sekä kaksikerroksinen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korso ovat Salpalinjalla harvinaisia linnoituslaitetyyppejä.

Korsu 307

P: 6725826 I: 533834

Teräsbetoninen konekiväärikorso, joka sijaitsee Kylmälänlammen itärannalla, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, jossa on naamiomaalaus. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja korso on varustettu varauloskäynnillä. Majoitustilan sisäkatossa on puuverhoilu, joka on sortumaisillaan. Asekammion katossa on metallilevyt. Aseseinä on naamiomaton. Ampumasektorin keskisuunta on 180°.

Kuva 68. Vuoden 1940 mallisessa tähystyskuvussa on jäljellä mahdollisesti alkuperäinen naamiomaalaus. Miehikkälä, Riihimäki, korsu 307. Kuva: John Lagerstedt 2011 / Museovirasto DG2425:1.

Korsu 306

P: 6725874 I:533868

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korso, joka sijaitsee Kylmälänlammen itärannalla, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu, joka on naamioitu. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja korso on varustettu varauloskäynnillä. Majoitustilan sisäkatossa on puuverhoilu ja asekkammioiden katoissa on metallilevyt. Ampumasektorin keskisuunta on 70°.

Pallokorso 625

P: 6726137 I:534073

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorso eli pallokorso, joka sijaitsee Riihimäen itäpuolella, metsäautoteiden haaran keskellä, sekametsässä. Korso on peitetty kokonaan maalla. Oviaukko on peittynyt näkymättömiin. Ainoastaan korsun metallinen antenniputki erottuu maanpinnalle noin 20 cm matkalta. Ympäristössä on maahan kaivettuja yhdysautoja.

Korsu 352

P: 6726004 I: 534209

Teräsbetoninen, kaksikerroksinen, 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korso, joka sijaitsee Riihimäen eteläosassa, jyrkässä kalliorinteessä. Korsun sisäänkäynti on yläkerrassa. Siihen laskeutuu jyrkkä, kallioon louhittu hauta, jonka seinustoista on irronnut kiviä jotka ovat vierineet oviaukkoon. Haudan seinämät muodostavat sortumavaaran. Yläkerrassa on majoitustilat 20 hengelle sekä panssaritorjuntatykin asekkamio. Tykkikammioista pääsee sen ylä-

puolella sijaitsevaan teräksiseen, vuoden 1940 malliseen tähystyskupuun sekä alapuolella sijaitsevaan konekivääräkammioon. Alakertaan laskeudutaan teräksisiä tikasaskelmia tykkikammion lattiassa olevasta aukosta. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella ja tähystyskupu kivillä ja sementillä. Kummankin asean ampumasektoreiden keskisuunta on 60°.

Korsu 314

P: 6726050 I: 534208

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Riihimäen eteläosassa, osin metsäautotien alla, sekametsässä. Yhdyshauta laskeutuu jyrkästi alas korsun sisäänkäyntiin. Korsun tähystys on tapahtunut teräksisestä, tulenjohtoperiskoopilla varustetusta kuvusta, joka on vuoden 1940 mallia. Sisätiloissa on eteisen lisäksi kaksi huonetta, keittiötila ja kupukammio. Korsussa on majoitustilat 30 hengelle. Sisäkattojen puuverhoilut on poistettu. Seinillä on kaksi puista naulakkoa.

Korsu 316

P: 6726064 I: 534368

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Riihimäen kaakkoisosassa. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila, jonka vastakkaisilla seinillä on oviaukot sisätiloihin. Arkistotietojen perusteella majoitustila on tarkoitettu 30 hengelle ja sen sisäkaton puuverhoilu on purettu.⁸⁹ Sisäänkäynti oli veden täyttämä eikä korsua tutkittu sisältä.

Korsu 308

P: 6726203 I: 534431

Teräsbetoninen panssaritorjuntakiväärin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Riihimäen itäosassa, kalliojyrkänteen laidalla. Pitkä yhdyshauta laskeutuu jyrkästi korsun sisäänkäyntiin. Korsu on rakennettu kolmeen tasoon. Sisäänkäynti on ylimmässä kerroksessa, jossa on majoitustila 40 hengelle. Sen koko on 15,6 x 3 m. Seinustoilla on tilat vuoteita varten, joiden kohdalta huonetila on 1,2 m leveämpi. Majoitustilassa on maalattia. Seinässä on puinen naulakko. Majoitustilan perältä kuljetaan eteishuoneeseen, josta laskeutuu porrasaskelmat panssaritorjuntakiväärin aseammioon. Tämän lattiassa on aukko, josta pääsee alapuolella sijaitsevaan konekiväärin aseammioon. Tikkaat puuttuvat. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, johon nouseaan panssaritorjuntakiväärin aseammioista. Kummankin asean ampumasektoreiden keskisuunta on 50°.

Kuva 69. Panssaritorjuntakiväärin aseammio Miehikkälän Riihimäen korsussa nro 308. Katossa vasemmalla aukko tähystyskupuun. Kuva: Tiina Mikkanen 2011 / MuseovirastoDG2425:2.

⁸⁹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; KYMSLE:n tarkistuskertomus. 1996. ISLE.

Pallokorsu 624

P: 6726441 I: 534419

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Ahopeltojen kohdalla, Rakolantien eteläpuolella, pellon ympäröimässä metsäsaarekkeessa. Korsu on peitetty kokonaan maalla.

MIEHIKKÄLÄ, HYYHMÄVUORI**1000019284****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6726781 I: 535049
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 23.5.2011
 Kuvat: DG2426:1-3
 Karttaotteet: Miehikkälä 3

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Hyyhmävuori-nimisellä mäellä ja mäen kaakkoispuolella, Piikinojansuon itäpuolella. Rakolantien varressa on kolme imubetonimenetelmällä valettua miehistökorsua eli pallokorsut nrot 621 – 623. Piikinojansuon koillispuolella olevalla metsäalueella ovat teräsbetonista rakennetut konekiväärinkorsu nro 309 ja kahden konekiväärin kupukorsu 310/443. Kummallekin korsulle on viitoitus ja ne on varustettu opastauluilla. Saman mäen pohjoispuolella on konekiväärinkorsu nro 313. Kohteen pohjoisosassa, Hyyhmävuorella on kaksi keskeneräistä korsua nrot 355 ja 354, joista viimeksi mainittu on varustettu teräksisellä konekiväärin kuvulla.

Korsujen välissä on kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja ampumapesäkkeineen sekä useita panssarivaunun kiviestelinjoja, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuuntina ovat itä ja etelä. Häyhänlammen pohjoisrannalla on estekivilouhos. Hyyhmävuoren kohteen eteläosa kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kuva 70. Kenttälinnoitettu ampumapesäke ja taustalla kivieste Miehikkälän Hyyhmävuoren kohteessa. Kuva: Tiina Mikkonen 2011 / Museovirasto DG2426:1.

Korsu 309

P: 6726309 I: 534588

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Häyhänlammen ja Rakolantien välisessä sekametsässä, mäenrinteen länsireunalla. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila, jonka seinissä on naamiomaalaus. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 230°. Korsuun johtaa viitoitettu reitti ja sen ulkopuolella on opastaulu.

Korsu 310/443

P: 6726321 I: 534799

Teräsbetoninen kahden konekiväärin kupukorsu, joka sijaitsee Häyhänlammen ja Rakolantien välisessä kuusimetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila, jonka vastakkaisilla seinillä on oviaukot korsun sisätiloihin. Itäosassa on kupukammio ja konekiväärin teräskupu. Länsiosassa on 40 hengen majoitustila sekä kupukammio konekiväärin kupuineen. Kaivolla varustettu majoitustila on myöhemmin kalustettu uudelleen ja sinne on rakennettu makuulavitsat sekä sähkövalaistus. Konekiväärin kuput ovat mallia 1941, raskas. Niiden ampuma-aukkojen ympärille on valettu betoniset siipimuurit sekä lipat. Itäisen konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 90° ja läntisen 220°. Korsuun johtaa viitoitettu reitti ja sen ulkopuolella on opastaulu.

Korsu 313

P: 6726446 I: 534789

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Häyhänlammen ja Rakolantien välisessä sekametsässä, mäenrinteen pohjoisosassa, suon laidassa, kuusikossa. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähitorjuntaan tarkoitettu ampuma-aukko. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäkaton puuverhoiluista on purettu osa. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 60°.

Pallokorsu 623

P: 6726587 I: 534786

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee, Rakolantien etelälaidalla, kuusimetsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla mutta erottuu muuta ympäristöstä korkeampana kumpuna. Sisäänkäynti on suojattu maavallilla.

Pallokorsu 622

P: 6726682 I: 534963

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee, Rakolantien etelälaidalla, kuusimetsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla mutta erottuu muuta ympäristöään korkeampana kumpuna. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Pallokorsu 621

P: 6726682 I: 534963

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee, Hyyhmävuoren länsipuolella, Rakolantiestä pohjoiseen erkanevan metsäautotien risteyksen luoteispuolella, vesakossa. Korsu on peitetty kokonaan maalla mutta erottuu muuta ympäristöään korkeampana kumpuna. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Korsu 355

P: 6726908 I: 535132

Keskeneräinen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Hyyhmävuoren lounaisreunalla, jyrkänteen laidalla. Kallioon on louhittu 12 x 8 m kokoinen kuoppa, jonka syvyys on 3 – 4 m. Korsun sisäänkäynnin ylle on valettu ohut betoninen lippa.

Korsu 354

P: 6726922 I: 535338

Keskeneräinen korsu, joka sijaitsee Hyyhmävuoren kaakkoislaidalla, kallion reunalla. Kallioon on louhittu 10 x 8 m kokoinen kuoppa, jonka syvyys on 3 – 4 m. Sisäänkäyntiin ja osiin seinistä on ehditty tehdä betonivaluja. Kuopan itäreunalla on maalla peitetty teräksinen konekivääririkupu, jonka ampumasektorin keskisuunta on 100°.

MIEHIKKÄLÄ, LAAJANPOHJA**1000019295****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6727129 I: 536071

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 24. ja 25.5.2011

Kuvat: DG2427:1-2

Karttaotteet: Miehikkälä 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Hyyhmävuoren itäpuolella, Rakolantien molemmiin puolin. Kohteen länsiosassa on teräsbetonista rakennetut konekiväärikorsu nro 335 ja panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu 334. Kohteen länsiosassa on kahden konekiväärin korsu nro 333/334, panssaritorjuntatykin pesäke 437 sekä konekiväärikorsu 329. Taustalla sijaitsevat imubetonimenetelmällä valetut miehistökorsut eli pallokorsut nrot 615, 616, 619 ja 620. Karttatietojen perusteella pallokorsun 616 itäpuolella pitäisi sijaita pallokorsut 617 ja 618. Näitä ei kuitenkaan löytynyt maastosta. Rakolantien pohjoispuolella on kenttälainnoitettu, rintamatulta ampuneiden suorasuuntaustykkiä patteri sekä estekivilouhos. Korsujen välissä on kenttälainnoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuuntina ovat itä ja etelä. Kohteen eteläpuolella ja osittain kohteen keskellä on panssarivaunun kivieste.

Korsu 335

P: 6726939 I: 535629

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Hyyhmävuoren itäpuolella, sähkölinjan itäpuolella, metsän ja hakkuualueen rajalla. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähitorjuntaan tarkoitettu ampuma-aukko. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioitu kivillä. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkaton puuverhoiluista on osa romahtanut. Asekammion katossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 220°.

Korsu 334

P: 6727013 I: 535765

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Hyyhmävuoren itäpuolella, Rakolantien eteläpuolella, sekametsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja korsu on varustettu kaivolla ja varauloskäynnillä. Majoitustilan sisäkatoissa on puuverhoilu, jonka kiinnitysraudat on poistettu. Sisäkatto on sortumaisillaan. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 90°.

Pallokorsu 620

P: 6727133 I: 535763

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee, Hyyhmävuoren itäpuolella, Rakolantien eteläpuolella, kuusikossa. Korsu on peitetty kokonaan maalla mutta erottuu muuta ympäristöään korkeampana kumpuna. Tukkeutunut sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Se on varustettu hirsikatoksella, jonka lisäksi yhdyshaudassa on vielä jäännöksiä seinien hirsituennasta. Pallokorsujen säästyneet puurakenteet ovat harvinaisia koko Salpalinjan puolustusketjun alueella.

Pallokorsu 619

P: 6727226 I: 535837

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee, Hyyhmävuoren itäpuolella, Rakolantien pohjoispuolella, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin neljäsosa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Kivilouhos

P: 6727214 I: 535977

Kivilouhos, josta on louhittu panssarivaunun estekiviä. Se sijaitsee Hyyhmävuoren itäpuolella, Rakolantien pohjoislaidalla. Louhoksen leveys on 70 m ja korkeus 2 – 3 m.

Korsu 333/332

P: 6727067 I: 536224

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Karkiakorpi-nimisen pellon luoteispuolella, mäntykankaalla. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Korsussa on varauloskäynti. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinät ovat naamioimattomia. Läntisen konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 230° ja itäisen 60°.

Pallokorsu 616

P: 6727146 I: 536207

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee, Karkiakorpi-nimisen pellon luoteispuolella, Rakolantien eteläpuolella, mäntykankaalla. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin neljäsosa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 615

P: 6727228 I: 536296

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee, Karkiakorpi-nimisen pellon luoteispuolella, Rakolantien eteläpuolella, nuoressa istutetussa metsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla mutta erottuu muuta ympäristöään korkeampana kumpuna. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Tykkipatteri

P: 6727347 I: 536110

Kenttälinoitettu tykkipatteri, joka sijaitsee Laajanpohjansuon kaakkoispuolella, Rakolantien pohjoispuolella, mäntykankaalla. Neljä vierekkäistä, maahan kaivettua tykkiasemaa, joiden torjuntasuunta on kaakkoon. Mahdolliset puiset tukirakenteet on poistettu. Tykkiasema muodostuu maahan kaivetusta kuopasta, jonka torjuntasuuntaan on tehty ampuma-aukko tykkiä varten. Tykkiaseman kummallakin puolella on taisteluhaudan kaltaiset, lyhyet suojakaivannot. Aseistuksesta ei ole tietoja mutta kyseessä on rintamatulta ampuvat suorasuuntaustykit. Tykkiasemien taustalla on maahan kaivettuja kuoppia korsuille ym. Patteri on varustettu opastaululla.

Korsu 437

P: 6727262 I: 536424

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin pesäke, joka sijaitsee Karkiakorpi-nimisen pellon pohjoispuolella, sähkölinjan itäpuolella, sekametsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Tykin kehäkisko ja

hammaskisko ovat vielä paikoillaan. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 60°.

Korsu 329

P: 6727288 I: 536402

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Karkiakorpi-nimisen pellon pohjoispuolella, sähkölinjan itälaidalla, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Yksihuoneinen, holvikattoinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen koko on 8,9 x 3 m ja korkeus 2,2 m. Sisäkaton puuverhoilu on romahtamaisillaan. Majoitustilan lattian keskellä on matalareunainen kaivo ilman kantta. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 100°.

Kuva 71 Korsun 329 majoitustilan lattiassa on matalareunainen juomavesikaivo. Seinillä näkyvät maakuulavereiden sijaintipaikat maalaamattomina alueina. Miehikkälä, Laajanpohja. Kuva: Tiina Mikkanen 2011 / Museovirasto DG2427:2.

MIEHIKKÄLÄ, SALPALINJA-MUSEO

1000019296

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänнос
 Muinaisjäännostyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6727711 I: 536757
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 25 ja 26.5.2011
 Kuvat: DG2444:1-7
 Karttaotteet: Miehikkälä 5

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Raslanmäen ympäristössä Taavetintien molemmiin puolin. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen itäosassa on teräsbetoninen konekiväärinkorsu nro 330 sekä imubetonimenetelmällä valetut miehistökorsut eli pallokorsut nrot 613 ja 612. Pallokorsu 614 sijaitsee vanhan sotilaskartan mukaan korsun 613 kaakkoispuolella. Sitä ei kuitenkaan löydetty maastosta.

Raslanmäen eteläosassa toimii Salpalinja-museo. Sen ympäristössä olevat korsut ja muut linnoitteet on entisöity ja varustettu opastauluin. Museon alueella ovat pallokorsu nro 611, teräsbetonista rakennetut tykkipesäke 360, konekiväärikorsu 326, miehistökorsu 327 sekä tulenjohtokorsu 385, joka on uudistettu aikanaan kokoustilaksi. Raslanmäen itäosassa, museon piha-alueen ulkopuolella on opastauluin varustetut, teräsbetonista rakennetut majoituskorsu 322 sekä panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 321. Kohteen itäpäässä ovat teräsbetonista rakennetut majoituskorsu 219 sekä tykin ja konekiväärin korsu nro 318.

Korsujen ympäristöissä on kenttälinnoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuunnat ovat itään ja etelään. Hautoja ja ampumapesäkekeitä on entisöity Salpalinja-museon alueella. Raslanmäen länsipuolella on taisteluhautoja louhittu kallioon ja vahvistettu osittain betonilla. Taisteluhaudan betonisiin rintasuojiin on tehty ampumatarvikekomeroita.

Asemien etelä- ja itäpuolilla on panssarivaunun nelirivinen kivieste. Kohdassa jossa kivieste leikkaa Taavetin tien on tien molemmilla puolilla oleviin kahteen estekiveen kaiverrettu vaakunaleijonat. Punaisenojanmäellä on kokeilualue, jossa estekivien sijasta on käytetty betonista valettuja, katkaistun pyramidin muotoisia esteitä. Panssariesteitä on alueella toteutettu myös vastarinneleikkauksina sekä maahan kaivettuina kaivantoesteinä.

Kuva 72. Miehikkälän Salpalinja-museon alueella on panssarivaunun esteessä kokeiltu betonisärmiöitä. Kuva: Tiina Mikkonen 2011 / Museovirasto DG2444:1.

Korsu 330

P: 6727399 I: 536418

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Karkiakorpi-nimisen pellon pohjoispuolella, sähkölinjan itälaidalla, sekametsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähtisytykku, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäkaton puuverhoilu on osittain romahtanut. Majoitustilassa on matalareunainen kaivo ilman kantta. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 70°.

Pallokorsu 613

P: 6727606 I: 536472

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Taavetin tien ja Rakolantien risteyksen lounaispuolella, Rakolantien etelälaidalla, sekametsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Pallokorsu 612

P: 6727683 I: 536489

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Taavetin-tien ja Rakolantien risteyksen luoteispuolella, sekametsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Pallokorsu 611

P: 6727723 I:536466

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Taavetin-tien ja Rakolantien risteyksen luoteispuolella, Taavetin tien itä laidalla, museoalueella. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa. Korsun katon ulkopuolel-le on valettu uudet betonijalustat ilmanvaihtoputkelle ja kamiinan savuhormille. Korsuun on rakennettu uudelleen makuulavitsat, se on maalattu sisäpuolelta uudelleen ja se on varustettu kamiinalla. Yhdyslaudan seiniä on tuettu uudelleen puutavaralla. Korsun ulkopuolella on opastaulu.

Korsu 360

P: 6727701 I:536571

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin pesäke, joka sijaitsee Salpalinja-museon alu-eella. Korsuun laskeudutaan taisteluhaudasta jyrkkiä portaita pitkin. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Korsuun on asennettu myöhemmin sähkövalaistus, mu-seotykki ja sen sisäseinät on maalattu uudelleen. Asekammion katossa on metallilevyt. Ase-seinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 200°.

Korsu 326

P: 6727673 I: 536616

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Salpalinja-museon alueella. Korsuun laskeu-dutaan taisteluhaudasta jyrkkiä portaita pitkin. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, jossa on myöhemmin tehty naamiomaalaus. Majoitustila on tarkoitettu 20 hen-gelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkaton puuverhoilu on ilmeisesti uusittu. Asekammion katossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuun-ta on 100°. Korsu on myöhemmin kalustettu uudelleen ja siihen on asennettu sähköt.

Korsu 327

P: 6727722 I:536605

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Salpalinja-museon alueella. Yksihuoneinen ma-joitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on asennettu sähköt sekä uusi, puinen sisäkat-to. Korsussa on museon esineistöä näytteillä. Sisäänkäynnin yläpuolelle on asennettu teräk-sinen turvakaide.

Korsu 385

P: 6727758 I: 536564

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Salpalinja-museon alueella. Korsusta on tähys-tetty tulenjohtoperiskoopilla joka on ollut teräksisestä, vuoden 1940 mallisessa tulenjohtoku-vussa. Yksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 30 hengelle. Korsu on uudistettu sisäpuolelta kokoustilaksi. Se on varustettu uudenaikaisella ilmastointi-/lämmityskojeella, kaikki pintamate-riaalit on uusittu ja korsuun on asennettu sähköt.

Korsu 322

P: 6727873 I: 536921

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Salpalinja-museon itäpuolella, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Korsun katto on ollut tarkoitus vahvistaa ulkopuolelta lohkarekivillä mutta työ on jäänyt kesken. Korsuun on viitoitettu reitti ja sen ulko-puolella on opastaulu.

Korsu 321

P: 6727880 I: 537038

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Salpalinja-museon itäpuolella, sekametsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystys-

kupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja korsu on varustettu varauloskäynnillä. Majoitustilan sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkaatoissa on metallilevyt. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 200°. Kirjallisen lähteen perusteella korsussa on matalareunainen kaivo, joka oli 1996 ilman kantta⁹⁰. Kaivoa ei pystytty keväällä 2010 tarkistamaan koska korsun majoitustilan takaosassa oli vettä. Korsun sisäänkäynnin yläpuolella on puiset suojakaiteet ja kulkua on helpotettu rakentamalla lähiympäristöön portaita.

Korsu 319

P: 6727865 I:537325

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Myllylammen länsipuolella, avokalliolla. Sisäänkäynnin seinissä on naamiomaalaus. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkaton puuverhoilu on osittain sortunut. Korsun sisäänkäyntiin johtavassa kallioon louhitun yhdyshaudan pohjan keskellä on salaojan tarkistuskaivo, jonka halkaisija on 0,5 m ja syvyys 1,8 m. Kaivossa ei ole kantta.

Korsu 318

P: 6728024 I: 537423

Teräsbetoninen tykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Myllylammen ja Pitkälammen yhdistävän vähäisen joen etelärannalla, tien länsilaidalla. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja korsu on varustettu kaivolla. Leveästä sisäänkäynnistä tullaan suoraan tykin asekkamioon, jossa ei ole takaseinää. Tykin teräsreunuksinen ampuma-aukko on epäsymmetrinen ja se voidaan sulkea kahdella saranoidulla teräsluukulla korsun sisäpuolella olevista kahvoista. Tykkikammiossa on maalattia. Konekiväärin asekkamion sisäkatto on verhoiltu metallilevyillä. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 60°. Korsun ulkopuolella on opastaulu.

Korsun tykkikammion toteutus on Salpalinjalla harvinainen. Vastaavalla ampuma-aukolla varustettu korsu on Lappeenrannan Ruohosaareissa. Aseistuksesta ei ole tietoja. Se saattaa olla tarkoitettu pyörillä seisovalle kenttätykille.

Kuva 73 Korsun 318 tykin ampumakammio on rakenteeltaan poikkeuksellinen Miehikkälän Salpalinjamuseon kohteessa. Vasemmalla tykin ampuma-aukko. Asekammio on takaa avoin. Kuva: Tiina Mikkanen 2011 / Museovirasto DG2444:3.

⁹⁰ Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

MIEHIKKÄLÄ KATTILAVUORENSUO**1000019596****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: sotilasleirit
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6728582 I: 536273
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 21.7.2011
 Karttaotteet: Miehikkälä 6

Parakkialueen jäännökset, jotka liittyvät Salpalinjan puolustusketjun rakentamiseen, joka aloitettiin 1940. Kohde sijaitsee Pitkälammen luoteispuolella osin sekametsässä ja osin hakkuu-alueella. Alueella on neljän parakin jäännökset, joista kaksi pohjoisinta (parakit A ja B) ovat olleet kooltaan 30 x 7 m. Eteläisimpien kahden parakin (parakit C ja D) kokoa ei pystytty määrittelemään. Parakeista on jäljellä betoniset uunin pohjat sekä perustustolppia. Keskimmäisen parakin itäpuolella on tiilestä ja betonista rakennettu kellari, joka on sortumaisillaan. Kattilavuorensuon kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

MIEHIKKÄLÄ, SILAKKAKALLIOT**1000019300****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6728337 I: 537687
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 26 ja 27.5.2011
 Kuvat: DG2445:1
 Karttaotteet: Miehikkälä 7

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Myllylammen pohjoispuolella Silakkakallioilla sekä niiden pohjoispuolella. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Silakkakallion eteläosassa on teräsbetonista rakennetut tulenjohtokorsu nro 386 ja majoituskorsu 378. Pohjoisosassa ovat majoituskorsut nrot 377, 379 ja 351. Korsujen ympäristöissä on kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja tulasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuunnat ovat itään ja etelään. Kohteen etelä ja itäpuolella on panssarivaunun kivieste.

Korsu 386

P: 6728230 I: 537638

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Silakkakallioiden eteläpäässä, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Majoitustila on kolmihuoneinen, jonka lisäksi korsussa on kupukammio. Korsusta on tähystetty tulenjohtoperiskoopilla teräksestä, vuoden 1940 mallisesta tulenjohtokuvusta. Korsu on varustettu kaivolla. Sisäkattojen puuverhoilu on poistettu. Korsun ulkopuolella on opastaulu.

Korsu 378

P: 6728227 I: 537669

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Silakkakallioiden eteläpäässä, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Yksihuoneinen, holvikattoinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen koko on 9,3 x 3 m ja korkeus 2,2 m. Sisäkatossa on puuverhoilu. Majoitustilan lattialla on viemäröintijärjestelmään kuuluva kaivo ilman kantta, jonka syvyys on 2 m. Eteistilan lattian ja kokoojakaivon betonointityöt ovat jääneet kesken-eräisiksi.

Korsu 377

P: 6728327 I:537725

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Silakkakallioiden itäosassa, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäkatossa on puuverhoilu, joka on osin luhistunut. Korsun matalareunainen kaivo on täytetty hiekalla ja betonilla. Korsun itäpuolella on kallioon louhittu panssaritorjuntatykin asema. Korsun länsipuolella on avokalliolla betoninen jalusta, jonka koko on 3 x 1,2 m ja korkeus 0,3 m. Jalustan yläpinnassa on teräksisiä kiinnityspultteja.

Korsu 379

P: 6728388 I: 537642

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Silakkakallioiden huipulla, avokalliolla. Yksihuoneinen, holvikattoinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen koko on 9 x 2,8 m ja korkeus 2,3 m. Sisäkatossa on puuverhoilu. Majoitustilan lattialla on viemäröintijärjestelmään kuuluva kaivo ilman kantta, jonka syvyys on 1 m. Korsun kokoojakaivo on keskeneräinen. Sisäänkäyntiin johtavan, kallioon louhitun yhdyshaudan pohjalla on kolme betonilla tuettua saloajan tarkistuskaivoa, jotka on täytetty maalla.

Korsu 351

P: 6728768 I:537744

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kortekorpi-nimisen tilan koillispuolella, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Korsussa on varauloskäynti. Korsun lattia on jäänyt kesken-eräiseksi. Korsun sisätilojen takaosia ei tutkittu koska lattialla oli runsaasti vettä ja jäätä. Korsun katto on ollut tarkoitus vahvistaa ulkopuolelta lohokarekivillä mutta työ on jäänyt kesken-eräiseksi.

MIEHIKKÄLÄ, HÄRKÄMÄKI**1000019299****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6729147 I: 537650
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 27.5. ja 6.6.2011
 Kuvat: DG2446:1-4
 Karttaotteet: Miehikkälä 7

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Pulakorven Härkämäellä. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Härkämäen eteläosassa ovat teräsbetonista rakennetut tulenjohtopesäkkeet nrot 573 ja 572. Pohjoisosassa on kallioon louhittu tulenjohto ja majoitustunneli 387, konekiväärin, panssaritorjuntatykin ja majoitustunnelin yhdistelmä 311/349 sekä koneki-

väärinkorsu nro 343. Korsujen ympäristöissä on kallioon louhittuja ja maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste. Härkämäen kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Härkämäen koillispuolella on Saunamäen kaakkoisosassa sijainnut parakkialue, joka on jäänyt maatilan rakennusten ja pihamaiden alle. Maastossa erottuu enää vähäisiä jälkiä purettujen parakkien perustuksista.

Korsu 573

P: 6728920 I:537761

Teräsbetoninen tulenjohtopesäke, joka sijaitsee Härkämäen eteläosassa, sekametsän ympäröimällä avokalliolla. Pesäke on viidennen lujuusluokan linnoituslaite. Pesäkkeessä on pieni suoja, jossa on majoitustila kahdelle hengelle sekä kalliolle nouseva tähystyskuilu, joka on suljettu yläpäästä teräslevyllä, jonka halkaisija on 150 cm. Levyssä on saranoitu, 38 x 28 cm kokoinen tähystysluukku periskooppia tai haarakaukoputkea varten.

Korsu 572

P: 6729085 I: 537700

Teräsbetoninen tulenjohtopesäke, joka sijaitsee Härkämäen itäreunan keskiosassa, tiheässä kuusimetsässä, avokallion reunalla. Pesäke on viidennen lujuusluokan linnoituslaite. Pesäkkeessä on pieni suoja, jossa on majoitustila kahdelle hengelle sekä kalliolle nouseva tähystyskuilu, joka on suljettu yläpäästä teräslevyllä, jonka halkaisija on 150 cm. Levyssä on saranoitu, 38 x 28 cm kokoinen tähystysluukku periskooppia tai haarakaukoputkea varten.

Kuva 74. Tulenjohtopesäkkeen tähystyskuilu on suljettu yläosastaan teräksisellä tulenjohtolevyllä, jossa on pieni saranoitu luukku. Kuva: Tiina Mikkanen 2011 / Museovirasto DG2446:3.

Korsu 387

P: 6729168 I: 537550

Kalloon louhittu majoitus- ja tulenjohtotunneli, joka sijaitsee Härkämäen pohjoisosassa, sekametsää kasvavan kalliorinteen juurella. Majoitustilaa on ollut tarkoitus rakentaa 120 hengelle mutta louhintatyöt mm. tähystyskuilun osalta ovat jääneet keskeneräiseksi.⁹¹ Kallion sisään on louhittu mutkittava tunneli, jonka kokonaispituus on 22 m. Tunnelin leveys on suuaukos- sa 3 m ja käytävän takaosassa 6,8 m. Betonointitöitä ei ole tehty

⁹¹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Korsu 311/348

P: 6729237 I: 537548

Kallioon louhittu majoitustunneli, jonka yhteydessä on panssaritorjuntatykin ja konekiväärin tuliasemat. Kohde sijaitsee Härkämäen pohjoisosassa, jyrkässä rinteessä, kuusimetsässä. Yläosassa on panssaritorjuntatykin pesäke, jonka yhteydessä on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioitu muutamilla kivillä. Pesäkkeen eteisen lattiasa on aukko, josta johtaa 9 m syvä pystykuilu alakertaan, jossa on kallioon louhittu miehistötunneli ja konekiväärin tuliasema. Aukko on suljettu teräsristikolla. Alakertaan pääsee myös kallion juurelta, omasta sisäänkäynnistä, jonne on myöhemmin rakennettu puuportaat helpottamaan kulkemista.

Alakerran majoitustunneli on T-kirjaimen muotoinen. Maanalaisten tilojen kokonaispituus on 45 m. Tunneli on 2,7 – 4,6 m leveä. Majoitustilan henkilömäärästä on ristiriitaisia tietoja. Tunneli lienee tarkoitettu 80 hengelle. Yläkertaan johtavasta pystykuilusta puuttuvat tikkaat. Konekiväärin aseseinä on tehty betonista. Ampuma-aukon ympärystä on myöhemmin muokattu ja ilmeisesti korsuun on ollut tarkoitus asentaa kehäkiskolla kääntyvä, metallisella erikoisjalustalla oleva konekivääri. Tykin ja konekiväärin ampumasektoreiden keskisuunta on 320°. Aseseinät on naamioitu kivimuurauksilla. Korsun ulkopuolella on opastaulu.

Korsu 343

P: 6729378 I: 537360

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Härkämäen luoteispuolella, pohjoiseen johtavan metsäautotien/polun itälaidalla, sekametsässä. Sisäänkäynnin vieressä on korsun lähi-puolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1939 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Korsussa on varauloskäynti ja kaivo. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja sen sisäkatossa on puuverhoilu. Konekiväärin asekkamion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 340°. Korsun ulkopuolella on kenttälainoitettu ajoneuvokuoppa.

MIEHIKKÄLÄ, NIEMI**1000019594****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6730062 I: 537261
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 6.6.2011
 Kuvat: DG2447:1-2
 Karttaotteet: Miehikkälä 8

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Pulakorven ja Vaalimaanjoen välisellä alueella. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen eteläosassa ovat teräsbetonista rakennetut majoituskorsu nro 341 ja konekiväärinkorsu 340. Pohjoisosassa ovat majoituskorsut nrot 338 ja 337. Korsujen ympäristöissä on kallioon louhittuja ja maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kaivantoeste, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Haudat ja tuliasemat ovat osin hävinneet piha-alueiden kohdilta. Päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kiviaste.

Korsu 341

P: 6729841 I: 537083

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Tuomela-nimisen tilan koillispuolella, pellon itäpuolella, erittäin tiheässä sekametsässä. Korsun katolla on pystyyn kuolleita, kuivia mäntyjä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Yksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 8 hengelle. Se on varustettu kaivolla. Sisäkatossa on puuverhoilu.

Korsu 340

P: 6729841 I:537134

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Tuomela-nimisen tilan pohjoispuolella, erittäin tiheässä sekametsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Korsussa on varauloskäynti ja kaivo. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja sen sisäkatossa on puuverhoilu. Konekiväärin asekkamion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 160°.

Korsu 338

P: 6730161 I: 537297

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Jokela-nimisen tilan länsipuolella, yksityisalueen pihamaalla. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1939 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Kirjallisten lähteiden perusteella korsun majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja sisäkatossa on puuverhoilu.⁹² Korsun sisäänkäynti oli kesällä 2011 veden täyttämä eikä sitä tutkittu sisältä.

Korsu 337

P: 6730333 I: 537307

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Vuorikosken eteläpuolella, kuusimetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Sisäkatossa on puuverhoilu.

MIEHIKKÄLÄ, RAUHALA**1000019301****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyypit: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: sotilasleirit

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6730200 I: 536500

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 21.7.2011

Karttaotteet: Miehikkälä 8

Jäänökset parakkialueesta, joka liittyy vuonna 1940 aloitettuun Salpalinjan puolustusketjun rakentamiseen. Kohde sijaitsee Riitahuusinpellon itäpuolella, Takamaantie 190:n pohjoispuolella, sekä Nurmijärven lounaispuolelle johtavan metsäautotien varressa. Alueella on kuuden parakin jäänökset. Parakit ovat olleet 16 x 7 m kokoisia. Niistä on jäänyt jäljelle betonisia perustustolppia sekä suurempia (1 x 1 m, korkeus 0,5 – 1 m) betonisia jalustoja. Noin 70 m pohjoiseen Takamaantiestä on epämääräisempi talon perustus ja kaksihuoneinen, romahtamisillaan oleva kellari. Näiden liittymisestä parakkialueeseen ei ole tietoja.

⁹² Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

MIEHIKKÄLÄ, SAUNALEHDONKANGAS**1000019302****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6731777 I: 537185
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 6. ja 7.6.2011
 Kuvat: DG2477:1
 Karttaotteet: Miehikkälä 9

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Sen eteläosa sijaitsee Nurmijärven itäpuolella, Vaalimaanjoen länsirannalla. Alueella on yksi teräsbetonista rakennettu majoituskorsu nro 420. Pohjoisosa on Karjunveräjänniittyjen ja Korsumäen välisellä metsäalueella. Alueella ovat teräsbetoniset konekiväärikorset nrot 358 ja 438, majoituskorsu 359 ja erillinen teräsbetoninen panssaritorjuntatykin suoja. Korsujen ympäristöissä ja taustoilla on kallioon louhittuja ja maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste.

Korsu 420

P: 6730839 I: 537044

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Välikosken ja Nurmijärven välisessä kuusimetsässä. Kolmihuoneisen korsun majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Korsussa on kaivo. Tien reunassa on korsuun opastava 1950-luvulla rakennettu puuviitta. Korsun ulkopuolella on myös uudempi Salpapolun opastaulu.

Korsu 358

P: 6731789 I: 537287

Teräsbetoninen konekiväärikorset, joka sijaitsee Karjunveräjänniittyillä, Muhikontien länsipuolella, jyrkän kalliorinteen yläosassa. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja sen sisäkatossa on puuverhoilu. Konekiväärin aseammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 60°.

Korsu 438

P: 6731945 I: 537246

Teräsbetoninen konekiväärikorset, joka sijaitsee Karjunveräjänniittyillä, Muhikontien pohjoispuolella, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila sekä korsun lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Kirjallisten lähteiden perusteella kaivolla varustettu majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja sen sisäkatossa on puuverhoilu, konekiväärin aseammion sisäkatossa on metallilevyt ja korsu on myöhemmin kalustettu uudelleen.⁹³ Aseseinät, siipimuuri ja sisäänkäynti on naamioitu kivimuurauksilla. Ampumasektorin keskisuunta on 120°. Korsu on lukittu eikä sitä ole tutkittu sisältä.

⁹³ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

Korsu 359

P: 6731988 I:537697

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Korsunmäen eteläosassa, sekametsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Sisäkatossa on puuverhoilu.

Panssaritorjuntatykin suoja

P: 6732024 I: 537650

Teräsbetonista rakennettu panssaritorjuntatykin suojatila, joka sijaitsee Korsunmäen eteläosassa, kallion juurella.

MIEHIKKÄLÄ, SUURI PAHALAMPI**1000019303****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6732495 I: 537946

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 7.6. ja 20.7.2011

Kuvat: DG2478:1

Karttaotteet: Miehikkälä 10

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Suuri Pahalampi -nimisen kosteikon itäpuolella, Korsunmäen ja Salmilammen pohjoisosan välisellä alueella. Kohteen eteläosassa on teräsbetoninen majoituskorsu nro 413 ja keskiosassa majoituskorsu 412. Pohjoisosassa, Salmilammen koillisrannalla on keskeneräinen korsu nro 364, jolle on ehditty louhia ainoastaan kuoppa kallioon. Korsujen ympäristöissä ja taustoilla on kallioon louhittuja ja maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssari-vaunun kivieste.

Kuva 75. Majoituskorsun nro 412 sisäänkäynti, jossa on betonikatossa panssaritorjuntatykin suojatila.
Kuva: Tiina Mikkonen 2011 / MuseovirastoDG2478:1.

Korsu 413

P: 6732198 I: 537826

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Korsunmäen itäosassa, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Korsussa on matalareunainen kaivo.

Korsu 412

P: 6732450 I: 537901

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Suuren Pahalammen itäpuolella, kuusimetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkatossa on puuverhoilu. Korsun ulkopuolella, sisäänkäynnin edessä on viemärikaivo.

MIEHIKKÄLÄ, SALMILAMPI**1000019304****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6733324 I: 538915

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 7 – 8.6.2011

Kuvat: DG2479:1-2

Karttaotteet: Miehikkälä 11

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Salmilammen ja Orjasaarensuon välisellä metsäalueella. Kohteen eteläosassa on kaksi konekivääräkupukorsua nrot 441 ja 371, joiden teräksisten konekivääräkupujen yhteydessä on hirsistä rakennetut majoitustilat. Kohteen pohjoisosassa on teräsbetonista rakennetut konekivääräkorsut nrot 369 ja 368 sekä majoituskorsu 383.

Korsujen ympäristöissä ja taustoilla on kallioon louhittuja ja maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä korsukuoppia, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuunnat ovat itään ja etelään. Kohteen itä- ja eteläpuolella on panssarivaunun kivieste.

Korsu 441

P: 6733226 I:538593

Teräksestä, kivistä ja hirsistä rakennettu konekivääräkupukorsu, joka sijaitsee Juurinotkon pohjoispuolella. Konekivääri on sijoitettu teräksiseen, vuoden 1943 malliseen konekivääräkupuun. Kuvun yhteyteen on rakennettu hirsillä tuettu korsu, jonka katto on sortumaisillaan. Korsun ja kuvun sisätiloja ei ole tutkittu. Ampumasektorin keskisuunta on 90°.

Korsu 371

P: 6733501 I: 539161

Teräksestä, kivistä ja hirsistä rakennettu konekivääräkupukorsu, joka sijaitsee Orjansaarinimisellä maastonkohoumalla, sekametsässä. Konekivääri on sijoitettu teräksiseen, vuoden 1943 malliseen konekivääräkupuun, jonka ympärillä on betonirakenteita. Kuvun yhteyteen on rakennettu hirsillä tuettu, 8 x 5 m kokoinen korsu, jonka katto on sortumaisillaan. Korsun katon nousee 1 x 1 m kokoinen hirsillä tuettu kuilu. Korsun ja kuvun sisätiloja ei ole tutkittu. Ampumasektorin keskisuunta on 220°.

Korsu 369

P: 6733900 I: 539292

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Jussinmäen länsipuolella, suon länsirannalla, sekametsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Kirjallisten lähteiden perusteella kaivolla varustettu majoitus-tila on tarkoitettu 8 hengelle, sen sisäkaton puuverhoilu on purettu ja konekiväärin asekkamion sisäkatossa on metallilevyt.⁹⁴ Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 30°. Korsuun johtavan yhdyshaudan seinämät ovat romahtaneet sisäänkäynnin edessä eikä korsua ole tutkittu sisältä.

Korsu 368

P: 6733995 I: 539235

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Jussinmäen länsipuolella, suon länsirannalla, kuusimetsässä. Korsu on varustettu teräksisellä konekiväärin kuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä jotka on vahvistettu paikoilleen teräsvaijereilla. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu matalareunaisella kaivolla. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Asekkamion ampumasektorin keskisuunta on 140° ja konekiväärin kuvun 70°. Korsuun johtavan yhdyshaudan seinämät ovat romahtaneet sisäänkäynnin edessä ja ympäröivät kalliopinnat ovat rapautuneet. Korsun vieressä on kallioon louhittu kuoppa korsulle, joka on jäänyt keskeneräiseksi. Kuopan koko on 10 x 5 m ja syvyys 3 – 4 m.

Kuva 76. Korsun nro 368 majoitustilassa on seinässä antennin läpivienti (merkitty nuoli-symbolilla) sekä radiolaitteiston maadoitusliitos, (merkitty \perp -symboleilla). Vasemman seinän maalaamattomassa kohdassa on ollut liesi ja oikeassa nurkassa matalareunainen juomavesikaivo. Kuva: Tiina Mikkanen 2011 / Museovirasto DG2479:1.

Korsu 383

P: 6734108 I: 539186

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Jussinmäen länsipuolella, suon länsirannalla, havumetsässä. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkatossa on puuverhoilu. Korsun varauloskäynti on rakennettu poikkeuksellisesti. Sen aikanaan teräspalkeilla suljettu aukko sijaitsee korsun nurkassa, lattian rajassa. Aukosta pääsee kallioon louhittuun tunneliin, joka johtaa korsun idän puolelle. Tunnelin pituus on noin 8 m. Tunnelin katto on rapautunut ja siitä on pudonnut kiviä. Korsun sisäänkäynnin eteen on pudonnut yhdyshaudan rapautuneista kallioseinämistä kiviä.

⁹⁴ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpälän linnoitteista. ISLE.

MIEHIKKÄLÄ, ORJANSAARENSUO**1000019305**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6734531 I: 538765
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 8.6.2011
 Kuvat: DG2480:1
 Karttaotteet: Miehikkälä 11

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Orjasaarensuon länsipuoleisella metsäalueella. Kohteen eteläosassa on konekiväärikupukorsu nro 374, joka on osaksi rakennettu hirsistä sekä teräsbetoninen konekiväärikorsu nro 373. Korsujen ympäristöissä ja taustoilla on kallioon louhittuja ja maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä korsukuoppia, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Kohteen pohjoisosan kenttälinoitettua aluetta ei ole tutkittu maastossa. Päätorjuntasuunnat ovat pohjoiseen ja itään. Kohteen pohjois- ja itäpuolella on panssarivaunun kivieste.

Korsu 374

P: 6734394 I: 539108

Teräksestä, betonista, kivistä ja hirsistä rakennettu konekiväärikupukorsu, joka sijaitsee Orjasaarensuon länsipuolella, sekametsässä. Konekivääri on sijoitettu teräksiseen, vuoden 1943 malliseen konekiväärikupuun, joka on betoniperustalla. Kuvun yhteyteen on rakennettu hirsillä tuettu korsu, jonka katto on sortumaisillaan. Korsun katolle nousee sen sisäosista 1 x 1 m kokoinen hirsillä tuettu kuilu. Korsun ja kuvun sisätiloja ei ole tutkittu. Ampumasektorin keskisuunta on 130°.

Korsu 373

P: 6734451 I: 539086

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Orjasaarensuon länsipuolella, sekametsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1943 mallisella konekiväärikuvulla, joka on naamioitu kivillä ja maalla. Kirjallisten lähteiden perusteella majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja sen sisäkatossa on puuverhoilu.⁹⁵ Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Asekammion ja konekiväärikuvun ampumasektoreiden keskisuunta on 330°. Korsun sisäänkäynti oli täynnä vettä eikä sitä tutkittu sisältä. Korsun ulkopuolella, ampumasektorissa on betoninen 70 x 70 cm kokoinen, avoin kaivo, joka oli täynnä vettä. Korsun länsipuolella on 1950-luvulla valmistettu, korsulle opastava puinen viitta.

MIEHIKKÄLÄ, JUURIKKOJÄRVI**1000019306**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

⁹⁵ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

Koordinaatit: P: 6735515 I: 539268
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 8-9.6.2011

Kuvat: DG2481:1

Karttaotteet: Miehikkälä 12

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Juurikkojärven eteläpuolella, Raunio-nimisen suon ja Syvän Valkjärven välisellä metsäalueella. Kohteen länsipäässä on konekivääririkupukorsu nro 374, joka on osaksi rakennettu hirsistä sekä teräsbetonista rakennetut konekiväärrikorsu nro 366, majoituskorsu 376 ja tulenjohtopesäke 575. Kohteen keskiosassa ovat teräsbetoniset konekiväärrikorsu nro 365 ja majoituskorsu 372 sekä teräksinen konekiväärrikupupesäke 602. Korsujen ympäristöissä ja taustoilla on lähinnä maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä korsukuoppia, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuunta on kaakkoon. Kohteen eteläpuolella on panssarivaunun kolmirivinen kivieste.

Korsu 366

P: 6735213 I: 538622

Teräsbetoninen konekiväärrikorsu, joka sijaitsee Juurikkojärven eteläpuolella, sekametsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivillä. Majoitustila on tarkoitettu 8 hengelle ja sen sisäkatossa on puuverhoilu. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 160°. Korsun länsipuolella, tien varressa on 1950-luvulla valmistettu, korsulle opastava puinen viitta.

Korsu 376

P: 6735259 I: 538576

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Juurikkojärven eteläpuolella, sekametsässä. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle ja sen sisäkatossa on puuverhoilu, joka on sortumaisillaan. Korsu on varustettu kaivolla.

Korsu 575

P: 6735329 I:538659

Teräsbetoninen tulenjohtopesäke, joka sijaitsee Juurikkojärven eteläpuolella, avokallion reunalla, mäntymetsässä. Pesäkkeessä on pieni suoja, jossa on majoitustila kahdelle hengelle sekä kalliolle nouseva tähystyskuilu, joka on suljettu yläpäästä teräslevyllä, jonka halkaisija on 150 cm. Levyssä on saranoitu, 38 x 28 cm kokoinen tähystysluukku periskooppia tai haarakaukoputkea varten. Tähystyskuilun pohjalla on jäännökset puisesta tähystystasosta.

Korsu 365

P: 6735498 I:539388

Teräsbetoninen konekiväärrikorsu, joka sijaitsee Juurikkojärven kaakkoispuolella, sekametsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivillä. Korsussa on kaivo. Yksihuoneinen majoitustila on kooltaan 3,7 x 2,2 m ja tarkoitettu 8 hengelle. Huonekorkeus on 1,9 m. Sen sisäkatossa on puuverhoilu. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 220°.

Korsu 375

P: 6735519 I:539422

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Juurikkojärven kaakkoispuolella, sekametsässä. Sisäänkäynnistä laskeutuu puiset portaat alas korsuun. Kirjallisten lähteiden perusteella majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle, se on varustettu kaivolla ja sisäkatossa on puuverhoilu.⁹⁶ Korsun majoitustilassa oli vettä eikä sitä tutkittu sisältä. Sisäänkäyntiin on valunut maata yhdyspuuraidan seinämistä, jotka ovat sortumaisillaan.

⁹⁶ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpaliinjan linnoitteista. ISLE.

Korsu 602

P: 6735751 I:539773

Teräksestä, betonista ja hirsistä rakennettu konekivääririkupupesäke, joka sijaitsee Juurikkojärven ja Syvän Valkjärven välisen kannaksen eteläosassa, mäntymetsässä. Konekivääri on ollut teräksisessä, vuoden 1943 mallisessa konekiväärikuvussa, joka on pystytetty betoniseinien päälle. Pesäkkeen sisäänkäynti on hirsirakenteinen ja se on tukkeutunut ja sortumaisillaan.

MIEHIKKÄLÄ, SAIVIKKALAN LINNOITTEET**1000019307****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 18
 Koordinaatit: P: 6726765 I: 538421
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 17.5.2011
 Kuvat: DG2482:1-2
 Karttaotteet: Miehikkälä 13 ja 14

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se on Salpalinjan oikaisuasemaan liittyvä etuasema, jonka rakentaminen aloitettiin syyskesällä 1944. Alueelle rakennettiin kenttälinoitetut taisteluasemat, joiden yhteyteen valettiin imubetonimenetelmällä 25 majoituskorsua eli pallokorsua, joista 18 löytyi maastosta. Korsut rakennettiin jo aikanaan osin talojen pihamaille, Miehikkälän kirkonkylän reunalle. Saivikkalan linnoitteet kuuluvat valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Pallokorsu nro 645 on sijainnut paloaseman pihalla ja se on ilmeisesti purettu. Pallokorsu 643 on jäänyt Muurikkalantien eteläpään kevyenliikenteen väylän alle. Korsu 642 on ilmeisesti purettu Ojatien uusien talojen rakentamisen yhteydessä. Korsut 635 ja 634 ovat todennäköisesti jäljellä Miehikkälän hautausmaan pohjoislaidalla, aidan ulkopuolella mutta niistä ei näkyneet rakenteita maan pinnalle eikä niitä pystytty paikallistamaan. Korsu 628 on jäänyt Juoksumäkienpolun itäpäässä tonttimaan alle. Pallokorsua 631 etsittiin Hauhiantien eteläpään länsipuolella olevan varikkoalueen ympäristöstä muttei löydetty.

Korsujen ympäristöissä ja taustoilla on siellä täällä havaittavissa harvahkoja jäännöksiä maahan kaivetuista kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoista joita ei ole merkitty vanhoihin sotilaskarttoihin. Kohteen itäreunalla on ollut maahan kaivettu panssarivaunun kaivantoeste, josta on säilynyt maastossa vähäisiä osia. Päätorjuntasuuntana on ollut itä.

Pallokorsu 649

P: 6725713 I: 538627

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee, Rikelinmäen pohjoisosassa, yksityisalueen pihapiirissä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammu-loituneena noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 648

P: 6725761 I: 538332

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee, Rikelinmäen etelälaidalla, Vuoristo-nimisen tilan länsipuolella, pellon laidalla. Korsun betonivalu on peitetty ohuella maakerroksella. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 647

P: 6726147 I: 538184

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Keskustie 12:n tontilla, yksityisalueen pihamaalla. Korsun betonivalun laki erottuu maanpinnan yläpuolelle. Sisäänkäynti on täytetty.

Pallokorsu 646

P: 6726195 I:538226

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee, keskustie 8:n tontilla, pihamaalla. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Korsu on muutettu kellariksi ja sisäänkäynnissä on uusia muurauksia sekä puinen katos.

Pallokorsu 644

P: 6726414 I:538313

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Miehikkälän paloaseman takapihalla, Huudinojan eteläpuolella. Korsun betonivalusta on näkyvissä kolmasosa. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 654

P: 6726571 I:538350

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Muurikkalantie 2:n tontilla, yksityisalueen pihamaalla. Korsun betonivalusta on näkyvissä neljäsosa. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 641

P: 6726574 I:538563

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Peltotien ja Ojatien risteyksessä. Korsun betonivalun laki erottuu maanpinnan yläpuolelle. Sisäänkäynti on täytetty.

Pallokorsu 640

P: 6726627 I:538540

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Peltotie 3:n tontin länsipuolella, pellon keskellä. Korsun betonivalun laki erottuu maanpinnan yläpuolelle. Sisäänkäynti on täytetty.

Pallokorsu 639

P: 6726683 I: 538515

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Muurikkalantie 7:n tontilla, yksityisalueen pihamaalla. Korsun betonivalun laki erottuu maanpinnan yläpuolelle. Sisäänkäynti on täytetty.

Pallokorsu 638

P: 6726723 I: 538521

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Muurikkalantie 9:n tontilla, pihamaalla. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Korsu on muutettu kellariksi ja sisäänkäynnissä on uusia muurauksia sekä puinen katos.

Pallokorsu 637

P: 6726786 I: 538503

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Miehikkälän hautausmaan itäpuolella, Muurikkalantien länsilaidalla. Korsu on peitetty kokonaan maalla ja sisäänkäynti oksilla. Betonisen hormin yläosa on ainoa rakenne, joka erottuu maastosta.

Pallokorsu 636

P: 6726874 I:538482

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Miehikkälän hautausmaan koillispuolella, aidan ulkopuolella. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin viidennes. Sisäänkäynti on tukittu.

Pallokorsu 633

P: 6727048 I: 538367

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Miehikkälän hautausmaan pohjoispuolella, mäntymetsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Tukkeutunut sisäänkäynti sijaitsee kuopassa, jonka reunojen hirsituennasta on vielä jäännöksiä jäljellä. Korsun sisäänkäynnin yläpuolella on hirsistä rakennettu katos, joka on lahonneena jäljellä. Pallokorsujen säilyneet puurakenteet ovat harvinaisia Salpalinjan puolustusketjun alueella.

Pallokorsu 632

P: 6727113 I: 538344

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Hurttalan tien ja Hauhiantien risteyksen pohjoispuolella. Korsun betonivalun laki erottuu maanpinnan yläpuolelle. Sisäänkäynti on täytetty.

Pallokorsu 630

P: 6727245 I: 538375

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Juoksumäkientien etelälaidalla, yksityisalueen pihamaalla. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Korsun sisäänkäyntiä on muutettu.

Pallokorsu 629

P: 6727266 I: 538416

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Juoksumäkientien etelälaidalla, yksityisalueen pihamaalla. Korsu on peitetty kokonaan maalla.

Pallokorsu 627

P: 6727338 I: 538480

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Juoksumäkienpolun itäpään ja Hurttamaantien välissä, yksityisalueen pihamaalla. Korsun betonivalusta on näkyvissä kaksi kolmannesta. Korsuun on rakennettu sauna.

Pallokorsu 626

P: 6727690 I:538042

Imubetonimenetelmällä valetun 9 hengen majoituskorsun eli pallokorsun todennäköinen sijaintipaikka Lammasvuoren kaakkoispuolella, Hauhiantien länsipuolella. Tienristeyksen vieressä erottuu vesakon keskeltä kivillä peitetty, pyöreä kumpu. Korsun selkeitä rakenteita ei ole näkyvissä.

MIEHIKKÄLÄ, TAIPALE**1000019308****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6727778 I: 541254
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 21.7.2012
 Karttaotteet: Miehikkälä 15

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se sijaitsee Vaalimaajoen etelärannalla, Miehikkälän kirkonkylän koillispuolella. Joen ranta on varustettu maahan kaivetuilla tai kallioon louhituilla, kenttälinnoitetuilla yhdys- ja taisteluhaidoilla, joiden yhteydessä on tu-

liasemia ja kenttälinoitettuja korsuja. Linnoitteita on tutkittu maastossa ainoastaan kolmella alueella, jotka on rajattu maastotietokantaan. Linnoitteita on karttatietojen perusteella kuitenkin koko matkalla Härkämäen ja Kataisenniemen välisellä alueella. Taipaleen kylän kohdalla on betoninen majoituskorsu sekä betonilla tuettu avoin konekivääriasema.

Korsu

P: 6727778 I: 541254

Teräsbetoninen korsu, joka sijaitsee Taipaleen kylän koillispuolella, Vaalimaanjoen etelärannalla, hakkuuaukiolla. Korsussa on kaksi sisäänkäyntiä, jotka ovat täynnä vettä. Korsua ei ole tutkittu sisältä. Siitä ei löydy kirjallisia lähteitä. Kyseessä on todennäköisesti majoituskorsu.

MIEHIKKÄLÄ, TIAISKORVENMÄKI

1000019597

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6734376 I: 543309

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2009 INVENTOINTI

Aika: 20.8.2009

Kuvat: DG2483:1

Karttaotteet: Miehikkälä 16

Kuva 77. Miehikkälän Tiaskorvenmäen tuliaseman oikeanpuoleisessa huoneessa on betonin sisään valettu T-37 panssarivaunun teräksinen torni. Ampuma-aukko näkyy rakenteen päätyseinässä. Kuva: John Lagerstedt 2009 / Museovirasto DG2483:1.

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Tiaskorvenmäen etelärinteellä, Tiaskorvenpolun länsipuolella, nuorena kuusikossa. Kohteessa on maahan kaivettu taisteluhauta, jonka torjuntasuunta on kaakkoon. Haudan länsipäässä on betoninen tuliasema, jonka sisään on valettu panssarivaunun teräksinen torni. Rakenne on ainoa laatuaan koko Salpalinjan puolustusketjun alueella. Kohteesta ei ole löytynyt kirjallisia lähteitä.

Tuliasema

P: 6734352 I: 543287

Betoninen tuliasema, jossa on kaksi huonetta. Läntisemmässä on betonin sisään valettu neuvostoliittolaisen T-37 panssarivaunun teräksinen torni. Tornin pikakivääri on ollut pallonivelessä, jolle on puhkaistu aukko betoniseinään. Ampumasektorin keskisuunta on 190°. Itäisempi huone on ilmeisesti toiminut suojatilana. Betonirakenteen ulkomitat ovat 3,5 x 1,8 m. Rakenne on ainoa laatuaan koko Salpalinjan puolustusketjun alueella.

7.6 LUUMÄKI**LUUMÄKI, KAMMARVUORI****1000019252**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 5
 Koordinaatit: P: 6748312 I:524922
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 15. ja 18.7.2011
 Karttaotteet: Luumäki 1

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjuun kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Kohteessa on panssarivaunun kiviästä. Kaksirivistä kiviästä on Kurvinjärven länsirannalla, sekä Pitkäkorven ja Moitjärven pohjoisosan välisellä alueella. Estelinjan pohjoisen tai lännen puoleisilla mäillä saattaa olla kenttälinnoitteita mutta alueita ei ole tutkittu.

LUUMÄKI, LOPSANMÄKI**1000019669**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 5
 Koordinaatit: P: 6753740 I: 527528
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 6. ja 15.7.2011
 Kuvat: DG2541:1-2
 Karttaotteet: Luumäki 2

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjuun kuuluvaa Hamina – Taavetti -linjaa, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee viidessä osassa Lopsanmäen ympäristössä, Salpausselän harjun huippua kulkevien valtatie 6:n ja rautatien molemmin puolin, kangasmetsässä.

Kohteen keskiosassa, Okkolantien eteläpuolella on teräsbetoninen majoituskorsu Pu201 sekä betoninen koerakennelma. Alueella on maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja ampumapesäkkeineen sekä kenttälinoitettujen majoituskorsujen kuoppia, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuuntina ovat itä ja kaakko. Nuijamäen kaakkoispuolella on 2 m syvän kaivannon pohjalle valettu 15 x 7 m kokoinen betonikorsun lattia, mutta työt ovat jääneet muuten kesken.

Taisteluhautojen itäpuolella on kaivettu panssarivaunun kaivantoesteitä. Suurin este on kaivettu aikanaan kaivinkoneella. Sen leveys on yläosasta 9 m ja alaosasta 4 – 5 m. Syvyys on 3 m. Kaivantoesteen pohjasta tuli konekaivuun yhteydessä niin leveä, että sinne oli asetettava estekiviä kaivannon estearvon lisäämiseksi.⁹⁷ Estekiviä on näkyvissä kaivannon pohjalla radan ja Okkolantien välisellä alueella. Lopsanmäen pohjoispuolella on metsäautotien eteläreunalla, mäenrinteessä 10 x 19 m kokoisen parakin jäännökset. Betoninen uunin pohja ja peruskivet muistuttavat muualla Salpalinjalla olevien parakkien kaltaisia rakenteita.

Korsu Pu201

P: 6753743 I: 527336

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Vipusuon ja Lopsanmäen välissä, Okkolantien eteläpuolella, mäntyjä kasvavassa kangasmetsässä. Korsun sisäänkäynnistä laskeutuu jyrkät portaat alas korsuun. Kirjallisen lähteen perusteella majoitustila on tarkoitettu 10 hengelle. Korsussa oli vettä eikä sitä ole tutkittu sisältä.

Koerakennelma

P: 6753604 I: 527233

Betoninen rakennus, joka sijaitsee Vipusuon ja Lopsanmäen välissä, Okkolantien eteläpuolella, mäntyjä kasvavassa kangasmetsässä. Jatkosodan aikana valmistuneeseen rakenteeseen on kokeiltu erilaisten panosten tehoja.⁹⁸ Rakenteessa on kuusi oviaukkoa, ikkuna-aukko ja katossa reikä. Sen ulkomitat ovat 6 x 5 m ja korkeus 2,5 m. Seinissä on räjähdysten ja ammunnan aiheuttamia jälkiä.

Kuva 78. Luumäen Lopsanmäen koerakennelma. Kuva: Tiina Mikkanen 2011 / Museovirasto DG2541:3.

⁹⁷ Oinonen & Tolmunen 2005, 75.

⁹⁸ Oinonen & Tolmunen 2005, 75-76.

LUUMÄKI, HAISEVASUO**1000019670**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6748186 I: 530513
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 19.7.2011
 Kuvat: DG2542:1-2
 Karttaotteet: Luumäki 3

Kohde on osa Salpaliinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Möyvuorenkangas-nimisen mäen luoteisosassa, mäenrinteen juurella, matalassa kuusikossa ja osin vesakossa. Kohteessa on kolme teräsbetonista komentokorsua, jotka sijaitsevat viereysten suolle laskeutuvan rinteiden juurella. Pohjoisimman korsun lounaispuolella on betoninen kaivo.

Korsu 1

P: 6748231 I: 530534

Teräsbetoninen komentokorsu, joka sijaitsee Möyvuorenkangas-nimisen mäen luoteisosassa, Haisevasuon reunassa, matalassa kuusikossa sekä vesakossa. Korsussa on kaksi sisäänkäyntiä, joista pääsee korsuun kapeita käytäviä pitkin. Korsussa on kaksi peräkkäistä, huonetta. Pohjoisempi huone on kooltaan 16,2 x 2,1 m ja eteläisempi huone 13,6 x 2,1 m. Huonekorkeus on 2 m. Korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan.

Korsu 2

P: 6748180 I: 530487

Teräsbetoninen komentokorsu, joka sijaitsee Möyvuorenkangas-nimisen mäen luoteisosassa, Haisevasuon reunassa, matalassa kuusikossa sekä vesakossa. Korsussa on kaksi sisäänkäyntiä, jotka on lukittu. Lähdetietojen perusteella kaksihuoneinen korsu on tarkoitettu 30 hengelle. Kaksi metriä leveiden huoneiden yhteispituus on n. 30 m. Korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan.⁹⁹ Korsua ei ole tutkittu sisältä.

Korsu 3

P: 6748163 I: 530473

Teräsbetoninen komentokorsu, joka sijaitsee Möyvuorenkangas-nimisen mäen luoteisosassa, Haisevasuon reunassa, matalassa kuusikossa sekä vesakossa. Korsun sisäänkäynti on lukittu. Lähdetietojen perusteella kaksihuoneinen korsu on tarkoitettu 30 hengelle. Kaksi metriä leveiden huoneiden yhteispituus on n. 30 m. Korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan.¹⁰⁰ Korsua ei ole tutkittu sisältä.

LUUMÄKI, ANJALA**1000017266**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2

⁹⁹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpaliinjan linnoitteista. ISLE.

¹⁰⁰ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpaliinjan linnoitteista. ISLE.

Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6754259 I: 536740
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 10.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:190-192
 Karttaotteet: Luumäki 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa, Anjalantien molemmiin puolin, osittain jyrkällä peltojen ympäröimällä rinteellä, Pappilan ja Uusitalon tilojen ympäristöissä. Kohteen pohjoisosassa on jyrkässä rinteessä konekiväärikipupesäke nro C299 ja eteläosassa konekiväärikipupesäke nro C298. Kohteessa on lisäksi maahan kaivettuja ja kallioon louhittuja, kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Osa haudoista on tuhoutunut jäätyään piha-alueiden alle. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat pohjoiseen ja itään.

Korsu C298

P: 6754193 I:536802

Teräksestä ja betonista rakennettu konekiväärikipupesäke, joka sijaitsee Uusitalo-nimisen tilan koillispuolella tiheässä vesakossa. Sisäänkäynti oli alkukesästä 2010 jään ja veden täytämä eikä kohdetta tutkittu sisältä.

Korsu C299

P: 6754502 I:536564

Teräksestä ja betonista rakennettu konekiväärikipupesäke, joka sijaitsee Pappilan pohjoispuolella, tiheää vesakkoa kasvavalla rinteellä, jyrkänteen reunalla. Sisäänkäyntiin johtavasta yhdyshaudasta laskeudutaan betoniportaita pesäkkeeseen. Konekivääri on ollut teräskuvussa, joka on mallia: 1943, keskiraskas. Ampumasektorin keskisuunta on pohjoisen suuntaan.

LUUMÄKI, PÄTÄRILÄ

1000019256

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänne
 Muinaisjäänntyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: tykkiasemat
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6749000 I: 539229
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 20.7.2011
 Karttaotteet: Luumäki 5

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Pätärilässä, Jokimäen itäosassa, sekametsässä. Kohde on neljän tykin patteri nro 205, jonka yhteydessä on teräsbetoninen komentokorsu nro 205/5. Patteri oli Linnoitustykkipatteristo 2:n linnake nro 5. Sen aseistuksena oli 4 kpl 155 mm:n raskaita ranskalaisia kanuunoita, vuoden 1877 mallia. Pääampumasuunta on itään. Tykkiasemat on kaivettu maahan. Niiden koko on 8 x 5 m. Jokaisen tykkiaseman kummallakin laidalla on ollut suoja-tilat, jotka ovat romahtaneet. Lisäksi alueella on kolme kuoppaa kenttälinnoitetuille korsuille. Arkistotietojen perusteella patterin yhteydessä on ollut myös kuusi parakkia mutta näiden jäännöksiä ei löydetty.¹⁰¹

¹⁰¹ Rönkkönen 2006, 49.

Korsu 205/5

P: 6748992 I: 539157

Teräsbetoninen komentokorsu, joka kuuluu neljänteen lujuusluokkaan. Korsu sijaitsee noin 100 m patterin tykkiasemien länsipuolella. Korsuun on kaksi sisäänkäyntiä. Nelihuoneisessa korsussa on majoitustilaa 40 hengelle. Korsussa on matalareunainen kaivo.

Kuva 79. Piikkilankaesteen jäännöksiä Mustaksensuolla. Kuva: John Lagerstedt 2011 / Museovirasto DG2544:1.

LUUMÄKI (LAPPEENRANTA), MUSTAKSENSUO**1000019257****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6743959 I: 543675
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 20.- 22.6.2011
 Kuvat: DG2544:1-4
 Karttaotteet: Luumäki 6

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Mustaksenkankaalla, Mustaksenlammen ja Ala-Hirvas-nimisen järven välisellä alueella. Kohteen eteläosassa on teräsbetoninen panssaritorjuntatykin ja kahden konekiväärin korsu nro B8 ja kohteen keskiosassa samanlainen korsu nro B5. Pohjoisosassa on teräsbetoninen majoituskorsu B3.

Korsujen ympäristössä on pääosin maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinnoitettujen majoituskorsujen kuoppia, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuuntina ovat koillinen ja itä. Kohteen itäpuolella Mustaksenojan ja Ala-Hirvaksen rantojen tuntumassa on panssarivaunun kiviaste. Mustaksenlammen pohjoisrannalla on jäännökset

koillinen – lounas -suuntaisesta piikkilankaesteestä. Alueella on 10 – 50 cm korkeita piikkilankaesteen tolppien jäännöksiä 160 m matkalla. Este on ollut 4 m leveä. Tolpat ovat olleet kolmessa rivissä 2,5 – 3 m välein toisistaan. Piikkilankaesteiden jäännökset ovat harvinaisia Salpalinjan puolustusketjun alueella.

Korsu B8

P: 6743534 I: 543632

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Mustaksenlammen pohjoispuolella, Mustaksenojan länsirannalla, soistuvassa sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähipuolustuksen ampuma-aukko. Korsun katolla on teräksinen, vuoden 1940 mallinen konekiväärrikupu, joka naamioitu taustapuoleltaan ja varustettu betonisella siipimuurilla. Kuvun ampumasektorin keskisuunta on 20°. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja korsu on varustettu varauloskäynnillä. Majoitustilan sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 200°.

Korsu B5

P: 6744011 I: 543644

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Ala-Hirvas-nimisen järven eteläpuolella, Mustaksenojan länsirannalla, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Korsun katolla on teräksinen, vuoden 1940 mallinen konekiväärrikupu. Kuvun ampumasektorin keskisuunta on 180°. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja korsu on varustettu varauloskäynnillä. Majoitustilan sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 290°.

Korsu B3

P: 6744534 I: 543290

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Pyöräsuon ja Ala-Hirvas-nimisen järven välissä, Korpilahdentien itälaidalla, havumetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Sisäkaton puuverhoilu on purettu.

LUUMÄKI, KALTSENKANGAS

1000019258

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6745458 I: 542764
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 26.4.2011
 Kuvat: DG2545:1-2
 Karttaotteet: Luumäki 7

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa Ala-Hirvas -nimisen järven luoteispuolella. Kohteen eteläosassa on teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu nro A202. Pohjoisosassa on maahan kaivettu taisteluhauta tuliasemineen.

Korsu A202

P: 6745376 I: 543038

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Ala-Hirvas -nimisen järven luoteisrannalla, sekametsässä, yksityisalueen pihamaan läheisyydessä. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko, joka on peitetty ulkopuolelta maalla sekä panssaritorjuntatykin suojatila, jonka seinissä on naamiomaalaukset. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähytyskuvulla, joka on naamioimaton. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinät ovat naamioimattomia. Eteläisen konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 150° ja pohjoisemman 20°.

LUUMÄKI, SUNTIO**1000019259****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6746231 I: 543332

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 21.4.; 26.4.; 22.6.2011

Kuvat: DG2553:1-2

Karttaotteet: Luumäki 6

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ala-Hirvas -nimisen järven pohjoispuolella. Kohteen eteläosassa on teräsbetonista rakennetut panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro A301 ja konekiväärikorsu A302. Kohteen keskiosassa on kahden konekiväärin korsu A303-304.

Korsujen ympäristöissä on pääosin maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinoitettujen majoituskorsujen kuoppia sekä kivistä kasattuja asemia tai korsuja, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuuntina ovat koillinen ja itä. Suntionvuoren itäpuolella, jyrkän kalliorinteen juurella on kahdesta 8 m pituisesta betoniseinästä rakennettu metrin levyinen rakenne, joka on toiminut paikallisen asukkaan mukaan kolmen betonimyllyn jalustana linnoitteiden rakennusvaiheessa. Kohteen itä- ja eteläpuolilla on panssarivaunun kivieste. Kohteen lounaispuolella on Ala-Hirvaksen ja Ylä-Hirvaksen välisen kankaan poikki kulkeva kaivantoeste, joka on täynnä vettä. Kaivannon länsirannalla erottuu veden rajasta hirsituennan jäännöksiä.

Korsu A301

P: 6745956 I: 543303

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Ala-Hirvas -nimisen järven pohjoispuolella, Laappaantien länsilaidalla, sekametsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähytyskuvulla, joka on naamioitu maavalleilla. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja korsussa on kaivo. Majoitustilan sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 290°.

Korsu A302

P: 6745983 I: 543360

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Ala-Hirvas -nimisen järven pohjoispuolella, Laappaantien itäpuolella, kuusimetsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähytyskuvulla, joka on naamioimaton. Kirjallisten lähteiden perusteella majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo. Majoitustilan sisäkaton puuverhoilu on poistettu ja

asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt.¹⁰² Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 350°. Sisäänkäynnissä oli keväällä 2011 vettä ja jäätä eikä korsua tutkittu sisältä.

Korsu A303-304

P: 6746335 I: 543305

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Suntionvuoren itäpuolella, Suntion-suolle pistävässä niemekkeessä, kuusimetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinät on naamioitu kivimuurauksella. Eteläisen konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 160° ja pohjoisemman 350°.

Kuva 80. Korsun nro 303-304 sisäänkäynti Luumäen Suntiossa. Oven vasemman puoleisen seinän alaosassa on käsikranaatin pudotusputken aukko. Kuva: Tiina Mikkanen 2011 / MuseovirastoDG2553:1.

LUUMÄKI, SUNTIONSUO

1000019674

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6746901 I: 543061
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

¹⁰² Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: Kohdetta ei ole tutkittu maastossa

Karttaotteet: Luumäki 8

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ylä-Hirvas -nimisen kosteikon ja Suntionsuon välisellä alueella. Kohdetta ei ole tutkittu maastossa ja sen rajaus sekä korsujen sijaintitiedot perustuvat sodanaikaisista sotilaskartoista hankittuihin tietoihin. Kohteessa on teräspesäke nro 1354 sekä teräsbetonista rakennetut konekiväärikorsut nrot A221 ja A220 sekä majoituskorsu A217.

Teräspesäke 1354

P: 6746690 I: 543026

Panssarivaunun tornista rakennettu teräspesäke, joka sijaitsee karttatietojen perusteella Ylä-Hirvas -nimisen kosteikon ja Näpiäismäen välisellä alueella, Suntionsuon länsilaidalla. Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa ja sijainti perustuu jatkosodan lopulla laadittuun sotilaskarttaan.¹⁰³

Korsu A221

P: 6746672 I: 543120

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee karttatietojen perusteella Ylä-Hirvas -nimisen kosteikon ja Näpiäismäen välisellä alueella, Suntionsuon länsilaidalla. Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa ja sijainti perustuu jatkosodan lopulla laadittuun sotilaskarttaan. Kirjallisten lähteiden perusteella korsun majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähytyskupu.¹⁰⁴

Korsu A220

P: 6746734 I: 543138

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee karttatietojen perusteella Ylä-Hirvas -nimisen kosteikon ja Näpiäismäen välisellä alueella, Suntionsuon länsilaidalla. Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa ja sijainti perustuu jatkosodan lopulla laadittuun sotilaskarttaan. Kirjallisten lähteiden perusteella korsun majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle.¹⁰⁵

Korsu A217

P: 6747094 I: 542998

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee karttatietojen perusteella Ylä-Hirvas -nimisen kosteikon ja Kinnarin välisellä alueella, Katosperänmäen eteläpuolella. Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa ja sijainti perustuu jatkosodan lopulla laadittuun sotilaskarttaan. Kirjallisten lähteiden perusteella korsun majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle, sen sisäkaton puuverhoilu on purettu eikä korsussa ole kaivoa.¹⁰⁶

LUUMÄKI, KINNARI

1000019260

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6747301 I: 543413

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

¹⁰³ Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 20, ISLE.

¹⁰⁴ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 20, ISLE.

¹⁰⁵ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 20, ISLE.

¹⁰⁶ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 20, ISLE; Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 20.4.2011

Kuvat: DG2546:1-3

Karttaotteet: Luumäki 9

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Katosperänmäen ja Elkiänjärven välisellä alueella. Kohteen kaakkoisosassa sijaitsevat teräsbetonista rakennetut konekiväärikorsu nro A307, panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu A308, kahden konekiväärin korsu A210. Koillisosassa ovat konekiväärikorsu A213 ja panssaritorjuntatykin suojakorsu A214 sekä konekiväärin kupupesäke A531. Kohteen lounaisosaa ei ole tutkittu maastossa ja sen rajaus sekä korsujen A219, A216 ja A215 sijaintitiedot perustuvat sodanaikaisista sotilaskartoista hankittuihin tietoihin.

Korsujen ympäristöissä sekä kohteen luoteisosassa on maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinnoitettuja majoituskorsuja, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Torjuntasuuntina ovat itä ja etelä. Kohteen itä- ja eteläpuolilla sekä osin kohteen keski-osassa on panssarivaunun kiviesteitä. Kohteen pohjoisosassa on lisäksi maahan kaivettua panssarivaunun kaivantoestettä.

Korsu A219

P: 6747040 I: 543120

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee karttatietojen perusteella Kinnarin kaakkoispuolella, Ylä-Hirvas -nimisen kosteikon ja Suntionsuon pohjoisosan välisessä maastossa. Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa ja sijainti perustuu jatkosodan lopulla laadittuun sotilaskartaan. Kirjallisten lähteiden perusteella korsussa on vuoden 1939 mallinen, teräksinen tähystyskupu ja korsun majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle.¹⁰⁷

Korsu A216

P: 6747162 I: 543236

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee karttatietojen Kinnarin kaakkoispuolella, Ylä-Hirvas -nimisen kosteikon ja Suntionsuon pohjoisosan välisessä maastossa. Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa ja sijainti perustuu jatkosodan lopulla laadittuun sotilaskartaan. Kirjallisten lähteiden perusteella korsussa on vuoden 1940 mallinen, teräksinen tähystyskupu ja korsun majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle.¹⁰⁸

Korsu A215

P: 6747294 I:543208

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee karttatietojen Katosperänmäen ja Kinnarin välisessä maastossa. Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa ja sijainti perustuu jatkosodan lopulla laadittuun sotilaskartaan. Kirjallisten lähteiden perusteella korsussa on vuoden 1940 mallinen, teräksinen tähystyskupu ja korsun majoitustila, jonka sisäkaton puuverhoilu on purettu, on tarkoitettu 20 hengelle.¹⁰⁹

Korsu A307

P: 6747148 I:543599

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Kinnarin eteläpuolella, Kinnarintien itälaidalla, hakkuuaukealla. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu osittain maalla. Korsussa on varauloskäynti ja kaivo. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisäkatossa on puuverhoilu. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 100°. Asekammion seinissä ja katossa on poikkeuksellisen pitkiä ja paksuja, akustiikkalevyjen kiinnittämiseen tarkoitettuja

¹⁰⁷ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 20, ISLE.

¹⁰⁸ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 20, ISLE.

¹⁰⁹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 20, ISLE; Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

rautalanganpätkiä, jotka aiheuttavat repäisy- tai viiltovaaran. Sisätiloihin on myöhemmin rakennettu makuulavitsat uudelleen.

Korsu A308

P: 6747220 I: 543798

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee metsäsaarekkeella Noidansuon ja Elkiänjärven Kinnarinlahden välisellä alueella. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja korsussa on varauloskäynti sekä kaivo. Majoitustilan sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 220°.

Korsu A210

P: 6747373 I: 543545

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Elkiänjärven Kinnarinlahden lounaispuolella, Kinnarintien itälaidalla, kuusimetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila, josta on oviaukot asekkamioihin sekä majoitustilaan. Läntiseen asekkamioon nouseaan jyrkkiä porrasaskelmia. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu taustapuoleltaan maalla. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle ja korsussa on varauloskäynti. Majoitustilan sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinät ovat naamioimattomia. Läntisen konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 220° ja itäisen 30°.

Korsu A213

P: 6747457 I: 543424

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Elkiänjärven Kinnarinlahden lounaispuolella, Kinnarintien länsilaidalla, kuusimetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Korsussa on varauloskäynti. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Ampumakammion sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 180°.

Korsu A214

P: 6747520 I: 543402

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Elkiänjärven Kinnarinlahden lounaispuolella, Kinnarintien itälaidalla, sekametsässä. Korsumallia on kutsuttu myös panssaritorjuntatykin suojakorsuksi. Korsun sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1939 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Yksi-huoneinen majoitustila on tarkoitettu 8 hengelle. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu.

Korsu A531

P: 6747687 I: 543433

Teräsbetoninen konekiväärin kupupesäke, joka sijaitsee Elkiänjärven Kinnarinlahden länsirannalla, yksityisalueen pihapiirissä. Pesäkkeen alaosa on kupukammio, josta nousee tikkaat teräksiseen, vuoden 1940 malliseen konekiväärin kupuun. Kupukammion sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Kammion nurkassa on betoninen koroke kaminalle. Ampumasektorin keskisuunta on 140°.

LUUMÄKI, HARAKKAMÄKI

1000019263

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6748094 I: 542487
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 22.6.2011

Karttaotteet: Luumäki 10

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Kohde on kolmiosainen. Eteläosan kenttälinoitettu puolustuslinja sijaitsee Elkiänjärven länsipuolella; Harakanmäen ja Vierevännäen välisellä alueella, Kotisuonen etelälaidalla. Kohteessa on maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja. Torjuntasuuntina ovat pohjoinen ja itä. Kenttälinoitteita sijaitsee myös Salajärven länsirannalla sekä luoteisosassa Myllykankaalla. Harakkamäen kohteen linnoitteita ei ole tutkittu maastossa kauttaaltaan.

LUUMÄKI, SUO-ANTTILA

1000019265

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 1
Lukumäärä: 3
Koordinaatit: P: 6749143 I: 544773
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 20.4.2011

Karttaotteet: Luumäki 11

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kolmessa osassa Elkiänjärven pohjoisrannalla. Eteläosassa Martinniemiellä on teräsbetoninen konekivääripesäke nro A527, keskiosassa Saviniemiellä konekivääripesäke A525 ja konekiväärikorso A26 ja pohjoisosassa tulenjohtokorso F22. Korsujen ympäristöissä on maahan kaivettuja ja osin kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuuntana on etelä. Kohteen itäosassa on panssarivaunun kivieste, jonka kiviperustus jatkuu Elkiänjärven Sudenlahden poikki Saviniemeen. Lisäksi alueelle on merkitty jatkosodan lopulla laadittuun sotilaskarttaan myös panssarivaunun kaivantoestettä.¹¹⁰ Suo-Anttilan kohteen pohjoisosa kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu A527

P: 6748614 I: 544133

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee Elkiänjärven pohjoisrannalla, Martinniemiessä, sekametsässä. Aseseinä on naamioitu kivimuuruksella. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Ampumasektorin keskisuunta on 200°.

Korsu A525

P: 6749064 I: 544665

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee Elkiänjärven pohjoisrannalla, Saviniemen länsiosassa, yksityisalueen pihapiirissä. Aseseinä on naamioimaton. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Ampumasektorin keskisuunta on 240°.

¹¹⁰ Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 24, ISLE.

Korsu A26

P: 6749289 I: 544729

Teräsbetoninen konekiväärrikorsu, joka sijaitsee Elkiänjärven pohjoisrannalla, Saviniemen itäosassa, Kinnarintien länsilaidalla, kuusimetsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähyystykuvulla, joka on takaosastaan naamioitu maalla. Korsun majoitustila on kirjallisten lähteiden perusteella tarkoitettu 20 hengelle, sen sisäkaton puuverhoilu on poistettu ja asekkamion sisäkatossa on metallilevyt¹¹¹. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 70°. Sisäänkäynti oli keväällä 2011 veden täyttämä eikä korsua tutkittu sisältä.

Korsu F22

P: 6749289 I: 544564

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Elkiänjärven pohjoispuolella, Hietalantien pohjoispuolella, mäntymetsää kasvavan mäen laella. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tulenjohtokuvulla. Korsun majoitustila on kirjallisten lähteiden perusteella tarkoitettu 20 hengelle ja sen sisäkaton puuverhoilu on poistettu¹¹². Korsun sisäänkäynti oli keväällä 2011 lumen ja jään täyttämä eikä korsua tutkittu sisältä.

LUUMÄKI, TAKASENVUORI**1000017268****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6749601 I: 545314
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUOSIEN 2010 JA 2011 INVENTOINNIT

Aika: 17.6.2010, 19.4.2011, 26.4.2011
 Kuvat: MV/RHO 217984:193, DG2547:1-2
 Karttaotteet: Luumäki 12

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa. Kohteen länsiosassa, Lusikkomäen länsipuolen juurella sijaitsee kallioon louhittu majoitustunneli nro A31. Se on suurin Salpalinjan alueelle rakennettu luola. Kohteen eteen johtaa Kaivinojantieltä länteen erkaneva tie. Lusikkomäen laella on lisäksi ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoitteita. Kohteen eteläosassa on teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu nro A501, teräspesäke 1353, sekä konekiväärrikorsut A7 ja A5. Kohteen pohjoisosassa on tulenjohtokorsu F24. Korsujen ympäristöissä ja taustalla on runsaasti maahan kaivettuja ja osin kallioon louhittuja yhdys ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinoitettuja majoituskorsuja, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kiviesteitä osittain jopa kolmessa perättäisessä linjassa. Takasenvuoren kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu A501

P: 6749332 I: 545150

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Vääntäjänmäen eteläosassa, Hietalantien pohjoisreunalla, sekametsässä. Sisäänkäyntiin laskeudutaan yhdyslaudasta 5 metriä pitkiä portaita alas. Hauta on peitetty betonikatolla sisäänkäynnin kohdalta. Korsu on varustet-

¹¹¹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

¹¹² Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

tu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu taustapuoleltaan maalla. Yksihuoneinen majoitustila on kooltaan 10 x 3 m. Sen sisäkaton puuverhoilu on purettu. Asekammioihin nouseaan majoitustilasta portaita pitkin. Niiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinät ovat naamioimattomia. Pohjoisen konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 100° ja eteläisen 190°. Korsun sisäänkäynnin viereen on rakennettu puutikkaat, jotka helpottavat yhdyshaudan pohjalle laskeutumista.

Teräspesäke 1353

P: 6749558 I: 545194

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema, joka sijaitsee Vääntäjänmäen pohjoisosassa, kivillä tuetun taisteluhaudan laidalla, kuusimetsässä. Torni on poistettu mutta pesäkkeen alaosa on vielä jäljellä. Päätorjuntasuunta on ollut 40°.

Korsu A7

P: 6749547 I: 545286

Teräsbetoninen konekiväärikorso, joka sijaitsee Vääntäjänmäen itäosassa, havumetsässä. Sisäänkäynnistä laskeutuu jyrkät portaat alas korsuun. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Korsun majoitustila on kirjallisten lähteiden perusteella tarkoitettu 20 hengelle, sen sisäkaton puuverhoilu on poistettu ja asekkamion sisäkatoissa on metallilevyt¹¹³. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 220°. Sisäänkäynti oli keväällä 2011 veden täyttämä eikä korsua tutkittu sisältä.

Korsu A5

P: 6749601 I: 545228

Teräsbetoninen konekiväärikorso, joka sijaitsee Vääntäjänmäen pohjoisosassa, kuusimetsässä. Sisäänkäynnistä laskeutuu jyrkät portaat alas korsuun. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1939 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Korsun majoitustila on kirjallisten lähteiden perusteella yksihuoneinen ja tarkoitettu 20 hengelle. Majoitustilassa on holvikatto, jonka puuverhoilu on poistettu. Asekammion sisäkatoissa on metallilevyt¹¹⁴. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 40°. Sisäänkäynti oli keväällä 2011 veden täyttämä eikä korsua tutkittu sisältä.

Kuva 81. Yksi Lusikkomäen majoitustunnelin nro A31 kolmesta sisäänkäynnistä kohteessa Luumäki, Takasenvuori. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto217984:193.

¹¹³ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpaliinan linnoitteista. ISLE.

¹¹⁴ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpaliinan linnoitteista. ISLE.

Korsu A31

P: 6749755 I: 544785

Kallioon louhittu majoitustunneli, joka sijaitsee Lusikkomäen lounaisosassa, jyrkän kalliorinteen juurella. Majoitustunneli on tarkoitettu 400 hengelle. Se on jäänyt osittain keskeneräiseksi. Luola muodostuu pohjoinen – etelä -suuntaisesta tunnelista, jonka pituus on 81 m ja leveys 8,3 m. Korkeus on 3,8 m. Tunnelin keskikohdassa on 31 m pitkä poikittaistunneli jonka päästä johtaa pystykuilu kallion laelle. Kuilun aukko on suljettu ylhäältä puulankuilla. Luolaan johtaa kolme sisäänkäyntiä, joissa on betonoituja seiniä. Luolassa on kolme kaivoa. Lattiat on betonoitu. Korsu A31 on Salpalinjan suurin luola.

Korsu F24

P: 6749955 I: 545490

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Ruunakallionmäen koillispuolella, kuusimetssä. Kirjallisten lähteiden perusteella korsun majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja tähtystys on tapahtunut teräksiseen suojaputkeen sijoitetun tulenjohtoperiskoon kautta.¹¹⁵ Korsu on veden täyttämä eikä sitä tutkittu ole sisältä.

LUUMÄKI, NIEMIHOIKANSUO**1000019267****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6750570 I: 545598
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 19. ja 26.4.2011
 Kuvat: DG2548:1
 Karttaotteet: Luumäki 13

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa. Eteläosassa ovat teräsbetonista rakennetut konekiväärikorsut nrot A22 ja A15. Kohteen keskiosassa, Kaivinojantien molemmin puolin ovat majoituskorsu A19 ja konekiväärikorsu A17. Korsujen ympäristöissä ja taustalla on maahan kaivettuja ja osin kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinnoitettuja majoituskorsuja, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssari-vaunun kiviesteitä osittain kahdessa perättäisessä linjassa. Niemenhoikanlahden eteläpuolella estekivet on aseteltu 170 metrin matkalla kaltevaan asentoon, loivempi puoli torjuntasuuntaa kohti. Muualla estekivet ovat tyypillisessä pystyasennossa. Kivieste jatkuu katkelmallisena pohjoiseen, Herajärvenlänsirannan keskivaiheille. Kohteen pohjoisosassa on yksittäinen teräspesäke nro 1351. Niemenhoikansuon kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu A22

P: 6750004 I: 545592

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Niemenhoikansuon länsipuolella, havumetsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1939 mallisella tähtystyskuvulla, joka on naamioitu yhden neljänneksen osalta kivihiharkkoladelmalla. Kirjallisen lähteen perusteella korsun majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle.¹¹⁶ Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin kes-

¹¹⁵ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹¹⁶ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

kisuunta on 180°. Sisäänkäynti oli keväällä 2011 veden täyttämä eikä korsua ole tutkittu sisältä.

Korsu A15

P: 6750115 I: 545635

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Niemenhoikansuon länsipuolella, havumetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu vähäisesti maalla. Kirjallisen lähteiden perusteella korsun majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja sen sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Korsussa on kaivo ja aseammion sisäkatossa metallilevyt.¹¹⁷ Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 10°. Sisäänkäynti oli keväällä 2011 veden täyttämä eikä korsua ole tutkittu sisältä.

Korsu A19

P: 6750371 I: 545547

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Sepalahdenkankaalla, Kaivinojantien eteläpuolella, kuusikossa. Korsutyyppeä kutsutaan myös panssaritorjuntatykin suojakorsuksi. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla. Kirjallisen lähteiden perusteella korsun majoitustila on tarkoitettu 10 hengelle ja sen sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Korsussa on kaivo.¹¹⁸ Sisäänkäynti oli keväällä 2011 lumen ja jään täyttämä eikä korsua tutkittu sisältä.

Korsu A17

P: 6750459 I: 545643

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Sepalahdenkankaalla, Kaivinojantien pohjoispuolella, kuusikossa. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Sisäänkäynnin seinät ovat ilmeisesti vaurioituneet mutta lumitilanteen takia ei rakennetta pystytty tutkimaan tarkemmin keväällä 2011. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1939 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Kirjallisen lähteiden perusteella korsun majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja sen sisäkaton puuverhoilu on poistettu ja aseammion sisäkatossa on metallilevyt.¹¹⁹ Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 140°. Sisäänkäynti oli keväällä 2011 lumen ja veden täyttämä eikä korsua ole tutkittu sisältä.

Teräspesäke 1351

P: 6751376 I: 545649

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema. Kohde sijaitsee Herajärven Hataranlahden länsirannalla, Rantaraitti-nimisen tien länsipuolella, rinteessä, hakkuuaukealla, kookkaan kiven vieressä. Torni on koottu niittaamalla ja sen takauloke on kapea ja laatikkomainen. Takaulokkeen takalevy puuttuu ja asekilpi on nostettu tornin päälle. Päätorjuntasuunta on 50°.

LUUMÄKI, ORKOLA

1000017270

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppe: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6751962 I: 545682

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

¹¹⁷ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpaliinan linnoitteista. ISLE.

¹¹⁸ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpaliinan linnoitteista. ISLE.

¹¹⁹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpaliinan linnoitteista. ISLE.

VUOSIEN 2010 JA 2011 INVENTOINNIT
 Aika: 17.6.2010 ja 18.4.2011
 Kuvat: MV/RHO 217984:194-195, DG2549:1
 Karttaotteet: Luumäki 14

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Kohde on viidessä osassa. Länsiosassa Harjulan tilan ympäristössä on kaksi betonielementeistä rakennettua majoituskorsua eli lamellikorsut nrot 3000 ja 3001. Lamellielementeillä rakennetut korsut ovat ainutlaatuisia Salpalinjan alueella. Kohteen eteläosassa on teräbetonista rakennetut panssaritorjuntatykin ja kahden konekiväärin korsu C29, majoituskorsut C421 ja C66, konekivääripesäke C24 sekä kahden konekiväärin korsu C25. Kohteen pohjoisosassa ovat konekiväärikorsu C26, konekivääripesäke C452 sekä konekiväärilupukorsu C455/453.

Korsujen ympäristöissä ja taustalla on maahan kaivettuja ja osin kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinnoitettuja majoituskorsuja, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuunnat ovat koilliseen ja itään. Kohteen itäpuolella sekä keskiosassa on panssarivaunun kiviesteitä. Lisäksi kohteen poikki kulkee maahan kaivettuja panssarivaunun kaivantoesteitä. Orkolan kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 3000

P: 6751962 I: 545682

Teräksestä ja betonielementeistä rakennettu, majoituskäyttöön tarkoitettu nk. lamellikorsu, joka sijaitsee Urpalonjärven etelärannalla, Orkolantien ja Sulkaranta-nimisen tien yhdistävän autotien länsipuolella, sekametsässä. Korsu on varastokäytössä. Korsun sisäänkäynti on rakennettu pystyyn asetetuista betonirenkaista, joiden halkaisija on n. 2 m. Majoitustilan pituus on 10,2 m, leveys 1,8 ja korkeus 2 m. Sen seinät ja lattiat koostuvat toisiinsa liitetyistä, 20 cm leveistä, kaarevista betonielementeistä, jotka muodostavat holvimaisen tilan. Korsu on tarkoitettu ilmeisesti 10 hengelle¹²⁰. Lamellikorsuja rakennettiin Salpalinjan alueelle kokeilumielessä 1940 kaksi kappaletta. Kummatkin korsut sijaitsevat Orkolassa.

Kuva 82. Majoituskorsu nro 3000 on koottu betonisista lamellielementeistä Luumäen Orkolassa. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto217984:194.

¹²⁰ Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 25, ISLE.

Korsu 3001

P: 6752133 I: 545753

Teräksestä ja betonielementeistä rakennettu majoituskäyttöön tarkoitettu nk. lamellikorsu, joka sijaitsee Urpalonjärven etelärannalla, Orkolantien ja Sulkaranta-nimisen tien yhdistävän autotien länsipuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsun sisäänkäynti on rakennettu pystyyn asetetuista betonirenkaista, joiden halkaisija on n. 2 m. Majoitustilan pituus on 10,5 m, leveys 1,8 ja korkeus 2 m. Sen seinät ja lattiat koostuvat toisiinsa liitetyistä, 20 cm leveistä, kaarevista betonielementeistä, jotka muodostavat holvimaisen tilan. Lammelikorsuja rakennettiin Salpalinjan alueelle kokeilumielessä 1940 kaksi kappaletta. Kummatkin korsut sijaitsevat Orkolassa.

Korsu C29

P: 6751701 I: 545908

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Herajärven pohjoispuolella Rantaraitti-nimisen tien länsilaidalla, mäntymetsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Varauloskäynti jatkuu ulkopuolella pystysuorana betonikuiluna, jonka kulmaan on kiinnitetty harjateräksiä tikasaskelmiksi. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Majoitustilan sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Toinen konekivääreistä sijaitsee korsun kylkeen valetussa ampumapesäkkeessä eli nk. vasikassa. Sen ampumasektorin keskisuunta on 190°. Korsun sisällä olevan konekiväärin ja tykin ampumasektoreiden keskisuunta on 90°.

Korsu C421

P: 6751802 I: 546185

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Orkolantien ja Vierevänpolun risteyksen kaakkoispuolella, sekametsässä, korsun C66 vieressä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1939 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Korsussa on varauloskäynti. Sisäkattojen puuverhoilu on poistettu.

Korsu C66

P: 6751827 I: 546169

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Orkolantien ja Vierevänpolun risteyksen kaakkoispuolella, sekametsässä, korsun C421 vieressä. Korsumallia on kutsuttu myös panssaritorjuntatykin suojakorsuksi. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1939 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Majoitustila on yksihuoneinen ja tarkoitettu 10 hengelle. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu.

Korsu C24

P: 6751862 I: 546200

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee Orkolantien ja Vierevänpolun risteyksen kaakkoispuolella, kuusimetsässä. Sisäänkäynnistä laskeutuu jyrkät portaat alas pesäkkeeseen. Kirjallisten lähteiden perusteella aseammion sisäkatto on verhoiltu metallilevyillä¹²¹. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 340°. Sisäänkäynti oli keväällä 2011 lumen ja jään täyttämä eikä korsua tutkittu sisältä.

Korsu C25

P: 6752057 I: 546130

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Orkolantien ja Junttolantien risteyksen länsipuolella, yksityisalueen pihamaalla. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Kirjallisten lähteiden perusteella majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Sen sisäkaton puuverhoilu on purettu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt.¹²² Aseseinät ovat naamioimattomia. Pohjoisen konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 350° ja eteläisen 160°. Sisäänkäynti oli keväällä 2011 veden täyttämä eikä korsua ole tutkittu sisältä.

¹²¹ Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

¹²² Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

Korsu C26

P: 6752382 I: 546009

Teräsbetoninen konekiväärikorssu, joka sijaitsee Sulkarannantien pohjoislaidalla, Junttolantien risteyksestä länteen, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suo-
jatila. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naa-
mioimaton. Kirjallisen lähteiden perusteella korsun majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja
sen sisäkaton puuverhoilu on poistettu ja aseammion sisäkatossa on metallilevyt.¹²³ Asesei-
nä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 150°. Sisäänkäynti oli keväällä 2011
lumen ja veden täyttämä eikä korsua ole tutkittu sisältä.

Korsu C452

P: 6752438 I: 546035

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee Sulkaranta-nimisen tien ja Junttolantien
risteyksen luoteispuolella, sekametsässä. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampu-
masektorin keskisuunta on 310°.

Korsu C455/453

P: 6752490 I: 545953

Teräsbetoninen konekiväärilupukorsu, joka sijaitsee Sulkaniemen eteläosassa, tien itäpuolel-
la, sekametsässä. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Konekivääri on teräksisessä, vuoden
1940 mallisessa kuvussa. Ampumasektorin keskisuunta on 90°.

LUUMÄKI, HAUDANKYLÄ**1000017271****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6752911 I: 544520

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 17.6.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:196-197

Karttaotteet: Luumäki 15

Kohde on osa Salpaliinjan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Kohteeseen länsiosaa sijaitsee Urpalojärven länsipuolella, Haudankylästä lounaaseen. Kenttälinoitettu taisteluhautalinja tulipesäkkeineen ja korsuineen noudattelee suoalueesta nousevan rinteen muotoja. Asemien eteen, niiden eteläpuolelle on tehty kaivantoeste. Kohteen länsiosassa sijaitsee teräspesäke nro 1352. Kenttälinoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Linnoitteet jatkuvat kohteen rajauksen länsipuolella, tutkimattomalla alueella Sinkko-nimisen tilan länsipuolelle, Männikkömäelle.

Kohteen itäosa sijaitsee Urpalojärven eteläosassa Juurikkaanniemiellä ja Tuulenpesänniemiellä. Maasto on pääosin sekametsää. Juurikkaanniemiellä sijaitsevat teräsbetoniset konekiväärikorssut nrot C19 ja C20. Korsujen välisillä alueilla, niiden taustoilla sekä Tuulenpesänniemiellä on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Kenttälinoitteet jatkuvat kohteen rajauksen ulkopuolella, Urpalojärven rantaa pitkin sekä pohjoiseen ja etelään, tutkimattomille alueille. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään.

¹²³ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpaliinjan linnoitteista. ISLE.

Teräspesäke 1352

P: 6710427 I: 529978

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tulasema. Kohde sijaitsee etelään viettävän rinteen yläosassa, kuusimetsässä. Tornin on koottu niittaamalla ja sen takauloke on kapea ja laatikkomainen. Takaulokkeen takaseinä ja tornin luukku puuttuvat. Asekilpi lojuu pesäkkeen vieressä.

Korsu C19

P: 6753227 I: 545208

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Juurikkaanniemen rannalle johtavan tien eteläpuolella, sekametsässä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Korsun aseineinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 130°.

Korsu C20

P: 6753301 I: 545223

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Juurikkaanniemen pohjoisrannalla, sekametsässä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsun aseineinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 330°.

LUUMÄKI, SIIRIÄNNIEMI**1000017274****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6754241 I: 544779
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 16.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:198-199
 Karttaotteet: Luumäki 15

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Urpalojärven länsirannan keskiosassa Siiriänniemellä. Maasto on pääosin sekametsää ja vesakkoa. Niemen eteläosassa on teräsbetoninen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsi nro C472 ja pohjoisosassa konekiväärin korsi nro C471.

Korsujen välisillä alueilla ja niiden taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelija ja yhdyshautoja tulasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Kenttälinoitteet jatkuvat kohteen rajauksen ulkopuolella, Urpalonjärven rantaa pitkin sekä pohjoiseen ja etelään, tutkimattomille alueille. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat pohjoinen, itä ja etelä.

Korsu C472

P: 6754204 I: 544776

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsi, joka sijaitsee Siiriänniemen itäkärkeen johtavan tien eteläpuolella, hakkuuaukean laidalla, vesakossa. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle. Aseineinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 160°.

Korsu C471

P: 6754348 I:544675

Teräsbetoninen konekivääräkupukorsu, joka sijaitsee Siiriänniemen pohjoisosassa, Siiriänlahden koillisnurkassa, jyrkän kallioseinämän reunalla. Korsu on varustettu avoimella tähystyskuilulla, jonka aukko on suljettu puuluukulla. Majoitustila on yhdessä huoneessa, jonka seinäpinnat muodostuvat osittain louhitusta kalliosta. Konekivääri on ollut teräksisessä vuoden 1943 mallisessa, keskiraskaassa kuvussa. Korsu on keskeneräinen – kokoojakaivo ja lattiat ovat osittain valamatta. Ampumasektorin keskisuunta on 330°.

LUUMÄKI, LUOTNIEMI**1000017276****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6754898 I: 544242

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Peruskartta: Luumäki 15

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 16.6.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:200

Karttaotteet: Luumäki 15

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Urpalojärven länsirannan keskiosassa Luotniemestä 450 m eteläkaakkoon olevalla niemellä. Yksityisalueen pihapiirissä on konekivääräkupukorsu nro C470. Korsun katon päälle on rakennettu mökki.

Korsujen ympäristössä on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Kenttälinoitteet jatkuvat kohteen rajauksen ulkopuolella, Urpalojärven rantaa pitkin sekä pohjoiseen ja etelään, tutkimattomille alueille. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat pohjoinen, itä ja kaakko.

Korsu C470

P: 6754901 I: 544235

Teräsbetoninen konekivääräkupukorsu, joka sijaitsee Luotniemestä 450 m eteläkaakkoon sijaitsevalla niemellä, yksityisalueen pihapiirissä. Korsu on kolmihuoneinen. Konekivääri on ollut teräksisessä vuoden 1943 mallisessa, keskiraskaassa kuvussa. Korsu on keskeneräinen. Sen lattiat ovat osittain valamatta. Ensimmäiseen huoneeseen on myöhemmin rakennettu laualattia. Korsua käytetään varastona. Konekivääräkuvun tähystys- ja ampuma-aukko on suljettu peltilevyillä. Ampumasektorin keskisuunta on 000°.

LUUMÄKI, KANTALA**1000017277****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6756421 I: 545075
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 16.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:201-203
 Karttaotteet: Luumäki 16

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Venäjän rajalle, johtavan rautatien eteläpuolella, kolmessa osassa, peltojen ympäröimillä metsäsaarekkeilla, joiden maasto on pääosin sekametsää tai vesakkoa.

Läntisimmässä metsäsaarekkeessa, Ratala-nimisen tilan eteläpuolella on V-lujuusluokkaan kuuluva betoninen konekivääripesäke nro K71 sekä teräspesäke nro 1333. Keskimmäisessä saarekkeessa, Kantala-nimisen tilan lounaispuolella on majoituskorsun nro C416 ja konekiväärin nro 1330 keskeneräinen kokonaisuus. Itäisimmässä metsäsaarekkeessa Kantala-nimisen tilan ympäristössä ovat teräsbetoniset panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro C414 sekä majoituskorsun ja konekivääripesäkkeen yhdistelmä nro 412/413. Lisäksi yksityisalueen pihapiirissä on teräspesäke nro 1334.

Korsujen välisillä alueilla ja niiden taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelua ja yhdysautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhaudat ovat jatkuneet kohteen rajauksen ulkopuolelle koilliseen ja lounaaseen. Pelloilla sijainneet linnoitteet ovat hävinneet. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat olleet todennäköisesti kaikkiin ilma-suuntiin. Kohteen itä ja eteläpuolella on ollut panssarivaunun kiviaste, jonka kivet on poistettu peltojen alueilta.

Korsu K71

P: 6756447 I: 544929

Betoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee Ratala-nimisen tilan eteläpuolella, peltojen ympäröimän metsäsaarekkeen eteläosassa, lehtimetsässä. Pesäke on nk. V-lujuusluokan linnoituslaitte. Sisätilassa on puulattia. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 160°.

Teräspesäke 1333

P: 6756467 I:544917

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema. Kohde sijaitsee etelään viettävän rinteen yläosassa, kuusimetsässä. Torni on koottu niittaamalla ja sen taualoke on kapea ja laatikkomainen. Päätorjuntasuunta on 50°.

Korsu C416

P: 6756400 I: 545043

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kantala-nimisen tilan lounaispuolella, peltojen ympäröimän metsäsaarekkeen länsiosassa, sekametsässä. Korsu on kaksihuoneinen ja se on jäänyt keskeneräiseksi. Lattia on valamatta ja korsun eteläseinässä on oviaukko, josta pääsee laajaan kuoppaan, joka on täynnä kiviä. Kuopan eteläreunassa on teräksinen konekiväärin nro 1330, jolle on todennäköisesti ollut tarkoitus rakentaa suojattu yhdyskäytävä majoituskorsusta.

Konekiväärin nro 1330

P: 6756385 I: 545046

Teräksinen konekiväärin, joka sijaitsee Kantala-nimisen tilan lounaispuolella, peltojen ympäröimän metsäsaarekkeen länsiosassa, sekametsässä, kivillä täytetyn kuopan reunalla, majoituskorsun C416:n eteläpuolella. Konekiväärin on mallia 1943, kevyt. Kuvusta on todennäköisesti ollut tarkoitus rakentaa suojattu yhdyskäytävä majoituskorsuun C416. Ampumasektorin keskisuunta on 215°.

Korsu C414

P: 6756396 I:545285

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Kantala-nimisen tilan eteläpuolella, pellon laidalla, metsäsaarekkeessa, sekametsässä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila, josta laskeutuu portaat alas korsuun. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustilat ovat kahdessa peräkkäisessä huoneessa, joista pohjoisempi on kooltaan 12,8 x 2,5 m. Korkeus on 2,9 m. Sisäkatossa on puuverhoilu. Eteläisemmän huoneen koko on 10,5 x 2,9 m ja korkeus 2,1 m. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Majoitustilat on tarkoitettu 80 hengelle. Tykin ja konekiväärin aseammioiden katoissa on teräslevyt. Ampumasektorin keskisuunta on 240°.

Korsu C412/413

P: 6756429 I: 545366

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Kantala-nimisen tilan kaakkoispuolella, pellon laidalla, metsäsaarekkeessa, vesakossa. Sisäänkäynnistä johtaa portaat alas korsuun. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu sekä avonainen tähystyskuilu, jonka aukko on suljettu puuluukulla. Tähystystasolla on vielä paikoillaan luultavasti haarakouputkelle tarkoitettu jalusta. Majoitustila sijaitsee yhdessä, holvikattoisessa huoneessa. Sisäkattojen puuverhoilu on poistettu. Majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Konekivääripesäkkeeseen johtaa 17,5 m pitkä, kapea käytävä. Konekiväärin aseammion katossa on teräslevyt. Ampumasektorin keskisuunta on 110°.

Teräspesäke 1334

P: 6756496 I: 545236

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema. Kohde sijaitsee Kantala-nimisellä tilalla, yksityisalueen pihapiirissä. Tornin on koottu hitsaamalla ja sen taakaloike on lähes tornin levyinen. Päätorjuntasuunta on 230-360°.

LUUMÄKI, AHOMÄKI**1000017278****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6756533 I: 545626
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 14.-15.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:204
 Karttaotteet: Luumäki 17

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Venäjän rajalle, johtavan rautatien pohjoispuolella, Ahomäki-nimisen tilan ympäristössä ja pihapiirissä. Kohteen eteläosassa on teräsbetoniset konekiväärinkorsut nrot C410 ja C408/409. Kohteen keskiosassa on numeroimaton teräspesäke ja pohjoisosassa teräsbetoninen tulenjohtokorsu nro F37.

Korsujen välisillä alueilla, niiden edustoilla ja taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhaudat jatkuvat kohteen rajauksen ulkopuolelle pohjoiseen ja länteen. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat olleet todennäköisesti kaikkiin ilmansuuntiin. Linnoitteita on peitetty peltojen ja pihojen alueilla. Kohteen itä ja eteläpuolella on ollut panssarivaunun kiviaste, jonka kivet on poistettu peltojen alueilta.

Korsu C410

P: 6756541 I: 545673

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Ahomäki-nimisellä tilalla, yksityisalueen pihapiirissä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu. Lähdetietojen perusteella sisäkattojen puuverhoilu on poistettu, majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle ja konekiväärin aseammion katossa on teräslevyt.¹²⁴

Korsu C408/409

P: 6756510 I: 545722

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Ahomäki-nimisellä tilalla, yksityisalueen pihapiirissä. Sisäänkäyntiin laskeudutaan yhdyslaudassa olevia portaita pitkin. Korsun tähystystä varten on tehty avokuilu, jonka aukko on peitetty puuluukulla. Majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Sisäkaton puuverhoilu on purettu. Konekivääriä varten on teräksinen kupu, joka on mallia: 1943, kevyt. Ampumasektorin keskisuunta on 75°.

Teräspesäke

P: 6756609 I: 545612

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen, numeroimaton tuliasema. Kohde sijaitsee Ahomäki-nimisen tilan pohjoispuolella, tien länsilaidalla, metsikössä. Torni on koottu hitsaamalla ja sen takauloke on lähes muun tornin levyinen. Suullisen tiedon mukaan torni on ollut aikanaan puisen vajan sisällä.

Korsu F37

P: 6756641 I: 545625

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Ahomäki-nimisen tilan pohjoispuolella yksityisalueen pihapiirissä. Sisäänkäynnistä johtaa portaat alas korsuun. Sisätiloissa on kaksi huonetta. Korsun tähystys on tapahtunut teräksisestä, tulenjohtoperiskoopilla varustetusta kuvusta, joka on vuoden 1940 mallia. Kupuun nousee jyrkkiä betoniportaita. Tämän lisäksi korsussa on avoin tähystyskuilu, jonka aukko on suljettu puuluukulla.

LUUMÄKI, JUNTOLA**1000017283****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6757025 I: 545312

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 14.-15.6.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:205-208

Karttaotteet: Luumäki 18

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Takala ja Toikkala –nimisten tilojen itä- ja pohjoispuolilla osin pihamailla ja osin metsässä. Alueella on myös muinaismuistolain piiriin kuuluvia ensimmäisen maailmansodan aikaisia varustuksia.

Kohteen eteläosassa on yksityisalueiden pihapiireissä konekiväärin kupupesäke nro C499, konekiväärin pesäke nro K67, teräsbetoninen majoituskorsu C405 sekä konekiväärinkorsu nro C406/404. Kohteen keskiosassa on konekiväärin pesäke nro K65 ja konekiväärin kupupesäke

¹²⁴ Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

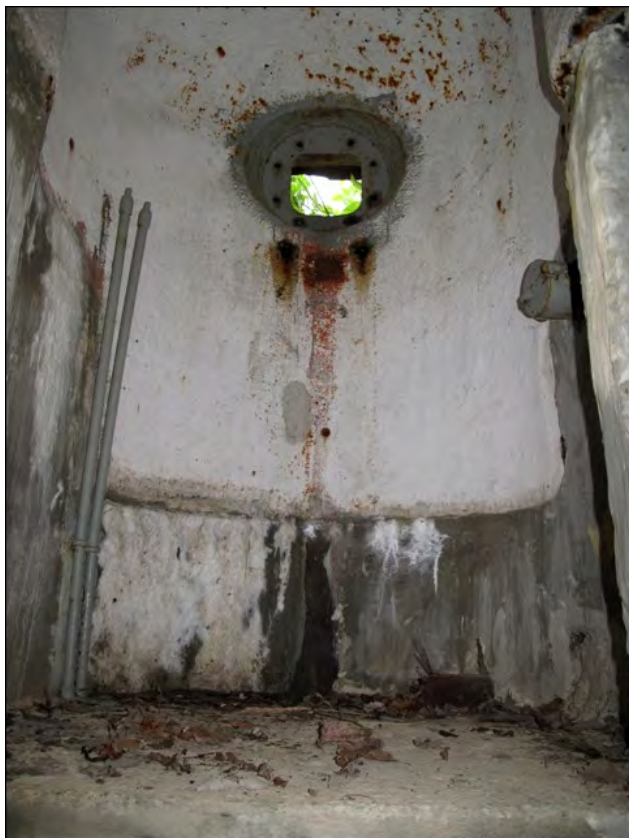
C445. Kohteen pohjoisosassa ovat kuusimetsää kasvavalla mäellä teräsbetoniset panssari-
torjuntatykin ja konekiväärin korsu nro C403, tulenjohtokorsu nro F44 ja konekiväärin korsu nro
C422.

Korsujen välisillä alueilla, niiden edustoilla ja taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja
ja taistelu- ja yhdysautoja tulasemineen sekä kaivantoestettä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan.
Taisteluhaudat jatkuvat kohteen rajauksen ulkopuolelle pohjoiseen ja länteen. Taisteluhautojen
päätorjuntasuunnat ovat olleet pohjoiseen ja itään. Linnoitteita on peitetty peltojen ja
pihojen alueilla. Kohteen itä ja eteläpuolella on ollut panssarivaunun kivieste, jonka kivet on
poistettu peltojen alueilta.

Korsu C499

P: 6756674 I: 545813

Teräksestä ja betonista rakennettu konekiväärin kupesäke, joka sijaitsee Takala-nimisen tilan
pihapiirissä, yksityisalueella. Konekivääri on ollut teräksisessä kuvussa, joka on mallia 1943,
kevyt. Jäähdytysvesijohdot sekä osa ilmanvaihtokojeesta ovat paikoillaan. Pesäkkeessä on
puinen väliovi, joka on poissa saranoiltaan. Ampumasektorin keskisuunta on 180°.

Kuva 83. Konekiväärin kupesäkkeen C499 teräksinen konekiväärin kupu. Vasemmalla konekiväärin
jäähdytysvesiputket. Kuva: Tiina Mikkonen 2010 / Museovirasto 217984:205.

Korsu K67

P: 6756695 I: 545849

Betonista rakennettu konekiväärin pesäke, joka sijaitsee Takala-nimisen tilan pihapiirissä, yksi-
tysalueella. Pesäke on viidennen lujuusluokan linnoituslaite. Sisäänkäynti on tukkeutunut
risuista ja maa-aineksista. Pesäkkeen katon ulkomitat ovat 3 x 3 m. Ampumasektorin kes-
kisuunta on 10°.

Korsu C405

P: 6756787 I: 545735

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Junttolantien ja Raapontien risteyksen pohjoispuolella yksityisalueen pihamaalla. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu. Eteisellä ja kupukammioilla varustettu yksihuoneinen korsu on tarkoitettu 20 hengelle. Majoitustila on kooltaan 9,5 x 3,5 m. Holvatun katon korkeus on 2,2 m. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu.

Korsu C406/404

P: 6756775 I: 545818

Teräsbetoninen konekiväärikorso, joka sijaitsee Takala-nimisellä tilalla, yksityisalueen pihapiirissä. Sisäänkäynnistä johtaa jyrkät portaat alas korsuun. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Kolmihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Sisäkattojen puuverhoilu on poistettu. Konekivääripesäkkeeseen johtaa pitkä, kapea käytävä, jonka katossa on puuverhoilu osin paikoillaan. Konekiväärin asekkamion katossa on teräslevyt. Ampumasektori on koillisen ja idän välillä.

Korsu K65

P: 6756915 I: 545792

Betonista rakennettu konekivääripesäke, joka sijaitsee Takala-nimisen tilan pohjoispuolella, pellon laidalla, hakkuuaukealla. Pesäke on viidennen lujuusluokan linnoituslaite. Pesäkkeen sisätilat on rakennettu hirsistä. Sisäänkäyntiin johtava yhdyshauta on täyttynyt maaineksista. Ampumasektorin keskisuunta on 100°.

Korsu C445

P: 6756974 I: 545562

Teräksestä ja betonista rakennettu konekiväärin kupupesäke, joka sijaitsee Toikkala-nimisen tilan itäpuolella, sekametsässä. Konekivääri on ollut teräksisessä, keskiraskaassa kuvussa, joka on vuoden 1943 mallia. Hylsyputki ja konekiväärin jäähdytysvesijohdot ovat paikoillaan. Ampumasektorin keskisuunta on 340°.

Korsu C403

P: 6757150 I: 545416

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Toikkala-nimisen tilan pohjoispuolella olevan mäen itäreunan juurella, kuusimetsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Tykin ja konekiväärin asekkamioiden katoissa on teräslevyt. Aseseinässä on ollut naamiomaalaus. Ampumasektorin keskisuunta on 120°.

Korsu F44

P: 6757189 I: 545339

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Toikkala-nimisen tilan pohjoispuolella olevan mäen laella, kuusimetsässä. Korsussa on avonainen tähystyskuilu. Tähystystasolla on vielä paikoillaan luultavasti haarakaukoputkelle tarkoitettu jalusta. Sisäänkäynti on veden täyttämä, eikä korsua ole tutkittu sisältä.

Korsu C422

P: 6757369 I: 545266

Teräsbetoninen konekiväärikorso, joka sijaitsee Toikkala-nimisen tilan pohjoispuolella olevan mäen pohjoisrinteessä, kuusimetsässä. Korsuun johtavan yhdyshaudan yläreunaan on tehty 3 x 2 m kokoinen pesäke, joka on tuettu hirsillä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila, jonka seinissä on naamiomaalaus. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamiomaton. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle. Ampumasektorin keskisuunta on 330°.

LUUMÄKI, JUSSINMÄKI**1000017284****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6757763 I: 544820
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 11.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:209-210
 Karttaotteet: Luumäki 19

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Jussinmäellä pääosin kuusia kasvavassa sekametsässä sekä taimikoissa. Kohteen eteläosassa on teräspesäke nro 1336, konekiväärikorset nrot C402 ja C8 sekä tulenjohtokorsu nro C420. Jussinmäen keskiosassa on miehistökorsu nro C498 ja pohjoisosassa konekiväärikorset nro C419.

Korsujen välisillä alueilla, niiden edustoilla ja taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhaudat jatkuvat kohteen rajauksen ulkopuolelle pohjoiseen ja etelään. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kiviaste.

Teräspesäke 1336

P: 6757678 I: 544898

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema, joka sijaitsee Jussinmäen eteläosassa, sekametsässä. Pesäke on suojattu 2,9 m pitkällä betonisella tukimuurilla, jonka korkeus on 0,9 m. Tornin koottu hitsaamalla ja sen takaloike on lähes tornin levyinen. Aseistuksena on ollut 45 mm:n panssarivaunukanuuna ja pikakivääri. Päätorjuntasuunta on 105°.

Korsu C402

P: 6757678 I: 544898

Teräsbetoninen konekiväärikorset, joka sijaitsee Jussinmäen eteläosassa, sekametsässä. Sisäänkäynnissä on ampuma-aukko lähipuolustusta varten. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu varauloskäynnillä. Sisäkattojen puuverhoilu on poistettu. Konekiväärin aseammion katossa on teräslevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 150°. Korsun lattialla on 2 x 20 x 20 cm kokoinen betoninen kuutio, jonka pinnassa on teksti LUR 13. Kyseessä on todennäköisesti korsun betoniseoksen tarkastukseen valmistettu koekuutio.

Korsu C8

Teräsbetoninen konekiväärikorset, joka sijaitsee Jussinmäen eteläosassa, kuusimetsässä. Sisäänkäynnissä on ampuma-aukko lähipuolustusta varten. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu varauloskäynnillä. Sisäkattojen puuverhoilu on poistettu. Konekiväärin aseammion katossa on teräslevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 60°.

Korsu C420

P: 6757749 I: 544873

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Jussinmäen eteläosassa, mäen laella, kuusitaimikossa. Sisäänkäynnistä laskeutuu portaat alas korsuun. Tähystys on tapahtunut teräksi-

sestä, tulenjohtoperiskoopilla varustetusta kuvusta, joka on vuoden 1940 mallia. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle. Majoitustilana on yksi huone, jonka katosta on poistettu puuverhoilut.

Korsun eteläpuolella on avokalliolla betonista ja hirsistä rakennettu, kenttälainoitettu tulenjoh-
topesäke, jonka koko on 2,5 x 2 m. Pesäkkeen katossa on kahdeksankulmainen aukko, jonka
halkaisija on 1 m. Korsun lattialla on hirsien ja hiekan seassa ylösalaisin teräskupu, jonka
seinämävahvuus on n. 2 cm. Kuvussa on mahdollisesti jonkinlainen tähystysluukkujärjestel-
mä.

Korsu C498

P: 6757855 I: 544723

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Jussinmäen keskiosassa, vesakossa. Sisään-
käynti on veden täyttämä eikä korsua ole tutkittu sisältä.

Korsu C419

P: 6757935 I: 544674

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Jussinmäen pohjoisosassa, junaradan ja
Säkkisuolle johtavan tien välissä, vesakossa. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen
tähystyskupu, joka on naamioimaton. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu
varauloskäynnillä. Sisäkattojen puuverhoilu on poistettu. Konekiväärin aseammion katossa
on teräslevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 10°.

Kuva 84 Korsun C419 majoitustilan puinen sisäkatto on poistettu. Katon kiinnitykseen käytetyt teräspultit
ovat paikoillaan. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:209.

LUUMÄKI, TAHVOLA

1000017299

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: P: 6757650 I: 542647
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 9.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:235-236
 Karttaotteet: Luumäki 20

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Tahvola-nimisen tilan länsipuolella kangasmetsässä ja osin hiekanottoalueella. Kohteen eteläosassa sijaitsee betonista ja hirsistä rakennettu, numeroimaton konekivääripesäke sekä betonirengaselementeistä rakennettu majoituskorsu nro 3002.

Kohteessa on lisäksi maahan kaivettuja, kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tu-
 liasemineen sekä kaivantoesteitä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Osa linnoitteista on tuhoutunut hiekanoton yhteydessä. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään.

Konekivääripesäke

P: 6757534 I: 542660

Betonista rakennettu konekivääripesäke, joka sijaitsee Tahvola-nimisen tilan länsipuolella hiekkakuopan etelälaidalla. Pesäkkeen sisätilat on rakennettu hirsistä (kuva 7). Puuosat ovat hyvässä kunnossa. Ampumasektorin keskisuunta on 120°.

Korsu 3002

P: 6757587 I: 542667

Teräksestä ja betonielementeistä rakennettu majoituskäyttöön tarkoitettu nk. rengaskorsu, joka sijaitsee Tahvola-nimisen tilan länsipuolella hiekkakuopan etelälaidalla. Korsu on nykyisin varastokäytössä. Korsu on koottu pystyyn asetetuista betonirengaselementeistä, joiden halkaisija on 2 m ja leveys 0,5 m. Korsun sisäänkäynti kääntyy 90°, jonka jälkeen on 2,1 m pitkä eteinen. Majoitustila on 11,3 m pitkä. Rengaskorsuja rakennettiin Salpalinjan alueelle kokeilumielessä 1940 kaksi kappaletta. Toinen korsuista, nro 3003 sijaitsee Luumäen Huomolassa.

Kuva 85. Rengaskorsun nro 3002 sisäänkäynti Luumäen Tahvolassa. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:236.

LUUMÄKI, KÄPYLÄ**1000017300****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6757886 I: 542934
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 9.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:238-242
 Karttaotteet: Luumäki 20

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se on kahdessa osassa, joista itäisempi on peltojen ympäröimällä metsäsaarekkeella Käpylän tilasta kaakkoon. Läntisempi osa on Käpylän tilan ympäristössä, yksityisalueen pihapiirissä. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Metsäsaarekkeella on kahden konekiväärin korsu nro C604 ja teräspesäke 1345. Maatilan pihapiirissä ovat konekiväärin kupesäkkeet nrot C398 ja C399.

Korsujen ympäristöissä on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen sekä kaivantosteitä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on kaakkoon. Kohteen länsipäässä on panssarivaunun kiviaste sekä kaivantoste, jotka on nyttemmin poistettu viljelysmailta.

Korsu C604 ja teräspesäke 1345

P: 6757766 I: 543294

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Huomolan tilan eteläpuolella, pellon ympäröimän metsäsaarekkeen luoteisnurkalla, sekametsässä. Korsu on neljän lujuusluokan linnoituslaite. Konekiväärin on sijoitettu omiin pesäkkeisiinsä, joista itäisemmän yhteydessä on lisäksi majoitustila 20 hengelle. Sisäänkäynnissä on naamiomaalaus. Makuulavitsat ovat olleet metallisessa tukirakenteessa. Korsun väliovet ovat puusta. Toinen konekiväärin pesäke sijaitsee edellisestä 20 m länteen. Pesäkkeen sisäänkäynnin seinässä on muistokirjoituksia elo- ja syyskuulta 1944. Itäisemmän konekiväärin pesäkkeen ampumasektorin keskisuunta on 20° ja läntisemmän 190°. Aseseinät ovat naamiomattomia.

Korsun itäisemmän pesäkkeen sisäänkäynnin edessä on Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema. Torni on koottu niittaamalla ja sen takauloke on laatikomainen. Tornin päälle on kerätty metalliromua.

Korsu C399

P: 6757889 I: 542910

Teräsbetoninen konekiväärin kupesäke, joka sijaitsee Käpylä-nimisen tilan ympäristössä, yksityisalueen pihapiirissä. Kohteessa on pieni majoitustila, johon on myöhemmin rakennettu vuoteet ja kamiina. Konekivääri on ollut keskiraskaassa teräskuvussa, joka on vuoden 1943 mallia. Konekiväärin jalusta maastokaariseen on jäljellä (kuva 15). Kuvun alapuolella olevassa huoneessa on ilmanvaihtokoje sekä konekiväärin jäähdytysvesiastia pumppuineen. Ampumasektorin keskisuunta on 150°.

Korsu C398

P: 6757900 I: 542968

Teräsbetoninen konekiväärin kupesäke, joka sijaitsee Käpylä-nimisen tilan ympäristössä, yksityisalueen pihapiirissä. Konekivääri on ollut teräskuvussa, joka on mallia: 1943, kevyt. Ampumasektorin keskisuunta on 40°.

LUUMÄKI, HUOMOLA**1000017301****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6758340 I: 543188
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 9.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:243-245
 Karttaotteet: Luumäki 21

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Huomolan kylässä sekä sen koillis- ja luoteispuolilla, valtatie 6:n eteläpuolella. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen länsiosassa ovat teräspesäkkeet nrot 1347 ja 1346, keskiosassa betoninen rengaskorsu nro 3003 ja itäosassa konekivääripesäke nro C603.

Korsujen ympäristöissä on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen sekä kaivantosteitä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on kaakkoon. Kohteen länsipäässä on panssarivaunun kivieste, joka alkaa valtatie 6:n eteläpuolelta. Nelirivisen esteen kivet ovat osin luonnonkiviä ja osaksi louhittuja. Keskimääräisen estekiven maanpäällisen osa mitat ovat: korkeus 80 cm, leveys 54 x 47 cm. estekivet on poistettu viljelysmaiden kohdilta.

Teräspesäke 1347

P: 6758166 I: 543201

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema, joka sijaitsee Ylätupa-nimisen tilan alueella pihapiirin laidalla, metsikössä. Torni on koottu niittaamalla ja sen takaloke on laatikkomainen. Tornin istuinten selkänokat pehmusteinen ovat vielä jäljellä. Päätorjuntasuunta on 170°.

Teräspesäke 1346

P: 6758205 I: 543014

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema, joka sijaitsee Rietula-nimisen tilalla yksityisalueen pihapiirissä, puutarhassa. Torni on koottu niittaamalla ja sen takaloke on laatikkomainen. Päätorjuntasuunta on 10°.

Korsu 3003

P: 6758291 I: 543159

Teräksestä ja betonielementeistä rakennettu majoituskäyttöön tarkoitettu nk. rengaskorsu, joka sijaitsee Ylätupa-nimisen tilan ja Huomolantien pohjoispuolella kuusimetsässä. Korsu on koottu pystyyn asetetuista betonirengaselementeistä, joiden halkaisija on 2 m ja leveys 0,5 m. Korsun sisäänkäynti kääntyy 90°, jonka jälkeen on 2,1 m pitkä eteinen. eteisessä on puinen penkki ja kivääriteline. Majoitustila on 11,5 m pitkä. Rengaskorsuja rakennettiin Salpaliinjan alueelle kokeilumielessä 1940 kaksi kappaletta. Toinen korsuista, nro 3003 sijaitsee Luumäen Tahvolassa.

Korsu C603

P: 6758406 I: 543346

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee valtatie 6:n ja Huomolantien risteyksestä 230 m lounaaseen, Huomolantien pohjoispuolella, jyrkässä rinteessä, sekametsässä. Korsu

on neljännen lujuusluokan linnoituslaite. Asekammiossa on puuovi. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 10°.

Kuva 86. Korsu nro 3003 on koottu betonisista rengaselementeistä Luumäen Huomolassa. Kuva: Tiina Mikkonen 2010 / Museovirasto 217984:243.

LUUMÄKI, LIKOLAHTI

1000017322

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyypin: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 4
 Koordinaatit: P: 6758544 I: 543260
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 8.-9.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:246
 Karttaotteet: Luumäki 21

Kohde on osa Salpaliinjan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee neljässä osassa, Kivijärven ja valtatie 6:n välisellä alueella. Kohde kuuluu osittain valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen länsiosassa on teräspesäke nro 1348 ja Kivijärven tulvituspato, keskiosassa konekivääripesäke nro C602, itäosassa majoituskorsu nro C1210 ja pohjoisosassa konekivääripesäke nro C601. Kohteen keskiosassa on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja sekä kaivantoesteitä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan.

Teräspesäke 1348

P: 6758505 I: 542987

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tulasema, joka sijaitsee valtatie 6:n ja Saarentien risteyksestä 320 m itään, valtatie 6:n pohjoispuolella, yksityisalueen pihamaalla. Torni on koottu hitsaamalla ja sen takauloke on lähes muun tornin levyinen. Toinen kattoluukuista puuttuu. Päätorjuntasuunta on 100°.

Kivijärven pato

P: 6758538 I: 543159

Kohde on Salpalinjan linnoittamisen yhteydessä Kivijärven etelärannalle rakennettu tulvitus-pato, jolla tarvittaessa pystyttiin säännöstelemään Urpalojärven vesistön pintaa ja tehostamaan siten sen estearvoa. Pato sijaitsee Kivijärven Likolahden lounaisnurkassa. Padossa on betoniseinät ja vettä säännösteltiin kolmen settipalkin avulla. Kaksi seteistä on korvattu nykyään betonisilla suluilla mutta kolmannessa on lähdetietojen perusteella alkuperäiset settipalkit. Patosulukujen jälkeen vesi johdettiin valtatie 6:n alittaviin kahteen betoniputkeen, joiden päälle on kasattu kiviä 1,5 m ja maata 2 m. Betoniputkien eteläpää on tienpenkereessä betoniseinässä.¹²⁵

Korsu C602

P: 6758555 I: 543327

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee valtatie 6:n ja Huomolantien risteyksestä 170 m länteen, valtatie 6:n pohjoisreunalla, vesakossa (kuva 19). Korsu on neljännen lujuusluokan linnoituslaite. Asekammiossa on puuovi. Aseseinä on naamiomaton. Ampumasektorin keskisuunta on 150°.

Korsu C1210

P: 6758691 I: 543632

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee valtatie 6:n pohjoispuolella, Pihlajaniemen juuressa, motellirakennuksen itäpäässä. Korsu on neljännen lujuusluokan linnoituslaite. Korsussa on kaksi sisäänkäyntiä, joista johtaa portaat alas nelihuoneiseen majoitustilaan, joka on tarkoitettu 40 hengelle. Joitakin makuulavitsoja on rakennettu uudelleen ja korsuun on asennettu sähköt.

Korsu C601

P: 6758846 I: 543132

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee Risulahden koillispuolella, niemen rannassa, yksityisalueen pihamaalla. Korsu on neljännen lujuusluokan linnoituslaite. Aseseinässä on naamiomaalaus. Ampumasektorin keskisuunta on 160°.

LUUMÄKI, ASKOLA**1000017296****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6758595 I: 544308

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 7.6.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:220-224

Karttaotteet: Luumäki 22

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee metsäalueella Ala-Askolan tilasta koilliseen, valtatie 6:n eteläpuolella. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen eteläosassa sijaitsevat teräsbetoninen konekiväärikorso nro C401, majoituskorsu nro C417, teräspesäke nro 1338 ja majoituskorsut nrot C58 ja C112. Kohteen pohjoisosassa on teräspesäke nro 1339. Kohteen länsipuolella on erillään majoituskorsu nro C1211.

¹²⁵ Arimo 1981, 312-315; Länsivaara & Tolmunen 1994, 75-77.

Korsujen välisillä alueilla, niiden edustoilla ja taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälainoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tulasemineen sekä kaivantoesteitä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste.

Korsu C401

P: 6758397 I: 544636

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Säkki-suon länsireunalla, sekametsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Sisäänkäynti on veden täyttämä eikä korsua ole tutkittu sisältä. Lähdetietojen perusteella korsu on tarkoitettu 20 hengelle.¹²⁶ Ampumasektorin keskisuunta on 10°.

Korsu C417

P: 6758445 I: 544550

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Ala-Askolan tilasta koilliseen, voimalinjan eteläpuolella, sekametsässä. Eteisellä varustetun, yksihuoneisen korsun majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäkattojen puuverhoilut on poistettu.

Teräspesäke 1338

P: 6758455 I: 544512

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tulasema, joka sijaitsee Ala-Askolan tilasta koilliseen, voimalinjan alapuolella, kallion etelälaidalla. Pesäke on valettu betoniin. Se on suojattu kivivallilla, jonka korkeus on 120 cm. Torni on koottu hitsaamalla. Aseistuksena on ollut 45 mm:n panssarivaununukuuna ja pikakivääri. Päätorjuntasuunta on 150°.

Kuva 87. BT-5 panssarivaunun tornista tehty teräspesäke Luumäen Askolan maastossa. Kuva: Tiina Mikkonen 2010 / Museovirasto 217984:220.

Korsu C58

P: 6758486 I: 544530

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Ala-Askolan tilasta koilliseen, voimalinjan alapuolella, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Majoitustila on tarkoitettu 10 hengelle. Korsutyyppeä on kutsuttu myös panssaritorjuntatykin suojakorsuksi.¹²⁷ Sisäkatoissa on puuverhoilut. Korsussa on liesi ja eteistilassa lojuu korsun vesi-

¹²⁶ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹²⁷ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

säiliö. Ulkoseinässä on radiolaitteiston piiska-antenni. Korsuun on myöhemmin asennettu sähkövalot.

Korsu C112

P: 6758614 I: 544445

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Ala-Askolan tilasta 350 m pohjoiskoilliseen sekametsässä. Korsussa oli vettä kesällä 2010 eikä sitä tutkittu sisältä. Korsu on lähdetietojen perusteella tarkoitettu 40 hengelle.¹²⁸

Teräspesäke 1339

P: 6758745 I: 544421

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema, joka sijaitsee Ala-Askolan tilasta 500 m pohjoiskoilliseen, mäntykankaalla, kaivantoesteen vieressä. Pesäkkeen puurakenteet ovat säilyneet hyvin. Torni on koottu niittaamalla ja siinä on laatikkomainen taikauloke. Päätorjuntasuunta on 80°.

Korsu C1211

P: 6758418 I: 543752

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Lappeenrannantien ja Junttolantien risteyksestä 300 m kaakkoon, lehtimetsässä. Korsussa on kaksi sisäänkäyntiä, joista laskeutuu portaat nelihuoneiseen majoitustilaan, joka on tarkoitettu 40 hengelle. Korsu kuuluu neljänteen lujuusluokkaan.

LUUMÄKI, ASKOLA 2

1000017297

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6758724 I: 544575
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 7.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:225-230
 Karttaotteet: Luumäki 22

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Askolan Salpalinjan nähtävyyalueella, valtatie 6:n eteläpuolella, hiekkapohjaisessa kangasmaastossa. Kohteeseen on opastus liikennemerkillä ja viereisellä taukopaikalta on ollut aikaisempina vuosina opastaulu ja viitoitus korsuille. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen eteläosassa sijaitsevat teräsbetoninen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro C10, konekiväärin kupupesäke nro 706 sekä majoituskorsu nro C59. Kohteen pohjoisosassa on konekiväärin korsu nro C11, jonka edessä on teräspesäke nro 1339.

Korsujen välisillä alueilla, niiden edustoilla ja taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen sekä kaivantoesteitä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste. Nelirivisen esteen kivet on aseteltu 0,6 – 1 m syvään kaivantoon pitkille sivulle kahden metrin välein. Estekivien maanpäällisen osat mitat ovat keskimäärin: korkeus 83, leveys 100 ja pituus 150 cm.

¹²⁸ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Korsu C10

P: 6758637 I: 544594

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Askolan Salpalinjan nähtävyyalueella, valtatie 6:n eteläpuolella, hiekkapohjaisessa kangasmaastossa. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on varauloskäynti ja sisäkatoissa puuverhoilut. Tykin ja konekiväärin asekammioiden katoissa on teräslevyt. Sisäänkäynnin puoleisessa ulkoseinässä sekä aseseinässä on naamiointirappaus, joka on sisäänkäyntiseinältä pudonnut suurimmaksi osaksi. Ampumasektorin keskisuunta on 130°.

Korsu on kalustettu. Makuulavitsat on rakennettu uudestaan. Korsussa on ilmanvaihtokoje, 4 kpl ilmanvaihtoon liittyviä jakoventtiileitä letkuineen, 2 kpl kaasusuodattimia, vesisäiliö, kaatoallas hanoineen ja liesi. Asekammioiden paikallaan konekiväärin jalusta maastokaarineen sekä konekiväärin jäähdytysvesiputkisto. Panssaritorjuntatykin jalusta kääntölaitteistoineen on paikoillaan mutta tykin putki ja tähtäyslaitteisto puuttuvat. Tykin putken tilalle on asennettu puuhirsi. Tykin yhteydessä on yksi raitisilmajärjestelmän puolinaamari letkuineen. Varauloskäynnissä on jäljellä kaikki 9 teräksistä sulkupalkkia. Korsun ulkopuolella on radion piiskaantenni. Korsuun on myöhemmin asennettu sähkövalot. Ovi on lukittu.

Kuva 88 Korsun C10 ulkoseinään kiinnitettyyn metalliverkkoon levitetty naamiorappaus on pudonnut suurimmaksi osaksi pois. Kuva korsun sisäänkäynnin suuntaan. Oviaukon vierellä on korsun lähitorjuntaan tarkoitettu ampuma-aukko. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:227.

Korsu 706

P: 6758687 I: 544617

Betonista ja teräksestä rakennettu konekiväärin kupupesäke, joka sijaitsee Askolan Salpalinjan nähtävyyalueella, valtatie 6:n eteläpuolella, hiekkapohjaisessa kangasmaastossa. Konekivääri on ollut teräksisessä, keskiraskaassa, vuoden 1943 konekiväärin kuvussa. Kuvussa on paikoillaan konekiväärin jalusta maastokaarineen. Ampumasektorin keskisuunta on 0°. Korsun takaosan puuosat on rakennettu myöhemmin uudelleen.

Korsu C59

P: 6758744 I: 544508

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Askolan Salpalinjan nähtävyyalueella, valtatie 6:n eteläpuolella, hiekkapohjaisessa kangasmaastossa. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Majoitustila on tarkoitettu 10 hengelle. Korsutyyppiä on kutsuttu

myös panssaritorjuntatykin suojakorsuksi.¹²⁹ Sisäkattojen puuverhoilut on poistettu. Korsussa on liesi ja eteistilassa lojuu kolme vesisäiliötä. Korsuun on myöhemmin asennettu sähkövalot. Ovi on lukittu.

Korsu C11 ja teräspesäke 1340

P: 6758782 I: 544579

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Askolan Salpalinjan nähtävyyalueella, valtatie 6:n eteläpuolella, hiekkapohjaisessa kangasmaastossa. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on varauloskäynti ja sisäkatoissa puuverhoilut. Konekiväärin asekkamion katoissa on teräslevyt. Aseseinässä on naamiointirappaus. Ampumasektorin keskisuunta on 20°.

Korsu on kalustettu. Makuulavitsat on rakennettu uudestaan. Korsussa on ilmanvaihtokoje, 2 kpl ilmanvaihtoon liittyviä jakoventtiileitä letkuineen, 2 kpl kaasusuodattimia, vesisäiliö, kaatoallas hanoineen ja liesi. Asekammioissa on paikallaan konekiväärin jalusta maastokaarineen sekä konekiväärin jäähdytysvesiputkisto ja kaksi raitisilmajärjestelmän puolinaamarilettoa, jonka maskiosat ovat kadonneet. Varauloskäynnissä on jäljellä kaikki 9 teräksistä sulkupalkkia. Korsun ulkopuolella on radion piiska-antenni. Korsuun on myöhemmin asennettu sähkövalot. Ovi on lukittu.

Korsun sisäänkäynnin edessä on neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema nro 1340. Torni on koottu niittaamalla ja siinä on laatikkomainen takauloke.

LUUMÄKI, ASKOLA 3

1000017298

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6758915 I: 544374
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 3. ja 7.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:231-234
 Karttaotteet: Luumäki 22

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Kivijärven ja valtatie 6:n välisellä alueella, sekametsässä. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen länsiosassa sijaitsee teräsbetoninen, keskeneräinen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro C113; keskiosassa teräspesäke nro 1342 sekä majoituskorsu nro C60 ja itäosassa konekiväärinkorsu nro C12, jonka edessä on teräspesäke nro 1341.

Korsujen välisillä alueilla, niiden edustoilla ja taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälainoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen sekä kaivantosteitä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste.

¹²⁹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Korsu C113

P: 6758896 I:544354

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Kivijärven ja valtatie 6:n välisellä alueella, sekametsässä. Korsu on jäänyt osittain keskeneräiseksi. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Korsussa on varauloskäynti. Tykin ja konekiväärin asekkammioiden ulkoseinä, eli aseseinä on jäänyt keskeneräiseksi. Valamattoman betonisen aseseinän tilalla on hirsiseinä, jonka ulkopuolelle on ladottu kiviä. Korsun torjuntasuunta olisi ollut pohjoiseen, järven selälle. Hirsiseinät ja niiden takana oleva kivimassa muodostavat sortumavaaran.

Teräspesäke 1342

P: 6758903 I: 544454

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema, joka sijaitsee Kivijärven ja valtatie 6:n välisellä alueella, sekametsässä. Torni on koottu hitsaamalla ja sen takauloke on lähes tornin levyinen. Päätorjuntasuunta on 185°.

Korsu C60

P: 6758903 I: 544478

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kivijärven ja valtatie 6:n välisellä alueella, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 10 hengelle. Korsutyyppejä on kutsuttu myös panssaritorjuntatykin suojakorsuksi.¹³⁰ Sisäkattojen puuverhoilut on poistettu.

Korsu C12 ja teräspesäke 1341

P: 6758913 I: 544562

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Kivijärven ja valtatie 6:n välisellä alueella, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähipuolustukseen tarkoitettu ampumaukko. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on varauloskäynti. Sisäkattojen puuverhoilut on purettu. Konekiväärin asekkammioiden katoissa on teräslevyt. Aseseinässä on naamiointirappaus. Ampumasektorin keskisuunta on 130°.

Korsun sisäänkäynnin edessä on neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema nro 1341. Torni on koottu niittaamalla ja siinä on laatikkomainen takauloke. Tornin kattoluukku puuttuu.

LUUMÄKI, HUSULA**1000017295****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6758245 I: 544163
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 8.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:214-219
 Karttaotteet: Luumäki 22

¹³⁰ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee metsäalueella Husulan-tilan ympäristössä, yksityisalueen pihapiirissä. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen länsiosassa on teräsbetoninen majoituskorsu nro C1218 ja länsiosassa tulenjohtokorsu nro C1320.

Korsujen välisillä alueilla, niiden edustoilla ja taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälainoitettuja taistelun- ja yhdysautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat olleet kaikkiin ilmansuuntiin ja kohteen ympärillä on ollut panssarivaunun kivieste.

Korsu C1218

P: 6758172 I: 544143

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Husula-nimisen tilan ympäristössä yksityisalueen pihapiirissä. Korsu on varustettu kahdella sisäänkäynnillä. Majoitustila on kolmihuoneinen. Kallioseinämät muodostavat osan seinäpinnoista. Seiniin on piirretty vanhahtavan oloisia liitupiirustuksia.

Korsu C1320

P: 6758156 I: 544237

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Husula-nimisen tilan ympäristössä yksityisalueen pihapiirissä. Majoitustilassa on puulattia. Kallioseinämät muodostavat osan seinäpinnoista. Korsu on varustettu avoimella tähytyskuilulla, jonka suuaukko on suljettu peltilevyllä. Tähytystasolla on vielä paikoillaan luultavasti haarakaukoputkelle tarkoitettu jalusta (kuva 21). Tähytyskuilun yläosan betonirakenteet nousevat muuta korsua n. 1,5 m korkeammalle.

LUUMÄKI, ALA-ASKOLA

1000017285

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6758095 I: 544513
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 8.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:211-213
 Karttaotteet: Luumäki 22

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee metsäalueella Ala-Askolan tilasta kaakkoon, Lappeenrantaan johtavan rautatien pohjoispuolella. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen eteläosassa sijaitsevat teräsbetoniset konekiväärikorset nrot C418 ja C9, majoituskorsu nro C57 ja teräspesäke nro 1337. Kohteen pohjoisosassa on majoituskorsu C176.

Korsujen välisillä alueilla, niiden edustoilla ja taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälainoitettuja taistelun- ja yhdysautoja tuliasemineen ja kaivantoesteitä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste. Nelirivisen esteen kivet on aseteltu normaaliin tapaan pystyasentoon.

Korsu C418

P: 6758039 I: 544607

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Ala-Askolan tilasta kaakkoon, Lappeenrantaan johtavan rautatien pohjoispuolella, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on ampu-
ma-aukko korsun lähipuolustukseen. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu varauloskäynnillä. Sisäkattojen puuverhoilu on poistettu. Konekiväärin aseammion katossa on teräslevyt. Aseseinä on musta. Ampumasektorin keskisuunta on 130°.

Korsu C57

P: 6758102 I: 544562

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Ala-Askolan tilasta kaakkoon, Lappeenrantaan johtavan rautatien pohjoispuolella, metsäautotien alla. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa oli kesällä 2010 vettä noin 1 m eikä sisätiloja tutkittu. Korsu on lähdetietojen perusteella tarkoitettu 10 hengelle. Korsutyyppeä on kutsuttu myös panssaritorjuntatykin suojakorsuksi.¹³¹

Teräspesäke 1337

P: 6758119 I: 544535

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema, joka sijaitsee Ala-Askolan tilasta kaakkoon, Lappeenrantaan johtavan rautatien pohjoispuolella, metsäautotien länsipuolella. Torni on koottu hitsaamalla ja sen takauloke on lähes tornin levyinen. Aseistuksena on ollut 37 mm:n panssarivaunukanuuna. Päätorjuntasuunta on 40°.

Kuva 89. BT-5 panssarivaunusta rakekennetun teräspesäkkeen nro 1337 sisäänkäynnin yhteydessä on vielä jäljellä puurakenteita. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto 217984:212.

Korsu C9

P: 6758130 I: 544624

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Ala-Askolan tilasta kaakkoon, Lappeenrantaan johtavan rautatien pohjoispuolella, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on ampu-
ma-aukko korsun lähipuolustukseen. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamiomaton. Sisäänkäynti on veden täyttämä eikä korsua ole tutkittu sisältä. Lähdetietojen perusteella korsu on tarkoitettu 20 hengelle.¹³² Ampumasektorin keskisuunta on 10°.

¹³¹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹³² Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Korsu C176

P: 6758321 I: 544467

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Ala-Askolan tilasta itään, metsäautotien itäpuolella, tiheässä vesakossa. Korsussa oli vettä kesällä 2010 eikä sitä tutkittu sisältä. Korsu on lähdetietojen perusteella tarkoitettu 20 hengelle.¹³³

LUUMÄKI, PARKKISAARI**1000018931**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6759444 I: 544208
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 14.6.2011
 Kuvat: DG2551:1
 Karttaotteet: Luumäki 23

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Kivijärven Parkkisaarella. Saaren eteläosassa on teräsbetoninen konekiväärikorso nro C581 ja kenttälinoitettuja taistelu ja yhdyshautoja. Osa linnoitteista sijaitsee yksityisalueen pihapiirissä. Saaren pohjoisrannalla on 1940-luvun sotilaskartan perusteella kenttälinoitteita, joita ei ole tutkittu maastossa.¹³⁴

Korsu C581

P: 6759439 I: 544162

Teräsbetoninen konekiväärikorso, joka sijaitsee Parkkisaaren eteläosassa, sekametsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustilat on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäkaton puuverhoilut on poistettu. Korsussa on varauloskäynti. Asekammion sisäkatto on verhoiltu metallilevyillä. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 140°.

LUUMÄKI, PETÄJÄSAARI**1000018930**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6760289 I: 543170
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 14.6.2012
 Kuvat: DG2552:1-2
 Karttaotteet: Luumäki 24

¹³³ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹³⁴ Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 28, ISLE.

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Kivijärven Petäjäsaarella. Saaren itäosassa ovat teräsbetonista rakennetut konekiväärinkorsu nro C580a, tulenjohtokorsu F46 sekä konekivääripesäke C580b. Korsujen ympäristöissä on maahan kaivettuja ja osin kallioon louhittuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdysautoja. Karttaan merkittyä, saaren koillisosaan sijoitettava panssaritorjuntatykin asemaa tai mahdollisesti teräspesäkettä nro 1344 ei löytynyt.¹³⁵

Kuva 90. Kenttälinoitettu tuliasema Luumäen Petäjäsaarella. Kuva: Tiina Mikkanen 2011 / Museovirasto DG2552:1.

Korsu C580a

P: 6760282 I: 543264

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Kivijärven Petäjäsaaren itäosassa, kangasmetsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustilat on tarkoitettu 40 hengelle. Sisäkaton puuverhoilut on poistettu. Korsussa on varauloskäynti. Asekammion sisäkatto on verhoiltu metallilevyillä. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 140°.

Korsu F46

P: 6760337 I: 543263

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Kivijärven Petäjäsaaren itäosassa, kangasmetsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tulenjohtokupu. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäkaton puuverhoilut on poistettu.

Korsu C580b

P: 6760342 I: 543213

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee Kivijärven Petäjäsaaren itäosassa, kangasmetsässä. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 340°. Sisäänkäynti on täyttynyt osittain hiekalla eikä pesäkettä ole tutkittu sisältä.

LUUMÄKI, SOIVARINMÄKI

1000017440

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyypin: puolustusvarustus

¹³⁵ Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 28, ISLE.

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6759625 I: 545816
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 18.6.2010
 Karttaotteet: Luumäki 25

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee valtatie 6:n molemmin puolin Soivarinmäen, Mustalaisvuoren ja Kuuselan maastoisissa. Alueella on kenttälinoitettuja, maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinoitettuja korsuja. Päätorjuntasuunta on itään. Samoja alueita on linnoitettu jo ensimmäisen maailmansodan aikana. Osa linnoitteista on tuhoutunut maanottojen yhteydessä.

7.7 LAPPEENRANTA

LAPPEENRANTA, KURKILAMMINSUO

1000019315

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6738752 I: 539452
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 21.6.2011
 Karttaotteet: Lappeenranta 1

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Urpalonjoen ja Kurkilammingsuon välisellä metsäalueella. Kohteessa on maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen. Torjuntasuuntina ovat itä, kaakko ja lounas. Asemien edustalla on maahan kaivettua panssarivaunun kaivantoestettä. Kohdetta ei ole tutkittu maastossa kauttaaltaan. Karttalähteiden perusteella linnoitteita on myös Kurkilammingsuon itäpuolella Rataniemenkankaalla sekä Urpalonjoen itäpuolella Hietalassa mutta alueita ei ole tutkittu maastossa.

LAPPEENRANTA, MÄNTYKANGAS

1000019316

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6740301 I: 541155
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI
 Aika: 21.6.2011
 Karttaotteet: Lappeenranta 2

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Mäntykangas-nimisellä maankohoumalla, Kirkkosuon pohjoisrannalla. Kohteessa on maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tulasemineen. Torjuntasuuntina ovat itä ja kaakko. Sarsaarentien kummallakin puolella on maahan kaivettua panssarivaunun kaivantoestettä. Kohdetta ei ole tutkittu maastossa kauttaaltaan.

LAPPEENRANTA, LAHDENKYLÄ

1000019317

PERUSTIEDOT KOHTEESTA
 Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6741733 I: 541361
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI
 Aika: 21.6.2011
 Karttaotteet: Lappeenranta 2

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Mutasuon länsirannalla, Ihaksintien molemmiin puolin. Kohteessa on maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tulasemineen. Päätorjuntasuunta on itään. Kohteessa on myös maahan kaivettua panssarivaunun kaivantoestettä. Kohdetta ei ole tutkittu maastossa kauttaaltaan.

LAPPEENRANTA, SYVÄ VALKJÄRVI

1000019318

PERUSTIEDOT KOHTEESTA
 Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6736980 I: 542717
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI
 Aika: 9. ja 23.6.2011
 Kuvat: DG2484:1-2
 Karttaotteet: Lappeenranta 3

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Syvän Valkjärven pohjoisrannalla. Järven rannalla on kaksi teräsbetonista rakennettua, kahdelle konekiväärille tarkoitettua korsua nrot B221 ja B216. Kohteen itäosassa ovat konekivää-

rikupupesäke nro 603 sekä panssaritorjuntatykille ja kahdelle konekiväärille tarkoitettu korsi B464. Korsujen välisellä alueella on maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemi-
neen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Torjuntasuunnat ovat kaakkoon ja etelään. Järven ran-
nassa on panssarivaunun kivieste, joka jatkuu kohteen itäpuolelle.

Linnoitteiden pohjoispuolella on tienvarsilla kahden parakkialueen jäännökset. Parakit raken-
nettiin Salpalinjan linnoitustöiden yhteydessä linnoittajien majoitustiloiksi. Myöhemmin, jatko-
sodan hyökkäysvaiheen alettua niitä käytettiin vankileireinä. Vankileirien yhteydessä alueelle
syntyi kaksi hautausmaa-alueita, joissa on betoniset muistomerkit. Syvän Valkjärven kohde
kuuluu itäosaltaan valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu B221

P: 6736217 I: 540714

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsi, joka sijaitsee Syvän Valkjärven pohjoisrannalla,
Syvän Valkjärventien eteläpuolella, yksityisalueen pihamaalla. Sisäänkäynnin yhteydessä on
panssaritorjuntatykin suojatila. Korsi on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähys-
tyskuvulla, joka on naamioitu kivisektoreilla. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisä-
katossa on puuverhoilu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinät on naamioitu
kivimuurauksilla. Itäisen konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 80° ja läntisen 220°.

Korsu B216

P: 6736286 I: 541487

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsi, joka sijaitsee Syvän Valkjärven koillisrannalla,
tiheässä sekametsässä. Korsi on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystysku-
vulla, joka on naamioitu kivisektoreilla. Kirjallisten lähteiden perusteella majoitustila on tarkoi-
tettu 20 hengelle. Sen sisäkatoissa on puuverhoilu ja korsussa on kaivo. Asekammioiden si-
säkatoissa on metallilevyt.¹³⁶ Aseseinät ovat naamioimattomia. Itäisen konekiväärin ampu-
masektorin keskisuunta on 40° ja läntisen 250°. Sisäänkäynti oli lukossa eikä korsiä tutkittu
sisältä.

Korsu 603

P: 6736551 I: 541792

Teräsbetoninen konekivääririkupupesäke, joka sijaitsee Syvän Valkjärven koillisrannalle, mök-
kikylään johtavan tien itäreunalla, sähkölinjan alapuolella, sekametsässä. Konekivääri on ollut
teräksisessä vuoden 1943 mallisessa, kevyessä kuvussa. Ampumasektorin keskisuunta on
80°. Pesäke on veden täyttämä eikä sitä tutkittu sisältä.

Korsu B464

P: 6736665 I: 541849

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja kahden konekiväärin korsi, joka sijaitsee
Syvän Valkjärventien länsilaidalla, läntisemmän hautausmaan itäpuolella, sekametsässä.
Sisäänkäynnin yhteydessä on ampuma-aukko korsun lähipuolustukseen. Toinen konekivää-
reistä on ollut korsun katolla olevassa teräksisessä konekiväärin kuvussa, joka on suojattu ma-
talalla, betonisella siipimuurilla. Kuvussa on paikoillaan vielä konekiväärin hylsyputki. Majoi-
tustilat on tarkoitettu 20 hengelle. Niiden sisäkatoissa on puuverhoilut. Asekammioiden ka-
toissa on metallilevyt. Korsussa on varaueloskäynti. Aseseinät ovat naamioimattomia. Kupu-
konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 160°. Tykin ja korsiin sijoitetun konekiväärin
ampumasektorien keskisuunta on 80°.

Parakkialue 1

Parakkialue Riihikallionsuon itäpuolella olevan metsäautotien/polun molemmin puolin (parakit
A-E). Polun eteläpuolella on jäännökset kolmesta 9 x 20 m kokoisesta parakista, joiden itä-
puolella on lisäksi kuoppa, jonka halkaisija on 2 m. Parakeista on jäljellä uunien jäännöksiä ja
betonisia tai kivisiä sokkelitolppia ja matalia maavalleja. Tien pohjoispuolella on yhden 9 x 20
m kokoisen parakin jäännökset sekä uuni rakennuksesta, jonka kokoa ei pystytty määrittä-
mään. Viimeksi mainitun itäpuolella on 3 x 4 m kokoinen kuoppa, jonka syvyys on 2 m.

¹³⁶ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

Parakkialue 2

Parakkialue Syvän Valkjärventien molemmin puolin (Parakit F-I). Tien eteläpuolella on jäännökset kahdesta 9 x 20 m kokoisesta parakista. Parakeista on jäljellä uunin jäännökset sekä betonisia tai kivisiä sokkelitolppia ja matalia maavalleja. Tien pohjoispuolella on kaksi edellisten kaltaista parakinjäännöstä ja niiden pohjoispuolella mahdollisesti maakellarin jäännökset.

LAPPEENRANTA (MIEHIKKÄLÄ), VALKJÄRVENKANGAS**100019319****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6736980 I: 542717
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 9.-10.6.2011
 Kuvat: DG2485:1-6
 Karttaotteet: Lappeenranta 4

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Valkjärvenojan muodostaman kosteikon pohjoisrannalla, Kohteen pohjoisosa on Hostikantien varressa. Kohteen länsiosassa ovat teräsbetonista rakennetut konekiväärikorsut nrot B209, B205 ja B193 sekä tulenjohtokorsu F3. Kohteen kaakkoisnurkassa, Miehikkälän kunnan puolella on majoituskorsu B404. Tämän pohjoispuolella on kahden konekiväärin korsu B191, kahden konekiväärin kupukorsu B410 sekä panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu 186.

Korsujen välisellä alueella on maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Torjuntasuunnat ovat koilliseen, kaakkoon ja etelään. Asemien edessä on panssarivaunun kivieste. Valkjärvenkankaan kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu B209

P: 6736804 I: 542170

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Valkjärvenojan pohjoispuolella, Syvän Valkjärventiestä etelään, hautausmaan ohi johtavan metsäautotien länsireunalla, sekametsässä. Korsun majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisäkaton puuverhoilu on luhistumaisillaan. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 110°. Korsuun opastaa tieltä 1950-luvulla valmistettu puuviitta.

Korsu B205

P: 6736804 I: 542379

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Valkjärvenojan ja Syvän Valkjärventien välissä, havumetsässä. Korsussa on kaksi sisäänkäyntiä, joista päästään käytävään, josta on erilliset sisäänkäynnit kupukammioon, majoitustilaan ja asekkammioon. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivisektoreilla. Yksi-huoneinen majoitustila on tarkoitettu 30 hengelle. Sen koko on 12 x 2,8 m ja korkeus 2 m. Sisäkatossa on puuverhoilu. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 230°.

Korsu F3

P: 6736847 I: 542451

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Valkjärvenojan ja Syvän Valkjärventien välissä, matalassa mäntymetsässä. Korsun sisäänkäynnin yhteydessä on betonista rakennettu tähtystyspaikka, jonka katossa on pyöreä aukko jonka halkaisija on 90 cm. Huoneen korkeus on 2 m. On mahdollista, että aukossa on ollut teräksinen tulenjohtokilpi tai jokin muu kevyt kupurakenne, joka on myöhemmin poistettu. Tähtystyspaikka kohoaa metrin korkuisena kumpuna korsun muuta ulkokattoa korkeammalle. Korsun sisätilasta on tähtystetty tulenjohtoperiskopiilla, joka on ollut teräksisessä suojaputkessa. Korsun kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 35 hengelle. Sen sisäkatossa on puuverhoilu.

Korsu B193

P: 6736876 I: 542499

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Valkjärvenojan ja Syvän Valkjärventien välissä, havumetsässä. Korsun sisäänkäynti on kallioon louhitussa tunnelissa. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähtystyskuvulla, joka on naamioitu kivisektoreilla. Yksi-huoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Sen koko on 10,3 x 3 m ja korkeus 2 m. Sisäkatossa on puuverhoilu. Korsussa on kaivo. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinän ulkopinnassa on vain vähän betonia näkyvissä. Pääosan siitä muodostaa kallioseinämä. Ampumasektorin keskisuunta on 110°. Korsuun opastaa tieltä 1950-luvulla valmistettu puuviitta.

Korsu B404

P: 6736904 I: 542826

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Miehikkälän puolella, Pellontaankorvessa, sekametsässä. Yksi-huoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Holvatussa sisäkatossa on puuverhoilu. Ilmastointiputket ovat putoamaisillaan katosta. Korsun luoteispuolella on hirsinen tulisema, jonka katto on luhistunut. Aseman ulkomitat ovat 12 x 8 m. Ampumasektorin keskisuunta on 240°.

Korsu B191

P: 6737054 I: 542764

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Pellontaankorven ja Syvän Valkjärventien välissä, kangasmetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on ampuma-aukko korsun lähi-puolustusta varten. Korsun katolla on teräksinen konekiväärin kupu, joka on suojattu matalalla betonisella siipimuurilla. Kuvussa on paikallaan konekiväärin hylsyputki. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisäkatossa on puuverhoilu. Korsussa on varauloskäynti. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Kupukonekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 210° ja korsun konekiväärin 110°. Aseseinä on naamioimaton. Korsuun opastaa tieltä 1950-luvulla valmistettu puuviitta.

Korsu B410

P: 6737137 I: 542947

Teräsbetoninen kahden konekiväärin kupukorsu, joka sijaitsee Pellontaankorven ja Syvän Valkjärventien välissä, kangasmetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila, jossa on kolme oviaukkoa, jotka johtavat kumpaankin kupukammioon sekä majoitustilaan. Korsusta on tähtystetty tulenjohtoperiskopiilla, joka on ollut teräksisessä suojaputkessa. Kolmi-huoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Sen sisäkatossa on puuverhoilu. Konekiväärin ovat olleet teräksisissä, vuoden 1940 mallisissa, kevyissä kuvuissa. Konekiväärin hylsyputket ovat paikoillaan. Kuvut on suojattu matalilla betonisilla siipimuureilla. Eteläisemmän konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 170° ja pohjoisemmän 30°.

Korsusta 20 m lounaaseen on hirsinen, romahtanut konekivääriasema, jonka ampumasektorin keskisuunta on 170°. Ampumasektorin edessä olevan panssarivaunun kiviasteen kivet on asetettu kyljelleen siten etteivät ne peitä pesäkkeen ampuma-alaa.

Korsu B186

P: 6737169 I: 542928

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Syvän Valkjärventien ja Hostikantien risteuksen lounaispuolella, kangasmetsässä. Korsussa on te-

räksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioitu sektorikivillä. Majoitustilat on tarkoitettu 20 hengelle. Niiden sisäkatoissa on puuverhoilut. Asekammioiden katoissa on metallilevyt. Korsussa on varauloskäynti. Aseseinissä on saattanut olla naamiomaalaukset. Ampumasektoreiden keskisuunta on 20°. Korsuun tieltä opastavan, 1950-luvulla valmistetun puuviitan tolppa on vielä paikallaan.

Kuva 91. Panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro B186 Lappeenrannan Ylämaan Valkjärvenkan-
kaalla. Kuva: Tiina Mikkonen 2011 / Museovirasto DG2485:2.

LAPPEENRANTA, HOSTIKKA

1000019657

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 1
Lukumäärä: 3
Koordinaatit: P: 6737900 I: 543063
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 10. ja 13. ja 16.6.2011
Kuvat: DG2486:1-5
Karttaotteet: Lappeenranta 5

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kolmessa osassa Hostikan kylän ympäristössä. Kohteen eteläosassa Urpalonjoen eteläpuolella on teräsbetonista rakennetut konekiväärikorset nrot B182 ja B181. Kasarintien laitamilla ovat panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu B403, konekiväärin kupupesäke B402, konekiväärin korsu B175 ja tulenjohtokorsu B173. Kohteen keskiosa, Tuomistonmäellä on aikanaan kunnostettu museoalueeksi mutta kohteita ei ole ylläpidetty viime vuosina. Alueella on konekiväärin korsu B167 ja majoitustunneli B166. Kohteisiin on viitoitus ja hautoja sekä asemia on kunnostettu. Kohteen pohjoisosassa on konekiväärin korsu B150. Muista erillään, lännempänä sijaitsee majoituskorsu D31.

Korsujen välisillä alueilla sekä niiden taustoilla on maahan kaivettuja ja osin kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Torjuntasuunta on

itään. Asemien edessä on panssarivaunun kivieste. Hostikan kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kuva 92. Kenttälinnoitettua taisteluhautaa Lappeenrannan Ylämaan Hostikassa. Kuva: Tiina Mikkonen 2011 / Museovirasto DG2486:1.

Korsu B182

P: 6737318 I: 542930

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Syvän Valkjärventien ja Hostikantien risteyksen pohjoispuolella, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivisektoreilla. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäkatossa on puuverhoilu. Korsussa on varauloskäynti ja kaivo. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 140°.

Korsu B181

P: 6737370 I: 542932

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Syvän Valkjärventien ja Hostikantien risteyksen pohjoispuolella, mäntymetsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on korsun lähipuolustukseen tarkoitettu ampuma-aukko. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu kivisektoreilla. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäkatossa on puuverhoilu. Korsussa on varauloskäynti ja kaivo. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 110°. Korsuun opastaa tieltä 1950-luvulla valmistettu puuviitta. Asekammion oviaukon ja kupukammion välisen seinän alaosassa on 10 x 60 cm kokoinen pala vanhaa akustiikkalevyä, joka saattaa sisältää asbestia.

Korsu B403

P: 6737622 I: 543095

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Kasarin tien ja Hostikantien risteyksen eteläpuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustilat on tarkoitettu 20 hengelle. Niiden sisäkatossa on puuverhoilut. Korsussa on kaivo. Asekammion katoissa on metallilevyt. Aseseinät on naamioitu kivimuurauksilla. Ampumasektoreiden keskisuunta on 190°.

Korsu B402

P: 6737653 I: 543094

Teräsbetoninen konekiväärikupupesäke, joka sijaitsee Kasarintien ja Hostikantien risteyksen eteläpuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Konekivääri on ollut teräksisessä, vuoden 1940 mallisessa, kevyessä konekiväärikuvussa. Kuvun alapuolella olevan kupukammion sisäkatossa on puuverhoilu. Ampumasektorin keskisuunta on 20°.

Korsu B175

P: 6737654 I:542955

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Kasarintien etelälaidalla Tuomisto-nimisen tilan laidalla. Sisäänkäynnistä laskeutuu pitkät portaat alas korsuun. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on peitetty puoliksi maalla. Yksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen koko on 12 x 2,3 m ja korkeus 2,1 m. Majoitustilan puinen sisäkatto on purettu. Korsussa on kaivo. Asekammiossa on poikkeuksellisesti puinen sisäkatto, joka on paikoillaan. Aseseinä on naamioimaton. Siipimuurina toimivaan kallioon on lisätty kivilatomuksia. Ampumasektorin keskisuunta on 170°.

Korsu B173

P: 6737765 I:543043

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Tuomistonmäen kaakkoisosassa, mäntymetsässä. Korsusta on tähystetty tulenjohtoperiskoopilla, joka on ollut teräksisessä suojaputkessa. Yksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisäkatossa on puuverhoilu.

Korsu B167

P: 6737945 I: 543078

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Tuomistonmäen koillisosassa, Hostikantien länsilaidalla, museoalueella. Sisäänkäynnistä laskeutuu portaat alas korsuun. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on peitetty puoliksi maalla. Kirjallisten lähteiden perusteella yksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Majoitustilan puinen sisäkatto on purettu. Korsussa on kaivo. Asekammiossa on poikkeuksellisesti puinen sisäkatto, joka on paikoillaan.¹³⁷ Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 130°. Korsu on varustettu viitoituksella ja aseseinän yläpuolella on puuaita. Korsu oli kesällä 2011 veden vallassa eikä sen sisätiloja tutkittu kokonaan.

Korsu B166

P: 6737016 I:542983

Kallioon louhittu majoitus- ja tulenjohtotunneli, joka sijaitsee Tuomistonmäen koillisosassa, Hostikantien länsilaidalla, museoalueella. Rakennustyöt ovat jääneet keskeneräisiksi. Tunnelissa on kaksi sisäänkäyntiä, joista eteläisimpään on rakennettu puiset portaat, jotka laskeutuvat alas luolaan. Pohjoisesta oviaukosta pääsee mäen juurella oleviin asemiin. Majoitustunnelista nousee loiva käytävä idän suuntaan, joka päättyy aukkoon. Kyseessä on ilmastointilaitteita varten louhittu kuilu. Luolan pohjoispäässä on 6 m korkea pystykuilu keskeneräiseen tulenjohtoasemaan. Kuilun yläosassa on aukko, jonka päällä on puuriukuja. Majoitustila on tarkoitettu 80 hengelle. Maanalaisten tilojen kokonaispituus on 60 m. Tunneli on 5,4 m leveä ja 3,5 m korkea. Luolassa on maalattia, josta erottuu kolme betonireunaista kaivorakennetta, jotka on täytetty maalla.

Korsu D31

P: 6737986 I: 542236

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Syvän Valkjärventien ja Kasarintien risteyksen kaakkoispuolella, sekametsässä. Linnoituslaitetyyppejä kutsutaan myös panssaritorjuntatykin suojakorsuksi. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Yksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 10 hengelle. Sisäkatoista on poistettu puuverhoilut. Kirjallisen lähteen perusteella korsu oli tarkoitettu suojakorsuksi 76 mm:n lyhennetylle kanuunalle¹³⁸.

¹³⁷ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

¹³⁸ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Korsu B150

P: 6738425 I: 543077

Teräsbetoninen konekiväärikorssu, joka sijaitsee Kasarinjärven ja Särkilammen välisellä kannaksella, Hostikantien länsilaidalla, sekametsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäkatossa on puuverhoilu. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 160°.

LAPPEENRANTA, IHAKSELA**1000019320****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänne

Muinaisjäänntyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6739491 I: 543654

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 16.ja 21.6.2011

Kuvat: DG2487:1-3

Karttaotteet: Lappeenranta 6

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa Ihakselan ja Kirpun kylien välissä. Teräsbetonista rakennetut korsut sijoittuvat Kirpuntien itälaidalle. Ne ovat etelästä lukien panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsut nrot B132 ja B415; konekiväärikorssu B416, B118 ja B417; majoituskorsu B102, konekivääripesäke B102a sekä konekiväärikorssu B97.

Korsujen välisillä alueilla on maahan kaivettuja ja osin kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Torjuntasuunnat ovat itään ja kaakkoon. Asemien edessä on panssarivaunun kiviaste. Kasarinjärven pohjoispuolella, Kasarinpolun kummallakin puolella on maahan kaivettuja taistelu- ja yhdysautoja, joiden edessä on maahan kaivettu panssarivaunun kaivantoeste. Ihakselan kohde kuuluu pohjoisosastaan valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu B132

P: 6739026 I: 543184

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Särkilammen pohjoispuolella, Kirpuntien itälaidalla, kuusikossa. Sisäänkäynnin yhteydessä on ampu- ma-aukko korsun lähipuolustusta varten. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Majoitustilat on tarkoitettu 20 hengelle. Niiden sisäkatossa on puuverhoilu. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Asekammioiden katoissa on metallilevyt. Aseseinät ovat naamioimattomia. Ampumasektoreiden keskisuunta on 180°. Korsu on kalustettu myöhemmin uudestaan. Siihen on asennettu konekivääri ja 45 mm:n korsutykki. Majoitustilaan on rakennettu uudelleen lavitsat. Korsu on lukittu.

Korsu B415

P: 6739407 I:543642

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Rajakan- kaalla, Kirpuntien itäpuolella, kuusimetsässä. Korsun tähystys on tapahtunut tulenjohtoperi- skoopilla, joka on ollut teräksisessä, vuoden 1940 mallisessa tulenjohtokuvussa. Yksihuonei- nen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisäkatossa on puuverhoilu. Korsussa on

kaivo ja varauoskäynti. Asekammioiden katoissa on metallilevyt. Aseseinät on naamioitu kivimuurauksilla. Ampumasektoreiden keskisuunta on 160°.

Korsu B416

P: 6739576 I: 543737

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Rajakankaalla, Kirpuntien itäpuolella, kuusimetsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Sisäänkäynti laskeutuu jyrkästi ja siinä olleet puuportaat ovat lahonneet. Korsua ei tutkittu sisältä.

Korsu B118

P: 6739702 I: 543719

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Rajakankaalla, Kirpuntien itäpuolella, sähkölinjan alapuolella. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 70°. Sisäänkäynti oli veden täyttämä eikä korsua ole tutkittu sisältä.

Korsu B417

P: 6739924 I: 543791

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Rajakankaalla, Kirpuntien itäpuolella, sekametsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Betonilattia ja kokoojakaivo ovat jääneet valamatta mutta puiset vuoteet on aikoinaan rakennettu vaikkakin ne on myöhemmin purettu. Korsussa on tiilistä muurattu liesi. Aseseinä ja sisäänkäynnin seinät on naamioitu kivimuurauksella. Naamiokivien välsiin saumoihin on sullottu paperista tai pahvista kiedottua tankoa. Ampumasektorin keskisuunta on 180°.

Korsu B102

P: 6740070 I: 543864

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Vuorisjärven itäpuolella, mäen laella, sekametsässä. Korsun jyrkästi laskeutuvaan sisäänkäyntiin on valunut kiviä yhdysseudasta. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Betonilattia ja kokoojakaivo ovat jääneet valamatta mutta puiset vuoteet on aikoinaan rakennettu vaikkakin ne on myöhemmin purettu. Korsussa on tiilistä muurattu liesi. Toisen huoneen nurkassa on kuoppa, jossa on puurakenteita. Kyseessä saattaa olla keskeneräinen kaivo. Korsun ulkokaton kiveys on jäänyt kesken-eräiseksi.

Korsu B102a

P: 6740064 I: 543880

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee Vuorisjärven itäpuolella, jyrkän rinteen laidalla, sekametsässä. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 160°. Sisäänkäynti oli täynnä kasvijätettä eikä pesäkettä tutkittu sisältä.

Korsu B97

P: 6740290 I: 543931

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Vierumäellä, Kirpuntien itälaidalla, hakkuuaukealla. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on peitetty puoliksi maalla. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 10°. Sisäänkäynti oli veden täyttämä eikä korsua ole tutkittu sisältä.

LAPPEENRANTA, KIRPPU**1000019321****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6741293 I: 543432
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 16. ja 17. ja 21.6.2011
 Kuvat: DG2488:1-2
 Karttaotteet: Lappeenranta 7

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Sunnonvuoren ja Ihaksenjärven välisellä alueella. Osa linnoitteista on yksityisalueiden pihapiireissä. Kohteessa on teräsbetonista rakennetut majoituskorsu nro B77a, konekivääripesäke B77b, keskeneräinen majoitustunneleiden ja tuliasemien kokonaisuus B304/307 sekä konekiväärikorso B303.

Korsujen välisillä alueilla sekä Ihaksenjärven eteläpuolella on maahan kaivettuja ja osin kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Torjuntasuunnat ovat koilliseen ja itään. Asemien edessä on panssarivaunun kiviesteitä. Lisäksi kohteessa on maahan kaivettua panssarivaunun kaivantoeistettä. Kirpun kohde kuuluu kaakoisosastaan valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu B77a

P: 6740759 I: 543870

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kirpuntien ja Ottojärventien risteyksen luoteispuolella, Kirpuntien idänpuoleisen penkereen vieressä. Sisäänkäynti sijaitsee jyrkässä kuilussa. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1939 mallisella tähytyskuvulla, joka on naamiomattomana betonikorokkeen päällä. Kirjallisten lähteiden perusteella korsun majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle ja se on varustettu kaivolla¹³⁹. Varauoskäynnin aukko on tukittu laudoilla. Varauoskäynnistä pääsee betonilipalla varustettuun tilaan, joka jatkuu yhdyshautana korsun ulkopuolella. Korsua ei ole tutkittu sisältä.

Korsu B77b

P: 6740787 I: 543915

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee Kirpuntien ja Ottojärventien risteyksen luoteispuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Sisäänkäynnistä laskeutuu portaat pitkään käytävään, joka päättyy aseammioon. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 340°.

Korsu B304/307

P: 6740990 I: 543702

Kallioon louhittu keskeneräinen majoitustunneli, joka sijaitsee Kirpuntien ja Ihaksintien risteyksen lounaispuolella, jyrkän kallion rinteillä. Mäelle on ollut tarkoitus rakentaa kaksi konekivääripesäkettä sekä kaksi panssaritorjuntatykin pesäkettä, jotka olisi yhdistetty toisiinsa tunneleilla. Pesäkkeet ovat jääneet rakentamatta ja ainoastaan kalliotunneli on osittain valmistunut. Tunneliin on kaksi sisäänkäyntiä. Toinen on kallion luoteisrinteen juurella ja toinen viiston kuilun päässä yhdyshaudassa kallion rinteellä. Näiden lisäksi tunnelissa on kaksi aukkoa, jotka ovat täynnä louhittuja kiviä ja jotka ovat johtaneet keskeneräisiin tuliasemiin. Tunnelissa on myös pystykuilu kallion laelle, jonne oli tarkoitus rakentaa tulenjohtopaikka. Kuilun korkeus on 8,5 m ja sen yläpäässä on aukko, joka on tukittu puutavaralla. Aukkoa ei pystytty paikallis-

¹³⁹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

tamaan kallion laelta, koska se on aluskasvillisuuden peittämä. majoitustila oli suunniteltu 80 hengelle. Maanalaisten tilojen kokonaispituus on 85 m. Majoitustunnelin levein osa on 6,8 m leveä ja sen korkeus on 3,8 m. Tunnelissa on maalattia.

Korsu B303

P: 6741269 I: 543246

Teräsbetoninen konekiväärikorso, joka sijaitsee Ihaksenlammen kaakkoispuolella, Ihaksintien pohjoislaidalla, sekametsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähytyskuvulla, joka on naamioimattomana betonikorokkeen päällä. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Betonilattia on valamatta. Korsussa on tiilistä muurattu liesi, kaivo ja varauslöykänti. Aseseinä ja sisäänkäynnin seinät on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 350°.

LAPPEENRANTA, KÄRJENLEHTO

1000019322

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6742722 I: 543921
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 21.6.2011
 Karttaotteet: Lappeenranta 7

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Mustaksenlammen ja Metsälä-nimisen tilan välisellä alueella. Kohteessa on pääasiassa maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinoitettuja majoituskorsuja, Kohdetta ei ole tutkittu maastossa kauttaaltaan. Torjuntasuunta on koilliseen. Asemien edessä on maahan kaivettua panssarivaunun kaivantoestettä.

LAPPEENRANTA, MUSTAKSENLAMPI

1000019323

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6743361 I: 543525
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 21.6.2011
 Kuvat: DG2490:1
 Karttaotteet: Lappeenranta 7

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ihaksenjärven ja Mustaksenlammen välisellä kannaksella. Kohteessa on teräsbetonista rakennetut konekiväärikorso nro B31 sekä konekiväärikorso B27. Korsujen ympäristöissä

on maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste.

Korsu B31

P: 6742981 I: 543192

Teräsbetoninen konekiväärrikupukorsu, joka sijaitsee Ihaksenjärven ja Mustaksenlammen välisellä kannaksella, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo. Konekivääri on ollut teräksisessä, vuoden 1940 mallisessa, kevyessä konekiväärrikuvussa. Ampumasektorin keskisuunta on 190°.

Korsu B27

P: 6743022 I: 543209

Teräsbetoninen konekiväärrikorsu, joka sijaitsee Ihaksenjärven ja Mustaksenlammen välisellä kannaksella, sekametsässä. Sisäänkäynnistä laskeutuu portaat kapeaan käytävään, joka johtaa korsuun. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamiomattomana betonikorokkeen päällä. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on tiilistä muurattu liesi ja kaivo. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 80°.

LAPPEENRANTA, HIRVASLAMPI

1000019747

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6737162 I: 546269
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 17.5. 2011
 Karttaotteet: Lappeenranta 8

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa Hirvaslammen eteläpuolella. Länsiosassa on Kasarintien pohjoispuolella, pellon laidalla nelirivinen kivieste, jonka pituus on n. 30 m. Este on saattanut jatkua tien eteläpuolella mutta kivet on poistettu viljelysmailta. Esteestä noin puoli kilometriä itään on Kasarintien etelälaidalla estekivilouhos, jonka leveys on 20 m ja korkeus 4 m. Louhos ulottuu 5-10 m kallion sisään. Louhoksen edustalla on röykkiö valmiiksi louhittuja kiviä.

LAPPEENRANTA, LAMMINPÄÄ

1000019746

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6738264 I: 546022
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 15.6.2011

Karttaotteet: Lappeenranta 8

Kohde on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Lamminpääntien lhakselanjoensillan kaakkoispuolella, joen länsirannalla, tiheässä sekametsässä. Alueella on kaksi- ja kolmerivistä panssarivaunun kiviästä lyhyissä osioissa. Estekivissä on vähäisiä määriä spektroliittiä. Ylämaan spektroliitin emäkallio löydettiin 1940 Salpalinjan kiviästä yhteydessä.¹⁴⁰ Kiviästä ei ole tutkittu kauttaaltaan. Se jatkuu karttaan rajatulta alueelta etelän suuntaan.

LAPPEENRANTA, HIETARINNE

1000019748

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: panssariesteet

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6737508 I: 548748

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 17.5.2011

Karttaotteet: Lappeenranta 9

Kohde panssarivaunun este, joka on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ketunmäen jyrkällä pohjoisrinteellä, Kasarintien molemmin puolin. Tien eteläpuolella on maahan kaivettua kaivantoeestettä, jonka leveys on yläosasta 5 m ja alaosasta 3 m. Esteen syvyys on 3 m. Este jatkuu tien pohjoispuolella, jossa se muuttuu neljän metrin levyiseksi kiviästä, joka päättyy pohjoisessa puron varteen.

LAPPEENRANTA, JOUTSENKOSKEN LINNOITTEET

1000019749

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: panssariesteet

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6730057 I: 551006

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 17.5.2011

Karttaotteet: Lappeenranta 10

Kohde on panssarivaunun kiviästä, joka on osa Salpalinjan puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Joutsenkosken etelärannalla, Vaalimaantien länsipuolella. Kohteessa on neljäsivuinen, 50 m pitkä kiviästä, joka alkaa tien laidalta ja päättyy kosken rantaan.

¹⁴⁰ Oinonen & Tolmunen 2005, 61.

LAPPEENRANTA, SAAREKSIENVUORI**1000017442**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6763496 I: 547475
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUOSIEN 2010 JA 2011 INVENTOINNIT

Aika: 2.6.2010 ja 12.7.2011
 Kuvat: MV/RHO 217984:256
 Karttaotteet: Lappeenranta 11

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kolmessa osassa. Saaraksienvuoren kaakkoispuolella on teräsbetoninen konekivääririkorsu nro 15. Lisäksi kosteikon reunalle on rakennettu kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat itään ja etelään.

Kenttälinoitteita on lisäksi Saaraksienvuoren eteläpuolella olevalla suon ympäröimällä suuri-kokoisella metsäsaarekkeella sekä Suurisuon etelälaidalla olevalla Jahkajan saarekkeella. Alueita ei ole tutkittu kauttaaltaan maastossa. Karttatietojen perusteella linnoitteita on myös Huutsalon saarekkeella, jota ei ole tutkittu¹⁴¹.

Korsu 15

P: 6763308 I: 547330

Teräsbetoninen konekiväärrikorsu, joka sijaitsee Saaraksienvuoren kaakkoispuolella, Suurisuontien länsipuolella, hakkuuaukealla. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Sisäänkäynti on osittain täyttynyt yhdyshaudasta valuneista maa-aineksista. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähytyskupu. Majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Sisäkattojen puuverhoilu on poistettu. Konekiväärin aseammion katossa on teräslevyt. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 240°.

LAPPEENRANTA, LEINNIEMI**1000019367**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6763771 I: 548326
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 12.7.2011

¹⁴¹ Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 33, ISLE.

Karttaotteet: Lappeenranta 12

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Jängynjärven vesistön pohjoisrannalla Leinniemen metsäalueilla. Kohteessa on kenttälinoitettuja, lähinnä maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinoitettuja majoituskorsuja. Torjuntasuuntina ovat itä, etelä ja länsi. Linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan.

LAPPEENRANTA, VUOSSAARI

1000019368

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6764665 I: 548846
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: Kohdetta ei ole tutkittu maastossa
 Karttaotteet: Lappeenranta 13

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Jängynjärven keskellä, pienikokoisessa Vuossaaressa. Kohdetta ei ole tutkittu maastossa. Saarella on karttatietojen perusteella kaksi teräsbetonista konekiväärikorsua, joista itäisemmän numero on R9 ja läntisemmän R8. Saaren eteläosassa on panssarivaunun kivieste. Mantereella, Vuossaaren länsipuolella olevaa, panssarivaunun tornista tehtyä teräspesäkettä nro L1 ei löydetty maastosta. Vuossaari kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

LAPPEENRANTA, SIMONMÄKI

1000017443

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6764860 I: 549705
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 3.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:257-260
 Karttaotteet: Lappeenranta 13

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa Kydönsuon koillispuolella olevassa metsässä sekä Jängynjärveen laskevan joen keskellä olevassa Vuossaaressa. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen länsiosassa Vuossaaressa on kaksi teräsbetonista konekiväärikorsua nrot 9 ja 8. Vuossaarta ei ole tutkittu. Vuossaaren kohdalla joen länsirannalle on sotilaskarttaan merkitty

teräspesäke nro L1, jota ei etsinnöistä huolimatta löydetty.¹⁴² Torni on todennäköisesti poistettu. Paikalla on maahan kaivettua taisteluhautaa, tulasemia ja kuoppia. Simonmäen kohteen itäosassa on vierekkäin teräsbetoniset panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 7/R ja konekiväärikorssu nro 6/R. Kohteen itäpäässä on konekiväärikorssu nro 5/R.

Korsujen ympäristöissä on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tulasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on etelään. Kohteen eteläpuolella on panssarivaunun kivieste. Kivieste on korsujen 6/R ja 7/R edustalla viisirivistä ja ilmeisesti madallettu ampumasektoreiden kohdalta. Kivieste jatkuu joen rantaan ja sitä on karttatietojen perusteella myös Vuossaassa.¹⁴³

Korsu 7/R

P: 6764566 I: 549306

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Kydönsuon koillispuolella metsäniemekkeellä, joka kasvaa sekametsää. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Ampumasektorin keskisuunta on 225°. Korsua ei ole ehditty peittää ulkopuolelta suojakiveyksellä, joten korsun betoniset ulkoseinät ovat hyvin näkyvillä. Korsun sisäseinistä ja -katosta tulee ulos poikkeuksellisen pitkiä metallitankoja, jotka aiheuttavat repäisy ja viiltovaaran. Korsuun johtaa viitoitettu reitti.

Korsu 6/R

P: 6764562 I:549319

Teräsbetoninen konekiväärikorssu, joka sijaitsee Kydönsuon koillispuolella metsäniemekkeellä, joka kasvaa sekametsää. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila, jonka seinän alaosassa on laudasta rakennettu hyllytaso, johon on merkitty numeroita. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen, periskoopille tarkoitettu tulenjohtokupu. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Sisäkattojen puuverhoilu on poistettu. Korsua ei ole ehditty peittää ulkopuolelta suojakiveyksellä, joten korsun betoniset ulkoseinät ovat hyvin näkyvillä. Seinissä on naamiomaaluksia. Asekammioon on ampuma-aukon yläpuolelle myöhemmin kiinnitetty jonkinlainen konekiväärin maastokaari. Ampumasektorin keskisuunta on 130°. Korsuun johtaa viitoitettu reitti ja se on varustettu opastaululla. Korsun putkistoja on eristetty kuituteipillä, jonka valmistusmateriaalista ei ole tietoja.

Kuva 93. Korsu nro 6/R on jäänyt peittämättömäksi suojakiveyksellä ja maalla. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:260.

¹⁴² Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 33, ISLE.

¹⁴³ Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 33, ISLE.

Korsu 5/R

P: 6764554 I: 549630

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Kydönniitun pohjoispuolella, kuusimetsässä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsun tähystyskupu on valettu betonista. Nelikulmaisessa kuvussa on tähystysrako ja sen ulkomitat ovat 161 x 150 cm. Korkeus on 65 cm. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkattojen puuverhoilu on poistettu. Korsuun johtaa viitoitettu reitti.

LAPPEENRANTA, HAUTASENVUORI**1000017445****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6765050 I: 550183
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 3.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:261-263
 Karttaotteet: Lappeenranta 14

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Hautasenvuoren eteläosassa metsissä ja yksityisalueiden pihamailla. Kohteen länsiosassa on teräsbetoninen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 4/R ja keskiosassa kahden konekiväärin korsu nro 2/R. Kohteen itäosassa on teräspesäke nro L2.

Korsujen ympäristöissä ja varsinkin kohteen itäosassa on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat itään ja etelään. Kohteen etelä- ja itäpuolella on panssarivaunun kivieste.

Hautasenvuoren ja Hurtanmaantien välisellä aluella, tien itälaidalla on ollut linnoittamiseen liittyvä huoltoalue: majoitusparakkeja, keittiö, sauna, pyykitupa, sairastupa, autovarikko ja varastoja. Maastossa on betonisia rakennusten perustoja. Aluetta ei ole tutkittu eikä rajattu maastotietokantaan.

Korsu 4/R

P: 6764767 I: 549827

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Vuossaa-
 rentien ja Hurtanmaantien risteyksen itäpuolella mäntymetsässä. Sisäänkäynti laskeutuu jyrkästi alas korsuun. Yhdyshautaan on rakennettu puuportaat. Sisäänkäynnissä on seinän juuressa puinen hylly, joka saattaa olla asetelineen tms. osa. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 195°. Korsun läheisyydessä on opastaulu.

Korsu 2/R

P: 6764951 I: 550164

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Suo-Reijus-nimisen tilan pohjoispuolella, Hautasenvuoren itäpuolelle johtavan metsäautotien varressa, yksityisalueen pihamaalla. Korsuun on ollut tarkoitus asentaa teräksinen tähystyskupu mutta työt ovat jääneet keskeneräisiksi. Kupu puuttuu ja sen kuilu on tukittu yläosastaan betonivalulla. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on varauloskäynti. Kaivo on matalareunainen ja ilman kantta. Toinen konekivääreistä on ollut betonisessa aseammiossa, jonka sisäkatossa on teräsl-

vyverhoilu. Aseseinä on naamioidun ja ampumasektorin keskisuunta on 90°. Toinen konekivääri on ollut teräksisessä kuvussa, joka on mallia: 1940, kevyt. Kuvun ampumasektorin keskisuunta on 200°.

Teräspesäke L2

P: 6765349 I: 550396

Neuvostoliittolaisesta BT-2 panssarivaunusta tehty teräksinen tulasema, joka sijaitsee Hautasenvuoren itäreunalla, Hautasenlahteen laskeutuvassa jyrkässä rinteessä, kuusimetsässä. Pesäkkeeseen johtaa noin 3 m pitkä yhdyshauta. Torni on koottu niittaamalla. Asekilven ympärille on hitsattu teräksinen suojustus. Päätorjuntasuunta on 80°.

Kuva 94. BT-2 panssarivaunun tornista tehty teräspesäke Lappeenrannan Hautasenvuoren kohteessa. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto217984:263.

LAPPEENRANTA (LEMI), ALATALO

1000019666

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6765534 I: 551276
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 4.7.2011
 Valokuvat: DG2532:1
 Karttaotteet: Lappeenranta 15

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kolmessa osassa Jängynjärven pohjoisrannalla Korpelan kylän ympäristössä. Kohteen länsiosa on Lemmin puolella. Kohteen keskiosassa on teräspesäke nro L3. Kenttälinoitetut, pääosin maahan kaivetut yhdys- ja taisteluhaudat noudattelevat järven rantoja. Torjuntasuuntina ovat itä ja etelä. Kohteessa on myös kenttälinoitettuja tulasemia ja majoituskorsuja. Heiskanmäen kaakkoispuolella on rannassa lisäksi panssarivaunun kiviaste. Alueen linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan.

Teräspesäke L3

P: 6765674 I: 550915

Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema, joka sijaitsee Alatalo-nimisen tilan koillispuolella, mäen yläosassa, lehtimetsässä. Pyöreä torni on koottu niittämällä ja sen takauloke on laatikkomainen. Päätorjuntasuunta on 230°.

LAPPEENRANTA, TURKKILA**1000019750**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6766268 I:552324
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 4.7.2011
 Karttaotteet: Lappeenranta 16

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Jängynjärven Tuuvanselän länsi- ja pohjoisrannoilla Turkkilan kylän ympäristössä. Kohteessa on kenttälinnoitettuja, lähinnä maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinnoitettuja majoituskorsuja. Torjuntasuuntina ovat itä ja kaakko. Alueen linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan.

LAPPEENRANTA, KUKKOLA**1000019369**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6766699 I: 553100
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 4.7.2011
 Kuvat: DG2494:1
 Karttaotteet: Lappeenranta 17

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Jängynjärven Kukkolanselän länsirannalla, Kukkolan kylän ympäristössä. Kohteen keskiosassa on teräspesäke nro L7. Lisäksi kohteessa on kenttälinnoitettuja, lähinnä maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinnoitettuja majoituskorsuja. Torjuntasuuntina ovat itä ja lounas. Kohteen itäosassa on panssarivaunun kivieste. Alueen linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan.

Teräspesäke L7

P: 6766744 I: 553023

Neuvostoliittolaisesta BT-2 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema, joka sijaitsee Niemenhaan pohjoispuolella, tien länsipuolella, rinteessä, sekametsässä. Torni on koottu niitaamalla ja asekilven eteen on hitsattu ylimääräinen terässuojus.

LAPPEENRANTA, LAUTSALMI**1000017447**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6767725 I: 553148
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 1.6.2010 ja 6.7.2011
 Kuvat: MV/RHO 217984:264
 Karttaotteet: Lappeenranta 17

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Lautsalmen alueen linnoitteiden rakentaminen aloitettiin 1944 ja ne ovat osa litiästä Nuppolan kautta Rehvalahteen rakennettua puolustuslinjaa. Se sijaitsee kaakko-luode –linjalla Jäköjärven Räätärintlahden pohjoispuolella kuusimetsässä ja osin talojen pihamailla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteessa on maahan kaivettuja kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluautojen päätorjuntasuunta on itään. Taisteluasemien taustalla on kuusi imubetonimenetelmällä valettua miehistökorsua eli pallokorsut nrot 115 – 120. Sotilaskartassa kohteen eteläosan itälaidalle merkittyä, panssarivaunun tornista rakennettua teräspesäkettä nro L9 ei löydetty¹⁴⁴.

Pallokorsu 115

P: 6767509 I: 553211

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Jänköljärven Räätärintlahden pohjoispuolella, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmannes. Sisäänkäynti on kuopassa.

Pallokorsu 116

P: 6767516 I: 553224

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Jänköljärven Räätärintlahden pohjoispuolella, kuusimetsässä. Korsun betonivalu on peitetty lakea myöten mutta oviaukkoseinä on näkyvissä. Sisäänkäynti on kuopassa.

Pallokorsu 117

P: 6767595 I: 553146

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kuuselanimisestä tilasta 300 m itäkoilliseen, kallion juurella, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmannes. Sisäänkäynti on kuopassa.

¹⁴⁴ Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 39, ISLE.

Pallokorsu 118

P: 6767822 I: 553071

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kuuselanimisestä tilasta 400 m pohjoiskoilliseen, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti on veden täyttämässä kuopassa.

Pallokorsu 119

P: 6767953 I:552964

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Tuomelanpellontien ja Turkkilantien risteyksestä 230 m eteläkaakkoon, kuusikossa, yksityisalueen pihamaan läheisyydessä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti on kuopassa.

Pallokorsu 120

P: 6768025 I:552954

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Tuomelanpellontien ja Turkkilantien risteyksestä 210 m eteläkaakkoon, yksityisalueella. Korsun on sen päälle rakennetun omakotitalon kellarissa.

LAPPEENRANTA, IITIÄ**1000017491****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6766951 I: 554539
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 2.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:272-273
 Karttaotteet: Lappeenranta 18

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Kärjenlahden ja Kärjenlammen välisellä kankaalla ja Kärjenlahden pohjoispuolella. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteessa on maahan kaivettuja kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on etelään. Kohteen eteläpuolella on kaksi panssarivaunun kiviastelinjaa, joista pohjoisempi jatkuu itään Saksanniemeeseen. Taisteluhautojen taustalla on imubetonimenetelmällä valettuja majoituskorsuja eli pallokorsut nrot 100 – 110.

Pallokorsu 100

P: 6767009 I: 554009

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kärjenlahden ja Kärjenlammen välisen kankaan länsipäässä, kuusikossa. Sisäänkäyntiin johtaa yhdyshauta. Korsun betonivalusta on näkyvissä neljännes. Sisätilan betonivalu on valkaisenmaton. Kamiinan alustan betonilaatta on paikallaan.

Pallokorsu 101

P: 6767053 I: 554012

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kärjenlahden ja Kärjenlammen välisen kankaan länsipäässä, sähkölinjan alla. Korsu on peitetty kokonaan maalla ja sisäänkäynti on tukittu kivillä.

Pallokorsu 102

P: 6767134 I: 554150

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kärentiestä Kärjenlahdelle johtavan polun pohjoispuolella, vesakossa. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin viidennes sekä savu- ja ilmanvaihtohormien jalustat.

Pallokorsu 103

P: 6767200 I: 554319

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kärjenlahden ja Kärjenlammen välisen kankaan keskiosassa, Kärentien länsilaidalla, sekametsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla ja samoin sen sisäänkäynti. Korsusta erottuu maan pinnalle ainoastaan savu- ja ilmanvaihtohormien jalustat.

Pallokorsu 104

P: 6767055 I: 554441

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kärjenlahden ja Kärjenlammen välisen kankaan keskiosassa, Kärentien länsilaidalla, kuusikossa. Korsu on peitetty kokonaan maalla ja samoin sen sisäänkäynti. Korsusta erottuu maan pinnalle ainoastaan savu- tai ilmanvaihtohormin jalusta.

Pallokorsu 105

P: 6767144 I: 554408

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kärjenlahden ja Kärjenlammen välisen kankaan keskiosassa, Kärentien itälaidalla. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 106

P: 6767154 I: 554529

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kärentiestä Kärjenlammen pohjoispuolelle johtavan polun varrella, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmannes. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Pallokorsu 107

P: 6767113 I: 554583

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kärentiestä Kärjenlammen pohjoispuolelle johtavan polun eteläpuolella, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin neljännes. Sisäänkäynti sijaitsee veden täyttämässä yhdyslaudassa.

Pallokorsu 108

P: 6767173 I: 554619

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kärentiestä Kärjenlammen pohjoispuolelle johtavan polun pohjoispuolella, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä aluskasvillisuuden seassa noin kolmannes. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa. Korsun lähimaastossa on vielä karttatietojen perusteella imubetonikorsu nro 110 jota ei ole tutkittu.¹⁴⁵

Pallokorsu 109

P: 6767164 I: 554640

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kärentiestä Kärjenlammen pohjoispuolelle johtavan polun pohjoispuolella, kuusikossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin viidennes. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

¹⁴⁵ Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 39, ISLE.

Pallokorsu 110

P: 6767225 I:554809

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kärjenlammen pohjoispuolella, sähkölinjalle johtavan tieuran pohjoispuolella, kahden sähkölinjan välissä aukossa, vesakossa. Korsun betonivalun oviaukkoseinä on näkyvillä osin sammaloituneena. Savu- ja ilmanvaihtohormit on valettu betonista.¹⁴⁶

LAPPEENRANTA, SAKSANNIEMI**1000017492****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6767331 I: 555562
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 12.5.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:274-277
 Karttaotteet: Lappeenranta 19

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Kärjenlammen pohjoispuolella sekä Myllylammen ja Kärjenlammen välisellä kannaksella. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kohteen läheisyydessä on myös tukinuiittoon liittyvän Rutolan ylivientilaitoksen laitteita.

Kohteen länsiosassa on teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu nro 903, jonka vieressä on teräspesäkkeenä nro L17 toiminut panssarivaunun torni joka on siirretty alkuperäiseltä paikaltaan Mikkelintien länsilaidalta, Rutolan kylän kohdalta. Kohteen itäosassa on konekiväärin korsu nro 86 sekä majoitustunnelin ja konekiväärin korsun yhdistelmä nro 139-900. Korsujen välisellä alueella ja niiden taustoilla on maahan kaivettuja, kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat itään, etelään ja länteen. Kohteen eteläpuolella on panssarivaunun kivieste.

Kohteen keskiosan yli on rakennettu Mikkelintien uusi linjaus joka kulkee Myllylammen länsipuolitse. Tällöin ovat korsun 139-900 yläpuolella sijainneet kenttälinnoitteet tuhoutuneet ja korsun sisäänkäyntejä tukittu. Tien kohdalta kivieste on purettu ja kivet on aseteltu myöhemmin takaisin uuden tielinjan sillan alle.

Korsu 903

P: 6767305 I: 555456

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Saksanniemessä Salpamajan pihapiirissä. Korsun sisäänkäyntiin johtavaan yhdysautoon on rakennettu uudet puuverhoilut. Oviaukosta johtaa portaat alas korsuun. Sisäänkäynnin yhteydessä on ampuma-aukko korsun lähipuolustusta varten. Sisäänkäynnin yläpuolella on betonissa Karjalan vaakuna ja vuosisiluku 1940. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on betonilla naamioitu kannoksi. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkatoissa on teräslevyt. Läntisemmän konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 215° ja itäisemmän 130°. Korsun läheisyydessä on opastaulu. Korsuun on myöhemmin asennettu sähköt ja sinne on tuotu kalusteita mm. kaatoallas sekä konekiväärin jalusta.

¹⁴⁶ Korsun 110 kohdekuvaus ja koordinaatit perustuvat Elina Lyijysen sähköpostiviestiin 1.11.2011.

Korsusta 20 m etelään on neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliase, joka on lähistön asukkaiden mukaan siirretty nykyiselle paikalleen Mikkelintien varresta, Rutolan kylän kohdalta. Tällöin kyseessä on teräspesäkkeen nro L17 teräsosat. Torni on koottu niittaamalla ja sen takauloke on laatikkomainen. Tornin kattoluukku puuttuu.

Korsu 86

P: 6767308 I: 555731

Teräsbetoninen konekiväärikorso, joka sijaitsee Myllylammen ja Kärjenlammen välisellä kannaksella Mikkelintien uuden linjauksen länsilaidalla. Sisäänkäynnin yläpuolella on betonissa Karjalan vaakuna ja vuosiluku 1941. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähtystyskupu, joka on betonilla naamioitu kannoksi. Korsu oli kesällä 2010 veden täyttämä ja sisätilojen kuvaus perustuu vuoden 2004 tarkastuskäyntiin. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkattojen puuverhoilu on poistettu. Aseseinä on naamioitu kivi-muurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 210°.

Kuva 95. Majoitustunneli nro 139-900 on jäänyt tien alle kohteessa Lappeenranta, Saksanniemi. Kuvassa tunnelista mäen huipulle nousevan betonitornin sisäänkäynti, joka on aikanaan johtanut taisteluhautaan. Mäen laella olevat kenttälinnoitteet ovat tuhoutuneet tien rakentamisen yhteydessä. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:274.

Korsu 139-900

P: 6767374 I: 555619

Teräsbetonisen konekiväärikorson ja kallioon louhitun majoitustunnelin yhdistelmä, joka sijaitsee Myllylammen ja Kärjenlammen välisellä kannaksella uuden Mikkelintien linjauksen alapuolella. Kohteen sisäänkäynti on ollut korkean mäen luoteispuolella syvässä, kallioon louhitussa yhdyshaudassa, joka on nykyään täytetty soralla. Toinen sisäänkäynti on kallion koillispuolella, jossa on puiset pariovet, todennäköisesti keskeneräiseen kalliokäytävään. Ovien edessä oli kesällä 2010 asetettu suuri kivenlohkare. Tunnelista on noussut kaksi pystykuilua kallion laella olleisiin aseisiin. Kuiluissa on portaat ja ne päättyvät maanpinnalle rakennettuihin mataliin torneihin joista on ollut oviaukot taisteluhautoihin. Näiden lisäksi majoitustunnelissa on tikkailla varustettu avonainen tähtystyskuilu, jonka yläosassa on betoninen tähtystystaso. Avokuilu on suljettu yläpäästään metalliritilällä.

Kulku korsuun oli estetty kesällä 2010. Sisätilojen kuvaus perustuu vuoden 2004 tarkastukseen. Majoitustunnelin nro 139 sisäseinissä on tiilimuuraus. Se on tarkoitettu lähdetietojen perusteella 40 hengelle.¹⁴⁷ Betonikatto on holvattu. Tunnelissa on kaivo. Tunneli on yhdistetty käytävällä konekiväärikorsoon nro 900, jossa on majoitustilat 20 hengelle. Sisäkatoissa on

¹⁴⁷ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

puuverhoilu. Asekammioin katossa on teräslevyt. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin suunta on itään.

Korsun päälle on rakennettu uusi Mikkelin tien linjaus joka kulkee Myllylammen länsipuolitse. Sisäänkäyntejä on täytetty ja korsun yläpuolella sijainneita kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdysautoja sekä tuliasemia on hävitetty. Korsun pohjoispuolella sijaitsee tukinuittoon liittyvä Rutolan ylivientilaitoksen rakennus, muuntamo ja uittorännejä.

LAPPEENRANTA, RUTOLA

1000017493

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6767601 I: 556250
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 12.5.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:278-282
 Karttaotteet: Lappeenranta 20

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa, Rutolan kylän ympäristössä, Mikkelin tien molemmin puolin. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen länsiosassa Mikkelin tien länsipuolella, yksityisalueen pihapiirissä on teräsbetoniset konekiväärinkorsu nro 901 ja majoituskorsu nro 14. Näistä noin 100 m pohjoiseen, Mikkelin tien länsilaidalla on ollut panssarivaunun tornista rakennettu teräspesäke L17, jota ei löydetty maastosta. Paikallisten asukkaiden mukaan torni on siirretty Saksanniemeen, Salpamajan pihaan, jossa on neuvostoliittolaisen BT-5 panssarivaunun torni, joka on koottu niittaamalla. Tornissa on laatikkomainen takauloke. Rutolan kohteen itäosassa on kallioon louhittu majoitustunneli nro 131/143.

Korsujen välisellä alueella ja niiden taustoilla sekä kohteen itäosassa on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen ja kaivantoesteitä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluautojen päätorjuntasuunnat ovat pohjoiseen, itään ja etelään. Kohteen eteläpuolella on panssarivaunun nelirivinen kivieste.

Korsu 901

P: 6767514 I: 556049

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Myllylammen kaakkoispuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Sisäänkäynnin yläpuolella on betonissa Karjalan vaakuna ja vuosiluku 1940. Sisäänkäynnin yhdyshaudassa on runsaasti jätteitä. Yksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 8 hengelle. Korsussa on kaivo. Majoitustilan sisäkatossa on puuverhoilut ja aseammiossa teräslevyt.

Korsu 14

P: 6767549 I: 556108

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Myllylammen kaakkoispuolella yksityisalueen pihapiirissä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähytyskupu, joka on naamioi-

maton. Korsussa oli kesällä 2010 vettä eikä sitä tutkittu sisältä. Kirjallisten lähteiden perusteella korsu on tarkoitettu 30 hengelle.¹⁴⁸

Korsu 131/143

P: 6767768 I: 556244

Kallioon louhittu majoitustunneli, joka sijaitsee Rutolan kylän keskellä olevalla mäellä. Alueen ympärillä on piikkilanka-aitoja sekä kolme porttia. Sisäänkäyntiin johtaa kahdesta suunnasta kallioon louhitut tunnelit, joiden leveys on 2,8 m. Sisäänkäynti on maan alla, betoniseinässä, jossa on lukittu teräsovi. Majoitustilassa on tiiliseinät ja holvattu betonikatto. Se on tarkoitettu eri lähdetietojen perusteella 60 – 100 hengelle.¹⁴⁹ Majoitustilan pituus on 40,5 m ja leveys 4 m. Korkeus on 2,3 m.

Majoitustilan pohjoispäästä nousee 12 m pitkät portaat toiseen kerrokseen, josta pääsee avoimaisen tähystyskuilun pohjalle. Kuilun korkeus on 8,9 m ja sen huipulla on betoninen tähystystasanne. Tähystyskuilussa ei ole tikkaita ja kuilu on suljettu yläpäästä metalliluukulla. Toisessa kerroksessa on myös keskuslämmityksen ja ilmastoinnin laitteita. Toisesta kerroksesta nousee 12 m pitkät portaat ylös kolmanteen kerrokseen, jossa on oviaukko taisteluhautaan. Porraskuilussa on myös tiilistä muurattu savukanava, joka jatkuu ulkona savupiippuna.

Tunneli on kunnostettu myöhemmin, jolloin sinne on rakennettu uudelleen puiset välitasot ja portaat. Tunnelissa on sähkövalaistus. Kalliotunneleiden kokonaispituus on kaikkiaan noin sata metriä.

Kuva 96. Rutolan majoitustunnelin 131/143 seinät on verhoiltu tiilimuurauksella. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto217984:279.

LAPPEENRANTA, MUNTERO

1000017494

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyypin: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6767915 I: 556687

¹⁴⁸ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁴⁹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Oinonen & Tolmunen 2005, 78.

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 18.5.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:283

Karttaotteet: Lappeenranta 21

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa Ruoholammen länsirannalla, Munteronjoen itäpuolella suurimmaksi osaksi hakkuuaukealla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen eteläosassa on teräsbetoninen konekiväärikorso nro 18. Korsun ympäristössä ja sen pohjoispuolella on maahan kaivettuja, kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Munterontien pohjoispuolella on maahan kaivettu, kenttälinnoitettu konekivääriasema, joka on ollut aikanaan katettu. Aseman sisätilan koko on nykyään 3 x 4 m ja siinä on kaksi ampuma-aukkoa. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat itään ja länteen. Kohteen eteläpuolella on panssarivaunun kivieste.

Korsu 18

P: 6767916 I: 556748

Teräsbetoninen konekiväärikorso, joka sijaitsee Ruoholammen länsirannalla, Munteronjoen itäpuolella, mäenkumpareella, hakkuuaukealla. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Sisäänkäynnin yläpuolella on betonissa Karjalan vaakuna ja vuosiluku 1941. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Korsu oli kesällä 2010 veden täyttämä eikä sitä tutkittu sisältä. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 220°.

LAPPEENRANTA, ETU- JA TAKA-MUNTERO

405010002

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6768510 I: 556827

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 18.5.2010

Karttaotteet: Ei karttaa.

Kivikautiseen asuinpaikan yhteydessä lisäksi toisen maailmansodan aikaisia linnoitteita, jotka kuuluvat 1940 aloitettuun Salpalinjan puolustusketjuun. Munterontien poikki on rakennettu panssarivaunun kaivantoeste, joka on suora V-profiilin muotoinen 2,5 m syvä kaivanto, jonka yläosan leveys on n. 5 m. Kenttälinnoitteet jatkuvat alueelta pohjoiseen, Munteronsuon itälaitaa, Tenhamonlahteen asti. Kenttälinnoitteita ei ole tutkittu maastossa kauttaaltaan.

LAPPEENRANTA, MÄKELÄN LINNOITTEET

1000017461

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6769789 I: 553581
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 20. ja 21.5. 2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:265-266
 Karttaotteet: Lappeenranta 22

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Mäkelän alueen linnoitteiden rakentaminen aloitettiin 1944 ja ne ovat osa litiästä Nuppolan kautta Rehvalahteen rakennettua puolustuslinjaa. Kohde sijaitsee tien nro 13 lounaispuolella, Mäkelä nimisen tilan lounais- ja luoteispuolilla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteessa on maahan kaivettuja kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen sekä kaivantoeestettä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on etelään. Taisteluasemien taustalta löydettiin viisi imubetonimenetelmällä valettua miehistökorsua eli pallokorsut nrot 140 ja 142 – 145. Sotilaskartassa kohteen länsiosaan merkittyä pallokorsua nro 141 ei löydetty.

Pallokorsu 143

P: 6769739 I: 553407

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mäkelä-nimisestä tilasta 350 m länsilounaaseen, hakkuuaukealla, vesakossa. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena puolet. Korsu on rakennettu laakean kuopan pohjalle.

Pallokorsu 142

P: 6769738 I: 553367

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mäkelä-nimisestä tilasta 400 m länsilounaaseen, hakkuuaukealla. Korsun betonivalu on peitetty kookonaan, ainoastaan oviaukkoseinä on näkyvissä. Sisäänkäynti on laakeassa kuopassa.

Pallokorsu 140

P: 6769701 I: 553452

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mäkelä-nimisestä tilasta 320 m lounaaseen, hakkuuaukean reunalla, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena kaksi kolmasosaa. Korsu on rakennettu laakean kuopan pohjalle. Sotilaskartassa korsu 140 on merkitty länemmäksi mutta maastossa ei mainitulta paikalta löytynyt mitään.

Pallokorsu 145

P: 6769945 I: 553585

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mäkelä-nimisestä tilasta 200 m luoteeseen, tien nro 13 länsipuolella, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena puolet. Korsu on rakennettu laakean kuopan pohjalle.

Pallokorsu 144

P: 6770105 I: 553336

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mäkelä-nimisestä tilasta 500 m luoteeseen, tien nro 13 länsipuolella hakkuuaukean reunalla. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena puolet. Korsu on rakennettu laakean kuopan pohjalle.

LAPPEENRANTA, KYRRÄHARJU**1000017484****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6769942 I: 553774
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 19. ja 20.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:267-268
 Karttaotteet: Lappeenranta 23

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Kyrräharjun alueen linnoitteiden rakentaminen aloitettiin 1944 ja ne ovat osa litiästä Nuppolan kautta Rehvalahteen rakennettua puolustuslinjaa. Kohde sijaitsee tien nro 13 itäpuolella. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteessa on maahan kaivettuja kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen sekä kaivantoestettä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Pallokorsun 148 itäpuolella on hiekkaiseen rinteeseen kaivettu vierekkäin neljä kuoppaa, jotka ovat kooltaan 6 x 6 m ja avoimia pohjoisen suuntaan. Kuopat saattavat olla tykkiasemia tai majoituskorsuja. Näiden länsipuolella on kaksi 8 x 5 m kokoista kuoppaa, joiden syvyys on 2,5 m. Nämä saattavat olla kenttälinoitettuja majoituskorsuja.

Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat kaakkoon ja etelään. Taisteluasemien taustalta on löytynyt seitsemän imubetonimenetelmällä valettua miehistökorsua eli pallokorsut nrot 146 ja 148-153. Sotilaskartaan, kohteen länsiosaan merkitty pallokorsu nro 147 ei ole enää alkupe-
 räisellä paikallaan. Se on siirretty hiekkakuopasta, Mikkelintien itäreunalta Lemillä sijaitsevan ravintolan pihaan. Kohteen itäpäässä sijaitsevaa pallokorsua nro 154 ei löytynyt maastosta.

Pallokorsu 146

P: 6769967, I: 553722

Imubetonimenetelmällä valettu majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mikkelintien itäpuolella, entisen hiekkakuopan länsireunalla, alanurkka tyhjänpäällä, nuorta puustoa ympärillä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena kolme neljänestä.¹⁵⁰

Pallokorsu 148

P: 6770037 I: 553759

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kyrräharjun hiekkakuopan itäpuolella, kuusikossa. Korsun betonivalu on peitetty kokonaan ja ainoastaan oviaukkoseinä on näkyvissä. Sisäänkäynti on kuopassa.

Pallokorsu 149

P: 6770062 I: 553786

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee korkeajännitelinjan itäpuolella, jyrkän kallion juurella mäntymetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena kolmasosa. Sisäänkäynti on kuopassa.

Pallokorsu 150

P: 6770115 I: 553908

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mäkelänimisestä tilasta 400 m länsilounaaseen, korkeajännitelinjan länsipuolella, sekametsässä.

¹⁵⁰ Korsun 146 kohdekuvaus ja koordinaatit perustuvat Elina Lyijynen sähköpostiviestiin 1.11.2011.

Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena neljäsosa. Sisäänkäynti on laakeassa kuopassa.

Pallokorsu 151

P: 6770079 I: 554079

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Rehvalahden ja Kyyräharjun keskelle sijoittuvalle mäellä, hakkuuaukean laidalla, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena puolet. Korsu on rakennettu laakean kuopan pohjalle.

Pallokorsu 152

P: 6770088 I:554074

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Rehvalahden ja Kyyräharjun keskelle sijoittuvalle mäellä, hakkuuaukean laidalla, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena puolet. Korsu on rakennettu laakean kuopan pohjalle.

Pallokorsu 153

P: 6770193 I: 554366

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Rehvalahden ja Kyyräharjun puolivälissä olevalla puuttomalla hiekanläjitysalueella. Korsun betonivalusta on näkyvissä puolet. Korsun ympäristö on täysin muokattu.

LAPPEENRANTA, REHVALAHTI

1000017486

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 3

Koordinaatit: P: 6770155 I: 554440

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 19.5.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:269-271

Karttaotteet: Lappeenranta 24

Kohde on osa Salpaliinjan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Rehvalahden alueen linnoitteiden rakentaminen aloitettiin 1944 ja ne ovat osa litiästä Nuppolan kautta Rehvalahteen rakennettua puolustuslinjaa. Kohde sijaitsee tien nro 13 ja Saimaan Rovonlahden välisellä alueella. Osa kohteesta sijaitsee yksityisalueiden pihamailla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteessa on maahan kaivettuja kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat kaakkoon ja etelään. Taisteluasemien taustalla on yhdeksän imubetonimenetelmällä valettua miehistökorsua eli pallokorsut nrot 155 – 163. Korsujen 156 ja 157 välimaastoon sijoitettu, panssarivaunun tornista rakennettu teräspesäke nro L10 on suullisten tietojen mukaan poistettu jo 1950-luvun puolivälissä.

Pallokorsu 155

P: 6770106 I: 554507

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Rehvalammen luoteispuolella, suurikokoisella hiekanottoalueella. Korsun ympäriltä on poistettu kaikki maa-ainekset ja korsun betonivalu on kellahtanut pois alkuperäiseltä paikaltaan ja seisoo ylösalaisin hiekkakuopan keskellä.

Kuva 97. Pallokorsu nro 155 on kellahtanut ylösalaisin, kun sen ympäriltä on otettu hiekkaa. Kuva: Tiina Mikkonen 2010 / Museovirasto 217984:267.

Pallokorsu 156

P: 6770045 I: 554547

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Rehvalammen luoteispuolella, suurikokoisella hiekanottoalueella. Korsun ympäriltä on poistettu kaikki maa-ainekset ja korsun betonivalu on kellahtanut pois alkuperäiseltä paikaltaan ja seisoo ylösalaisin hiekkakuopan reunalla.

Pallokorsu 157

P: 6769993 I: 554606

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Rehvalammen luoteispuolella, hiekkakuopalta itään johtavan tien eteläpuolella, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena neljäsosa.

Pallokorsu 158

P: 6769986 I: 554641

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Rehvalammen luoteispuolella, hiekkakuopalta itään johtavan tien eteläpuolella, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena neljäsosa.

Pallokorsu 159

P: 6769967 I: 554682

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Rehvalammen luoteispuolella, hiekkakuopalta itään johtavan tien eteläpuolella, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena kolmannes. Sisäänkäynti on kuopassa.

Pallokorsu 160

P: 6769981 I: 554793

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Rehvalammen pohjoispuolella, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena neljäsosa. Sisäänkäynti on kuopassa.

Pallokorsu 161

P: 6769946 I: 554920

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Rehvalammen pohjoispuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsun betonivalu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynnin yhteyteen on valettu uusia betoniseiniä 1995. Käytössä varastona.

Pallokorsu 162

P: 6769933 I: 554950

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Rehvalammen pohjoispuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsun betonivalu on näkyvissä neljäsosa. Sisäänkäynnin yhteyteen on valettu uusia betoniseiniä 1995. Käytössä varastona.

Pallokorsu 163

P: 6769959 I: 554946

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Rehvalammen pohjoispuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsun betonivalu on lähes kokonaan peitetty maalla. Ainoastaan betoninen laki on näkyvissä. Sisäänkäynti on myös peitetty maalla.

LAPPEENRANTA, TOIVOLA**1000017495****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6767807 I: 558151
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 19.5.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:284-286
 Karttaotteet: Lappeenranta 25

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ruoholammen itärannalla, Tilsalankadun molemmin puolin. Alueella on rakennettuja tontteja sekä lehtimetsää. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen itäosassa on teräsbetoninen konekiväärinkorsu nro 20 ja länsipuolella imubetonikorsu eli pallokorsu nro 170 sekä panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 77 ja konekiväärinkorsu 79. Korsujen ympäristöissä on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdysautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Hautoja on jäänyt myös omakotitalontonttien alle. Taisteluhautojen torjuntasuunnat ovat kaikkiin ilmansuuntiin. Kohteen etelä- ja länsipuolilla on panssarivaunun kivieste.

Korsu 20

P: 6767739 I: 558096

Teräsbetoninen konekiväärrikorsu, joka sijaitsee Ruoholammen itärannalla, Tilsalankadun ja Kiviesteenkadun risteyksen lounaispuolella, harvennetussa sekametsässä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Sisäkaton puuverhoilu on purettu. Konekiväärin asekammi-
on sisäkatto on verhoiltu metallilevyillä. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin länsi-
seinässä on muuratuista kivistä ja betonista rakennettu kellari, jonka oviaukko aukeaa ampu-
masektoriin. Senaatti-kiinteistöt on kunnostanut korsua. Ulko-ovi on hiekkapuhallettu ja maa-
lattu uudelleen. Korsun katolla olevat naamioraudat on taivutettu kärjistään. Ampuma- ja tä-
hystysaukkojen eteen on kiinnitetty metalliverkot. Korsu on lukittu.

Pallokorsu 170

P: 6767895 I: 558204

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kivies-
teenkadun pohjoispään länsipuolella, tonttialueen laidassa, sekametsässä. Korsun betoniva-
lusta on näkyvissä noin neljännes. Sisäänkäynti sijaitsee veden täyttämässä kuopassa.

Korsu 77

P: 6767920 I: 558295

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Kivies-
teenkadun pohjoispään itäpuolella, lehtimetsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mal-
linen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on kirjallisten lähteiden perusteella
tarkoitettu 20 hengelle¹⁵¹. Majoitustilassa on kaivo ja tilan sisäkaton puuverhoilu on purettu.
Asekammion sisäkatto on verhoiltu metallilevyillä.¹⁵² Aseseinä on naamioimaton. Ampu-
masektorin keskisuunta on 190°. Senaatti-kiinteistöt on kunnostanut korsua. Ulko-ovi on hiek-
kapuhallettu ja maalattu uudelleen. Korsun katolla olevat naamioraudat on taivutettu kärjis-
tään. Ampuma- ja tähystysaukkojen eteen on kiinnitetty metalliverkot. Korsu on lukittu ja sen
sisäänkäynti oli täynnä vettä. Korsua ei ole tutkittu sisältä.

Korsu 79

P: 6767920 I: 558295

Teräsbetoninen konekiväärrikorsu, joka sijaitsee Kiviesteenkadun pohjoispään itäpuolella,
lehtimetsässä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa ei ole tähystys-
kupua, vaan sen sisätiloista nousee katolle kuilu, joka on suljettu puuluukulla. Majoitustila on
tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkaton puuverhoilu on purettu. Koneki-
väärin asekammi-
on sisäkatto on verhoiltu metallilevyillä. Aseseinä on naamiomaalaus. Ampumasektorin keskisuunta on 30°. Senaatti-kiinteistöt on kunnostanut korsua. Ulko-ovi on
hiekkapuhallettu ja maalattu uudelleen. Korsun katolla olevat naamioraudat on taivutettu kär-
jistään. Ampuma- ja tähystysaukkojen eteen on kiinnitetty metalliverkot ja kaivo on suljettu
luukulla. Korsu on lukittu.

LAPPEENRANTA, KALLIOINEN**1000017497****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 1
Lukumäärä: 3
Koordinaatit: P: 6768164 I: 558403
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 18.5.2010

¹⁵¹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.¹⁵² Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE

Kuvat: MV/RHO 217984:287-289
Karttaotteet: Lappeenranta 25

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kolmessa osassa, Ruoholammen itäpuolella, Tilsalankadun itäpuolella. Osa kohteista on yksityisalueiden pihamailla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen itäosassa ovat teräsbetoniset konekiväärikorset nro 21 ja 902. Länsiosassa ovat imubetonimenetelmällä valetut pallokorset nro 171 ja 172. Korsujen ympäristöissä on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Hautoja on jäänyt myös omakotitalotonttien alle. Taisteluhautojen torjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste.

Korsu 21

P: 6768111 I: 558373

Teräsbetoninen konekiväärikorset, joka sijaitsee Ruoholammen itäpuolella, Salpauistonkadun kaakkoispuolella, harvennetussa sekametsässä. Majoitustilaan ja aseammioon on omat sisäänkäynnit. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamiointamaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisäkaton puuverhoilu on purettu. Konekiväärin aseammion sisäkatto on verhoiltu metallilevyillä. Ampumasektorin keskisuunta on 170°. Senaatti-kiinteistöt on kunnostanut korsua. Ulko-ovet on hiekkapuhallettu ja maalattu uudelleen. Korsun katolla olevat naamioraudat on taivutettu kärjistään. Korsu on lukittu.

Korsu 902

P: 6768311 I: 558425

Teräsbetoninen konekiväärikorset, joka sijaitsee Ruoholammen itäpuolella, Salpauistonkadun pohjoispään länsipuolella, puistomaisessa sekametsässä. Korsun tähystys on tapahtunut tulenjohtoperiskoopin avulla, joka on ollut teräksisessä suojaputkessa. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Tilan sisäkaton puuverhoilu on purettu. Konekiväärin aseammion sisäkatto on verhoiltu metallilevyillä. Ampumasektorin keskisuunta on 80°. Senaatti-kiinteistöt on kunnostanut korsua. Ulko-ovet on hiekkapuhallettu ja maalattu uudelleen. Korsun katolla olevat naamioraudat on taivutettu kärjistään. Kaivo on varustettu kannella. Ampuma- ja tähystysaukot on suljettu metalliverkoilla. Korsu on lukittu.

Pallokorsu 171

P: 6768331 I: 558152

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kallioisenkadun pohjoispuolella, yksityisalueen pihamailla. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin kolmannes. Savuhormi ja ilmanvaihtokanava ovat betonirakenteisia. Sisäänkäynti sijaitsee laakeassa kuopassa.

Pallokorsu 172

P: 6768399 I: 558283

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Töpinäkadun eteläpuolella, yksityisalueen pihamailla. Korsun betonivalusta on näkyvissä vain oviaukko. Savuhormi ja ilmanvaihtokanava ovat betonirakenteisia. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa, joka on osittain täyttynyt.

LAPPEENRANTA, MÄRKÄLÄ

1000017744

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 1
Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6768611 I: 558502
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 10.5. ja 18.5.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:290-291

Karttaotteet: Lappeenranta 25

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa, Märkälässä, Salpakadun ympäristössä omakotialueen keskellä. Osa kohteista on yksityisalueiden pihamailla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen eteläosassa ovat kiinni toisissaan teräsbetoniset konekiväärikorset nro 22 ja 22a. Pohjoisosassa ovat imubetonimenetelmällä valetut pallokorsut nrot 173, 174 ja 175. Korsujen ympäristöissä on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Hautoja on jäänyt myös omakotitalotonttien alle. Taisteluautojen torjuntasuunta on itään. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste.

Korsu 22 ja 22a

P: 6768554 I: 558466

Kaksi teräsbetonista konekiväärikorsetta, jotka on sijoitettu vierekkäin, kiinni toisiinsa. Korsut sijaitsevat Salpakadun eteläpään itäpuolella, omakotialueen puistomaisessa metsässä. Korsujen ympäriltä on raivattu kasvillisuutta. Lounaan puoleinen korsu on nro 22a ja koillisenpuoleinen nro 22. Kummassakin korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, jotka ovat naamioimattomia. Kummassakin korsussa on majoitustilat 20 hengelle. Korsun 22a ampumasektorin keskisuunta on 150° ja korsun 22 keskisuunta 30°. Senaatti-kiinteistöt on kunnostanut kumpaakin korsua. Ulko-ovet on hiekkapuhallettu ja maalattu uudelleen. Korsujen katoilla olevat naamioraudat on taivutettu kärjistään. Ampuma- ja tähystysaukot on suljettu metalliverkoilla. Korsut on lukittu. Sisäänkäynnit olivat veden täyttämiä eikä korsuja ole tutkittu sisältä.

Kuva 98. Sisäänkäynti korsuun. Kohde: Lappeenranta, Märkälä, korsu 20a/22. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:290.

Pallokorsu 173

P: 6768664 I: 558422

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Salpaka-
dun muodostaman lenkin keskellä, yksityisalueen pihamaalla. Korsun betonivalusta on näky-
vissä vain laki ja oviaukko. Sisäänkäynti sijaitsee laakeassa kuopassa.

Pallokorsu 174

P: 6768783 I: 558406

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Salpaka-
dun pohjoislaidalla, yksityisalueen pihamaalla. Korsun betonivalusta on näkyvissä kolmasosa.
Savuhormi ja ilmanvaihtokanava ovat betonirakenteisia. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 175

P: 6768871 I: 558476

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Meren-
lahdentien ja Palonotkonkadun risteyksen kaakkoispuolella, kuusikossa. Korsun betonivalusta
on näkyvissä kolmannes. Korsun pohjalla on vettä. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

LAPPEENRANTA, MÄNTYLÄ**1000017719****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6769127 I: 558623

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 17. ja 18.5.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:292-293

Karttaotteet: Lappeenranta 26

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se
sijaitsee Märkälän ja Skinnarilan välisen notkelman länsipuolella, Merenlahdenkadun ja
Orioninkadun pohjoispuoleisen alueen välillä. Osa linnoitteista sijaitsee yksityisalueiden pi-
hamailla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohteen eteläosassa ovat imubetonimenetelmällä valetut pallokorsut nrot 176 ja 177. Poh-
joisosassa ovat teräsbetoniset konekivääräkorsut nrot 23 ja 24. Korsujen ympäristöissä on
maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tut-
kittu kauttaaltaan. Hautoja on jäänyt myös omakotitalotonttien alle. Taisteluhautojen torjunta-
suunnat ovat koilliseen, itään ja kaakkoon. Kohteen itäpuolella on panssarivaunun kivieste.

Pallokorsu 176

P: 6768922 I:558651

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Leppä-
länkadun itäpuolella, yksityisalueen pihamaalla. Korsu on kokonaan peitetty ja siihen on myö-
hemmin tehty uusi, betoninen sisäänkäynti ja tiililattia.

Pallokorsu 177

P: 6768957 I: 558620

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Leppä-
länkadun itäpuolella, yksityisalueen pihamaalla. Korsun betonivalusta on näkyvissä puolet.

Kuva 99 John Lagerstedt tutkii korsun nro 23 sisäänkäyntiä Lappeenrannan Mäntylässä. Kuva: Tiina Mikkonen 2010 / Museovirasto 217984:292.

Korsu 23

P: 6769216 I: 558664

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Merenlahdentien ja Orioninkadun risteuksen kaakkoispuolella sekametsässä. Sisäänkäynnistä laskeutuu jyrkät portaat alas korsuun. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähytyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Kirjallisten lähteiden mukaan sisäkattojen puuverhoilut on purettu ja konekiväärin aseammion katossa on teräslevyt. Korsussa on kaivo.¹⁵³ Ampumasektorin keskisuunta on 160°. Senaatti-kiinteistöt on kunnostanut korsua. Korsun katolla olevat naamioraudat on taivutettu kärjistään. Ampuma- ja tähytysaukot on suljettu metalliverkoilla. Korsu on lukittu. Korsun sisäänkäynti oli keväällä 2010 jäässä ja osin veden täyttämä eikä korsua ole tutkittu sisältä.

Korsu 24

P: 6769302 I: 558635

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Merenlahdentien ja Orioninkadun risteuksen koillispuolella, sekametsässä. Sisäänkäynti on varustettu lähipuolustuksen ampuma-aukolla. Sääoven paikalle on jossakin vaiheessa asennettu teräskalteriportti. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähytyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Sisäkattojen puuverhoilut on purettu ja konekiväärin aseammion katossa on teräslevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 80°. Senaatti-kiinteistöt on kunnostanut korsua. Korsun katolla olevat naamioraudat on taivutettu kärjistään. Ampuma- ja tähytysaukot on suljettu metalliverkoilla, jonka lisäksi ampuma-aukko on peitetty sisäpuolelta metallilevyllä. Kaivo on peitetty kannella. Korsu on lukittu.

LAPPEENRANTA, RÖNÄNNIITU

1000017726

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2

¹⁵³ Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6769495 I: 558078
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI
 Aika: 17.5.2010
 Karttaotteet: Lappeenranta 26

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Alueella sijaitsee panssarivaunun nelirivisiä kiviesteitä, joiden taustalla on kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemi-
 neen.

LAPPEENRANTA, SKINNARILA

1000017720

PERUSTIEDOT KOHTEESTA
 Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 13
 Koordinaatit: P: 6769708 I: 559264
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI
 Aika: 13.5, 17.5. ja 21.5.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:294-298
 Karttaotteet: Lappeenranta 27

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Skinnarilan kaupunginosassa. Omakotitalo- ja kerrostaloalueen keskelle ovat jääneet lännestä lukien panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 25, majoituskorsut nrot 89 ja 90 sekä konekiväärinkorsut nrot 904, 26 ja 27. Näiden lisäksi on vielä majoitukseen tarkoitettuja imubetonimenetelmällä valmistettuja pallokorsuja nrot 179, 180, 181 ja 182. Alueelta ei löydetty kolmea sinne merkittyä pallokorsua, joista nro 178 on jäänyt omakotitonttialueen alle Jalopeurankadun ja Saturnuksenkadun välisessä korttelissa ja nrot 183 ja 184 kerrostaloalueen alle Punkkerikadun pohjoispäässä. Osa linnoitteista sijaitsee yksityisalueiden pihamailla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsujen ympäristöissä on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Hautoja on jäänyt tonttialueiden ja tieverkon alle ja siten tuhoutunut. Taisteluhautojen torjuntasuunnat ovat olleet idän ja etelän suuntiin. Kohteen eteläpuolella on panssarivaunun kivieste, joka päättyy Saimaan rantaan. Kivieste on jäänyt osin rakentamisen alle ja huomattavimmat kokonaisuudet ovat säilyneet Skinnarilankadun ja rannan välisellä alueella.

Korsu 25

P: 6769496 I: 558823

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Orioninkadun ja Jousimiehenkadun risteyksen luoteispuolella, pihamaan laidalla, sekametsässä (kuva 17). Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamiomaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Asekammioiden sisäkatot on verhoiltu metallilevyillä. Korsussa on varauloskäynti. Aseseinä on naamiomaton. Ampumasektorin keskisuunta on 170°. Korsun katolla on myöhemmin tehty turvarakenteeksi metallikaiteet. Korsu on lukittu ja sitä käytetään varastona.

Korsu 89

P: 6769451 I: 558944

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Jousimiehenkadun itälaidalla mäntymetsikössä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Kirjallisten lähteiden perusteella majoitustila on tarkoitettu 30 hengelle¹⁵⁴. Sisäänkäynnin yläpuolelle on rakennettu teräskaide. Korsu on lukittu eikä sitä ole tutkittu sisältä.

Korsu 90

P: 6769487 I: 559039

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Jupiterinkadun ja Tähtiraitin risteyksen lounaispuolella, kuusikossa. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Kirjallisten lähteiden perusteella majoitustila on tarkoitettu 30 hengelle ja sen sisäkattojen puuverhoilut on poistettu¹⁵⁵. Sisäänkäynnin yläpuolelle on rakennettu terästolppien varaan puuaita. Korsu on lukittu eikä sitä ole tutkittu sisältä.

Korsu 904

P: 6769513 I: 559038

Teräsbetoninen konekiväärikorso, joka sijaitsee Jupiterinkadun ja Tähtiraitin risteyksen lounaispuolella, sekametsässä. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suoja-tila. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Kirjallisten lähteiden mukaan majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle¹⁵⁶. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 60°. Sisäänkäynnin ja aseseinän yläpuolella on metallitolppiin kiinnitetty puuaita. Korsu on lukittu.

Korsu 26

P: 6769718 I: 559077

Teräsbetoninen konekiväärikorso, joka sijaitsee Jupiterinkadun ja Linnunrata-nimisen tien risteyksen koillispuolella maatilan piha-alueella. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Kirjallisten lähteiden mukaan majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja sisäkaton puuverhoilu on purettu sekä aseammion katto on verhoiltu metallilevyillä¹⁵⁷. Aseseinä ja ampuma-aukko on peitetty maalla 1970-luvun alussa Lappeenrannan kaupungin toimesta. Sisäänkäynnin yläpuolella on metalliverkkoaita. Maanomistaja pitää korsussa ja piharakennuksessa museonäyttelyä. Keväällä 2010 korsun sisäänkäynti oli täynnä lunta eikä sitä tutkittu sisältä.

Pallokorsu 179

P: 6769853 I: 559041

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Teknologiakadun eteläpuolella, hiekkakuopan pohjalla, vesakossa. Korsu on kaatunut kyljelleen ja liukunut oikealta paikaltaan pois hiekanoton yhteydessä.

Pallokorsu 180

P: 6769941 I: 559246

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kaksostenkadun ja Teknologiaapuistonkadun välisessä sekametsää kasvavassa metsikössä. Korsun betonivalusta on näkyvissä puolet. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Korsu 160

P: 6769860 I: 559365

Teräsbetoninen konekiväärikorso, joka sijaitsee Lampisuonkadun länsipuolella kerrostaloalueen viereisessä metsikössä. Kirjallisten lähteiden mukaan majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle¹⁵⁸. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 220°. Aseseinän yläpuolella on metallikaide. Sisäänkäyntiin on myöhemmin tehty uusi ovi, puiset portaat ja katos. Korsu on lukittu eikä sitä ole tutkittu sisältä.

¹⁵⁴ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁵⁵ Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

¹⁵⁶ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁵⁷ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

¹⁵⁸ Kestolaiteluettelo, T 13545/28.

Korsu 27

P: 6769736 I: 559541

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Linnunrata-nimisen kadun ja Punkkeritien risteuksen kaakkoispuolella, puistossa. Korsun ampuma-aukon edusta ja sisäänkäynti on täytetty. Korsusta on enää näkyvissä teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu. Kirjalisten lähteiden perusteella korsun majoitustilat on tarkoitettu 20 hengelle¹⁵⁹.

Kuva 100. Korsun nro 27 teräksinen, vuoden 1939 mallia oleva tähystyskupu Lappeenrannan Skinnarilassa. Korsun sisäänkäynti ja ampumasektori on peitetty maalla. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:297.

Pallokorsu 181

P: 6769844 I: 559468

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Punkkerikadun länsilaidalla, pysäköintialueella. Korsun sisäänkäynti on peitetty ja sen laesta on näkyvissä n. 50 cm asfaltin yläpuolella.

Pallokorsu 182

P: 6769824 I: 559503

Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Punkkerikadun itäpuolella, kerrostalon pihalla. Korsun sisäänkäynti on peitetty ja sen laesta on näkyvissä n. 70 cm asfaltin yläpuolella.

LAPPEENRANTA, KOTANIEMI**1000019659****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6770650 I: 559928

¹⁵⁹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 8.7.2011

Kuvat: DG2495:1

Karttaotteet: Lappeenranta 28

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Skinnarilan Kotaniemessä. Kohteessa on teräsbetoninen tulenjohtokorsu nro 149. Tämän pohjoispuolella on kenttälinoitettu tykkiasema, jonka sisätilan koko on 9 x 3 m. Aseman edessä on 16 x 25 m kokoinen kuoppa, jonka syvyys on 4 m.

Korsu 149

P: 6770650 I: 559928

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Kotaniemen kärjessä, sekametsässä. Korsusta on tähystetty tulenjohtoperiskoopilla, joka on ollut teräksisessä, vuoden 1940 mallisessa tulenjohtokuvussa. Korsussa on varauloskäynti. Kolmiosainen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisäkaton puuverhoilut on poistettu.

LAPPEENRANTA, RUOHOSAAREN LINNOITTEET

100019661

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 3

Koordinaatit: P: 6771466 I: 560306

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 15.6.2011

Kuvat: DG2500:1-5

Karttaotteet: Lappeenranta 28

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kolmessa osassa Saimaan Sunisenselän pohjoisosassa, Ruohosaaren itärannoilla. Kohteessa on teräsbetonista rakennetut konekiväärikorsu nro 906, tulenjohtokorsu 154, konekiväärikorsu 907, tykkikorsu 907a sekä tykin ja konekiväärin korsu 908. Korsujen ympäristöissä on kallioon louhittuja ja maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Tykkikorsut 907 ja 908 ovat rakenteeltaan harvinaisia koko Salpalinjan puolustusketjun alueella. Ruohosaaren kohde kuuluu valtakunnallisesti arvokkaihin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 906

P: 6771167 I: 560054

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Ruohosaaren kaakkoisosassa, rannan tuntumassa, mäntymetsässä. Korsun sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1939 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamiomaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisäkaton puuverhoilu on purettu. Konekiväärin asekkamion sisäkatto on verhoiltu metallilevyillä. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 70°.

Korsu 154

P: 6771167 I: 560154

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Ruohosaaren keskiosassa, Salolahden ja Sunisenselän välisen korkean kannaksen huipulla. Korsusta on tähystetty tulenjohtoperiskopilla, joka on ollut teräksisessä suojaputkessa. Tämän lisäksi on betoninen, tähystystasolla varustettu tulenjohtokuilu, jonka yläosassa on aukko. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Sen sisäkaton puuverhoilu on poistettu.

Korsu 907

P: 6771475 I: 560275

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Ruohosaaren Mervalahden länsipuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Sisäänkäynnistä laskeutuu portaat alas korsuun. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisäkaton puuverhoilu on purettu. Konekiväärin aseammion sisäkatto on verhoiltu metallilevyillä. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 180°.

Korsu 907a

P: 6771505 I: 560654

Teräsbetoninen tykkikorsu, joka sijaitsee Ruohosaaren itäkärjessä, mäntymetsässä. Tykin aseammio sijaitsee korsun sisäänkäynnin yhteydessä. Se on takaa avoin korsuun johtavaan yhdyshautaan. Aseseinässä on teräskehyksellä varustettu ampuma-aukko, jonka eteen voi kääntää teräksiset suojaluukut. Luukkujen kääntökammet ovat korsun sisäpuolella. Tykkiammion lattia on 2,7 m leveä ja 3,3 m pitkä. Se on rajattu takaosastaan 0,9 m korkealla betonivallilla. Aseammion sisäkatoissa on metallilevyt. Aseammion vieressä on yksihuoneinen majoitustila, joka on tarkoitettu 10 hengelle. Sen sisäkaton puuverhoilu on purettu. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 200°.

Kuva 101. Korsun 907a tykin aseammio on poikkeuksellinen rakenteeltaan. Ampuma-aukon ulkopuolella on teräsluukut, jotka voidaan kääntää sisältäkäsien aukon eteen sen yläpuolella olevista kahvoista. Lappeenranta, Ruohosaari. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto DG2500:4.

Korsu 908

P: 6771605 I: 560620

Teräsbetoninen konekiväärille ja tykille suunniteltu korsu, joka on jäänyt osin keskeneräiseksi. Se sijaitsee Ruohosaaren itäosassa, mäntymetsässä. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1939 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioimaton. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisäkaton puuverhoilu on purettu. Konekiväärin aseammion sisäkatoissa on metallilevyt. Ampumasektorin keskisuunta on 70°.

Korsun sisäänkäynnissä on keskeneräinen seinä, jossa on betoniraudoitus paikallaan. Seinä on peitetty ulkoapäin kivillä. Eteistilaan on ollut tarkoitus rakentaa tykkikammio. Aseseinän betoniraudoituksesta päätellen kammioon on ollut tarkoitus asentaa samanlainen, terä-reunuksinen, suojaluukuilla varustettu ampuma-aukko kuin korsussa 907a. Eteistilan katossa on metallilevyt ja sen lattiassa samanlainen betonivallijärjestely kuin korsun 907a asekammi-on lattiassa.

LAPPEENRANTA, NAURISSAARI

1000019663

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6771679 I: 561406
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 16.6.2011
 Kuvat: DG2524:1-3
 Karttaotteet: Lappeenranta 29

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Saimaan Sunisenselän pohjoisosassa, Naurissaaren eteläosassa. Kohteessa on teräsbetonista rakennetut panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsut nrot 1 ja 2 sekä tulenjohtokorsu nro 3. Korsujen ympäristöissä on kallioon louhittuja ja maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan.

Korsu 1

P: 6771665 I: 561286

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Naurissaaren lounaisosassa, avokallion reunalla. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähytyskuvulla, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäka-toissa on metallilevyt. Aseseinät on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektoreiden kes-kisuunta on 210°.

Kuva 102. Tyypillinen panssaritorjuntatykin asekammiio ja ampuma-aukko korsussa nro 1. Lappeenran-ta, Naurissaari Kuva: Tiina Mikkonen 2011 / MuseovirastoDG2524:1.

Korsu 3

P: 6771634 I: 561386

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Naurissaaren eteläkärjessä, mäntymetsässä. Korsusta on tähystetty tulenjohtoperiskoopilla, joka on ollut teräksisessä suojaputkessa. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisäkaton puuverhoilut on poistettu.

Korsu 2

P: 6771799 I: 561378

Teräsbetonien 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Naurissaaren lounaisosassa, avokallion reunalla. Yhdyshaudasta laskeutuu portaat korsun sisäänkäynnin eteen. Korsu on varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla, joka on naamioitu sementillä. Yksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Sen sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinät on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektoreiden keskisuunta on 50°.

LAPPEENRANTA, VOISALMI**1000017723****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 6
 Koordinaatit: P: 6771541 I: 562669
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 10. ja 11.5.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:299-302
 Karttaotteet: Lappeenranta 30

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kuudessa osassa Voisalmensaaren eteläosassa. Osa Voisalmensaaren linnoitteista on jäänyt asutuksen ja tieverkoston alle. Kohteen lounaisosan linnoitteet, Voisalmen rannassa, Voisalmentien länsipuolella kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin ympäristöihin ja niiden rauhoitusluokka on 1. Muut Voisalmen kohteen linnoitteet kuuluvat rauhoitusluokkaan 2.

Voisalmen rannalle on rakennettu neljä teräsbetonista konekiväärin korsua nrot 4, 5, 6 ja 8. Korsujen ympäristössä ja taustalla on maahan kaivettuja ja kallioon louhittuja taistelu- ja yhdyshautoja, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Voisalmentien länsipuolella hautoja on tuettu betonilla. Mainitulla alueella on kallion päällä taisteluhaudassa lisäksi kaksi betonista ampu-
 mapesäkettä, joista läntisempi on katettu. Betonilla tuetut taisteluhautaosiot ovat Salpalinjalla harvinaisia. Asemien eteläpuolella on kivinen panssarivaunun este, joka on tuhoutunut itäosastaan. Voisalmentien länsipuolella este sijaitsee järven rannassa ja sen muodostaa kylmämuurattu kiviseinämä, jonka korkeus on 2,5 m. Este on jatkunut Voisalmentien itäpuolella nelirivisenä, tyypillisen mallisena esteenä, jossa estekivet on aseteltu pystyyn. Esteestä on tällä alueella säilynyt vain osia.

Kivieste jatkuu Voisalmen rannassa, Taipalsaarentien länsipuolella. Tien länsipuolella ne jakaantuvat useampaan linjaan, jotka kulkevat omakotialueen poikki Puhurinkadun itäpuolelle ja Kariniemenpuistoon, Saimaan rantaan, joista ne jatkuvat nelirivisenä vielä kymmenkunta metriä järveen. Esteet ovat osittain tuhoutuneet omakotialueen ja katuverkoston alle. Esteen taustalla on ollut maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tulisemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan ja jotka ovat säilyneet vain osittain.

Suolahden länsirannalla, rautatien ja Kivisalmenkadun välisessä metsikössä on säilynyt kokonaisuus kenttälainnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen ja korsuineen. Samanlainen kokonaisuus on säilynyt Suolahden pohjukan pohjoispuolella, jyrkkärinteisellä harjulla.

Kuva 103. Betonilla vahvistettua taisteluhautaa ja ampumatarvikekomero Lappeenrannan Voisalmen korsun nro 5 vieressä. Vasemmalla betoninen tuliasema ja oikealla kallioon louhittu ampumasyvännys. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto217984:302.

Korsu 4

P: 6771944 I: 561900

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Niittyvillantien eteläpuolella, Voisalmen rannassa, puistossa. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Majoitustilaan ja aseammioon on omat erilliset ovet. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Kirjallisten lähteiden mukaan konekiväärin aseammion katossa on teräslevyt¹⁶⁰. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 190°. Sisäänkäynnin ja aseseinän yläpuolella on metalliverkkoaidat. Korsun sisäänkäynti oli keväällä 2010 veden täyttämä eikä korsua ole tutkittu sisältä.

Korsu 5

P: 6771844 I:562070

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Voisalentien ja Kivisalmenkadun risteyksessä, kadun laidalla. Majoitustilaan ja aseammioon on omat erilliset ovet. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähytyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Konekiväärin aseammion katossa on teräslevyt. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 150°.

Korsu 6

P: 6771774 I: 562195

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Kariniementien länsipuolella, omakotialueella. Sisäänkäynti on muutettu siten, että korsuun kulku on järjestetty yksityisalueen pihapiirissä olevan, luukulla suljetun pystykuilun kautta. Kirjallisten lähteiden perusteella majoitustila on tarkoitettu 8 hengelle ja sen sisäkaton puuverhoilu on poistettu mutta konekiväärin aseammion katossa on teräslevyt.¹⁶¹ Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 260°. Korsua ei ole tutkittu sisältä.

¹⁶⁰ Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

¹⁶¹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

Korsu 8

P: 6771649 I: 562284

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Salmikadun länsipuolella, asuintontilla. Korsun ampuma-aukon edusta ja sisäänkäynti on täytetty. Suullisen tiedon mukaan korsuun on kulku luukulla varustetun pystykuilun kautta. Korsua ei ole tutkittu.

LAPPEENRANTA, UUSI-VÖRSTI**1000019370**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6763703 I: 565161
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 4.7.2011
 Karttaotteet: Lappeenranta 31

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Hanhijärven koillispuolella, Vörstintien ja Piuniementien risteyksen luoteispuolella. Kohteessa on kenttälinoitettuja, maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinoitettuja majoituskorsuja. Alueen linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan.

LAPPEENRANTA, TIRILÄ**1000017729**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6770700 I: 570511
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 4.6.2010
 Karttaotteet: Lappeenranta 32

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kolmessa osassa Saimaan kanavan länsipuolella, Tirilän ympäristössä. Kohteen pohjoisosassa on kenttälinoitettuja, maahan kaivettuja taisteluhaudan pätkiä ja asemia sekä Mustolanlammen länsipuolella, tien kummallakin puolella panssarivaunun kiviä. Nelirivistä kiviä on tien itäpuolella 15 m ja länsipuolella 5 m.

Kohteen eteläosassa, Tirilän eteläpuolella, Huotarintien varressa on n. 200 metrin matkalla nelirivistä panssarivaunun kiviä. Kiviä pohjoispuoleisilla rinteillä saattaa olla osittain säilyneitä kenttälinoitteita mutta aluetta ei ole tutkittu.

LAPPEENRANTA, TUOSA**1000017725****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6775135 I: 568316
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 1.6.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:303-305
 Karttaotteet: Lappeenranta 33

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Tuosa-nimisen suurikokoisen, maayhteydellä varustetun saaren koillis- ja länsirannoilla, golfkentän alueella. Osa kohteista on raivattu esiin nähtävyyksiksi. Karttatietojen perusteella linnoitteita sijaitsee nyt tutkitun alueen lisäksi myös Tuosan eteläosissa, Mikonsaaressa, Niemisenkärjessä ja Patakansuon kaakkoispuolella mutta niitä ei ole merkitty kohteen rajaukseen.

Tuosan kohteessa on pääasiassa kallioon louhittuja taistelu- ja yhdyshautoja, sekä kesken-eräiseksi jääneitä kuoppia korsuille ja tuliasemille. Osa haudoista on kaivettu maahan. Taisteluasemien päätorjuntasuunta on itä. Pellisenniemen keskiosaan pistävän lahden pohjukan kaakkoispuolella on kallion kyljessä betoninen, teräsluukulla varustettu komero, jonka sisätilat ovat kooltaan 0,5 x 0,5 m. Komerosta laskeutuu järven rantaan 0,3 m leveä ura, jonka syvyys on 0,3 m. Kyseessä on ilmeisesti viestikaapeleiden järjestelyihin liittyvästä rakenteesta.

Kohteen eteläosassa, Tuosan keskiosassa, rannassa on kivistä ladottu 2,8 m korkea muuri, joka on toiminut panssarivaunun esteenä. Itä – länsi –suuntaista muuria on yhteensä 45 m. Muurista 200 m kaakkoon alkaa osin rannan tuntumassa noin puoli kilometriä pitkä nelirivinen kivieste.

LAPPEENRANTA, ETU-KÄLVELÄ**1000019658****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6750676 I: 562909
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 11.7.2011
 Kuvat: DG2491:1
 Karttaotteet: Lappeenranta 34

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kolmessa osassa Ruokonen-nimisen järven ja Valkialammen välisellä kannaksella. Kohteessa on kenttälinnoitettuja, maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinnoitettuja majoituskorsuja. Torjuntasuuntana etelä. Asemien edessä on panssarivaunun kiviesteitä. Alueen linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan.

LAPPEENRANTA, MYRÄ**1000019752**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä:
 Koordinaatit: P: 6760509 I: 587755
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 12.7.2011
 Karttaotteet: Lappeenranta 35

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Myrän kylän pohjoispuolella, Lamminpäässä, mäen päällä ja länsirinteessä, sekametsässä. Kohteessa on useita kenttälinoitettujen majoituskorsujen kuoppia. Ne ovat kooltaan 3 x 3 – 5 x 5 m.

LAPPEENRANTA, JUURIAISMÄKI**1000019753**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6762197 I: 589095
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 12.7.2011
 Karttaotteet: Lappeenranta 36

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa Konnun kylän länsipuolella, Konnuntien etelälaidalla, sekametsässä. Kohteessa on useita kenttälinoitettuja majoituskorsujen kuoppia. Alueen linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan.

LAPPEENRANTA, KONNUNKANGAS**1000019754**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6762883 I: 590545
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 12.7.2011

Karttaotteet: Lappeenranta 37

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Konnunkankaalla. Kohteessa on kenttälinoitettuja, maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja. Torjuntasuuntana on etelä.

LAPPEENRANTA, TETRIKALLIO

1000019757

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin rakenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 3

Koordinaatit: P: 6764366 I: 589475

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 12.7.2011

Karttaotteet: Lappeenranta 38

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kolmessa osassa Tetricallion ympäristössä. Kohteessa on useita kenttälinoitettuja majoituskorsujen kuoppia. Alueen linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Karttatietojen perusteella myös Kokkahonmäen ja Kotirinteenmäen ympäristöissä on linnoitteita mutta alueita ei ole tutkittu.

LAPPEENRANTA, MARTTILA

1000019758

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin rakenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6765332 I: 587971

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 12.7.2011

Karttaotteet: Lappeenranta 39

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Konnuntien ja Marttilantien risteyksen länsipuolella, peltojen ympäröimällä mäellä. Kohteessa on maahan kaivettuja kenttälinoitteita. Alueen linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan.

LAPPEENRANTA, HÄRÄNOJANKANGAS**1000019665****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 4
 Koordinaatit: P: 6767329 I: 589616
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 12.7.2011
 Kuvat: DG2528:1
 Karttaotteet: Lappeenranta 39

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee neljässä osassa Suokumaanjärven etelä- ja lounaispuolella. Kohteessa on maahan kaivettuja kenttälinoitteita: taisteluhaudaa, tulasemia sekä majoituskorsujen kuoppia. Torjuntasuunnat ovat itään ja etelään. Alueen linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan.

7.8 TAIPALSAARI**TAIPALSAARI, SAIMAAHARJU****1000019667****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6778272 I: 558800
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 8.7.2011
 Kuvat: DG2535:1-3
 Karttaotteet: Taipalsaari 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Saimaanharjulla, Suurilammen eteläpuolella, jyrkän harjun pohjoisrinteessä. kohteessa on kaksi teräsbetonista majoituskorsua, joita läntisemmän numero on 104/7 ja itäisemmän 104/8. Korsujen numerointi on mennyt myöhemmissä luetteloinneissa sekaisin ¹⁶². Tässä käytetty numerointi perustuu vuoden 1944 loppupuolella laadittuun sotilaskarttaan sekä kestolaiteluetteloon ¹⁶³. Saimaanharjun kohde kuuluu valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin

¹⁶² Vuoden 1996 Kymen sotilaslääninesikunnan suorittamassa inventoinnissa korsut on numeroitu väärin: idästä länteen 8/104 ja 7/104. Matka Salpalinjalle -kirjassa korsujen peitenumeroiden asu on oikein mutta korsut väärässä järjestyksessä. Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE; Oinonen & Tolmunen 2005, 86-87.

¹⁶³ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; Sotilaskartta Salpalinjasta, karttalehti 45, ISLE.

Korsu 104/7

P: 6778319 I: 558792

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Suurilammen eteläpuolella, jyrkän harjun länsipäässä, sekametsässä, hiekkatöyrässä. Korsu on merkitty sodan aikaiseen kestolaiteluetteloon komentokorsuksi ¹⁶⁴. Korsun ympäriltä on valunut hiekka pois tai se on aikanaan jäänyt peittämättä. Ympäristön hiekkatöyrästä on myöhemmin tuettu betoniristikolaatoilla. Korsu on neljännen lujuusluokan linnoituslaite. Siinä on kaksi sisäänkäyntiä, joista johtaa kapeat käytävät korsun sisätiloihin. Kaksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Niiden sisäkatoista on poistettu puuverhoilut. Korsun sisä- ja ulkoseinät ovat täynnä graffiteja.

Korsu 104/8

P: 6778319 I: 558878

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Suurilammen eteläpuolella, jyrkän harjun pohjoislaidalla, yksityisalueen pihamaan vieressä, sekametsässä. Korsu on merkitty sodan aikaiseen kestolaiteluetteloon ammuskorsuksi ¹⁶⁵. Korsu on neljännen lujuusluokan linnoituslaite. Siinä on kaksi sisäänkäyntiä, joista johtaa kapeat käytävät korsun sisätiloihin. Oviaukkoja on yritetty sulkea laudoituksilla. Nelihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 40 hengelle. Niiden sisäkatoista on poistettu puuverhoilut. Korsun sisäseinät ovat täynnä graffiteja.

TAIPALSAARI VAIVIONKANGAS**1000019668****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6797413 I: 568086
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 13.7.2011
 Kuvat: DG2538:1-2
 Karttaotteet: Taipalsaari 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Kyläniemen Vaivionkankaan eteläpuolella, mäntyä kasvavalla hietakankaalla, nuorena männikössä sekä rantametsikössä. Kohde on tykkipatteri, jonka aseistuksena on lähdetietojen perusteella ollut 4 kpl 120 mm:n 50 kaliiperin merikanuunaa, mallia Vickers. ¹⁶⁶ Patteri on linnoitustykistöpatteristo 3:n linnake nro 1. ¹⁶⁷

Inventoinnin yhteydessä alueelta löytyi kolme tykkiasemaa. Niistä kaksi sijaitsee Vaiviontien länsilaidalla ja yksi tiestä 80 m itään matalassa männikössä. Neljättä tykkiasemaa ei tiheästä metsästä löydetty. Tykkiaseman muodostaa 9 x 9 m kokoinen kuoppa, jonka syvyys on 2,5 m. Kuopan reunat on tuettu sisäpuolelta 8-kulmaisella hirsisalvoksella, joista on vielä alimpia hirsikertoja jäljellä. Aseman betonista valetun pohjalaatan keskellä on betoninen tykinjalusta, jonka korkeus on 45 cm ja yläosan halkaisija 163 cm. Jalustan yläpinnalla on pulttikehä, jonka halkaisija on 130 cm.

¹⁶⁴ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁶⁵ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁶⁶ Arimo 1981, 386. Aseistuksesta on ristiriitaisia tietoja: Rönkkönen 2006, 59 mainitsee patterin aseistuksena olleen 2 kpl 130/55 V kanuunaa mutta toisaalta 12.10.1940 päivätyn linnoitustykistön komentajan ilmoituksen mukaan 4 kpl 120K/78 kanuunaa. Enqvist 1999, 125 toteaa 120/50 V tykkejä olleen käytössä jatkosodan aikana Saimaalla ja 130/55 V olivat varastoituna Helsinkiin.

¹⁶⁷ Rönkkönen 2006, 59-60.

Tykkiasemien ympärillä, sekä kohteen koillisosassa on kenttälinnoitettujen majoituskorsujen kuoppia. Kohteen itäpäässä, Polakihiekan rannalla on parakin jäännökset. Se on ollut kooltaan 9 x 18 m. Parakin keskellä on jäljellä kaksi betonista uunin pohjaa, joiden ympärillä on kivistä tehtyjä sokkelitolppia. Parakin jäännöksistä 150 m lounaaseen on betoninen kellari, jonka rakentamisajankohdasta ei ole tietoja.

Kuva 104. Hirsillä tuettu tykkiasema, jonka tykinperusta on valettu betonista Taipalsaaren Vaivionkanalla. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto DG2538:1.

7.9 RUOKOLAHTI

RUOKOLAHTI, INKILÄNMÄKI

1000017800

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6802613 I: 592665
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 24.8.2010
 Karttaotteet: Ruokolahti 1

Kohde on osa Salpaliinjan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Inkilänmäen ja Virmutjoen välisessä maastossa, Kytöinmäen pohjoispuolelta Muroinniityn länsipuolelle. Kohteen eteläosassa on teräsbetoninen majoituskorsu nro 636. Kohteessa on myös kenttälinnoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja sekä majoituskorsujen kuoppia, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Asemien edessä on panssarivaunun kiviaste.

Korsu 636

P: 6802613 I: 592665

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Vanhan Puumalantien eteläpuolella, Jollonpellon kaakkoispuolella, kuusimetsässä, yksityisalueella. Korsu on neljännen lujuusluokan linnoituslaite. Korsun sisäänkäyntiin johtaa loiva betonikäytävä jossa on portaat. Korsussa on myös varauloskäynti toisen betonisen käytävän päässä. Kirjallisten lähteiden perusteella majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ¹⁶⁸. Korsu on jäänyt aikanaan keskeneräiseksi ja sen lattia on valettu myöhemmin. Korsu on lukittu.

RUOKOLAHTI, TUOMALA**1000017792****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6803142 I: 582982

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 24.8.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:251

Karttaotteet: Ruokolahti 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Kurenvirta-nimisen salmen länsipäässä, pohjoisrannalla yksityisalueen pihapiirissä. Kohde on teräsbetoninen konekivääripesäke nro 21. Karttatietojen perusteella ympäristössä on lisäksi kenttälainnoitteita, joita ei ole tutkittu.

Korsu 21

P: 6803142 I: 582982

Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee Kurenvirta-nimisen salmen länsipäässä, pohjoisrannalla yksityisalueen pihapiirissä. Korsu on kolmannen lujuusluokan linnoituslaite. Asekammion sisällä on kookas betonijalusta. Aseseinä on naamioimaton. Ampuma-aukon yläpuolella on betonivalussa teksti: "Nostomies 1940".

RUOKOLAHTI, HOIKMAANNIEMI**1000017794****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6803419 I: 583398

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 24.8.2010

Karttaotteet: Ruokolahti 2

¹⁶⁸ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Kurenvirta-nimisen salmen itäpäässä, pohjoisrannalla, sekametsässä. Alueella sijaitsee kenttälinnoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tulasemineen sekä kenttälinnoitetun korsun kuoppa.

RUOKOLAHTI, KORKIANMÄKI

1000019784

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6805894 I: 585991
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 13.7.2011
 Karttaotteet: Ruokolahti 3

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Vehmaansuon ja Syyspohjanlahden välisellä kannaksella. Kohteessa on kenttälinnoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tulasemineen sekä kenttälinnoitettujen majoituskorsujen kuoppia, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuunta on etelään. Kohteen eteläosassa on panssarivaunun este, joka vuorottelee kaksirivisenä kiviesteenä ja kaivantoesteenä.

RUOKOLAHTI, KASAKKAKALLIO

1000017795

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6807719 I: 587648
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 24.8.2010
 Karttaotteet: Ruokolahti 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Kasakkakallion rinteillä ja laella sekä Puumalantien eteläpuolella Sopupirtintien molemmin puolin. Kasakkakallion etelärinteessä on teräsbetoninen majoituskorsu nro 22 sekä sen kaakkoispuolella keskeneräinen, korsulle louhittu kuoppa, jonka koko on 15 x 7 m. Kohteessa on lisäksi yhdys- ja taisteluhautojatulasemineen sekä kenttälinnoitettujen majoituskorsujen kuoppia, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuunta on itään. kohteen itäosassa on panssarivaunun kivieste joka on osin kaksi- ja osin nelirivistä. Kasakkakallion kohde kuuluu valtakunnallisesti arvokkaihin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 22

P: 6807843 I: 587528

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Puumalantien ja Salpalinjantien risteyksen koillispuolella, Kasakkakallion länsipäässä, sekametsässä. Korsu on viidennen lujuusluokan lin-

noituslaite. Yksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 10 hengelle. Korsiin on myöhemmin rakennettu uudelleen makuulavitsat.

Kuva 105. Korsiin nro 6 sisäänkäynnin yhdyshauta on uudistettu myöhemmin Ruokolahden Palhoinniemessä. Kuva: Markus Kankkunen 2010 / Museovirasto 217984:254.

RUOKOLAHTI, PALHOINNIEMI

1000017798

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6808360 I: 587999
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 23.8.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:253-254
 Karttaotteet: Ruokolahti 4

Kohde on osa Salpaliinjan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Palhoinniemi-nimisen maastonkohouman ja Kotisuon alueilla. Palhoinniemessä on teräsbetoninen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsi nro 6 sekä kenttälinnoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen. Osa asemista on entisöity ja kohteeseen johtaa viitoitus. Korsiin on myös opaskyltti. Kotisuolta jatkuu Kasakkamäki kohteesta alkava panssarivauunun kivieste, joka sijaitsee Salpaliinjantien vieressä. Este on osaksi kaksi- ja osaksi nelirivinen. Osa estekivistä on kaatunut. Este jatkuu karttatietojen perusteella Palhoinniemeltä koilliseen,

Huussuolle, Sirkkaniemeen. Suolla sijaitsevaa kiviästä ei ole tutkittu. Palhoinniemen kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 6

P: 6808491 I: 588026

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Huussuon länsilaidalla, Palhoinniemi-nimisen maastonkohouman itäreunalla. Korsun tähytys on tapahtunut suojausputkeen sijoitetun periskoopin kautta. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 50°. Korsu on kunnostettu nähtävyydeksi vuosina 1983 ja 2004. Se on varustettu opastaululla ja viitoituksella. Sisälle on rakennettu makuulavitsat myöhemmin uudelleen ja ulkopuolella olevia kenttälinnoitteita on tuettu uudelleen kyllästetyillä puuparruilla. Ampumasektoriin on sijoitettu myöhemmin siirrettävä piikkilankaeste eli espanjalainen ratsu.

RUOKOLAHTI, HUUSSUO

1000017799

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6808808 I: 588466
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 23.8.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:255
 Karttaotteet: Ruokolahti 4

Kohde on osa Salpaliinjan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Huussuolla. Sirkkaniemen lounaisosassa on suon keskellä, metsäsaarekkeella teräsbetoninen konekiväärinkorsu nro 7. Karttatietojen perusteella Huussuon poikki kulkee lounas – koillinen -suunnassa panssarivaunun kiviaste Palhoinniemenstä Sirkkaniemen eteläpuolelle, jossa on myös kenttälinnoitteita. Kiviasteen yhteydessä on myös puisia piikkilankaesteita. Huussuon kiviästä ja Sirkkaniemen kenttälinnoitteita ei ole tutkittu eikä niitä ole rajattu maastotietokantaan. Huussuon kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 7

P: 6808810 I: 588468

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Huussuolla, metsäsaarekkeella. Kohteeseen on helpointa saapua pohjoisesta Sirkkaniemen kautta. Majoitustilaan ja konekiväärin aseammioon on omat sisäänkäynnit eteiskäytävästä. Korsun tähytys on tapahtunut suojausputkeen sijoitetun periskoopin kautta. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Se on varustettu kaivolla. Majoitustilan sisäkaton puuverhoilu on purettu. Aseammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Ampumasektorin keskisuunta on 210°.

RUOKOLAHTI, LONKKAHARJU

1000019675

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6812019 I: 593101
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 13.7.2012
 Kuvat: DG2554:1
 Karttaotteet: Ruokolahti 5

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Lonkkaharjun eteläpuolella, molemmin puolin Eräjärventietä. Kohteessa on kenttälinoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tulasemineen sekä kenttälinoitettuja majoituskorsujen kuoppia, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Torjuntasuunnat ovat kaakkoon, etelään ja lounaaseen. Kohteen eteläpuolella on nelirivinen panssarivaunun kiviaste. Lonkkaharjun kohde kuuluu valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

RUOKOLAHTI, TIROLANMÄKI

1000019786

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6812441 I: 594505
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 13.7.2011
 Karttaotteet: Ruokolahti 5

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Mattilan Suurisuon ja Hanhisuon välisellä alueella. Kohteessa on kenttälinoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tulasemineen sekä kenttälinoitettuja majoituskorsujen kuoppia, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Torjuntasuunnat ovat etelään ja itään. Kohteen eteläpuolella on nelirivinen panssarivaunun kiviaste, joka jatkuu pohjoiseen, Tirolanmäen itäpuolelle. Tirolanmäen kohde kuuluu valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

7.10 PUUMALA

PUUMALA, PUUMALANSALMEN LINNOITTEET 1

1000017826

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6822014 I: 562250
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 25.8.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:312-313

Karttaotteet: Puumala 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Puumalansalmen itärannalla, Veteraanipuistossa. Kohde on teräsbetoninen konekiväärikorsu nro 4. Kohteen ympärillä olleet kenttälinnoitteet ovat tuhoutuneet suurimmaksi osaksi teiden ja tonttialueiden alle. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 4

P: 6822014 I: 562250

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, jonka sisäänkäynti on varustettu panssaritorjuntatykin suo-
jatilalla. Korsussa on vuoden 1940 mallinen, teräksinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsu on varustettu kaivolla ja varauoskäynnillä. Majoitustilan sisäkaton puuverhoilu on purettu. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 165°. Korsu on Puumalan kunnan museokäytössä. Majoitustiloihin on myöhemmin rakennettu makuulavitsat sekä seiiniin puu-
paneloinnit.

PUUMALA, PUUMALANSALMEN LINNOITTEET 2

1000017930

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6821922 I: 562369

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 25.8.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:314-315

Karttaotteet: Puumala 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Puumalansalmen itärannalla, Pappilantie 1:n kohdalla. omakotitalotonttien pihapiirien välisessä vesakossa. Kohde on teräsbetoninen konekiväärikorsu nro 3. Kohteen ympärillä olleet kenttälinnoitteet ovat tuhoutuneet suurimmaksi osaksi teiden ja tonttialueiden alle. Korsun kohdalla Puumalansalmen rannassa on betonijalusta. Korsu nro 3 kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 3

P: 6821895 I: 562298

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee tonttien pihapiirien välissä, vesakossa. Korsussa on vuoden 1940 mallinen, teräksinen tähystyskupu. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsu on varustettu kaivolla ja varauoskäynnillä. Majoitustilan sisäkaton puuverhoilu on purettu. Asekammion sisäkatossa on metallilevyt. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 260°.

Betonijalusta

P: 6821895 I: 562298

Venesataman rannassa betoninen jalusta, jonka koko on 2 x 2,1 m ja korkeus 2 m. Jalustan päällä on metallisia kiinnityspultteja. Jalusta saattaa liittyä läheisen Salpalinjan korsun nro rakentamiseen. Kyseessä voi olla betonin valmistukseen liittyvän laitteen jalusta.

Kuva 106. Korsun nro 6-7 sisätiloja. Alakerrassa on konekiväärin asekkammio ja vasemmalla ylhäällä sisäänkäynti panssaritorjuntakiväärin asekkammioon. Puumala, Puumalansalmen linnoitteet 3. Kuva: Markus Kankkunen 2010 / Museovirasto 217984:317.

PUUMALA, PUUMALANSALMEN LINNOITTEET 3**1000017931****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6821545 I: 562576
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 25.8.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:316-319
 Karttaotteet: Puumala 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Puumalansalmen itärannalla, Satamatien ja Keskustien välisellä avokalliolla, osittain ravintolan ulkoterassin alapuolella. Kohteen ympärillä olleet kenttälinoitteet ovat tuhoutuneet

suurimmaksi osaksi teiden ja tonttialueiden alle. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 6-7

P: 6821545 I: 562576

Teräsbetoninen, kaksiosainen, konekiväärin ja panssaritorjuntakiväärin sekä konekiväärin korsi, joihin kuljetaan saman sisäänkäynnin kautta. Korsi sijaitsee avokalliolla mutta sen sisäänkäynti on ravintolan ulkoterrassin alapuolella. Kulku tapahtuu terrassin sokkelissa olevan oven kautta, joka on lukittu. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suoja-tila. Majoitustilat on tarkoitettu yhteensä 40 hengelle. Niiden sisäkatoista on poistettu puuverhoilut. Korsukokonaisuuden pohjoisempi osio, korsi 6 on kaksikerroksinen. Ylemmän kerroksen asekkamio on tarkoitettu 20 mm:n panssaritorjuntakiväärille, alempi asekkamio konekiväärille. Aseseinä on naamiomaton. Kummankin ase-ampumasektorin keskisuunta on 310°. Eteläisempi osio on korsi 7, jonka aseena on ollut konekivääri. Sen aseseinä on myös naamiomaton. Ampumasektorin keskisuunta on 160°. Kaikkien asekkamioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Kummankin aseseinän yläpuolelle on rakennettu suojaksi myöhemmin metallikai-
teet.

PUUMALA, PUUMALANSALMEN LINNOITTEET 4

1000017829

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 1
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: P: 6821060 I: 563012
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 25.8.2010
Kuvat: MV/RHO 217984:320
Karttaotteet: Puumala 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Puumalansalmen itärannalla, Niementien ja rannan välissä, yksityisalueen pihamaalla. Kohteen ympärillä olleet kenttälinnoitteet ovat tuhoutuneet suurimmaksi osaksi teiden ja tonttialueiden alle. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 9

P: 6821060 I: 563012

Kohde on teräsbetoninen konekiväärinkorsi nro 9. Se sijaitsee yksityisalueen pihamaalla. Korsussa on vuoden 1940 mallinen, teräksinen tähytyskupu, joka on naamiomaton. Kirjallisten lähteiden perusteella majoitustila on tarkoitettu 8 hengelle, sisäkattojen puuverhoilu on purettu ja korsi on varustettu kaivolla.¹⁶⁹ Aseseinä on naamiomaton. Ampumasektorin keskisuunta on 300°. Käytössä varastona. Korsua ei tutkittu sisältä.

PUUMALA, PUUMALANSALMEN LINNOITTEET 5

1000017830

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus

¹⁶⁹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6821360 I: 563452
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 26.8.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:321
 Karttaotteet: Puumala 3

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Patalahdentien ja Ankkuritien välisellä kalliolla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Ympäristön kenttälinnoitteet on inventoitu 2007 Savonlinnan maakuntamuseon toimesta (muinaisjäännösrekisterin kohde: Sappulanlahti 1000018162).

Korsu 13

P: 6821293 I:563464

Kohde on teräsbetoninen konekiväärikorso nro 13. Se sijaitsee Patalahdentien ja Ankkuritien välisellä kalliolla. Sisäänkäynti on 4 m syvän kallioon louhitun pystykuilun pohjalla. Korsussa on vuoden 1940 mallinen, teräksinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Kirjallisten lähteiden perusteella majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle, sisäkattojen puuverhoilu on purettu ja aseammion sisäkatossa on metallilevyt¹⁷⁰. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 185°. Korsua ei tutkittu sisältä. Sisäänkäynnin pystykuilun yläpuolella on huonokuntoinen puuaita.

Kuva 107. Korsun nro 13 sisäänkäynti sijaitsee jyrkän kuilun pohjalla. Kuvassa Markus Kankkunen.
 Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:321.

¹⁷⁰ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

7.11 SULKAVA

SULKAVA , SARSUINMÄKI

1000017932

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: tykkiasemat
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6836567 I: 577628
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 26.8.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:322-323
 Karttaotteet: Sulkava 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Sarsuinmäen huipulla, sekametsässä. Kohde on kahden tykin patteri, jonka aseistuksena on ollut 2 kpl 152 mm:n 45 kaliiperin merikanuunaa mallia Canet. Tykit ovat olleet laivalaveteilla korkeiden betonijalustojen päällä. Pohjoisempi tykkiasema on nähtävyyshohde. Patterille on viitoitus ja se on varustettu opaskyltillä. Sarsuinmäki kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Patterin tykkiasemien numeroinnissa on ristiriitaisuuksia. Puolustusvoimien kartassa ja inventointiraportissa pohjoinen asema on 306/1 ja eteläinen asema 306/2. Maastossa tykkiasemien sisäänkäyntien yläpuolelle on maalattu tykkiasemien numerot päinvastaisessa järjestyksessä: pohjoinen 306/2 ja eteläinen asema 306/1. Tässä inventoinnissa käytetään kartta-aineistoon perustuvaa numerointia.

Tykkiasema 306/1

P: 6836639 I: 577667

Patterin pohjoisempi, teräsbetonista rakennettu tykkiasema. Asema ja sen suojatilat on louhitu kallioon ja vahvistettu betonilla (kuva 27). Pyöreän aseman keskellä on betoninen tykinperusta. Tykkiaseman reunoilla on kolme kaarevaa betonista suojatilaa 20 hengelle sekä kaksi ampumatarvikevarastoa. Ammukset on nostettu tykille varastojen seinissä olevista aukoista. Sisätiloissa on metallinen hylly/teline, jonka kohdalla seinästä tulee kaapelinippu. Hylly liittyy patterin viestivälineistöön. Asema on kunnostettu nähtävyydeksi. Tykkiaseman aukkoa kiertää metallitolppien varassa roikkuva teräskettinki. Asemaan on asennettu museotykiä 152 mm:n 45 kaliiperin rannikkotykki, mallia Canet.

Tykkiasema 306/2

P: 6836478 I: 577548

Patterin eteläisempi, teräsbetonista rakennettu tykkiasema. Asema ja sen suojatilat on louhitu kallioon ja vahvistettu betonilla. Pyöreän aseman keskellä on betoninen tykinperusta. Tykkiaseman reunoilla on kolme kaarevaa betonista suojatilaa 20 hengelle sekä kaksi ampumatarvikevarastoa. Ammukset on nostettu tykille varastojen seinissä olevista aukoista. Sisätiloissa on metallinen hylly/teline, jonka kohdalla seinästä tulee kaapelinippu. Hylly liittyy patterin viestivälineistöön. Tykkiaseman aukon ympärille on pystytetty kaiteiden tolpat mutta kaide puuttuu. Tykkiaseman sisäänkäynnin eteläpuolella on polulla salaojan tarkastuskaivo, jonka aukko on peittämättä. Kaivon syvyys on 1,6 m ja sen nurkassa on tikasaskelmat.

SULKAVA , TIALANMÄKI JA HINTSALA

1000012447

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6836893 I: 584803
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 26.8.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:325-326

Karttaotteet: Sulkava 2

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Tialanmäellä, järvikapeikossa, Sulkavalle johtavan tien länsipuolella. Kohteessa on kallioon louhittu keskeneräinen majoitus- ja tulenjohtotunneli nro 53. Tunnelin lähistöllä on runsaasti louhinnasta syntynyttä kiviaineista. Ympäristön kenttälinnoitteet ja panssarivaunun esteet on inventoitu 2007 Savonlinnan maakuntamuseon toimesta (muinaisjäännösrekisterin kohteet: Ylä-Hölkkäri 1000018179 ja Laine 1000018177).

Korsu 53

P: 6837989 I: 583747

Kallioon louhittu majoitustunneli ja tulenjohtopaikka, joka sijaitsee Ylä-Hölkkäri-nimisen mäen länsireunassa, mäen juurella, sekametsässä. Rakentaminen on jäänyt kesken ja ainoastaan louhintatöitä on tehty. Tunneli on L-kirjaimen muotoinen. Sen kokonaispituus on 36 m ja leveys 3,3 – 4,4 m. Korkeus on 3,3 m. Tunnelin laajenee takaosassaan. Kirjallisten lähteiden perusteella tunneli on suunniteltu 40 hengelle¹⁷¹.

Kuva 108. Markus Kankkunen tutkii majoitustunneliä nro 53 kohteessa Sulkava, Tialanmäki ja Hintsala. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:326.

¹⁷¹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

7.12 PUNKAHARJU

PUNKAHARJU, SEPÄNHARJU

1000017935

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6830248 I: 604504
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 20.8.2010
 Karttaotteet: Punkaharju 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Piojärven koillisosassa, Tiensuunrannassa, järven ja Kiviapajantien välisellä alueella. Kohde on panssarivaunun kivieste. Syksyllä 2010 aluetta ei pystytty tutkimaan Veera ja Asta ukkosmyrskyjen aiheuttamien huomattavien myrskytuhojen takia. Koko este oli peittynyt kaatuneiden puunrunkojen alle. Ympäristön muut kenttälinnoitteet ja panssarivaunun esteet on inventoitu 2007 Savonlinnan maakuntamuseon toimesta (muinaisjäännösrekisterin kohde: Metsäpelto 1000018194).

PUNKAHARJU, SÄRKIJÄRVI

1000017933

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6826228 I: 607562
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 20.8.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:327-328
 Karttaotteet: Punkaharju 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Särkijärven kylän eteläpuolella, Särkijärventien molemmin puolin. Kohde on itäosa Vihtarinjärvestä Särkijärveen ulottuvaa kenttälinnoitettua linjaa. Kohde on panssarivaunun este, joka on rakennettu tien länsipuolelle 15 metrin matkalta 2,5 m korkeana, kylmämuuratuna kivisinämänä. Tämän jälkeen este jatkuu länteen kolmirivisenä kiviesteenä. Idän suunnassa este alkaa tiestä 10 m pitkänä kivimuurina ja jatkuu komirivisenä itään. Kohteen rajaus maastotietokantaan perustuu 2007 Savonlinnan maakuntamuseon tekemään inventointiin.

PUNKAHARJU, SIKOLAMMINMÄKI**1000017937****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6828268 I: 606621
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 20.8.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:331
 Karttaotteet: Punkaharju 3

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Suuren Sikolammen pohjoispuolella, Särkijärventien molemmin puolin. Kohde on panssarivaunun kivieste. Este on rakennettu tien kummallekin puolelle 10 metrin matkalta 2,5 – 3 m korkeana kivimuurina. Etelän puolella este jatkuu muurin jälkeen 15 m matkalla rinneleikkauksena ja lopulta kolmirivisenä kiviesteenä Suuren Sikolammen rantaan. Pohjoisosaa ei pystytty syksyllä 2010 inventoimaan Veera ja Asta ukkosmyrskyjen aiheuttamien huomattavien myrskytuhojen takia. Esteen pohjoisosa oli peittynyt kaatuneiden puunrunkojen alle. Maastotietokannan rajausta perustuu 2007 Savonlinnan maakuntamuseon toimesta tehtyyn inventointiin.

Kuva 109. Panssarivaunun estekivimuri Punkaharjun Sikolamminmäellä. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:331.

PUNKAHARJU, SOIDINSUONMÄKI**1000017934****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6829166 I: 606592
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 20.8.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:329

Karttaotteet: Punkaharju 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Soidinsuonmäen itäpuolella, Kiviapajantien molemmin puolin. Kohde on panssari-vaunun kivieste, joka on rakennettu latomalla kiviä harjun pohjoisen puoleiseen seinämään muuriksi ilman laastia.

PUNKAHARJU, VENESAARI

1000019272

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6847536 I:620424

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: Ei tutkittu maastossa

Karttaotteet: Punkaharju 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Pihlajaveden Venesaarella, Vaahersalon kaakkoispuolella. Kohteessa on kaksi teräsbetonista konekiväärikorua nrot 101 ja 102. Korsujen sijaintitiedot ja kuvaukset perustuvat kirjallisiin lähteisiin.¹⁷²

Korsu 101

P: 6847473 I: 620362

Teräsbetoninen konekiväärikorua, joka sijaitsee Venesaaren eteläosassa. Kirjallisten tietojen perusteella korsun majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Majoitustilan sisäkaton puuverhoilu on purettu. Korsuun tulee vesijohto järvestä. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella.

Korsu 102

P: 6847646 I: 620499

Teräsbetoninen konekiväärikorua, joka sijaitsee Venesaaren pohjoisosassa. Kirjallisten tietojen perusteella korsun majoitustila on tarkoitettu 8 hengelle. Majoitustilan sisäkaton puuverhoilu on purettu. Korsuun tulee vesijohto järvestä. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella.

PUNKAHARJU, KUIKONNIEMI

1000017936

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

¹⁷² Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

Rauhoitusluokka: 1
Lukumäärä: 2
Koordinaatit: P: 6851413 I: 623343
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 19.8.2010
Kuvat: MV/RHO 217984:330
Karttaotteet: Punkaharju 5

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Punkaharjun harjualueella, Kuikonniemessä ja Mustaniemessä, Harjutien molemmin puolin. Kohteessa on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tu-liasemineen ja korsuineen. Päätorjuntasuunnat ovat itään ja etelään. Asemien edustalla on maahan kaivettu panssarivaunun kaivantoeste. Mustaniemen puolella linnoitteita on osittain täytetty mutta taisteluhautalinjan kulun pystyy kuitenkin erottamaan maastossa. Kuikonniemellä on linnoitteita entisöity 1999 – 2000. Hautojen ja asemien uudelleen rakennetut puiset tukirakenteet ovat jo osin sortuneet tai hajoamaisillaan. Kohteessa on opastaulu. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kuva 110. Entisöityjä kenttälinoitteita Punkaharjun Kuikonniemessä. Kuva: Markus Kankkunen 2010 / Museovirasto 217984:330.

7.13 KERIMÄKI

KERIMÄKI, PUNKKERIMÄKI

1000017941

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: tykkiasemat
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6880544 I: 624793
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 19.8.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:332-333
 Karttaotteet: Kerimäki 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Vasamalahden luoteispuolella, Punkkerimäen länsilaidalla, Unraunontien molemmin puolin. Kohde on neljän tykin, kestonnoitettu, betoninen tykkipatteri nro 405. Patterin aseistuksena on ollut 229 mm:n raskaita, venäläisiä rannikomörssäreitä, vuoden 1877 mallia. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Tykkiasema 405A

P: 6880447 I: 624835

Teräsbetoninen tykkiasema, joka sijaitsee Unraunontien eteläpuolella, matalassa, nuoressa metsässä. Tykkiasema on patterin eteläisin. Tykkiaseman pohjamuoto on soikeahko ja sen yksi sisäseinä on suora. Aseman keskellä on betoninen tykinperusta. Aseman poikkimitta on 7,3 m. Tykkiaseman seinissä on naamiomaalaukset. Tykkiaseman ympärillä on maalla peitetynä viisi betonista suojatilaa miehistölle ja ampumatarvikkeille. Majoitustilat on tarkoitettu 20 hengelle. Asemaan johtaa viitoitus ja se on varustettu opastaululla.

Kuva 111. Ampumatarvikevarasto Kerimäen Punkkerimäen patterin tykkiasemassa nro 405A. Kuva: Markus Kankkunen 2010 / Museovirasto 217984:333.

Tykkiasema 405B

P: 6880484 I: 624765

Teräsbetoninen tykkiasema, joka sijaitsee Uunraunionsien eteläpuolella. Pohjamuoto on soikeahko ja sen yksi sisäseinä on suora. Aseman keskellä on betoninen tykinperusta. Aseman poikkimitta on 7,3 m. Tykkiaseman seinissä on neljä ovea suojatiloihin, jotka ovat jääneet rakentamatta.

Tykkiasema 405C

P: 6880541 I: 624805

Teräsbetoninen tykkiasema, joka sijaitsee Uunraunionsien eteläpuolella. Pohjamuoto on soikeahko ja sen yksi sisäseinä on suora. Aseman keskellä on betoninen tykinperusta. Aseman poikkimitta on 7,3 m. Tykkiaseman seinissä on neljä ovea suojatiloihin, jotka ovat jääneet rakentamatta.

Tykkiasema 405D

P: 6880637 I: 624745

Teräsbetoninen tykkiasema, joka sijaitsee Uunraunionsien pohjoispuolella, sekametsässä. Asema on patterin pohjoisin tykkiasema. Pohjamuoto on soikeahko ja sen yksi sisäseinä on suora. Aseman keskellä on betoninen tykinperusta. Aseman poikkimitta on 7,3 m. Tykkiaseman seinissä on neljä ovea suojatiloihin, jotka ovat jääneet rakentamatta.

KERIMÄKI, MÄNTYLÄN LINNOITTEET**1000017942****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 6

Koordinaatit: P: 6880218 I: 629122

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 19. ja 18.8.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:334-337

Karttaotteet: Kerimäki 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ängervöinen-nimisen järven länsirannalla, Mäntylä nimisen tilan itäpuoleisessa niemessä. Alueella on teräsbetoniset konekiväärikorset nrot 50, 201 ja 45 ja lisäksi majoitus- ja tulenjohtotunneli nro 51. Korsujen ympäristöissä ja niiden välissä on kenttälinoitettuja taisteluhautoja asemineen sekä panssarivaunun esteitä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Kohteen rajaus maastotietokantaan perustuu Savonlinnan maakuntamuseon vuoden 2007 inventointiin. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 50

P: 6880198 I: 628591

Teräsbetoninen konekiväärikorset, joka sijaitsee Ängervöinen-nimisen järven Levälahden pohjoispuolella, sekametsässä. Korsun sisäänkäynnin oviaukkoon laskeutuu yhdyslaudasta pui-set, mahdollisesti alkuperäiset, portaat. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähtyskupu, joka on naamiomaton. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu matalareunaisella kaivolla ja varaueloskäynnillä. Aseseinässä ja siipimuurissa on naamiomaalaus. Ampumasektorin keskisuunta on 110°.

Korsu 201

P: 6880229 I: 628777

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Ängervöinen-nimisen järven Levälahden pohjoispuolella, rannalla olevan pellon pohjoisreunassa, sekametsässä. Korsussa on konekiväärin aseammion lisäksi katolla myös teräksinen, mahdollisesti vuoden 1942 mallinen konekiväärinkupu. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla ja varauloskäynnillä. Aseammion sisäkatossa on teräslevyt. Aseseinässä ja siipimuurissa on naamiomaalaus. Ampumasektorin keskisuunta on 200°.

Korsu 45

P: 6880365 I: 629454

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Ängervöinen-nimiseen järven länsirannalla, Jaamansaaresta 230 m länteen. Korsussa on vuoden 1939 mallinen konekiväärinkupu. Korsu on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla ja varauloskäynnillä. Aseammion sisäkatossa on teräslevyt. Aseseinässä ja siipimuurissa on naamiomaalaus. Ampumasektorin keskisuunta on 190°.

Kuva 112. Yksityiskohta vuoden 1939 mallisen tähystyskuvun sulkurenkaasta, jolla on voitu sulkea tähystysaukko tulituksen aikana. Kerimäki, Mäntylä, korsu 35. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:336.

Korsu 51

P: 6880811 I: 629268

Kallioon louhittu majoitustunneli ja tulenjohtopaikka, joka sijaitsee Martinniemen keskiosassa, korkean kallion eteläosan juurella, sekametsässä. Luolan sisäänkäynnin seinän betonivalu on jäänyt osittain keskeneräiseksi. Sisäänkäynnin länsiseinässä on keskeneräinen oviaukko pieneen sivuhuoneeseen. Luolatilan pituus on 22 m, korkeus 4,8 m ja korkeus 2,6 m. Seinät ja katto ovat paljaita kalliopintoja. Lautalattia on lahonnut ja luolassa oli inventoitaessa vettä lattialla 0,4 m. Majoitustila on tarkoitettu 80 hengelle. Luolan takaosassa on betoniseinä, jonka oviaukosta pääsee pystykuiluun, josta johtaa tikkaat kallion laelle. Kuilun syvyys on 6,3 m. Kuilun yläosassa on betoninen tasanne 1,5 m kallion laen alapuolella. Kuilu on suljettu yläosastaan betonikannella. Sisäänkäynnin yläpuolella, kallion laella on puinen suoja-aita.

KERIMÄKI, RAIKUUN LINNOITTEET**1000012394**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6881600 I: 628823
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 18.8.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:338-340
 Karttaotteet: Kerimäki 3

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Raikuunkanavan ja Jumppasenkanvan välisellä alueella, Kivilammen länsirannalla. Alueen eteläosassa on teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu nro 54 ja pohjoisosassa vierekkäin teräsbetoniset panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 67 ja konekiväärin korsu nro 66. Korsujen ympäristöissä ja niiden välissä on kenttälinoitettuja taisteluhautoja asemineen ja panssarivaunun kiviesteitä, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunta on itään. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu 54

P: 6881566 I: 628770

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu, joka sijaitsee Raikuun kanavan länsirannalla, Raikuuntien eteläpuolella, yksityisalueen pihamaalla. Sisäänkäynnin yhteydessä on lähipuolustuksen ampuma-aukko. Korsussa on vuoden 1940 mallinen konekiväärin kupu, joka on naamioimaton. Kirjallisten lähteiden perusteella majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle¹⁷³. Eteläisemmän konekiväärin ampumasektorin keskisuunta on 140° ja pohjoisemmän 340°. Korsu on lukittu eikä sitä ole tutkittu sisältä.

Korsu 67

P: 6882077 I: 628498

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Kivilammen länsirannalla, Jumppasenkanavan lounaispuolella, sekametsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähytyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinässä on naamiomaalaukset. Ampumasektorin keskisuunta on 170°.

Korsu 66

P: 6882099 I: 628492

Teräsbetoninen konekiväärin korsu, joka sijaitsee Kivilammen länsirannalla, Jumppasenkanavan lounaispuolella, sekametsässä. Sisäänkäynnin yhteydessä on lähipuolustuksen ampuma-aukko. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähytyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammion sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinässä on naamiomaalaukset. Ampumasektorin keskisuunta on 340°.

KERIMÄKI, SALMENMÄKI**1000017945**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

¹⁷³ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6882338 I: 627891
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 17.8.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:341-343

Karttaotteet: Kerimäki 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Jumppasenkanavan ja Pitalankanavan välisellä alueella Särkipukron etelärannalla. Alueen itäosassa on teräsbetoninen konekivääri korsu nro 65 sekä panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 64. Kohteen länsiosassa on konekiväärikorsu 63. Korsujen ympäristöissä ja niiden välissä on kenttälinoitettuja taisteluhautoja asemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taisteluhautojen päätorjuntasuunnat ovat pohjoiseen ja itään.

Rannan tuntumaan on rakennettu panssarivaunun kivieste. Este on osaksi kaksi- ja osaksi kolmerivinen. Lisäksi kohteen keskiosassa este on toteutettu latomalla kiviä 2,5 – 2,7 m korkeaksi muuriksi, jonka leveys on 3,3 m. Muurimaiset kiviesteet ovat harvinaisia rakenteita Salpalinjalla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kuva 113 Kerimäen Salmenmäen estekivimuurin yläpintaa ja taustaa. Torjuntasuunta on kuvan vasemmalla reunassa, jonka puolelta muuri on yli 2,5 m korkea. Kuva: Markus Kanckunen 2010 / Museovirasto 217984:338.

Korsu 65

P: 6882336 I: 628302

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, joka sijaitsee Särkipukro nimisen vesialueen etelärannalla, Salmenmäen tilan koillispuolella, lehtimetsässä. Korsun tähytys on tapahtunut periskoopilla, joka on sijoitettu teräksiseen suojaputkeen. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Konekiväärin asekkamio on erillisessä tilassa omalla sisäänkäynnillä varustettuna. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 140°. Korsun sisäänkäynnin ja aseseinän yläpuolella on puiset kaiteet.

Korsu 64

P: 6882279 I: 628107

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Särkipuro nimisen vesialueen etelärannalla, Salmenmäen tilan koillispuolella, lehtimetsässä. Korsun tähystys on tapahtunut periskoopilla, joka on sijoitettu teräksiseen suojaputkeen. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinässä ja sisäänkäynnissä on naamiomaalaukset. Ampumasektorin keskisuunta on 320°. Korsu on kunnostettu nähtävyyshoitteeksi. Sinne on viitoitettu reitti, sisäänkäyntiin laskeudutaan puuportaita myöten ja korsussa on sähkövalaistus. Aseseinän yläpuolella on puinen kaide.

Korsu 63

P: 6882342 I: 627849

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Pistalankanavan eteläpuolella, sekametsässä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Konekiväärin asekkamion isäkatossa on metallilevyt. Aseseinä ja sisäänkäynti ovat naamiomaalattuja. Ampumasektorin keskisuunta on 90°. Aseseinä on rakennettu siten että se muodostaa kookkaan lipan ampuma- ja tähystysaukkojen yläpuolelle. Korsu on kunnostettu nähtävyyshoitteeksi. Sinne on viitoitettu reitti, korsun ympäristössä on kulkua helpottavia puuportaita ja korsussa on sähkövalaistus. Aseseinän ja sisäänkäynnin yläpuolilla on puiset kaiheet.

Kuva 114. Korsun 63 ampuma-aukko on kattolipan alla. Aseseinässä on naamiomaalaus. Kuva: John Lagerstedt 2010 / Museovirasto 217984:342.

7.14 SAVONLINNA

SAVONLINNA , KONGONPÄÄNLAHTI

1000019271

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: luolat
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6837895 I:610342
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: Kohdetta ei ole tutkittu maastossa
 Karttaotteet: Savonlinna 1

Korsu 150

P: 6837895 I:610342

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se on kallioon louhittu majoitustunneli, johon on ollut tarkoitus rakentaa tuliasemat kahdelle konekiväärille. Tunneli sijaitsee Kongonsaaren eteläosassa, Kongonpäänlahden eteläpuoleisella niemellä, aivan rannan tuntumassa. Kirjallisten tietojen perusteella ainoastaan louhintatyöt on tehty mutta betonointia ei ole ennätetty aloittaa.¹⁷⁴ Kohdetta ei ole tutkittu maastossa.

SAVONLINNA , PURNUNVUORI

1000018276

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: tykkiasemat
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6854300 I: 609279
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 30.9.2011
 Kuvat: DG2555:1-2
 Karttaotteet: Savonlinna 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Tanhuvaaran urheilupuiston alueella, Purnuvuoren laella. Kohde on kahden tykin patteri, jonka aseistuksena on ollut 2 kpl 152 mm:n, 45 kaliiperin raskasta rannikkokanuunaa, mallia Canet. Itäisempi tykkiasema on varustettu opastaululla. Purnuvuoren patteri kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Tykkiasema 402/2

P: 6854268 I: 609032

Teräsbetoninen, patterin läntinen tykkiasema. Se sijaitsee Purnuvuoren länsipäässä, harjun laella, sekametsässä. Pyöreän tykkiaseman keskellä on korkea betoninen tykinjalusta, jonka yläpinnalla on kehäpultit tykin kiinnittämiseen. Tykkiaseman ympärillä on kolme kaarevaa

¹⁷⁴ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA; tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. ISLE.

huonetta majoitustiloiksi 20 hengelle sekä kaksi huonetta ampumatarvikevarastoiksi. majoitustilojen sisäkatoissa on puuverhoilut. Ammukset on voitu nostaa tykeille seinissä olevien aukkojen kautta. Tykkiaseman ympärillä on huonokuntoinen puuaita.

Tykkiasema 402/1

P: 6854218 I: 609455

Teräsbetoninen, patterin itäinen tykkiasema. Se sijaitsee Purnuvuoren itäpäässä, harjun laella, mäntymetsässä. Pyöreän tykkiaseman keskellä on korkea betoninen tykinjalusta, jossa on kiinni 152/45-C museotykki. Tykkiaseman ympärillä on kolme kaarevaa huonetta majoitustiloiksi 20 hengelle sekä kaksi huonetta ampumatarvikevarastoiksi. Majoitustilojen sisäkatoissa on puuverhoilut. Ammukset on voitu nostaa tykeille seinissä olevien aukkojen kautta. Aukkoihin on myöhemmin rakennettu ikkunat. Tykkiaseman ympärillä on kettinkikaide metallitolpissa sekä opastaulu.

Kuva 115. Savonlinnan Purnunvuoren tykkiasemassa nro 402/1 on myöhemmin museotykiksi paikalle tuotu 152 mm:n Canet-kanuuna. Kuva: Tiina Mikkonen 2011 / Museovirasto DG2555:1.

7.15 KITEE

KITEE, RUUTANALAMPI

1000019676

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6897203 I: 653693
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 28.9.2011

Kuvat: DG2556:1
Karttaotteet: Kitee 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Muljulan Kyöpelinvuoren itäosassa, Muljulantien molemmin puolin, kangasmetsässä. Kohteessa on kenttälinnoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinnoitettuja majoituskorsujen kuoppia, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Torjuntasuunnat ovat itään ja kaakkoon. Kohteen itäpuolella on 2 – 3 -rivinen panssarivaunun kivieste sekä kaivantoestettä.

Kuva 116. Panssarivaunun kivieste Kiteen Ruutananlammen kohteessa. Kuva: Tiina Mikkanen 2010 / Museovirasto DG2556:1.

7.16 RÄÄKKYLÄ

RÄÄKKYLÄ, PIRKONNIEMI

1000019808

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: P: 6908067 I: 628429
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 28.9.2011
Karttaotteet: Rääkkylä 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Varpasalon itärannalla, Pirkonniemen pohjoispuolella sekametsässä. Kohteessa on kenttälinnoitettu, katettu konekivääriasema, jonka katto on myöhemmin romahtanut tai purettu. Vanhassa sotilaskartassa Pirkonniemen kaakkoisosaan merkittyjä linnoitteita ei enää löydetty maastosta.

RÄÄKKYLÄ, VOINIEMI**1000019809**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6909396 I:628346
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 28.9.2011
 Karttaotteet: Rääkkylä 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Varpasalon itärannalla, Voiniemessä. Kohde on kaksirivinen panssarivaunun kivieste, joka on rakennettu rantaviivalle. Esteen pituus on 80 m.

RÄÄKKYLÄ, REIJOLA**1000019811**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6911831 I: 630043
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 28.9.2011
 Kuvat: DG2557:1
 Karttaotteet: Rääkkylä 3

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Oravisalon eteläpäässä, kivisalmen pohjoisrannalla. Kohteessa on kenttälainoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä erillisiä tuli- ja tähystysasemia. Torjuntasuunta on kaakkoon.

RÄÄKKYLÄ, UKONLAHTI**1000019812**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6913053 I: 631354
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 28.9.2011

Karttaotteet: Rääkkylä 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa Ukonlahden pohjukassa, peltojen laidoilla, osin tiheässä vesakossa. Kohteessa on panssarivanun kiviastetta. Vanhan sotilaskartan perusteella este on jatkunut Tappuniemen saarelle. Saarta ei ole tutkittu.

7.17 TOHMAJÄRVI

TOHMAJÄRVI, LAHDENPERÄ

1000019813

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 3

Koordinaatit: P: 6901512 I: 678777

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 29.9.2011

Karttaotteet: Tohmajärvi 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kolmessa osassa Lahdenperän kylän itäpuolella. Eteläosassa on metsäisellä mäenharjanteella kenttälinnoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälinnoitettuja majoituskorsujen kuopia. Kohteen keskiosassa on kaksi peräkkäistä lyhyttä taisteluhautaa. Pohjoisosassa on kaksi erillistä maahan kaivettua tuliasemaa.

TOHMAJÄRVI, LAHDENVAARA

1000019814

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 6904578 I: 676329

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 27.9.2011

Karttaotteet: Tohmajärvi 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa Kulmalan tilan ympäristössä, yksityisalueiden pihapiirien läheisyyksissä. Eteläosassa Lahdentien itälaidalla, peltojen ympäröimällä metsäsaarekkeella on

maahan kaivettua taisteluhautaa. Pohjoisosassa on Kalliokumpu-nimisen tilan koillispuolella taisteluhautaa sekä kenttälainnoitettu konekivääripesäke.

TOHMAJÄRVI, VIEHKANPÄÄ

1000019815

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6913566 I: 660931
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 29.9.2011

Karttaotteet: Tohmajärvi 3

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Häpiälammen luoteispuolella, sekametsää kasvavalla rinteellä. Kohteessa on maahan kaivettuja, kenttälainnoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä kenttälainnoitettuja majoituskorsujen kuoppia ja erillisiä konekivääripesäkkeitä. Torjuntasuunta on etelään. Viehkanpään itäpuolella, rautatien ympäristössä on vanhan sotilaskartan perusteella kenttälainnoitteita mutta aluetta ei ole tutkittu.

Kuva 117. Panssarivaunun kivieste Tohmajärven Simolassa. Kuva: Tiina Mikkänen 2011 / Museovirasto DG2558:1.

TOHMAJÄRVI, SIMOLA

1000019816

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6914252 I: 662117
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 29.9.2011
 Kuvat: DG2558:1
 Karttaotteet: Tohmajärvi 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa Teerisuon lounaispuolella, Onkamonsuora -nimisen tien molemmin puolin. Kohteessa on panssarivaunun kiviestettä. Nelirivinen kivieste on alueella osissa. Välillä esteen muodostavat jyrkät mäentöyräät, joita on paikoin saatettu muotoilla jyrkemmiksi. Kohteen eteläosassa on mäentöyräiden rajaamia 'solia' suljettu lyhyillä kiviesteosioilla.

7.18 POLVIJÄRVI

POLVIJÄRVI, HUHMARISVAARA

1000017986

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: tykkiasemat
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6964032 I: 629907
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 22.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:366-367
 Karttaotteet: Polvijärvi 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Höytiäisen länsirannalla, Huhmarisen lomakylän pohjoispuolella, vaaran huipulla. Kohde on tykkipatteri nro 41, jonka aseistuksena on ollut 2 kpl 152 mm:n, 35 kaaliperin merikanuunaa, mallia Mk. Patterin rakennustyöt alkoivat jatkosodan päättymisen jälkeen 22.10.1944 ja tykit asennettiin paikoilleen 22.11.1944. Tykit poistettiin keväällä 1945.¹⁷⁵

Tykkiasemat sijaitsivat toisistaan 300 m etäisyydellä. Pohjoisemman tykkiaseman muodostaa kallioon louhittu, pyöreä kuoppa, jonka halkaisija on 11 m ja syvyys 1 m. Aseman keskellä on betoninen tykinperusta. Asemaan on asennettu myöhemmin museotykyksi 152 mm:n, 45 kaliiperin merikanuuna, mallia Canet. Tykkiasemassa on opastaulu. Eteläisempi tykkiasema on samanlainen mutta ilman museotykkiä ja opastaulua. Aseman oli veden täyttämä. Patterille johtaa viitoitettu reitti vaaran eteläpuolelta.

¹⁷⁵ Oinonen & Tolmunen 2005, 132-133.

Kuva 118. Polvijärven Huhmarisvaaran patterin tykkiasemaan on myöhemmin asennettu museotykkiksi 152 mm:n Canet-kanuuna. Kuva: Markus Kankkunen 2010 / Museovirasto 217984:366.

7.19 JOENSUU

JOENSUU, MARJALA

1000017962

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 8
 Koordinaatit: P: 6946883 I: 636390
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 31.8 ja 2.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:344-347
 Karttaotteet: Joensuu 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Marjalan kaupunginosassa. Kohteen itäosassa, Vinoniemellä on bunkkerimuseoalueella teräsbetoninen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 1 sekä konekivääri korsu nro 2. Korsujen ympäristössä ovat kenttälinoitetut taisteluhaudat ja asemat on osittain entisöity.

Kohteen koillisosassa erillään on keskeneräinen, kaksikerroksinen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 3. Korsujen ympäristöissä ja niiden välissä on ollut kenttälinoitettuja taisteluhautoja asemineen, jotka ovat suurimmaksi osaksi jääneet Marjalan asuinalueen ja sen katuverkoston alle. Sen sijaan panssarivaunun kiviasteita on säästynyt asuinalueen keskellä sekä Matalahden pohjoispuolella. Korsut nrot 1 ja 2 kuuluvat valtakunnallisesti merkittävään rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Muut kohteen linnoitteista kuuluvat 2. rauhoitusluokkaan.

Korsu 1

P: 6947167 I: 637004

Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Höytiäisen kanavan länsirannalla, Vinoniemellä, Virrantaus-nimisen kadun itäpuolella, puistossa. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Asekammioiden sisäkatoissa on metallilevyt. Aseseinässä on naamioimaton mutta siinä on runsaasti naamiorautoja puiden kiinnittämistä varten. Ampumasektorin keskisuunta on 200°. Korsu toimii Joensuun bunkkerimuseon näyttelynä. Korsuun on palautettu aseet ja kalusteet. Museotoiminnan yhteydessä on tähystyskuvun lakeen porattu reikä ja siihen on asennettu periskooppi.

Korsu 2

P: 6947201 I: 637002

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Höytiäisen kanavan länsirannalla, Vinoniemellä, Virrantaus-nimisen kadun itäpuolella, puistossa. Sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle. Korsussa on kaivo ja varauloskäynti. Aseseinä on naamioimaton. Ampumasektorin keskisuunta on 30°. Korsu toimii Joensuun bunkkerimuseon näyttelynä.

Korsu 3

P: 6947868 I: 637278

Teräsbetoninen, alun perin kaksikerroksiseksi suunniteltu, 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, joka sijaitsee Höytiäisen kanavan länsirannalla Törmän entisen tanssilavan eteläpuolella, Törmäntien eteläpuolella, tiheää vesakkoa kasvavalla mäenkumpareella. Korsu on jäänyt keskeneräiseksi. Alakerta konekiväärin asekammioiden sekä siipimuuri ovat valmistuneet. Yläkerta, joka on tarkoitettu panssaritorjuntatykille, on jäänyt rakentamatta. Aseseinän edusta on täytetty maalla ja kivillä niin ettei konekiväärin ampuma-aukko enää erotu. Ampumasektorin keskisuunta on 30°. Alakertaan johtava porraskuilu on peitetty profiilipeltilevyillä.

Kuva 119. Korsun nro 3 alakerta on veden vallassa Joensuun Marjalan kohteessa. Kuva: Markus Kankunen 2010 / Museovirasto 217984:346.

JOENSUU, TÖRMÄ**100017707****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6948162 I: 637352
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 31.8.2010
 Karttaotteet: Joensuu 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Höytiäisen kanavan länsirannalla, Tormän huvikeskuksen ja rautatien välisen jyrkän rantatörmän huipulla, osin tiheässä metsässä ja kivikkoisessa, erittäin vaikeakulkuisessa maastossa.

Kohteessa on hiekkaan kaivettuja taistelu- ja yhdyshautoja ampumapesäkkeineen, kenttälinnoitettujen korsujen kuoppia. Taisteluhautojen torjuntasuunta on itään. Lisäksi alueella sijaitsee hajanaisesti maahan kaivettuja, yksittäisiä ampumakuoppia, joiden koko on keskimäärin 2 x 5 m ja syvyys 1m. Ampumakuoppia ei ole yleensä yhdistetty toisiinsa tai muihin linnoitteisiin yhdyshautoilla. Rantatörmän juurella, kanavan rannassa on panssarivaunun kivieste.

Alueen kenttälinnoitteita ja kiviesteitä ei ole tutkittu kauttaaltaan Salpalinjan 2010 inventoinnissa. Alueen poikki kulkevan voimajohtolinjan kohdan linnoitteet on tutkittu lokakuussa 2010 Mikroliitti oy:n toimesta ¹⁷⁶.

JOENSUU, PATALUOTO**167010004****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne:
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6945276 I: 645029
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 2.9.2010
 Karttaotteet: ei karttaa

Kivikautisen asuinpaikan ympäristöön on rakennettu linnoitteita, jotka kuuluvat Salpalinjan puolustusketjuun, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Pielisjokeen laskevan puron itäpuolella, uimarannan pohjoispuolella on kangasmetsässä 10 m maahan kaivettua taisteluhautaa sekä kaksi mahdollista tuliasemakuoppaa. Linnoitteita on osin täytetty. Edellä mainitusta paikasta 500 m länsilounaaseen on Sorsankadun itäpäähän lounaispuolella 10 m täytettyä taisteluhautaa, joka näkyy painauman maastossa.

¹⁷⁶ Jussila & Sepänmaa 2010, 12-14. MV.

JOENSUU, KULMALA**1000017964****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 4
 Koordinaatit: P: 6962600 I: 662310
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 23.9.2010
 Karttaotteet: Joensuu 3

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Säynelahdentien ja Jakojärventien risteyksen eteläpuoleisella alueella. Kohde on länsipää panssarivaunun kiviasteiden ja kenttälinnotteiden muodostamasta linjasta Välivedestä Harpatinlahteen. Kohteessa on 2 – 4 -rivistä panssarivaunun kiviastetta. Kohteen länsipäässä, Väliveden uimarannalla estekivistä on kaksi riviä pystyssä ja kaksi riviä pystyttämättä. Esteen itäpuolella on karttatietojen perusteella kenttälinnotteita mutta niitä ei ole tutkittu maastossa.

JOENSUU, RIIHISÄRKKÄ**1000017965****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: raaka-aineen hankintapaikat
 Tyypin tarkenne: louhokset
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6963397 I: 662139
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 23.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:348-349
 Karttaotteet: Joensuu 3

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Välivesi-nimisen virtaveden osan itärannalla, Säynelahdentien länsipuolella, jyrkän kallion etelärinteellä, sekametsässä. Kohde on kivilouhos, josta on louhittu kiviä lähellä sijaitseville panssarivaunun esteille. Kallioseinämässä on kaksi louhittua aluetta, joista läntisen koko on 30 x 20 m ja itäisen koko 40 x 25 m. Louhittujen alueiden korkeus on 5 – 7 m. Louhoksen eteläpuolella on suuri määrä louhittua kiviainesta sekä pengerretty tie.

JOENSUU, HIEKKAPERÄ**1000017975****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6962498 I: 663446
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 23.9.2010

Karttaotteet: Joensuu 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Hiekkaperän ja Naurissärkän välisellä alueella. Kohde on keskiosa panssarivaunun kiviasteiden ja kenttälannoitteiden muodostamasta linjasta Välivedestä Harpatinlahteen. Kohteessa on nelirivistä panssarivaunun kiviastetta. Esteen pohjoispuolella on karttatietojen perusteella hajanaisella alueella kenttälannoitteita mutta niitä ei ole tutkittu maastossa.

JOENSUU, KOREIKKOSÄRKÄT

1000017970

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6962934 I: 663728
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 23.9.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:350

Karttaotteet: Joensuu 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Keski-Koreikkolammen lounaispuolella. Kohde on keskiosa panssarivaunun kiviasteiden ja kenttälannoitteiden muodostamasta linjasta Välivedestä Harpatinlahteen. Kohteessa on nelirivistä panssarivaunun kiviastetta. Esteen lounaispuolella on karttatietojen perusteella kenttälannoitteita mutta niitä ei ole tutkittu maastossa.

JOENSUU, RYPYMÄKI

1000017969

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6963658 I: 663866
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 23.9.2010

Karttaotteet: Joensuu 5

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ala-Koreikkolammen ja Keski-Koreikkolammen välisellä kannaksella. Kohde on keskiosa panssarivaunun kiviasteiden ja kenttälannoitteiden muodostamasta linjasta Välivedestä

Harpatinlahteen. Kohteessa on nelirivistä panssarivaunun kiviästä. Esteen länsipuolella on karttatietojen perusteella kenttälinoitteita mutta niitä ei ole tutkittu maastossa.

JOENSUU, VÄLITILA

1000017974

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6964524 I: 661681
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 23.9.2010
 Karttaotteet: Joensuu 6

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Enon keskustaajaman eteläpuolella Sarvingintien ja Väliveden välisellä alueella, tiheässä metsässä. Alueella on useita maahan kaivettuja kuoppia, joissa on ollut kenttälinoitettuja korsuja tai tuliasemia. Karttatietojen perusteella linnoitteita saattaa olla vielä tutkitun alueen eteläpuolella, rannempanakin mutta aluetta ei ole tutkittu.

Kuva 120. Panssarivaunun kiviästä on teiden laidoilla kuusi kiviriviä Joensuun Harpatissa. Kuva: Markus Kankkunen 2010 / Museovirasto 217984:351.

JOENSUU, HARPATTI

1000017971

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6965106 I: 663905
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 23.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:351
 Karttaotteet: Joensuu 7

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Koreikkopuron länsirannalla, Harpatinlahdesta Ruukkikallion pohjoispuolelle. Kohde on itäosa panssarivaunun kiviesteiden ja kenttälinnotteiden muodostamasta linjasta Välive-destä Harpatinlahteen. Este on nelirivinen mutta Luhtapohjantien ja Harpatinlahden pohjukan eteläpuolella kulkevan vanhan tielinjan kohdalla este on kuusirivinen, tien laitamilla jopa 12-rivinen. Este on kuusirivinen myös Harpatintien kohdalla. Kiviesteen länsipuolella on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taisteluhaudan pätkiä, tulasemia ja korsujen kuoppia. Taisteluhautojen torjuntasuunta on itään.

JOENSUU, HÄIHÄNVAARA

1000017977

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6966430 I: 663032
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 28.9.2010
 Karttaotteet: Joensuu 8

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Häihänvaaran länsipuolella, Luhtapohjantien länsilaidalla tiheässä metsässä. Kohteessa on maahan kaivettu tulasema ja sen eteläpuolella lyhyt panssarivaunun esteenä toimiva rinneleikkaus. Rinneleikkauksen kohdalla on 23 – 30 cm paksujen hirsien jäännöksiä, jotka saattavat kuulua esteen rakenteisiin.

JOENSUU, TANNILANVAARA

1000017973

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: tykkiasemat
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6968923 I: 659068
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 28.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:352
 Karttaotteet: Joensuu 9

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Tannilanvaaran huipulla. Kohde on tykkipatteri, jonka aseistuksena oli 107 mm:n venäläisiä raskaita piirityskannunoja, vuoden 1877 mallia. Vaaran laen pohjoisosassa on tykkiasema, jonka seinät muodostuvat toiselta reunalta kylmämuuratuista kivivalleista ja toiselta reunaltaan louhitusta kallion seinämästä (kuva 9). Aseman halkaisija on 7 m ja syvyys 1,5 m. Laen eteläosassa on tiheässä kuusikossa maahan kaivettu kuoppa, joka on ympäröity maavallilla. Kuopan halkaisija on 6 m. Kyseessä on joko tykkiasema tai majoituskorsun kuoppa. Tykkipatterille johtaa vaaran eteläpuolelta viitoitettu reitti. Kirjallisten lähteiden perusteella Tannilanvaaralle valmistui vuoden 1940 lopussa kaksi tykkiasemaa mutta patterin aseistuksena mainitaan olleen lokakuussa 1940 neljä 107 mm:n kanuunaa¹⁷⁷.

JOENSUU, RAHKEENVAARAN LINNOITTEET

1000019828

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: tykkiasemat
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6977278 I: 664109
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 26.8.2011
 Karttaotteet: Joensuu 10

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Rahkeenvaaran huipulla, sekametsässä. Kohde on tykkipatteri, jonka aseistuksena on ollut 4 kpl 90 mm ranskalaista kanuunaa, vuoden 1877 mallia. Tykkiasemat ovat maahan kaivettuja, hevosenkengän muotoisia kuoppia, joiden takaosassa on tykin ajoväylä asemaan. Asemien leveys on 4 m, pituus 5m ja syvyys 0,6 m. Asemat sijaitsevat pareittain ja niiden välissä on luhistunut majoituskorsu. Kahden pohjoisimman tykkiaseman pääampumasuunta on 40° ja kahden eteläisimmän 210°.

JOENSUU, LAISKANNIEMI

1000019829

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6979405 I: 663643
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 26.8.2011
 Karttaotteet: Joensuu 11

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Laiskanniemessä, sekametsässä, osin yksityisalueiden pihamailla. Niemen pohjois-

¹⁷⁷ Rönkkönen 2006, 70-73.

rannalla on kenttälinnoitettuja tykille ja konekivääreille tarkoitettuja asemia sekä taisteluhautausmaata, jonka torjuntasuunta on itään. Niemen etelärannalla olleet linnoitteet ovat jääneet Uimaharjuntien alle. Ainoastaan Laiskanvirran itärannalla on säilynyt lyhyt taisteluhaudan osio.

JOENSUU, LOSSILAHTI

1000019830

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 6983261 I: 658163
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 26.8.2011
 Kuvat: DG2574:1
 Karttaotteet: Joensuu 12

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ahvenisenvirran etelärannalla, Luotsiniemessä, kangasmetsässä. Kohteessa on kenttälinnoitettuja, maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä erillisiä konekiväärien ja panssaritorjuntatykkien asemia sekä kenttälinnoitettujen majoituskorsujen kuoppia. Torjuntasuunnat ovat pohjoiseen, itään ja länteen. Osa taisteluhaudasta on jäänyt Luotsiniemeen johtavan tien alle.

7.20 KONTIOLAHTI

KONTIOLAHTI, LEPIKKOAHO

1000017976

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6948757 I: 637407
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 31.8.2010
 Karttaotteet: Kontiolahti 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Höytiäisen kanavan länsirannalla, rautatien ja Onttolantien välisellä alueella. Kohteessa on maahan kaivettuja, kenttälinnoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen, jotka sijaitsevat metsämaastossa rautatien pohjoispuolella. Päätorjuntasuunta on itään. Lepikkoahon tilan koillispuolella on metsikössä yksittäinen kenttäkorsun kuoppa, joka on kooltaan 3 x 5 m ja syvydeltään 2 m.

KONTIOLAHTI, KANAVANRANTA**1000017984**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 6952094 I: 635652
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 1.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:359-361
 Karttaotteet: Kontiolahti 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Höytiäisen kanavan länsirannalla Kalliosuvannosta Kanavanranta-nimiselle tilalle. Kenttälinnoitetut, maahan kaivetut ja osin kallioon louhitut taistelu- ja yhdyshaudat tuliasemineen on sijoitettu rantatöyrään huipulle. Päätorjuntasuuntana on itä. Alueella on myös useita maahan kaivettuja erillisiä ampumakuoppia, joiden koko on keskimäärin 2 x 5 m ja syvyys 1 m. Linnoitteiden itäpuolella on kaksirivistä panssarivaunun kiviastetta, jota ei ole tutkittu kauttaaltaan. Karttatietojen perusteella kenttälinnoitteita sijaitsee myös kohteen eteläpuolella Ontolantiestä Lykynvaaraan mutta aluetta ei ole tutkittu.

Kuva 121. Ampumakuoppa useammalle taistelijalle Kontolahden Kanavarannassa. Kuva: Markus Kankkunen 2010 / Museovirasto 217984:361.

KONTIOLAHTI , HIETALAHTI**1000017985**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6953418 I: 636009
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 21.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:362-365
 Karttaotteet: Kontiolahti 3

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Höytiäisen järven eteläpäässä Puntarikosken uusitien ja Niskasaaren välisellä alueella. Kohteessa on kolme konekiväärikipupesäkettä, joista yksi on jäänyt täysin keskeneräiseksi. Alueella on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliasemineen. Päätorjuntasuunnat ovat itä ja etelä. Kohteen länsiosassa on avokallion laidalla kolme vierekkäistä kuoppaa, joiden koko on 4 x 10 m ja syvyys 3 m. Paikallisen perimätiedon mukaan paikalla on ollut tykkipatteri, mutta kuopat saattavat olla myös majoituskorsuiksi tarkoitettuja.

Teräspesäke 1

P: 6953507 I: 636017

Teräksestä ja hirsistä rakennettu konekiväärikipupesäke, joka sijaitsee Puntarikosken uusitiestä Niskasaareen johtavan metsäautotien pohjoispuolella, yksityisalueen pihamaalla. Pesäkkeessä on teräksinen keskiraskas konekiväärikipu, mallia 1943, jonka yhteydessä kuvun takana on hirsinen, katettu suojatila (kuva 20). Ampumasektorin keskisuunta on 115°. Kupua ei ole peitetty maalla. Sisäänkäynti on tukittu eikä kohdetta ole tutkittu sisältä.

Teräspesäke 2

P: 6953222 I: 636107

Teräksinen, keskiraskas konekiväärikipu, mallia 1943, joka sijaitsee Puntarikosken uusitien ja Niskasaareen johtavan metsäautotien risteyksestä 180 m itäkoilliseen, kivikkoisella metsänhakuuaukealla. Kuvulle ei ole ehditty rakentaa asemaa, vaan se seisoo erillään metsässä kenttälinoitteiden läheisyydessä.

Teräspesäke 3

P: 6953258 I: 635957

Teräksestä ja hirsistä rakennettu konekiväärikipupesäke, joka sijaitsee Puntarikosken uusitien ja Niskasaareen johtavan metsäautotien risteyksestä 80 m pohjoiskoilliseen. Pesäke on sijainnut Niskasaareen johtavan tien itäpuolella. Se on kaivettu maahan ja tuettu hirsillä. Sisämitat ovat 145 x 180 cm. Aseman takaseinässä on 45 cm leveä oviaukko, joka johtaa yhdyshautaan. Aseman syvyys on 135 cm. Puurakenteet ovat hyvässä kunnossa ja näkyvissä on 7 hirsikertaa. Pesäkkeen teräksinen, keskiraskas konekiväärikipu, mallia 1944, on nostettu myöhemmin paikaltaan, aseman päältä ja siirretty Niskasaareen johtavan tien länsilaidalle.

KONTIOLAHTI, MUUNTAJANMAASTO

1000017980

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6955673 I: 643954
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 21.9.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:355-357
Karttaotteet: Kontiolahti 4

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Jaamankankaalla, puolustusvoimien harjoitusalueen itäosassa, rautatien länsipuolella, Kajaanintien molemmin puolin. Kohde on itäosaa panssarivaunun esteiden ja kenttälinoitteiden muodostamasta linjasta Jaamankankaan poikki Hirvirannasta Uuronsuolle.

Panssarivaunun kivieste on rautatien ja suurjännitelinjan välisellä alueella nelirivinen. Kivet on aseteltu makaavaan asentoon, loivempi puoli torjuntasuuntaan päin. Voimalinjan alapuolelta on estekivet poistettu ja sen itäpuolelta este jatkuu nelirivisenä siten, että kivet on asetettu pystyasentoon. Kajaanintien vierellä, samansuuntaisesti kulkevan Napak ympintien laidalla on kiviesteen kohdalla opastaulu alueen linnoitteista. Karttatietojen perusteella kivieste ja sen yhteydessä olevat kenttälinoitteet jatkuvat itään, sotilasalueelle, jota ei ole tutkittu.

KONTIOLAHTI, UURONSUO

1000017978

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 3
Koordinaatit: P: 6955141 I: 644961
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 21.9.2010
Kuvat: MV/RHO 217984:353-354
Karttaotteet: Kontiolahti 4

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Jaamankankaalla, puolustusvoimien harjoitusalueen itäpuolella, rautatien itäpuolella, Vanhan Nurmeksentien molemmin puolin. Kohde on itäpää panssarivaunun esteiden ja kenttälinoitteiden muodostamasta linjasta Jaamankankaan poikki Hirvirannasta Uuronsuolle.

Panssarivaunun kivieste on nelirivinen. Kivet on aseteltu makaavaan asentoon, loivempi puoli torjuntasuuntaan päin. Kiviesteen edessä on torjuntasuuntaan viettävä suojavalli. Kiviesteen takana on kaivantoeste, jonka leveys on yläosasta 5 m ja syvyys 2 m. Kaivantoesteen takareuna kohoaa 1 – 1,5 m korkeana vallina esteen etureunaa korkeammalle ja toimii vallin takana sijaitsevan taisteluhaudan rintasuojana. Taisteluhautalinjasta 100 – 200 m taustan suuntaan (pohjoiseen) on toinen kaivantoeste, jonka leveys on yläosasta 5 m ja alhaalta 0,5 m. Esteen syvyys on 2,5 m. Kaivantoesteiden välisellä alueella on taistelu- ja yhdyshautoja sekä kookas kuoppa mahdollisesti rakentamatta jäänyttä betonikorsua varten. Torjuntasuunnat ovat etelään ja lounaaseen.

KONTIOLAHTI, UURO

1000017981

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 3
Koordinaatit: P: 6957056 I: 645606
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 21.9.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:358

Karttaotteet: Kontiolahti 5

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Pielisjoen länsirannalla, Kuurnan kanavan länsipäästä rautatielle. Kohteen poikki kulkevat vanha Nurmeksentie sekä Kajaanintie. Kohteessa on panssarivaunun kaivantoeeste (kuva 29) ja sen taustalla kenttälinoitettuja taisteluhautoja tuliasemineen. Torjuntasuunta on lounaaseen.

7.21 ILOMANTSI

ILOMANTSI, PETRANIEMI

1000017992

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6945410 I: 714562

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 30.9.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:368-370

Karttaotteet: Ilomantsi 1

Kohteessa on toisen maailmansodan aikaisia kenttälinoitteita. Kohde sijaitsee Petraniemen eteläosassa, Valkiajärven rannalla, hiekkaperäisessä kangasmaastossa. Rantatöyrään päällä on maahan kaivettu taisteluhauta ja tuliasema, joiden puiset tukirakenteet on entisöity. Taisteluhaudan taustalla on entisöity kenttälinoitettu majoituskorsu. Entisöityjen kohteiden länsipuolella on entisöimätöntä yhdyshautaa sekä majoituskorsu. Torjuntasuunnat ovat itään ja etelään. Linoitteet on rakennettu talvisodan aikana 1939- 40.

ILOMANTSI, OINASSALMI

1000017993

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6950728 I: 715122

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 30.9.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:371-373

Karttaotteet: Ilomantsi 2

Kohteessa on toisen maailmansodan aikaisia kenttälainnoitteita ja taistelupaikka. Se sijaitsee Oinassalmen pohjoispuolella, Urtonsaarella, sekametsässä. Pohjois- ja itärannalla sekä Möhköntien pohjoispuolella on maahan kaivettua taisteluhautaa. Itärannalla on lisäksi maan päälle kivistä ja maasta kasattua ampumavallia, jonka leveys on 1,5 m ja korkeus suojan puolelta 1 – 1,3 m. Torjuntasuunnat ovat pohjoiseen, itään ja etelään. Taisteluhautojen yhteydessä on ampumapesäkkeitä ja -syvennyksiä sekä majoituskorsujen kuoppia. Näiden lisäksi on erillisiä ampumakuoppia. Sammalta poistettaessa löytyi korsuista jäännöksiä hirsirakenteista ja eristeenä käytetystä tervapahvista. Urtonsaaren länsirannalla on kaksi suurempaa majoituskorsun kuoppaa, joiden koko on 5 x 6 m ja syvyys 1 – 4 m. Möhköntien pohjoispuolella on muistomerkki alueella Talvisodan aikana 1939 – 40 käydyistä taisteluista. Muistomerkin itäpuolella on entisöityä taisteluhautaa ja entisöity katettu konekivääriasema. Linnoitteet on rakennettu talvisodan aikana mutta niitä on saatettu vahvistaa ja lisätä vielä välirauhan aikana, jolloin ne muodostuivat osaksi Salpalinjan puolustusketjua. Linnoitteet jatkuvat etelään harjualueelle mutta ovat jääneet suurimmaksi osaksi harjun laella kulkevan Petkeljärventien alle.

ILOMANTSI, KAATIOLAMPI

1000017994

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6958289 I: 721827
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 29.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:374-375
 Karttaotteet: Ilomantsi 3

Kohteessa on toisen maailmansodan aikaisia kenttälainnoitteita ja taistelupaikka. Se sijaitsee Öykkösnvaaran pohjoispuolella, Leminahontien länsipuolella. Pörölammen länsipuolella kohoavan jyrkän harjun laelle ja sen loivemmalle etelärinteelle on kaivettu kivikkoiseen moreeniin taisteluhautoja ja tulasemia. Harjun länsipuolella, taustalla on majoituskorsujen kuoppia, joissa on vielä jäännöksiä puisista tukirakenteista. Leminahontien varressa on entisöityjä taisteluhautoja, tulasemia sekä hirsillä tuettu rinneleikkaus panssarivaunun esteinä. Paikalla on viitotus, kulkua helpottavia siltoja sekä opastauluja. Linnoitteet jatkuvat Pörölammen luoteispuolelle mutta aluetta ei ole tutkittu. Alueella käytiin elokuussa 1944 taisteluita.

Kaatiolammen länsipuolella on tien varressa, kumpareella tulasema, joka on maahan kaivettu pyöreähkö kuoppa, jonka halkaisija on 4 m ja syvyys 1 m. Aseman torjuntasuunta on lounaaseen. Aseman taustalla on 8 x 15 m kokoinen metrin syvyinen kaivanto. Kohde on todennäköisesti Neuvostoliiton joukkojen rakentama kenttälainnoite.

ILOMANTSI, SONKAJA

1000017995

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6957723 I: 693067
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 28.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:377
 Karttaotteet: Ilomantsi 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Sonkajanjärven itärannalla, Issakantien ja Rouvisenmutka-nimisen tien risteyksen ympäristössä. Kohde on panssarivaunun kivieste, joka alkaa Loikaanlahden rannasta ja jatkuu Rouvisenmutkan pohjoispuolelle. Estekiviä on neljässä rivissä. Sonkajan kylän alueelle rakennetut kenttälinnoitteet ovat sijainneet suurimmaksi osaksi pelloilla ja tuhoutuneet. Kivieste kuuluu valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kuva 122. Panssarivaunun kivieste Ilomantsin Sonkajassa. Kuva: Markus Kankkunen 2010 / Museovirasto 217984:377.

ILOMANTSI, PEIKALONIEMI

1000018013

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 6965034 I: 704402
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 29. ja 30.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:378
 Karttaotteet: Ilomantsi 5

Kohteessa on toisen maailmansodan aikaisia kenttälinnoitteita ja taistelupaikka. Se sijaitsee Koitajoen länsirannalla, Hatuntien molemmin puolin. Linnoitteet on rakennettu korkean joki-

töyrään huipulle ja itäreunalle. Kohteessa on maahan kaivettuja taisteluhautoja ampumapesäkkeineen ja -syvennyksineen. Taisteluasemien taustalla on majoituskorsujen kuoppia. Päätorjuntasuunta on itään. Kohteen eteläosassa linnoitteet sijaitsevat osaksi yksityisalueiden pihamailla.

Kallioniemen alueella käytiin taisteluita talvisodan aikana 1939-40. Neuvostoliiton joukot olivat asemissa Koitajoen itärannalla. Hatuntien eteläpuolella, siltapenkereen länsipäässä on taisteluiden muistomerkki sekä opastaulu.

7.22 LIEKSA

LIEKSA, VIISIKKO

1000019839

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7021248 I: 677193
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 25.8.2011
 Kuvat: DG2575:1
 Karttaotteet: Lieksa 1

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema, jota vahvennettiin välirauhan aikana. Se on osa Salpalinjan puolustusketjua. Kohde sijaitsee Viisikonsärkät-nimisen harjun huipulla ja itäpuolella. Alueella on kenttälinoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. torjuntasuunta on koilliseen. Asemien edessä ja harjun laella on panssarivaunun kivistettä. Alueella käytiin taisteluita talvisodan aikana 1939 – 1940.

LIEKSA, HATUNKYLÄ

1000019840

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7022356 I: 676399
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 25.8.2011
 Kuvat: DG2576:1
 Karttaotteet: Lieksa 2

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema, jota vahvennettiin välirauhan aikana. Se on osa Salpalinjan puolustusketjua. Kohde sijaitsee Hatunkylän länsipuolella, Hattuvaarantien

pohjoispuolella. Alueella on kenttälinoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Torjuntasuunta on koilliseen. Asemien edessä on panssarivaunun kivieste sekä rinneleikkauksia. Alueella käytiin taisteluita talvisodan aikana 1939 – 1940. Osa haudoista, asemista ja rinneleikkauksesta on entisöity ja alueella on opaskyltti.

Kuva 123. Entisöity panssarivaunun esteenä toiminut rinneleikkaus Lieksan Hatunkylässä. Kuva: John Lagerstedt 2011 / Museovirasto DG2576:1.

LIEKSA, VALKEALAMMINKANGAS

1000019842

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7019880 I: 693330
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 25.8.2011
 Kuvat: DG2578:1
 Karttaotteet: Lieksa 3

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema, jota vahvennettiin välirauhan aikana. Se on osa Salpalinjan puolustusketjua. Kohde sijaitsee Valkealammen eteläpuolella. Kohteen länsiosassa on taisteluhautoja ja kenttäkorsun tai tuliaseman kuoppa sekä panssarivaunun kiviestettä. Kohteen itäosassa on kenttälinoitettu taisteluhauta ampumapesäkkeineen, joiden hirsirakenteet ovat säilyneet. Taisteluhaudan taustalla on kaksi kenttälinoitettua majoituskorsua, joiden hirsikatot ovat edelleen paikoillaan mutta luhistumisillaan. Kummassakin korsussa on varoituskyltit sortumavaarasta ja toisen korsun oviaukko on suljettu teräsristikolla. Asemien torjuntasuunnat ovat itään. Alueella käytiin taisteluita talvisodan aikana 1939 – 1940.

LIEKSA, VALKEALAMPI**1000019843****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7020427 I: 692783
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 25.8.2011
 Kuvat: DG2579:1
 Karttaotteet: Lieksa 4

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema, jota vahvennettiin välirauhan aikana. Se on osa Salpalinjan puolustusketjua. Kohde sijaitsee Valkealammen ja Kaatiinlammen eteläosan länsirannoilla. Kohteen eteläosassa Valkealammen rannalla on panssarivaunun kiviestettä. Pohjoisosassa Kaatiinlammen rannalla on katettuja konekivääriasemia ja majoituskorsuja, joiden katot ovat luhistuneet mutta puurakenteita on vielä jäljellä. Lammen rannassa on kaksirivistä panssarivaunun kiviestettä sekä rinneleikkaus, jonka puisista tukirakenteista on vielä jäännöksiä jäljellä. Asemien torjuntasuunnat ovat itään. Asemien taustalla kulkee linnoittamisen aikana rakennettu tie, joka on Kaatiinlammen itäpuolella vielä alkuperäisessä asussa (kuva 31). Alueella käytiin taisteluja talvisodan aikana 1939 – 1940.

LIEKSA, KAATIINLAMPI**1000019844****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 7021309 I: 691857
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 25.8.2011
 Kuvat: DG2580:1
 Karttaotteet: Lieksa 5

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema, jota vahvennettiin välirauhan aikana. Se on osa Salpalinjan puolustusketjua. Kohde sijaitsee Kaatiinlammen pohjoispuolella, Inarintien molemmin puolin sekä Kaatiinniemiellä, jossa on panssarivaunun kivieste. Kiviesteen itäpuolella, Inarintien molemmin puolin on kostealla suolla näkyvissä piikkilankaesteiden tolppia. Kohteen länsiosassa on vanhaan sotilaskarttaan merkityjä kenttälinoitteita mutta aluetta ei ole tutkittu kauttaaltaan.¹⁷⁸ Kaatiinlammen alueella käytiin taisteluja talvisodan aikana 1939 – 1940.

¹⁷⁸ Kartta Kuottiinlammen puolustuslinjan kenttävarustuksista 17.12.1940 mennessä. T15713/4. KA.

LIEKSA, VILPONLAMMIT**1000019845**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7021232 I: 691477
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 25.8.2011
 Kuvat: DG2577:1
 Karttaotteet: Lieksa 6

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema , jota vahvennettiin välirauhan aikana. Se on osa Salpalinjan puolustusketjua. Kohde sijaitsee Vilponkankaan länsipuolella olevalla, soiden ympäröimällä metsäalueella, Inarintien pohjoispuolella. Alueella on kenttälinnoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen, erillisiä panssaritorjuntakin ja konekiväärien tuliasemia sekä kenttälinnoitettuja majoituskorsuja. Yksi korsu on säilynyt ehjänä. Korsu on ulkomitoiltaan 6 x 8 m kokoinen. Hirsikatto on peitetty kivillä ja maalla. Korsu on luhistumisillaan. Asemien torjuntasuunnat ovat itään. Alueen linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Kohteen itäosassa on panssarivaunun kivieste. Alueella käytiin taisteluita talvisodan aikana 1939 – 1940.

LIEKSA, TÖRISEVÄNLAMMIT**1000019846**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 7033640 I: 665657
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 24.8.2011
 Kuvat: DG2581:1
 Karttaotteet: Lieksa 7

Kohde on todennäköisesti talvisodan aikainen puolustusasema, jota on vahvennettu välirauhan aikana. Se on osa Salpalinjan puolustusketjua. Kohde sijaitsee Törisevänvirran etelärannalla. Kohteen pohjoisosassa on kenttälinnoitettua taisteluhautaa. Eteläosassa suurikokoinen kenttälinnoitettu, kahteen suuntaan tulittava konekivääriasema, jonka katto on luhistunut.

LIEKSA, KORSUKANGAS**1000019847**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7049607 I: 650025
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 23.8.2011
 Kuvat: DG2582:1
 Karttaotteet: Lieksa 8

Kohde on todennäköisesti talvisodan aikainen puolustusasema, jota on vahvennettu väli-
 rauhan aikana. Se on osa Salpalinjan puolustusketjua. Kohde sijaitsee Korsukankaalla, pää-
 osin Viitakoskentie itäpuolella, Kivivaarantien ja Jongunjoen Torikanmutkan välisellä alueel-
 la. Kohteessa on kenttälinnoitettua taisteluhautaa sekä erillisiä katettuja konekivääriasemia,
 joiden katot ovat romahtaneet. Alueen linnoitteita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Kohteen itälaidal-
 la on panssarivaunun kivieste.

LIEKSA, HÄÄHNIVAARA

1000019849

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 7050843 I: 651957
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 23.8.2011
 Karttaotteet: Lieksa 9

Kohde on rakennettu joko talvisodan tai välirauhan aikana. Se on osa Salpalinjan puolustus-
 ketjua. Kohde sijaitsee kahdessa osassa. Eteläosassa, Häähniöjen eteläpuolella on kenttälin-
 noitettu tykkipatteri neljälle tykille. Aseistuksesta ei ole tietoja. Maahan kaivetut tykkiasemat
 ovat suorassa linjassa vierekkäin 10 m välein. tykkiasema on 4 x 4 m kokoinen kuoppa, jonka
 kummallakin sivulla on pienet luhistuneet suojatilat. Tykkiasemiin johtaa luiskat niiden idän-
 puoleisilta reunoilta. Torjuntasuunta vaikuttaa olevan lounaaseen. Patterin edustalla on maa-
 han kaivettu taisteluhauta, jonka torjuntasuunta on länteen.

Kohteen pohjoisosassa, Pieni Mantila -nimisen järven eteläpuolella, Kivivaarantien länsipuo-
 lella on metsäautotien/polun molemmin puolin kahdeksan maahan kaivettua kuoppaa. Kaksi
 kuopista on muodoltaan pyöreää ja niiden reunat on korotettu maavalleilla. Kuoppien halkaisi-
 jat ovat 5 ja 7 m ja syvyys 0,5 m. Yksi kuopista on kooltaan 12 x 8 m ja loput 4 – 5 x 1,5 – 3
 m. Kohde on karttatietojen perusteella tykkipatteri jolloin kuopat ovat tykkiasemia ja/tai niihin
 liittyviä majoitus- ja varastotiloja.¹⁷⁹

LIEKSA, VORNOSENVAARA

1000019850

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

¹⁷⁹ Kartta Mäntyvaaran – Vornasenvaaran – Pahavaaran sekä Nurmijärven puolustuskeskuksen kenttävarustustöistä
 13.12.1940 mennessä. T15713/4. KA.

Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7052590 I: 654075
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 23.8.2011
 Kuvat: DG2583:1-3
 Karttaotteet: Lieksa 10

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema , jota vahvennettiin välirauhan aikana. Se on osa Salpalinjan puolustusketjua. Kohde sijaitsee Vornosenvaaran koillispuolella. Kohteen länsiosassa on kallioon louhittu majoitustunnelin ja kahden konekiväärin tuliasemien yhdistelmä ja tämän kaakkoispuolella kallioon louhittu hirsikattoinen konekivääriasema. Kohteessa on lisäksi taisteluhautoja, kenttälinoitettuja tuliasemia ja majoituskorsujen kuoppia sekä panssarivaunun kiviesteitä. Alueella on taisteltu talvisodan aikana. Vornosenvaaran kohde kuuluu valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Korsu A

P: 7052458 I: 653947

Kallioon louhittu majoitustunnelin ja kohden konekiväärin tuliasema, joka sijaitsee Vornosenvaaran koillispuolella olevalla jyrkällä kalliolla. Tunnelin sisäänkäyntiin laskeutudutaan kallion laelta. Kulkua helpottamaan on myöhemmin rakennettu puiset portaat, jotka jatkuvat 15 metrin matkan tunnelin pohjalle. Tunnelissa on 40 x 4 m kokoinen majoitustila, jossa on puisia kerrossänkyjä, joiden iästä ei ole tietoja. Lautalattia on myöhemmin rakennettu. Tunnelin päässä, kallion itälaidalla on kolmikerroksinen tuliasematila, joka on rakennettu hirsistä ja lankuista. Kahdessa alimmassa kerroksessa on konekivääreiden asekammiot. Ampumaukkojen edessä on puiset pöydät konekivääreille. Ylimmässä kerroksessa on pieni aukko, josta on päässyt ulos. Aukko on nykyään suljettu teräsristikolla. Tuliaseman aseseinä on kaksinkertainen hirsiseinä, joka on täytetty hirsien välistä kivillä. Luolan sisäänkäyntiin on rakennettu lautaseinä ja ovi. Luola on lukittu. Luolaan johtaa viitoitettu reitti.

Kuva 124. Hirsinen konekiväärin asekammio Lieksan Vornosenvaaran majoitustunnelin alimmassa kerroksessa. Kuva: John Lagerstedt 2011 / Museovirasto DG2583:1.

Kuva 125. Lieksan Vornosenvaaran majoitustunnelin kolmikerroksisen tuliasemaosion aseseinä. Kuva: Tiina Mikkonen 2011 / Museovirasto DG2583:2.

Korsu B

P: 7052426 I: 654107

Kallioon louhittu konekivääriasema, joka sijaitsee Vornosenvaaran koillispuolella olevalla jyrkän kallion kaakkoisosassa. Korsun katto on rakennettu hirsistä ja peitetty kivillä. Se on sortumaisillaan eikä korsua tutkittu sisältä. Korsun aseseinä on rakennettu hirsistä ja kivistä. Se on luhistunut. Korsun ampumasektorin keskisuunta on 340°

LIEKSA, ÄNÄKÄINEN

1000019851

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänнос

Muinaisjäännostyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 7053345 I: 653591

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 23.8.2011

Kuvat: DG2584:1

Karttaotteet: Lieksa 11

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema, jota vahvennettiin välirauhan aikana. Se on osa Salpalinjan puolustusketjua. Kohde sijaitsee Änäkäinen-nimisen järven länsirannalla. Alueella on kenttälinnoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliasemineen sekä erillisiä kenttälinnoitettuja konekivääriasemia ja majoituskorsujen kuoppia, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Kivivaarantien pohjoislaidalla on linnoitteita entisöity. Matinlammen kaakkoispuolella, tien länsilaidalla on harjun rinteessä entisöity, kenttälinnoitettu majoituskorsu, jonka katto on romahtanut. Kohteen itälaidalla on panssarivaunun kiviästä sekä rinneleikkausta. Itäpuolella olevalla kostealla suolla erottuu piikkilankaesteiden tolppia.

7.23 NURMES

NURMES, POROKYLÄ

1000019853

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: P: 7049546 I: 604227
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 24.8.2011
Karttaotteet: Nurmes 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Tuupanlammen lounaispuolella, mäntymetsää kasvavalla harjulla. Kohteessa on maahan kaivettua taisteluhautaa tuliasemineen. Torjuntasuuntina ovat pohjoinen ja etelä.

Kuva 126. Entisöity kenttälinnoitettu konekivääriasema ja yhdyshauta Nurmeksen Pohjoispäässä. Kuva: Tiina Mikkanen 2011 / Museovirasto DG2586:1.

NURMES, POHJOISPÄÄ**1000019855****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 7049777 I: 605913
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 24.8.2011
 Kuvat: DG2586:1
 Karttaotteet: Nurmes 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kolmessa osassa Pohjoispää-nimisen kaupunginosan ympäristössä. Kohteen etelä-osa on Kuhmontien ja Jakkolantien risteyksen eteläpuolella. Kohteessa on entisöityä taisteluhautaa. Torjuntasuuntina ovat itä ja etelä. Kohteeseen opastaa liikennemerkki ja paikalla on opastaulu.

Kohteen keskiosa sijaitsee Mäntymäellä. Alueella on maahan kaivettuja ja osin kallioon louhit-
 tuja taisteluhautoja sekä tuliasemia. Torjuntasuunta on itään. Kohteen pohjoisosassa Luukko-
 lanvaaran lounaisrinteellä on kenttälinoitettu konekivääripesäke ja taisteluhautaa.

7.24 KUHMO**KUHMO, NISKASUO****1000019856****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7095336 I: 632036
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 31.8.2011
 Karttaotteet: Kuhmo 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Niskasuon ja Kuikkalammen välisellä kannaksella, Lieksantien molemmin puolin. Kohteessa on kenttälinoitettuja taisteluhautoja tuliasemineen. Torjuntasuunta on kaakkoon. Kohteen itälaidalla on panssarivaunun nelirivinen kiviaste sekä kaivantoestettä.

KUHMO, SAUNAJÄRVI**1000019857****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 7092964 I: 645438
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 29.8.2011
 Kuvat: DG2587:1
 Karttaotteet: Kuhmo 2

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema, jota vahvistettiin välirauhan aikana. Linnoitteet kuuluvat Salpalinjan puolustusketjuun. Kohde sijaitsee Saunajärven ja Alasenjärven välisellä kannaksella, Saunajärventien molemmin puolin kangasmetsässä. Kohteessa on kenttälinoitettuja yhdys- ja taisteluhautoja sekä erillisiä konekivääripesäkkeitä ja kenttälinoitettuja majoituskorsujen kuoppia. Linnoitteissa on vielä jäljellä alkuperäisiä puurakenteita (kuva 8). Torjuntasuunnat ovat koilliseen, itään ja kaakkoon. Kohteen itälaidalla on kolmirivinen kiviesite, joka kulkee tiestä pohjoiseen Niskankosken itärannalla. Kohteen länsiosassa Saunajärventien eteläpuolella on ollut parakkialue. Maastosta löytyy kahden rakennuksen pohjan epämääräisiä jäännöksiä sekä erikokoisia kuoppia. Saunajärventien pohjoispuolelta ei löytynyt parakkien jäännöksiä. Alueella on taisteltu talvisodan aikana 1939 – 1940. Saunajärventien pohjoispuolella on entisöityjä taisteluhautoja, tuliasema ja majoituskorsu sekä muistomerkki. Saunajärven alue kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

KUHMO, LÄHTEVÄNKOSKI**1000019858****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7095811 I: 644524
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 29.8.2011
 Karttaotteet: Kuhmo 3

Kohde lienee talvisodan aikainen puolustusasema, jota on vahvistettu välirauhan aikana. Linnoitteet kuuluvat Salpalinjan puolustusketjuun. Kohde sijaitsee Lähtevänkosken etelärannalla. Alueella on kenttälinoitettuja taisteluhautoja, tuliasemia ja majoituskorsujen kuoppia. Torjuntasuunta on itään. Vanhassa sotilaskartassa on Louhenjoen länsirannalle merkitty Lähtevänkoskelta pohjoiseen Vesankoskelle saakka yksittäisiä katettuja konekivääripesäkkeitä.¹⁸⁰ Aluetta ei ole tutkittu maastossa.

¹⁸⁰ Kartta nro 9 Selkäjärven kenttävarustustöistä. 1941 T15713/4. KA.

KUHMO, JYRKÄNKANGAS**1000019859**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 4
 Koordinaatit: P: 7103687 I: 625799
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 31.8.2011
 Kuvat: DG2588:1
 Karttaotteet: Kartta 4

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema, jota vahvistettiin välirauhan aikana. Linnoitteet kuuluvat Salpalinjan puolustusketjuun. Kohde sijaitsee neljässä osassa Jyrkänkankaalla, Nurmestien molemmin puolin. Kohteessa on maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja, tulasemia sekä majoituskorsujen kuoppia. Jyrkänkosken pohjoisrannalla on nelirivinen panssarivaunun kiviaste sekä rinneleikkaus, joka on myöhemmin entisoity, kuten lähistön muitakin linnoitteita. Alueella on opastauluja, erilaista sotakalustoa näytteillä sekä muistomerkki. Alueella on taisteltu talvisodan aikana 1939 – 1940.

*Kuva 127. Katetun mutta luhistuneen tykkiaseman ampuma-aukko Kuhmon Mäntymäellä.
 Kuva: John Lagerstedt 2011 / Museovirasto DG2589:1.*

KUHMO, MÄNTYMÄKI**1000019860**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: tykkiasemat
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7109950 I: 620370
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 31.8.2011

Kuvat: DG2589:1

Karttaotteet: Kuhmo 5

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Mäntymäen eteläpuolella, Sotkamontien itäpuolella, linkkimaston juurella, kangas- metsässä. Kohde on neljän tykin patteri. Tykkiasemat ovat maahan kaivettuja kuoppia, joiden leveys on 6 m ja pituus 4 m. Asemat ovat olleet katettuja. Aseman takakulmasta lähtee yhdys- hautoa joka päättyy pieneen luhistuneeseen suojatilaan. Tykkiasemat ovat vierekkäin, suoralla linjalla 60 metrin matkalla. Patterin luoteispuolella on lisäksi luhistunut majoituskorsu, jonka koko on 8 x 5 m. Patterin aseistuksesta ei ole tietoja. Pääampumasuunta on koilliseen.

KUHMO, HIRSIKANGAS**1000019862**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 7104397 I: 657024

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 30.8.2011

Karttaotteet: Kuhmo 6

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Pirttijärven etelärannalla jyrkän rinteen laella, sekametsässä. Kohteessa on kenttä- linnoitettuja tuliasemakuoppia ja mahdollisesti tähystysasema. Torjuntasuunta on koilliseen.

KUHMO, KIEKINKOSKI**1000019863**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 7104482 I: 658418

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 30.8.2011

Karttaotteet: Kuhmo 7

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema, jota vahvistettiin välirauhan aikana. Linnoit- teet kuuluvat Salpalinjan puolustusketjuun. Kohde sijaitsee Kiekinniemellä ja Halkolankan- kaalla, Hukkajärventien molemmin puolin. Kohteessa on maahan kaivettuja yhdys- ja taistelu- hautoja, tuliasemia ja majoituskorsujen kuoppia. Torjuntasuunta on pohjoiseen ja länteen.

KUHMO, TURKKIMURRONKANGAS**1000019864**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 7106524 I: 658662
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 30.8.2011
 Karttaotteet: Kuhmo 8

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema, jota vahvistettiin välirauhan aikana. Linnotteet kuuluvat Salpalinjan puolustusketjuun. Kohde sijaitsee Oritlammen ja Oritsuon eteläpuolella Turkkimurronkankaalla. Kohteessa on maahan kaivettua taisteluhautaa ampumapesäkkeineen. Torjuntasuuntina ovat pohjoinen ja koillinen.

KUHMO, PIENENJOENPERÄ**1000019866**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 7124620 I: 635775
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 1.9.2011
 Karttaotteet: Kuhmo 9

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se sijaitsee kahdessa osassa Lentuanjärven itäpäässä, Lentiirantien itäpuolella. Eteläosassa, Pieneujoen rannalla on maahan kaivettua taisteluhautaa sekä kenttälinnoitettu tykkiasema. Pohjoisosassa Lentiirantien ja Riihihaarantien risteyksen itäpuolella on maahan kaivettua taisteluhautaa. Torjuntasuunta on pohjoiseen.

KUHMO, ISONJOENSUO**1000019867**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7125528 I: 636560
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 1.9.2011
Karttaotteet: Kuhmo 10

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se sijaitsee Lentuanjärven itäpäässä, Isonjoen eteläpuolella, Lentiirantien molemmin puolin. Kohteessa on maahan kaivettua taisteluhautaa sekä tulasemia. Torjuntasuunta on pohjoiseen.

KUHMO, HANHILAMPI

1000019868

PERUSTIEDOT KOHTEESTA
Laji: mahdollinen muinaisjäänös
Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 2
Koordinaatit: P: 7127571 I: 636058
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 1.9.2011
Karttaotteet: Kuhmo 11

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se sijaitsee Lentuanjärven itäpäässä, Hanhilammen ja Myllylammen välisellä kannaksella, Lentiirantien molemmin puolin. Kohteessa on taisteluhautaa ja tulasemia, Kohteen pohjoisosassa on nelirivinen panssarivaunun kivieste sekä maahan kaivettua kaivantoestettä. Myllylammen ja Särkisen etelärannoilla on karttatietojen perusteella kenttälainnoitteita. Alueita ei ole tutkittu maastossa.

7.25 SUOMUSSALMI

SUOMUSSALMI, VÄRJÄNSALMI

1000019889

PERUSTIEDOT KOHTEESTA
Laji: mahdollinen muinaisjäänös
Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 4
Koordinaatit: P: 7195570 I: 595224
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 12.9.2011
Kuvat: DG2590:1
Karttaotteet: Suomussalmi 1

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema, jota vahvistettiin välirauhan aikana. Linnoitteet kuuluvat Salpalinjan puolustusketjuun. Kohde sijaitsee neljässä osassa Värjänsalmen etelärannalla. Kohteessa on maahan kaivettuja taisteluhautoja, tulasemia ja majoituskorsujen kuoppia. Torjuntasuunta on pohjoiseen. Kohteen länsiosassa on linnoitteiden tukemiseen

käytetty puutavara vielä osin paikoillaan rakenteissa. Rannassa kulkee kaksirivinen panssarivaunun kivieste. Kiviesteen takareunassa on piikkilankaesteen tolppien jäännöksiä.

Kuva 128. Panssarivaunun kivieste ja piikkilankaesteen tolppien jäännöksiä Suomussalmen Värjänsalmella. Kuva: John Lagerstedt 2011 / Museovirasto DG2590:1.

SUOMUSSALMI, KUIVASSALMEN LINNOITTEET

1000019890

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 5
 Koordinaatit: P: 7193460 I: 602023
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 14.9.2011
 Kuvat: DG2591:1
 Karttaotteet: Suomussalmi 2

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema, jota vahvistettiin välirauhan aikana. Linnokitteet kuuluvat Salpalinjan puolustusketjuun. Kohde sijaitsee viidessä osassa Kuivassalmen ympäristössä. Salmen etelärannalla on maahan kaivettuja taisteluhautoja, tulasemia ja majoi-tuskorsujen kuoppia. Torjuntasuunta on pohjoiseen. Linnokitteiden tukemiseen käytettyä puu-tavara on vielä joissakin rakenteissa paikoillaan. Rannassa on kaksirivinen panssarivaunun kivieste. Kuivassalmen pohjoisrannalla on vastarinneleikkaus, jonka puisista tukirakenteista on vielä jäännöksiä jäljellä.

Juntusrannantien eteläpuolella, Hamppulammen koillispuolella on hiekkatöyräessä tykkiasema, jonka halkaisija on 7 m. Asemaan johtavan 3 m leveän ajoväylän reunat on tuettu kivillä. Torjuntasuunta on koilliseen. Tykkiaseman itäpuolella on kaksi maahan kaivettua, 0,5 m syvää kuoppaa, joiden käyttötarkoituksesta ei ole tietoja.

SUOMUSSALMI, PURASJOEN PUOLUSTUSASEMA**1000019891**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Koordinaatit: P: 7191843 I: 619298
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 13.9.2011
 Karttaotteet: Suomussalmi 3

Kohde on talvisodan aikainen puolustusasema, jota vahvistettiin välirauhan aikana. Se sijaitsee Purasjoen ympäristössä, Raatteentien molemmiin puolin. Alueella on runsaasti erilaisia kenttälinnoitteita, joita ovat rakentaneet suomalaiset ja neuvostoliiton joukot. Alueella taisteltiin talvisodan aikana. Jatkosodan lopussa asemassa oli saksalaisia joukkoja ja alue oli neuvostojoukkojen miehittämä syyskuusta marraskuuhun 1944. Raatteentien läheisyydessä on entisöityjä linnoitteita sekä opaskyltti. Aluetta ei ole tutkittu kauttaaltaan eikä sen laajuus ole selvillä. Alue kuuluu valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

SUOMUSSALMI, ALAJÄRVI**1000019892**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 7208160 I: 585897
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 15.9.2011
 Kuvat: DG2592:1
 Karttaotteet: Suomussalmi 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se sijaitsee kolmessa osassa Alajärven ja Kovajärven välisellä kannaksella, Alajärventien eteläpuolella. Myllyjoen itäpuolella on maahan kaivettua taisteluhautaa sekä kolme katettua konekivääripesäkettä. Pesäkkeissä on jäljellä hirsirakenteita mutta katot ovat luhistuneet. Torjuntasuunnat ovat itään ja etelään. Myllyjoen länsipuolella on ampumakuoppia sekä yksi konekivääripesäke, jonka torjuntasuunta on koilliseen.

SUOMUSSALMI, KUURTOJOKI**1000019893**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2

Koordinaatit: P: 7212544 I: 588966
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 15.9.2011

Karttaotteet: Suomussalmi 5

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se sijaitsee Kuurtojoen eteläpuolella, Muikkunen-nimisen järven länsipuolella, viitostien molemmin puolin. Kohteessa on maahan kaivettua yhdyshautaa sekä ampumapesäkkeitä. Torjuntasuuntana on pohjoinen.

SUOMUSSALMI, PERANKA

1000019894

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 4

Koordinaatit: P: 7253821 I: 594268

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 16.9.2011

Kuvat: DG2593:1

Karttaotteet: Suomussalmi 6

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se sijaitsee Perangassa, neljässä osassa Viitostien ja Perangantien risteyksen ympäristössä. Kohteessa on maahan kaivettuja tulasemia sekä majoituskorsujen kuoppia. Osassa rakenteista on vielä puiset tukimateriaalit jäljellä.

Kuva 129. Hirsinen konekivääriasema Suomussalmen Perangassa. Kuva: John Lagerstedt 2011 / Museovirasto DG2593:1.

7.26 KUUSAMO

KUUSAMO, POUSSU

1000019895

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 7299640 I: 605211
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 17.9.2011
 Karttaotteet: Kuusamo 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kolmessa osassa Poussunkosken ympäristössä. Poussunkosken länsiosassa on Neuvostoliiton joukkojen syys-marraskuussa 1944 räjäyttämä teräsbetoninen konekiväärikor-
 su nro 135 sekä kenttälinoitettua taisteluhautaa. Joentaustan rinteellä on kenttälinoitettuja taisteluhautoja, tuliasemia sekä majoituskorsujen kuoppia. Torjuntasuunta on pohjoiseen.

Korsu 135

P: 7299679 I: 605155

Teräsbetoninen konekiväärikor-
 su, joka oli varustettu teräksisellä tulenjohtokuvulla. Majoitusti-
 lat olivat 20 hengelle.¹⁸¹ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee sekametsässä Poussuntien ete-
 lälaidalla, Poussunkosken länsipuolella.

KUUSAMO, MAASELÄNLAHTI

1000019901

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 4
 Koordinaatit: P: 7305581 I: 606437
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 17.9.2011
 Kuvat: DG2594:1
 Karttaotteet: Kuusamo 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee neljässä osassa Maaselänlahden luoteispuolella ja länsirannalla. Eteläosassa on

¹⁸¹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

teräsbetonisen konekiväärikorson nro 153 ja pohjoisosassa konekiväärikorson nro 7 rauniot. Neuvostoliiton joukot räjäyttivät korsut syys-marraskuussa 1944.

Korsujen ympäristöissä on kenttälinoitettua taisteluhautaa tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Taipaleentien ja Hiltusentien länsipuolella on kenttälinoitteiden yhteydessä kaksi keskeneräistä korsua. Eteläisemmän korsun nro 6 kohdalla on maahan kaivettu kuoppa, jonka halkaisija on 50 m. Kuopassa ei ole jäänteitä betonista ja korsu on ilmeisesti jäänyt rakentamatta. Tästä 130 m luoteeseen korsu 5 jossa on jäljellä 15 x 8 m kokoinen kuoppa jonka ympärille on ladottu suurikokoisia kiviä seinämäksi. Korsun rakentaminen on jäänyt kesken. Rinteen pohjoispuolella on panssarivaunun esteenä toimivaa vastarinneleikkausta, jonka puisia tukirakenteita on vielä jonkin verran jäljellä.

Korsu 153

P: 7304949 I: 606523

Teräsbetoninen konekiväärikorsu, jossa oli panssaritorjuntatykin suojatila. Majoitustilat olivat 20 hengelle.¹⁸² Korsu on räjäytetty. Jäljellä on kuoppa, jonka halkaisija on 40 m. Kuopasta 20 metrin päässä on 6 x 3 x 2 m kokoinen betonikappale, joka lienee sinkoutunut nykyiselle paikalleen räjäytyksen yhteydessä. Raunio sijaitsee Maaselänlahden lounaispuolella, Taipaleentien itäpuolella.

Korsu 7

P: 7305453 I: 606590

Teräsbetoninen konekiväärikorson, joka oli varustettu teräksisellä konekiväärillä. Majoitustilat olivat 20 hengelle. Korsu on ollut kolmannen lujuusluokan linnoituslaite.¹⁸³ Korsu on räjäytetty. Jäljellä on kuoppa, jonka halkaisija on 50 m. Kuopan pohjalla on betonilohkareita. Raunio sijaitsee Maaselänlahden länsirannalla, Taival-nimisen tilan itäpuolella.

KUUSAMO, KOIRAHARJUN LINNOITTEET

1000019896

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7307015 I: 605840
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 17.9.2011
 Kuvat: DG2595:1
 Karttaotteet: Kuusamo 3

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Koiraharjun itäosassa. Kohteen eteläosassa on teräsbetonisen kahden konekiväärin korsu nro 4. Neuvostoliiton joukot räjäyttivät korsun syys-marraskuussa 1944. Kohteessa on lisäksi kenttälinoitettua taisteluhautaa tuliasemineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Torjuntasuuntina ovat itä ja etelä.

¹⁸² Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁸³ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Korsu 4

P: 7306634 I: 605846

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu, jossa oli panssaritorjuntatykin suojatila sekä teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Majoitustilat olivat 20 hengelle. Korsu on ollut toisen lujuusluokan linnoituslaite.¹⁸⁴ Korsu on räjäytetty. Jäljellä on 50 x 60 m kokoinen alue, jossa on pieniä betoninlohkareita. Raunio sijaitsee Maaselänlammen länsipuolella.

Kuva 130. Kahden konekiväärin korsusta nro 4 Kuusamon Koiraharjulla on jäänyt jäljelle vain betonikimpaleita räjäytyksen ja betonirauhoituksen poiston jälkeen. Kuva: Tiina Mikkonen 2011 / Museovirasto DG2595:1.

KUUSAMO, KORENTOKANGAS**1000019897****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 7308810 I: 606106
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 17.9.2011
 Kuvat: DG2596:1
 Karttaotteet: Kuusamo 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Koiraharjun itäosassa. Kohteessa on ollut viisi teräsbetonista korsua, jotka ovat järjestyksessä etelästä pohjoiseen: panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 8, tulenjohtokorsu 9, panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsut 10 ja 11 sekä konekiväärin kupukorsu 12. Neuvostoliiton joukot räjäyttivät korsut syys-marraskuussa 1944.

Kohteessa on lisäksi kenttälainoitettua taisteluhautaa tuliasemineen. Torjuntasuunta on itään. Kohteen itälaidalla on panssarivaunun kivieste. Kohteen poikki kulkee saksalaisten jatkoso-

¹⁸⁴ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

dan aikana rakentaman kenttäradan linjaus, jonka kiskot on poistettu. Alueen länsiosassa on ollut linnoittajien majoitusalue ja kohteen eteläkärjessä on betoninen linnoittajien sauna ja pesutuparakennus. Korentokankaan kohde kuuluu valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Alueella on viitoitettuja, pitkospuilla varustettuja reittejä, joiden varilla on opastauluja.

Korsu 8

P: 7308192 I: 606245

Teräsbetoninen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, jossa oli panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa on ollut teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Majoitustilat olivat 40 hengelle.¹⁸⁵ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Vanttajärven itäpään pohjoisrannalla.

Korsu 9

P: 7308641 I: 606256

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, jossa oli teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu sekä tulenjohtoperiskooppi teräksisessä suojaputkessa. Majoitustilat olivat 40 hengelle.¹⁸⁶ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Vasarajärven länsipuolella. Se on varustettu opastaululla.

Korsu 10

P: 7308800 I:605962

Teräsbetoninen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, jossa oli teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Majoitustilat olivat 20 hengelle.¹⁸⁷ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Väliaholla, Hukkasuon eteläpuolella.

Korsu 11

P: 7308991 I: 605950

Teräsbetoninen panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu, jossa oli teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Majoitustilat olivat 20 hengelle.¹⁸⁸ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Hukkasuon länsipuolella.

Korsu 12

P: 7309242 I: 605884

Teräsbetoninen konekivääririkupukorsu, joka oli varustettu teräksisellä konekiväärin kuvulla. Majoitustilat olivat 20 hengelle.¹⁸⁹ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Lahtelassa, Lämsänkylläntien eteläpuolella. Se on varustettu opastaululla ja kuopan ympärillä on puuaita.

KUUSAMO, MUSTANIEMEN LINNOITTEET

1000019898

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 7309949 I: 605156
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

¹⁸⁵ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁸⁶ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁸⁷ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁸⁸ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁸⁹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Aika: 16.9.2011
Karttaotteet: Kuusamo 5

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa Mustaniemessä, tilojen ja viljelysmaiden väleissä. Kohteen pohjoisosassa on kenttälinnoitettu tykkiasema, taisteluhautaa ja ampumakuoppia. Eteläosassa on maahan kaivettua taisteluhautaa, jonka torjuntasuunta on etelään.

KUUSAMO, OJALA

1000019899

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1
Koordinaatit: P: 7310628 I: 602160
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 16.9.2011
Karttaotteet: Kuusamo 6

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Vanttajajärven länsipään pohjoispuolella, Tarttumankankaan länsipäässä. Kohteessa on 11 erikokoista maahan kaivettua kuoppaa, joista yhdeksän on muodoltaan pyöreitä. Kuoppien reunat on korotettu maavalleilla ja niiden halkaisija on 7 – 8 m. Kuoppien syvyys on 0,5 – 1 m. Kolme kuoppaa on muodoltaan nelikulmaisia, niistä kaksi on kooltaan 3 x 4 m ja yksi 6 x 3 m. Kuoppien syvyydet ovat 1- 1,5 m. Vanhaan sotilaskarttaan alueelle on merkitty tykkipatteri sekä majoituskorsuja.

KUUSAMO, VÄLIKANGAS

1000019900

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 2
Koordinaatit: P: 7320585 I: 602882
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 19.9.2011
Karttaotteet: Kuusamo 7

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Kuusamon lentokentän ympäristössä. Kohteen pohjoisosassa on maahan kaivettuja taisteluhautoja Pienen Korpilammen ja Umpilammen pohjoispuolilla. Kohteen eteläosassa on panssarivaunun kiviestettä lyhyt osio Sossonniementien etelälaidalla. Kivieste on jatkunut koilliseen nykyisen lentokentän kiitoradan pään tietämille. Lentokentän aluetta ei ole tutkittu.

KUUSAMO, SAAPUNKI**1000019902****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 7322728 I: 603371
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 19.9.2011
 Kuvat: DG2597:1
 Karttaotteet: Kuusamo 8

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee kahdessa osassa Saapungin kylän ympäristössä. Kohteessa on ollut kolme teräsbetonista korsua, jotka ovat järjestyksessä etelästä pohjoiseen: konekiväärikorset nrot 191 ja 193 ja 195. Neuvostoliiton joukot räjäyttivät korsut syys-marraskuussa 1944.

Korsu 191

P: 7322262 I: 603136

Teräsbetoninen konekiväärikorset, jossa oli panssaritorjuntatykin suojatila. Korsu oli varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla. Majoitustilat olivat 20 hengelle. Korsu oli toisen lujuusluokan linnoituslaite.¹⁹⁰ Korsu on räjäytetty. Korsun ampuma-aukko on vielä jäljellä. Ampumasektorin keskisuunta on 190°. Raunio sijaitsee Saapungin Lahjalassa, yksityisalueen pihamaan vieressä, Saapungintien pohjoislaidalla.

Kuva 131. Räjäytetty konekiväärikorset nro 191 Kuusamon Saapungissa. Kuva: Tiina Mikkanen 2011 / Museovirasto DG2597:1.

¹⁹⁰ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Korsu 193

P: 7322647 I: 603323

Teräsbetoninen konekiväärikorso, jossa oli teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu. Majoitustilat olivat 20 hengelle. Korsu oli toisen lujuusluokan linnoituslaite.¹⁹¹ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Koserosuon eteläpuolella, Lahjalasta pohjoiseen kulkevan polun itäpuolella.

Korsu 195

P: 7322691 I: 603351

Teräsbetoninen konekiväärikorso, jossa oli panssaritorjuntatykin suojatila. Korsu oli varustettu teräksisellä konekiväärivullalla sekä tulenjohtoperiskoopilla, joka oli sijoitettu teräksiseen suoja-putkeen. Majoitustilat olivat 20 hengelle. Korsu oli kolmannen lujuusluokan linnoituslaite.¹⁹² Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Koserosuon eteläpuolella, Lahjalasta pohjoiseen kulkevan polun itäpuolella.

KUUSAMO, SAARISUO**1000019903****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7323537 I: 603713
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 19.9.2011
 Kuvat: DG2598:1
 Karttaotteet: Kuusamo 9

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Koserosuon ja Saarisuon välisellä alueella. Kohteessa on ollut viisi teräsbetonista korsua, jotka ovat järjestyksessä etelästä pohjoiseen: konekiväärikorso nrot 25 ja 46, majoituskorsut 29 ja 27 sekä konekiväärikorso 30. Neuvostoliiton joukot räjäyttivät korsut syysmarraskuussa 1944. Korsuja 29 ja 27 ei huomattu maastossa. Ne ovat kuitenkin kirjallisten lähteiden perusteella rakennettu.¹⁹³ Ne sijaitsevat todennäköisesti pohjoiseen korsusta 46, mutta kuitenkin Kärpäntien eteläpuolella. Alueella on myös maahan kaivettuja taisteluhautoja. Kohteen länsilaidalla on panssarivaunun kivieste.

Korsu 25

P: 7323162 I: 603522

Teräsbetoninen konekiväärikorso, jossa oli panssaritorjuntatykin suojatila. Korsu oli varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähystyskuvulla. Majoitustilat olivat 20 hengelle.¹⁹⁴ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Koserosuon koillispuolella, Lahjalasta pohjoiseen kulkevan polun itäpuolella.

Korsu 46

P: 7323514 I: 603560

Teräsbetoninen konekiväärikorso, jossa oli panssaritorjuntatykin suojatila. Korsu oli varustettu tulenjohtoperiskoopilla, joka oli sijoitettu teräksiseen suoja-putkeen. Majoitustilat olivat 20 hen-

¹⁹¹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁹² Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁹³ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁹⁴ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

gelle. Korsu oli kolmannen lujuusluokan linnoituslaite.¹⁹⁵ Korsu on räjäytetty. Jäljellä on 30 x 40 m kokoinen alue, jossa on betonimurskaa. Raunio sijaitsee Koserosuon koillispuolella, Kärpöntiestä etelään johtavan metsäautotien risteyksen lounaispuolella.

Korsu 30

P: 7323714 I: 603548

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, jossa oli panssaritorjuntatykin suojatila. Korsu oli varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähytyskuvulla. Majoitustilat olivat 20 hengelle.¹⁹⁶ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Saarisuon eteläpuolella, Kärpöntiestä etelään johtavan metsäautotien risteyksen luoteispuolella.

KUUSAMO, NIITYAHO

1000019904

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7324309 I: 602872
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 19.9.2011
 Karttaotteet: Kuusamo 10

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Niittyahon ympäristössä. Kohteessa on ollut teräsbetoninen tykin ja kahden konekiväärin korsu nro 32. Neuvostoliiton joukot räjäyttivät korsut syys-marraskuussa 1944. Niittyahon alueella on karttatietojen perusteella kenttälinnoitteita mutta aluetta ei ole tutkittu kattaaltaan.

Korsu 32

P: 7324309 I: 602871

Teräsbetoninen panssaritorjuntatykin ja kahden konekiväärin korsu, jossa oli panssaritorjuntatykin suojatila ja teräksinen konekiväärinkupu. Majoitustilat olivat 40 hengelle. Korsu oli toisen lujuusluokan linnoituslaite.¹⁹⁷ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Autiosuo-nimisen pellon kaakkoiskulmalla.

KUUSAMO, AUTIOAHO

1000019905

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 4
 Koordinaatit: P: 7325690 I: 602426
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

¹⁹⁵ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁹⁶ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁹⁷ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 19.-20.9.2011

Kuvat: DG2599:1

Karttaotteet: Kuusamo 11

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee neljässä osassa Ikkunusjärven länsirannalla. Kohteessa on ollut viisi teräsbetonista korsua, jotka ovat järjestyksessä etelästä pohjoiseen: majoituskorsu nro 39, konekiväärikorsu 31, konekiväärikupukorsu 26 sekä kahden konekiväärin korsut 33 ja 34. Neuvostoliiton joukot räjäyttivät korsut syys-marraskuussa 1944. Korsua 39 ei löydetty maastosta. Se on kuitenkin kirjallisten lähteiden perusteella rakennettu.¹⁹⁸ Se sijaitsee todennäköisesti etelään korsusta nro 31, Hoikanlahden pohjukan länsirannalla.

Korsu 31

P: 7325164 I: 602488

Teräsbetoninen konekiväärikorsu. Korsu oli varustettu teräksisellä, vuoden 1939 mallisella tähytyskuvulla. Majoitustilat olivat 20 hengelle. Korsu oli toisen lujuusluokan linnoituslaite.¹⁹⁹ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Ikkunusjärven eteläosassa, Hiukanlahden länsirannalla.

Korsu 26

P: 7325696 I: 602398

Teräsbetoninen konekiväärikupukorsu. Korsussa oli panssaritorjuntatykin suojatila sekä tulenjohtoperiskooppi, joka oli teräksisessä suojaputkessa. Majoitustilat olivat 40 hengelle. Korsu oli toisen lujuusluokan linnoituslaite.²⁰⁰ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Ikkunusjärven länsirannalla.

Korsu 33

P: 7325819 I: 602200

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu. Korsu oli varustettu teräksisellä konekiväärikuvulla ja tulenjohtoperiskoopilla, joka oli teräksisessä suojaputkessa. Majoitustilat olivat 20 hengelle. Korsu oli toisen lujuusluokan linnoituslaite.²⁰¹ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Ikkunusjärven länsirannalla.

Korsu 34

P: 7325971 I: 601887

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu. Korsu oli varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähytyskuvulla. Majoitustilat olivat 20 hengelle.²⁰² Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Ikkunusjärven länsirannalla, yksityisalueen pihapiirissä.

KUUSAMO, IKKUNUSJOKI

1000019906

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 4

Koordinaatit: P: 7326246 I: 601524

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

¹⁹⁸ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

¹⁹⁹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

²⁰⁰ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

²⁰¹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

²⁰² Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Aika: 20.9.2011
Kuvat: DG2600:1
Karttaotteet: Kuusamo 12

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee neljässä osassa Ikkunusjoen ympäristössä. Kohteessa on ollut kolme teräsbetonista korsua. Kohteen länsiosassa ovat konekiväärikorsut nrot 35 ja 36. Itäosassa on konekiväärikorsu 44. Neuvostoliiton joukot räjäyttivät korsut syys-marraskuussa 1944. Korsujen ympäristöissä on kenttälinoitteita, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Kohteen itäosassa on panssarivaunun kivieste. Kohteen pohjoisosassa, Ikkunusjoen itäpuolella on estekivilouhos, jonka leveys on 60 m ja korkeus 5 - 6 m. Kiveä on louhittu 40 m matkalta kallion sisään. Louhoksen länsipuolella on kalliorinteessä betoninen jalusta, jonka koko on 2 x 1 m ja korkeus 1,5 m. Louhokselta johtaa tie länteen Vuotungintielle. Tien laitamilla on louhittua kiveä sekä lyhyt taisteluhaudan osio.

Korsu 35

P: 7326270 I: 601493

Teräsbetoninen konekiväärikorsu. Korsu oli varustettu panssaritorjuntatykin suojatilalla sekä teräksisellä, vuoden 1939 mallisella tähytyskuvulla. Majoitustilat olivat 20 hengelle.²⁰³ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Haukiaho-nimisen tilan pohjoispuolella, Vuotungintien länsilaidalla, sekametsässä.

Korsu 36

P: 7326477 I: 601276

Teräsbetoninen konekiväärikorsu. Korsu oli varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähytyskuvulla. Majoitustilat olivat 20 hengelle.²⁰⁴ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Kurvinen-nimisen tilan itäpuolella, Vuotungintien länsilaidalla, sekametsässä.

Korsu 44

P: 7326513 I: 601810

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu. Korsussa oli teräksinen konekiväärikupu ja tulenjohtoperiskooppi, joka oli teräksisessä suojaputkessa. Majoitustilat olivat 20 hengelle. Korsu on toisen lujuusluokan linnoituslaite.²⁰⁵ Korsu on räjäytetty. Sen sisätiloista erottuu kuitenkin 5 x 3 m kokoinen huone. Korsun raunio sijaitsee Vuotungintiestä, itään erkanevan, Ikkunusjoen ylittävän metsäautotien risteyksestä 350 m koilliseen, panssarivaunun kiviesteen länsipuolella.

KUUSAMO, TUOVILA

1000019907

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänнос
Muinaisjäännostyyppi: puolustusvarustus
Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
Ajoitus: moderni
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 4
Koordinaatit: P: 7326929 I: 600990
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 19.9.2011
Kuvat: DG2601:1
Karttaotteet: Kuusamo 13

²⁰³ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

²⁰⁴ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

²⁰⁵ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Kohde on osa Salpaliinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee neljässä osassa Tuovilan ympäristössä. Kohteessa on ollut kuusi teräsbetonista korsua. Kohteen itäosassa ovat konekiväärikorsu nrot 37 ja konekiväärilupukorsu 42. Länsiosassa ovat majoituskorsu 38, kahden konekiväärin korsu 41 ja tykin ja konekiväärin korsu 43. Tulenjohtokorsua nro 40 ei huomattu maastossa mutta se on kirjallisten lähteiden perusteella rakennettu.²⁰⁶ Korsun rauniot sijaitsevat todennäköisesti Nissinvaarantieltä koilliseen erkanevan, Keskelään johtavan polun itälaidalla, 50 m Nissinvaarantiestä pohjoiseen. Neuvostoliiton joukot räjäyttivät korsut syys-marraskuussa 1944. Korsujen ympäristöissä on kenttälinnoitteita, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Torjuntasuunta on pohjoiseen. Kohteen pohjoisosassa on panssarivaunun kiviasteita.

Korsu 37

P: 7326884 I: 601346

Teräsbetoninen konekiväärikorsu. Korsu oli varustettu panssaritorjuntatykin suojatilalla. Majoitustilat olivat 10 hengelle. Korsu oli toisen lujuusluokan linnoituslaite.²⁰⁷ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Mustalammen eteläpuoleisen kosteikon rannalla, Ikkunusjoen itäpuolella.

Korsu 42

P: 7326884 I: 601443

Teräsbetoninen konekiväärilupukorsu. Majoitustilat olivat 10 hengelle. Korsu oli toisen lujuusluokan linnoituslaite.²⁰⁸ Korsu on räjäytetty. Korsun teräksinen konekiväärilupuku sekä 8 x 2 x 3 m kokoinen betonikaton kappale ovat sinkoutuneet räjähdysvoimasta 60 metrin päähän korsun kaakkoispuolelle. Teräskupu on uponnut suohon puoliksi. Korsun raunio sijaitsee Mustalammen eteläpuoleisen kosteikon rannalla, Ikkunusjoen itäpuolella.

Kuva 132. Korsun 42 konekiväärilupuku ja kappale betonikattoa, jonka päällä Tiina Mikkonen seisoo ovat sinkoutuneet räjähdysvoimasta yli 60 metrin päähän korsusta. Kuva: John Lagerstedt 2011 / Museovirasto DG2601:1.

²⁰⁶ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

²⁰⁷ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

²⁰⁸ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Korsu 38

P: 7326756 I: 601070

Teräsbetoninen majoituskorsu Korsu oli varustettu teräksisellä, vuoden 1940 mallisella tähtytuskuvulla. Majoitustilat olivat 30 hengelle.²⁰⁹ Korsu on räjäytetty. Raunio sijaitsee Vuotungintien ja Nissinvaarantien risteyksen luoteispuolella.

Korsu 41

P: 7326872 I: 600829

Teräsbetoninen kahden konekiväärin korsu. Korsussa oli teräksinen konekiväärin kupu ja tulenjohtoperiskooppi, joka oli teräksisessä suojaputkessa. Majoitustilat olivat 40 hengelle.²¹⁰ Korsu on räjäytetty. Korsun raunio sijaitsee Heinolanvaaran koillisosassa.

Korsu 43

P: 7326954 I: 600677

Teräsbetoninen panssaritorjuntatykin ja kahden konekiväärin korsu, jossa oli teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähtytuskupu. Majoitustilat olivat 20 hengelle.²¹¹ Korsu on räjäytetty. Korsun raunio sijaitsee Heinolanvaaran pohjoisreunalla, tien eteläpuolella.

KUUSAMO, PIKKU-NISSI**1000019909****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7328776 I: 596542
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 20.9.2011
 Kuvat: DG2602:1
 Karttaotteet: Kuusamo 14

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ukonniemen vaaran luoteisrinteellä. Niemen koillisosassa on keskeneräisen teräsbetonikorsun nro 217 rakenteita. Betonilattiaa ja kaivo on ehditty valaa. Vaaran laen länsipäässä on kenttälinoitettu konekivääripesäke. Niemen länsipäässä, järven rannassa on kolmirivinen panssarivaunun kiviaste, jonka kivet ovat jääneet pystyttämättä.

KUUSAMO, NOITIAHO**1000019910****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 6
 Koordinaatit: P: 7348183 I: 587510
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

²⁰⁹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

²¹⁰ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

²¹¹ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 18.9.2011

Karttaotteet: Kuusamo 15

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Keski-Kitkassa kuudessa osassa Raappanansalmen, Kilkiönsalmen ja Konkinselän rannoilla. Kohteessa on maahan kaivettuja yhdys- ja taisteluhautoja tuliaseineen sekä erillisiä kenttälinnoitettuja konekivääripesäkkeitä ja korsujen kuoppia. Torjuntasuunnat ovat pohjoiseen, itään ja etelään. Aluetta ei ole tutkittu maastossa kauttaaltaan.

KUUSAMO, KIUTAKÖNKÄÄN LINNOITTEET**1000019911****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 4

Koordinaatit: P: 7362479 I: 603744

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2011 INVENTOINTI

Aika: 18.9.2011

Kuvat: DG2604:1

Karttaotteet: Kuusamo 16

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Oulankajoen etelärannalla Kiutaköngkään ympäristössä, Liikasenvaarantien molemmin puolin. Kohteessa on kenttälinnoitettua taisteluhautaa, sekä erillisiä ampumapesäkkeitä. Torjuntasuuntana on pohjoinen. Kiutaköngkään opasteuskeskuksen vieressä on yksi tuliasema entisöity ja varustettu opastaululla. Aluetta ei ole tutkittu maastossa kauttaaltaan.

7.27 KEMIJÄRVI**KEMIJÄRVI, PUISTOLAN LINNOITTEET****1000017996****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyyppin tarkenne: panssariesteet

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 7394305 I: 544712

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 15.9.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:379

Karttaotteet: Kemijärvi 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Joutsijärven lounaisosassa, Ahoniemen ja Puistolantien tilojen läheisyydessä, Kuusamontien molemmilla puolilla. Kohde on panssarivaunun kiviaste, jonka itäosa sijaitsee soistuneessa maastossa. Esteessä on 3 – 4 kiviriviä. Estekivet ovat kaatuneet ja osin uponneet suohon. Tien länsipuolella este on kaksirivinen ja harva.

KEMIJÄRVI, JOUTSIJÄRVI

1000017998

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 5
 Koordinaatit: P: 7397135 I: 543517
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 15.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:380-385
 Karttaotteet: Kemijärvi 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Joutsijärven kylän alueella. Teräsbetoniset korsut ovat suurimmaksi osaksi yksityisalueiden pihapiireissä tai niiden läheisyydessä. Kohteen eteläosassa sijaitsevat tulenjohtokorsu nro 36 ja majoituskorsu 32, joita esitellään museoina. Sallantien ja rautatien välisellä alueella ovat majoituskorsu nro 21, konekiväärikorso nro 6 ja tulenjohtokorsu 56. Alueella on käyty Talvisodan aikana taisteluita. Joutsijärven kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kuva 133. Majoituskorsun nro 21 sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsun katolla on tähystyskupu mallia 1940. Kemijärvi, Joutsijärvi. Kuva: Markus Kankkunen 2010 / Museovirasto 217984:384.

Korsu 36

P: 7396599 I: 543577

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Päivärinnantien päässä, yksityisalueen pihapiirissä. Korsua esitellään museona ja sille johtaa opastettu reitti Sallantien levähdyspaikalta. Korsussa on teräksinen, periskoopille tarkoitettu tulenjohtokupu, mallia 1940. Korsussa on majoitustilat 30 hengelle ja se on varustettu kaivolla ja varauloskäynnillä. Korsun sisäkaton puuverhoilu on poistettu.

Korsu 32

P: 7396684 I: 543487

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Hunajalammentien itäpuolella lähellä yksityisalueen pihapiiriä. Korsu toimii museona ja sille johtaa opastettu reitti Sallantien levähdyspaikalta. Korsussa on majoitustilat 40 hengelle ja se on varustettu kaivolla ja varauloskäynnillä. Korsun sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Korsuun on rakennettu uudelleen makuulavitsoja ja se on varustettu sähkövalolla. Kaivon aukko on suljettu yläosasta teräsristikolla.

Korsu 21

P: 7397132 I: 543521

Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Kujantien ja Kylänraitti-nimisen tien risteyksen koillispuolella, pellon reunassa, koivikossa. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Yksihuoneinen majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla.

Korsu 6

P: 7397234 I: 543507

Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, joka sijaitsee Väliatalo-nimisen tilan pihapiirin läheisyydessä, koivikossa. Korsun sisäänkäynti ja ampuma-aukko on tukittu suurikokoisilla kivillä. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioimaton. Korsu on varustettu varauloskäynnillä. Kirjallisten lähteiden perusteella majoitustila on tarkoitettu 20 hengelle.²¹² Korsun sisätiloja ei ole tutkittu.

Korsu 56

P: 7397495 I: 543182

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Kujantien itäpuolella, Palonpää-nimisen tilan läheisyydessä sekametsässä. Korsussa on teräksinen, periskoopille tarkoitettu tulenjohtokupu, mallia 1940. Kirjallisten lähteiden perusteella korsun majoitustilat on tarkoitettu 30 hengelle²¹³. Se on varustettu varauloskäynnillä. Korsua ei ole ennätetty peittää suojakiveyksellä, joten sen betonirakenteet ovat hyvin näkyvissä ulkoa päin. Korsu on lukittu eikä sitä ole tutkittu sisältä.

KEMIJÄRVI , SILTAKANGAS**1000017997****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 7397888 I: 542933
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: P: 7397888 I: 542933
 Kuvat: MV/RHO 217984:386-387
 Karttaotteet: Kemijärvi 3

²¹² Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

²¹³ Kestolaiteluettelo, T 13545/28. KA.

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Asemaraitin ja rautatien tasoristeyksen koillispuolella, kangasmetsässä, mäenkumpareella. Kohteen eteläosassa on keskeneräinen teräsbetoninen majoitus- tai tulenjohtokorsu, josta on ehditty valaa ainoastaan lattia ja kaivo. Kohteen pohjoisosassa on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taisteluhautoja sekä korsukuoppia. Kenttälinoitteet ovat talvisodan ajalta, jolloin alueella käytiin myös taisteluita. Siltakankaan kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

7.28 SALLA

SALLA, KIRKONKYLÄ

1000018002

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyyppin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: P: 7413147 I: 573388
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 16.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:390
 Karttaotteet: Salla 1

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Sallan Kirkonkylän keskellä, kolmessa osassa, asutuksen välissä. Kohteen eteläosassa on teräsbetoninen tulenjohtokorsu nro 23. Kohteen keski- ja pohjoisosissa on katkelmia alueen poikki kulkeneesta nelirivisestä panssarivaunun kiviosteesta. Sallan kirkon länsipuolella sijaitsevan pellon länsireunassa, Sallantien varressa on kivistettä esittelevä opastaulu. Suurin osa alueen linnoitteista on jäänyt myöhemmän rakentamisen alle ja tuhoutunut.

Kuva 134. Sallan kirkonkylän tulenjohtokorsussa nro 23 on paikoillaan mahdollisesti alkuperäiset maakuulavitsat. Kuva: Markus Kankkunen 2010 / Museovirasto 217984:391.

Korsu 23

P: 7412902 I: 573265

Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee, Kinttalanpolku 7:n pihapiirissä. Korsu on jäänyt asuntolarakennuksen alle. Sisäänkäyntiin johtaa 1996-97 rakennetut puutikkaat pihalla olevan puuluukun alta. Korsussa on teräksinen, periskoopille tarkoitettu tulenjohtokupu, mallia 1940. Korsussa on majoitustilat 30 hengelle ja se on varustettu kaivolla ja varauloskäynnillä. Korsun sisäkaton puuverhoilu on poistettu. Takimmaisessa huonetilassa on puiset lavitsat, jotka saattavat olla alkuperäiset vaikka korsua on aikanaan esitelty museona. Juomavesikaivo on täytetty. Sisäänkäyntiin ja sulkuhuoneeseen on valunut korsun ulkopuolelta hiekkaa. Korsu on pohjoisin Salpalinjan puolustusketjuun rakennettu teräsbetonikorsu.

SALLA, PORTTOAAPA**1000018000****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7415079 I: 574341
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 17.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:388-389
 Karttaotteet: Salla 2

Alueella sijaitsee talvisodan aikainen taistelupaikka sekä suomalaisten talvi- ja jatkosodan aikana rakentamia kenttälinoitteita. Tien itäpuolella on kunnostettu, avoin konekivääriasema sekä maahan kaivettua kunnostamatonta taisteluhautaa sekä tuliasemia. Karttatietojen perusteella linnoitteita on myös Ruuhijärven ja rautatien välisellä alueella mutta paikkaa ei ole tutkittu. Ruuhijärven ja Porttoaavan väliset linnoitteet kuuluvat valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

SALLA, KELLOSELKÄ**1000018001****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Koordinaatit: P: 7425045 I: 582872
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 17.9.2010
 Karttaotteet: Salla 3

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Sajantien molemmin puolin Kellorannan- ja Aatsinginteiden varsilla. Kohteessa on maahan kaivettuja, kenttälinoitettuja taisteluhautoja ampumapesäkkeineen sekä katettuja mutta myöhemmin romahtaneita konekivääriasemia sekä majoituskorsujen kuoppia. Päätor-

juntasuunta on itään. Osa linnoitteista on jäänyt teiden ja pihamaiden alle. Alueella on käyty taisteluita talvisodan aikana.

SALLA, SOTAHARJU

1000018010

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: panssariesteet
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7436317 I: 586472
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 16.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:400
 Karttaotteet: Salla 4

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Särkijärven ja Kuolajoen välisellä kannaksella, Saijantien molemmin puolin, osin mäntymetsässä osin suomaastossa. Kohde on panssarivaunun este, joka alkaa Kuolajoesta maahan kaivettuna kaivantoesteenä. Esteen leveys on yläosasta 8 m ja alhaalta 5 m, syvyys on 2 m. Noin 40 m Saijantien eteläpuolella este muuttuu neliriviseksi kiviesteeksi. Kivieste jatkuu tien pohjoispuolella ja päättyy soistuneeseen järvenpohjukkaan. Karttatietojen perusteella Särkijärven länsi- ja etelärannoilla on kenttälinnoitteita mutta aluetta ei ole tutkittu.

SALLA, HOTAKKA-AAPA

1000018007

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7439857 I: 582571
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 16.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:394-396
 Karttaotteet: Salla 5

Kohteessa on toisen maailmansodan aikaisia linnoitteita. Se sijaitsee Hotakka-aapa-nimisen suon lounaispuolella, Ukonlammen länsipuoleisella, kangasmetsää kasvavalla mäellä, Saijantien molemmin puolin. Alueella on maahan kaivettuja taisteluhautoja ampumapesäkkeineen. Torjuntasuunnat ovat kaikkiin ilmansuuntiin. Lisäksi on erillisiä tuliasemia, joista osa on ollut katettuja sekä avonaisia ampumakuoppia (kuva 6) ja kenttälinoitettujen majoituskorsujen kuoppia. Kohteessa on käyty taisteluita talvisodan aikana. Myöhemmin sinne on ryhmittynyt sekä Saksan että Neuvostoliiton joukkoja. Väli rauhan aikana alueelle rakennettiin Salpalinjaan kuuluvia kenttälinnoitteita.

SALLA, KUKKURA**1000018008****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännos
 Muinaisjäännostyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7440788 I: 580821
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 16.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:397
 Karttaotteet: Salla 5

Kohteessa on toisen maailmansodan aikaisia linnoitteita. Se sijaitsee Sarivaaran kaakkoispuolella, hautausmaan ympäristössä. Kohteessa on maahan kaivettuja taisteluhautoja ampumapesäkkeineen. Päätorjuntasuunta on etelään. Lisäksi alueella on katettuja, nyttemmin sortuneita konekivääriasemia sekä majoituskorsuja. Aluetta on todennäköisesti linnoitettu jo talvisodan aikana. Väli rauhan aikana 1940 alueelle rakennettiin uusia varustuksia, jotka ovat osa Salpalinjan puolustusketjua.

Kuva 135. Maahan kaivettua taisteluhautaa Sallan Kukkurassa. Kuva: Markus Kankkunen 2010 / Museovirasto 217984:398.

SALLA, SAIJA**1000018009****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännos
 Muinaisjäännostyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7441321 I: 579160
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 14.9.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:399

Karttaotteet: Salla 5

Kohteessa on toisen maailmansodan aikaisia linnoitteita. Se sijaitsee Sarivaaran lounaisrinteellä. Kohteessa on vaaran rinteen kylkeen tehtyjä perättäisiä kaivantoja, jotka ovat keskimäärin 1,5 x 3 m kokoisia ja metrin syvyisiä. Aluetta on saatettu linnoittaa jo talvisodan aikana. Välirauhan aikana 1940 alueelle suunniteltiin varustuksia, jotka ovat osa Salpalinjan puolustusketjua.

7.29 SAVUKOSKI

Kuva 136. Savukosken Ison Sarvilammen panssarivaunun kiviesteelle johtaa pitkospuilla varustettu, opastettu reitti. Kuva: Markus Kankkunen 2010 / Museovirasto 217984:402.

SAVUKOSKI, ISO SARVILAMPI

1000018011

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus

Tyypin tarkenne: taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 7463179 I: 551121

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 13.9.2010

Kuvat: MV/RHO 217984:401-403

Karttaotteet: Savukoski 1

Kohteessa on toisen maailmansodan aikaisia linnoitteita. Se sijaitsee Kemijoen ja ison Sarvilammen välisellä soistuneella kannaksella. Kohteessa on vuonna 1940-41 rakennettu 2 – 4 - rivinen panssarivaunun kivieste. kiviestettä on Sallantien molemmin puolin. Estekiviä on myöhemmin sijoitettu myös Ison Sarvilammen rannalle, tienvarren taikopaikalle. Kivet ovat todennäköisesti siirretty edellä mainitusta kiviesteestä tien levennystöiden yhteydessä.

Sallantien eteläpuolella, estekivien välissä on ollut kivistä ja puusta rakennettu avonainen tuliasema, joka on entisöity vuonna 2000. Kivisteen varrella on myös entisöimätön tuliasema. Esteen eteläpäässä, Kemijoen rannassa on saksalaisten 1944 rakentama, entisöity konekivääripesäke. Esteen eteläpäästä 250 itäkaakkoon on suon ympäröimällä maastonkohoumalla saksalaisten vuonna 1944 rakentama tukikohta, jossa on maahan kaivettuja taisteluhautoja, tuliasemia sekä majoituskorsujen kuoppia.

Ison Sarvilammen kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Linnoitteille johtaa viitoitettu ja pitkospuilla varustettu polku, jonka varrella on opastauluja.

SAVUKOSKI, AUKIAPALO

1000018012

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: puolustusvarustus
 Tyypin tarkenne: taistelukaivannot
 Ajoitus: moderni
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: P: 7465298 I: 550671
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Aika: 14.9.2010
 Kuvat: MV/RHO 217984:404
 Karttaotteet: Savukoski 2

Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Savukosken urheilukentän koillispuolella. Kohteen eteläosassa on mäntymetsässä yksittäinen katettu konekivääriasema, jonka katto on romahtanut. Ampumasektorin keskisuunta on 50°. Aseman hirsiset seinät on peitetty ulkopuolelta kivillä, joista muodostuu 2 m korkea kumpu, jonka ulkomitat ovat 10 x 11,5 m. Sisäänkäynnistä johtaa taustalle 15 m pitkä yhdyshauta. Kohteen keskiosassa on samantapainen konekivääriasema, jonka ampumasektorin keskisuunta on 120°. Aseman taustalla on maahan kaivettuja taistelu- ja yhdyshautoja sekä 2,5 x 2,5 m kokoinen tuliasema. Kohteen pohjoisosassa on hiekkaan kaivettu majoituskorsun kuoppa, jonka koko on 4 x 6 m ja syvyys 2 m.

8 LÄHTEET

ARKISTOT

Itä-Suomen sotilasläänin esikunnan arkisto, Kouvola (ISLE).

Sotilaskartat Salpalinjan linnoituslaitteista Etelä-Suomen alueella. Päiväämätön (todennäköisesti loppusyky 1944). Mittakaava 10:000. Karttalehdet on pohjustettu puupahville.

Tarkastuskertomukset Salpalinjan linnoitteista. Kymen sotilasläänin esikunta. 1996 – 1997.

Kansallisarkiston puolustushallinnon asiakirjakokoelma, Helsinki (KA).

Pk 1481. Arimo, R. Teoksen "Suomen linnoittamisen historia 1918-1944" aineisto.

T 9077/22. Saapuneita salaisia ja yleisiä kirjelmiä. Esikunnan pioneeritoimisto. II Armeijakunta. 1940.

T 13545/28. Suunnittelutoimisto (Lin. 2), Linnoitusosasto, Päämaja. 1944.

T15713/4. Maavoimatoimisto (Op.1), Pääesikunta. 1941.

T15717/10. Maavoimatoimisto (Op.1), Pääesikunta. 1944.

T15710/50. Maavoimatoimisto. Päämaja. 1942.

Museoviraston arkisto, Helsinki (MV).

Hytönen, J. 2005. 304:n tarkastuskaivon pohjalta 1-180:n tähystyskupuun. Kaakonkulman Salpalinja-hankkeen inventointiraportti (Tutkija Ulla-Riitta Kaupin asiakirjoista, alkuperäinen raportti Miehikkälän kunnalla.)

Jussila, T. & Sepänmaa, T. 2010. Varkaus-Kontiolahti voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi.

Lagerstedt, J. 2009. Virolahti, Vaalimaa – Vt7 tiesuunnitelma-alueen sotahistoriallisten kohteiden inventointi.

Vuorenmaa, A. 1991. Raportti Kuhmon, Suomussalmen ja Kuusamon alueelle syksyllä 1990 suoritetusta sotien aikaisten taisteluasemien ja linnoituslaitteiden sijainnista ja kunnosta sekä alustava esitys entisöimisestä matkailukohteiksi.

PAINETUT LÄHTEET

Arimo, R. 1981. *Suomen linnoittamisen historia 1918 – 1944*. Helsinki: Otava.

Enqvist, O. 1999. *Itsenäisen Suomen rannikkotykit 1918 – 1998*. Helsinki: Sotamuseo.

Etelä-Savon puolustusvarustukset historiallisella ajalla. 1987. Julkaisu 137:1987. Etelä-Savon seutukaavaliitto.

Historiallisen ajan puolustusvarustuksia Etelä-Savossa. 1993. Julkaisu 11:1993. Mikkeli: Mikkelin läänin liitto.

Länsivaara, I. & Tolmunen, A. 1996. *Salpa-asema – Sodan monumentti*. Kouvola: Puolustusvoimien koulutuksen kehittämiskeskus.

Oinonen, A. & Tolmunen, A. 2005. *Matka Salpalinjalle*. Miehikkälä: Salpalinjan perinneyhdistys ry.

Rönkkönen, T. 2006. Suomen linnoitustyöstö 1940 – 1944. *Sotamuseon julkaisuja 1/2006*. Helsinki: Sotamuseo.

Suomen puolustusvoimat 1944 - 1974. Puolustusvoimien rauhan ajan historia osa 2. 2005. Helsinki: Maanpuolustuskorkeakoulun Sotahistorian laitos.

Töyrylä, J. 1995. *Bunkkeri*. Helsinki: Rakennusalan kustantajat Rak, Kustantajat Sarmala Oy.

TIEDONANNOT, SÄHKÖPOSTIT YM.

Koponen, Martti. Maakunta-arkeologi, Savonlinnan maakuntamuseo. Sähköposti John Lagerstedtille 9.9.2009.

Lyijynen, Elina. Projektisuunnittelija, Salpalinjan mahdollisuudet -hanke. Etelä-Karjalan museo. Sähköposti John Lagerstedtille. 1.11.2011.

Porras, Simo. Tuusula. Toisen maailmansodan aikaisen Hamina-Taavetti -linjan puolustusvarustusten inventointi Haminassa välillä Haminan satama – Tikkamäki. 20.6.2011.

Porras, Simo. Tuusula. Salpalinja Hamina – Taavetti -linjan puolustusvarustusten inventointi Haminassa. 28.5.2010.

MUUT

Salpalinja-museo, Miehikkälä. Näyttelytekstit

Virolahden bunkkerimuseo, Virolahti. Näyttelytekstit

9. LUETTELO KESTOLINNOITUSLAITTEISTA

Kunta	Kohde	mj-rek nro	Nro	Laite	Huomautuksia
Hamina	Syväsatama (vesitor- ni)	1000003524	Hi1	majoitustunneli	Keskeneräinen
Hamina	Kärenkulma	1000017756	Hi13	majoitustunneli	
Hamina	Salmenkylän linnoit- teet	1000017757	Hu17	majoituskorsu	
Hamina	Husulan linnoitteet	1000019345	Hu20	majoitustunneli	Lukittu. Ei tutkittu sisältä.
Hamina	Husulan linnoitteet	1000019345	Hu21	majoitustunneli	
Lemi	Peräkylä	1000019537	101/5	majoituskorsu (IV-lka)	
Lemi	Peräkylä	1000019537	101/6	majoituskorsu (IV-lka)	
Lemi	Kärmeniemi	1000019538	[Tykkiasema 1] (läntinen)	majoituskorsu	
Lemi	Kärmeniemi	1000019538	[Tykkiasema 2] (itäinen)	majoituskorsu	
Lemi	Juvola	1000017727	1	tykkiasema	
Lemi	Juvola	1000017727	2	tykkiasema	
Lemi	Juvola	1000017727	3	tykkiasema	
Lemi	Juvola	1000017727	4	tykkiasema	
Lemi	Tuomela	1000017448	123	pallokorsu	
Lemi	Tuomela	1000017448	124	pallokorsu	
Lemi	Tuomela	1000017448	125	pallokorsu	
Lemi	Tuomela	1000017448	126	pallokorsu	
Lemi	Tuomela	1000017448	127	pallokorsu	
Lemi	Tuomela	1000017448	128	pallokorsu	
Lemi	Tuomela	1000017448	129	pallokorsu	
Lemi	Penttimäki	1000017737	130	pallokorsu	
Lemi	Penttimäki	1000017737	131	pallokorsu	
Lemi	Penttimäki	1000017737	132	pallokorsu	
Lemi	Penttimäki	1000017737	133	pallokorsu	
Lemi	Penttimäki	1000017737	134	pallokorsu	
Lemi	Penttimäki	1000017737	135	pallokorsu	
Lemi	Penttimäki	1000017737	136	pallokorsu	
Lemi	Penttimäki	1000017737	137	pallokorsu	
Lemi	Penttimäki	1000017737	138	pallokorsu	
Lemi	Penttimäki	1000017737	139	pallokorsu	
Virolahti	Klamilan tykkipatteri	1000018831	1	tykkiasema	
Virolahti	Klamilan tykkipatteri	1000018831	2	tykkiasema	
Virolahti	Majaniemi	1000017150	45	majoituskorsu	Veden täyttämä
Virolahti	Ahdassalmi	1000017151	44	tj-korsu	Veden täyttämä
Virolahti	Ahdassalmi	1000017151	164	majoituskorsu	
Virolahti	Ahdassalmi	1000017151	164a	kk-pesäke	
Virolahti	Ahdassalmi	1000017151	43	majoituskorsu	Veden täyttämä
Virolahti	Ahdassalmi	1000017151	42	majoituskorsu	
Virolahti	Ahdassalmi	1000017151	165	kk-korsu	Veden täyttämä
Virolahti	Ahdassalmi	1000017151	165a	kk-kupupesäke	
Virolahti	Ahdassalmi	1000017151	41	majoitustunneli	
Virolahti	Kaalperi	1000017153	40	majoituskorsu	
Virolahti	Kaalperi	1000017153	167	majoitustunneli	Keskeneräinen
Virolahti	Kaalperi	1000017153	37	kk-pesäke	
Virolahti	Kaalperi	1000017153	20	kk-pesäke	
Virolahti	Ravijoenlahti	1000017154	39	majoituskorsu ja kk- vasikka	
Virolahti	Ravijoenlahti	1000017154	169	kk-kupukorsu, 2 kk	
Virolahti	Koivula	1000017157	28-172	majoituskorsu ja kk- vasikka	
Virolahti	Koivula	1000017157	170-171	tykki + 2 kk-korsu	
Virolahti	Koivula	1000017157	38	majoituskorsu	
Virolahti	Ala-Villi	1000017156	173	tj-korsu	
Virolahti	Ala-Villi	1000017156	18	tykki + kk -korsu	
Virolahti	Kalliola	1000017158	177	majoituskorsu	
Virolahti	Kalliola	1000017158	49	majoitustunneli	Keskeneräinen
Virolahti	Kalliola	1000017158	12	tykki + kk -korsu	Veden täyttämä
Virolahti	Kalliola	1000017158	HVT01	teräspesäke	
Virolahti	Kalliola	1000017158	13	majoitustunneli + kk	
Virolahti	Kokkolan linnoitteet	1000017158	179	tj-korsu	Opetuskorsu. Kalustettu. Lukittu.
Virolahti	Kokkolan linnoitteet	1000017320	48a	kk-pesäke	
Virolahti	Kokkolan linnoitteet	1000017320	48	kk-korsu	Opetuskorsu. Kalustettu.

					Lukossa
Violahti	Ventonvuori	1000017160	7	majoitustunne- li+tykki+kk	
Violahti	Ventonvuori	1000017160	1-180	majoitustunneli	
Violahti	Huovinmäki	1000017161	10	kk-korsu	
Violahti	Huovinmäki	1000017161	2	majoitustunneli	
Violahti	Huovinmäki	1000017161	11	majoitustunneli+kk	
Violahti	Teirisuo	1000017164	3	majoituskorsu	
Violahti	Teirisuo	1000017164	HVT2	teräspesäke	
Violahti	Riihikorpi	1000017162	47	kk-korsu	
Violahti	Riihikorpi	1000017162	181	tykki + kk -korsu	Opetuskorsu, kalustettu. Lukittu.
Violahti	Riihikorpi	1000017162	HVT3	teräspesäke	
Violahti	Riihikorpi	1000017162	182	kk-kupupesäke	
Violahti	Harjun linnoitteet	1000017165	4	majoituskorsu	
Violahti	Harjun linnoitteet	1000017165	5	majoituskorsu	
Violahti	Harjun linnoitteet	1000017165	16	kk-korsu	
Violahti	Harjun linnoitteet	1000017165	15	tykki + kk -korsu	
Violahti	Harjun linnoitteet	1000017165	46	majoituskorsu	Sisäänkäynti täytetty
Violahti	Harjun linnoitteet	1000017165	[Harjun korsu]	majoituskorsu?	Varsinainen sisäänkäyn- ti tukittu
Violahti	Vahtivuori	1000017168	17	majoitustunneli + kk	
Violahti	Vahtivuori	1000017168	82	tj-korsu	
Violahti	Vahtivuori	1000017168	83	majoituskorsu	
Violahti	Vahtivuori	1000017168	273	tykki + kk -korsu	Opetuskorsu, kalustettu. Lukittu.
Violahti	Vahtivuori	1000017168	273a	kk-kupukorsu	Opetuskorsu, kalustettu. Lukittu.
Violahti	Sikosuo	1000017170	278	majoituskorsu	
Violahti	Sikosuo	1000017170	85	kk-korsu	
Violahti	Sikosuo	1000017170	87	majoituskorsu	
Violahti	Sikosuo	1000017170	160	tykki + kk -korsu	
Violahti	Sikosuo	1000017170	186	kk-korsu	
Violahti	Heinäaho	1000017171	88	kk-kupukorsu	
Violahti	Heinäaho	1000017171	89	tj-korsu	
Violahti	Heinäaho	1000017171	90	majoituskorsu	
Violahti	Heinäaho	1000017171	274	majoituskorsu (IV-lka)	
Violahti	Ahopelto	1000017172	19	kk-korsu+vasikka	
Violahti	Ahopelto	1000017172	HVT 5	teräspesäke	
Violahti	Paskomäki	1000017174	92	majoituskorsu	
Violahti	Paskomäki	1000017174	144	tykki + kk -korsu 2 krs	
Violahti	Paskomäki	1000017174	93	tj-korsu	
Violahti	Kusikallio	1000017175	123	kk-pesäke	
Violahti	Kusikallio	1000017175	35	kk-pesäke	
Violahti	Kusikallio	1000017175	94	majoituskorsu	
Violahti	Kusikallio	1000017175	36	kk-pesäke	
Violahti	Kusikallio	1000017175	97	kk-pesäke	
Violahti	Kusikallio	1000017175	96	majoituskorsu	
Violahti	Kannanmäki	1000017176	158	tykki + kk -korsu	
Violahti	Kannanmäki	1000017176	100	kk-korsu	
Violahti	Kannanmäki	1000017176	99	majoituskorsu	
Violahti	Kannanmäki	1000017176	335	kk-pesäke	
Violahti	Välikannas	1000017178	102	majoituskorsu	
Violahti	Välikannas	1000017178	103	majoituskorsu	
Violahti	Välikannas	1000017178	285	majoituskorsu	
Violahti	Välikannas	1000017178	104	tykki + kk -korsu	
Violahti	Välikannas	1000017178	107	majoituskorsu	
Violahti	Välikannas	1000017178	106	majoituskorsu	
Violahti	Välikannas	1000017178	108	kk-korsu	
Violahti	Välikannas	1000017178	146	kk-korsu	
Violahti	Bunkkerimuseo	1000017181	147	tykki + kk -korsu	
Violahti	Bunkkerimuseo	1000017181	111-112	2 kk-korsu	
Violahti	Bunkkerimuseo	1000017181	113	majoituskorsu	
Violahti	Kuivakangas	1000017182	114	majoituskorsu	
Violahti	Kuivakangas	1000017182	149	kk-korsu	
Violahti	Kuivakangas	1000017182	115	tj-korsu	
Violahti	Kuivakangas	1000017182	150	kk-korsu	
Violahti	Kuivakangas	1000017182	116	majoituskorsu	
Violahti	Lakiasuo	1000017183	220	tykki + kk -korsu	
Violahti	Lakiasuo	1000017183	64	majoituskorsu	
Violahti	Lakiasuo	1000017183	270	tykki + 2kk korsu	
Violahti	Lakiasuo	1000017183	65	2 kk-korsu	

Violahti	Lakiasuo	1000017183	66	majoituskorsu	Veden täyttämä
Violahti	Lakiasuo	1000017183	67	majoituskorsu	
Violahti	Saarasjärvi	1000017184	153	tykki + kk -korsu	
Violahti	Saarasjärvi	1000017184	69	tj-korsu	
Violahti	Saarasjärvi	1000017184	293	tykkipesäke	
Violahti	Saarasjärvi	1000017184	70	kk-korsu	
Violahti	Saarasjärvi	1000017184	152	kk-korsu	
Violahti	Tiikinkorpi	1000017185	72	majoituskorsu	
Violahti	Tiikinkorpi	1000017185	155	kk-korsu	
Violahti	Tiikinkorpi	1000017185	73	kk-korsu	
Violahti	Tiikinkorpi	1000017185	75	majoituskorsu	Veden täyttämä
Violahti	Syvänonnenotko	1000017189	77	majoituskorsu	
Violahti	Syvänonnenotko	1000017189	78	kk-korsu	
Violahti	Syvänonnenotko	1000017189	79	kk-korsu	
Violahti	Syvänonnenotko	1000017189	80	majoituskorsu	
Violahti	Aaltola	1000017191	143	kk-korsu	
Violahti	Aaltola	1000017191	121	majoituskorsu	
Violahti	Aaltola	1000017191	142	kk-korsu	
Violahti	Aaltola	1000017191	141	majoituskorsu	
Violahti	Hytin linnoitet	1000017193	30	kk-kupu ja majoi- tuskorsu	
Violahti	Hytin linnoitet	1000017193	151	kk-korsu	
Violahti	Hytin linnoitet	1000017193	277	kk-kupupesäke	
Violahti	Hytin linnoitet	1000017193	24	majoituskorsu	Ei tutkittu sisältä
Violahti	Mustavuoren linnoit- teet	1000017195	25	tj-korsu	Ei tutkittu sisältä
Violahti	Mustavuoren linnoit- teet	1000017195	140	tykki + kk-korsu	
Violahti	Rantakari	1000017196	14	kk-korsu	Ei tutkittu sisältä.
Violahti	Rantakari	1000017196	23	kk-korsu	
Violahti	Rantakari	1000017196	22	kk-kupupesäke	Veden täyttämä
Violahti	Rantakari	1000017196	22a	tykki + kk-korsu	
Violahti	Pataniemi	1000017197	31	tykki + kk-korsu	
Violahti	Niemenkankaan lin- noitteet	1000017199	134	tj-korsu	
Violahti	Niemenkankaan lin- noitteet	1000017199	33	2 kk-korsu	
Violahti	Soikonvuori	1000017200	240	majoitustunneli + 2kk	Keskeneräinen, vain louhinnat tehty
Violahti	Pulmikas	1000017201	242	majoituskorsu	
Violahti	Pulmikas	1000017201	241	kk-korsu	
Violahti	Pulmikas	1000017201	243	tj-korsu	Veden täyttämä
Violahti	Säkäjärvi	1000017202	272	kk-kupukorsu	
Violahti	Säkäjärvi	1000017202	244	kk-korsu	
Violahti	Säkäjärvi	1000017202	246	kk-kupu ja majoi- tuskorsu	
Violahti	Säkäjärvi	1000017202	246a	kk-kupupesäke	
Violahti	Säkäjärvi	1000017202	248	kk-korsu	
Violahti	Säkäjärvi	1000017202	249	kk-korsu	
Violahti	Pajulahden linnoitteet	1000019231	1816 ja 1053A	pallokorsu ja tj-pesäke	
Violahti	Pajulahden linnoitteet	1000019231	1817	pallokorsu	
Violahti	Pajulahden linnoitteet	1000019231	1815	pallokorsu	
Violahti	Pajulahden linnoitteet	1000019231	1804	majoituskorsu (IV-lka)	Veden täyttämä
Violahti	Pajulahden linnoitteet	1000019231	1805	majoituskorsu (IV-lka)	Veden täyttämä
Violahti	Pajulahden linnoitteet	1000019231	1809	pallokorsu	
Violahti	Pajulahden linnoitteet	1000019231	HVT 1820	teräspesäke	
Violahti	Pajulahden linnoitteet	1000019231	1811	pallokorsu	
Violahti	Pajulahden linnoitteet	1000019231	1812	pallokorsu	
Violahti	Pajulahden linnoitteet	1000019231	1813	pallokorsu	
Violahti	Ojala	1000019409	1844	pallokorsu	
Violahti	Ojala	1000019409	1831	pallokorsu	
Violahti	Ojala	1000019409	1832	pallokorsu	
Violahti	Ojala	1000019409	1833	pallokorsu	
Violahti	Ojala	1000019409	1834	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta
Violahti	Peltola	1000019248	1839	pallokorsu	
Violahti	Peltola	1000019248	1836	pallokorsu	
Violahti	Peltola	1000019248	1845	teräspesäke	
Violahti	Peltola	1000019248	1840	pallokorsu ja tj-pesäke	
Violahti	Peltola	1000019248	1841	pallokorsu	
Violahti	Peltola	1000019248	1865	pallokorsu	
Violahti	Sikovuori	1000019249	1866	pallokorsu	

Violahti	Sikovuori	1000019249	1864	pallokorsu	
Violahti	Sikovuori	1000019249	1867	pallokorsu	
Violahti	Sikovuori	1000019249	1868	pallokorsu	
Violahti	Sikovuori	1000019249	1869	pallokorsu	
Violahti	Sikovuori	1000019249	1870	pallokorsu	
Violahti	Sikovuori	1000019249	1871	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta
Violahti	Sikovuori	1000019249	1872	pallokorsu	
Violahti	Sikovuori	1000019249	1873	pallokorsu	
Violahti	Sikovuori	1000019249	1874	pallokorsu	
Violahti	Herttuansuon linnoitteet	1000014429	1875	pallokorsu	
Violahti	Herttuansuon linnoitteet	1000014429	1877	pallokorsu	
Violahti	Pajulahdenkangas	1000019235	1878	pallokorsu	
Violahti	Pajulahdenkangas	1000019235	1879	pallokorsu	
Violahti	Pajulahdenkangas	1000019235	1880	pallokorsu	
Violahti	Pajulahdenkangas	1000019235	1881	pallokorsu	
Violahti	Kivelän linnoitteet	1000019236	1901	pallokorsu	
Violahti	Kivelän linnoitteet	1000019236	1902	pallokorsu	
Violahti	Kivelän linnoitteet	1000019236	1903	pallokorsu	
Violahti	Kivelän linnoitteet	1000019236	1904	pallokorsu	
Violahti	Sivinrasinkangas	1000019238	1956	majoituskorsu	
Violahti	Sivinrasinkangas	1000019238	1934	pallokorsu	
Violahti	Sivinrasinkangas	1000019238	1935	pallokorsu	
Violahti	Sivinrasinkangas	1000019238	1937	pallokorsu	
Violahti	Soukkionvuori	1000019239	1938	pallokorsu	
Violahti	Soukkionvuori	1000019239	1939	pallokorsu	
Violahti	Soukkionvuori	1000019239	1940	pallokorsu	
Violahti	Soukkionvuori	1000019239	1941	pallokorsu	
Violahti	Soukkionvuori	1000019239	1942	pallokorsu	
Violahti	Soukkionvuori	1000019239	1943	pallokorsu	
Violahti	Soukkionvuori	1000019239	1944	pallokorsu	
Violahti	Soukkionvuori	1000019239	1947	pallokorsu	
Violahti	Soukkionvuori	1000019239	1948	pallokorsu	
Violahti	Soukkionvuori	1000019239	1949	pallokorsu	
Violahti	Hämeenkylässä linnoitteet	1000019230	HVT 1216	teräspesäke	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1217	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1220	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1002	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1221	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1226	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1227	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1228	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1246	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1244	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1243	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1230	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1231	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1232	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1234	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1235	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1237	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1247	pallokorsu	
Violahti	Hellän linnoitteet	1000019240	1248	pallokorsu	
Violahti	Haapavuori	1000019241	1251	pallokorsu	
Violahti	Haapavuori	1000019241	1252	pallokorsu	
Violahti	Haapavuori	1000019241	1253	pallokorsu	
Violahti	Haapavuori	1000019241	1254	pallokorsu	
Violahti	Haapavuori	1000019241	1255	pallokorsu	
Violahti	Haapavuori	1000019241	1256	pallokorsu	
Violahti	Haapavuori	1000019241	1257	pallokorsu	
Violahti	Haapavuori	1000019241	1258	pallokorsu	
Violahti	Haapavuori	1000019241	1259	pallokorsu	
Violahti	Haapavuori	1000019241	1261	pallokorsu	
Violahti	Haapavuori	1000019241	1264	pallokorsu	
Violahti	Haapavuori	1000019241	1269	pallokorsu	
Violahti	Haapavuori	1000019241	1270	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta
Violahti	Haapavuori	1000019241	1266	pallokorsu	
Violahti	Haapavuori	1000019241	1267	pallokorsu	
Violahti	Kuokanmäki	1000019242	1341	pallokorsu	
Violahti	Kuokanmäki	1000019242	1342	pallokorsu	

Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	1343	pallokorsu	
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	1344	pallokorsu	
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	HVT 1368	teräspesäke	Ei löytynyt maastosta
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	1011B	tj-korsu	
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	1305	majoituskorsu (IV-lka)	Veden täyttämä
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	1306	majoituskorsu (IV-lka)	Veden täyttämä
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	1307	majoituskorsu (IV-lka)	Veden täyttämä
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	1308	majoituskorsu (IV-lka)	Veden täyttämä
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	[A]	majoituskorsu?	Sisäänkäynti tukittu
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	1310	majoituskorsu	Veden täyttämä
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	[C]	suojatila tai majoituskorsu	
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	1013	tj-korsu	
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	1311	majoituskorsu (IV-lka)	Veden täyttämä
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	1313	majoituskorsu ja kkesäke(IV-lka)	
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	1312	majoituskorsu (IV-lka)	Veden täyttämä
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	HVT 1336	teräspesäke	
Virolahti	Kuokanmäki	1000019242	1332	majoituskorsu (IV-lka)	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	1345	pallokorsu	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	1346	pallokorsu	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	1347	pallokorsu	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	1348	pallokorsu	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	1349	pallokorsu	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	1350	pallokorsu	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	1351	pallokorsu	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	1352	pallokorsu	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	1353	pallokorsu	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	1354	pallokorsu	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	1065	pallokorsu	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	HVT 1338	teräspesäke	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	1355	pallokorsu	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	1356	pallokorsu	
Virolahti	Metsä-Kuokka	1000019250	1357	pallokorsu	
Virolahti	Karpankankaan linnoitteet	1000014428	1358	pallokorsu	
Virolahti	Karpankankaan linnoitteet	1000014428	1065A	pallokorsu	
Virolahti	Karpankankaan linnoitteet	1000014428	1360	pallokorsu	
Virolahti	Karpankankaan linnoitteet	1000014428	1369	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta
Virolahti	Karpankankaan linnoitteet	1000014428	1361	pallokorsu	
Virolahti	Häkälän linnoitteet	1000014427	HVT 1369	teräspesäke	Ei löytynyt maastosta
Virolahti	Häkälän linnoitteet	1000014427	HVT 1335	teräspesäke	
Virolahti	Häkälän linnoitteet	1000014427	1316	majoituskorsu (IV-lka)	Sisäänkäynti tukittu
Virolahti	Häkälän linnoitteet	1000014427	1318	majoituskorsu (IV-lka)	Veden täyttämä
Virolahti	Häkälän linnoitteet	1000014427	1326	majoituskorsu (IV-lka)	Veden täyttämä
Virolahti	Häkälän linnoitteet	1000014427	1325	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta
Virolahti	Häkälän linnoitteet	1000014427	1329	pallokorsu	
Virolahti	Häkälän linnoitteet	1000014427	1327	pallokorsu	
Virolahti	Häkälän linnoitteet	1000014427	1402	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren linnoitteet	1000014426	1405	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren linnoitteet	1000014426	1407	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren linnoitteet	1000014426	1408	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren linnoitteet	1000014426	1409	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren linnoitteet	1000014426	1411	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren linnoitteet	1000014426	1412	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren linnoitteet	1000014426	1413	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren linnoitteet	1000014426	1414	pallokorsu	Tuhoutunut
Virolahti	Kanssoinvuoren linnoitteet	1000014426	1415	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren linnoitteet	1000014426	1416	pallokorsu	

	noitteet				
Virolahti	Kanssoinvuoren lin- noitteet	1000014426	1417	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren lin- noitteet	1000014426	HVT 1461	teräspesäke	Ei löytynyt maastosta
Virolahti	Kanssoinvuoren lin- noitteet	1000014426	1418	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren lin- noitteet	1000014426	1419	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren lin- noitteet	1000014426	1420	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren lin- noitteet	1000014426	1421	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren lin- noitteet	1000014426	1422	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren lin- noitteet	1000014426	1423	pallokorsu	
Virolahti	Kanssoinvuoren lin- noitteet	1000014426	1424	pallokorsu	
Virolahti	Kiiskilä	1000019244	1425	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta.
Virolahti	Kiiskilä	1000019244	1426	pallokorsu	
Virolahti	Kiiskilä	1000019244	1427	pallokorsu	
Virolahti	Kiiskilä	1000019244	1428	pallokorsu	
Virolahti	Kiiskilä	1000019244	1429	pallokorsu	
Virolahti	Kiiskilä	1000019244	1430	pallokorsu	
Virolahti	Kiiskilä	1000019244	1431	pallokorsu	
Virolahti	Kiiskilä	1000019244	1432	pallokorsu	
Virolahti	Kiiskilä	1000019244	1433	pallokorsu	
Virolahti	Käyhkä	1000019251	HVT 1515	teräspesäke	
Miehikkälä	Vuolteenkoski	1000019279	252	kk-kupukorsu	
Miehikkälä	Vuolteenkoski	1000019279	433	tykkipesäke	
Miehikkälä	Vuolteenkoski	1000019279	302	kk-korsu	asekammio veden täyttämä
Miehikkälä	Vuolteenkoski	1000019279	427	majoituskorsu	
Miehikkälä	Vuolteenkoski	1000019279	301	tykki + kk -korsu	
Miehikkälä	Vuolteenkoski	1000019279	384	tj-korsu	
Miehikkälä	Vuolteenkoski	1000019279	303	majoituskorsu	
Miehikkälä	Vuolteenkoski	1000019279	312	majoituskorsu	
Miehikkälä	Vuolteenkoski	1000019279	304	kk-korsu	
Miehikkälä	Riihimäki	1000019282	307	kk-korsu	
Miehikkälä	Riihimäki	1000019282	306	tykki + kk -korsu	
Miehikkälä	Riihimäki	1000019282	625	pallokorsu	
Miehikkälä	Riihimäki	1000019282	352	tykki + kk -korsu (2 krs)	
Miehikkälä	Riihimäki	1000019282	314	tj-korsu	
Miehikkälä	Riihimäki	1000019282	316	majoituskorsu	Veden täyttämä
Miehikkälä	Riihimäki	1000019282	308	kk+pst-kiväärin korsu	
Miehikkälä	Riihimäki	1000019282	624	pallokorsu	
Miehikkälä	Hyyhmävuori	1000019284	309	kk-korsu	
Miehikkälä	Hyyhmävuori	1000019284	310/443	2 x kk-kupukorsu	
Miehikkälä	Hyyhmävuori	1000019284	313	kk-korsu	
Miehikkälä	Hyyhmävuori	1000019284	623	pallokorsu	
Miehikkälä	Hyyhmävuori	1000019284	622	pallokorsu	
Miehikkälä	Hyyhmävuori	1000019284	621	pallokorsu	
Miehikkälä	Hyyhmävuori	1000019284	355	tj-korsu keskeneräinen	
Miehikkälä	Hyyhmävuori	1000019284	354	kk-kupukorsu, keske- neräinen	
Miehikkälä	Laajanpohja	1000019295	335	kk-korsu	
Miehikkälä	Laajanpohja	1000019295	334	tykki + kk -korsu	
Miehikkälä	Laajanpohja	1000019295	620	pallokorsu	
Miehikkälä	Laajanpohja	1000019295	619	pallokorsu	
Miehikkälä	Laajanpohja	1000019295	333/332	2 kk-korsu	
Miehikkälä	Laajanpohja	1000019295	618	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta
Miehikkälä	Laajanpohja	1000019295	617	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta
Miehikkälä	Laajanpohja	1000019295	616	pallokorsu	
Miehikkälä	Laajanpohja	1000019295	615	pallokorsu	
Miehikkälä	Laajanpohja	1000019295	437	pst-tykkipesäke	
Miehikkälä	Laajanpohja	1000019295	329	kk-korsu	
Miehikkälä	Salpalinja-museo	1000019296	330	kk-korsu	
Miehikkälä	Salpalinja-museo	1000019296	614	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta
Miehikkälä	Salpalinja-museo	1000019296	613	pallokorsu	
Miehikkälä	Salpalinja-museo	1000019296	612	pallokorsu	

Miehikkälä	Salpalinja-museo	1000019296	611	pallokorsu	Entisöity. Museoalueel- la.
Miehikkälä	Salpalinja-museo	1000019296	360	pst-tykkipesäke	Entisöity. Museoalueel- la.
Miehikkälä	Salpalinja-museo	1000019296	326	kk-korsu	Entisöity. Museoalueel- la.
Miehikkälä	Salpalinja-museo	1000019296	327	majoituskorsu	Entisöity. Museoalueel- la.
Miehikkälä	Salpalinja-museo	1000019296	385	tj-korsu	Uudistettu. Käytetään kokoustilana.
Miehikkälä	Salpalinja-museo	1000019296	322	majoituskorsu	
Miehikkälä	Salpalinja-museo	1000019296	321	tykki + kk -korsu	
Miehikkälä	Salpalinja-museo	1000019296	319	majoituskorsu	
Miehikkälä	Salpalinja-museo	1000019296	318	tykki + kk -korsu	
Miehikkälä	Silakkakalliot	1000019300	386	tj-korsu	
Miehikkälä	Silakkakalliot	1000019300	378	majoituskorsu	
Miehikkälä	Silakkakalliot	1000019300	377	majoituskoru	
Miehikkälä	Silakkakalliot	1000019300	379	majoituskoru	
Miehikkälä	Silakkakalliot	1000019300	351	majoituskoru	
Miehikkälä	Härkämäki	1000019299	573	tj-pesäke (V-lka)	
Miehikkälä	Härkämäki	1000019299	572	tj-pesäke (V-lka)	
Miehikkälä	Härkämäki	1000019299	387	tj ja majoitustunneli	
Miehikkälä	Härkämäki	1000019299	311/348	tyk- ki+kk+majoitustunneli	
Miehikkälä	Härkämäki	1000019299	343	kk-korsu	
Miehikkälä	Niemi	1000019594	341	majoituskorsu	
Miehikkälä	Niemi	1000019594	340	kk-korsu	
Miehikkälä	Niemi	1000019594	338	majoituskorsu	Veden täyttämä.
Miehikkälä	Niemi	1000019594	337	majoituskorsu	
Miehikkälä	Saunalehdonkangas	1000019302	420	majoituskorsu	
Miehikkälä	Saunalehdonkangas	1000019302	358	kk-korsu	
Miehikkälä	Saunalehdonkangas	1000019302	438	kk-korsu	Lukittu. Ei tutkittu sisältä.
Miehikkälä	Saunalehdonkangas	1000019302	359	majoituskorsu	
Miehikkälä	Suuri Pahalampi	1000019303	413	majoituskorsu	
Miehikkälä	Suuri Pahalampi	1000019303	412	majoituskorsu	
Miehikkälä	Salmilampi	1000019304	441	kk-kupukorsu sekara- kenne	Ei tutkittu sisältä.
Miehikkälä	Salmilampi	1000019304	371	kk-kupukorsu sekara- kenne	Ei tutkittu sisältä.
Miehikkälä	Salmilampi	1000019304	369	kk-korsu	Ei tutkittu sisältä.
Miehikkälä	Salmilampi	1000019304	368	kk-korsu	
Miehikkälä	Salmilampi	1000019304	383	majoituskorsu	
Miehikkälä	Orjasaarensuo	1000019305	374	kk-kupukorsu sekara- kenne	Ei tutkittu sisältä.
Miehikkälä	Orjasaarensuo	1000019305	373	kk-korsu	Ei tutkittu sisältä.
Miehikkälä	Juurikkojävi	1000019306	366	kk-korsu	
Miehikkälä	Juurikkojävi	1000019306	376	majoituskorsu	
Miehikkälä	Juurikkojävi	1000019306	575	tj-pesäke (V-lka)	
Miehikkälä	Juurikkojävi	1000019306	365	kk-korsu	
Miehikkälä	Juurikkojävi	1000019306	375	majoituskorsu	Majoitustila veden val- lassa.
Miehikkälä	Juurikkojävi	1000019306	602	kk-kupupesäke	Sisäänkäynti tukkeutu- nut.
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	649	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	648	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	647	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	646	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	645	pallokorsu	Tuhoutunut.
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	644	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	643	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta.
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	654	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	642	pallokorsu	Tuhoutunut.
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	641	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	640	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	639	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	638	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	637	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	636	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	635	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta.
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	634	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta.
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	633	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	632	pallokorsu	

Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	631	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta.
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	630	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	629	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	628	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta.
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	627	pallokorsu	
Miehikkälä	Saivikkalan linnoitteet	1000019307	626	pallokorsu	
Miehikkälä	Taipale	1000019308	[korsu]	majoituskorsu?	
Miehikkälä	Tiaskorvenmäki	1000019597	[tulasema]	teräspesäke	
Luumäki	Lopsanmäki	1000019669	Pu201	majoituskorsu	Veden täyttämä.
Luumäki	Lopsanmäki	1000019669	koeraken- nelma		
Luumäki	Haisevasuo	1000019670	[Korsu 1]	komentokorsu	
Luumäki	Haisevasuo	1000019670	[Korsu 2]	komentokorsu	Lukittu. Ei tutkittu sisältä.
Luumäki	Haisevasuo	1000019670	[Korsu 3]	komentokorsu	Lukittu. Ei tutkittu sisältä.
Luumäki	Anjala	1000017266	C298	kk-kupupesäke	Veden täyttämä.
Luumäki	Anjala	1000017266	C299	kk-kupupesäke	
Luumäki	Pätäriä	1000019256	205/5	komentokorsu	
Luumäki	Mustaksensuo	1000019257	B8	tykki+2kk-korsu	
Luumäki	Mustaksensuo	1000019257	B5	tykki+2kk-korsu	
Luumäki	Mustaksensuo	1000019257	B3	majoituskorsu	
Luumäki	Kaltsenkangas	1000019258	A202	2 kk-korsu	
Luumäki	Suntio	1000019259	A301	tykki + kk -korsu	
Luumäki	Suntio	1000019259	A302	kk-korsu	
Luumäki	Suntio	1000019259	A303-304	2 kk-korsu	
Luumäki	Suntionsuo	1000019674	HVT1354	teräspesäke	Ei tutkittu maastossa.
Luumäki	Suntionsuo	1000019674	A221	kk-korsu	Ei tutkittu maastossa.
Luumäki	Suntionsuo	1000019674	A220	kk-korsu	Ei tutkittu maastossa.
Luumäki	Suntionsuo	1000019674	A217	majoituskorsu	Ei tutkittu maastossa.
Luumäki	Kinnari	1000019260	A219	kk-korsu	Ei tutkittu maastossa.
Luumäki	Kinnari	1000019260	A216	kk-korsu	Ei tutkittu maastossa.
Luumäki	Kinnari	1000019260	A215	kk-korsu	Ei tutkittu maastossa.
Luumäki	Kinnari	1000019260	A307	kk-korsu	
Luumäki	Kinnari	1000019260	A308	tykki + kk -korsu	
Luumäki	Kinnari	1000019260	A210	2 kk-korsu	
Luumäki	Kinnari	1000019260	A213	kk-korsu	
Luumäki	Kinnari	1000019260	A214	majoituskorsu	
Luumäki	Kinnari	1000019260	A531	kk-kupupesäke	
Luumäki	Suo-Anttila	1000019265	A527	kk-pesäke	
Luumäki	Suo-Anttila	1000019265	A525	kk-pesäke	
Luumäki	Suo-Anttila	1000019265	A26	kk-korsu	Sisäänkäynnissä vettä.
Luumäki	Suo-Anttila	1000019265	F22	tj-korsu	Sisäänkäynnissä lunta.
Luumäki	Takasenvuori	1000017268	A501	2 kk-korsu	
Luumäki	Takasenvuori	1000017268	HTV 1353	teräspesäke	Yläosa poistettu.
Luumäki	Takasenvuori	1000017268	A7	kk-korsu	Sisäänkäynti täynnä lunta ja jäätä. Ei tutkittu sisältä.
Luumäki	Takasenvuori	1000017268	A5	kk-korsu	
Luumäki	Takasenvuori	1000017268	A31	majoitustunneli	Keskeneräinen.
Luumäki	Takasenvuori	1000017268	F24	tj-korsu	
Luumäki	Niemihokansuo	1000019267	A22	kk-korsu	Veden täyttämä.
Luumäki	Niemihokansuo	1000019267	A15	kk-korsu	Veden täyttämä.
Luumäki	Niemihokansuo	1000019267	A19	majoituskorsu	Sisäänkäynti täynnä lunta ja jäätä, ei tutkittu sisältä.
Luumäki	Niemihokansuo	1000019267	A17	kk-korsu	Sisäänkäynti täynnä lunta ja vettä. Ei tutkittu sisältä.
Luumäki	Niemihokansuo	1000019267	HVT 1351	teräspesäke	
Luumäki	Orkola	1000017270	3000	majoituskorsu (lamelli-korsu)	
Luumäki	Orkola	1000017270	3001	majoituskorsu (lamelli-korsu)	
Luumäki	Orkola	1000017270	C29	tykki+2 kk-korsu	
Luumäki	Orkola	1000017270	C421	majoituskorsu	
Luumäki	Orkola	1000017270	C66	majoituskorsu	
Luumäki	Orkola	1000017270	C24	kk-pesäke	Sisäänkäynnissä lunta ja jäätä. Ei tutkittu sisältä.
Luumäki	Orkola	1000017270	C25	2 kk-korsu	Veden täyttämä.
Luumäki	Orkola	1000017270	C26	kk-korsu	Veden täyttämä.
Luumäki	Orkola	1000017270	C452	kk-pesäke	
Luumäki	Orkola	1000017270	C455/453	kk-kupukorsu	
Luumäki	Haudankylä	1000017271	HVT1352	teräspesäke	

Luumäki	Haudankylä	1000017271	C19	kk-korsu	
Luumäki	Haudankylä	1000017271	C20	kk-korsu	
Luumäki	Siiriänniemi	1000017274	C472	tykki + kk -korsu	
Luumäki	Siiriänniemi	1000017274	C471	kk-kupukorsu	
Luumäki	Luotniemi	1000017276	C470	kk-kupukorsu	
Luumäki	Kantala	1000017277	K71	kk-pesäke, V-lka	
Luumäki	Kantala	1000017277	HVT1333	teräspesäke	
Luumäki	Kantala	1000017277	C416	majoituskorsu	Keskeneräinen.
Luumäki	Kantala	1000017277	1330	kk-kupu	
Luumäki	Kantala	1000017277	C414	tykki + kk -korsu	
Luumäki	Kantala	1000017277	C412/413	kk-korsu	
Luumäki	Kantala	1000017277	1334	teräspesäke	
Luumäki	Ahomäki	1000017278	C410	kk-korsu	Veden täyttämä.
Luumäki	Ahomäki	1000017278	C408/409	kk-kupukorsu	
Luumäki	Ahomäki	1000017278	-	teräspesäke	
Luumäki	Ahomäki	1000017278	F37	tj-korsu	
Luumäki	Juntola	1000017283	C499	kk-kupupesäke	
Luumäki	Juntola	1000017283	K67	kk-pesäke, V-lka	Sisäänkäynti tukossa.
Luumäki	Juntola	1000017283	C405	majoituskorsu	
Luumäki	Juntola	1000017283	C406/404	kk-korsu	
Luumäki	Juntola	1000017283	K65	kk-pesäke, V-lka	
Luumäki	Juntola	1000017283	C445	kk-kupupesäke	
Luumäki	Juntola	1000017283	C403	tykki + kk -korsu	
Luumäki	Juntola	1000017283	F44	tj-korsu	Veden täyttämä.
Luumäki	Juntola	1000017283	C422	kk-korsu	
Luumäki	Jussinmäki	1000017284	HVT1336	teräspesäke	
Luumäki	Jussinmäki	1000017284	C8	kk-korsu	
Luumäki	Jussinmäki	1000017284	C402	kk-korsu	
Luumäki	Jussinmäki	1000017284	C420	tj-korsu	
Luumäki	Jussinmäki	1000017284	C498	majoituskorsu	Veden täyttämä.
Luumäki	Jussinmäki	1000017284	C419	kk-korsu	
Luumäki	Tahvola	1000017299	-	kk-pesäke (V-lka?)	
Luumäki	Tahvola	1000017299	3002	majoituskorsu (ren- gaskorsu)	
Luumäki	Käpylä	1000017300	C604	2 kk-korsu (IV-lka)	
Luumäki	Käpylä	1000017300	1345	teräspesäke	
Luumäki	Käpylä	1000017300	C399	kk-kupupesäke	
Luumäki	Käpylä	1000017301	C398	kk-kupupesäke	
Luumäki	Huomola	1000017301	1347	teräspesäke	
Luumäki	Huomola	1000017301	1346	teräspesäke	
Luumäki	Huomola	1000017301	3003	majoituskorsu (ren- gaskorsu)	
Luumäki	Huomola	1000017301	C603	kk-pesäke (IV-lka)	
Luumäki	Likolahti	1000017322	1348	teräspesäke	
Luumäki	Likolahti	1000017322	C602	kk-pesäke (IV-lka)	
Luumäki	Likolahti	1000017322	C1210	majoituskorsu (IV-lka)	
Luumäki	Likolahti	1000017322	C601	kk-pesäke (IV-lka)	
Luumäki	Askola	1000017296	C401	kk-korsu	Veden täyttämä.
Luumäki	Askola	1000017296	C417	miehistökorso	
Luumäki	Askola	1000017296	1338	teräspesäke	
Luumäki	Askola	1000017296	C58	majoituskorsu	Opetuskorsu? Lukittu.
Luumäki	Askola	1000017296	C112	majoituskorsu	
Luumäki	Askola 2	1000017297	1339	teräspesäke	
Luumäki	Askola	1000017296	C1211	majoituskorsu IV- luokka	
Luumäki	Askola 2	1000017297	C10	tykki + kk -korsu	Opetuskorsu? Lukittu.
Luumäki	Askola 2	1000017297	706	kk-kupupesäke	
Luumäki	Askola 2	1000017297	C59	majoituskorsu	Opetuskorsu? Lukittu.
Luumäki	Askola 2	1000017297	C11	kk-korsu	
Luumäki	Askola 3	1000017298	C113	tykki + kk -korsu	
Luumäki	Askola 3	1000017298	1342	teräspesäke	
Luumäki	Askola 3	1000017298	C60	majoituskorsu	
Luumäki	Askola 3	1000017298	C12	kk-korsu	
Luumäki	Askola 3	1000017298	1341	teräspesäke	
Luumäki	Husula	1000017295	1218	majoituskorsu	
Luumäki	Husula	1000017295	1320	tj-korsu	
Luumäki	Ala-Askola	1000017285	C418	kk-korsu	
Luumäki	Ala-Askola	1000017285	C57	majoituskorsu	Veden täyttämä.
Luumäki	Ala-Askola	1000017285	1337	teräspesäke	
Luumäki	Ala-Askola	1000017285	C9	kk-korsu	Veden täyttämä.
Luumäki	Ala-Askola	1000017285	C176	majoituskorsu	Veden täyttämä.
Luumäki	Parkkisaari	1000018931	C581	kk-korsu	

Luumäki	Petäjäsaari	1000018930	C580a	kk-korsu	
Luumäki	Petäjäsaari	1000018930	F46	tj-korsu	
Luumäki	Petäjäsaari	1000018930	C580b	kk-pesäke	Sisäänkäynti täyttynyt .
Lappeenranta	Syvä Valkjärvi	1000019318	B221	2 kk-korsu	
Lappeenranta	Syvä Valkjärvi	1000019318	B216	2 kk-korsu	Lukittu. Ei tutkittu sisältä.
Lappeenranta	Syvä Valkjärvi	1000019318	603	kk-pesäke	Veden täyttämä.
Lappeenranta	Syvä Valkjärvi	1000019318	B464	tykki+ 2 kk-korsu	
Lappeenranta	Valkjärvenkangas	1000019319	B209	kk-korsu	
Lappeenranta	Valkjärvenkangas	1000019319	B205	kk-korsu	
Lappeenranta	Valkjärvenkangas	1000019319	F3	tj-korsu	
Lappeenranta	Valkjärvenkangas	1000019319	B193	kk-korsu	
Lappeenranta	Valkjärvenkangas	1000019319	B404	majoituskorsu	
Lappeenranta	Valkjärvenkangas	1000019319	B191	kk-korsu+ kk-kupu	
Lappeenranta	Valkjärvenkangas	1000019319	B410	2 kk-kupukorsu	
Lappeenranta	Valkjärvenkangas	1000019319	B186	tykki + kk -korsu	
Lappeenranta	Hostikka	1000019657	B182	kk-korsu	
Lappeenranta	Hostikka	1000019657	B181	kk-korsu	
Lappeenranta	Hostikka	1000019657	B403	tykki + kk -korsu	
Lappeenranta	Hostikka	1000019657	B402	kk-kupupesäke	
Lappeenranta	Hostikka	1000019657	B175	kk-korsu	
Lappeenranta	Hostikka	1000019657	B173	tj-korsu	
Lappeenranta	Hostikka	1000019657	B167	kk-korsu	Veden täyttämä. Museoalueella.
Lappeenranta	Hostikka	1000019657	B166	tj- ja majoitustunneli	Museoalueella.
Lappeenranta	Hostikka	1000019657	D31	majoituskorsu	
Lappeenranta	Hostikka	1000019657	B150	kk-korsu	
Lappeenranta	Ihaksela	1000019320	B132	tykki + kk -korsu	Kalustettu myöhemmin uudelleen. Lukittu.
Lappeenranta	Ihaksela	1000019320	B415	tykki + kk -korsu	
Lappeenranta	Ihaksela	1000019320	B416	kk-korsu	Ei tutkittu sisältä.
Lappeenranta	Ihaksela	1000019320	B118	kk-korsu	Veden täyttämä.
Lappeenranta	Ihaksela	1000019320	B417	kk-korsu	Lattia ja kokoojakaivo valamatta.
Lappeenranta	Ihaksela	1000019320	B102	majoituskorsu	Lattia ja kokoojakaivo valamatta.
Lappeenranta	Ihaksela	1000019320	B102a	kk-pesäke	Sisäänkäynti puunrunkojen ja oksien täyttämä.
Lappeenranta	Ihaksela	1000019320	B97	kk-korsu	Veden täyttämä.
Lappeenranta	Kirppu	1000019321	B77a	majoituskorsu	Ei tutkittu sisältä.
Lappeenranta	Kirppu	1000019321	B77b	kk-pesäke	
Lappeenranta	Kirppu	1000019321	B304/307	majoitustunneli	Keskeneräinen.
Lappeenranta	Kirppu	1000019321	B303	kk-korsu	
Lappeenranta	Mustaksenlampi	1000019323	B31	kk-kupukorsu	
Lappeenranta	Mustaksenlampi	1000019323	B27	kk-korsu	
Lappeenranta	Saareksienvuori	1000017442	15	kk-korsu	
Lappeenranta	Vuossaari	1000019368	HVT L1	teraspesäke	Ei löytynyt maastosta.
Lappeenranta	Vuossaari	1000019368	R9	kk-korsu	Ei tutkittu maastossa.
Lappeenranta	Vuossaari	1000019368	R8	kk-korsu	Ei tutkittu maastossa.
Lappeenranta	Simonmäki	1000017443	7/R	tykki + kk -korsu	
Lappeenranta	Simonmäki	1000017443	6/R	kk-korsu	
Lappeenranta	Simonmäki	1000017443	5/R	kk-korsu	
Lappeenranta	Hautasenvuori	1000017445	4/R	tykki + kk -korsu	
Lappeenranta	Hautasenvuori	1000017445	2/R	2 kk-korsu	
Lappeenranta	Hautasenvuori	1000017445	HVT L2	teraspesäke	
Lappeenranta	Alatalo	1000019666	HVT L3	teraspesäke	
Lappeenranta	Kukkola	1000019369	HVT L7	teraspesäke	
Lappeenranta	Lautsalmi	1000017447	115	pallokorsu	
Lappeenranta	Lautsalmi	1000017447	116	pallokorsu	
Lappeenranta	Lautsalmi	1000017447	117	pallokorsu	
Lappeenranta	Lautsalmi	1000017447	118	pallokorsu	
Lappeenranta	Lautsalmi	1000017447	119	pallokorsu	
Lappeenranta	Lautsalmi	1000017447	120	pallokorsu	
Lappeenranta	Lautsalmi	1000017447	L9	teraspesäke	Ei löytynyt maastosta.
Lappeenranta	litiä	1000017491	100	pallokorsu	
Lappeenranta	litiä	1000017491	101	pallokorsu	
Lappeenranta	litiä	1000017491	102	pallokorsu	
Lappeenranta	litiä	1000017491	103	pallokorsu	
Lappeenranta	litiä	1000017491	104	pallokorsu	
Lappeenranta	litiä	1000017491	105	pallokorsu	
Lappeenranta	litiä	1000017491	106	pallokorsu	
Lappeenranta	litiä	1000017491	107	pallokorsu	
Lappeenranta	litiä	1000017491	108	pallokorsu	

Lappeenranta	litiä	1000017491	109	pallokorsu	
Lappeenranta	litiä	1000017491	110	pallokorsu	Ei tutkittu.
Lappeenranta	Saksanniemi	1000017492	903	2 kk-korsu	
Lappeenranta	Saksanniemi	1000017492	86	kk-korsu	
Lappeenranta	Saksanniemi	1000017492	139-900	kk-korsu + majoitus-tunneli	Sisäänkäyntejä täytetty.
Lappeenranta	Rutola	1000017493	HVT L17	teräspesäke	Siirretty Sakasanniemen, Salpamajan pihaan.
Lappeenranta	Rutola	1000017493	901	kk-korsu	
Lappeenranta	Rutola	1000017493	14	majoituskorsu	
Lappeenranta	Rutola	1000017493	131/143	majoitustunneli	
Lappeenranta	Muntero	1000017494	18	kk-korsu	Veden täyttämä.
Lappeenranta	Mäkelän linnoitteet	1000017461	140	pallokorsu	
Lappeenranta	Mäkelän linnoitteet	1000017461	141	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta.
Lappeenranta	Mäkelän linnoitteet	1000017461	142	pallokorsu	
Lappeenranta	Mäkelän linnoitteet	1000017461	143	pallokorsu	
Lappeenranta	Mäkelän linnoitteet	1000017461	144	pallokorsu	
Lappeenranta	Mäkelän linnoitteet	1000017461	145	pallokorsu	
Lappeenranta	Kyyräharju	1000017484	146	pallokorsu	Ei tutkittu.
Lappeenranta	Kyyräharju	1000017484	147	pallokorsu	Viety Lemille ravintolan pihaan.
Lappeenranta	Kyyräharju	1000017484	148	pallokorsu	
Lappeenranta	Kyyräharju	1000017484	149	pallokorsu	
Lappeenranta	Kyyräharju	1000017484	150	pallokorsu	
Lappeenranta	Kyyräharju	1000017484	151	pallokorsu	
Lappeenranta	Kyyräharju	1000017484	152	pallokorsu	
Lappeenranta	Kyyräharju	1000017484	153	pallokorsu	
Lappeenranta	Rehvalahti	1000017486	155	pallokorsu	
Lappeenranta	Rehvalahti	1000017486	156	pallokorsu	
Lappeenranta	Rehvalahti	1000017486	L10	teräspesäke	Poistettu 1950-luvulla.
Lappeenranta	Rehvalahti	1000017486	157	pallokorsu	
Lappeenranta	Rehvalahti	1000017486	158	pallokorsu	
Lappeenranta	Rehvalahti	1000017486	159	pallokorsu	
Lappeenranta	Rehvalahti	1000017486	160	pallokorsu	
Lappeenranta	Rehvalahti	1000017486	161	pallokorsu	
Lappeenranta	Rehvalahti	1000017486	162	pallokorsu	
Lappeenranta	Rehvalahti	1000017486	163	pallokorsu	
Lappeenranta	Toivola	1000017495	20	kk-korsu	Senaatin hoitama. Lukittu.
Lappeenranta	Toivola	1000017495	170	pallokorsu	Sisäänkäynti täynnä vettä.
Lappeenranta	Toivola	1000017495	77	tykki + kk -korsu	Senaatin hoitama. Lukittu. Veden täyttämä.
Lappeenranta	Toivola	1000017495	79	kk-korsu	Senaatin hoitama. Lukittu.
Lappeenranta	Kallioinen	1000017497	21	kk-korsu	Senaatin hoitama. Lukittu.
Lappeenranta	Kallioinen	1000017497	902	kk-korsu	Senaatin hoitama. Lukittu.
Lappeenranta	Kallioinen	1000017497	171	pallokorsu	
Lappeenranta	Kallioinen	1000017497	172	pallokorsu	
Lappeenranta	Märkälä	1000017744	20 ja 22a	kk-korsu	Senaatin hoitama. Lukittu. Veden täyttämä.
Lappeenranta	Märkälä	1000017744	173	pallokorsu	
Lappeenranta	Märkälä	1000017744	174	pallokorsu	
Lappeenranta	Märkälä	1000017744	175	pallokorsu	
Lappeenranta	Mäntylä	1000017719	176	pallokorsu	
Lappeenranta	Mäntylä	1000017719	177	pallokorsu	
Lappeenranta	Mäntylä	1000017719	23	kk-korsu	Senaatin hoitama. Lukittu. Veden täyttämä.
Lappeenranta	Mäntylä	1000017719	24	kk-korsu	Senaatin hoitama. Lukittu.
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	25	tykki + kk -korsu	Lukittu.
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	178	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta.
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	89	majoituskorsu	Lukittu. Ei tutkittu sisältä.
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	90	majoituskorsu	Lukittu. Ei tutkittu sisältä.
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	904	kk-korsu	
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	26	kk-korsu	
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	179	pallokorsu	Kaatunut kyljelleen

					hiekanoton yhteydessä.
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	180	pallokorsu	
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	160	kk-korsu	Lukittu, ei tutkittu sisältä.
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	27	kk-korsu	Sisäänkäynti tukittu.
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	181	pallokorsu	Sisäänkäynti tukittu.
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	182	pallokorsu	Sisäänkäynti tukittu.
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	183	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta.
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	184	pallokorsu	Ei löytynyt maastosta.
Lappeenranta	Skinnarila	1000017720	149	tj-korsu	
Lappeenranta	Ruohosaaren linnoitteet	1000019661	906	kk-korsu	
Lappeenranta	Ruohosaaren linnoitteet	1000019661	154	tj-korsu	
Lappeenranta	Ruohosaaren linnoitteet	1000019661	907	kk-korsu	
Lappeenranta	Ruohosaaren linnoitteet	1000019661	907a	pst-tykkikorsu	
Lappeenranta	Ruohosaaren linnoitteet	1000019661	908	kk- ja tykkikorsu	
Lappeenranta	Naurissaari	1000019663	1	tykki + kk -korsu	
Lappeenranta	Naurissaari	1000019663	3	tj-korsu	
Lappeenranta	Naurissaari	1000019663	2	tykki + kk -korsu	
Lappeenranta	Voisalmi	1000017723	4	kk-korsu	
Lappeenranta	Voisalmi	1000017723	5	kk-korsu	
Lappeenranta	Voisalmi	1000017723	6	kk-korsu	Ei tutkittu sisältä.
Lappeenranta	Voisalmi	1000017723	8	kk-korsu	Sisäänkäynti täytetty. Ei tutkittu sisältä.
Taipalsaari	Saimaanharju	1000019667	104/7	Majoituskorsu (IV-lka)	
Taipalsaari	Saimaanharju	1000019667	104/8	Majoituskorsu (IV-lka)	
Ruokolahti	Inkilänmäki	1000017800	636	majoituskorsu (IV-lka)	
Ruokolahti	Tuomala	1000017792	21	kk-pesäke (III-lka)	
Ruokolahti	Kasakkakallio	1000017795	22	majoituskorsu (V-lka)	
Ruokolahti	Palhoinniemi	1000017798	6	tykki + kk-korsu	
Ruokolahti	Huussuo	1000017799	7	kk-korsu	
Puumala	Puumalansalmen linnoitteet 1	1000017826	4	kk-korsu	
Puumala	Puumalansalmen linnoitteet 2	1000017930	3	kk-korsu	
Puumala	Puumalansalmen linnoitteet 3	1000017931	6-7	2 x kk + pst-kivääri -korsu	
Puumala	Puumalansalmen linnoitteet 4	1000017829	4	kk-korsu	Ei tutkittu sisältä.
Puumala	Puumalansalmen linnoitteet 5	1000017830	13	kk-korsu	
Sulkava	Sarsuinmäki	1000017932	306/1	tykkiasema	
Sulkava	Sarsuinmäki	1000017932	306/2	tykkiasema	
Sulkava	Tialanmäki ja Hintsala	1000012447	53	majoitustunneli + tj-paikka	
Punkaharju	Venesaari	1000019272	101	kk-korsu	Ei tutkittu.
Punkaharju	Venesaari	1000019272	102	kk-korsu	Ei tutkittu.
Kerimäki	Punkkerimäki	1000017941	405A	tykkiasema	
Kerimäki	Punkkerimäki	1000017941	405B	tykkiasema	
Kerimäki	Punkkerimäki	1000017941	405C	tykkiasema	
Kerimäki	Punkkerimäki	1000017941	405D	tykkiasema	
Kerimäki	Mäntylän linnoitteet	1000017942	50	kk-korsu	
Kerimäki	Mäntylän linnoitteet	1000017942	201	kk-korsu	
Kerimäki	Mäntylän linnoitteet	1000017942	45	kk-korsu	
Kerimäki	Mäntylän linnoitteet	1000017942	51	majoitustunneli	
Kerimäki	Raikuun linnoitteet	1000012394	54	2 kk-korsu	Lukittu. Ei tutkittu sisältä.
Kerimäki	Raikuun linnoitteet	1000012394	67	tykki + kk -korsu	
Kerimäki	Raikuun linnoitteet	1000012394	66	kk-korsu	
Kerimäki	Salmenmäki	1000017945	65	kk-korsu	
Kerimäki	Salmenmäki	1000017945	64	tykki + kk -korsu	
Kerimäki	Salmenmäki	1000017945	63	kk-korsu	
Savonlinna	Kongonpäänlahti	1000019271	150	majoitustunneli + 2 kk	Ei tutkittu.
Savonlinna	Purnunvuori	1000018276	402/2	tykkiasema	
Savonlinna	Purnunvuori	1000018276	402/1	tykkiasema	
Joensuu	Marjala	1000017962	1	tykki + kk -korsu	Museokäytössä.
Joensuu	Marjala	1000017962	2	kk-korsu	Museokäytössä.
Joensuu	Marjala	1000017962	3	tykki + kk-korsu	
Kontiolahti	Hietalahti	1000017985	[1]	Keskeneräinen kk-kupupesäke	

Kontiolahti	Hietalahti	1000017985	[2]	kk-kupupesäke	Vain kupu metsässä.
Kontiolahti	Hietalahti	1000017985	[3]	kk-kupupesäke	Kupu nostettu aseman viereen myöhemmin
Liekka	Vornosenvaara	1000019850	[Korsu A]	2 kk pesäke + majoitustunneli	Metsähallituksen hoitama kohde. Lukittu.
Liekka	Vornosenvaara	1000019850	[Korsu B]	kk-pesäke	Metsähallituksen mailla.
Kuusamo	Poussu	1000019895	135	kk-korsu	Räjätetty.
Kuusamo	Maaselänlahti	1000019901	153	kk-korsu	Räjätetty.
Kuusamo	Maaselänlahti	1000019901	7	kk-kupukorsu (III-lka)	Räjätetty.
Kuusamo	Koiraharjun linnoitteet	1000019896	4	2 kk-korsu (II-lka)	Räjätetty.
Kuusamo	Korentokangas	1000019897	8	tykki + kk -korsu	Räjätetty.
Kuusamo	Korentokangas	1000019897	9	tj-korsu	Räjätetty.
Kuusamo	Korentokangas	1000019897	10	tykki + kk -korsu	Räjätetty.
Kuusamo	Korentokangas	1000019897	11	tykki + kk -korsu	Räjätetty.
Kuusamo	Korentokangas	1000019897	12	kk-kupukorsu	Räjätetty.
Kuusamo	Saapunki	1000019902	191	kk-korsu (II-lka)	Räjätetty.
Kuusamo	Saapunki	1000019902	193	kk-korsu (II-lka)	Räjätetty.
Kuusamo	Saapunki	1000019902	195	kk-korsu (III-lka)	Räjätetty.
Kuusamo	Saarisuo	1000019903	25	kk-korsu	Räjätetty.
Kuusamo	Saarisuo	1000019903	46	kk-korsu (III-lka)	Räjätetty.
Kuusamo	Saarisuo	1000019903	29	majoituskorsu (II-lka)	Räjätetty. Ei tutkittu.
Kuusamo	Saarisuo	1000019903	27	Majoituskorsu (IV-lka)	Räjätetty. Ei tutkittu.
Kuusamo	Saarisuo	1000019903	30	kk-korsu	Räjätetty.
Kuusamo	Niittyaho	1000019904	32	tykki + kk -korsu (II-lka)	Räjätetty.
Kuusamo	Autioaho	1000019905	39	majoituskorsu (IV-lka)	Räjätetty. Ei löytynyt maastosta.
Kuusamo	Autioaho	1000019905	31	kk-korsu (II-lka)	Räjätetty.
Kuusamo	Autioaho	1000019905	26	kk-kupukorsu(II-lka)	Räjätetty.
Kuusamo	Autioaho	1000019905	33	kk-korsu (II-lka)	Räjätetty.
Kuusamo	Autioaho	1000019905	34	2 kk-korsu	Räjätetty.
Kuusamo	lkkunusjoki	1000019906	35	kk-korsu	Räjätetty.
Kuusamo	lkkunusjoki	1000019906	36	kk-korsu	Räjätetty
Kuusamo	lkkunusjoki	1000019906	44	2 kk-korsu (II-lka)	Räjätetty
Kuusamo	Tuovila	1000019907	37	kk-korsu (II-lka)	Räjätetty
Kuusamo	Tuovila	1000019907	42	kk-kupukorsu (II-lka)	Räjätetty
Kuusamo	Tuovila	1000019907	38	majoituskorsu	Räjätetty
Kuusamo	Tuovila	1000019907	40	tj-korsu	Räjätetty. Ei tutkittu.
Kuusamo	Tuovila	1000019907	41	2 kk-korsu	Räjätetty.
Kuusamo	Tuovila	1000019907	43	tykki + kk -korsu	Räjätetty.
Kemijärvi	Joutsijärvi	1000017998	36	tj-korsu	
Kemijärvi	Joutsijärvi	1000017998	32	majoituskorsu	Museokäytössä
Kemijärvi	Joutsijärvi	1000017998	21	majoituskorsu	
Kemijärvi	Joutsijärvi	1000017998	6	kk-korsu	Sisäänkäynti tukittu.
Kemijärvi	Joutsijärvi	1000017998	56	tj-korsu	Lukittu. Ei tutkittu sisältä.
Salla	Kirkonkylä	1000018002	23	tj-korsu	

10. VALOKUVAT

Kuvanumero	Kohde	Aihe	Kuvaaja
217984:1	Majaniemi, Virolahti	Majoituskorsun 45 oviaukko.	Tiina Mikkanen
217984:2	Majaniemi, Virolahti	Majoituskorsun 45 tähystyskupu. Kuvattu idästä.	John Lagerstedt
217984:3	Ahdassalmi, Virolahti	Majoitustunneli 41.	Tiina Mikkanen
217984:4	Ahdassalmi, Virolahti	Konekiväärikorson 165 oviaukko.	John Lagerstedt
217984:5	Ahdassalmi, Virolahti	Konekivääririkupupesäkkeen 165a ampuma-aukko.	John Lagerstedt
217984:6	Ahdassalmi, Virolahti	Kivieste.	John Lagerstedt
217984:7	Kaalperi, Virolahti	Majoitustunnelin 167 oviaukko. Kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
217984:8	Kaalperi, Virolahti	Konekivääriripesäkkeen 20 sääovi. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
217984:9	Kaalperi, Virolahti	Konekivääriripesäkkeen 37 ampuma-aukko. Kuvattu kaakosta.	Tiina Mikkanen
217984:10	Ravijoenlahti, Virolahti	Taisteluhautaa. Kuvattu koillisesta.	Tiina Mikkanen
217984:11	Vähäjärvi, Virolahti	Panssaritorjuntatykin asema.	John Lagerstedt
217984:12	Ravijoenlahti, Virolahti	Konekivääririkupukorsun 169 ampuma-aukko ja ampu-masektori.	John Lagerstedt
217984:13	Koivula, Virolahti	Kivieste. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
217984:14	Koivula, Virolahti	Kiviesteen kiven ankkurointi kallioon.	John Lagerstedt
217984:15	Ala-Villi, Virolahti	Majoituskorsun 173 sisäkuva.	Tiina Mikkanen
217984:16	Ala-Villi, Virolahti	Korsun 18 konekiväärin ampumakammio.	Tiina Mikkanen
217984:17	Kalliola, Virolahti	Teräspesäke 01. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
217984:18	Kalliola, Virolahti	Konekiväärikorson 13.	Tiina Mikkanen
217984:19	Kalliola, Virolahti	Konekiväärikorson 13 konekiväärin ampumakammio.	Tiina Mikkanen
217984:20	Kokkolan linnoitteet, Virolahti	Sisäkuva konekiväärikorson 48.	Tiina Mikkanen
217984:21	Kokkolan linnoitteet, Virolahti	Konekiväärikorson 48 ampumakammio.	Tiina Mikkanen
217984:22	Kalliola, Virolahti	Konekiväärikorson 48 ampuma- ja tähystysaukko.	John Lagerstedt
217984:23	Kalliola, Virolahti	Konekivääriripesäkkeen 48a ampuma-aukko.	John Lagerstedt
217984:24	Ventonvuori, Virolahti	Tykki-, konekivääri- ja majoitustunneli 7.	Tiina Mikkanen
217984:25	Ventonvuori, Virolahti	Tykki-, konekivääri- ja majoitustunneli 7.	Tiina Mikkanen
217984:26	Ventonvuori, Virolahti	Tykki-, konekivääri- ja majoitustunneli 7.	Tiina Mikkanen
217984:27	Ventonvuori, Virolahti	Valeampuma-aukko kallioseinämässä. Kuvattu idästä.	Tiina Mikkanen
217984:28	Ventonvuori, Virolahti	Valeampuma-aukko kallioseinämässä.	John Lagerstedt
217984:29	Ventonvuori, Virolahti	Majoitustunneli 1-180.	Tiina Mikkanen
217984:30	Ventonvuori, Virolahti	Majoitustunneli 1-180.	Tiina Mikkanen
217984:31	Ventonvuori, Virolahti	Majoitustunnelin 1-180 tähystyskupu ja periskooppi-aukko. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
217984:32	Ventonvuori, Virolahti	Sisäkuva majoitustunnelista 1-180.	John Lagerstedt
217984:33	Ventonvuori, Virolahti	Sisäkuva majoitustunnelista 1-180.	John Lagerstedt
217984:34	Huovinmäki, Virolahti	Majoitustunneli 2.	Tiina Mikkanen
217984:35	Huovinmäki, Virolahti	Majoitustunneli 2.	Tiina Mikkanen
217984:36	Huovinmäki, Virolahti	Kivimurskaamon perustukset. Kuvattu luoteesta.	Tiina Mikkanen
217984:37	Huovinmäki, Virolahti	Ilmatorjunta-asema. Kuvattu kaakosta.	Tiina Mikkanen
217984:38	Huovinmäki, Virolahti	Konekivääriritunneli 11.	Tiina Mikkanen
217984:39	Huovinmäki, Virolahti	Konekiväärikorson 10 ampuma-aukko. Kuvattu kaakosta.	Tiina Mikkanen
217984:40	Riihikorpi, Virolahti	Teräspesäke 03.	Tiina Mikkanen

217984:41	Riihikorpi, Virolahti	Teräspesäke 03 sisältä.	John Lagerstedt
217984:42	Riihikorpi, Virolahti	Tykki- ja konekiväärikorsun 181 naamiointia.	John Lagerstedt
217984:43	Riihikorpi, Virolahti	Tykki- ja konekiväärikorsu 181.	Tiina Mikkänen
217984:44	Riihikorpi, Virolahti	Tulvapadon alasetti. Kuvattu idästä.	Tiina Mikkänen
217984:45	Teirisuo, Virolahti	Hyökkäysvaunutori 02 ja yhdyshauta. Kuvattu pohjoisesta.	Tiina Mikkänen
217984:46	Teirisuo, Virolahti	Majoituskorsu 3. Kuvattu pohjoisesta.	Tiina Mikkänen
217984:47	Harju, Virolahti	Harjun korsu.	Tiina Mikkänen
217984:48	Harju, Virolahti	Harju, settipato. Kuvattu koillisesta.	Tiina Mikkänen
217984:49	Harju, Virolahti	Kivieste.	John Lagerstedt
217984:50	Harju, Virolahti	Kivieste.	John Lagerstedt
217984:51	Vahtivuori, Virolahti	Majoitustunneli 17.	John Lagerstedt
217984:52	Vahtivuori, Virolahti	Majoitustunneli 17.	John Lagerstedt
217984:53	Vahtivuori, Virolahti	Majoitustunneli 17.	John Lagerstedt
217984:54	Vahtivuori, Virolahti	Majoitustunneli 17.	John Lagerstedt
217984:55	Vahtivuori, Virolahti	Konekiväärikupupesäke 273a.	John Lagerstedt
217984:56	Vahtivuori, Virolahti	Konekiväärikupupesäke 273a.	John Lagerstedt
217984:57	Vahtivuori, Virolahti	Tulenjohtokorsu 82. Kuvattu luoteesta.	Tiina Mikkänen
217984:58	Vahtivuori, Virolahti	Tulenjohtokorsu 273.	Tiina Mikkänen
217984:59	Vahtivuori, Virolahti	Tulenjohtokorsu 273.	John Lagerstedt
217984:60	Vahtivuori, Virolahti	Tulenjohtokorsu 273.	John Lagerstedt
217984:61	Vahtivuori, Virolahti	Taisteluhauta.	John Lagerstedt
217984:62	Vahtivuori, Virolahti	Taisteluhauta ja ampumasyvennys. Kuvattu luoteesta.	Tiina Mikkänen
217984:65	Sikosuo, Virolahti	Konekiväärikorsu 85.	John Lagerstedt
217984:66	Sikosuo, Virolahti	Konekiväärikorsu 85 ampuma-aukko. Kuvattu idästä.	Tiina Mikkänen
217984:67	Sikosuo, Virolahti	Majoituskorsu 87. Kuvattu luoteesta.	Tiina Mikkänen
217984:68	Sikosuo, Virolahti	Tykki- ja konekiväärikorsun 160 ampuma-aukot.	John Lagerstedt
217984:69	Sikosuo, Virolahti	Konekiväärikorsu 186.	John Lagerstedt
217984:70	Sikosuo, Virolahti	Konekiväärikorsu 186.	Tiina Mikkänen
217984:71	Sikosuo, Virolahti	Majoituskorsu 278.	Tiina Mikkänen
217984:72	Heinäaho, Virolahti	Kivilouhos. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkänen
217984:73	Heinäaho, Virolahti	Konekiväärikorsu 88.	Tiina Mikkänen
217984:74	Heinäaho, Virolahti	Tulenjohtokorsun 89 oviaukko. Kuvattu lännestä.	Tiina Mikkänen
217984:75	Heinäaho, Virolahti	Taisteluhauta, jossa ampumapesäkkeitä. Kuvattu lännestä.	Tiina Mikkänen
217984:76	Heinäaho, Virolahti	Konekiväärikorsun 90 ampuma-aukko. Kuvattu koillisesta.	Tiina Mikkänen
217984:77	Ahopelto, Virolahti	Teräspesäke 05. Kuvattu luoteesta.	Tiina Mikkänen
217984:78	Ahopelto, Virolahti	Teräspesäke 05.	John Lagerstedt
217984:79	Ahopelto, Virolahti	Kivilouhos.	John Lagerstedt
217984:80	Ahopelto, Virolahti	Konekiväärikorsun 19 oviaukot.	John Lagerstedt
217984:81	Ahopelto, Virolahti	Konekiväärikorsun 19 ampuma-aukko ja ampumasektori.	John Lagerstedt
217984:82	Ukkomäki, Virolahti	Kivilouhos. Kuvattu idästä.	Tiina Mikkänen
217984:83	Paskomäki, Virolahti	Tykki- ja konekiväärikorsu 144.	Tiina Mikkänen
217984:84	Paskomäki, Virolahti	Tykki- ja konekiväärikorsu 144.	Tiina Mikkänen
217984:85	Paskomäki, Virolahti	Tykki- ja konekiväärikorsu 144.	Tiina Mikkänen
217984:86	Paskomäki, Virolahti	Tykki- ja konekiväärikorsun 144 ampuma-aukot.	John Lagerstedt
217984:87	Paskomäki, Virolahti	Tulenjohtokorsu 93. Kuvattu pohjoisesta.	Tiina Mikkänen

217984:88	Kusikallion linnoitteet, Virolahti	Konekiväärrikorsu 35. Kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
217984:89	Kusikallion linnoitteet, Virolahti	Majoituskorsu 96.	Tiina Mikkanen
217984:90	Kusikallion linnoitteet, Virolahti	Majoituskorsu 96.	Tiina Mikkanen
217984:91	Kusikallion linnoitteet, Virolahti	Majoituskorsu 96. Kuvattu luoteesta.	Tiina Mikkanen
217984:93	Kusikallion linnoitteet, Virolahti	Konekiväärripesäkkeen 123 ampuma-aukko ja ampu-masektori.	John Lagerstedt
217984:94	Kannanmäki, Virolahti	Betoninen valekupu. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
217984:95	Kannanmäki, Virolahti	Konekiväärrikorsu 100. Kuvattu pohjoisesta.	Tiina Mikkanen
217984:96	Kannanmäki, Virolahti	Konekiväärrikorsu 100.	Tiina Mikkanen
217984:97	Kannanmäki, Virolahti	Konekiväärrikorsu 100.	Tiina Mikkanen
217984:98	Kannanmäki, Virolahti	Majoituskorsu 99.	Tiina Mikkanen
217984:99	Kannanmäki, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 158.	Tiina Mikkanen
217984:100	Kannanmäki, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 158.	John Lagerstedt
217984:101	Välikangas, Virolahti	Kivieste. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
217984:102	Välikangas, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 104.	Tiina Mikkanen
217984:103	Välikangas, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 104.	Tiina Mikkanen
217984:104	Välikangas, Virolahti	Majoituskorsu 106. Kuvattu luoteesta.	Tiina Mikkanen
217984:105	Välikangas, Virolahti	Konekiväärrikorsu 108. Kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
217984:106	Välikangas, Virolahti	Majoituskorsu 285. Kuvattu pohjoisesta.	Tiina Mikkanen
217984:107	Välikangas, Virolahti	Majoituskorsun 285 naamioitu tähystyskupu. Kuvattu etelästä.	Tiina Mikkanen
217984:108	Välikangas, Virolahti	Majoituskorsu 285.	Tiina Mikkanen
217984:109	Bunkkerimuseo, Virolahti	Taisteluhauta rekonstruktio.	John Lagerstedt
217984:110	Bunkkerimuseo, Virolahti	Kivieste.	John Lagerstedt
217984:112	Bunkkerimuseo, Virolahti	Konekiväärrikorsu 111-112. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
217984:113	Bunkkerimuseo, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 147.	John Lagerstedt
217984:114	Bunkkerimuseo, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 147.	John Lagerstedt
217984:115	Bunkkerimuseo, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 147. Kuvattu pohjoisesta.	Tiina Mikkanen
217984:116	Kuivakangas, Virolahti	Tulenjohtokorsun 147 kupu.	Tiina Mikkanen
217984:117	Kuivakangas, Virolahti	Konekiväärrikorsu 149. Kuvattu luoteesta.	Tiina Mikkanen
217984:118	Kuivakangas, Virolahti	Konekiväärrikorsu 149.	Tiina Mikkanen
217984:119	Lakiasuo, Virolahti	Majoituskorsu 64.	Tiina Mikkanen
217984:120	Lakiasuo, Virolahti	Majoituskorsu 64. Kuvattu luoteesta.	Tiina Mikkanen
217984:121	Lakiasuo, Virolahti	Majoituskorsu 67.	Tiina Mikkanen
217984:122	Lakiasuo, Virolahti	Konekiväärrikorsu 65.	Tiina Mikkanen
217984:123	Lakiasuo, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 270.	Tiina Mikkanen
217984:124	Lakiasuo, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 270. Lähipuolustusaukko.	Tiina Mikkanen
217984:125	Lakiasuo, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 270.	Tiina Mikkanen
217984:126	Saarasjärvi, Virolahti	Tulenjohtokorsun 69 tulenjohtokupu.	Tiina Mikkanen
217984:127	Saarasjärvi, Virolahti	Konekiväärrikorsu 70.	Tiina Mikkanen
217984:128	Saarasjärvi, Virolahti	Konekiväärrikorsu 70.	Tiina Mikkanen
217984:129	Saarasjärvi, Virolahti	Konekiväärrikorsu 70.	Tiina Mikkanen
217984:130	Saarasjärvi, Virolahti	Konekiväärrikorsu 152.	Tiina Mikkanen
217984:131	Saarasjärvi, Virolahti	Konekiväärrikorsun 152 oviaukko.	Tiina Mikkanen
217984:132	Saarasjärvi, Virolahti	Panssaritorjuntatykin pesäke 293.	Tiina Mikkanen
217984:133	Saarasjärvi, Virolahti	Panssaritorjuntatykin pesäke 293. Kuvattu idästä.	Tiina Mikkanen
217984:134	Tiikinkorpi, Virolahti	Konekiväärrikorsu 72. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen

217984:135	Tiikinkorpi, Virolahti	Konekiväärrikorsu 73.	Tiina Mikkanen
217984:136	Tiikinkorpi, Virolahti	Konekiväärrikorsu 73.	Tiina Mikkanen
217984:137	Tiikinkorpi, Virolahti	Konekiväärrikorsu 73. Kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
217984:138	Tiikinkorpi, Virolahti	Konekiväärrikorsu 155. Kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
217984:139	Syvänonnennotko, Virolahti	Majoituskorsu 77. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
217984:140	Syvänonnennotko, Virolahti	Majoituskorsu 77.	Tiina Mikkanen
217984:141	Syvänonnennotko, Virolahti	Konekiväärrikorsu 78. Kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
217984:142	Syvänonnennotko, Virolahti	Konekiväärrikorsu 78. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
217984:143	Syvänonnennotko, Virolahti	Majoituskorsu 80.	Tiina Mikkanen
217984:144	Aaltola, Virolahti	Majoituskorsun 121 kivitäyttö.	Tiina Mikkanen
217984:145	Aaltola, Virolahti	Majoituskorsun 121 kivitäyttö. Kuvattu etelästä.	Tiina Mikkanen
217984:146	Aaltola, Virolahti	Majoituskorsu 141.	Tiina Mikkanen
217984:148	Aaltola, Virolahti	Konekiväärrikorsu 142.	Tiina Mikkanen
217984:149	Hytin linnoitteet, Virolahti	Settipato. Kuvattu koillisesta.	Tiina Mikkanen
217984:150	Hytin linnoitteet, Virolahti	Settipato.	John Lagerstedt
217984:151	Hytin linnoitteet, Virolahti	Konekiväärrikorsu 30.	Tiina Mikkanen
217984:152	Hytin linnoitteet, Virolahti	Konekiväärrikorsu 151.	Tiina Mikkanen
217984:153	Hytin linnoitteet, Virolahti	Konekiväärrikupupesäke 277.	Tiina Mikkanen
217984:154	Hytin linnoitteet, Virolahti	Konekiväärrikupupesäke 277. Kuvattu kaakosta.	Tiina Mikkanen
217984:155	Mustavuoren linnoitteet, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 140.	Tiina Mikkanen
217984:156	Mustavuoren linnoitteet, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 140.	Tiina Mikkanen
217984:157	Rantakari, Virolahti	Konekiväärrikorsun 14 tunneli oviaukolle.	John Lagerstedt
217984:158	Rantakari, Virolahti	Konekiväärrikorsun 14 tähystyskupu.	John Lagerstedt
217984:159	Rantakari, Virolahti	Konekiväärrikupupesäke 22. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
217984:160	Rantakari, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 22A.	Tiina Mikkanen
217984:161	Rantakari, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 22A.	Tiina Mikkanen
217984:162	Rantakari, Virolahti	Konekiväärrikorsu 23.	Tiina Mikkanen
217984:163	Rantakari, Virolahti	Korsussa 23 on panssaritorjuntatykin ammusteline.	John Lagerstedt
217984:164	Rantakari, Virolahti	Korsussa 23 on panssaritorjuntatykin ammusteline.	John Lagerstedt
217984:165	Pataniemi, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsun 31 tykkikammio.	Tiina Mikkanen
217984:166	Pataniemi, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 31.	Tiina Mikkanen
217984:167	Pataniemi, Virolahti	Tykki- ja konekiväärrikorsu 31.	Tiina Mikkanen
217984:168	Niemenkankaan linnoitteet, Virolahti	Konekiväärrikorsu 33. Kuvattu etelästä.	Tiina Mikkanen
217984:169	Niemenkankaan linnoitteet, Virolahti	Konekiväärrikorsu 33, konekiväärrikammio.	Tiina Mikkanen
217984:170	Niemenkankaan linnoitteet, Virolahti	Konekiväärrikorsu 33, konekiväärrikammio.	Tiina Mikkanen
217984:171	Niemenkankaan linnoitteet, Virolahti	Tulenohtokorsun 134 majoitustila.	Tiina Mikkanen
217984:172	Soikonvuori, Virolahti	Luola 240.	John Lagerstedt
217984:173	Soikonvuori, Virolahti	Luola 240.	Tiina Mikkanen
217984:174	Soikonvuori, Virolahti	Luola 240.	Tiina Mikkanen
217984:175	Pulmikas, Virolahti	Konekiväärrikorsu 241.	Tiina Mikkanen
217984:176	Pulmikas, Virolahti	Konekiväärrikorsu 241.	Tiina Mikkanen
217984:177	Pulmikas, Virolahti	Konekiväärrikorsu 241.	John Lagerstedt
217984:179	Pulmikas, Virolahti	Konekiväärrikorsu 241.	John Lagerstedt
217984:180	Pulmikas, Virolahti	Majoituskorsu 242.	Tiina Mikkanen
217984:181	Pulmikas, Virolahti	Majoituskorsu 242. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen

217984:182	Säkjärvi, Virolahti	Konekiväärikorsu 244.	Tiina Mikkanen
217984:184	Säkjärvi, Virolahti	Konekiväärikorsu 248.	Tiina Mikkanen
217984:185	Säkjärvi, Virolahti	Konekiväärikorsu 249.	Tiina Mikkanen
217984:186	Säkjärvi, Virolahti	Konekiväärikorsu 249.	Tiina Mikkanen
217984:187	Säkjärvi, Virolahti	Majoituskorsu 246.	Tiina Mikkanen
217984:188	Säkjärvi, Virolahti	Majoituskorsu 246.	Tiina Mikkanen
217984:189	Ylä-Villi, Virolahti	Parakkialue.	John Lagerstedt
217984:190	Anjala, Luumäki	Konekiväärikupupesäke C299.	Tiina Mikkanen
217984:191	Anjala, Luumäki	Konekiväärikupupesäke C299.	Tiina Mikkanen
217984:192	Anjala, Luumäki	Konekiväärikupupesäke C299.	Tiina Mikkanen
217984:193	Takasenvuori, Luumäki	Majoitustunnelin A31 oviaukko. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
217984:194	Orkola, Luumäki	Lamellikorsu 3000.	Tiina Mikkanen
217984:195	Orkola, Luumäki	Lamellikorsu 3000. Kuvattu kaakosta.	Tiina Mikkanen
217984:196	Haudankylä, Luumäki	Teräspesäke 1352. Kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
217984:197	Haudankylä, Luumäki	Konekiväärikorsu C19. Kuvattu etelästä.	Tiina Mikkanen
217984:198	Siiriänniemi, Luumäki	Konekiväärikupukorsu C471.	Tiina Mikkanen
217984:199	Siiriänniemi, Luumäki	Konekiväärikupukorsu C471.	Tiina Mikkanen
217984:200	Luotniemi, Luumäki	Konekiväärikupukorsu C470. Kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
217984:201	Kantala, Luumäki	Konekiväärikorsu C412	Tiina Mikkanen
217984:202	Kantala, Luumäki	Majoituskorsu C416. Lattia keskeneräinen.	Tiina Mikkanen
217984:203	Kantala, Luumäki	Tykki- ja konekiväärikorsu C414.	Tiina Mikkanen
217984:204	Ahomäki, Luumäki	Konekiväärikorsu C408/409.	Tiina Mikkanen
217984:205	Junttola, Luumäki	Konekiväärikupupesäke C499.	Tiina Mikkanen
217984:206	Junttola, Luumäki	Konekivääri- ja majoituskorsu C406/407.	Tiina Mikkanen
217984:207	Junttola, Luumäki	Konekiväärikupukorsu C422.	Tiina Mikkanen
217984:208	Junttola, Luumäki	Tulenjohtokorsu F44. Kuvattu etelästä.	Tiina Mikkanen
217984:209	Jussinmäki, Luumäki	Konekiväärikorsu C419.	Tiina Mikkanen
217984:210	Jussinmäki, Luumäki	Konekiväärikorsu C402.	Tiina Mikkanen
217984:211	Ala-Askola, Luumäki	Teräspesäke 1337.	Tiina Mikkanen
217984:212	Ala-Askola, Luumäki	Teräspesäke 1337. Kuvattu kaakosta.	Tiina Mikkanen
217984:213	Ala-Askola, Luumäki	Konekiväärikorsu C418.	Tiina Mikkanen
217984:214	Husula, Luumäki	Majoituskorsu C1218.	Tiina Mikkanen
217984:215	Husula, Luumäki	Majoituskorsu 1218.	Tiina Mikkanen
217984:216	Husula, Luumäki	Tulenjohtokorsu 1320. Haarakaukoputken jalusta.	Tiina Mikkanen
217984:217	Husula, Luumäki	Tulenjohtokorsu 1320.	Tiina Mikkanen
217984:218	Husula, Luumäki	Tulenjohtokorsu 1320. Haarakaukoputken jalusta.	Tiina Mikkanen
217984:219	Husula, Luumäki	Tulenjohtokorsu 1320.	Tiina Mikkanen
217984:220	Askola, Luumäki	Teräspesäke 1338. Kuvattu etelästä.	Tiina Mikkanen
217984:221	Askola, Luumäki	Teräspesäke 1339. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
217984:222	Askola, Luumäki	Kaivantoeste. Kuvattu kaakosta.	Tiina Mikkanen
217984:223	Askola, Luumäki	Majoituskorsu C58.	Tiina Mikkanen
217984:224	Askola, Luumäki	Majoituskorsu C58.	Tiina Mikkanen
217984:225	Askola 2, Luumäki	Konekiväärikorsu C11.	Tiina Mikkanen
217984:226	Askola 2, Luumäki	Konekiväärikorsu C11.	Tiina Mikkanen
217984:227	Askola 2, Luumäki	Tykki- ja konekiväärikorsu C10.	Tiina Mikkanen
217984:228	Askola 2, Luumäki	Tykki- ja konekiväärikorsu C10. Tykki.	Tiina Mikkanen

217984:229	Askola 2, Luumäki	Tykki- ja konekiväärikorsu C10.	Tiina Mikkanen
217984:230	Askola 2, Luumäki	Tykki- ja konekiväärikorsu C10.	Tiina Mikkanen
217984:231	Askola 3, Luumäki	Majoituskorsu C113.	Tiina Mikkanen
217984:232	Askola 3, Luumäki	Majoituskorsu C113.	Tiina Mikkanen
217984:233	Askola 3, Luumäki	Konekiväärikorsu 60. Teksti korsun seinässä.	Tiina Mikkanen
217984:234	Askola 3, Luumäki	Konekiväärikorsu 60. Teksti korsun seinässä.	Tiina Mikkanen
217984:235	Tahvola, Luumäki	Numeroimaton konekiväärikorsu.	Tiina Mikkanen
217984:236	Tahvola, Luumäki	Rengaskorsu 3002. Kuvattu luoteesta.	Tiina Mikkanen
217984:237	Tahvola, Luumäki	Rengaskorsu 3002.	Tiina Mikkanen
217984:238	Käpylä, Luumäki	Konekiväärikorsu C604.	Tiina Mikkanen
217984:239	Käpylä, Luumäki	Konekiväärikupupesäke C398. Kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
217984:240	Käpylä, Luumäki	Konekiväärikupupesäke C399.	Tiina Mikkanen
217984:241	Käpylä, Luumäki	Konekiväärikupupesäke C399.	Tiina Mikkanen
217984:242	Käpylä, Luumäki	Konekiväärikupupesäke C399.	Tiina Mikkanen
217984:243	Huomola, Luumäki	Rengaskorsu 3003.	Tiina Mikkanen
217984:244	Huomola, Luumäki	Rengaskorsu 3003.	Tiina Mikkanen
217984:245	Huomola, Luumäki	Rengaskorsu 3003.	Tiina Mikkanen
217984:246	Likolahti, Luumäki	Konekiväärikorsu C602. Kuvattu kaakosta.	Tiina Mikkanen
217984:247	Syväsatama, Hamina	Majoitustunneli Hi1	John Lagerstedt
217984:248	Kärenkulma, Hamina	Majoitustunneli Hi13	Tiina Mikkanen
217984:249	Salmenkylä, Hamina	Majoituskorsu Hu13	John Lagerstedt
217984:250	Tuomala, Ruokolahti	Konekivääripesäke.	Markus Kankkunen
217984:251	Tuomala, Ruokolahti	Teksti aseseinässä 'Nostomies 1940'.	Markus Kankkunen
217984:252	Kasakkakallio, Ruokolahti	Majoituskorsun sänkyrekonstruktio.	Markus Kankkunen
217984:253	Palhoinniemi, Ruokolahti	Tykki- ja konekiväärikorsun 6 majoitustilat.	Markus Kankkunen
217984:255	Huussuo, Ruokolahti	Konekiväärikorsu 7.	Markus Kankkunen
217984:256	Saareksienvuori, Lappeenranta	Konekiväärikorsun 15 ampuma-aukko.	Tiina Mikkanen
217984:257	Simonmäki, Lappeenranta	Konekiväärikorsun 5/R betoninen kupu. Kuvattu koillisesta.	Tiina Mikkanen
217984:258	Simonmäki, Lappeenranta	Konekiväärikorsun 5/R varauloskäynti.	John Lagerstedt
217984:259	Simonmäki, Lappeenranta	Konekiväärikorsun 6/R sisäänkäynnissä on puinen hylly.	John Lagerstedt
217984:260	Simonmäki, Lappeenranta	Konekiväärikorsu 6/R.	John Lagerstedt
217984:261	Hautasenvuori, Lappeenranta	Tykki- ja konekiväärikorsun 4/R sisäänkäynti.	Tiina Mikkanen
217984:262	Hautasenvuori, Lappeenranta	Konekiväärikorsussa 2/R tikkaat konekiväärikupuun.	John Lagerstedt
217984:263	Hautasenvuori, Lappeenranta	Teräspesäke L2.	John Lagerstedt
217984:264	Lautsalmi, Lappeenranta	Pallokorsu 117. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
217984:265	Mäkelä, Lappeenranta	Kaivantoeste.	John Lagerstedt
217984:266	Mäkelä, Lappeenranta	Pallokorsu 144. Kuvattu idästä.	John Lagerstedt
217984:267	Kyyräharju, Lappeenranta	Pallokorsu 150. Kuvattu luoteesta.	Tiina Mikkanen
217984:268	Kyyräharju, Lappeenranta	Pallokorsu 153.	
217984:269	Rehvalahti, Lappeenranta	Pallokorsu 155.	Tiina Mikkanen
217984:270	Rehvalahti, Lappeenranta	Pallokorsut 155 ja 156.	John Lagerstedt
217984:271	Rehvalahti, Lappeenranta	Pallokorsu 161. Kuvattu pohjoisesta.	Tiina Mikkanen
217984:272	litiä, Lappeenranta	Pallokorsu 106. Kuvattu koillisesta.	Tiina Mikkanen
217984:273	litiä, Lappeenranta	Pallokorsu 100 sisältä, seinustassa kaminan paikka.	John Lagerstedt
217984:274	Saksanniemi, Lappeenranta	Konekiväärikorsun 139/900 oviaukko.	John Lagerstedt
217984:275	Saksanniemi, Lappeenranta	Konekiväärikorsun 86 naamioitu kupu.	Tiina Mikkanen

217984:276	Saksanniemi, Lappeenranta	Konekiväärrikorsu 86.	John Lagerstedt
217984:277	Saksanniemi, Lappeenranta	Konekiväärrikorsun 903 lähipuolustusaukko.	John Lagerstedt
217984:278	Rutola, Lappeenranta	Kivieste. Kuvattu pohjoisesta.	Tiina Mikkanen
217984:279	Rutola, Lappeenranta	Konekiväärrikorsun 131/143 majoitustila.	John Lagerstedt
217984:280	Rutola, Lappeenranta	Konekiväärrikorsu 131/143.	Tiina Mikkanen
217984:281	Rutola, Lappeenranta	Konekiväärrikorsun 131/143 toinen sisäänkäynti.	Tiina Mikkanen
217984:282	Rutola, Lappeenranta	Konekiväärrikorsun 131/143 sisäänkäynti.	John Lagerstedt
217984:283	Muntero, Lappeenranta	Konekiväärrikorsun 18 ampuma-aukko.	John Lagerstedt
217984:284	Toivola, Lappeenranta	Konekiväärrikorsun 20 ampuma- ja tähytysaukot.	John Lagerstedt
217984:285	Toivola, Lappeenranta	Konekiväärrikorsun 79 tähytyskuilu.	John Lagerstedt
217984:286	Toivola, Lappeenranta	Konekiväärrikorsun 79 tähytyskuilu ulkoa.	John Lagerstedt
217984:287	Kallioinen, Lappeenranta	Pallokorsun 172 savu- ja ilmastointihormit.	John Lagerstedt
217984:288	Kallioinen, Lappeenranta	Konekiväärrikorsun 902 ampuma- ja tähytysaukko. Kuvattu pohjoisesta.	Tiina Mikkanen
217984:289	Kallioinen, Lappeenranta	Konekiväärrikorsu 902.	Tiina Mikkanen
217984:290	Märkälä, Lappeenranta	Konekiväärrikorsun 22a/22 yhdyshauta ja oviaukko.	John Lagerstedt
217984:291	Märkälä, Lappeenranta	Konekiväärrikorsun 22a/22 ampuma- ja tähytysaukot.	Tiina Mikkanen
217984:292	Mäntylä, Lappeenranta	Konekiväärrikorsu 23.	Tiina Mikkanen
217984:293	Mäntylä, Lappeenranta	Konekiväärrikorsu 24.	Tiina Mikkanen
217984:294	Skinnarila, Lappeenranta	Pallokorsu 179.	Tiina Mikkanen
217984:295	Skinnarila, Lappeenranta	Pallokorsu 180.	Tiina Mikkanen
217984:296	Skinnarila, Lappeenranta	Tykki- ja konekiväärrikorsun 25 ampuma-aukot.	Tiina Mikkanen
217984:297	Skinnarila, Lappeenranta	Korsun 25 teräskupu.	John Lagerstedt
217984:298	Skinnarila, Lappeenranta	Pallokorsu 182.	John Lagerstedt
217984:299	Voisalmi, Lappeenranta	Kivieste ja estemuuri.	John Lagerstedt
217984:300	Voisalmi, Lappeenranta	Konekiväärrikorsun 5 ampuma-aukko ja ampumasektori.	John Lagerstedt
217984:301	Voisalmi, Lappeenranta	Konekiväärrikorsun 5 katolla olevat kenttälinoitteet.	Tiina Mikkanen
217984:302	Voisalmi, Lappeenranta	Konekiväärrikorsun 5 katolla olevat kenttälinoitteet. Kuvattu kaakosta.	Tiina Mikkanen
217984:303	Tuosa, Lappeenranta	Taisteluhautaa, jossa on ampumapesäkkeitä. Kuvattu pohjoisesta.	Tiina Mikkanen
217984:304	Tuosa, Lappeenranta	Mahdollisesti kaapelikomero.	Tiina Mikkanen
217984:305	Tuosa, Lappeenranta	Kallioon louhittu korsun kuoppa.	John Lagerstedt
217984:306	Juvola, Lemi	Tykkiaseman 2 oviaukko.	Tiina Mikkanen
217984:307	Juvola, Lemi	Tykkiasema 4.	John Lagerstedt
217984:308	Juvola, Lemi	Tykkiasema 4, ammustarvike varasto.	Tiina Mikkanen
217984:309	Penttimäki, Lemi	Pallokorsu 134. Kuvattu pohjoisesta.	Tiina Mikkanen
217984:310	Tuomela, Lemi	Pallokorsu 126.	John Lagerstedt
217984:311	Ylä-Nuppola, Lemi	Kenttälinoitteita.	Tiina Mikkanen
217984:312	Puumalansalmen linnoitteet 1, Puumala	Korsun 4 ampuma-aukko ja -sektori.	John Lagerstedt
217984:313	Puumalansalmen linnoitteet 1, Puumala	Korsun 4 hella ja raitisilmaputket.	Markus Kankkunen
217984:314	Puumalansalmen linnoitteet 2, Puumala	Betoninen jalusta.	Markus Kankkunen
217984:315	Puumalansalmen linnoitteet 2, Puumala	Korsun 3 tähytysaukko.	Markus Kankkunen
217984:316	Puumalansalmen linnoitteet 3, Puumala	Korsun 6-7 oviaukko.	John Lagerstedt
217984:317	Puumalansalmen linnoitteet 3, Puumala	Korsu 6-7.	Markus Kankkunen
217984:318	Puumalansalmen linnoitteet 3, Puumala	Korsun 6-7 panssaritorjuntakiväärin ampumakammio.	Markus Kankkunen

217984:319	Puumalansalmen linnoitteet 3, Puumala	Korsun 6-7 ampuma-aukko. Kuvattu luoteesta.	Markus Kankkunen
217984:320	Puumalansalmen linnoitteet 4, Puumala	Korsun 9 ampuma- ja tähytysaukot.	John Lagerstedt
217984:321	Puumalansalmen linnoitteet 5, Puumala	Konekiväärrikorsu 13.	John Lagerstedt
217984:322	Sarsuinmäki, Sulkava	Tykkipatteri 306/1.	John Lagerstedt
217984:323	Sarsuinmäki, Sulkava	Tykkipatteri 306/1 tykinjalusta.	E. Kankkunen
217984:324	Sarsuinmäki, Sulkava	Tykkipatteri 306/1.	John Lagerstedt
217984:325	Tialanmäki, Sulkava	Korsu 53.	John Lagerstedt
217984:326	Tialanmäki, Sulkava	Korsu 53.	John Lagerstedt
217984:327	Särkijärvi, Punkaharju	Kivieste. Kuvattu koillisesta.	Markus Kankkunen
217984:329	Soidinsuonmäki, Punkaharju	Estemuuri. Kuvattu pohjoisesta.	Markus Kankkunen
217984:330	Kuikonniemi, Punkaharju	Rekonstruoitua taisteluhautaa.	Markus Kankkunen
217984:331	Sikolamminmäki, Punkaharju	Estemuuri.	John Lagerstedt
217984:332	Punkkerimäki, Kerimäki	Tykkiaseman A tykinjalusta.	Markus Kankkunen
217984:333	Punkkerimäki, Kerimäki	Tykkiaseman A ammusvarasto.	Markus Kankkunen
217984:334	Mäntylän linnoitteet, Kerimäki	Majoitustunnelin 51 oviaukko.	John Lagerstedt
217984:335	Mäntylän linnoitteet, Kerimäki	Konekiväärrikorsun 50 kaivo.	John Lagerstedt
217984:336	Mäntylän linnoitteet, Kerimäki	Konekiväärrikorsun 45 teräksisen tähytyskuvun sulkurengas ja tähytysaukko.	John Lagerstedt
217984:337	Mäntylän linnoitteet, Kerimäki	Konekiväärrikorsun 201 konekiväärrikupu.	Markus Kankkunen
217984:338	Raikuun linnoitteet, Kerimäki	Kiviestemuuri. Kuvattu lounaasta.	Markus Kankkunen
217984:339	Raikuun linnoitteet, Kerimäki	Kiviestemuuri.	John Lagerstedt
217984:340	Raikuun linnoitteet, Kerimäki	Kiviestemuuri.	John Lagerstedt
217984:341	Salmenmäki, Kerimäki	Konekiväärrikorsun 65 periskoopin suojaputki.	John Lagerstedt
217984:342	Salmenmäki, Kerimäki	Konekiväärrikorsun 63 ampuma-aukko.	John Lagerstedt
217984:343	Salmenmäki, Kerimäki	Konekiväärrikorsun 64 ilmastointiputken sulkuventtiili.	John Lagerstedt
217984:344	Marjala, Joensuu	Konekiväärrikorsu 1, Marjalan bunkkerimuseo.	John Lagerstedt
217984:345	Marjala, Joensuu	Konekiväärrikorsun 2 ampuma-aukko. Kuvattu pohjoisesta	Markus Kankkunen
217984:346	Marjala, Joensuu	Konekiväärrikorsu 3.	Markus Kankkunen
217984:347	Marjala, Joensuu	Taisteluhauta rekonstruktio.	Markus Kankkunen
217984:348	Riihisärkkä, Joensuu	Kivilouhos.	Markus Kankkunen
217984:349	Riihisärkkä, Joensuu	Kivilouhos.	Markus Kankkunen
217984:350	Koreikkosärkät, Joensuu	Kivieste.	John Lagerstedt
217984:351	Harpatti, Joensuu	Kivieste.	Markus Kankkunen
217984:352	Tannilanvaara, Joensuu	Tykkiasema.	Markus Kankkunen
217984:353	Uuronsuo, Kontiolahti	Kivieste.	John Lagerstedt
217984:354	Uuronsuo, Kontiolahti	Kivieste.	John Lagerstedt
217984:355	Muuntajanmaasto, Kontiolahti	Taisteluhauta.	John Lagerstedt
217984:356	Muuntajanmaasto, Kontiolahti	Ampumasyvännys.	John Lagerstedt
217984:357	Muuntajanmaasto, Kontiolahti	Kivieste.	John Lagerstedt
217984:358	Uuro, Kontiolahti	Panssarivaunun kaivantoeeste.	John Lagerstedt
217984:359	Kanavanranta, Kontiolahti	Kivieste.	John Lagerstedt
217984:360	Kanavanranta, Kontiolahti	Taisteluhauta.	John Lagerstedt
217984:361	Kanavanranta, Kontiolahti	Tuliasema.	Markus Kankkunen
217984:362	Hietalahti, Kontiolahti	Teräskupuasema 1. Keskiraskas konekiväärrikupu mallia 1943.	Markus Kankkunen
217984:363	Hietalahti, Kontiolahti	Teräskupuaseman 1 puurakenteet yhdysseudassa.	Markus Kankkunen

217984:364	Hietalahti, Kontiolahti	Teräskupuasema 1. Keskiraskas konekiväärikupu mallia 1943.	Markus Kankkunen
217984:365	Hietalahti, Kontiolahti	Teräskupuasema 3-6. Keskiraskas konekiväärikupu mallia 1943.	John Lagerstedt
217984:366	Huhmarisvaara, Polvijärvi	Tykkiasema. Museotykki on 152 mm Canet-tykki.	Markus Kankkunen
217984:367	Huhmarisvaara, Polvijärvi	Tykkiasema.	Markus Kankkunen
217984:368	Petraniemi, Ilomantsi	Entisöity kenttälinoitettu majoituskorsu.	Markus Kankkunen
217984:369	Petraniemi, Ilomantsi	Kenttälinoitettu majoituskorsu.	Markus Kankkunen
217984:370	Petraniemi, Ilomantsi	Rekonstruoitu taisteluhauta ja ampumapesäke.	John Lagerstedt
217984:371	Oinassalmi, Ilomantsi	Entisöity kenttälinoitettu konekivääripesäkkeen ampuma-aukko.	John Lagerstedt
217984:372	Oinassalmi, Ilomantsi	Tuliaseman kuoppa.	Markus Kankkunen
217984:373	Oinassalmi, Ilomantsi	Suojavalli.	Markus Kankkunen
217984:374	Kaatiolampi, Ilomantsi	Kenttälinoitteen jäännökset.	John Lagerstedt
217984:375	Kaatiolampi, Ilomantsi	Mahdollisesti Neuvostoliiton joukkojen rakentama linnoite.	John Lagerstedt
217984:376	Kaatiolampi, Ilomantsi	Kaatiolampi, panssarivaunun este.	John Lagerstedt
217984:377	Sonkaja, Ilomantsi	Kivieste.	Markus Kankkunen
217984:378	Peikaloniempi, Ilomantsi	Ampumakuoppa.	John Lagerstedt
217984:379	Puistola, Kemijärvi	Maahan uponneita estekiviä.	Markus Kankkunen
217984:380	Joutsijärvi, Kemijärvi	Konekiväärikorsu 6. Kuvattu etelästä.	Markus Kankkunen
217984:381	Joutsijärvi, Kemijärvi	Majoituskorsun 36 tähytyskupu ja penkki.	Markus Kankkunen
217984:382	Joutsijärvi, Kemijärvi	Majoituskorsun 36 periskooppikupu.	John Lagerstedt
217984:383	Joutsijärvi, Kemijärvi	Majoituskorsu 32. Kuvattu lännestä.	Markus Kankkunen
217984:384	Joutsijärvi, Kemijärvi	Majoituskorsun 21 sisäänkäynti. Kuvattu kaakosta.	Markus Kankkunen
217984:385	Joutsijärvi, Kemijärvi	Tulenjohtookorsun 56 oviaukko. Kuvattu lounaasta.	Markus Kankkunen
217984:386	Siltakangas, Kemijärvi	Keskeneräisen majoituskorsun kaivo ja kivivalli.	Markus Kankkunen
217984:387	Siltakangas, Kemijärvi	Talvisodan aikainen taisteluhauta.	Markus Kankkunen
217984:388	Porttoaapa, Salla	Avoin kahden konekiväärin rekonstruoitu asema.	Markus Kankkunen
217984:389	Porttoaapa, Salla	Taisteluhauta.	Markus Kankkunen
217984:390	Kirkonkylä, Salla	Sisäänkäynti majoituskorsuun nro 23.	Markus Kankkunen
217984:391	Kirkonkylä, Salla	Majoituskorsun laverit.	Markus Kankkunen
217984:392	Kirkonkylä, Salla	Kivieste.	John Lagerstedt
217984:393	Kirkonkylä, Salla	Panssariesteet.	Markus Kankkunen
217984:394	Hotakka-aapa, Salla	Konekivääriasema.	Markus Kankkunen
217984:395	Hotakka-aapa, Salla	Sotaromua.	Markus Kankkunen
217984:396	Hotakka-aapa, Salla	Ampumakuoppa.	John Lagerstedt
217984:397	Kukkura, Salla	Ampumapesäkkeet taisteluhaudassa.	Markus Kankkunen
217984:398	Kukkura, Salla	Taisteluhauta.	Markus Kankkunen
217984:399	Saija, Salla	Kenttälinoitteita.	John Lagerstedt
217984:400	Sotaharju, Salla	Kivieste.	Markus Kankkunen
217984:401	Isosarvilampi, Savukoski	Entisöity vartiopesäke.	Markus Kankkunen
217984:402	Isosarvilampi, Savukoski	Kivieste ja pitkospuut retkeilijöille.	Markus Kankkunen
217984:403	Isosarvilampi, Savukoski	Saksalaisten tukikohta.	John Lagerstedt
217984:404	Aukiapalo, Savukoski	Kenttälinoitettu konekiväärikorsu. Kuvattu idästä.	Markus Kankkunen
DG2382:1	Klamila, Virolahti	Klamilan tykkipatterit 2 kaakosta.	Tiina Mikkonen
DG2382:2	Klamila, Virolahti	Klamilan tykkipatterit 2. Tykin jalusta.	Tiina Mikkonen
DG2382:3	Klamila, Virolahti	Klamilan tykkipatterit 2.	Tiina Mikkonen
DG2383:1	Pajulahden linnoitteet, Virolahti	Pallokorsun 1816 tähytyskuilu.	Tiina Mikkonen

DG2384:1	Ojala, Virolahti	Pallokorsut 1831 ja 1844 lännestä.	Tiina Mikkanen
DG2385:1	Peltola, Virolahti	Pallokorsu 1840, jossa tähystyskuilu.	Tiina Mikkanen
DG2386:1	Sikovuori, Virolahti	Pallokorsu 1874 etelästä.	Tiina Mikkanen
DG2387:1	Kivelän linnoitteet, Virolahti	Pallokorsu 1902, kuvattu kaakosta.	Tiina Mikkanen
DG2388:1	Sivinrasinkangas, Virolahti	Pallokorsu 1934, kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
DG2389:1	Soukionvuori, Virolahti	Pallokorsut 1942 ja 1943, kuvattu idästä.	Tiina Mikkanen
DG2390:1	Hämeenkylässä linnoitteet, Virolahti	Teräspesäke 1216, kuvattu koilliseen.	Tiina Mikkanen
DG2391:1	Hellän linnoitteet, Virolahti	Pallokorsu 1244, kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
DG2392:1	Haapavuori, Virolahti	Pallokorsu 1252, kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
DG2393:1	Kuokanmäen linnoitteet, Virolahti	Korsu C:n ampuma-aukko. Kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
DG2394:1	Haapavuori, Virolahti	Teräspesäke 1338, kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
DG2395:1	Kiiskilä, Virolahti	Pallokorsu 1433, kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
DG2425:1	Riihimäki, Miehikkälä	Konekiväärikorsun 307 vuoden 1940 mallinen tähystyskupu naamiomaalattuna.	Tiina Mikkanen
DG2425:2	Riihimäki, Miehikkälä	Korsun 308 panssaritorjuntakiväärin ampumakammio.	Tiina Mikkanen
DG2425:3	Riihimäki, Miehikkälä	Panssaritykki- ja konekiväärikorsu 352 sisäänkäynti. Kuvattu kaakkoon.	Tiina Mikkanen
DG2426:1	Hyyhmävuori, Miehikkälä	T:n muotoinen ampumapesäke ja kivieste.	Tiina Mikkanen
DG2426:2	Hyyhmävuori, Miehikkälä	Korsun 310/443 sisäänkäynti, johon johtaa taistelu- ja yhdyshaudat. Kuvattu kaakkoon.	Tiina Mikkanen
DG2426:3	Hyyhmävuori, Miehikkälä	Konekiväärikorsun 310/443 kupu, mallia 1941 raskas. Kuvattu kaakkoon.	Tiina Mikkanen
DG2427:1	Laajanpohja, Miehikkälä	Kaivantoeste, kuvattu lounaaseen.	Tiina Mikkanen
DG2427:2	Laajanpohja, Miehikkälä	Konekiväärikorsun 329 majoitustila 20 hengelle.	Tiina Mikkanen
DG2436:1	Vuolteenkoski, Miehikkälä	Konekiväärikupukorsun 252 kupu, mallia 1940 kevyt. Luoteeseen.	Tiina Mikkanen
DG2436:2	Vuolteenkoski, Miehikkälä	Konekiväärikorsun 303 majoitustila 20 hengelle.	Tiina Mikkanen
DG2436:3	Vuolteenkoski, Miehikkälä	Majoituskorsun 303 naamiomaton 1940 mallinen tähystyskupu. Kuvattu pohjoiseen.	Tiina Mikkanen
DG2436:4	Vuolteenkoski, Miehikkälä	Konekiväärikorsun 304 betoninen salaojan tarkastuskaivo.	Tiina Mikkanen
DG2436:5	Vuolteenkoski, Miehikkälä	Konekiväärikorsun 304 naamiomaton aseseinä.	Tiina Mikkanen
DG2444:1	Salpalinja-museo, Miehikkälä	Betonisia estekiviä. Kuvattu länteen.	Tiina Mikkanen
DG2444:2	Salpalinja-museo, Miehikkälä	Tykki- ja konekiväärikorsun 318 tykin ampuma-aukon suojaluukut.	Tiina Mikkanen
DG2444:3	Salpalinja-museo, Miehikkälä	Tykki- ja konekiväärikorsun 318 tykin ampumakammio.	Tiina Mikkanen
DG2444:4	Salpalinja-museo, Miehikkälä	Tykki- ja konekiväärikorsu 318. Kuvattu länteen.	Tiina Mikkanen
DG2444:5	Salpalinja-museo, Miehikkälä	Majoituskorsun 319 keittiösyvennys.	Tiina Mikkanen
DG2444:6	Salpalinja-museo, Miehikkälä	Korsun 322 katolta puuttuu kivitäyttö.	Tiina Mikkanen
DG2444:7	Salpalinja-museo, Miehikkälä	Tulenjohtokorsun 385 majoitustila on muutettu kokoustilaksi.	Tiina Mikkanen
DG2445:1	Silakkakalliot, Miehikkälä	Korsun 379 majoitustila.	Tiina Mikkanen
DG2446:1	Härkämäki, Miehikkälä	Korsun 311/348 ampumakammio.	Tiina Mikkanen
DG2446:2	Härkämäki, Miehikkälä	Korsun 387 sisäänkäynti. Kuvattu koilliseen.	Tiina Mikkanen
DG2446:3	Härkämäki, Miehikkälä	Tulenjohtopesäkkeen 572 katossa oleva tähystysluuku. Kuvattu pohjoiseen.	Tiina Mikkanen
DG2446:4	Härkämäki, Miehikkälä	Tulenjohtopesäkkeen 573 katon tähystysluuku.	Tiina Mikkanen
DG2447:1	Niemi, Miehikkälä	Korsu 337.	Tiina Mikkanen
DG2447:2	Niemi, Miehikkälä		340 Tiina Mikkanen
DG2477:1	Saunalehdonkangas, Miehikkälä	Konekiväärikorsun 358 aseseinä ja kupu. Kuvattu lounaaseen.	Tiina Mikkanen
DG2478:1	Suuri Pahalampi, Miehikkälä	Majoituskorsun 412 yhdyshautaa ja sisäänkäynti. Kuvattu koilliseen.	Tiina Mikkanen
DG2479:1	Salmilampi, Miehikkälä	Konekiväärikorsun 369 majoitustilassa antennien paikat.	Tiina Mikkanen

DG2479:2	Salmilampi, Miehikkälä	Korsun 371 konekiväärikupu.	Tiina Mikkanen
DG2480:1	Orjansaarensuo, Miehikkälä	Korsu 374	Tiina Mikkanen
DG2481:1	Juurikkojärvi, Miehikkälä	Konekiväärikorsun 365 sisäänkäynti. Katolla naamioitu kupu.	Tiina Mikkanen
DG2482:1	Saivikkalan linnoitteet, Miehikkälä	Pallokorsu 641 jäänyt risteyksen alle. Kuvattu itään.	Tiina Mikkanen
DG2482:2	Saivikkalan linnoitteet, Miehikkälä	Pallokorsu 644. Kuvattu pohjoiseen.	Tiina Mikkanen
DG2483:1	Tiaiskorvenmäki, Miehikkälä	Betoninen tuliasema ja suojatila. Kuvattu kaakkoon.	John Lagerstedt
DG2484:1	Syvä Valkjärvi, Lappeenranta	Konekiväärikorsun B464 konekiväärikammion aseseinä.	Tiina Mikkanen
DG2484:2	Syvä Valkjärvi, Lappeenranta	Konekiväärikorsun B464 konekiväärikupu.	Tiina Mikkanen
DG2485:1	Valkjärvenkangas, Lappeenranta	Viitta korsulle 193 tehty 1950-luvulla. Kuvattu itään.	Tiina Mikkanen
DG2485:2	Valkjärvenkangas, Lappeenranta	Tykki- ja konekiväärikorsun B186 aseseinät. Kuvattu etelään.	Tiina Mikkanen
DG2485:3	Valkjärvenkangas, Lappeenranta	Majoituskorsun B404 sisäänkäynti. Kuvattu kaakkoon.	Tiina Mikkanen
DG2485:4	Valkjärvenkangas, Lappeenranta	Korsussa B410 on sisäänkäynnit kahteen konekiväärikupuun.	Tiina Mikkanen
DG2485:5	Valkjärvenkangas, Lappeenranta	Tulenjohtokorsu F3. Kuvattu kaakkoon.	Tiina Mikkanen
DG2485:6	Valkjärvenkangas, Lappeenranta	Tulenjohtokorsun F3 periskoopin suojauputki.	Tiina Mikkanen
DG2486:1	Hostikka, Lappeenranta	Taisteluhautaa konekiväärikorsun B.175 luona.	Tiina Mikkanen
DG2486:2	Hostikka, Lappeenranta	Sisäänkäynti tulenjohtotunneliin B.166.	Tiina Mikkanen
DG2486:3	Hostikka, Lappeenranta	Tulenjohtotunnelin B.166 uloskäynti.	Tiina Mikkanen
DG2486:4	Hostikka, Lappeenranta	Konekiväärikorsun B.167 aseseinä. Kuvattu luoteeseen.	Tiina Mikkanen
DG2486:5	Hostikka, Lappeenranta	Konekiväärikupupesäkkeen B.402 sisäänkäynti. Kuvattu itään.	Tiina Mikkanen
DG2487:1	Ihaksela, Lappeenranta	Tykki- ja konekiväärikorsun B.132 konekiväärikammio.	Tiina Mikkanen
DG2487:2	Ihaksela, Lappeenranta	Tykki- ja konekiväärikorsun B.415 kivillä tukittu va-rauloskäynti tykkikammiossa.	Tiina Mikkanen
DG2487:3	Ihaksela, Lappeenranta	Konekiväärikorsun B.417 keittiösyvennys.	Tiina Mikkanen
DG2488:1	Kirppu, Lappeenranta	Konekiväärikorsu B.303. Kuvattu kaakkoon.	Tiina Mikkanen
DG2488:2	Kirppu, Lappeenranta	Tulenjohtotunneli B.304.	Tiina Mikkanen
DG2490:1	Mustaksenlampi, Lappeenranta	Konekiväärikorsun B.27 sisäänkäynti.	Tiina Mikkanen
DG2491:1	Etu-Kälvelä, Lappeenranta	Kivieste. Kuvattu lounaaseen.	Tiina Mikkanen
DG2494:1	Kukkola, Lappeenranta	Teräspesäke L7 mallia BT-2. Kuvattu länteen.	Tiina Mikkanen
DG2495:1	Kotaniemi, Lappeenranta	Tulenjohtokorsu 149.	Tiina Mikkanen
DG2500:1	Ruohosaari, Lappeenranta	Tulenjohtokorsu 154. Kuvattu kaakkoon.	Tiina Mikkanen
DG2500:2	Ruohosaaren linnoitteet, Lappeenranta	Tulenjohtokorsun 154 tulenjohtokuilu.	Tiina Mikkanen
DG2500:3	Ruohosaaren linnoitteet, Lappeenranta	Tykkivasikkakorsu 907a. Kuvattu pohjoiseen.	Tiina Mikkanen
DG2500:4	Ruohosaaren linnoitteet, Lappeenranta	Tykkivasikkakorsun 907a tykin ampuma-aukko.	Tiina Mikkanen
DG2500:5	Ruohosaaren linnoitteet, Lappeenranta	Konekivääri- ja tykkivasikkakorsun 908 keskeneräinen aseseinä.	Tiina Mikkanen
DG2524:1	Naurissaari, Lappeenranta	Tykki- ja konekiväärikorsun 1 tykin ampumakammio.	Tiina Mikkanen
DG2524:2	Naurissaari, Lappeenranta	Tykki- ja konekiväärikorsun 1 kivillä naamioitu aseseinä. Kuvattu koilliseen.	Tiina Mikkanen
DG2524:3	Naurissaari, Lappeenranta	Tykki- ja konekiväärikorsun 1 naamioitu kupu. Kuvattu koilliseen.	Tiina Mikkanen
DG2528:1	Häränojan kangas, Lappeenranta	Korsun kuoppa. Kuvattu länteen.	Tiina Mikkanen
DG2532:1	Alatalo, Lappeenranta	Teräspesäke L3, mallia BT-5. Kuvattu koilliseen.	Tiina Mikkanen
DG2533:1	Peräkylä, Lemi	Korsun 101/5 sisäovet puuttuvat.	Tiina Mikkanen
DG2533:2	Peräkylä, Lemi	Korsun 101/5 sisäänkäynti.	Tiina Mikkanen
DG2534:1	Kärmeniemi, Lemi	Tykkiasema 2. Kuvattu kaakkoon.	Tiina Mikkanen
DG2534:2	Kärmeniemi, Lemi	Tykkiaseman 2, tykkikehä.	Tiina Mikkanen
DG2534:3	Kärmeniemi, Lemi	Tykkiasema 2.	Tiina Mikkanen

DG2535:1	Saimaanharju, Taipalsaari	Komentokorsun 104/7 sisäänkäynti. Kuvattu etelään.	Tiina Mikkanen
DG2535:2	Saimaanharju, Taipalsaari	Komentokorsu 104/7.	Tiina Mikkanen
DG2535:3	Saimaanharju, Taipalsaari	Komentokorsu 104/8. Kuvattu luoteeseen.	Tiina Mikkanen
DG2538:1	Vaivionkangas, Taipalsaari	Kenttälainoitettu tykkiasema. Kuvattu koilliseen.	Tiina Mikkanen
DG2538:2	Vaivionkangas, Taipalsaari	Kenttälainoitettu tykkiasema. Kuvattu pohjoiseen.	Tiina Mikkanen
DG2541:1	Lopsanmäki, Luumäki	Kaivantoeste, jonka pohjalla on kivieste. Kuvattu koilliseen.	Tiina Mikkanen
DG2541:2	Lopsanmäki, Luumäki	Korsun Pu 201 sisäänkäynti. Kuvattu kaakkoon.	Tiina Mikkanen
DG2541:3	Lopsanmäki, Luumäki	Koerakennelma, kuvattu luoteeseen.	Tiina Mikkanen
DG2542:1	Haisevasuo, Luumäki	Korsun 1 majoitustila.	Tiina Mikkanen
DG2542:2	Haisevasuo, Luumäki	Korsun 2 sisäänkäynti. Kuvattu etelään.	Tiina Mikkanen
DG2543:1	Pätärilä, Luumäki	Korsun 1 sisäänkäynti etelästä kuvattuna.	Tiina Mikkanen
DG2543:2	Pätärilä, Luumäki	Korsu 1.	Tiina Mikkanen
DG2544:1	Mustaksensuo, Luumäki	Piikkilankaesteen tolppa.	John Lagerstedt
DG2544:2	Mustaksensuo, Luumäki	Piikkilankaeste.	John Lagerstedt
DG2544:3	Mustaksensuo, Luumäki	Korsun B5 kaksi ilmanvaihtokojeen betonista jalustaa.	Tiina Mikkanen
DG2544:4	Mustaksensuo, Luumäki	Korsun B8 lähipuolustuksen ampuma-aukko, lattiassa korsun kokoojakaivo.	Tiina Mikkanen
DG2545:1	Kaltsenkangas, Luumäki	Korsun A202 puhdistushuone ja varauloskäytävä.	Tiina Mikkanen
DG2545:2	Kaltsenkangas, Luumäki	Korsun A202 tähytyskupu lounaasta.	Tiina Mikkanen
DG2546:1	Kinnari, Luumäki	Konekiväärikorsun A210 konekivääriavasikka.	Tiina Mikkanen
DG2546:2	Kinnari, Luumäki	Konekiväärikorsun A210 konekivääriavasikka, seinässä vesisäiliön kiinnitysraudat.	Tiina Mikkanen
DG2546:3	Kinnari, Luumäki	Tykki- ja konekiväärikorsun A.308 akustiikkalevyjen kiinnitysraudat.	Tiina Mikkanen
DG2547:1	Takasenvuori, Luumäki	Konekiväärikorsun A.501 sisäänkäynti.	Tiina Mikkanen
DG2547:2	Takasenvuori, Luumäki	Hyökkäysvaunutori 1353, kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
DG2548:1	Niemihokansuo, Luumäki	Hyökkäysvaunutori 1351, kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
DG2549:1	Orkola, Luumäki	Konekiväärikorsun C.25 ampuma-aukko kaakosta.	Tiina Mikkanen
DG2550:1	Haudankylä, Luumäki	Kaivantoeste idästä.	Tiina Mikkanen
DG2551:1	Parkkisaari, Luumäki	Konekiväärikorsun C.581 naamioitu aseseinä.	Tiina Mikkanen
DG2552:1	Petäjäsaari, Luumäki	Tuliasema, kuvattu etelästä.	Tiina Mikkanen
DG2552:2	Petäjäsaari, Luumäki	Konekiväärikorsun 580a sisäänkäynti. Kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
DG2553:1	Suntio, Luumäki	Korsun 303-304 sisäänkäynti, seinässä on ilmastointiritilä ja käsikranaatin pudotusputki.	Tiina Mikkanen
DG2553:2	Suntio, Luumäki	Betonimyllyn jalusta, kuvattu luoteeseen.	Tiina Mikkanen
DG2554:1	Lonkaharju, Ruokolahti	Kivieste, kuvattu pohjoiseen.	Tiina Mikkanen
DG2555:1	Purnunvuori, Savonlinna	Tykkiaseman 402/1 museotykki Maija 152/45C, kuvattu länteen.	Tiina Mikkanen
DG2555:2	Purnunvuori, Savonlinna	Tykkiasema 402/2, kuvattu luoteeseen.	Tiina Mikkanen
DG2556:1	Ruutanalampi, Kitee	Kivieste koillisesta.	Tiina Mikkanen
DG2557:1	Reijola, Rääkkylä	Tuliasema, kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
DG2558:1	Simola, Tohmajärvi	Kivieste, kuvattu etelästä.	Tiina Mikkanen
DG2574:1	Lossilahti, Joensuu	Taisteluhauta	John Lagerstedt
DG2575:1	Viisikko, Lieksa	Taisteluhauta, kuvattu kaakosta.	Tiina Mikkanen
DG2576:1	Hatunkylä, Lieksa	Entisöity rinneleikkaus.	John Lagerstedt
DG2577:1	Vilponlammit, Lieksa	Majoituskorsun oviaukko.	John Lagerstedt
DG2578:1	Valkealammin kangas, Lieksa	Korsu, kuvattu etelästä.	Tiina Mikkanen
DG2579:1	Valkealampi, Lieksa	Linnoittamiseen liittyvä tie. Vasemmalla korsu.	John Lagerstedt
DG2580:1	Kaatiinlampi, Lieksa	Piikkilankaesteen tolpat.	John Lagerstedt

DG2581:1	Törisevänlammit, Lieksa	Konekivääriasema.	Tiina Mikkanen
DG2582:1	Korsukangas, Lieksa	Kivieste.	John Lagerstedt
DG2583:1	Vornosenvaara, Lieksa	Korsun 1 ampumakammio.	John Lagerstedt
DG2583:2	Vornosenvaara, Lieksa	Korsun 1 ampuma-aukot, kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
DG2583:3	Vornosenvaara, Lieksa	Korsun 2 ampuma-aukko, kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
DG2584:1	Änäkäinen, Lieksa	Entisöity taisteluhauta.	John Lagerstedt
DG2586:1	Pohjoispää, Nurmes	Entisöity tulasema, kuvattu etelästä.	Tiina Mikkanen
DG2587:1	Saunajärvi, Kuhmo	Majoituskursu.	John Lagerstedt
DG2588:1	Jyrkänkangas, Kuhmo	Entisöity rinneleikkaus ja silta.	John Lagerstedt
DG2589:1	Mäntymäki, Kuhmo	Tykkiasema.	John Lagerstedt
DG2590:1	Värjänsalmi, Suomussalmi	Kivieste ja piikkilankaesteen tolpat.	John Lagerstedt
DG2591:1	Kuivassalmi, Suomussalmi	Ampumapesäke lännestä.	Tiina Mikkanen
DG2592:1	Alajärvi, Suomussalmi	Tunkio taisteluhaudassa, kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
DG2593:1	Peranka, Suomussalmi	Konekivääriasema.	John Lagerstedt
DG2594:1	Maaselänlahti, Kuusamo	Korsu 5.	John Lagerstedt
DG2595:1	Koiraharjun linnoitteet, Kuusamo	Räjätetty korsu 4.	Tiina Mikkanen
DG2596:1	Korentokangas, Kuusamo	Räjätetty korsu 12, kuvattu etelästä.	Tiina Mikkanen
DG2597:1	Saapunki, Kuusamo	Korsu 191, kuvattu etelästä.	Tiina Mikkanen
DG2598:1	Saarisuo, Kuusamo	Tuhottu korsu 25, kuvattu lounaasta.	Tiina Mikkanen
DG2599:1	Autioaho, Kuusamo	Tuhottu korsu 33, kuvattu kaakosta.	Tiina Mikkanen
DG2600:1	Ikkunusjoki, Kuusamo	Räjätetty korsu 36.	John Lagerstedt
DG2601:1	Tuovila, Kuusamo	Räjätetyn korsun 42 kupu ja osa kattoa.	John Lagerstedt
DG2602:1	Pikku-Nissi, Kuusamo	Korsun 217 kaivo.	Tiina Mikkanen
DG2604:1	Kiutaköngäs, Kuusamo	Entisöity tulasema, kuvattu kaakosta.	Tiina Mikkanen
DG2605:1	Husula, Hamina	Korsun Hu20 oviaukko. Kuvattu pohjoisesta.	Tiina Mikkanen
DG2606:1	Pyöli, Hamina	Estekivilouhos, kuvattu lännestä.	Tiina Mikkanen
DG2607:1	Suurisuo, Hamina	Kivieste. Kuvattu luoteesta.	Tiina Mikkanen
DG2608:1	Venäjänvuori, Hamina	Kallioon louhittu taisteluhauta.	John Lagerstedt
DG2609:1	Mäkirinne, Kouvola	Kivieste.	John Lagerstedt

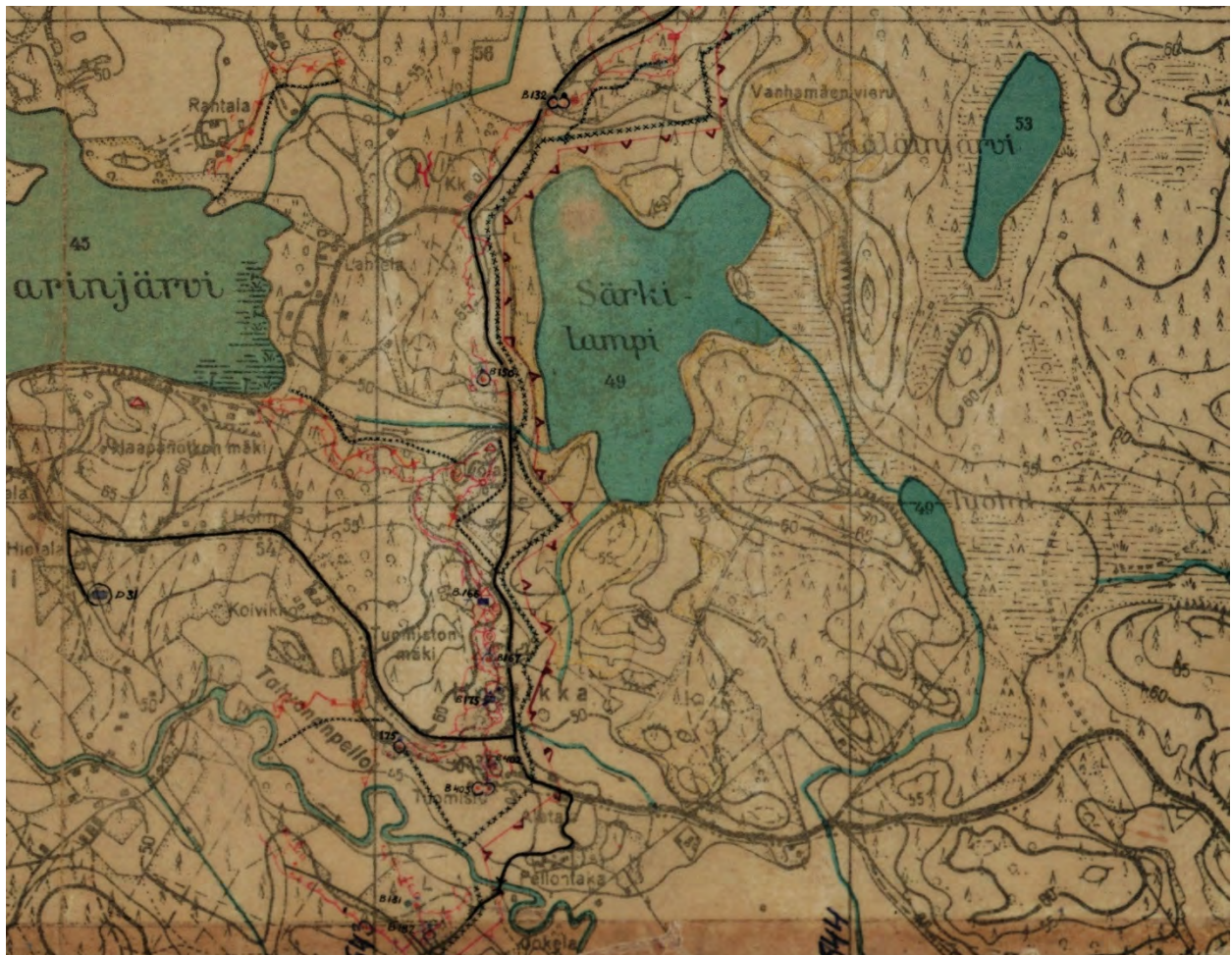

INVENTOINTIRAPORTTI

SALPALINJA

Kohdekartat

Sotahistoriallisten kohteiden arkeologinen inventointi
2009 - 2012

MUSEOVIRASTO

KULTTUURIYMPÄRISTÖN HOITO | ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT

Tiina Mikkanen

KARTTAMERKIT

★ Kivilouhos

● Korsu

13 ● Korsun numerointi

★ Valelaite

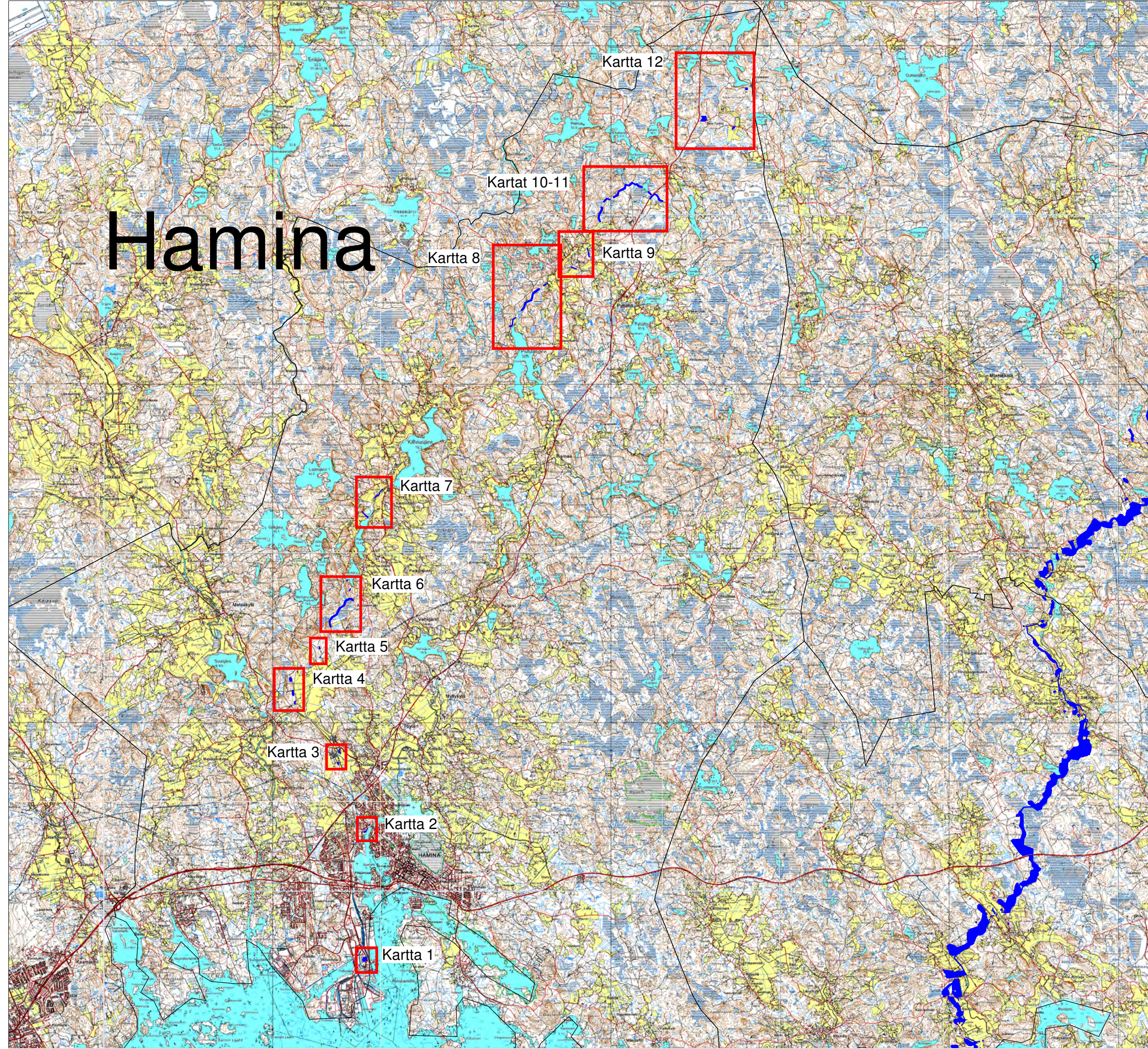
◆ Settipato

● Tykkiasema

■ Parakki

▨ Aluerajaus

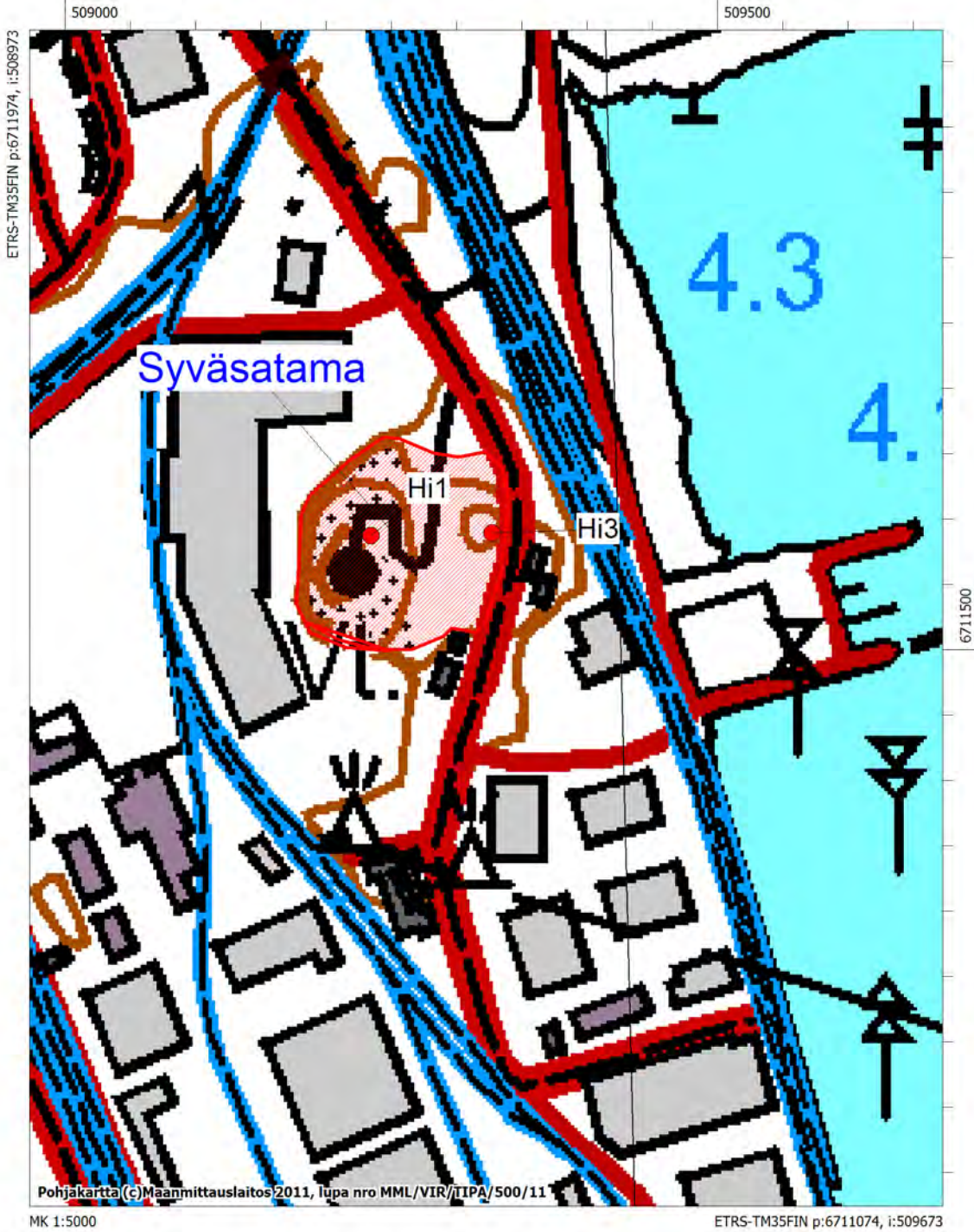
Hamina

HAMINA, KARTTA 1

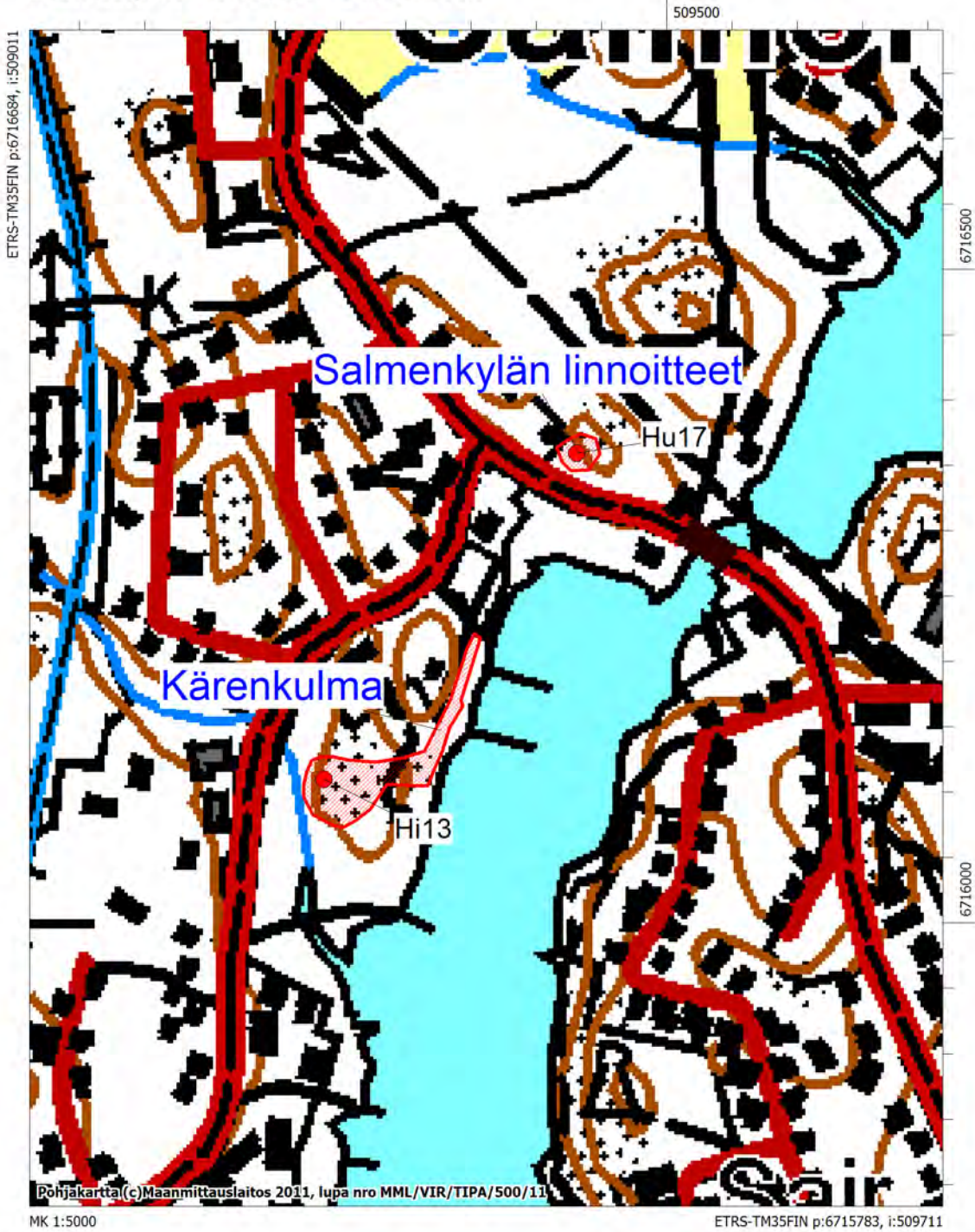
Syväsatama (vesitorni)

1000003524

HAMINA, KARTTA 2

Kärenkulma 1000017756
Salmenkylän linnoitteet 1000017757

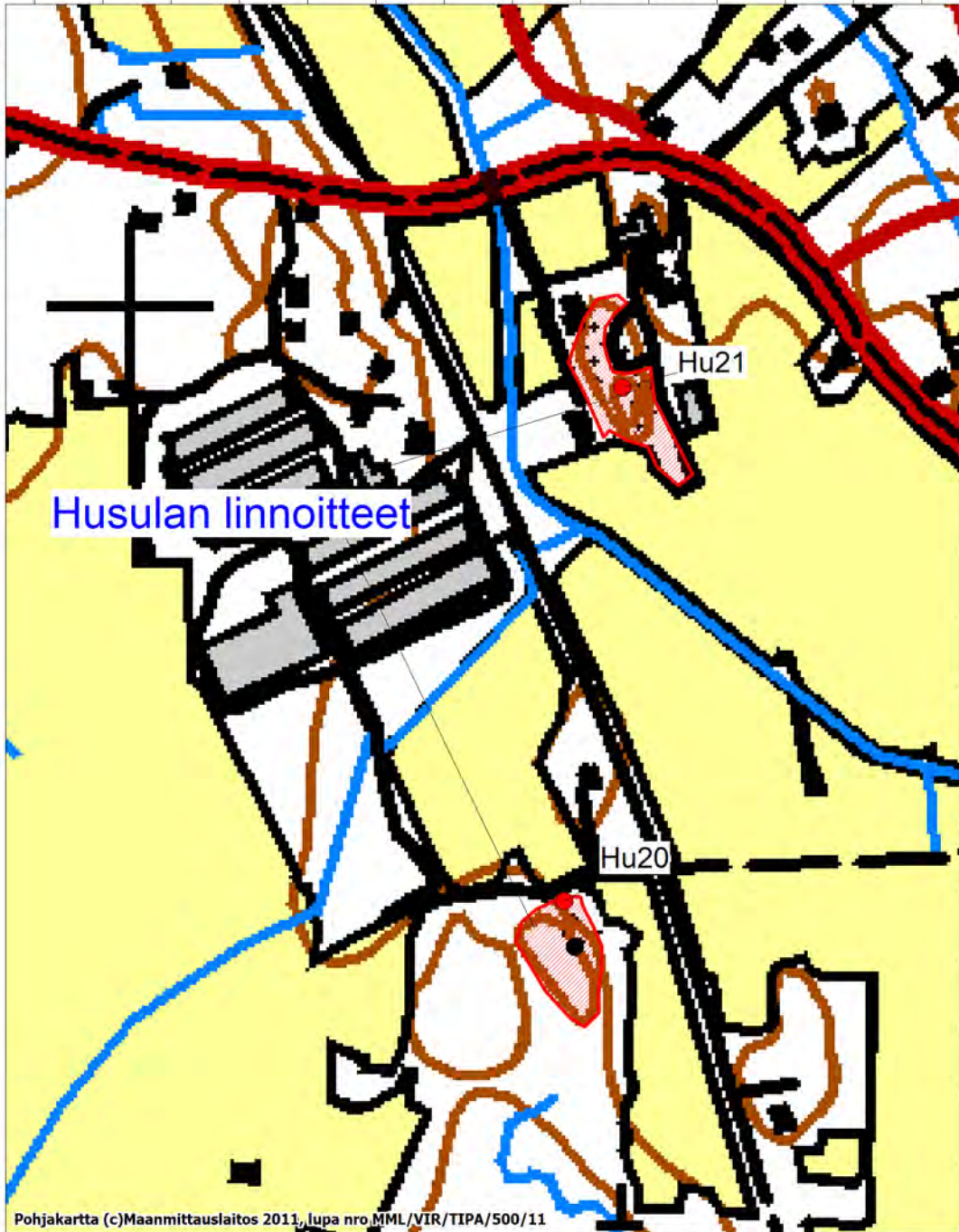
HAMINA, KARTTA 3

Husulan linnoitteet

1000019345

508500

ETRS-TM35FIN p:6718900, i:508029

6718500

6718000

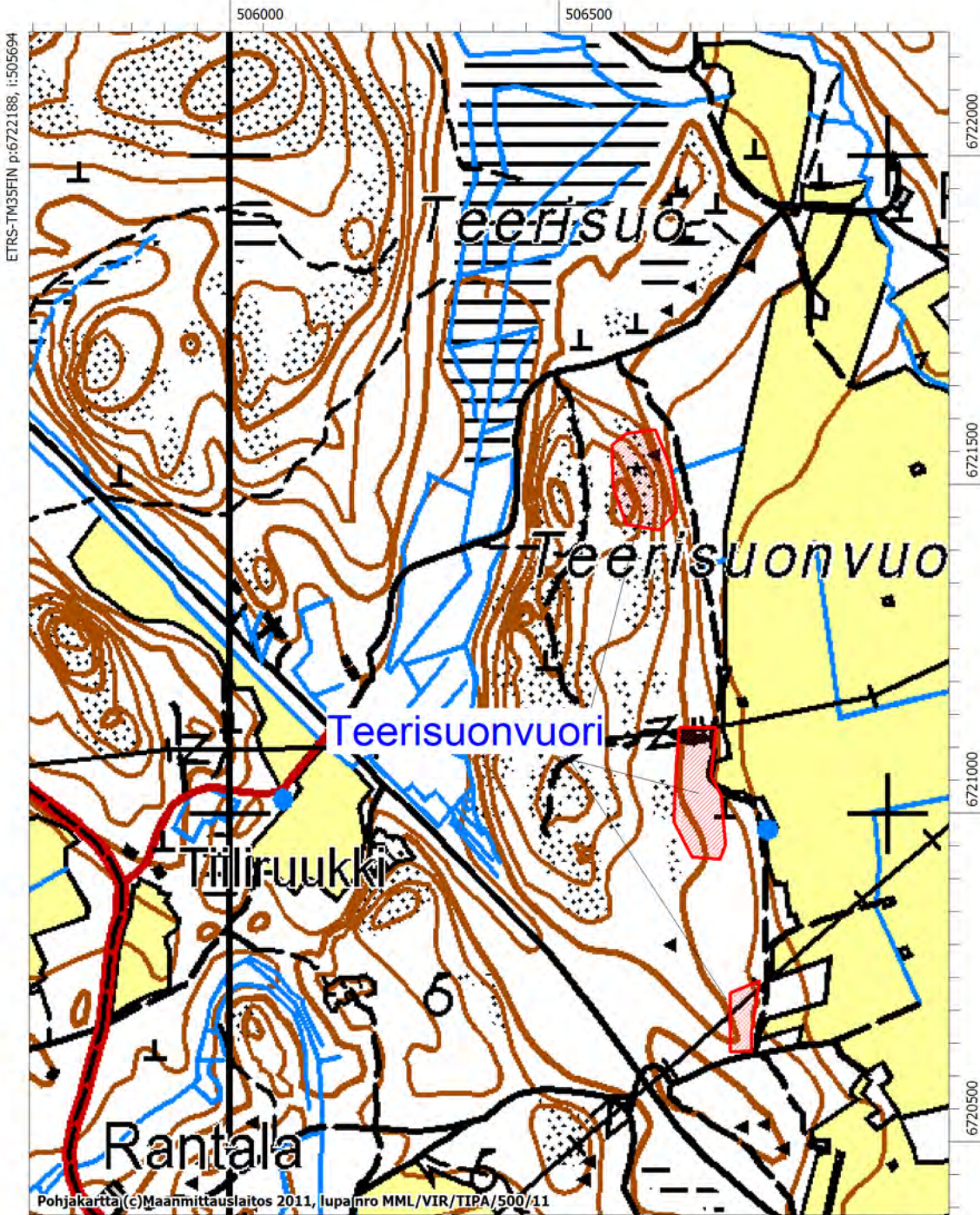
Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6717999, i:508729

HAMINA, KARTTA 4

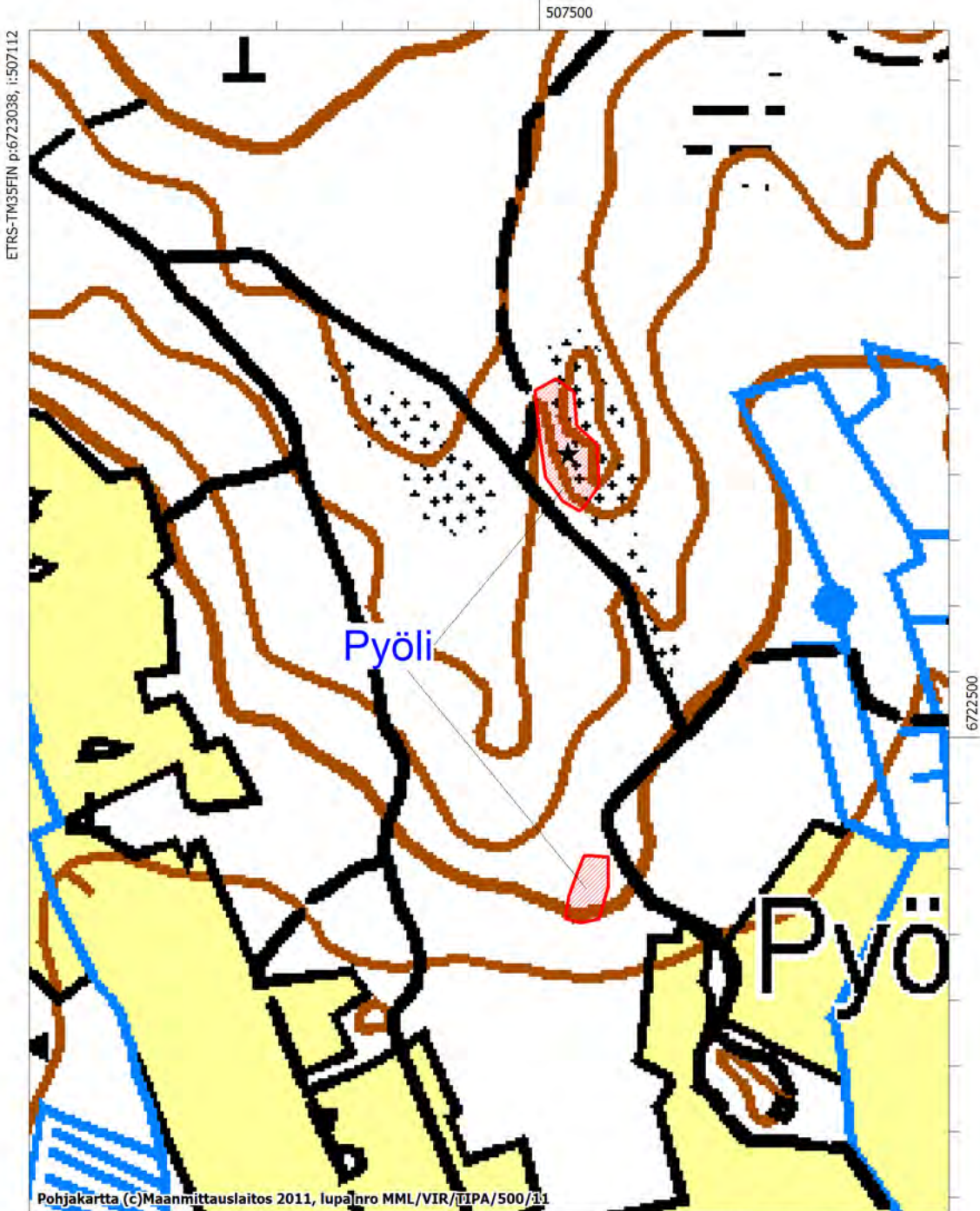
Teerisuonvuori 1000019346

HAMINA, KARTTA 5

Pyöli

1000019347

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

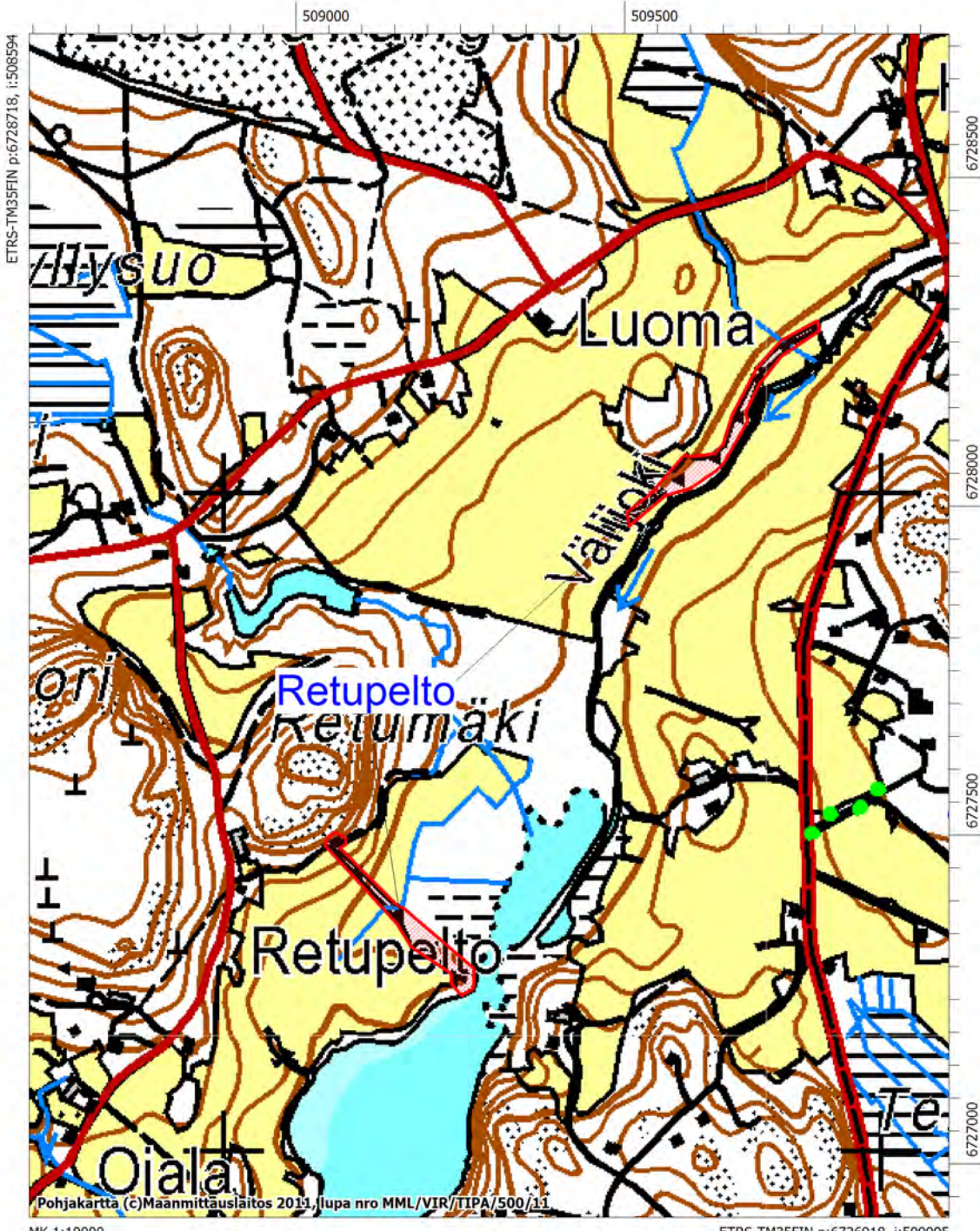
MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6722138, i:507812

HAMINA, KARTTA 7

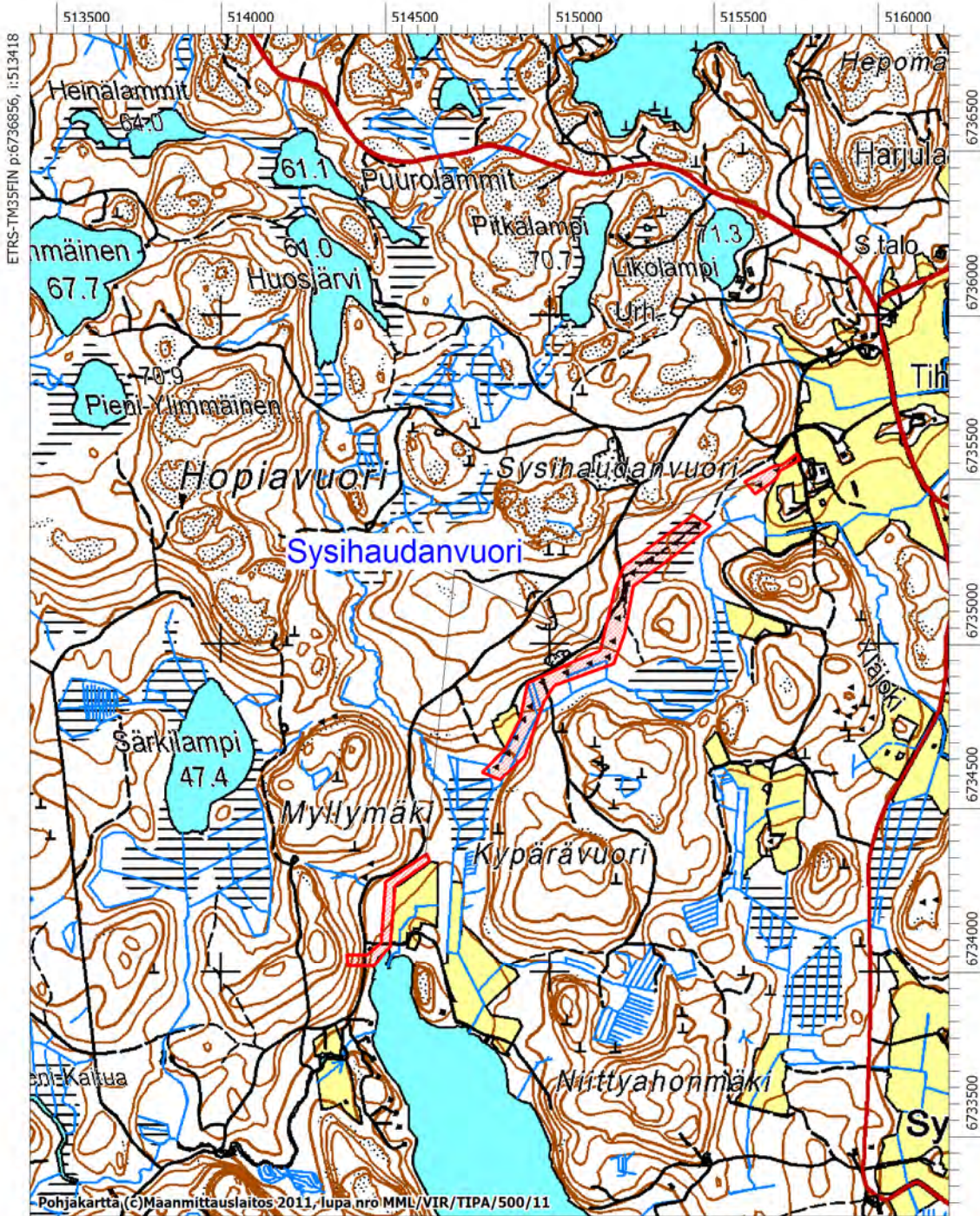
Retupelto

1000019354

HAMINA, KARTTA 8

Sysihaudanvuori 1000019350

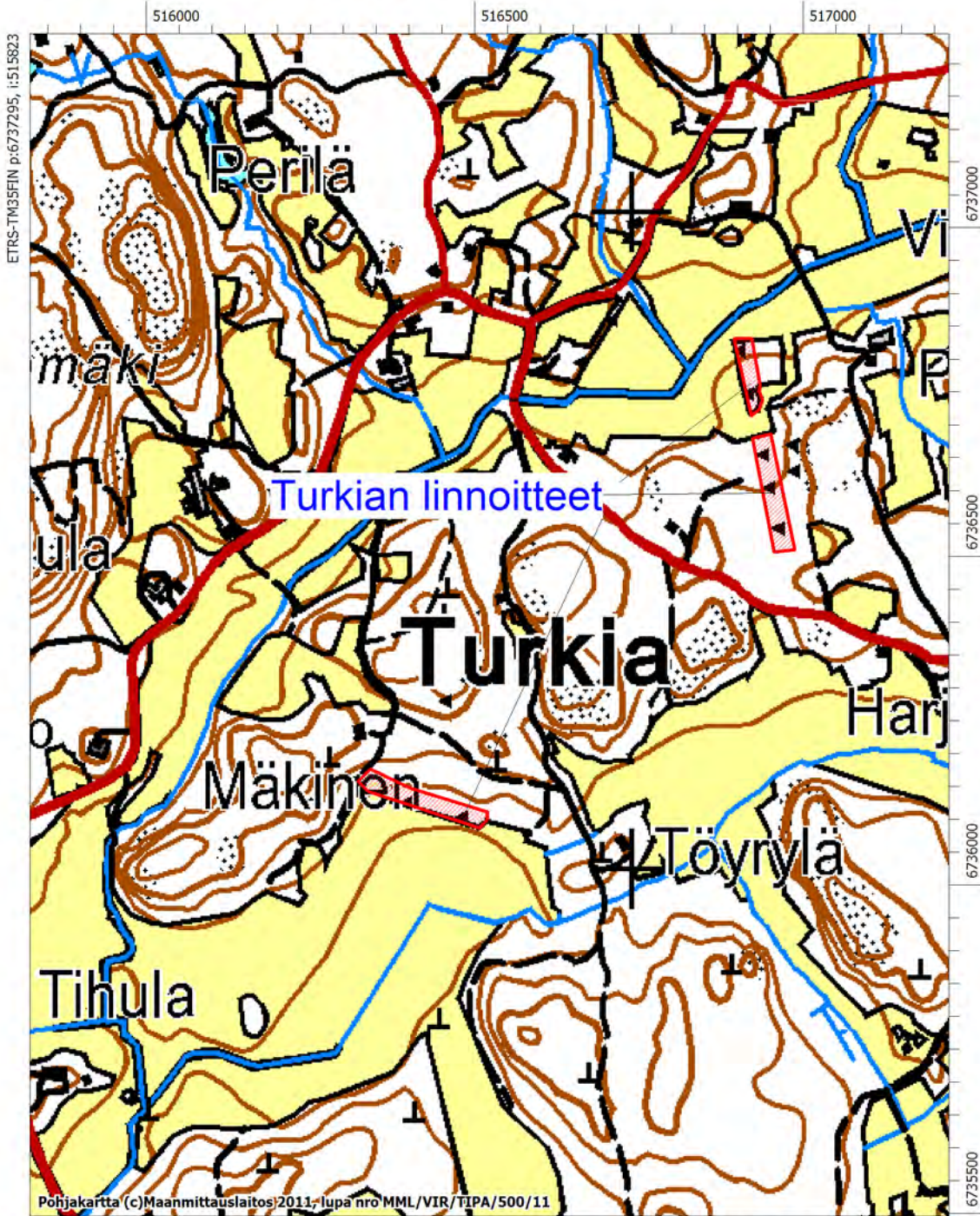

MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:6733256, i:516219

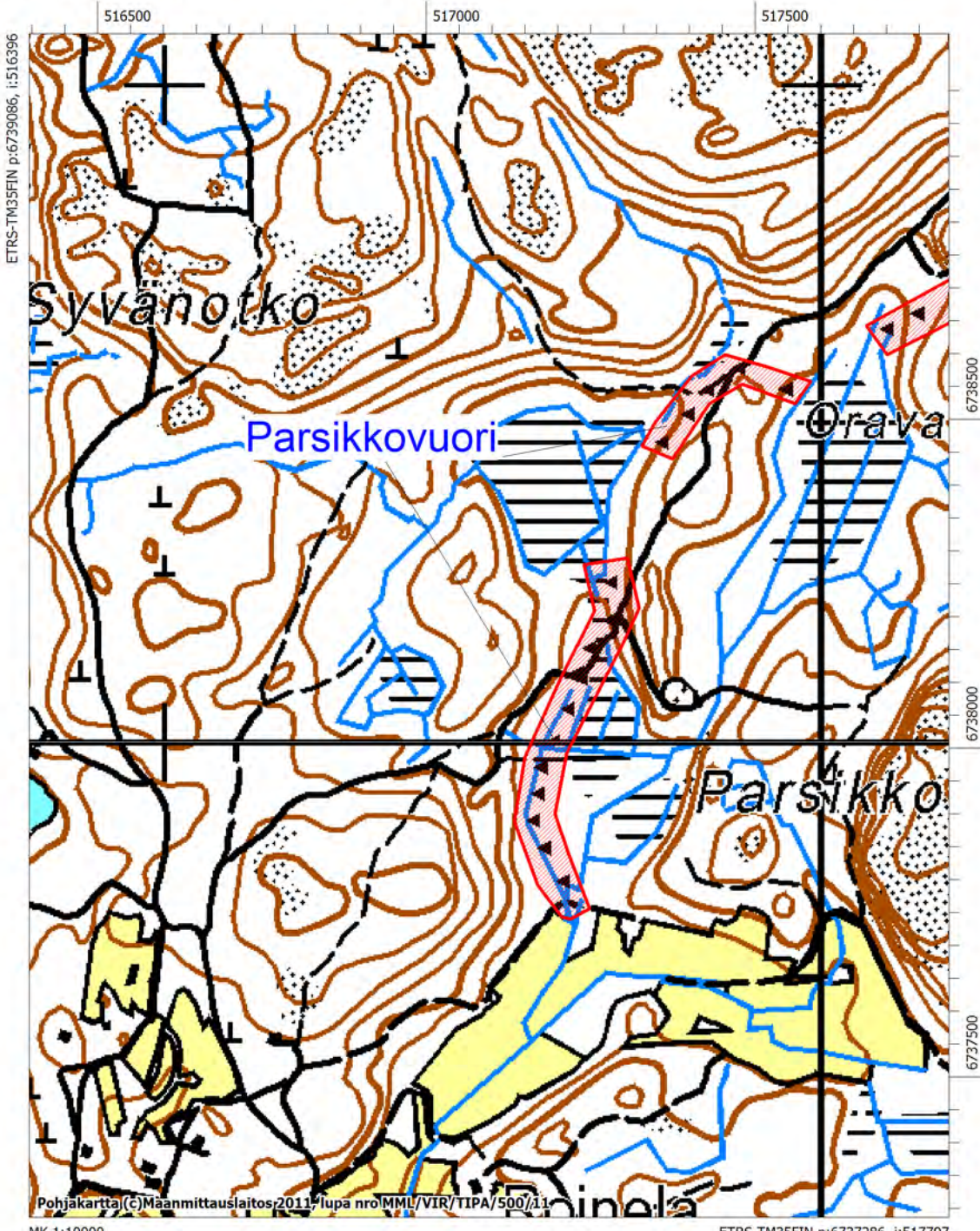
HAMINA, KARTTA 9

Turkian linnoitteet 1000019355

HAMINA, KARTTA 10

Parsikkovuori 1000019351

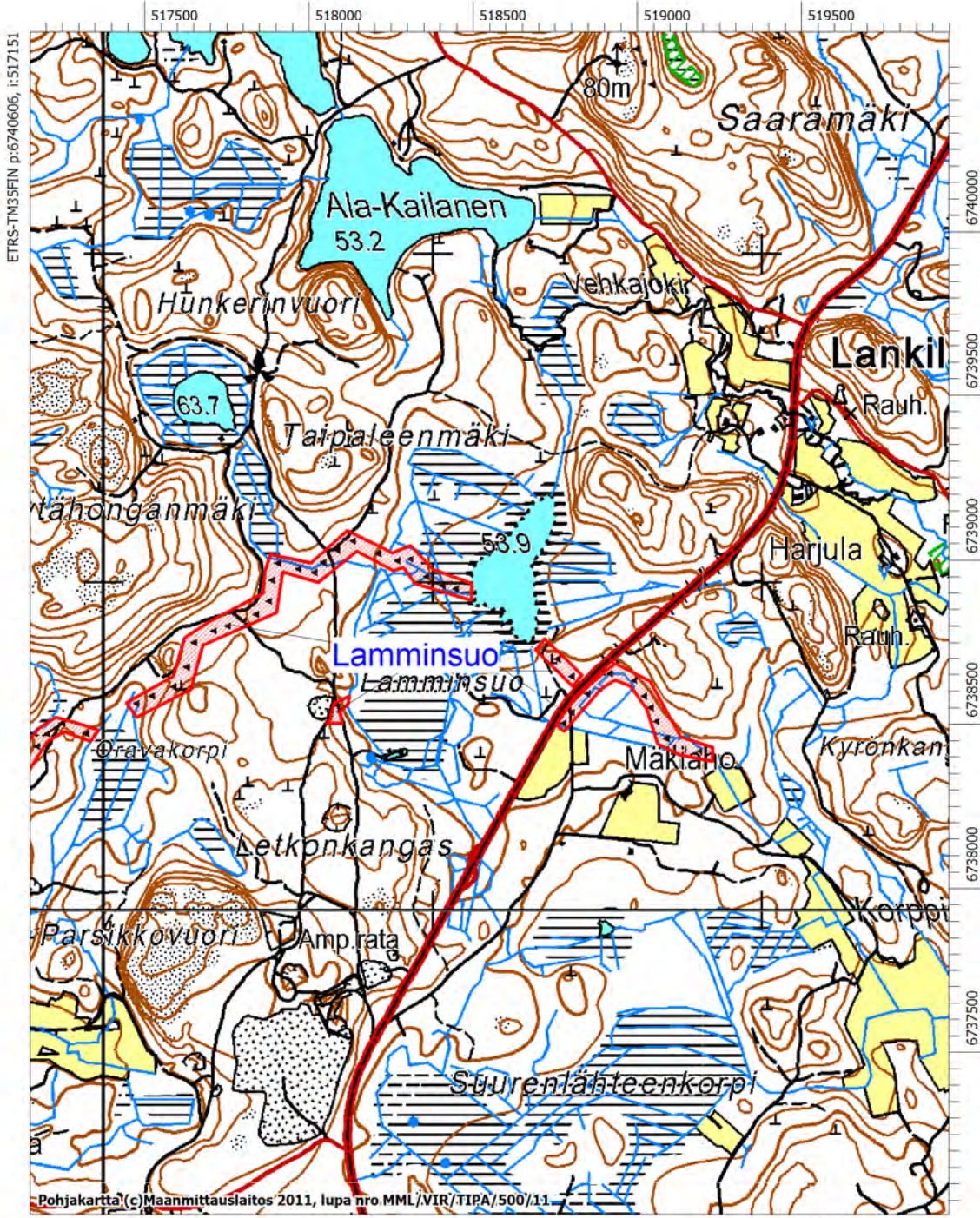

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6737286, i:517797

HAMINA, KARTTA 11

Lamminsuo 1000019352

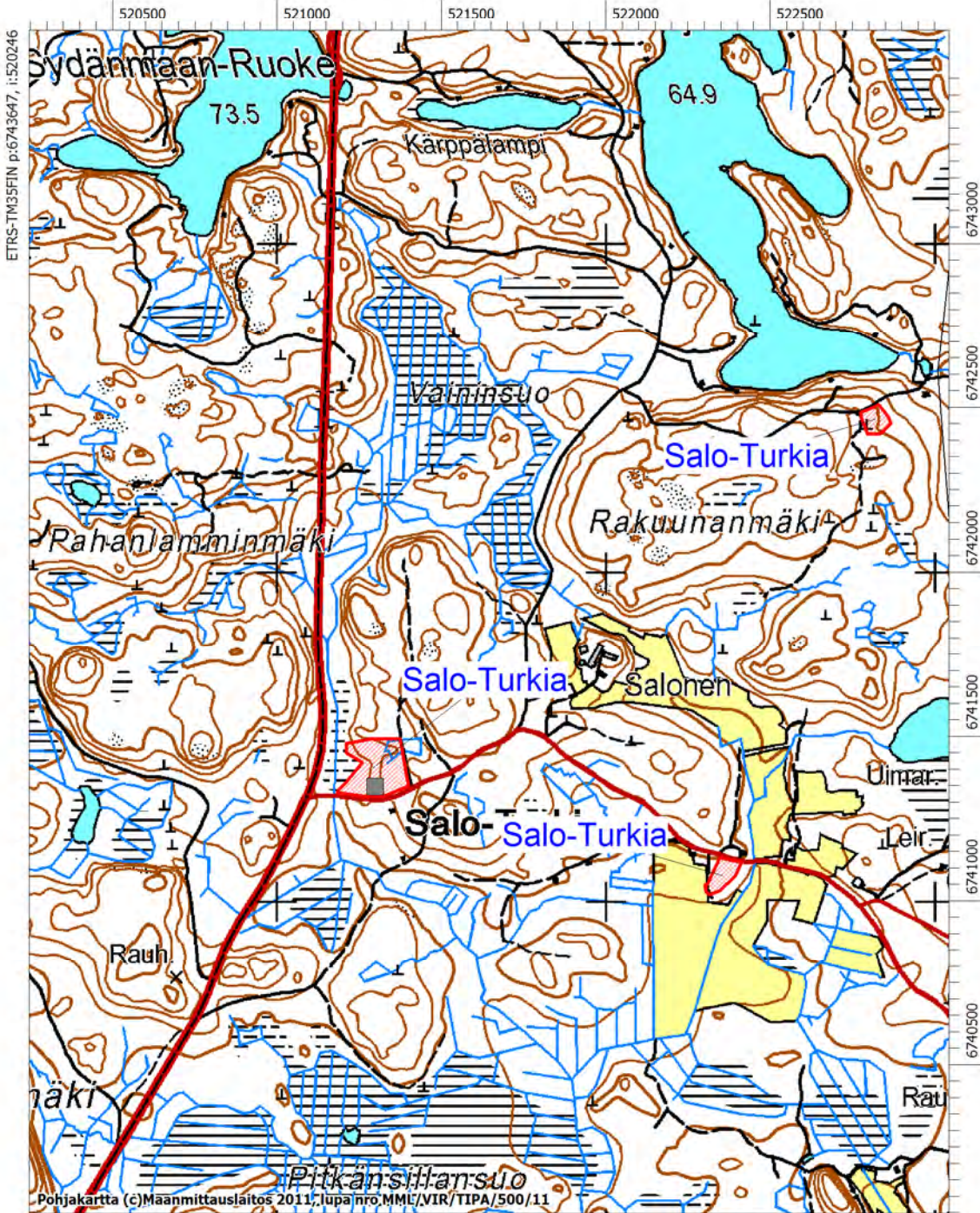

MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:6737005, i:519952

HAMINA, KARTTA 12

Salo-Turkia 1000019353

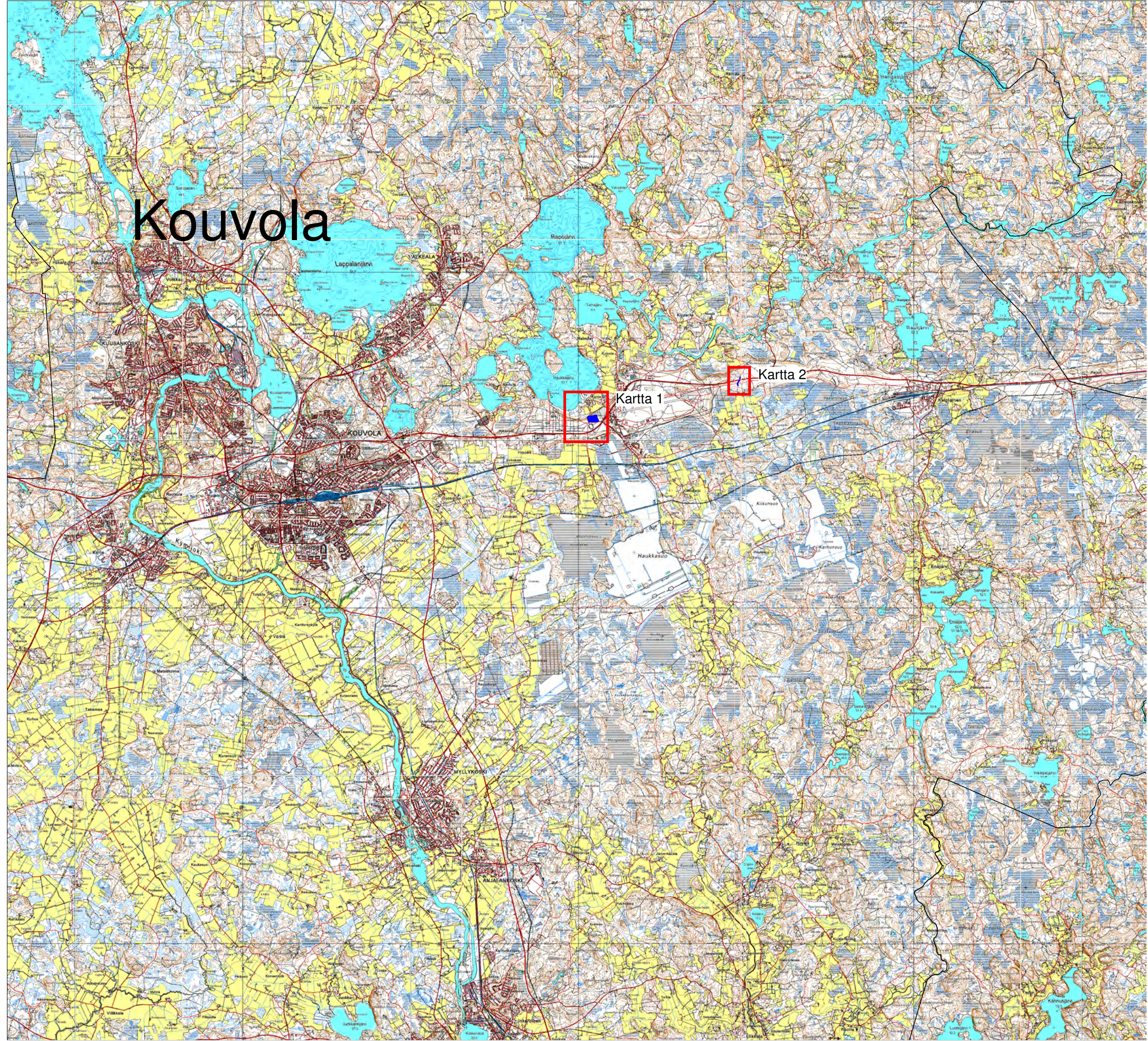
ETRS-TM35FIN p:6743647, i:520246

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro.MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:6740046, i:523047

Kouvola

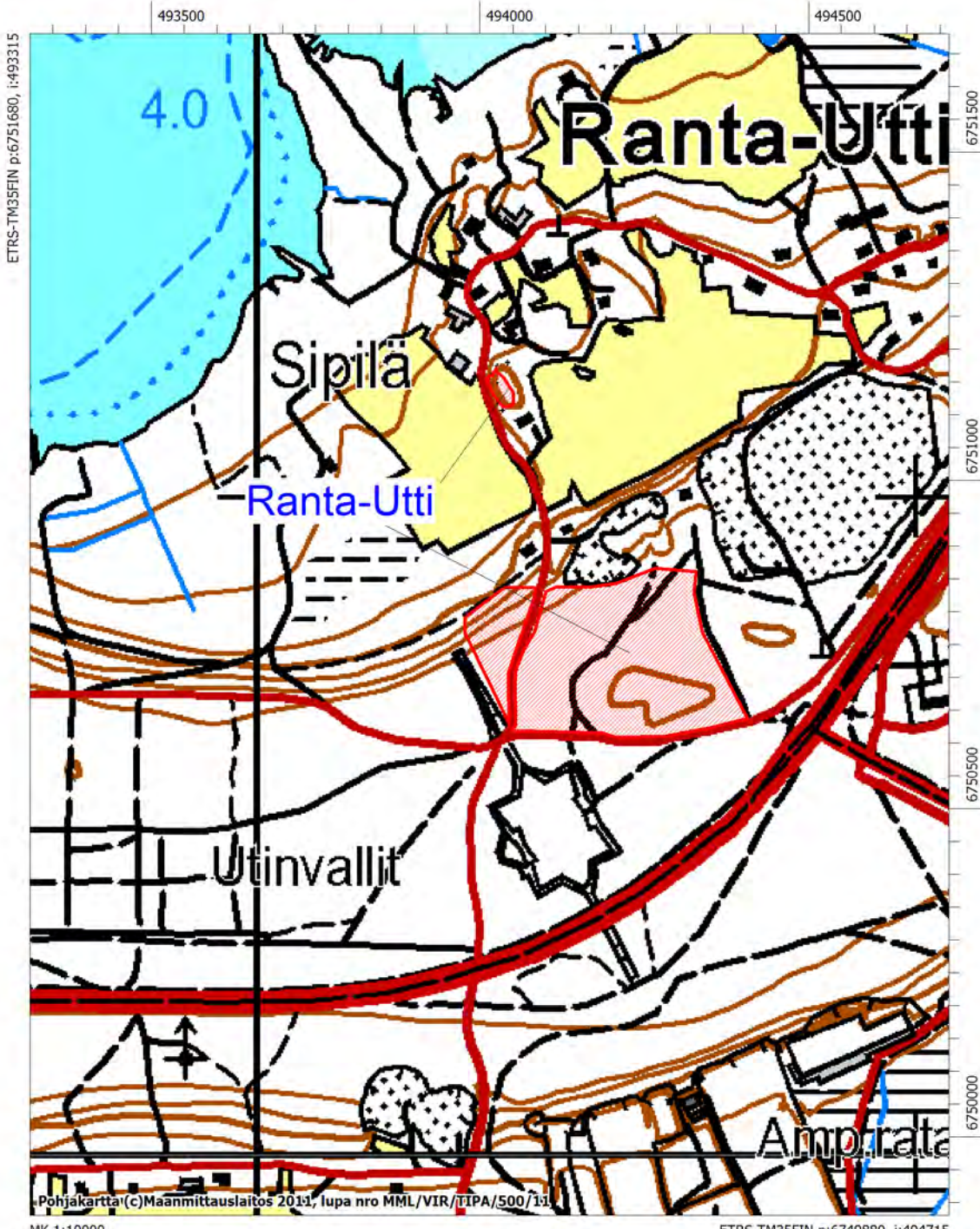
Kartta 1

Kartta 2

KOUVOLA, KARTTA 1

Ranta-Utti

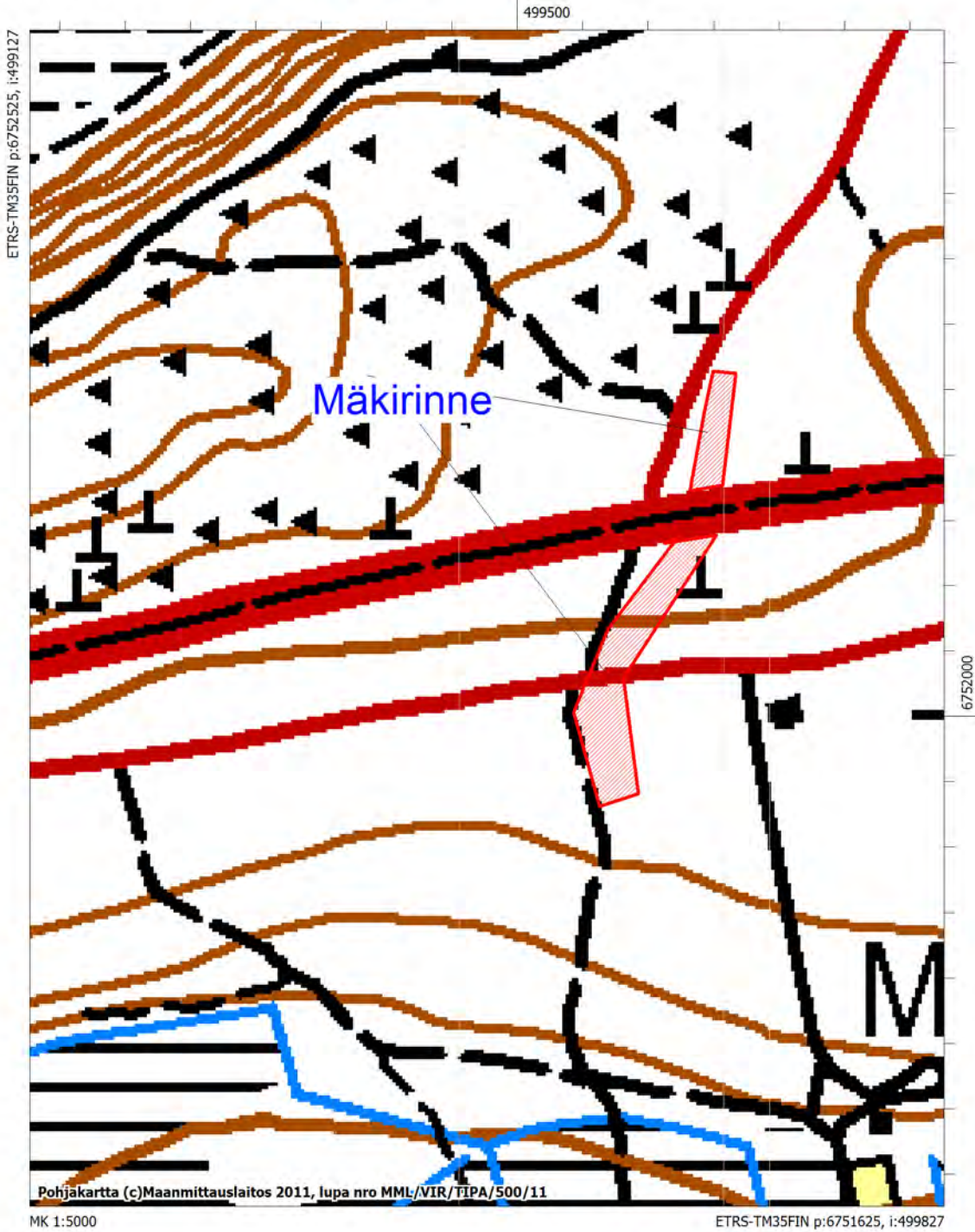
1000019740

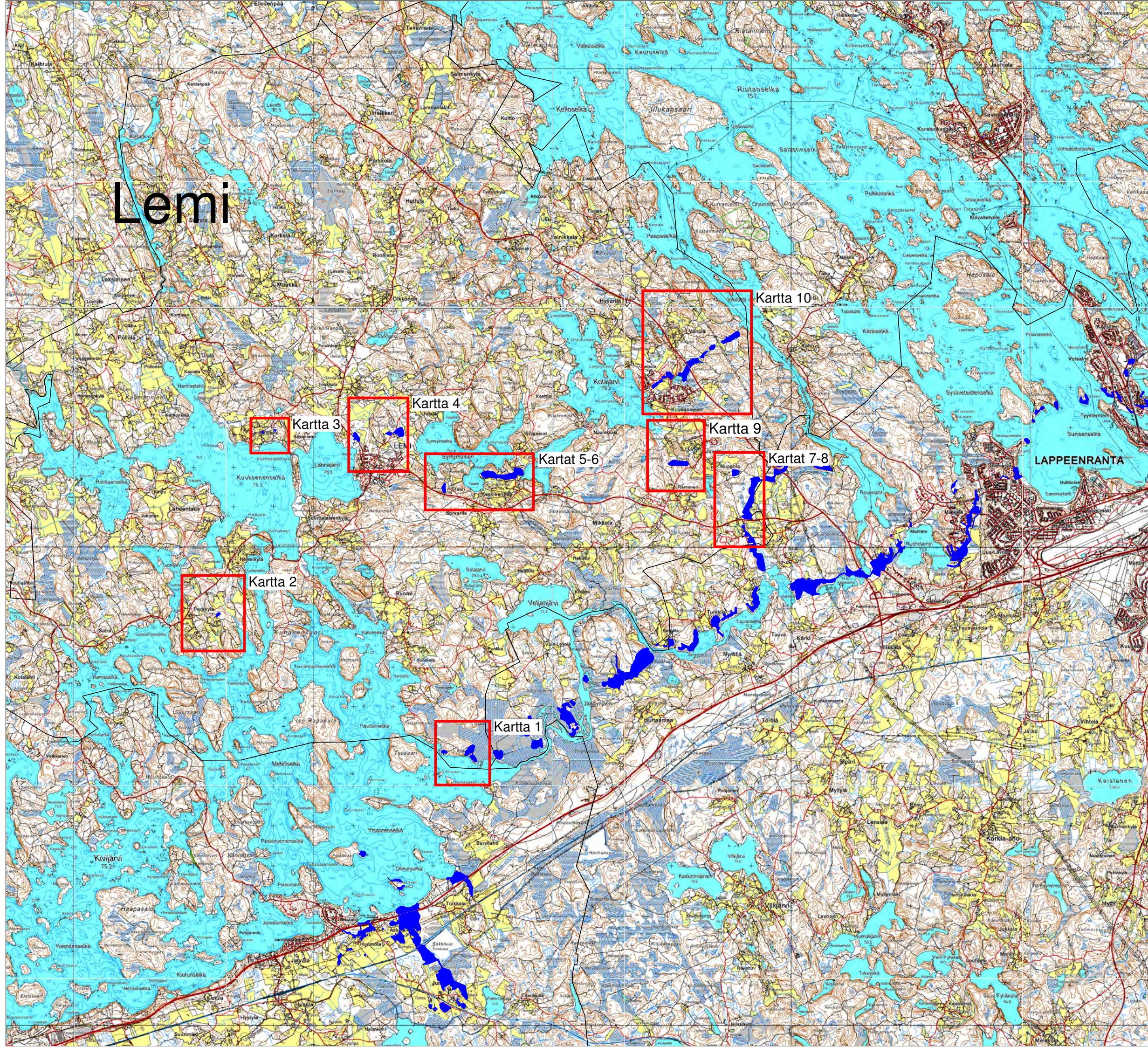
KOUVOLA, KARTTA 2

Mäkirinne

1000019743

Lemi

Kartta 3

Kartta 4

Kartat 5-6

Kartta 10

Kartta 9

Kartat 7-8

Kartta 2

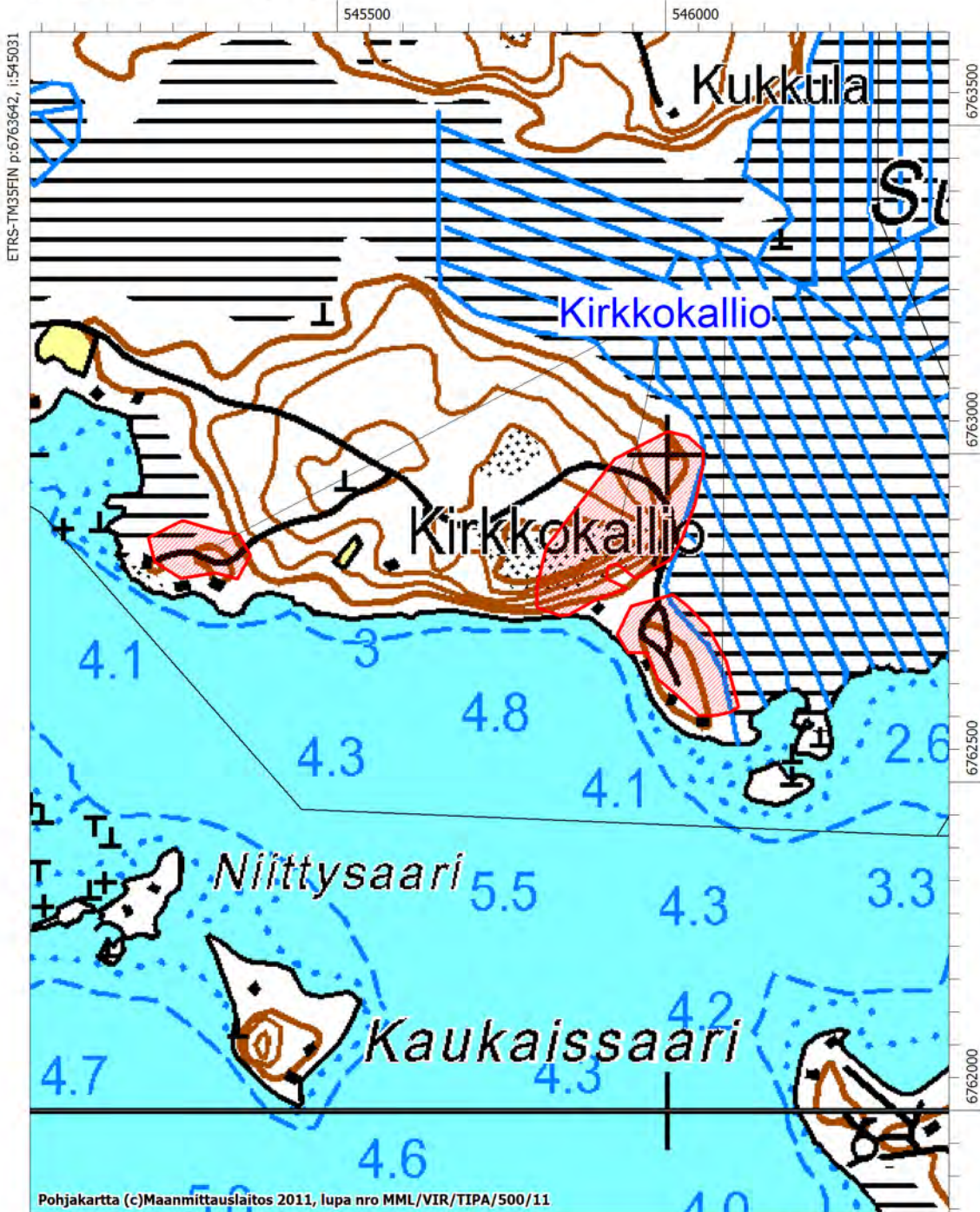
Kartta 1

LAPPEENRANTA

Kaisanen

LEMI, KARTTA 1

Kirkkokallio 1000019744

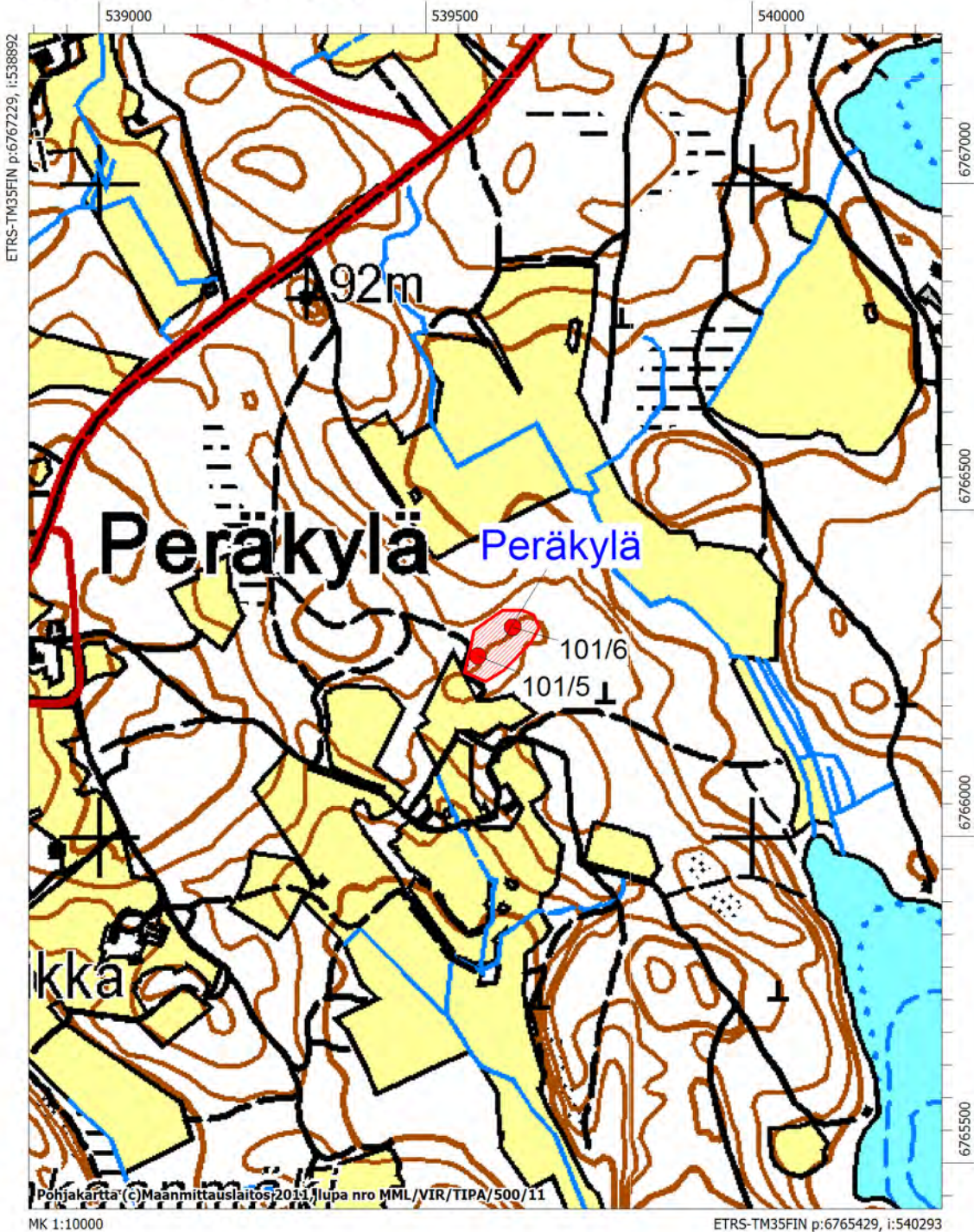
Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6761842, i:546432

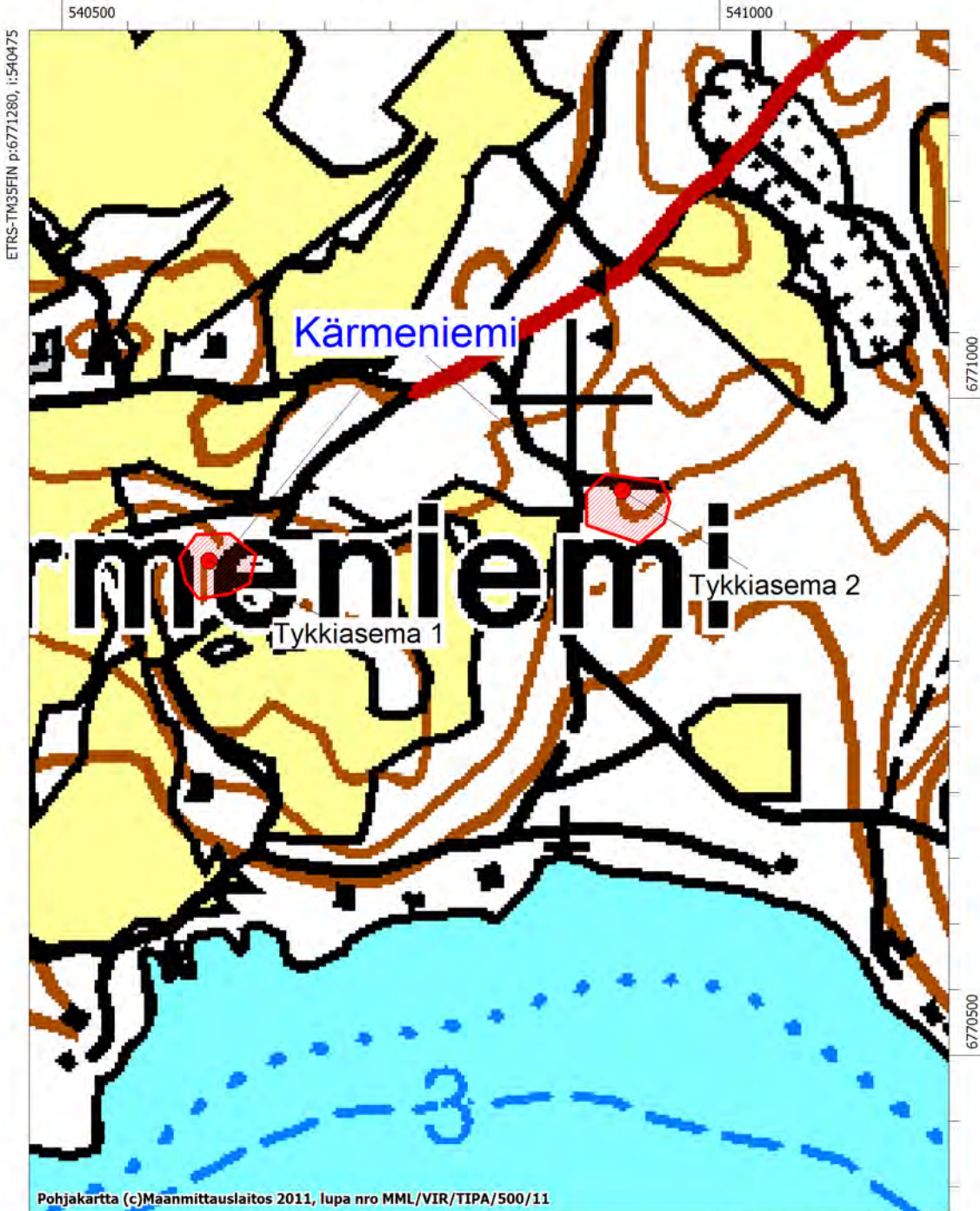
LEMI, KARTTA 2

Peräkylä 1000019537

LEMI, KARTTA 3

Kärmeniemi 1000019538

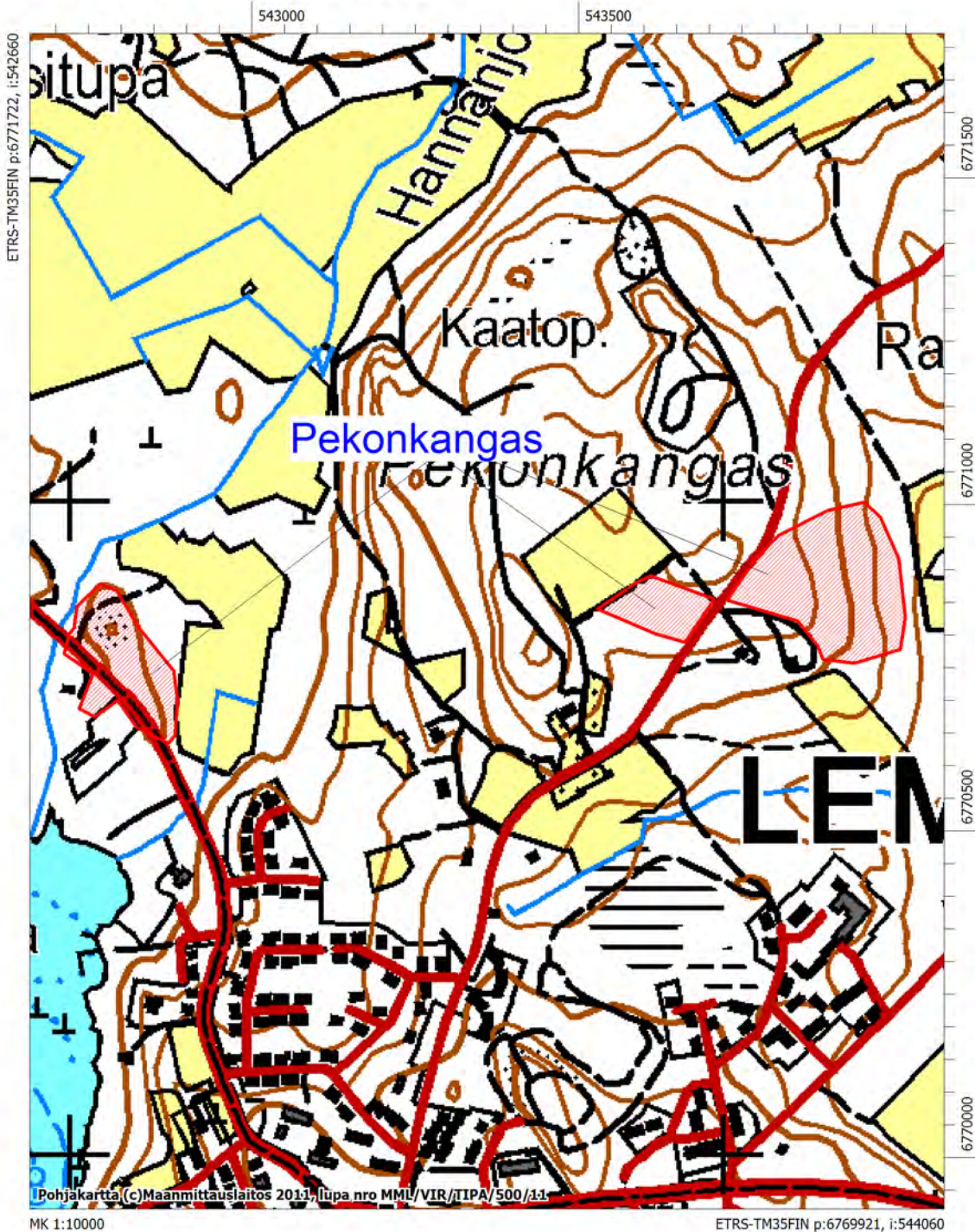

MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6770380, i:541175

LEMI, KARTTA 4

Pekonkangas 1000015783

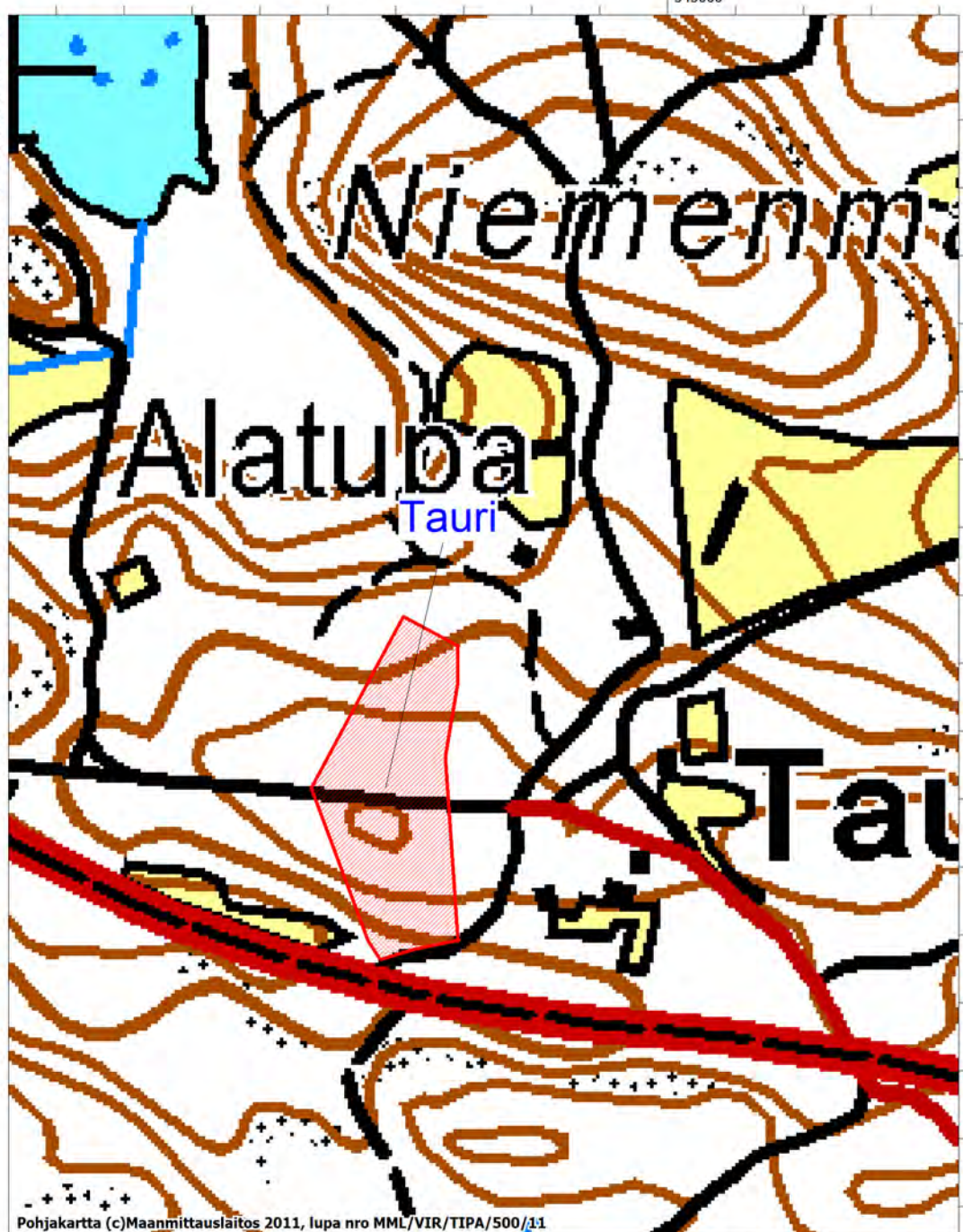
LEMI, KARTTA 5

Tauri-Elokallio

1000015780

545000

ETRS-TM35FIN p:6768927, i:544514

MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6768927, i:545214

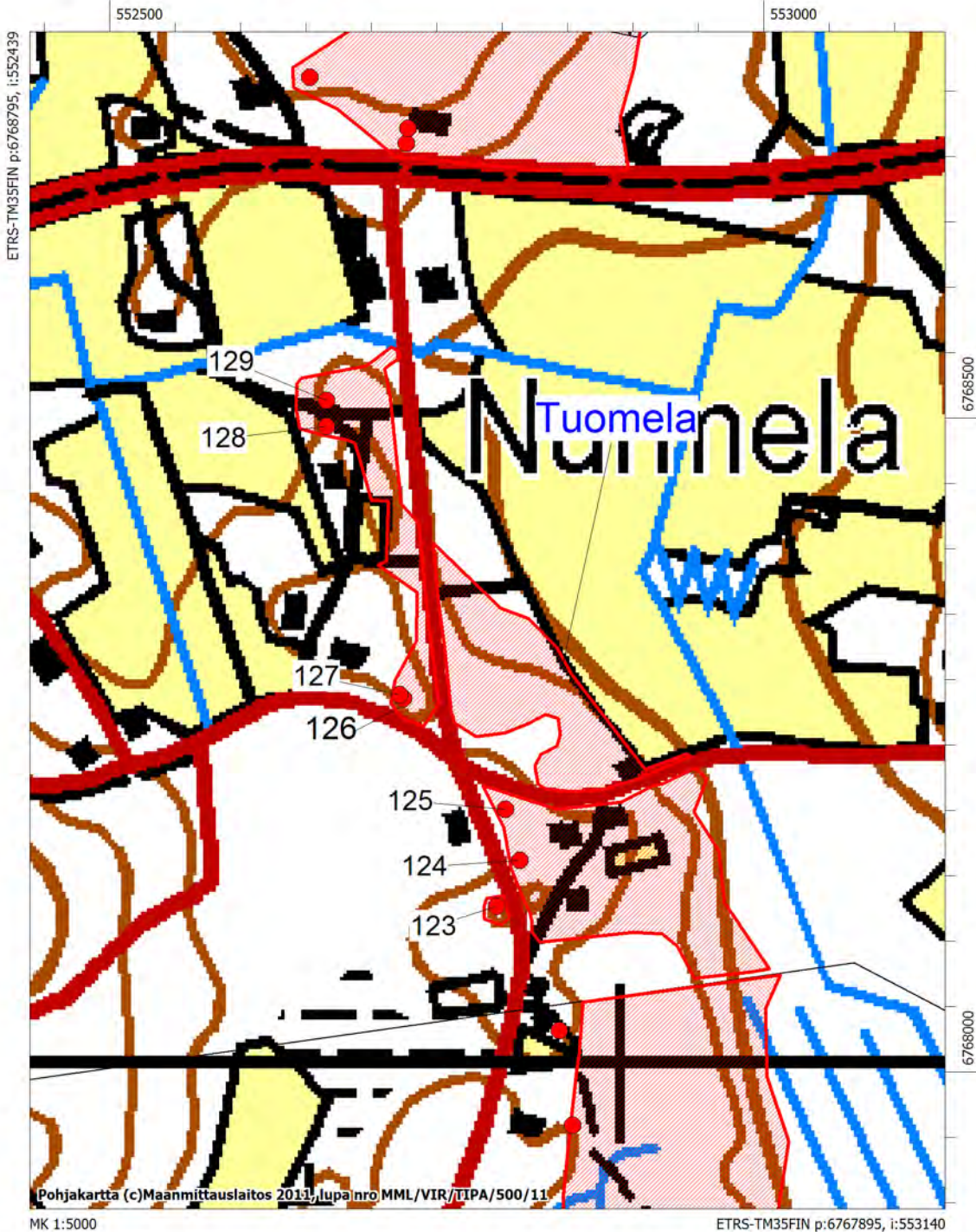
LEMI, KARTTA 6

Keskisenpää 1000019539

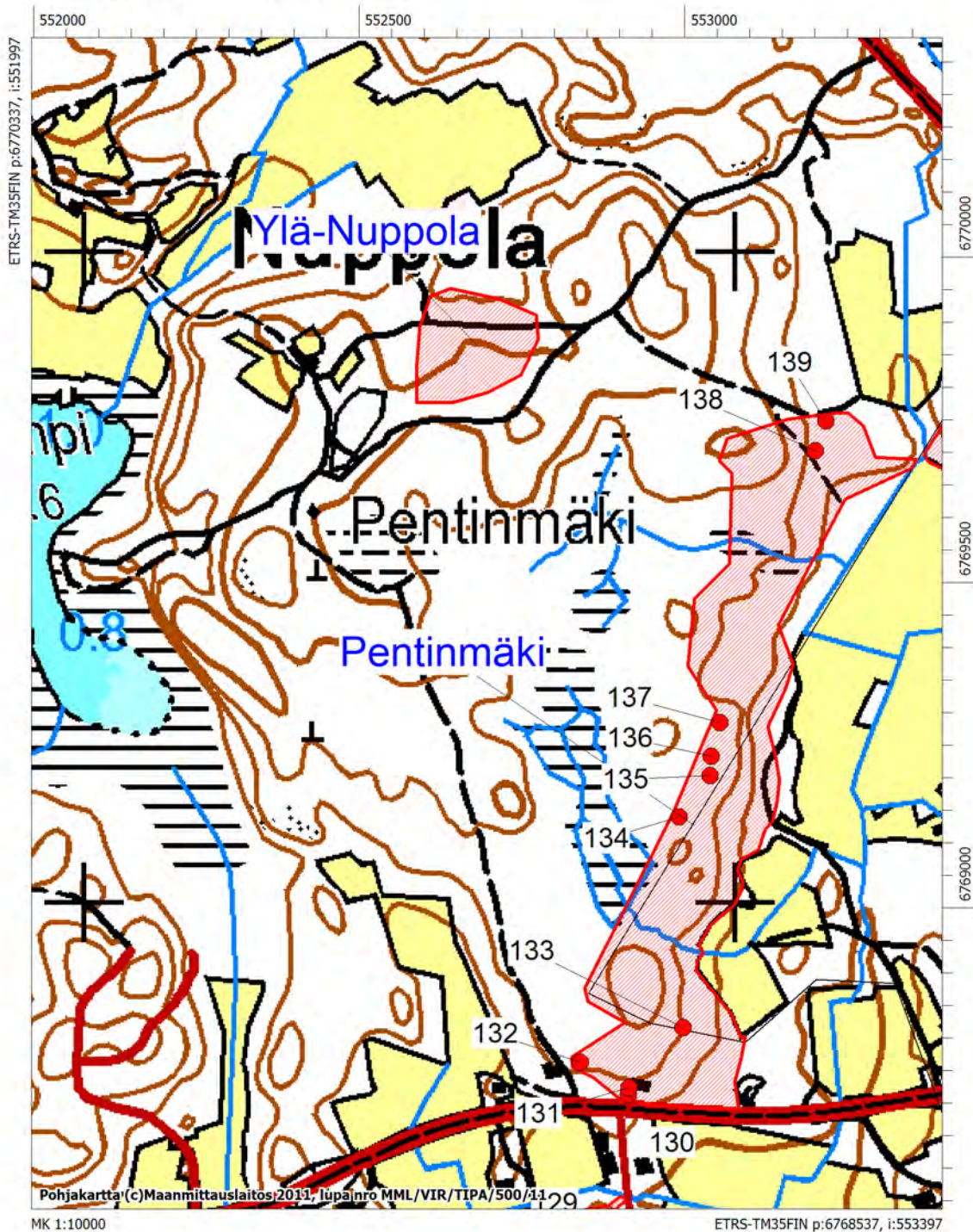
LEMI, KARTTA 7

Tuomela 1000017448

LEMI, KARTTA 8

Pentinmäki 1000017737
Ylä-Nuppola 1000017728

ETRS-TM35FIN p:6770337, i:551997

6770000

6769500

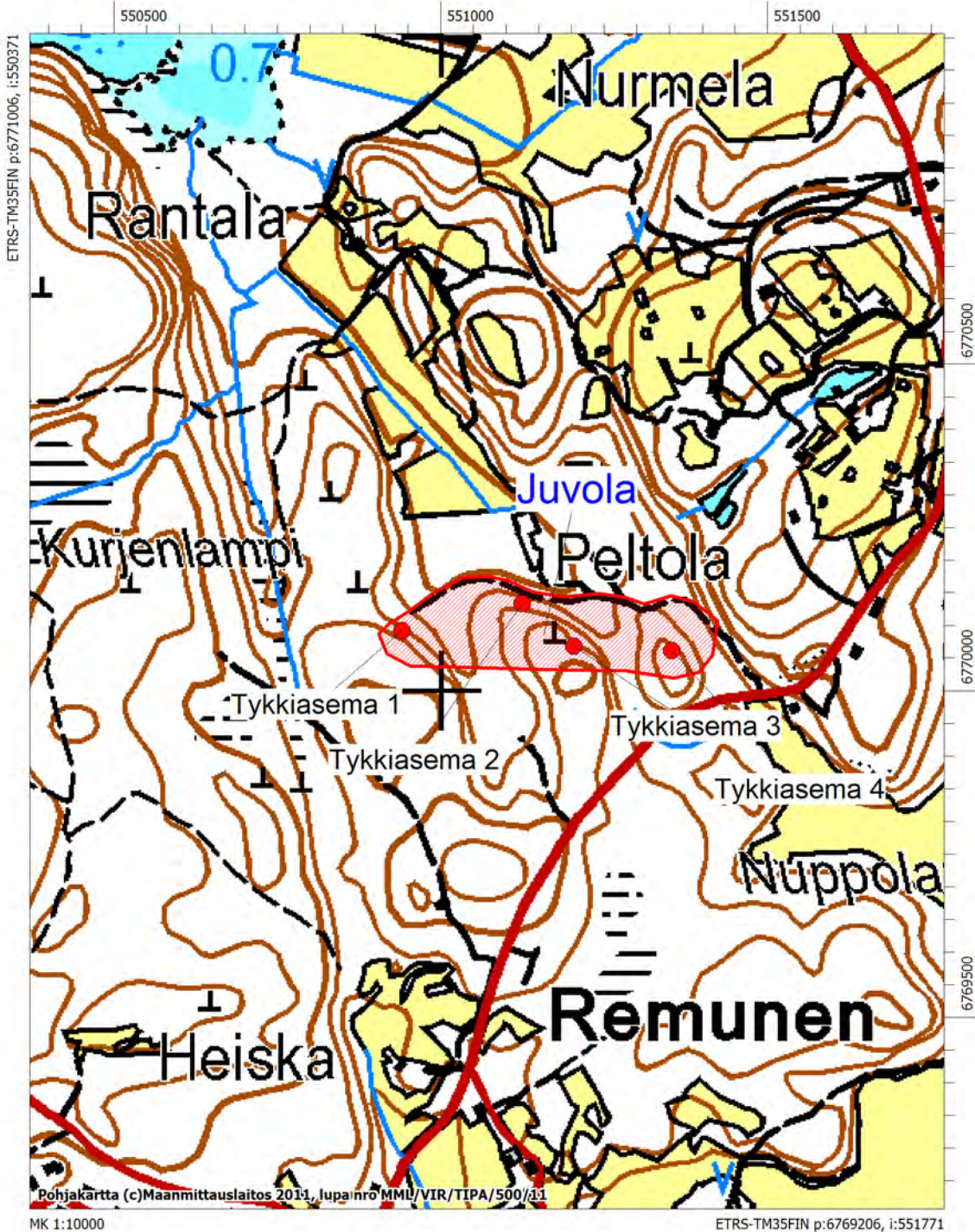
6769000

Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2011, lupanro MML/VIR/TIPA/500/1129

ETRS-TM35FIN p:6768537, i:553397

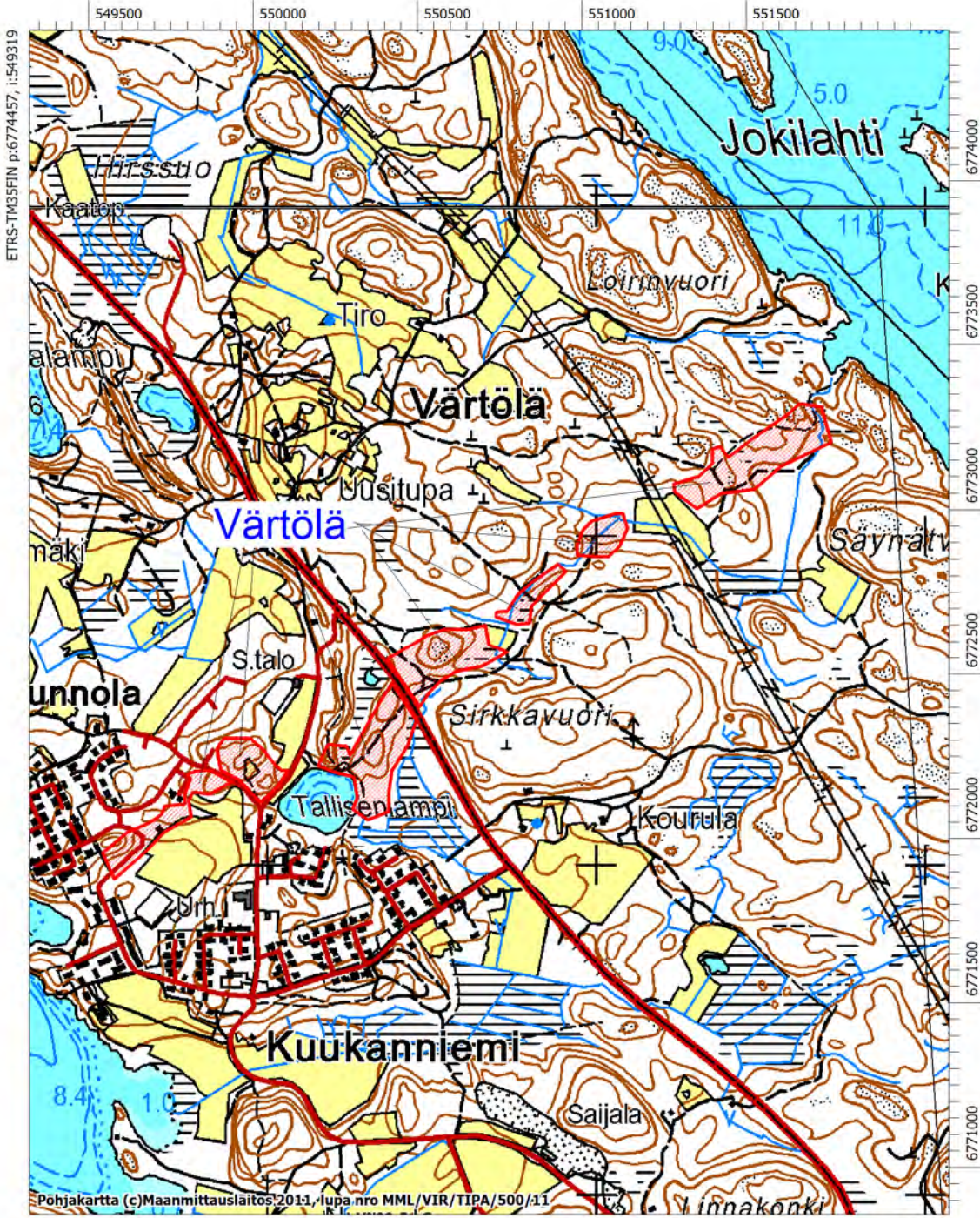
LEMI, KARTTA 9

Juvola 1000017727

LEMI, KARTTA 10

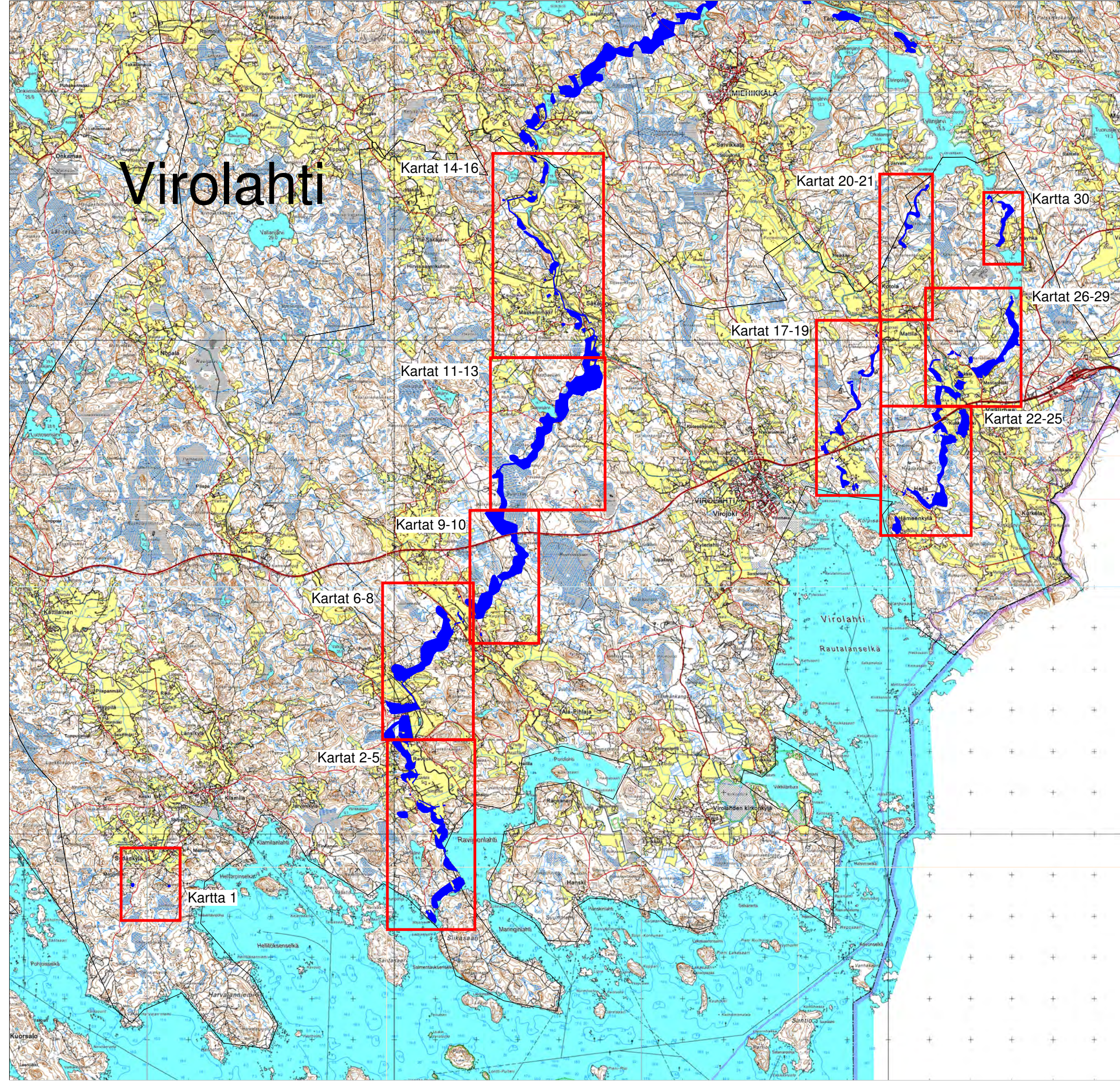
Värtölä 1000019541

MK 1:20000

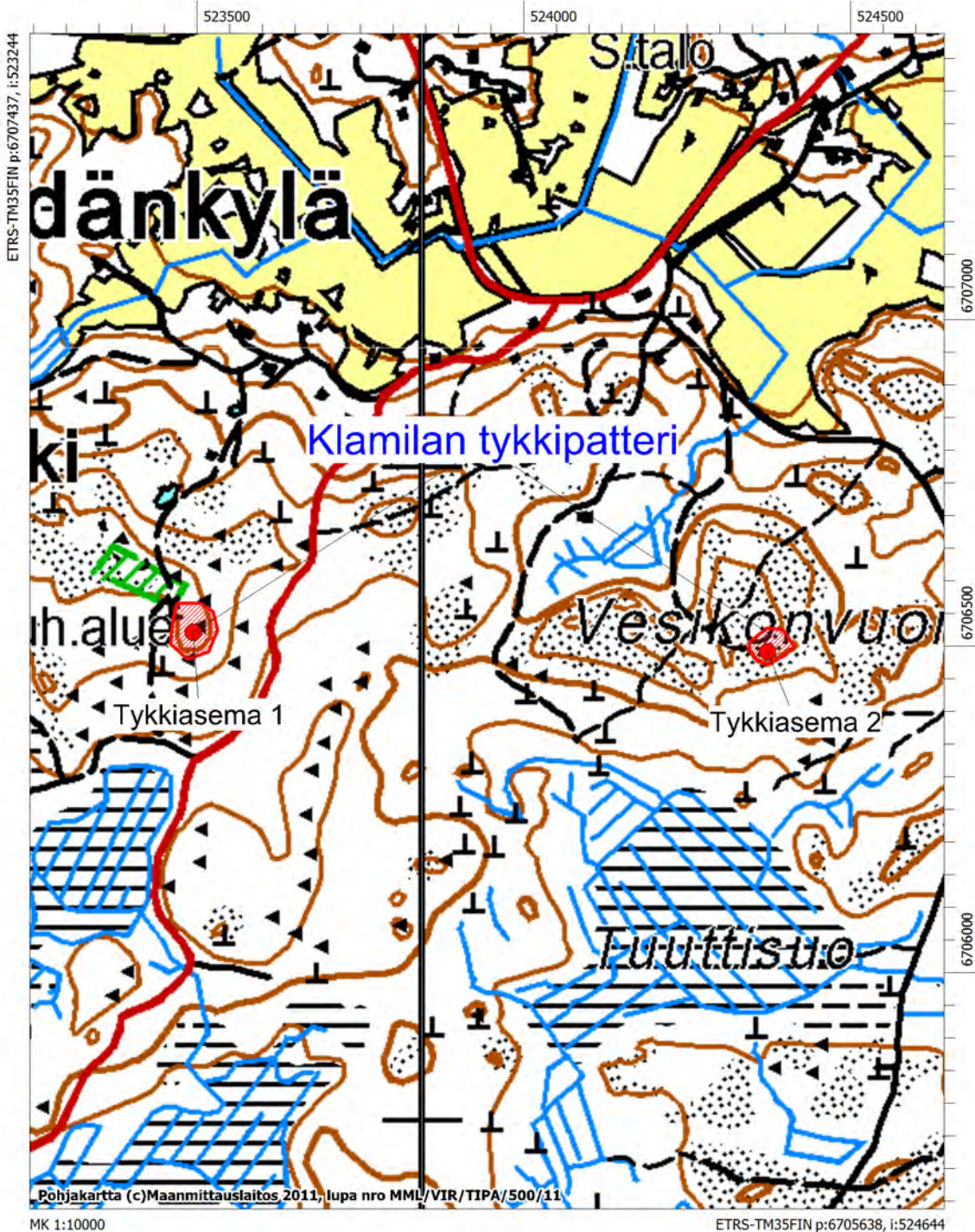
ETRS-TM35FIN p:6770856, i:552120

Violahti

VIROLAHTI, KARTTA 1

Klamilan tykkipatteri 1000018831

ETRS-TM35FIN p:6707437, i:523244

6707000

6706500

6706000

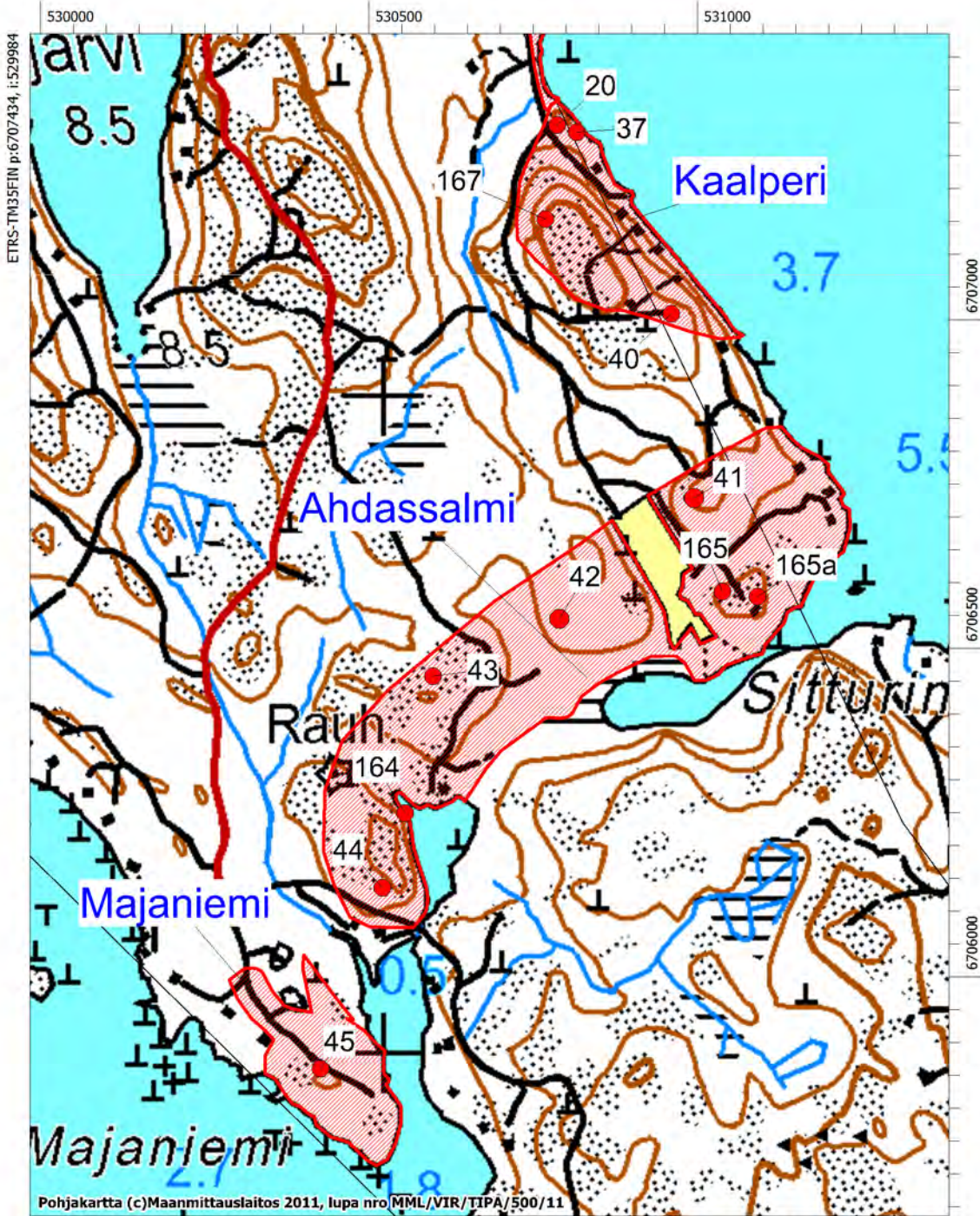
Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6705638, i:524644

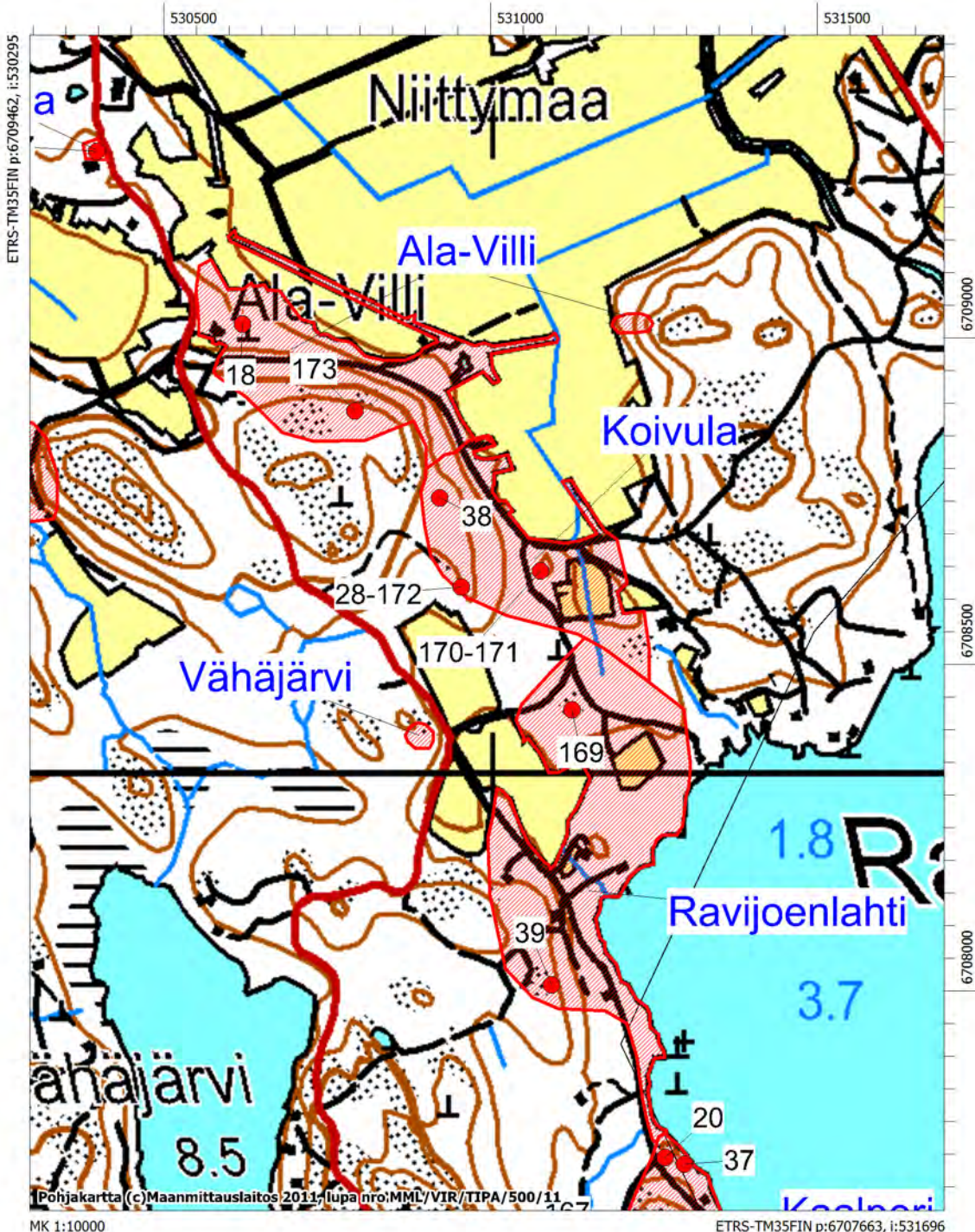
VIROLAHTI, KARTTA 2

Majaniemi	1000017150
Ahdassalmi	1000017151
Kaalperi	1000017153

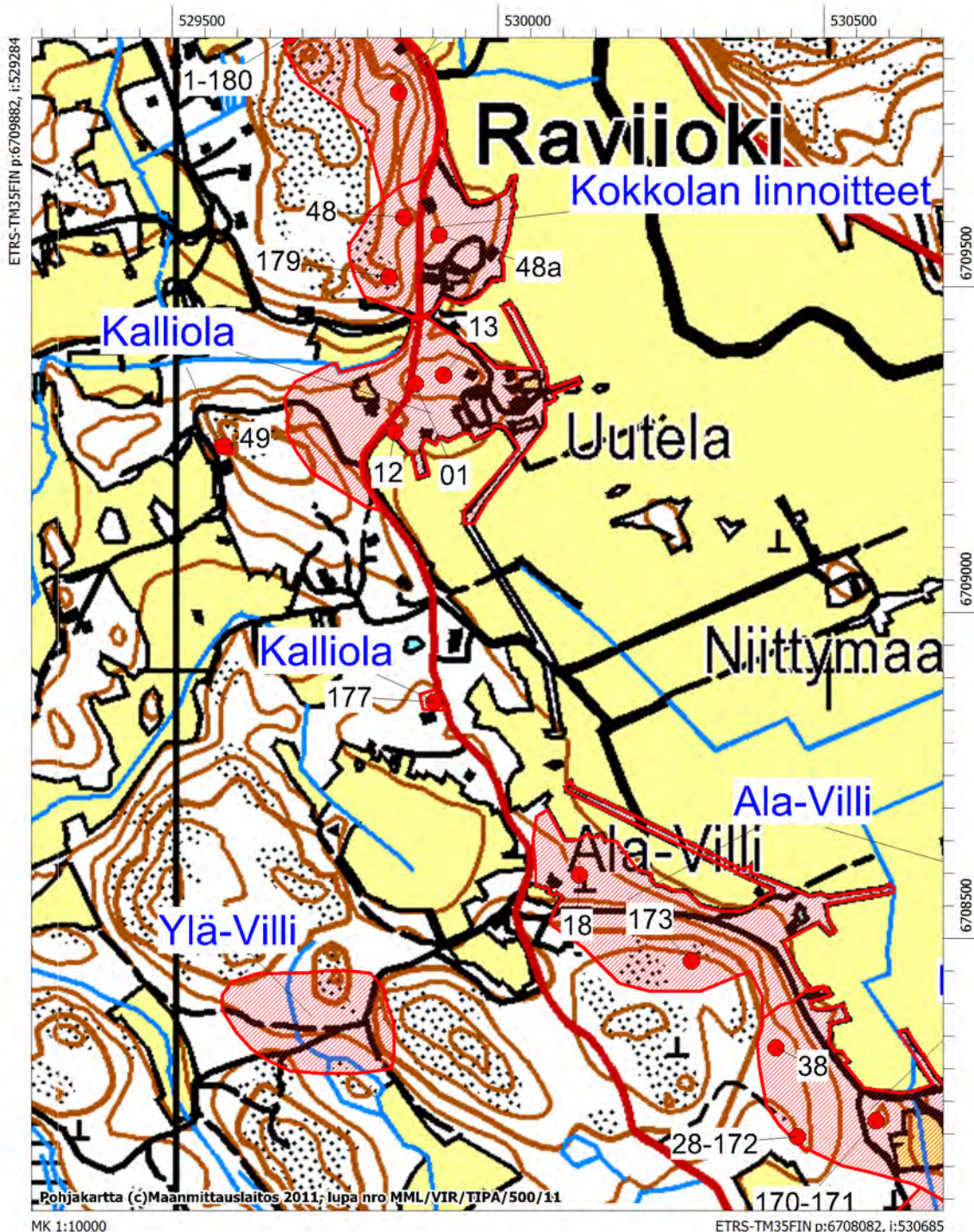
VIROLAHTI, KARTTA 3

Ravijoenlahti	1000017154
Koivula	1000017157
Vähäjärvi	1000017155
Ala-Villi	1000017156

VIROLAHTI, KARTTA 4

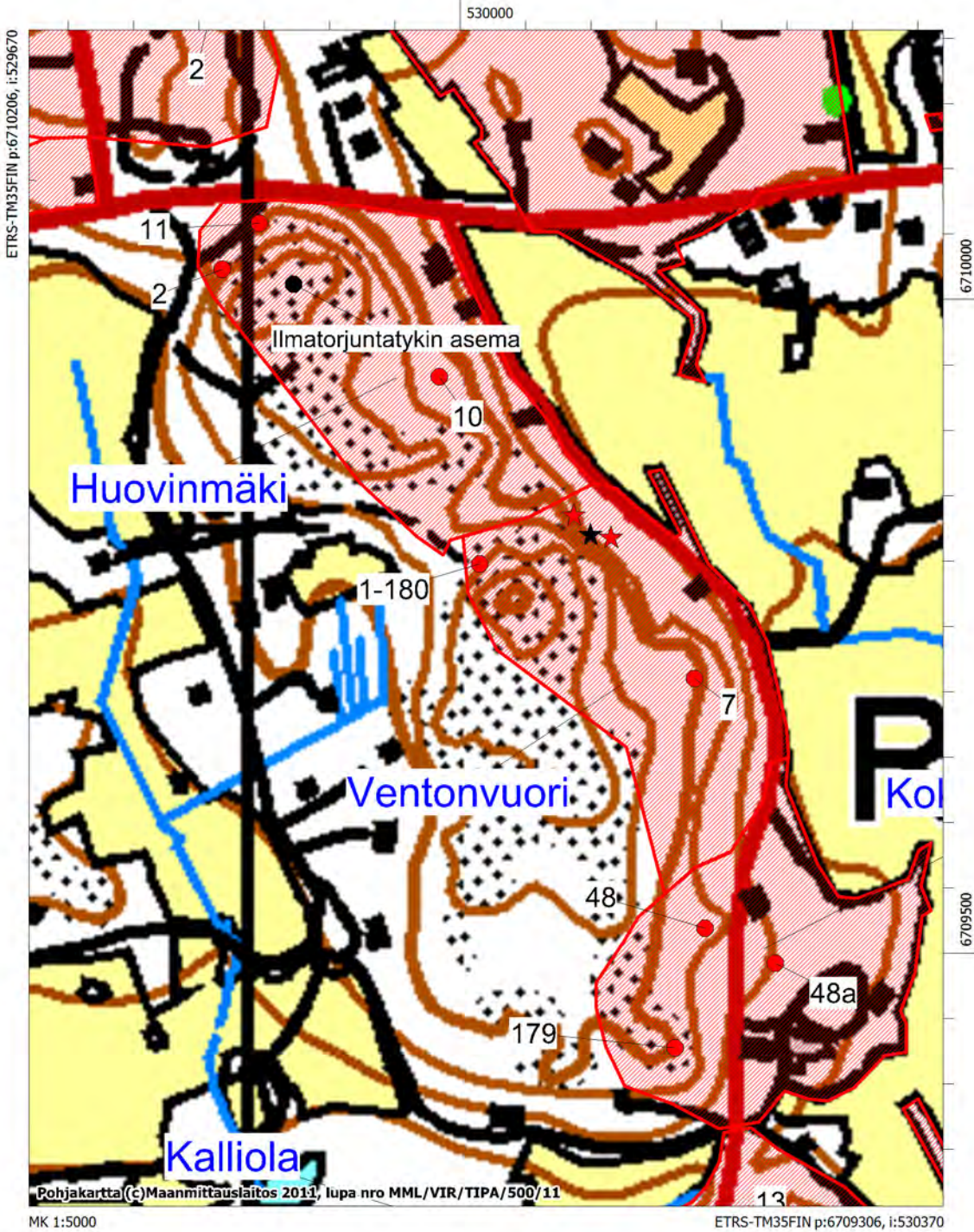
Kalliola	1000017158
Kokkolan linnoitteet	1000017320
Ylä-Villi	1000017166

VIROLAHTI, KARTTA 5

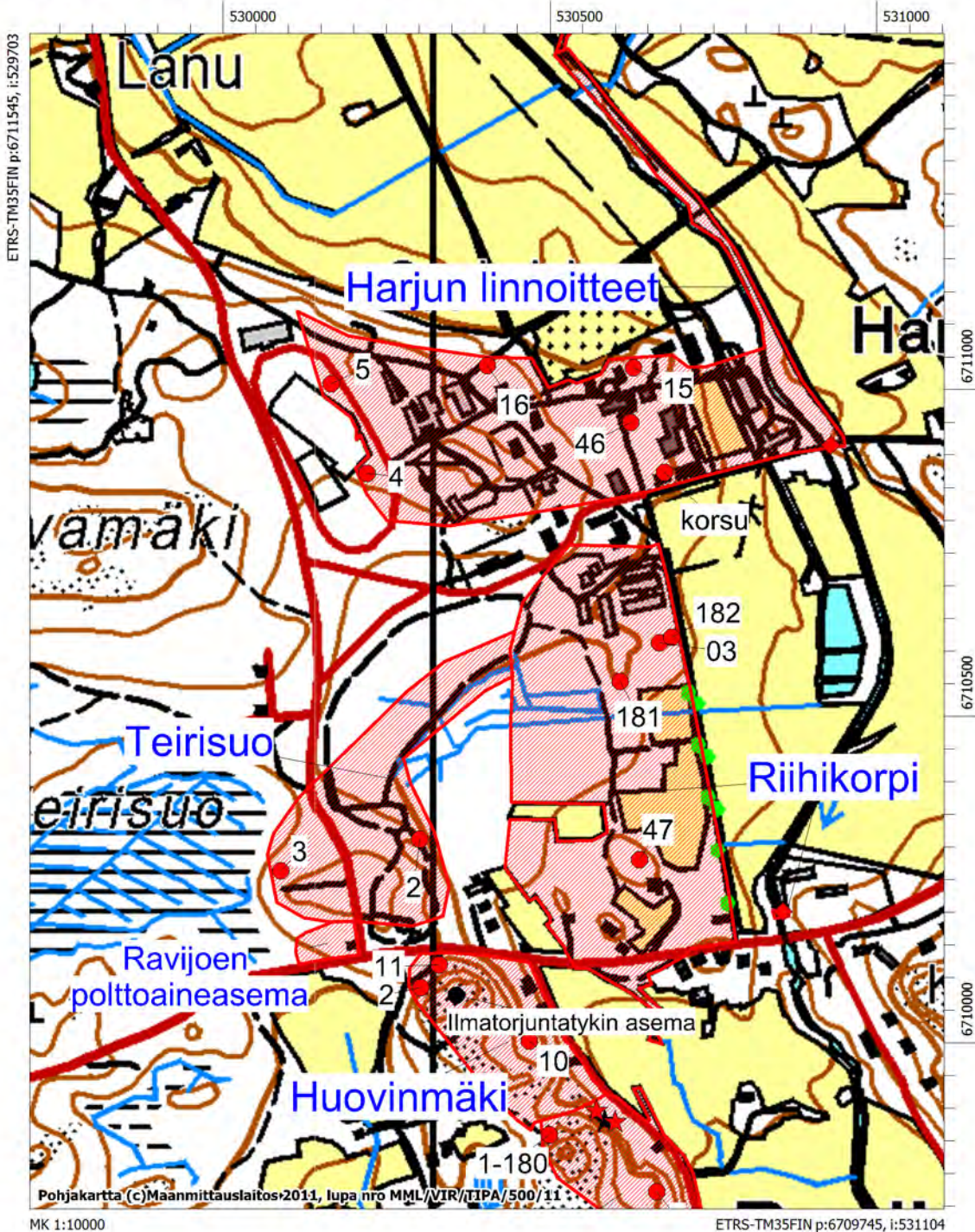
Ventonvuori
Huovinmäki

1000017160
1000017161

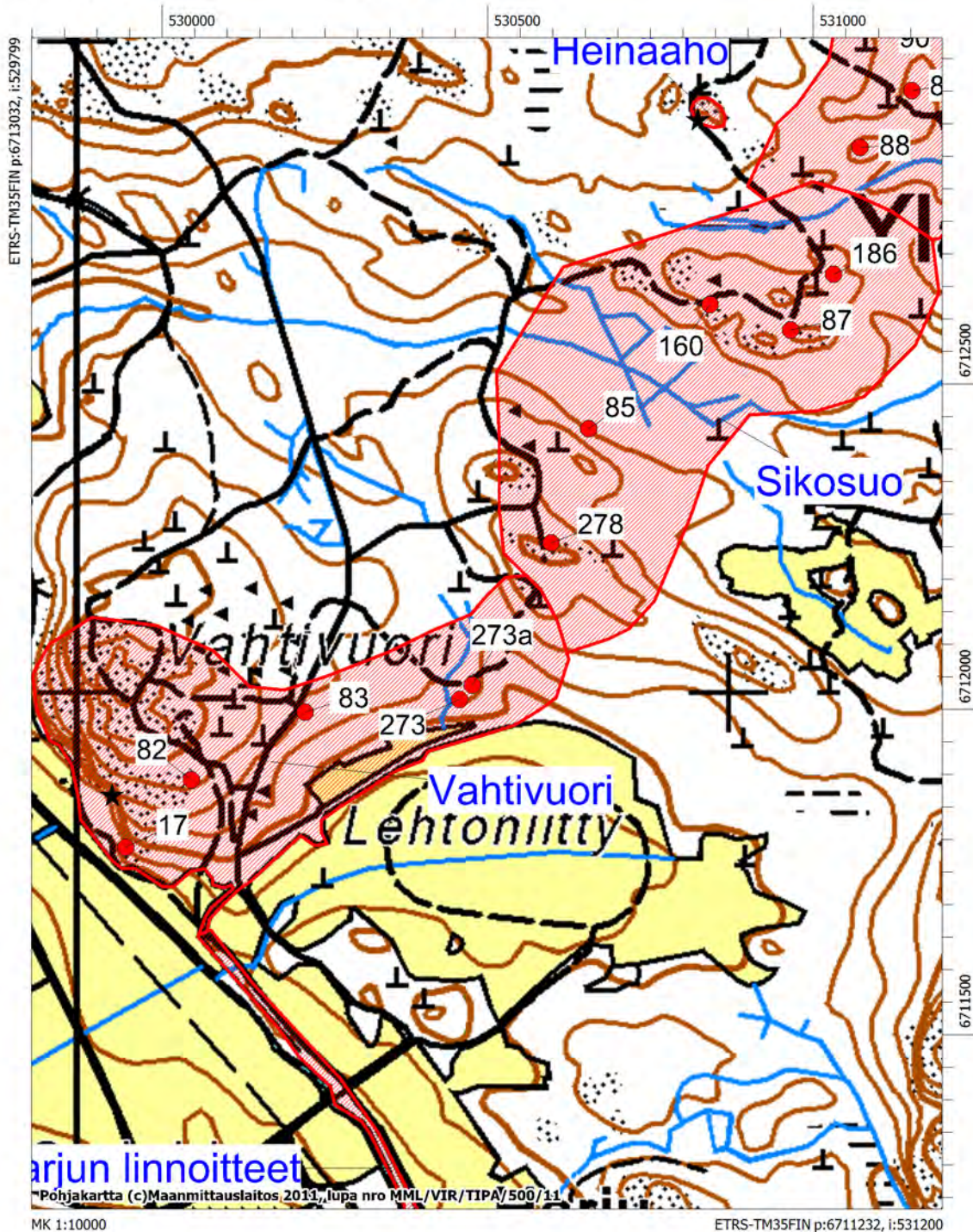
VIROLAHTI, KARTTA 6

Riihikorpi 1000017162
Teirisuo 1000017164
Harjun linnoitteet 1000017165

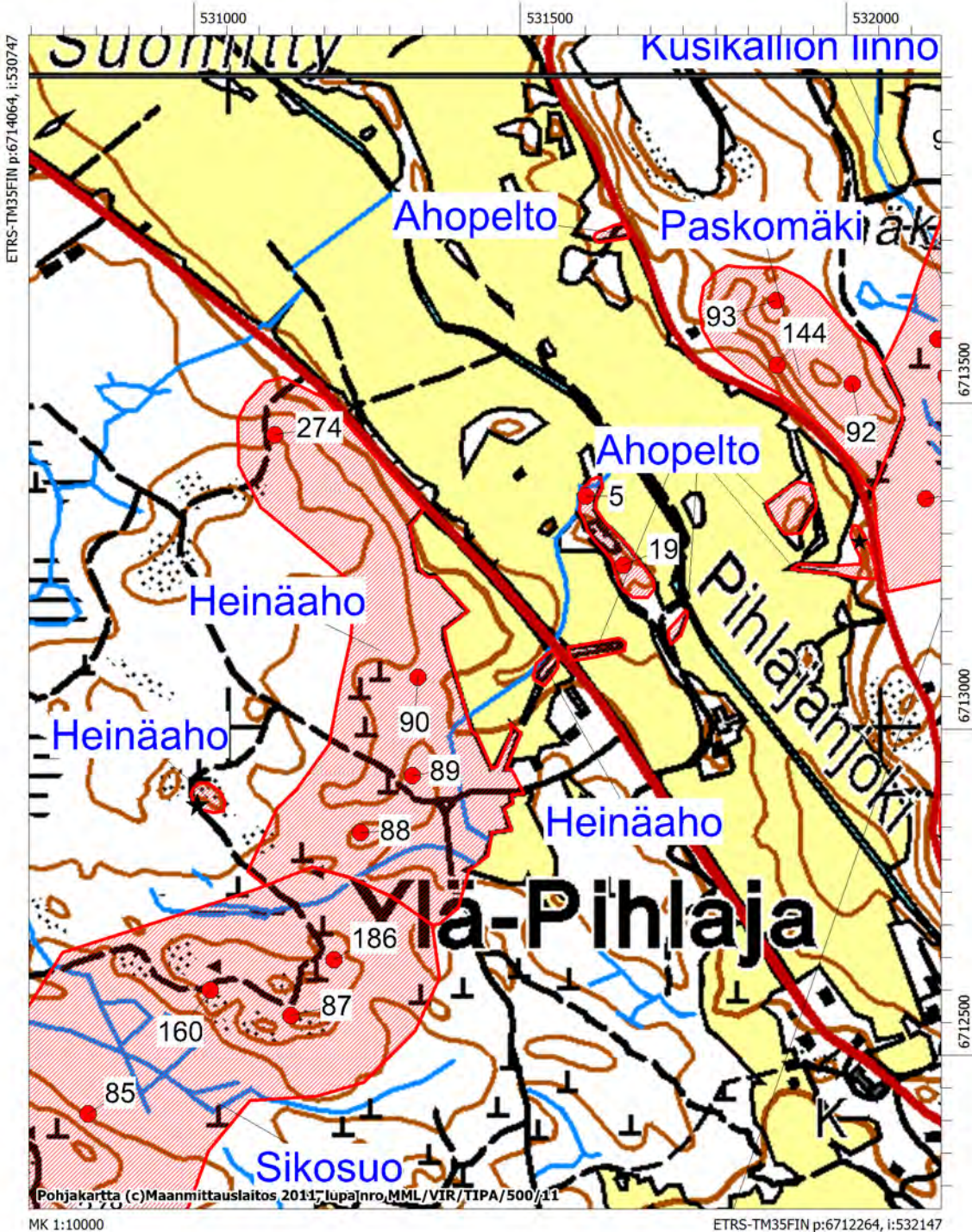
VIROLAHTI, KARTTA 7

Sikosuo 1000017170
Vahtivuori 1000017168

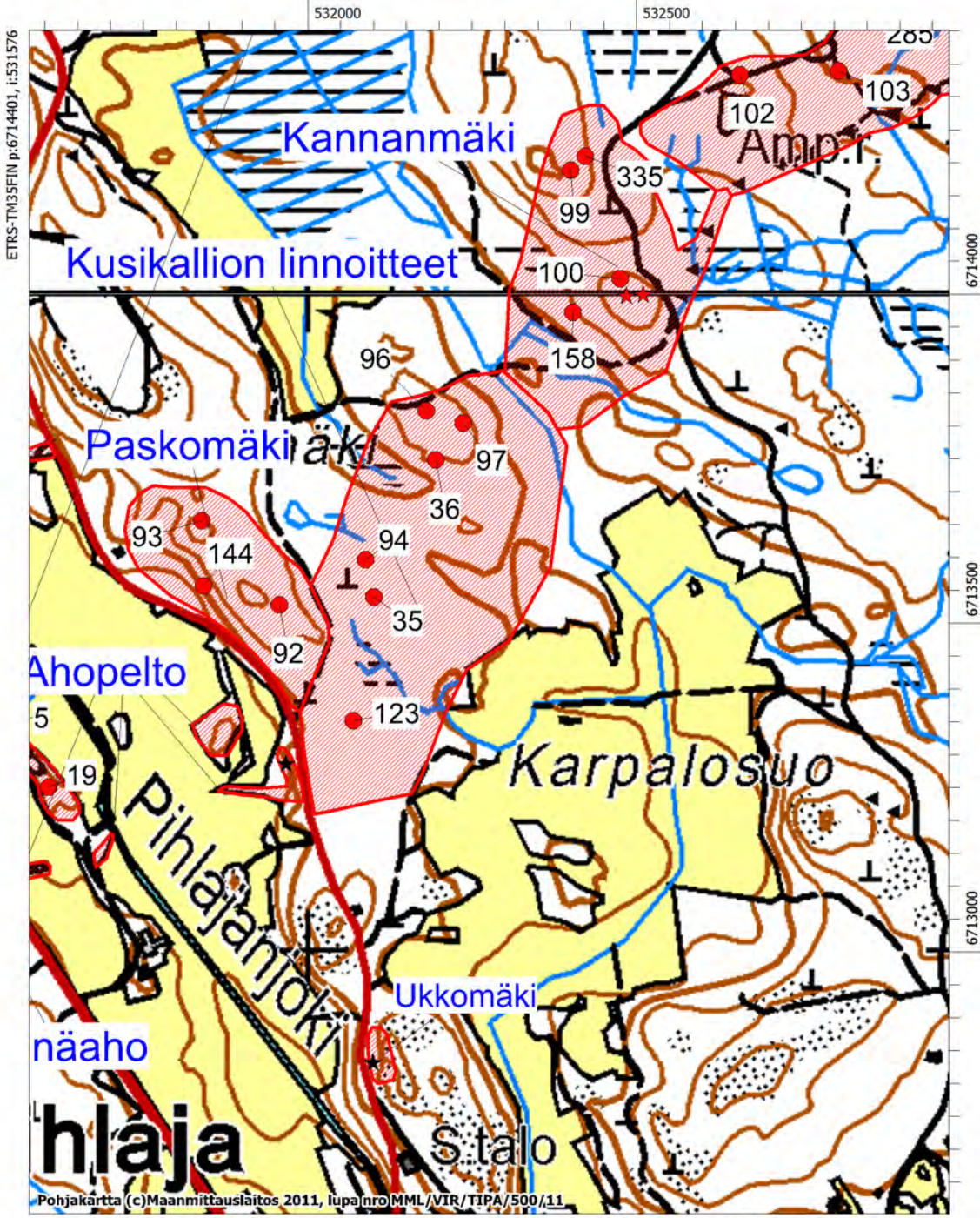
VIROLAHTI, KARTTA 8

Ahopelto 1000017172
Heinäaho 1000017171

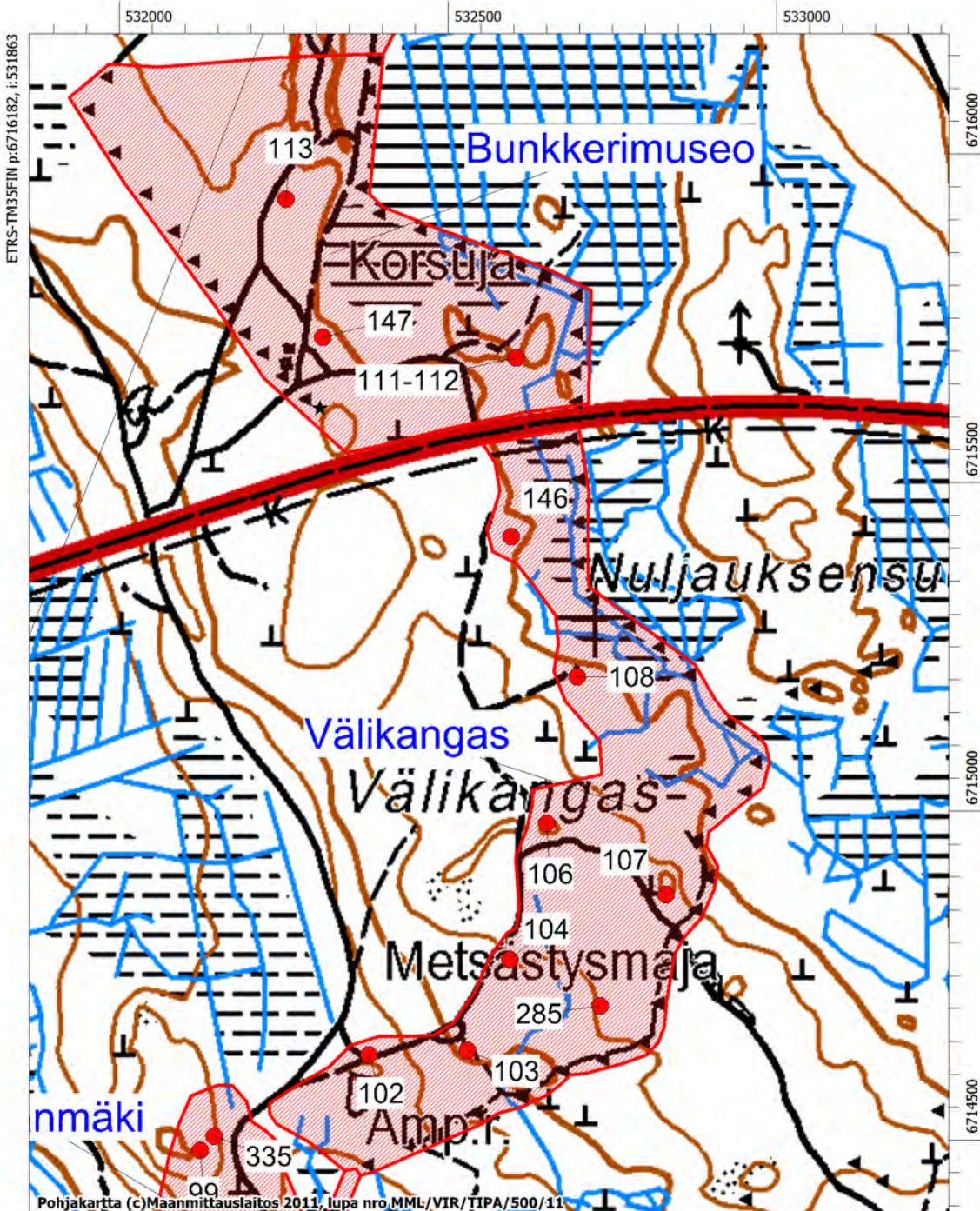
VIROLAHTI, KARTTA 9

Ukkomäki	1000017173
Paskomäki	1000017174
Kusikallion linnoitteet	1000017175
Kannanmäki	1000017176

VIROLAHTI, KARTTA 10

Välikangas 1000017178
Bunkkerimuseo 1000017181

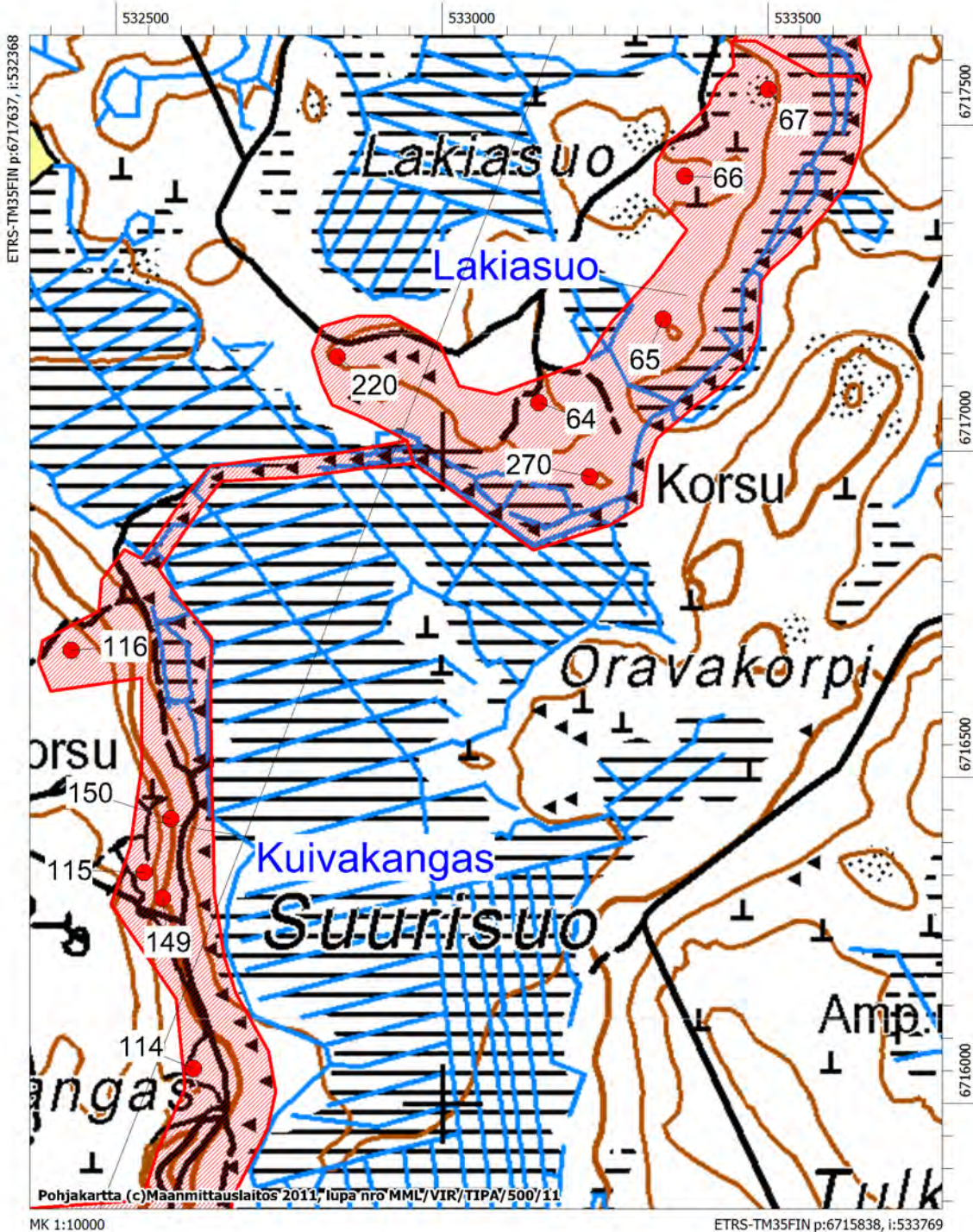

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6714383, i:533263

VIROLAHTI, KARTTA 11

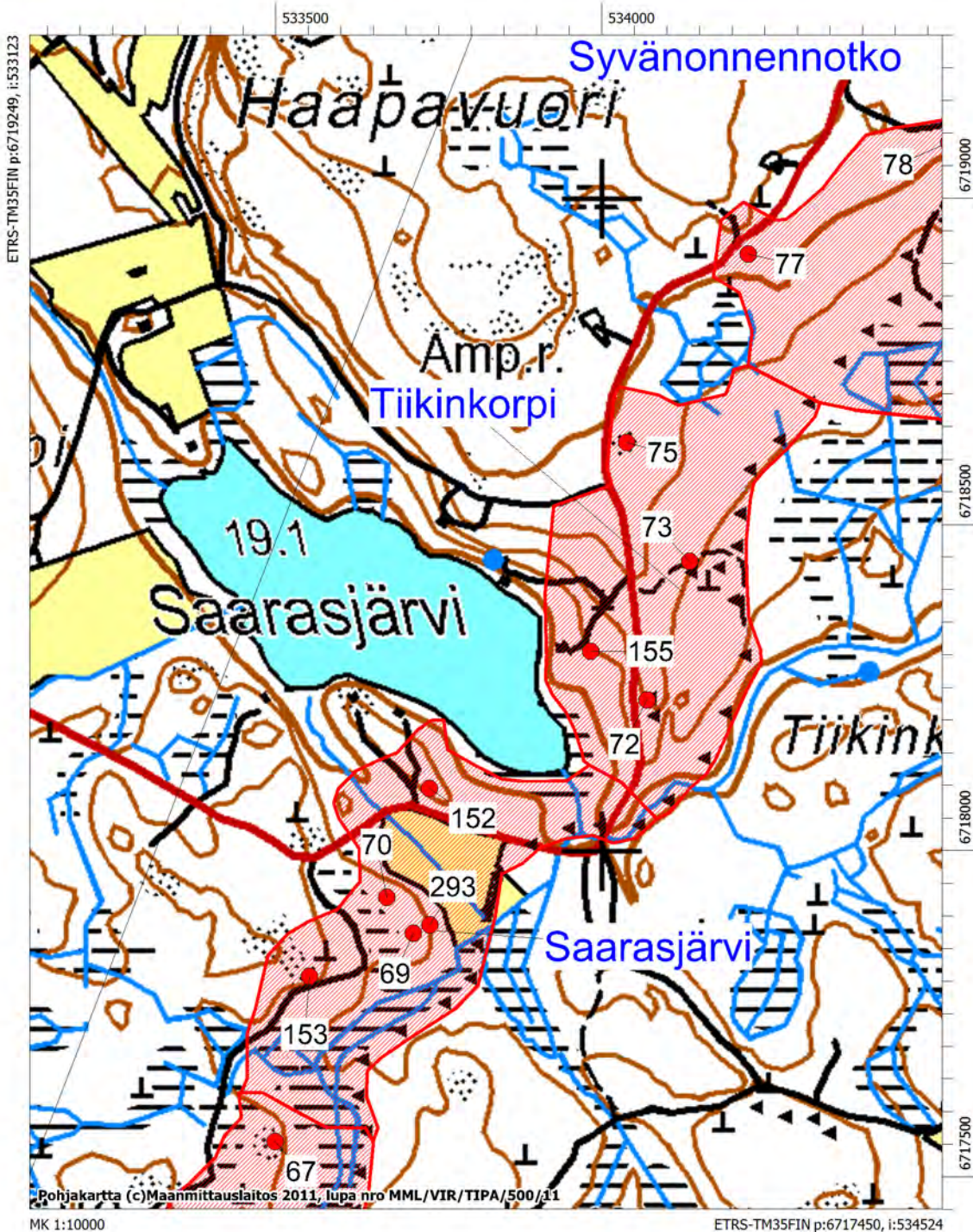
Kuivakangas 1000017182
Lakiasuo 1000017183

VIROLAHTI, KARTTA 12

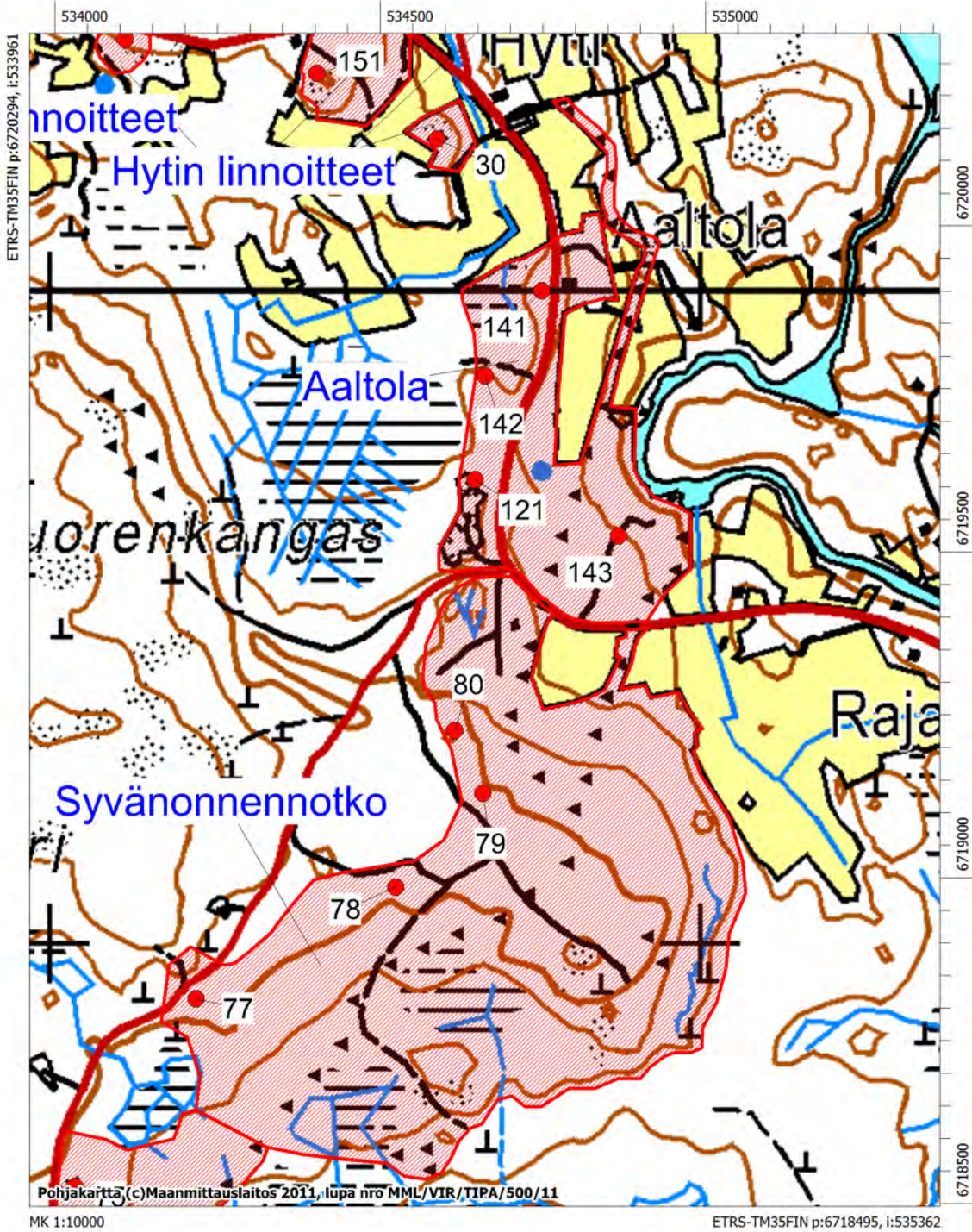
Saarasjärvi
Tiikinkorpi

1000017184
1000017185

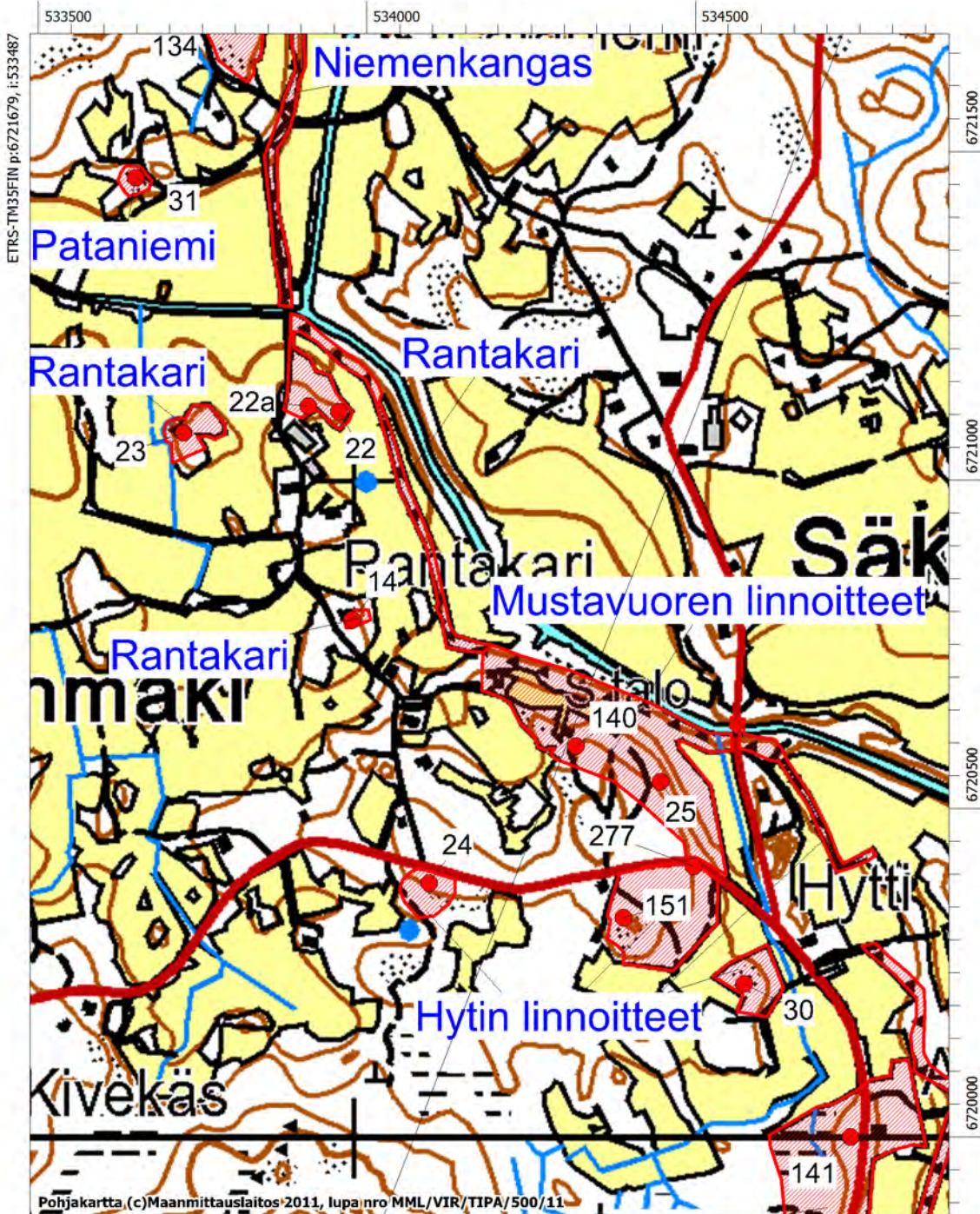
VIROLAHTI, KARTTA 13

Syvännonnetko 1000017189
Aaltola 1000017191

VIROLAHTI, KARTTA 14

Pataniemi	1000017197
Rantakari	1000017196
Mustavuoren linnoitteet	1000017195
Hyttin linnoitteet	1000017193

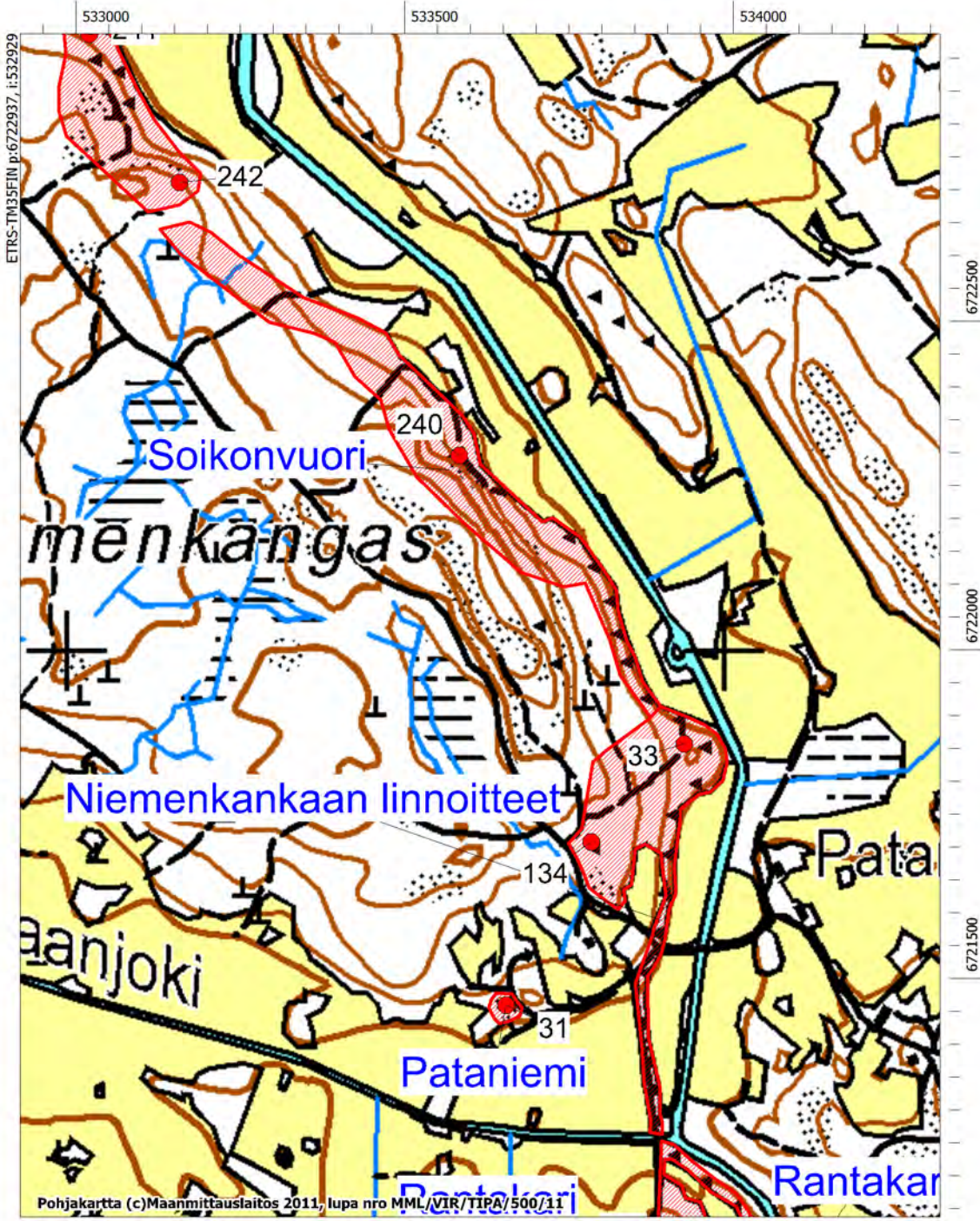

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6719879, i:534888

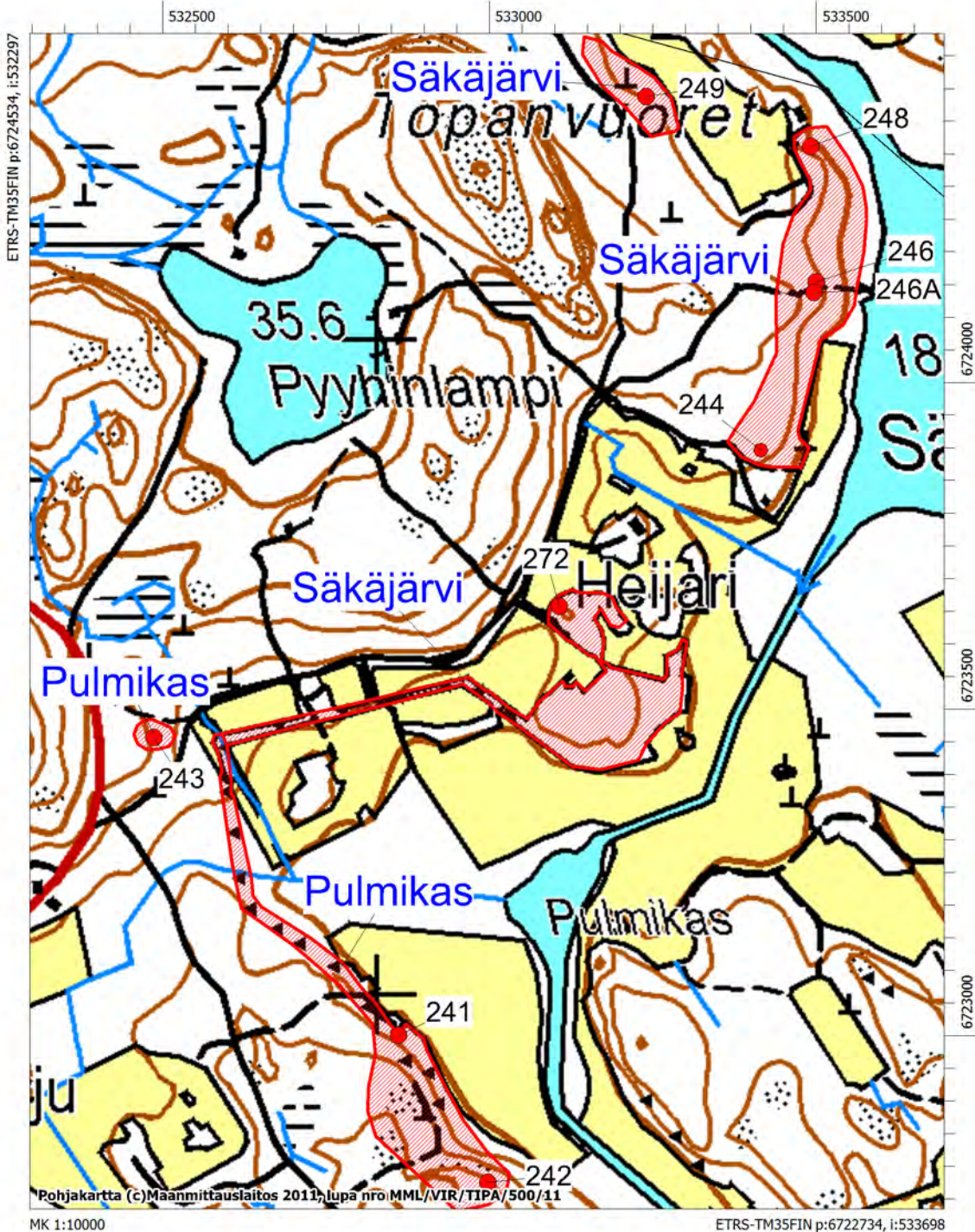
VIROLAHTI, KARTTA 15

Soikonvuori 1000017200
Niemenkankaan linnoitteet 1000017199

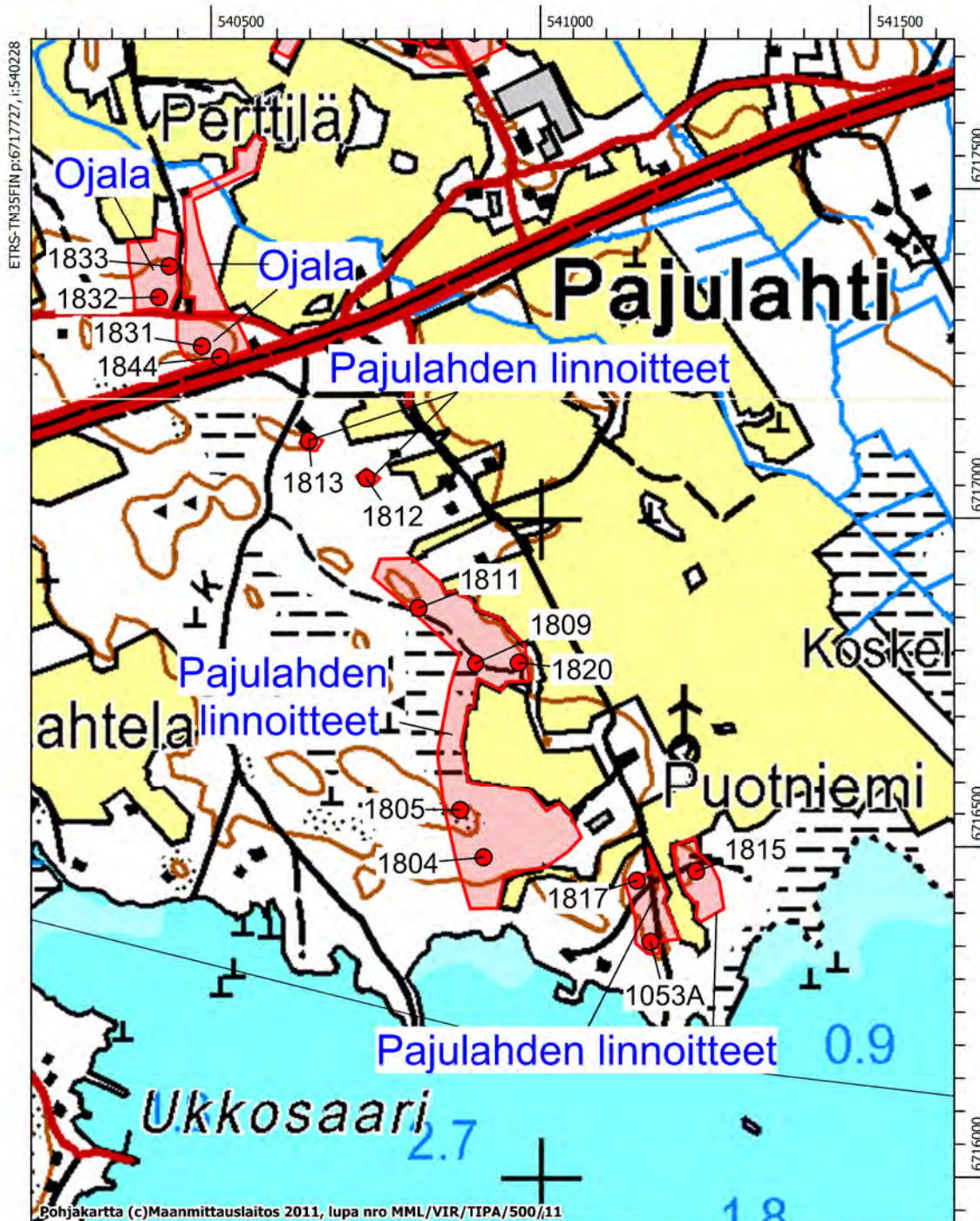
VIROLAHTI, KARTTA 16

Säkjärvi 1000017202
Pulmikas 1000017201

VIROLAHTI, KARTTA 17

Pajulahden linnoitteet 1000019231
Ojala 1000019409

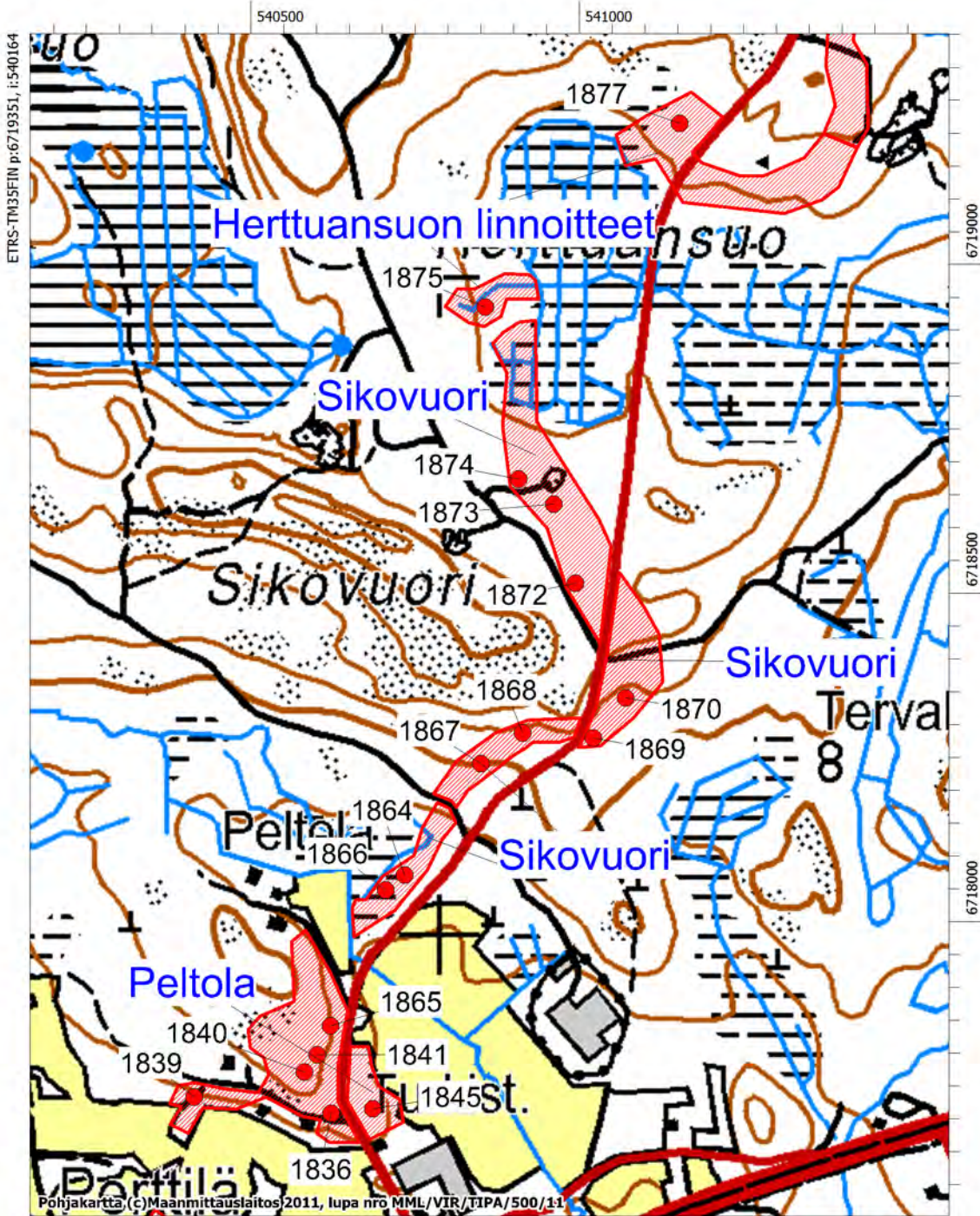
Bohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6715927, i:541628

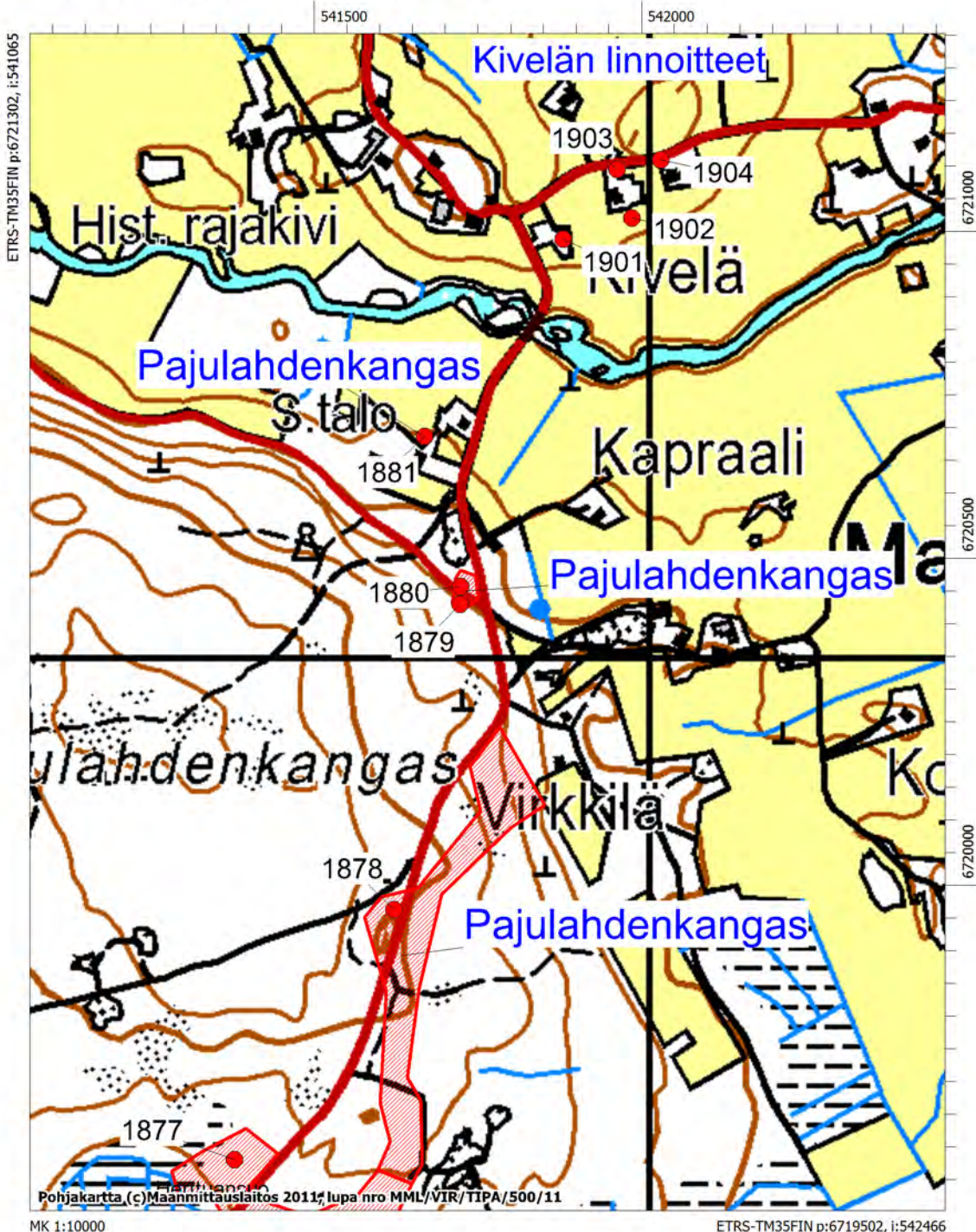
VIROLAHTI, KARTTA 18

Herttuansuon linnoitteet	1000014429
Sikovuori	1000019249
Peltola	1000019248

VIROLAHTI, KARTTA 19

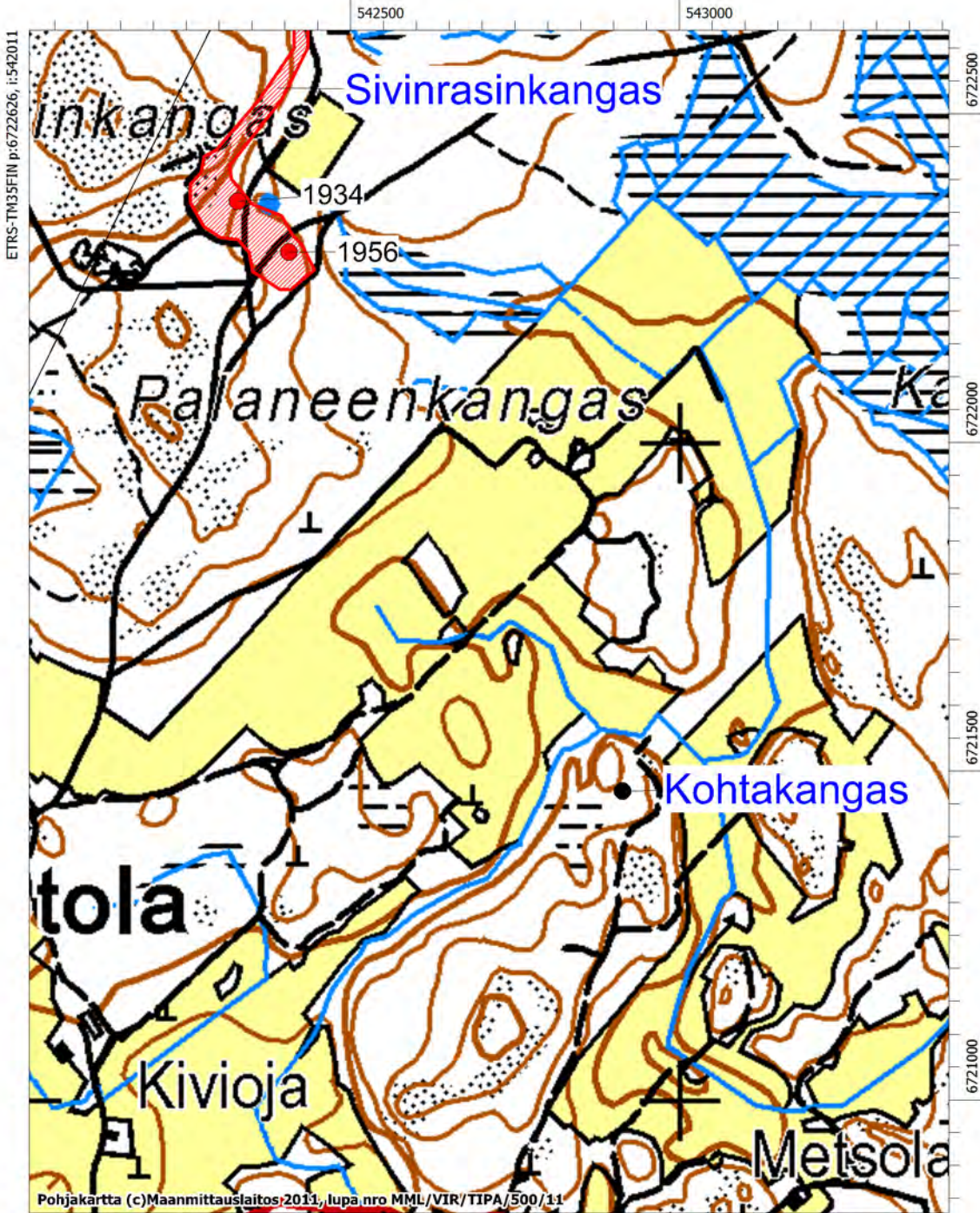
Kivelän linnoitteet 1000019236
Pajulahdenkangas 1000019235

VIROLAHTI, KARTTA 20

Kohtakangas

1000019395

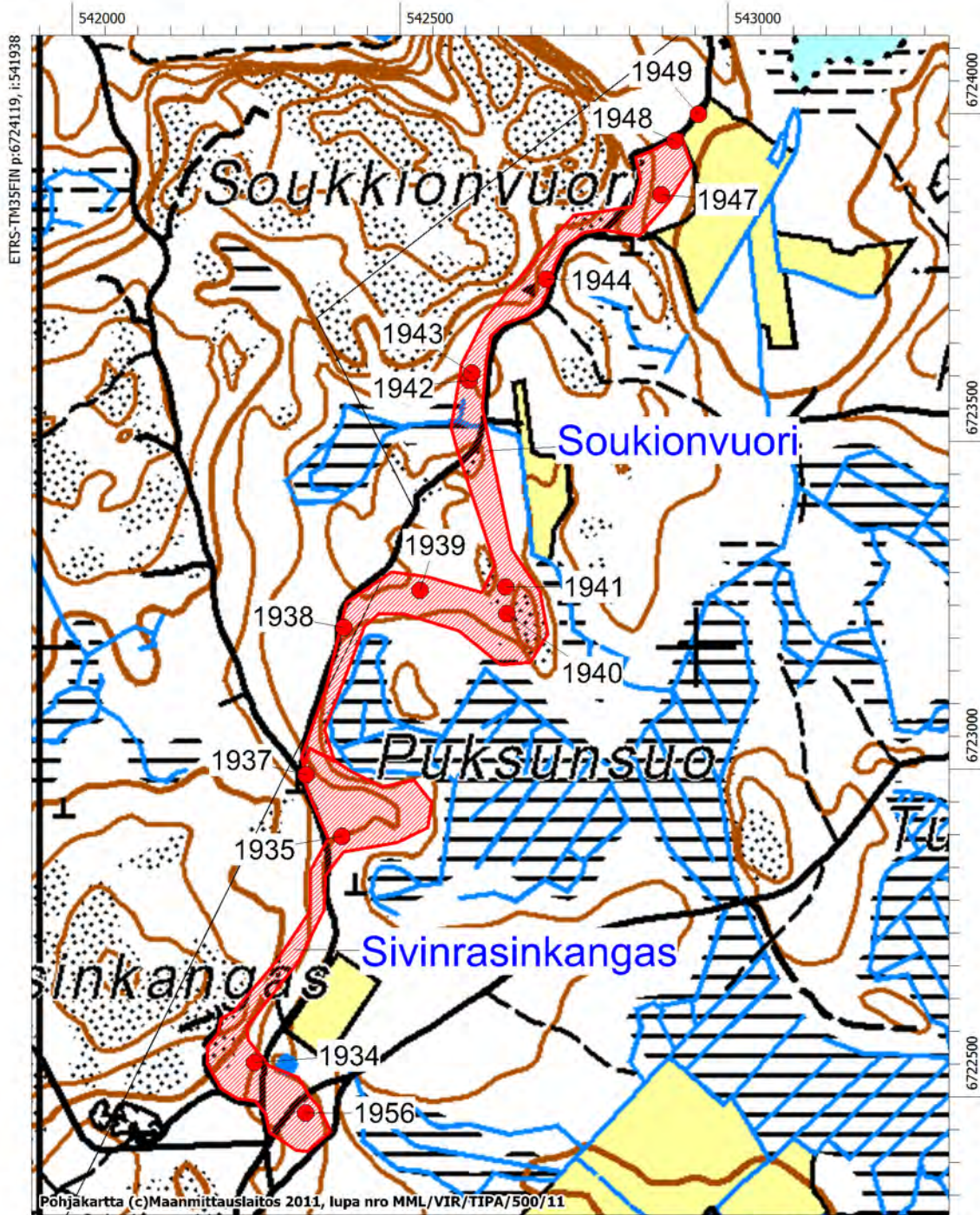

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6720827, i:543411

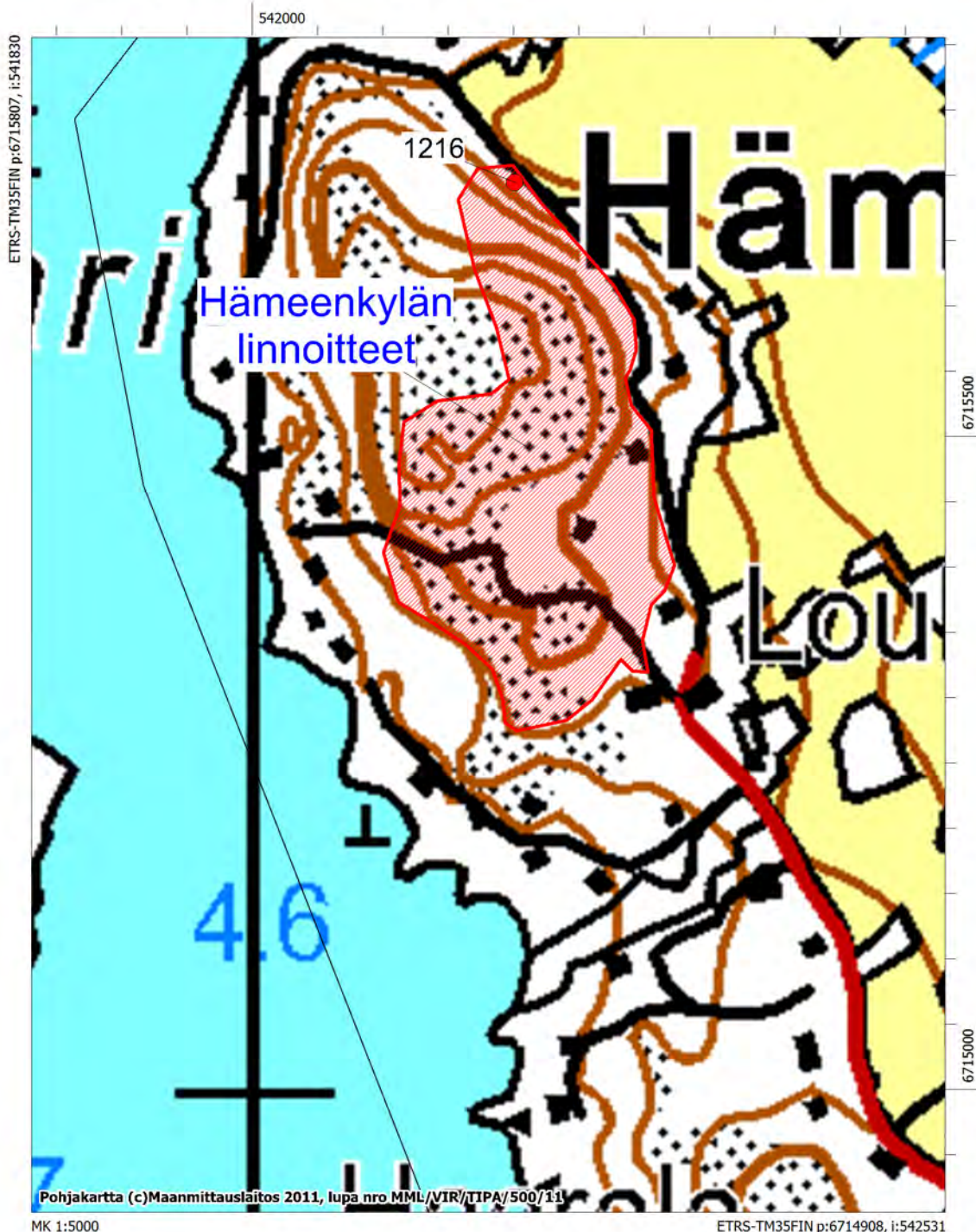
VIROLAHTI, KARTTA 21

Sivinrasinkangas 1000019238
Soukionvuori 1000019239

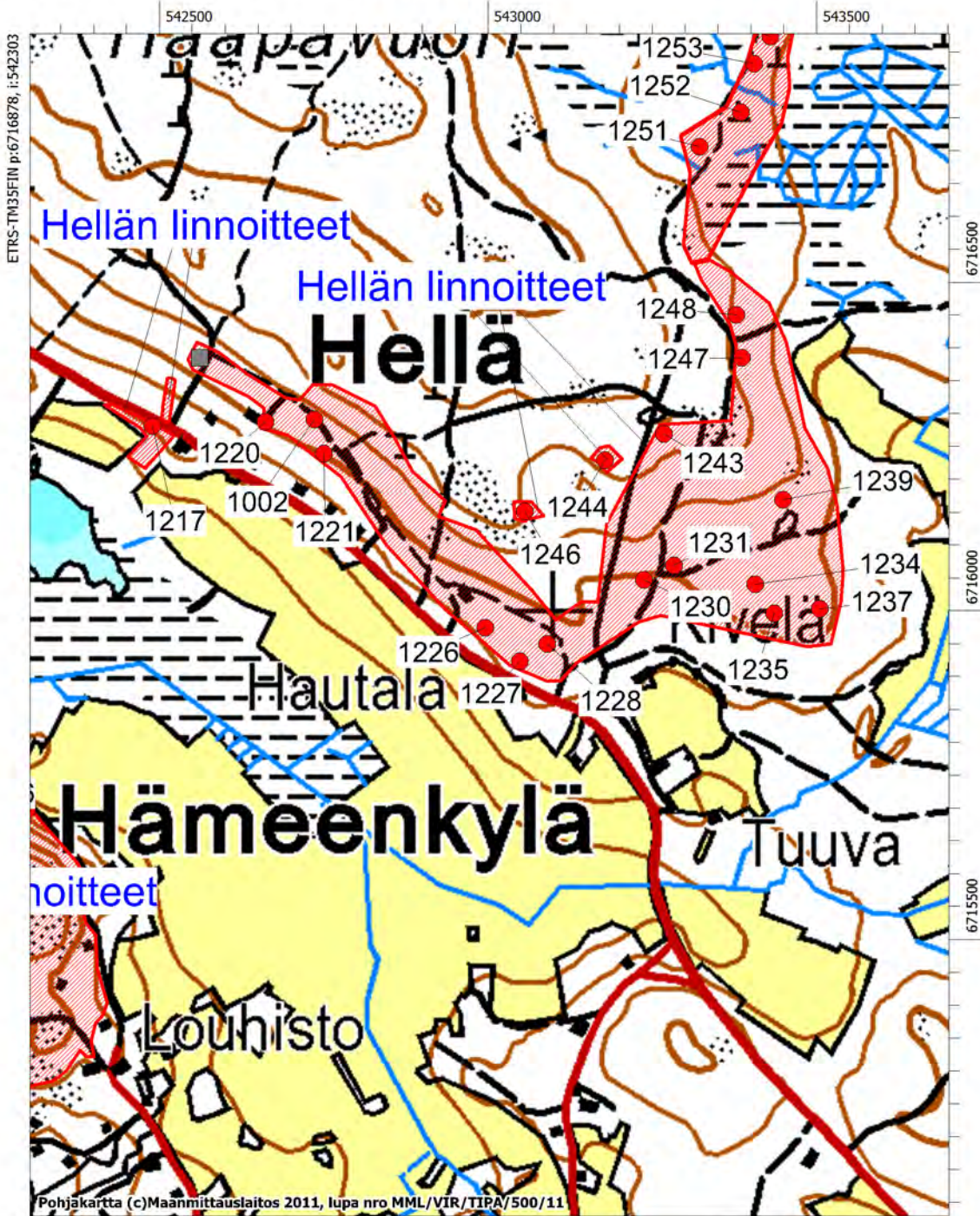
VIROLAHTI, KARTTA 22

Hämeenkylässä linnoitteet 1000019230

VIROLAHTI, KARTTA 23

Hellän linnoitteet 1000019240

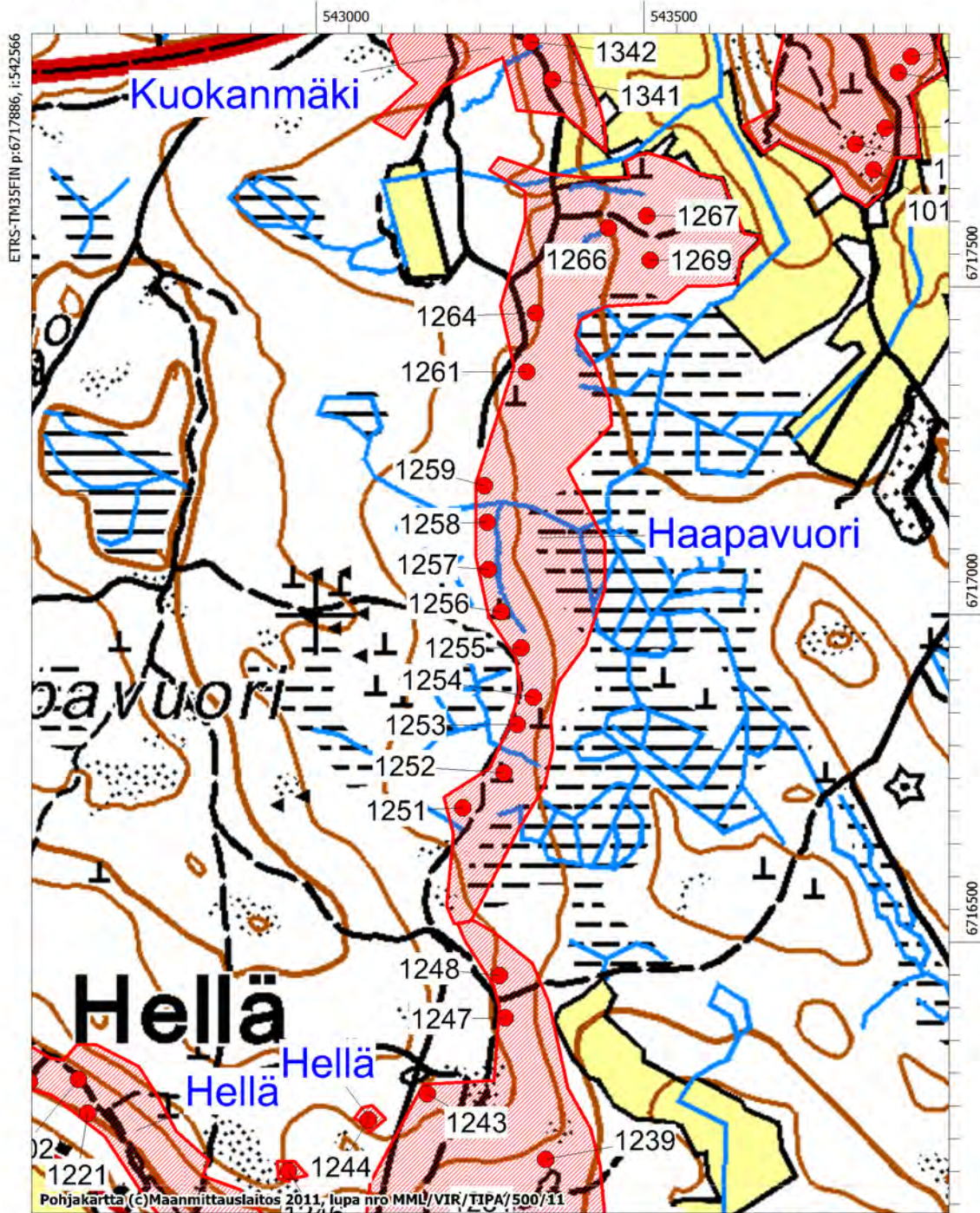
Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6715078, i:543703

VIROLAHTI, KARTTA 24

Haapavuori 1000019241

ETRS-TM35FIN p:6717886, i:542566

6717500

6717000

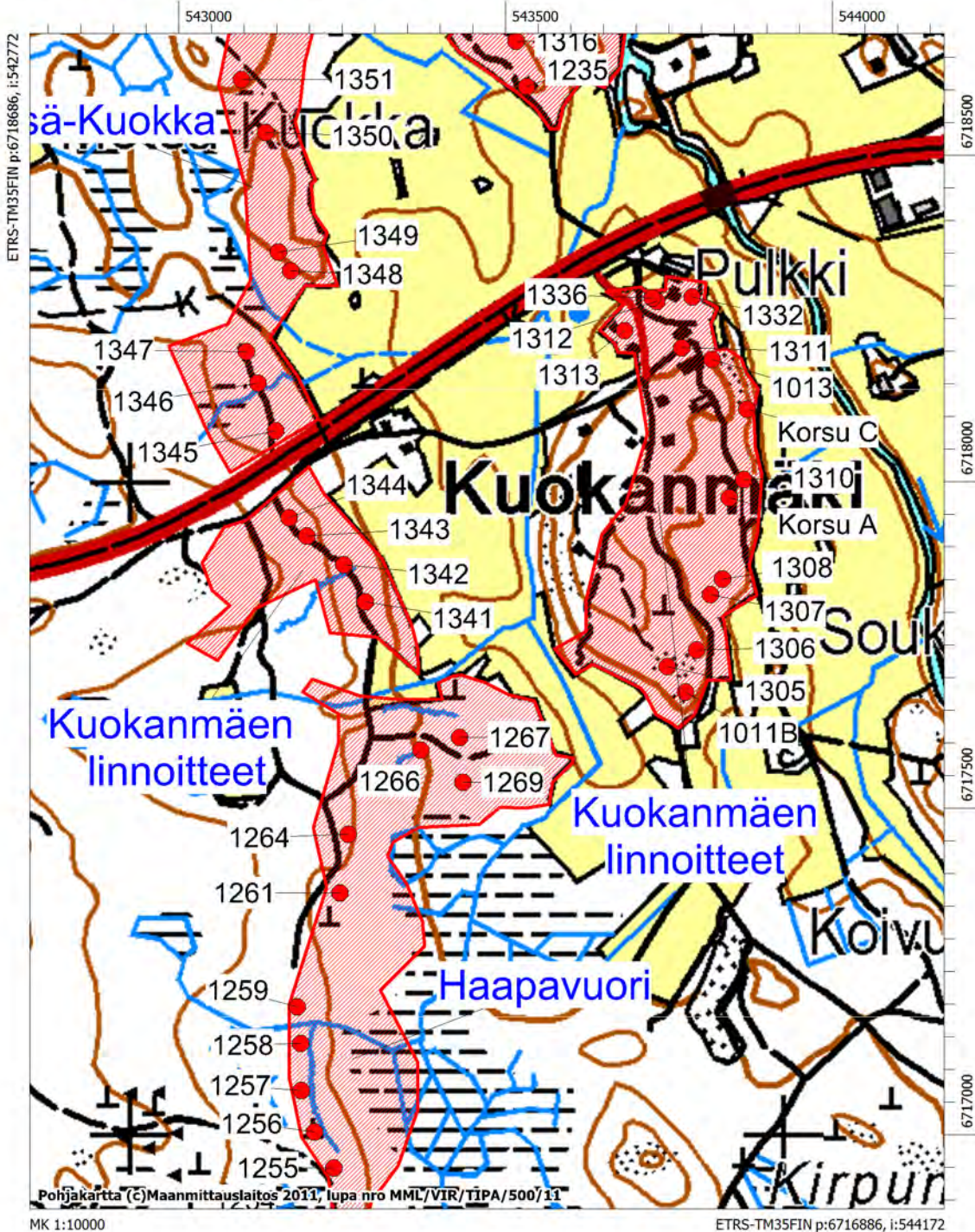
6716500

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6716086, i:543967

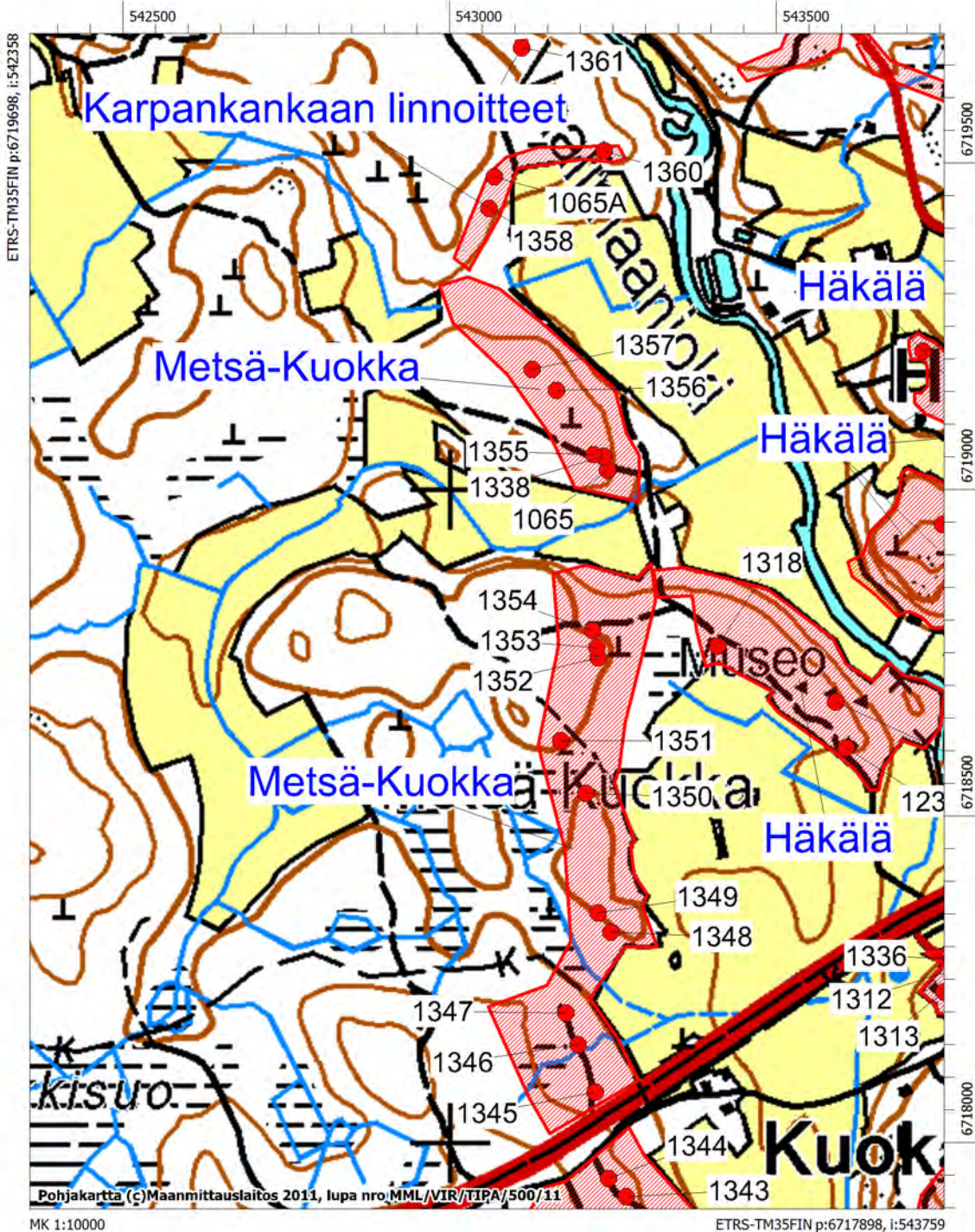
VIROLAHTI, KARTTA 25

Kuokanmäen linnoitteet 1000019242

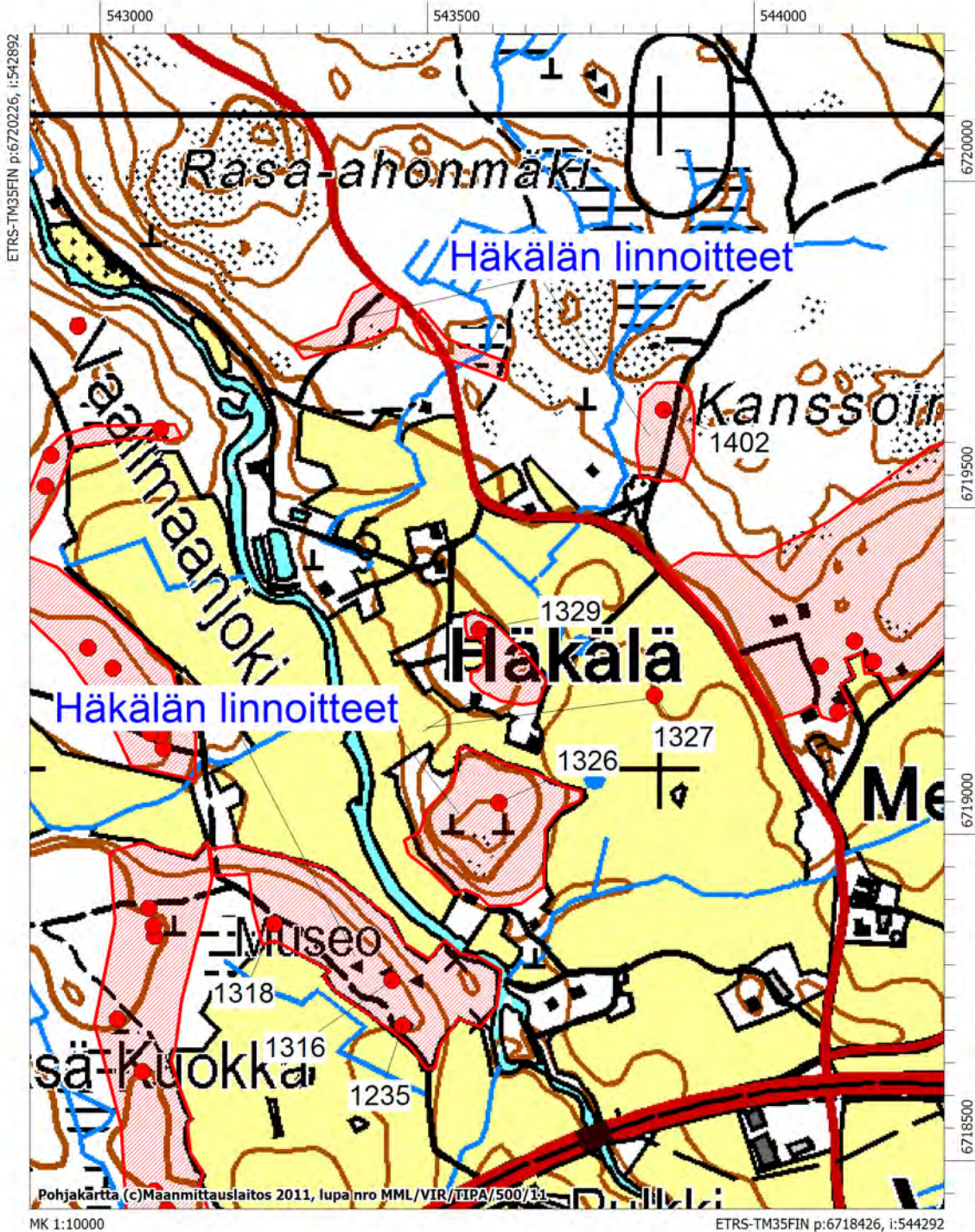
VIROLAHTI, KARTTA 26

Metsä-Kuokka 1000019250
Karpankankaan linnoitteet 1000014428

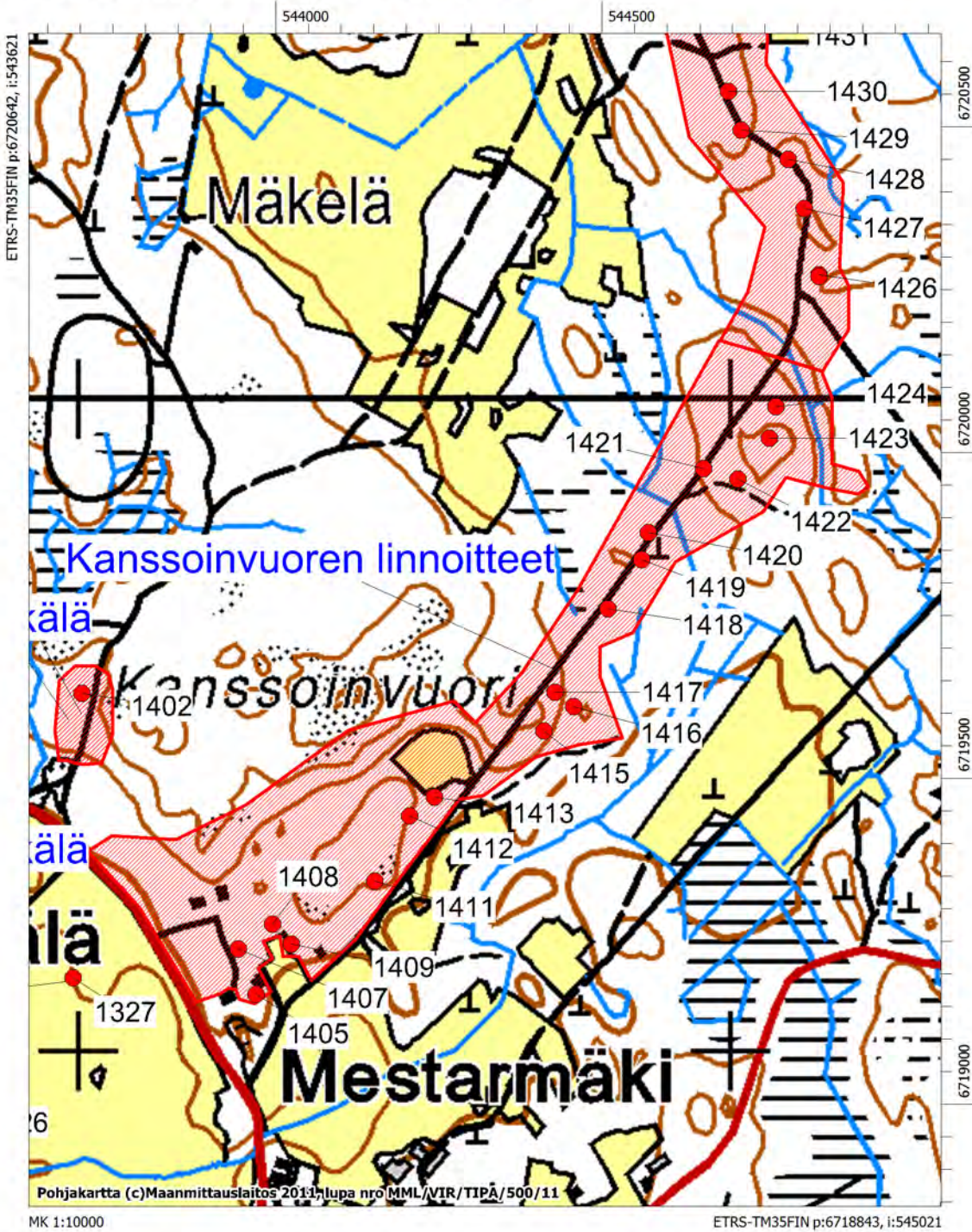
VIROLAHTI, KARTTA 27

Häkälän linnoitteet 1000014427

VIROLAHTI, KARTTA 28

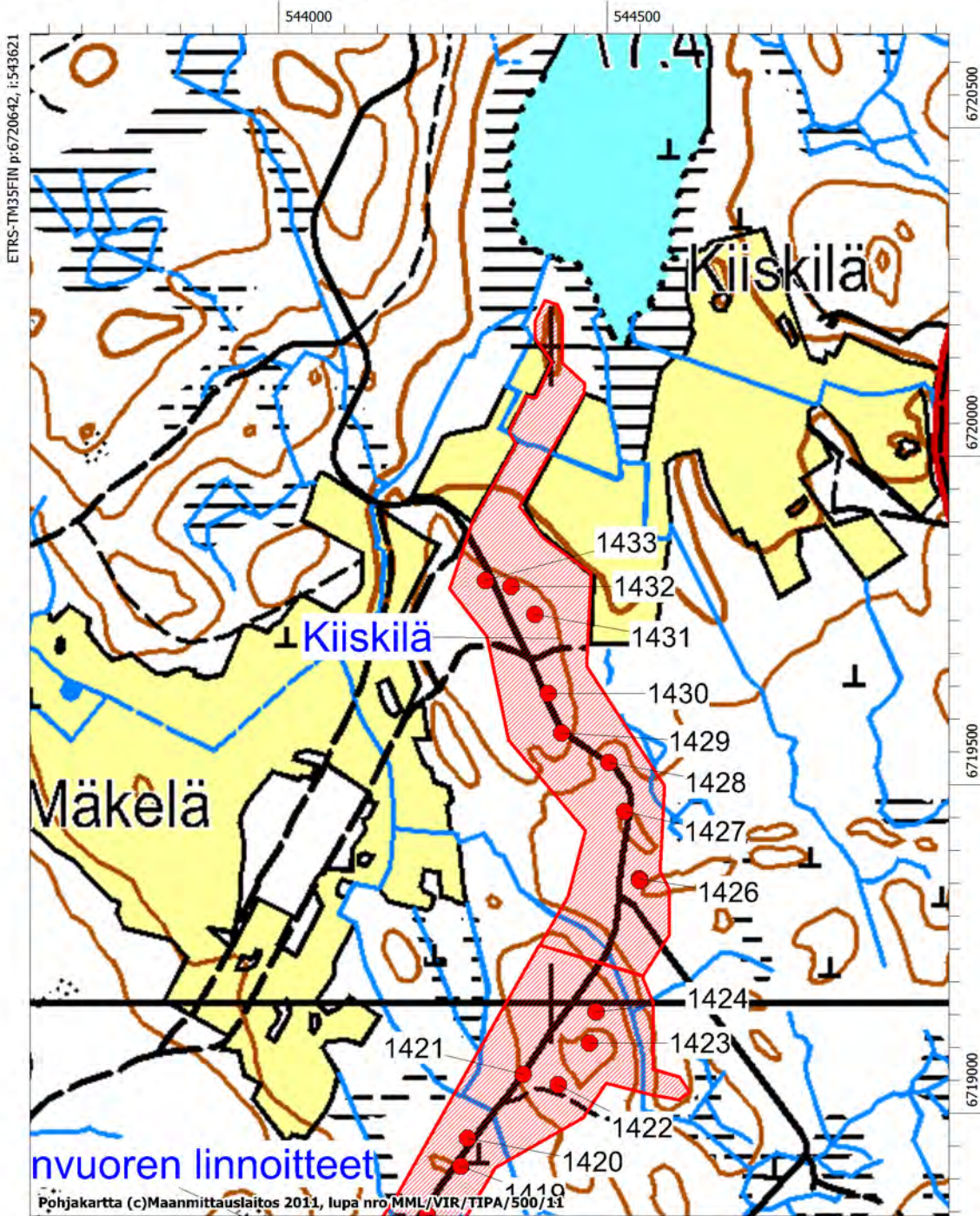
Kanssoinvuoren linnoitteet 1000014426

VIROLAHTI, KARTTA 29

Kiiskilä

1000019244

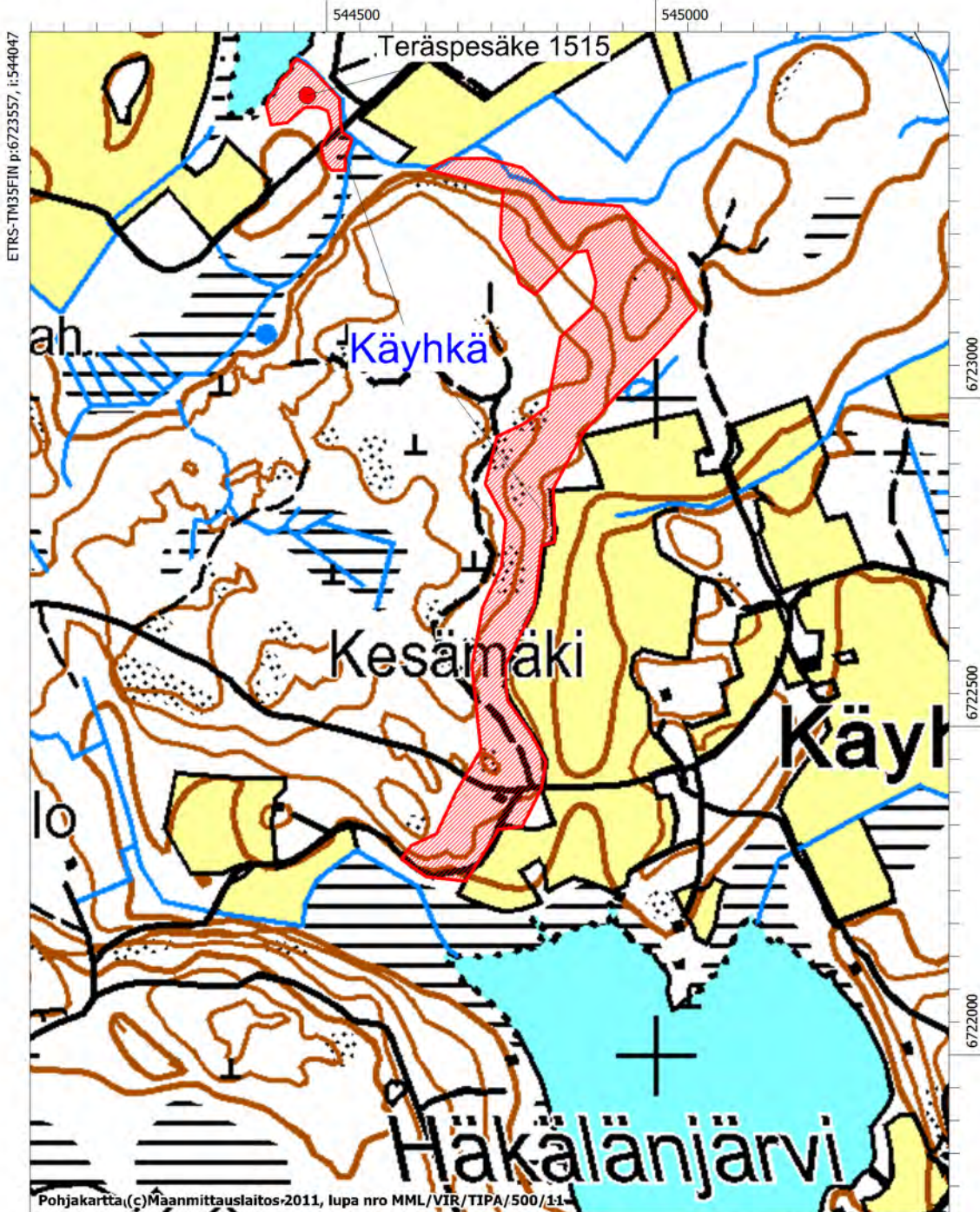
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6718843, i:545021

VIROLAHTI, KARTTA 30

Käyhkä

1000019251

Miehikkälä

Kartat 11-12

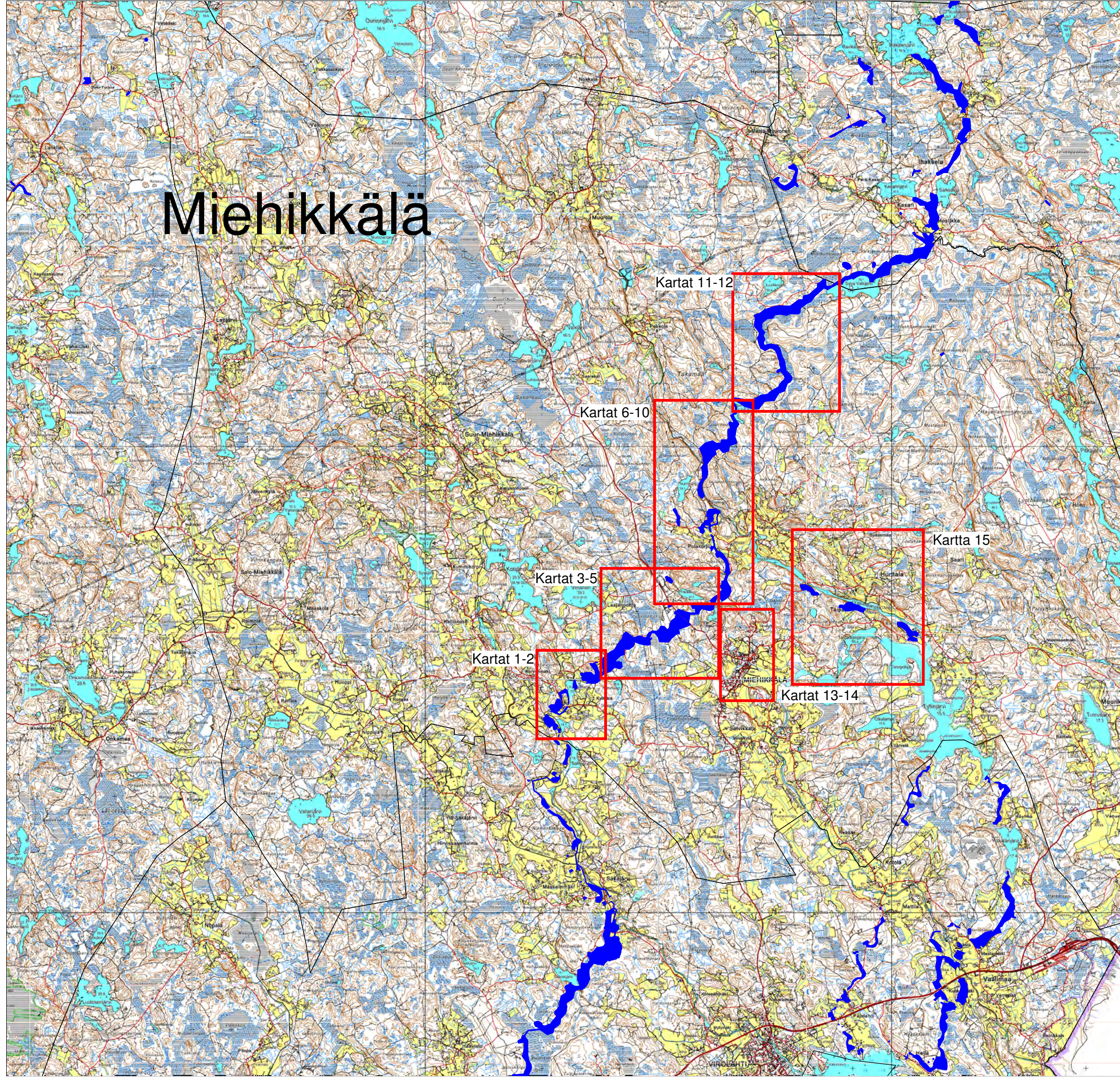
Kartat 6-10

Kartat 3-5

Kartat 1-2

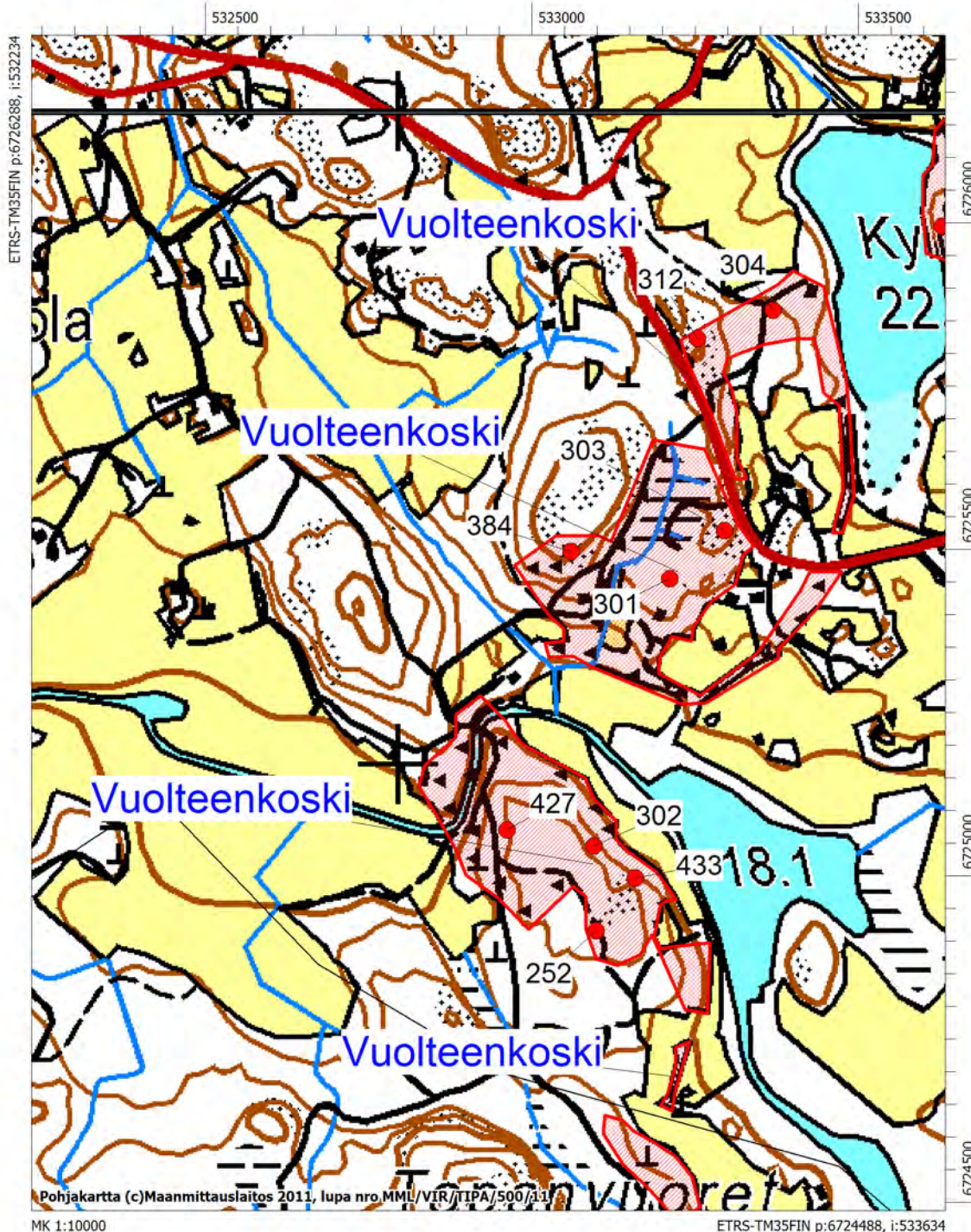
Kartat 13-14

Kartta 15

MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 1

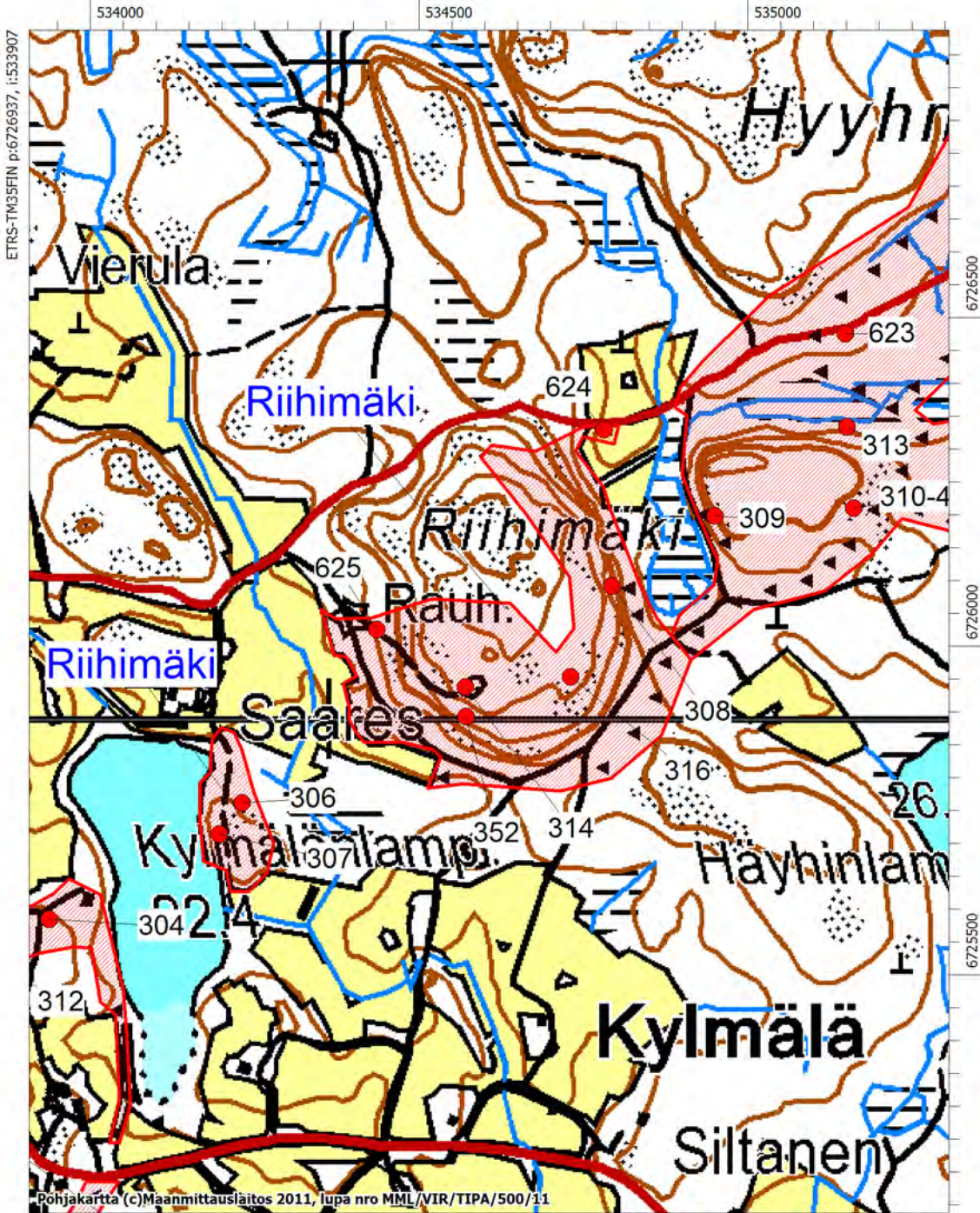
Vuolteenkoski 1000019279

MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 2

Riihimäki

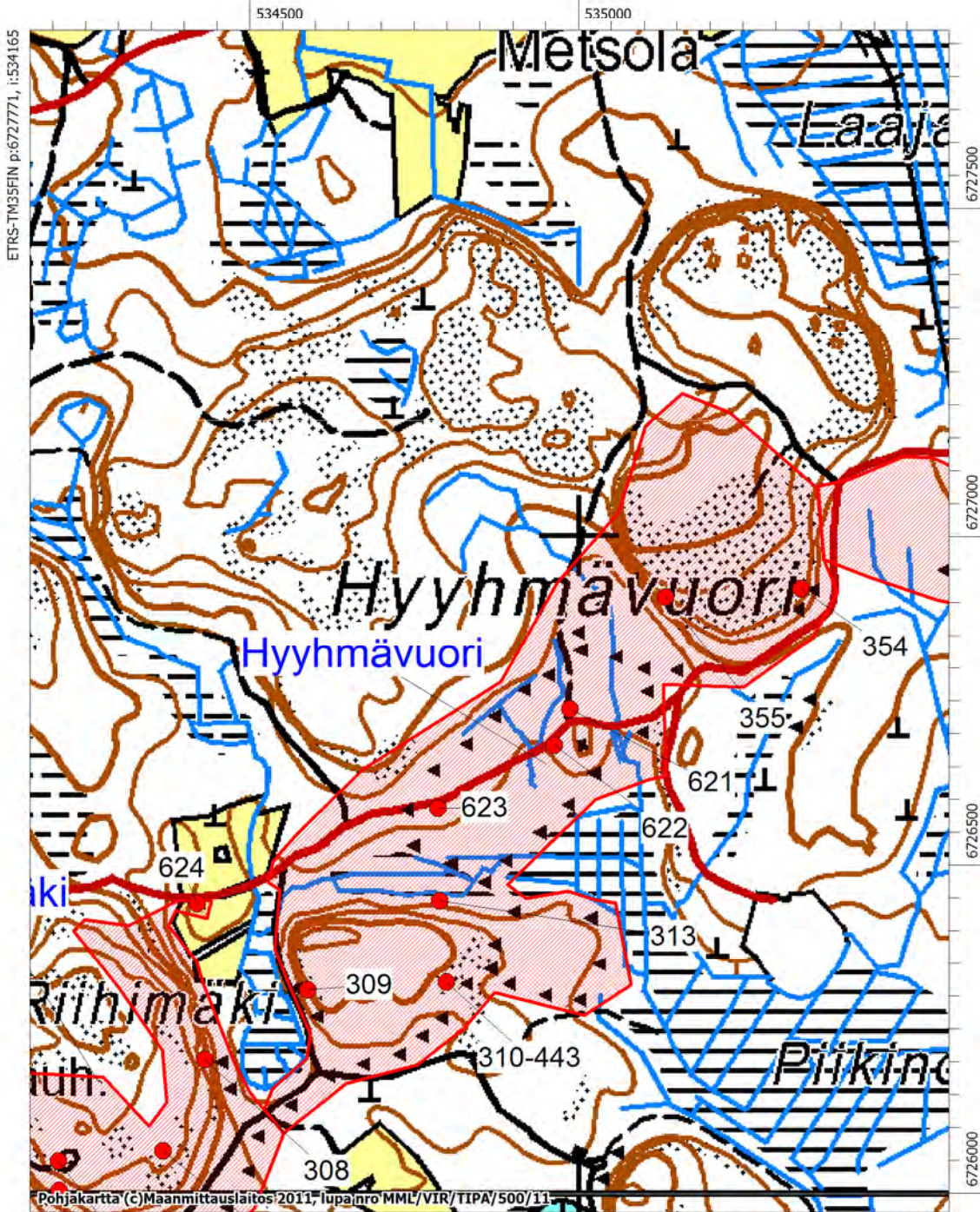
1000019282

MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 3

Hyyhmävuori

1000019284

ETRS-TM35FIN p:6727771, i:534165

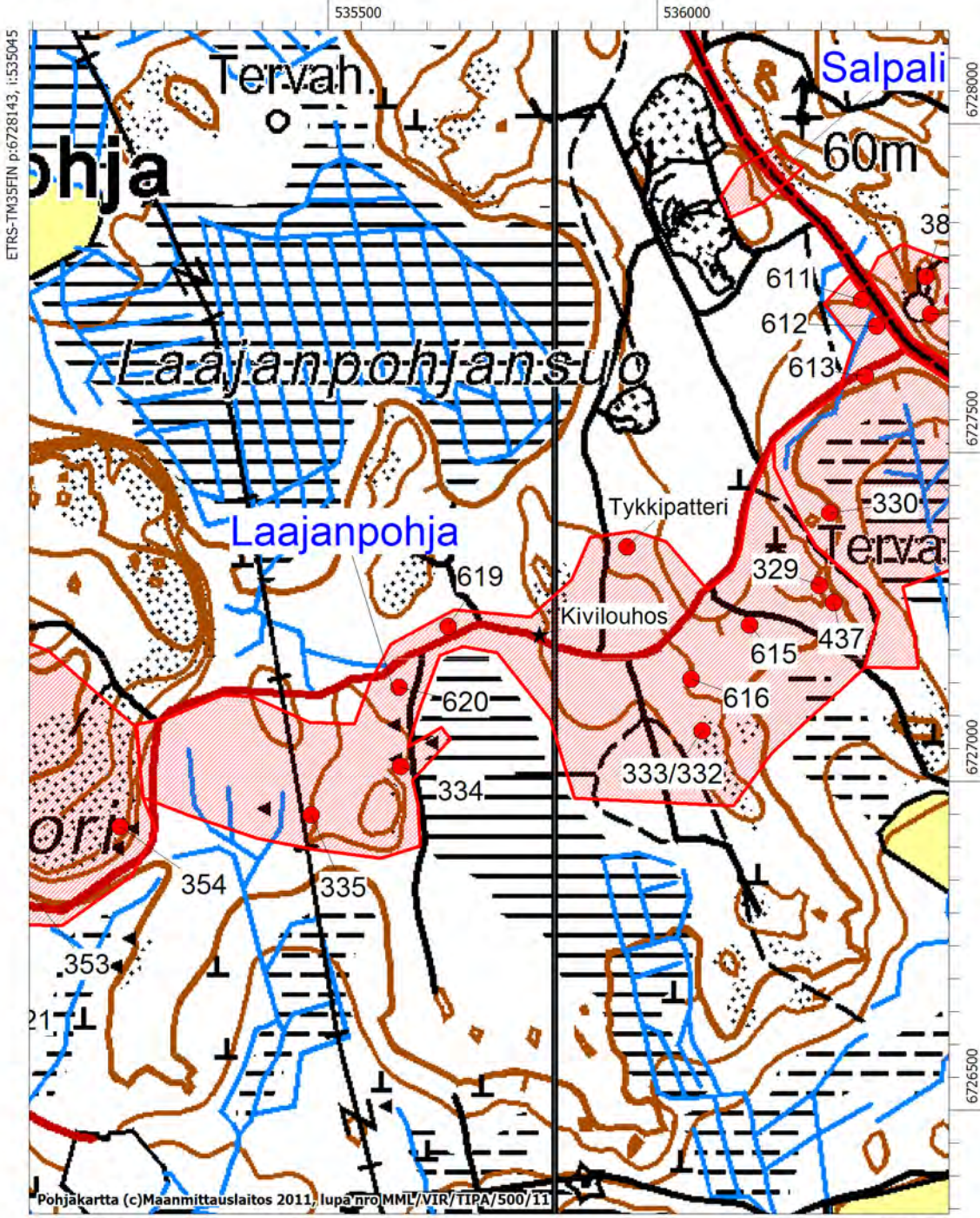
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6725970, i:535565

MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 4

Laajanpohja

1000019295

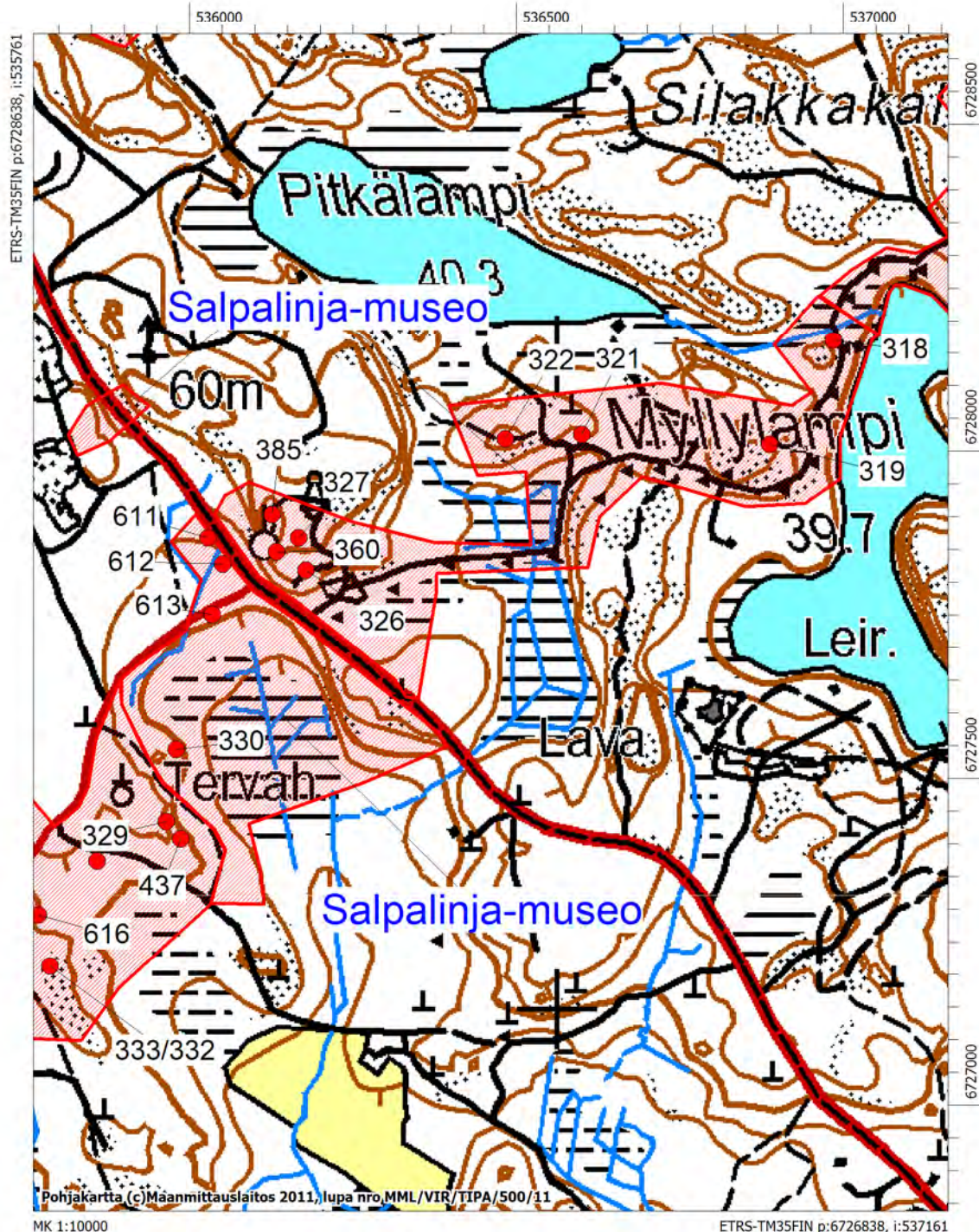
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6726342, i:536446

MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 5

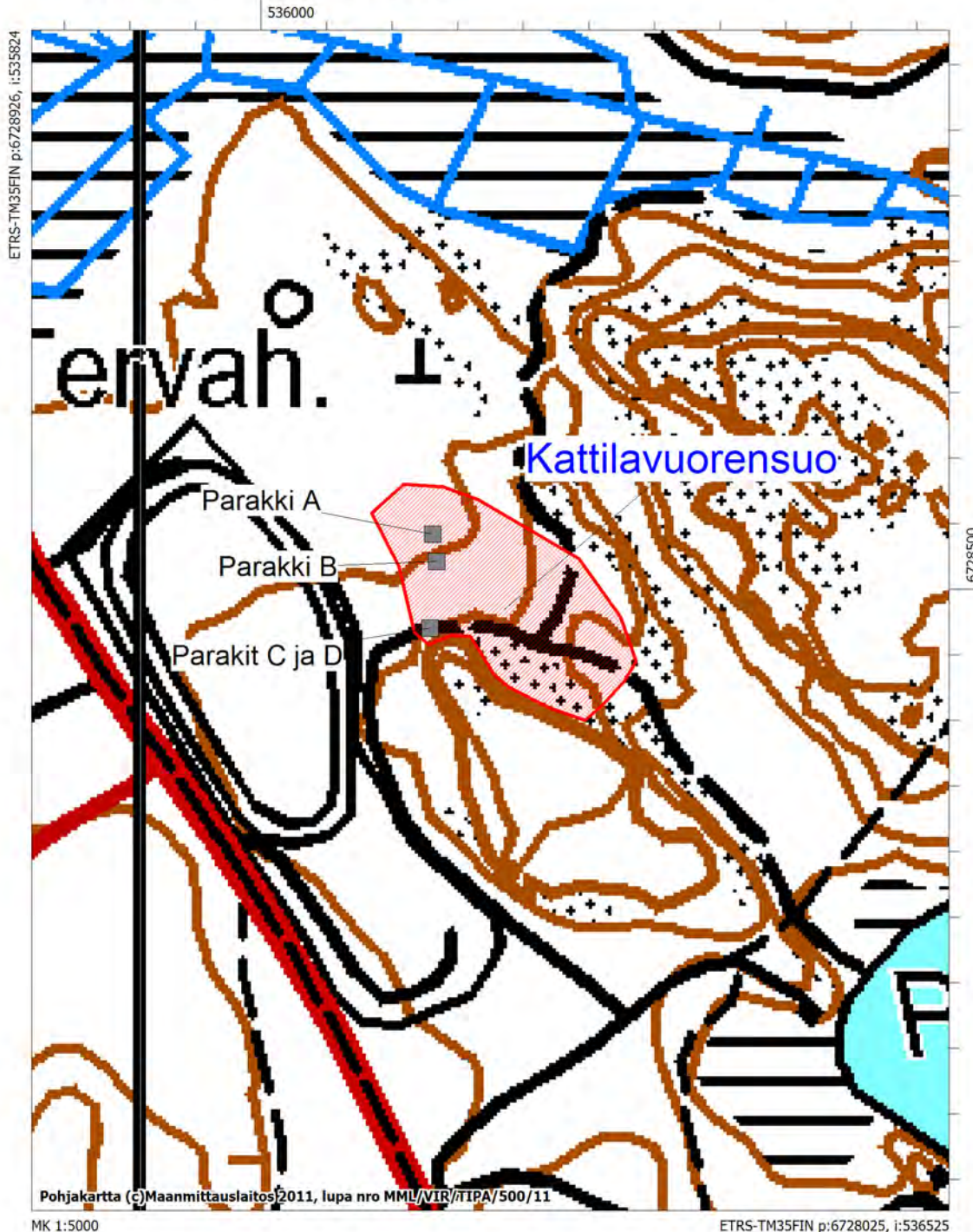
Salpalinja-museo

1000019296

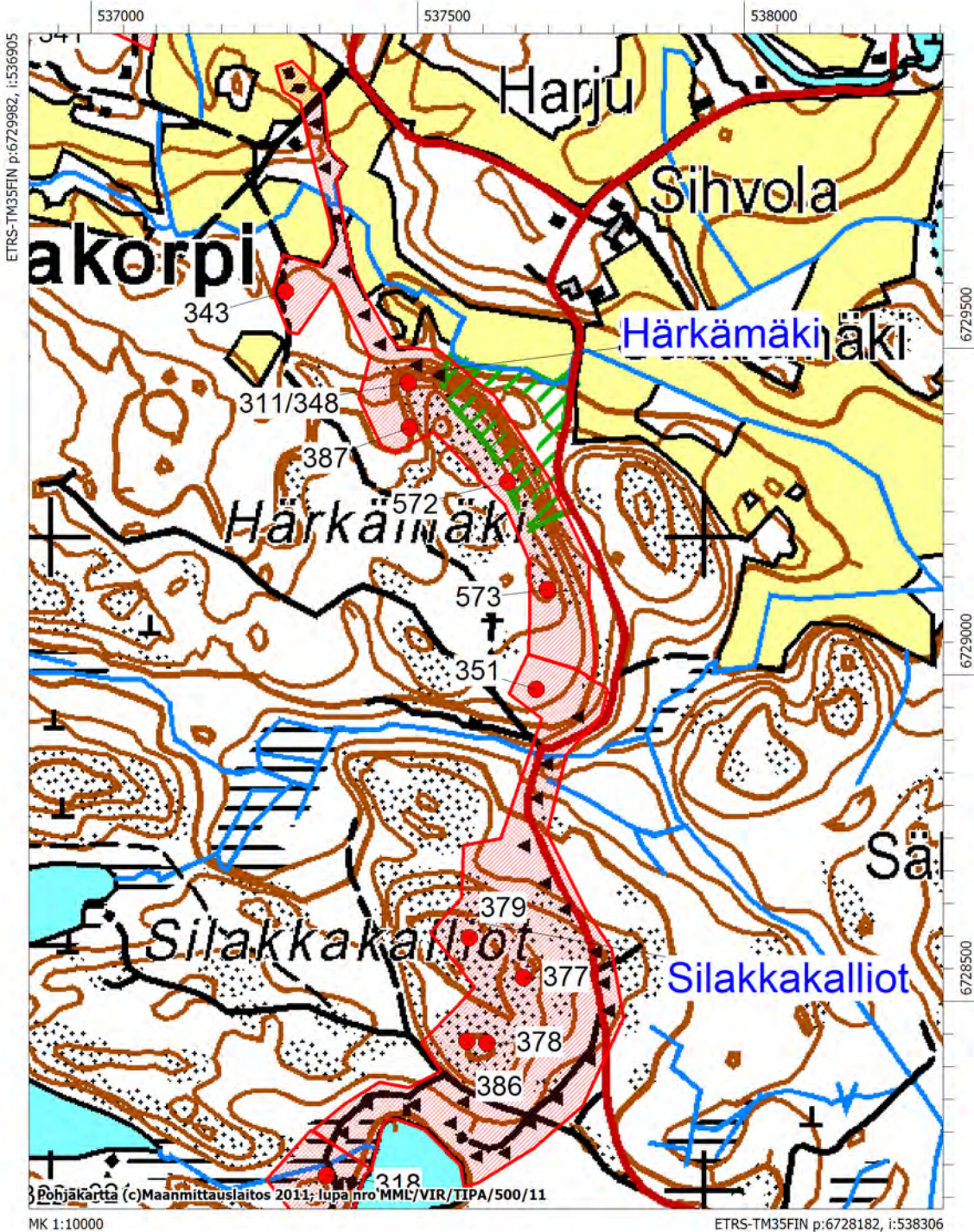
MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 6

Kattilavuorensuo 1000019596

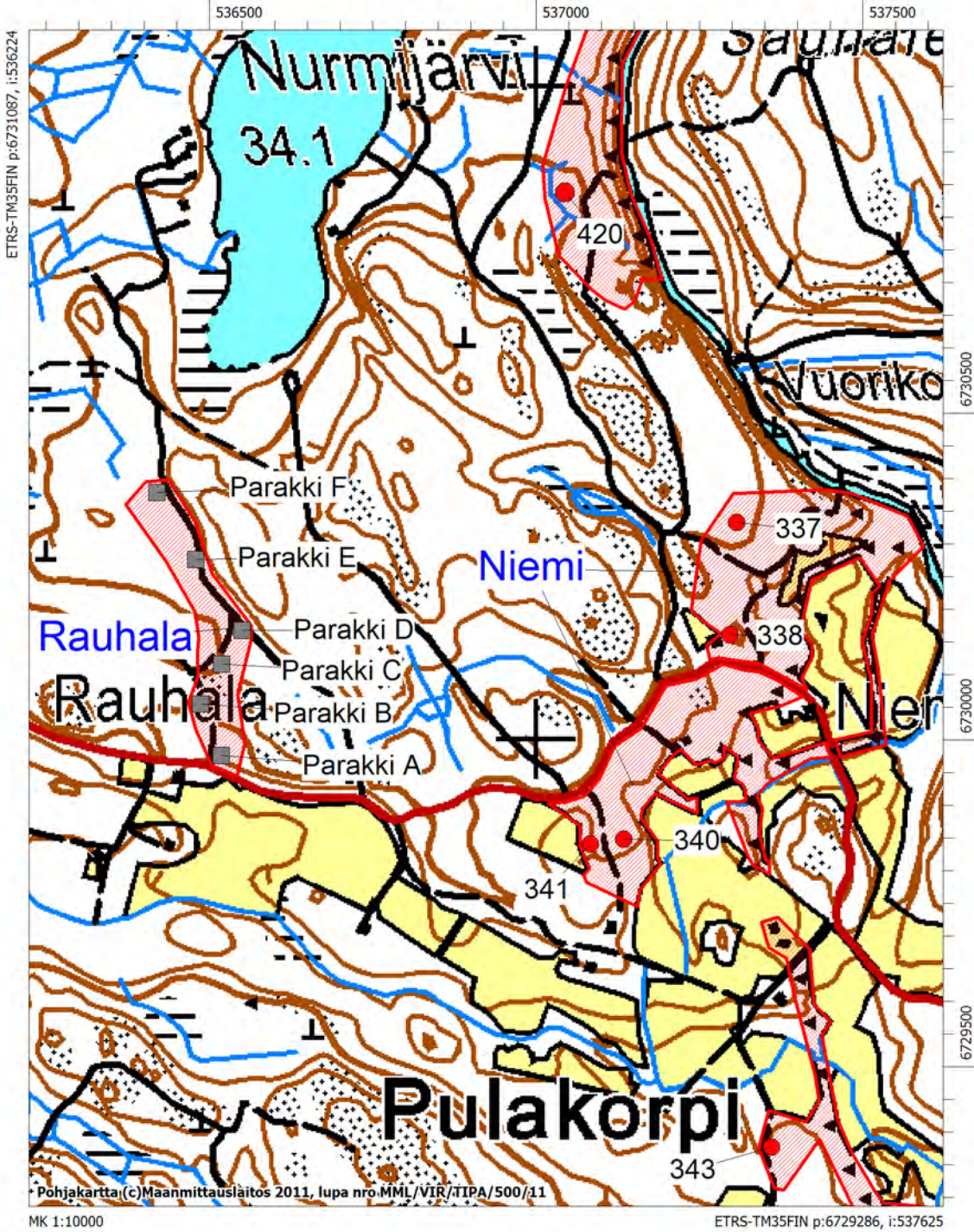
MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 7

Härkämäki 1000019299
Silakkakalliot 1000019300

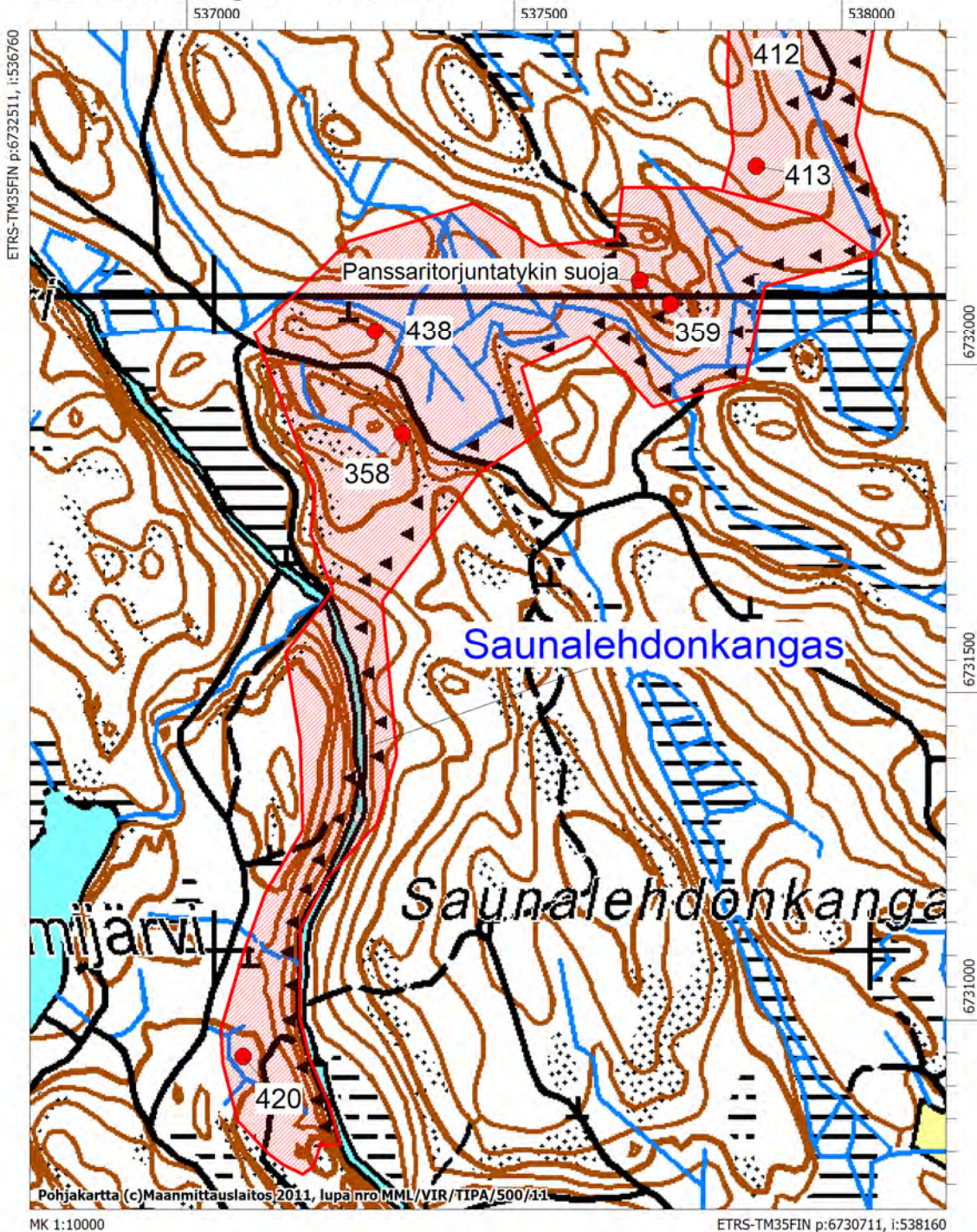
MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 8

Rauhala 1000019301
Niemi 1000019594

MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 9

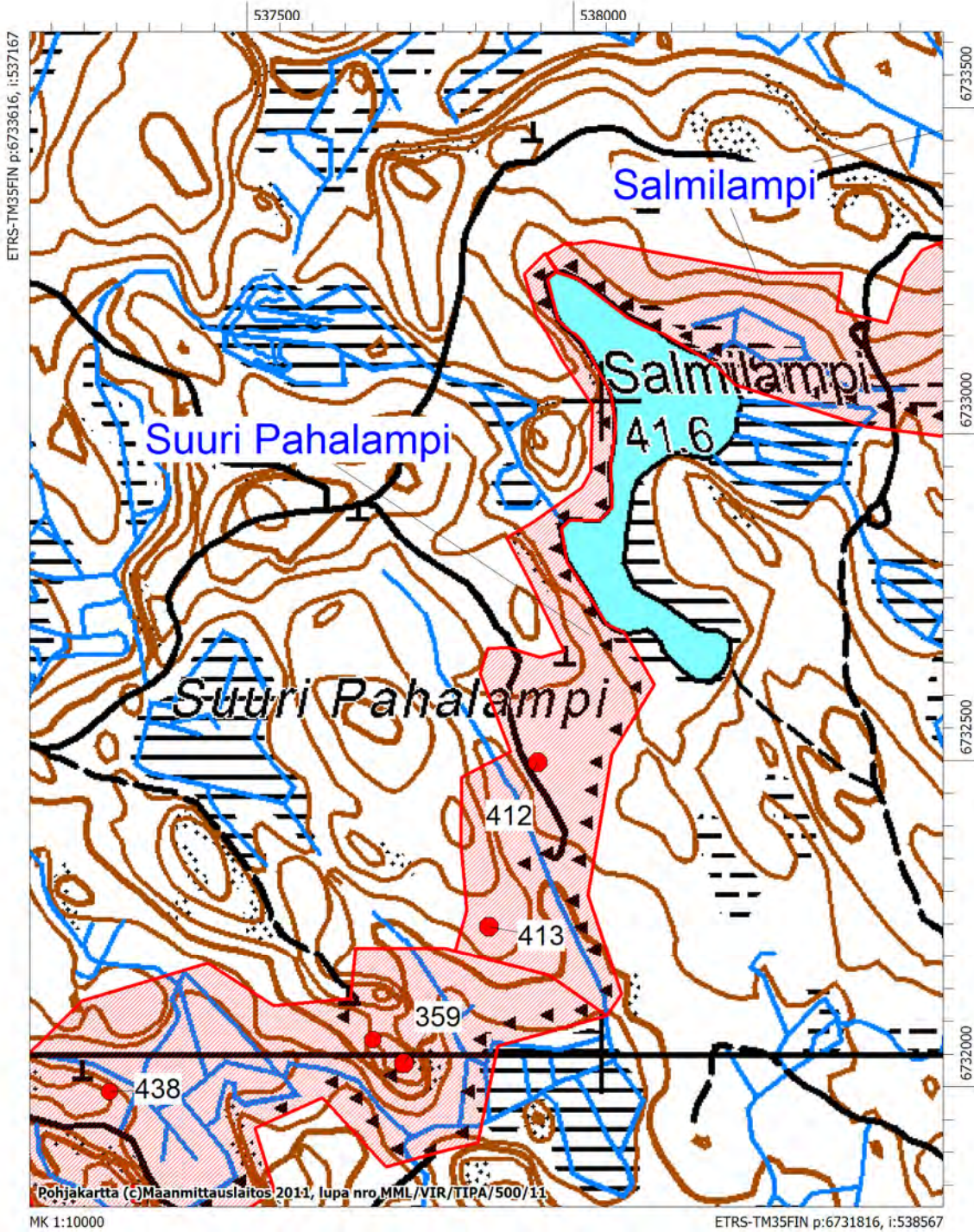
Saunalehdonkangas 1000019302

MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 10

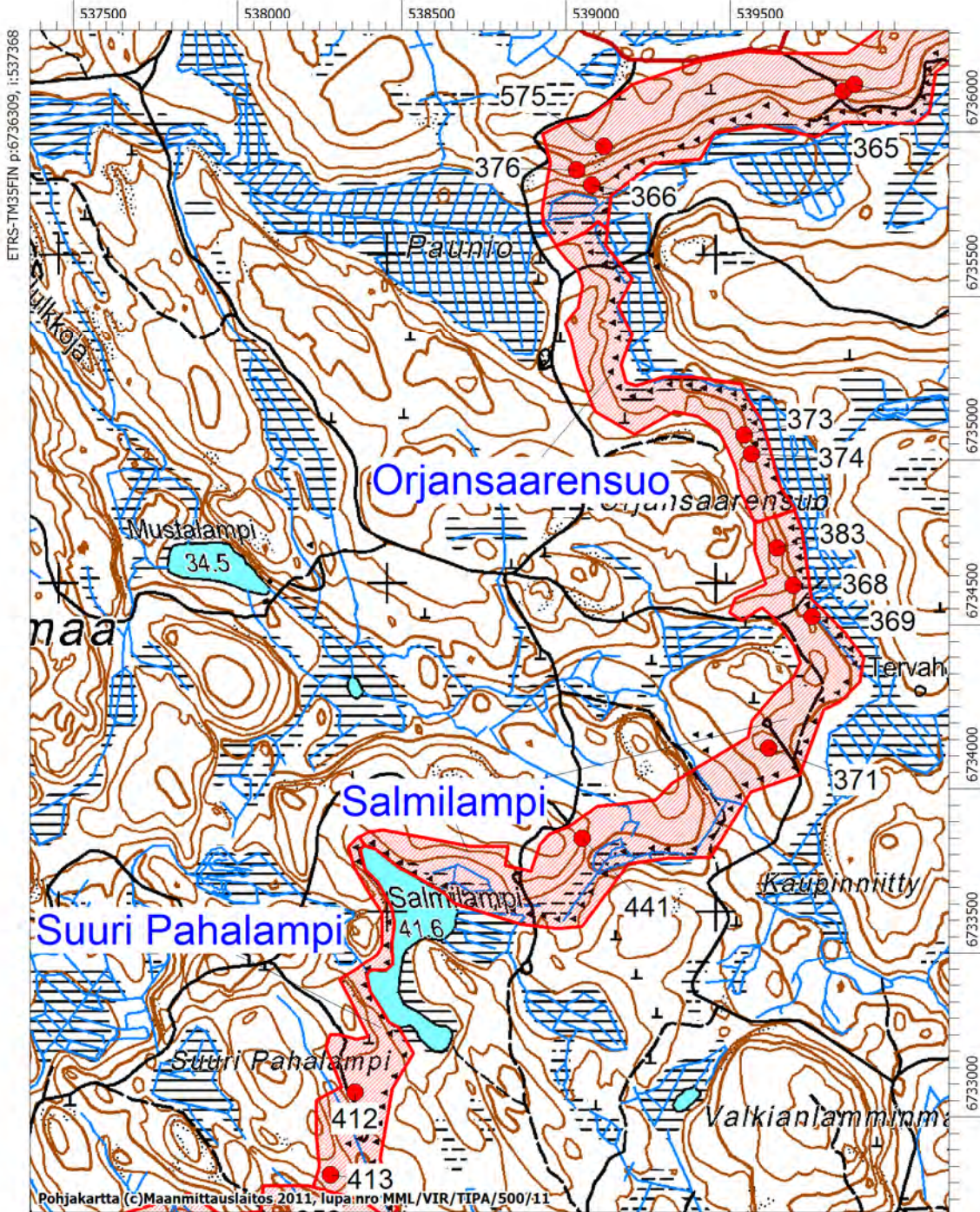
Suuri Pahalampi

1000019303

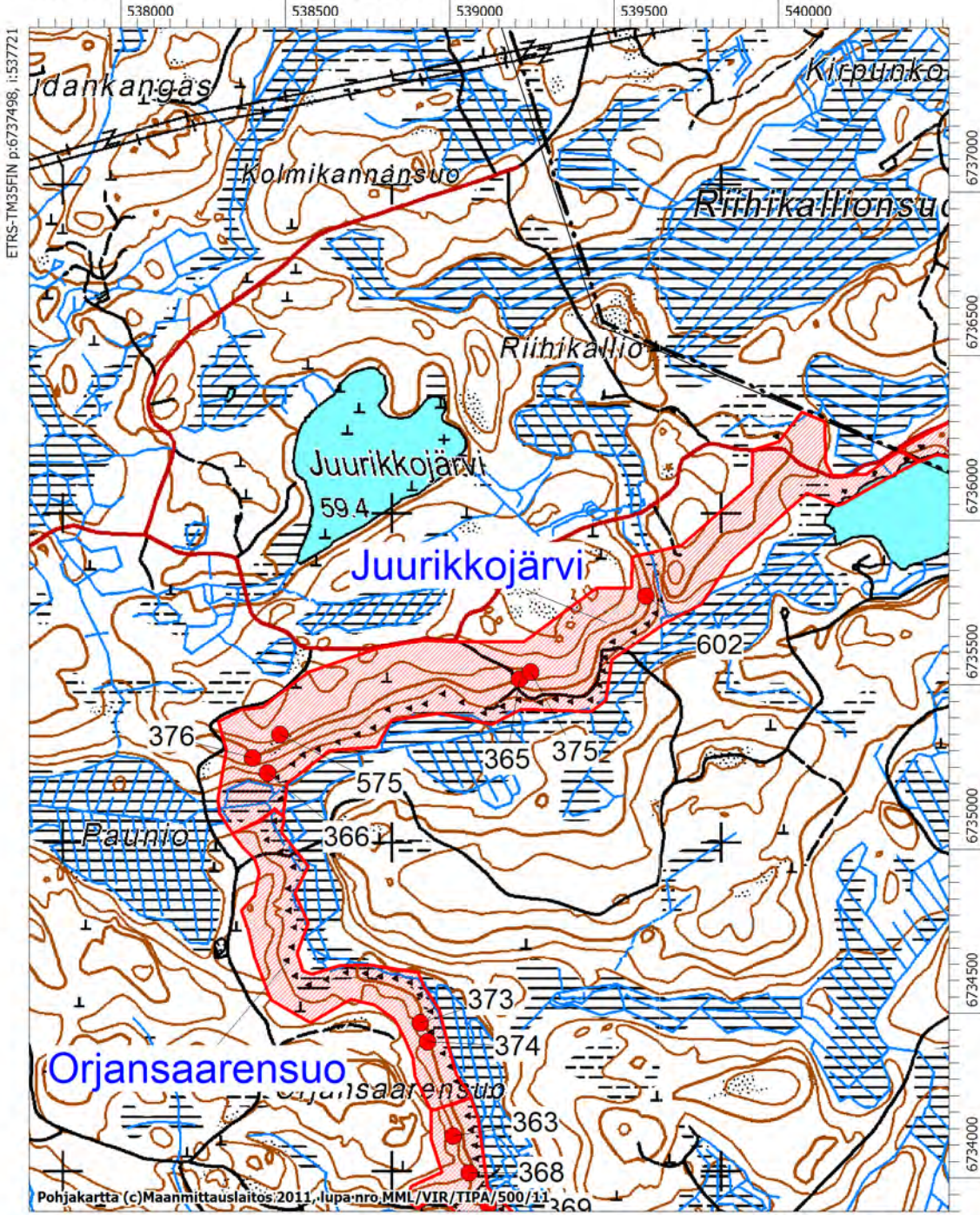
MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 11

Orjansaarensuo 1000019305
Salmilampi 1000019304

MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 12

Juurikkojärvi 1000019306

ETRS-TM35FIN p:6737496, i:537721

MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:6733897, i:540522

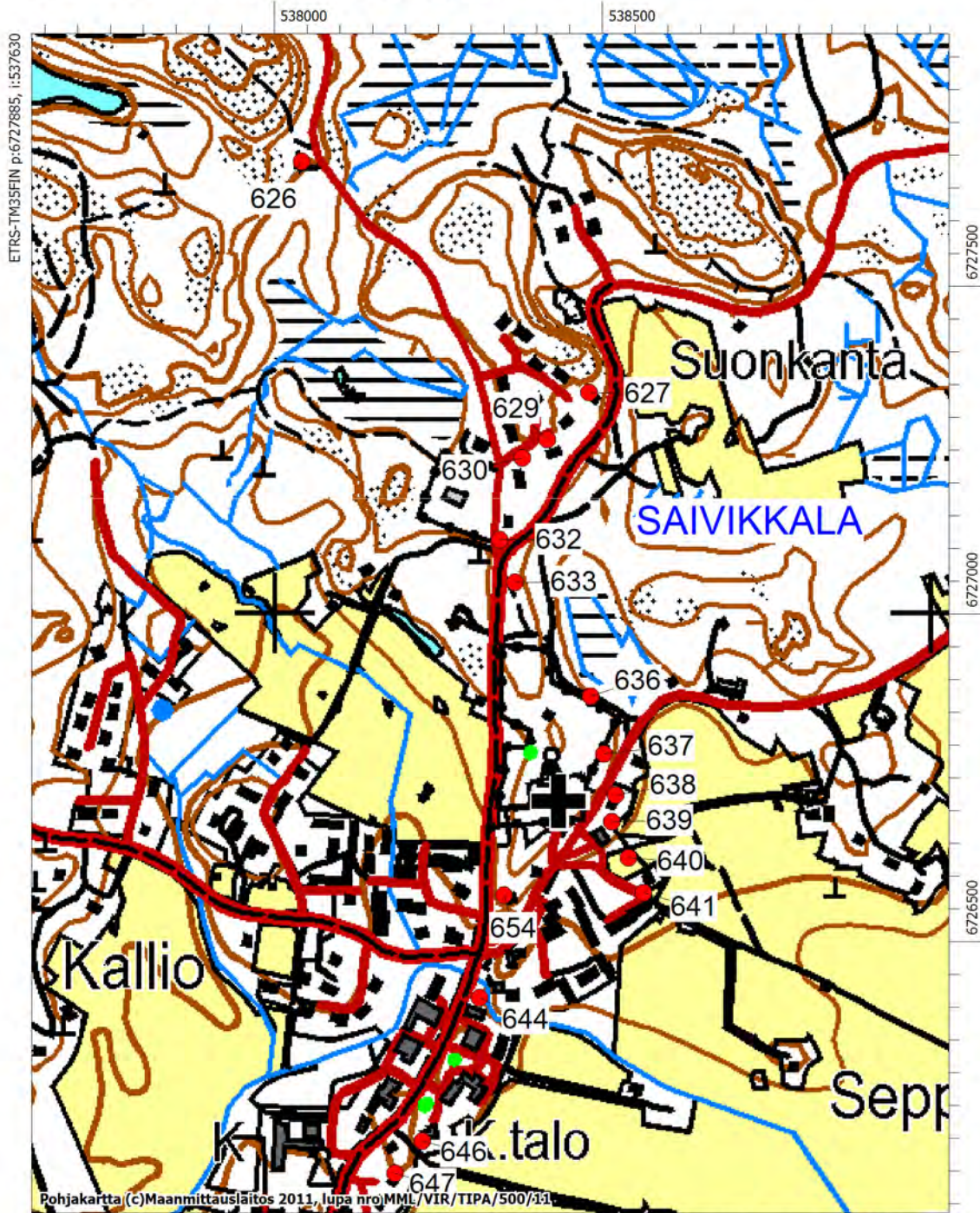
MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 13

Saivikkalan linnoitteet 1000019307

MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 14

Saivikkalan linnoitteet 1000019307

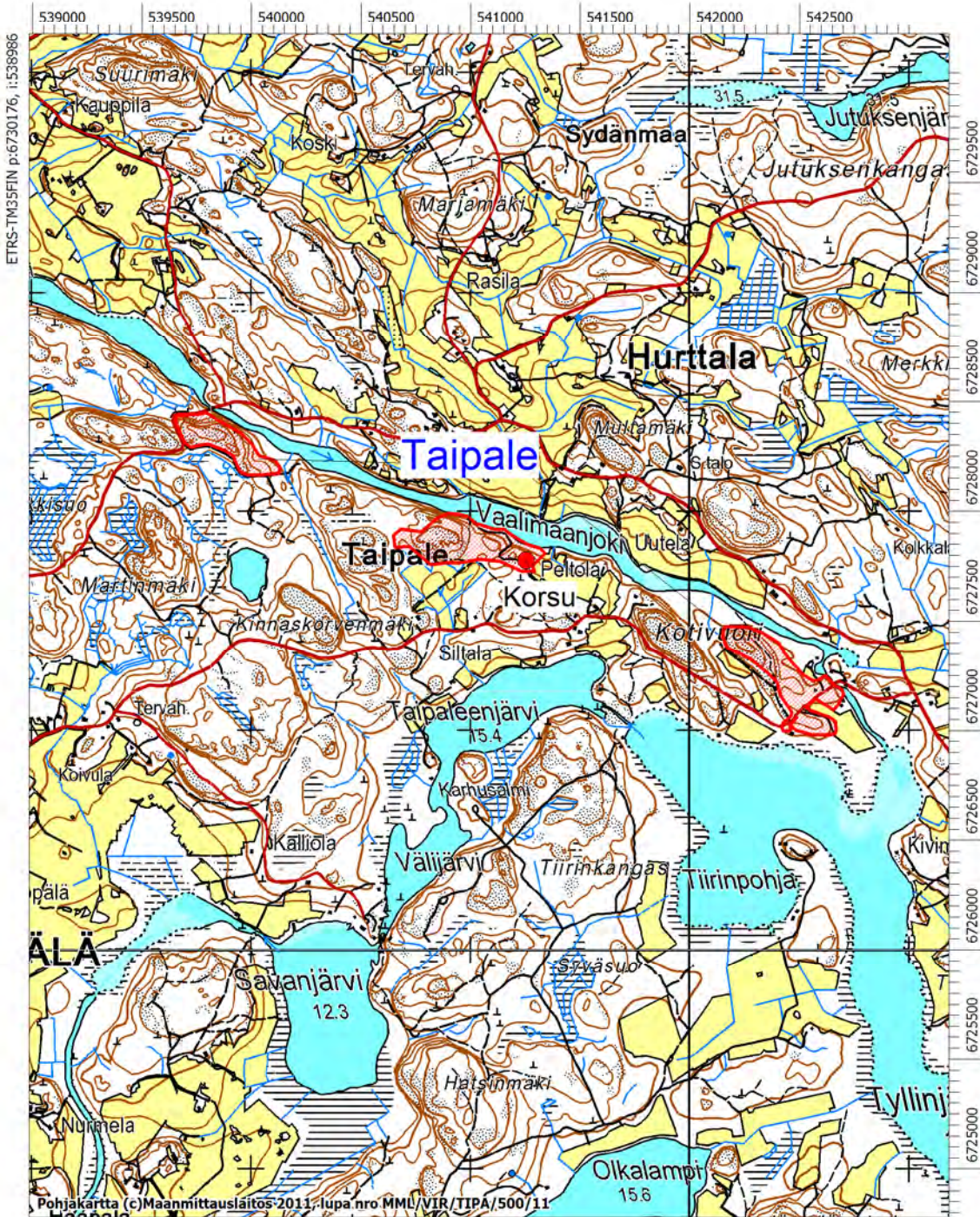
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6726085, i:539031

MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 15

Taipale

1000019308

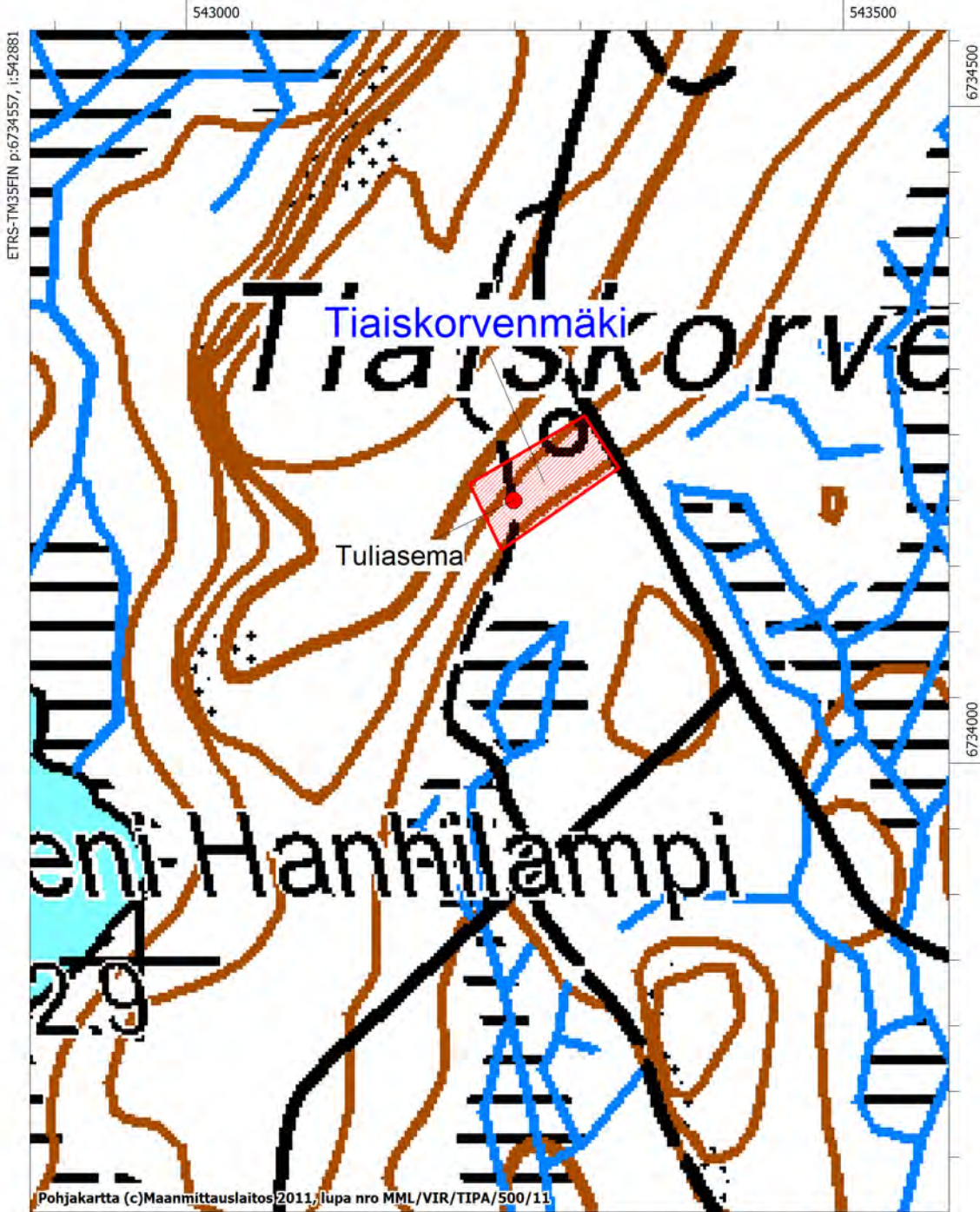

MK 1:30000

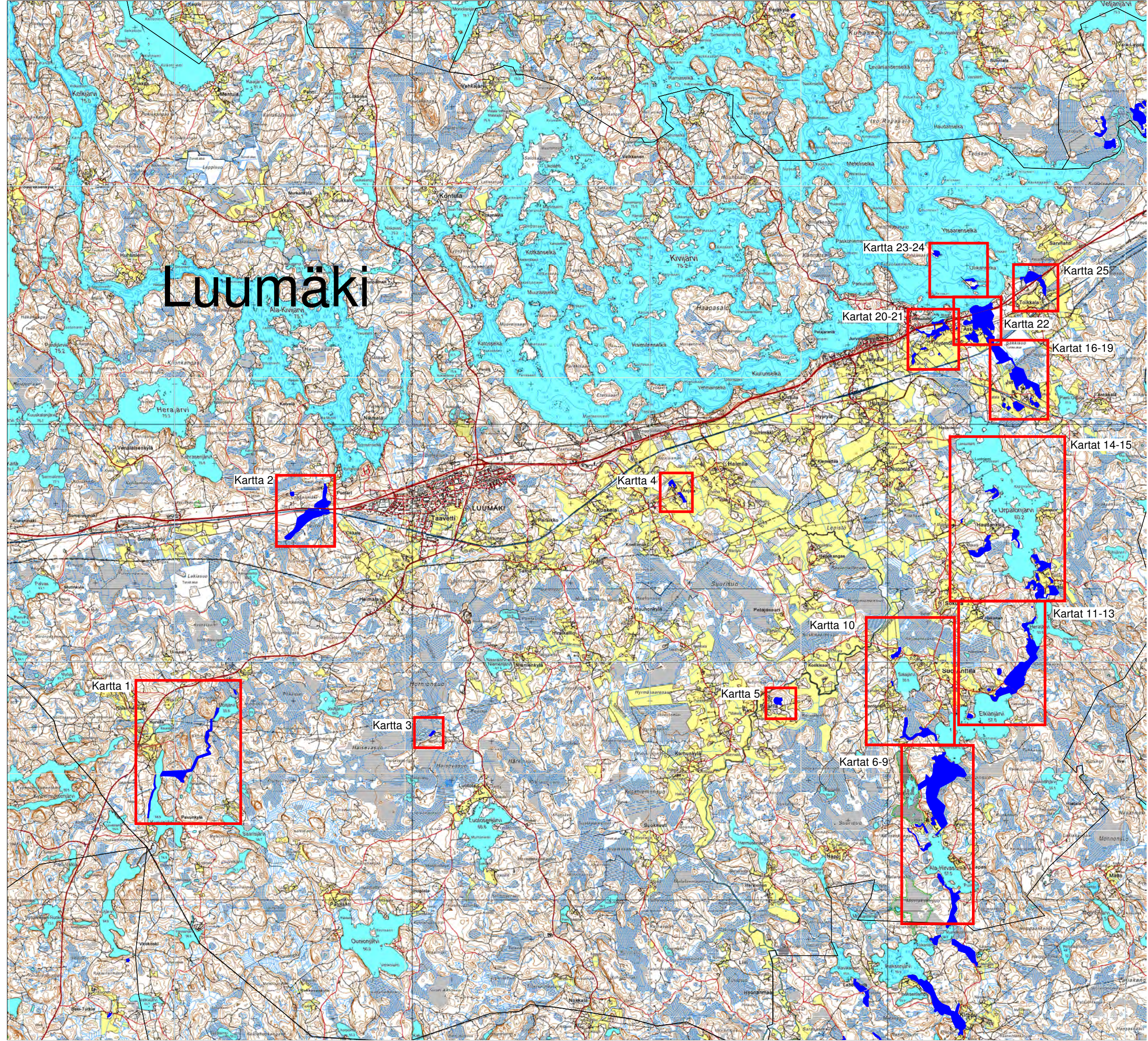
ETRS-TM35FIN p:6724776, i:543186

MIEHIKKÄLÄ, KARTTA 16

Tiaiskorvenmäki 1000019597

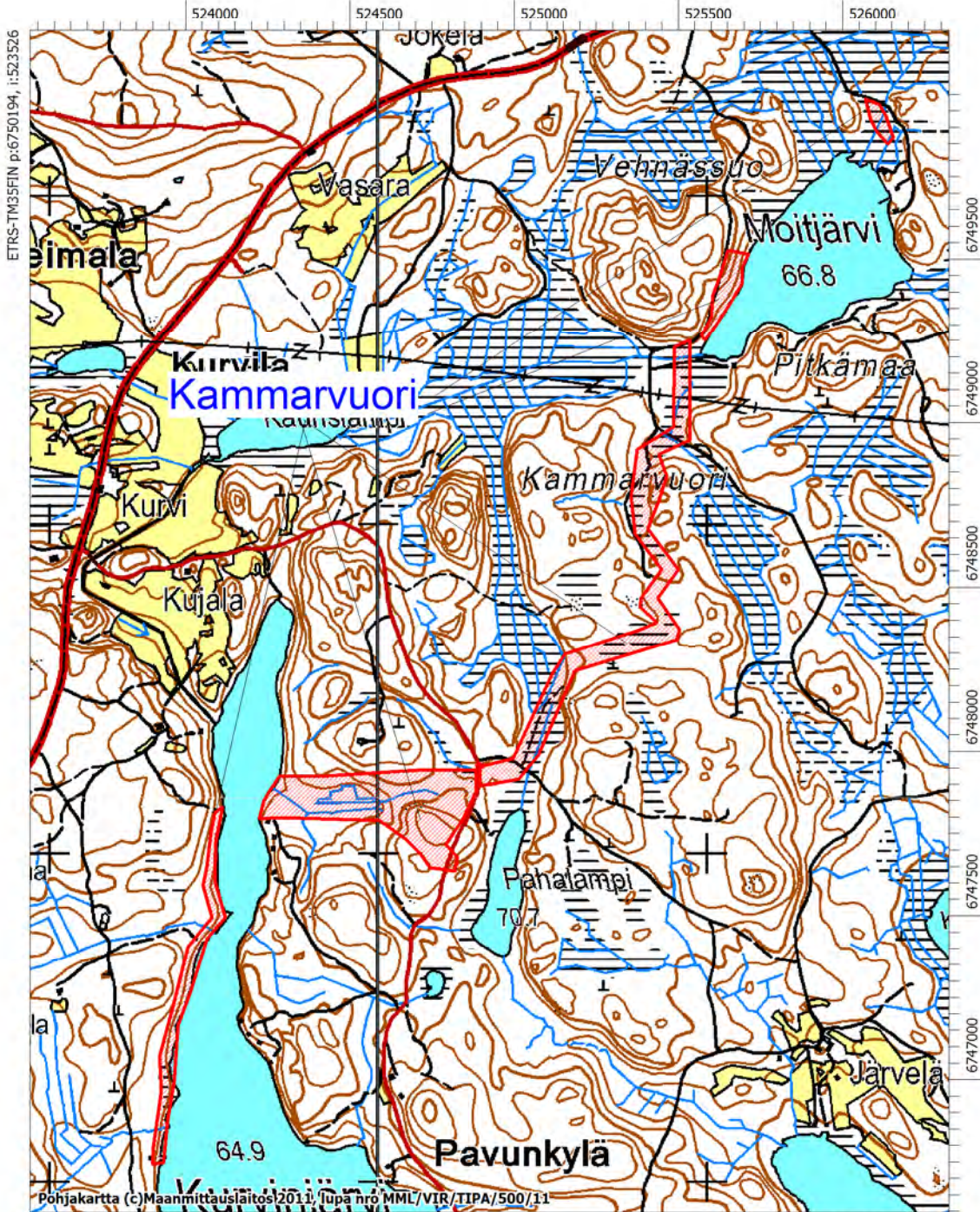
Luumäki

LUUMÄKI, KARTTA 1

Kammarvuori

1000019252

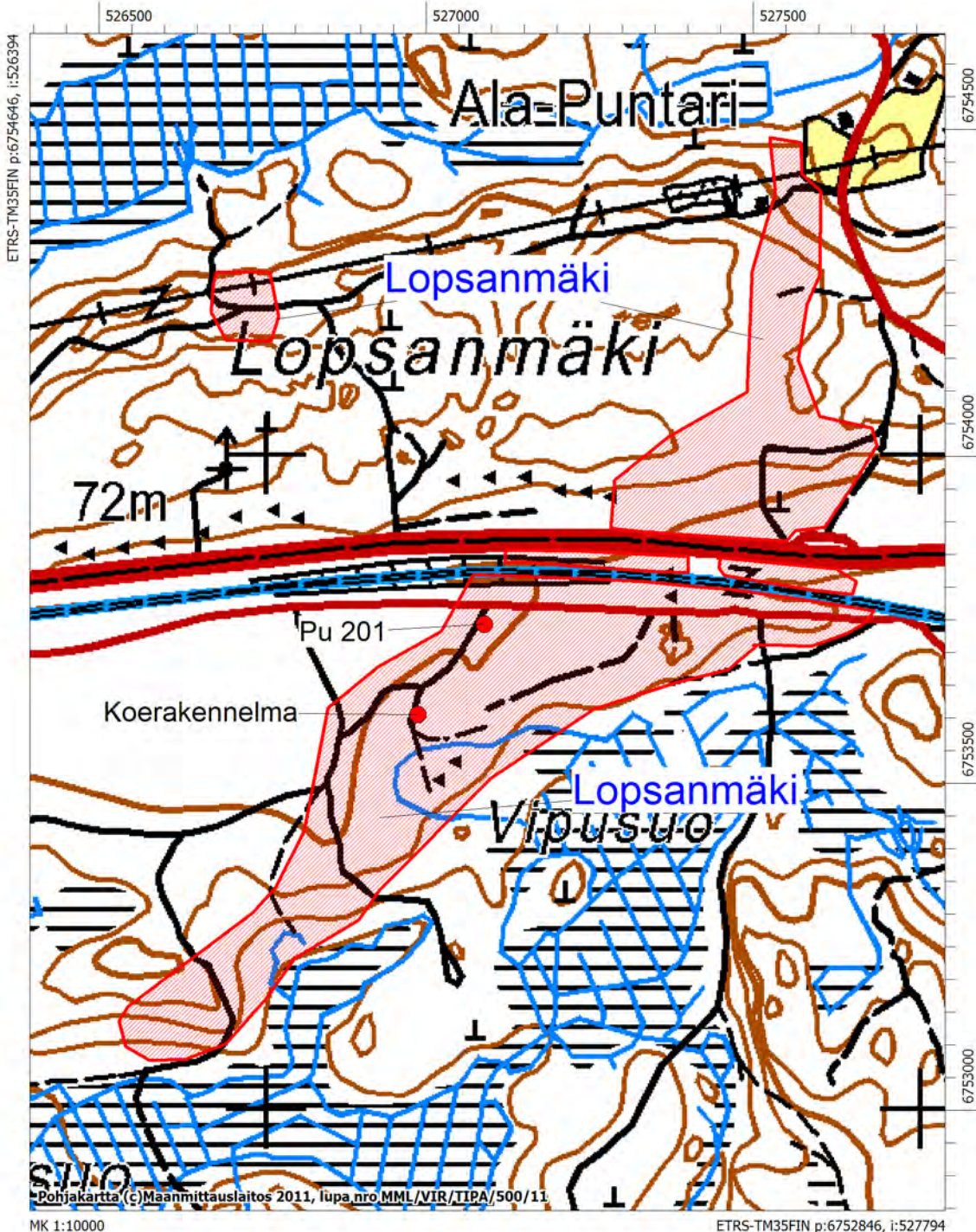
MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:6746594, i:526326

LUUMÄKI, KARTTA 2

Lopsanmäki

1000019669

LUUMÄKI, KARTTA 3

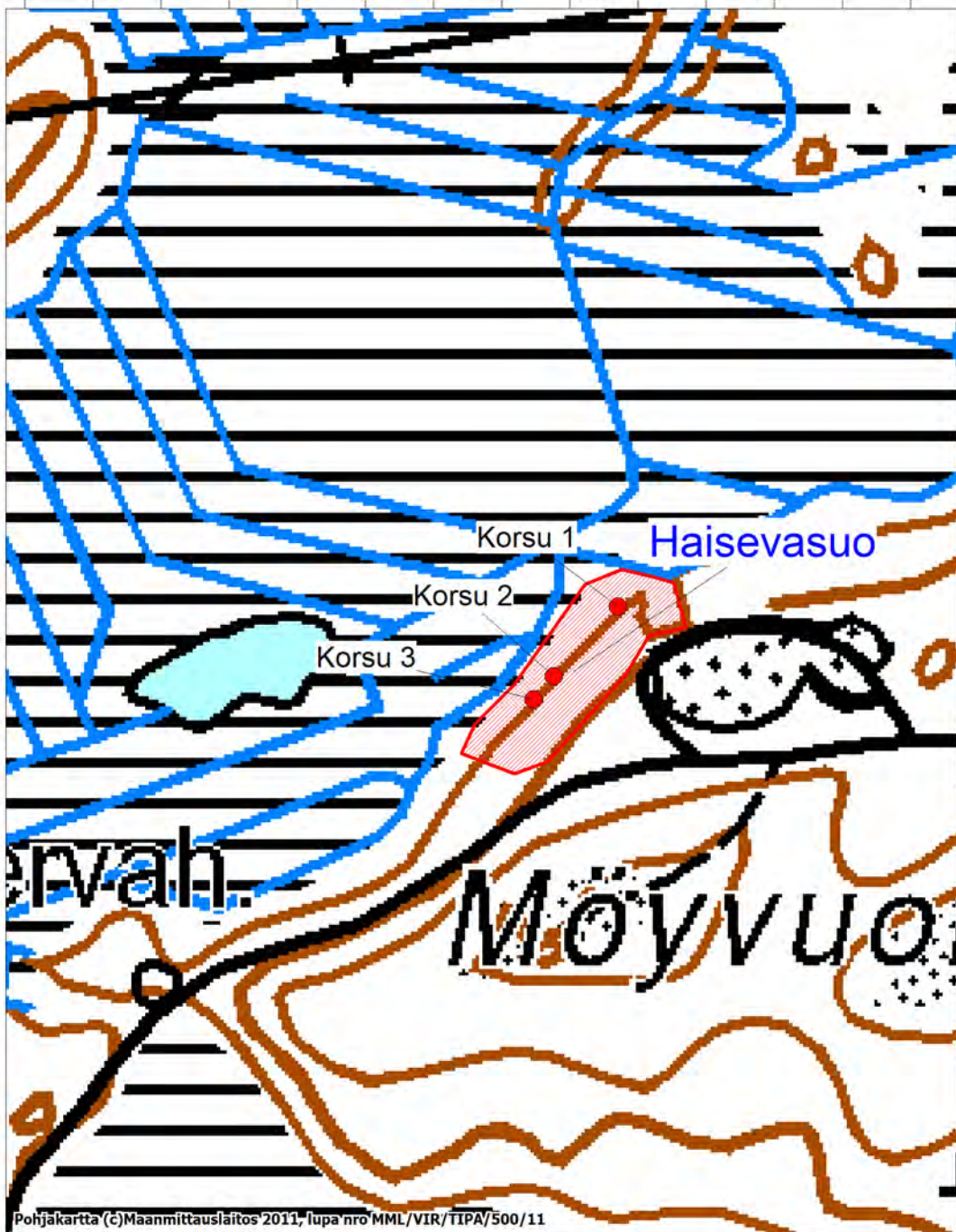
Haisevasuo

1000019670

530500

ETRS-TM35FIN p:6748670, i:530086

6748500

6748000

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6747770, i:530786

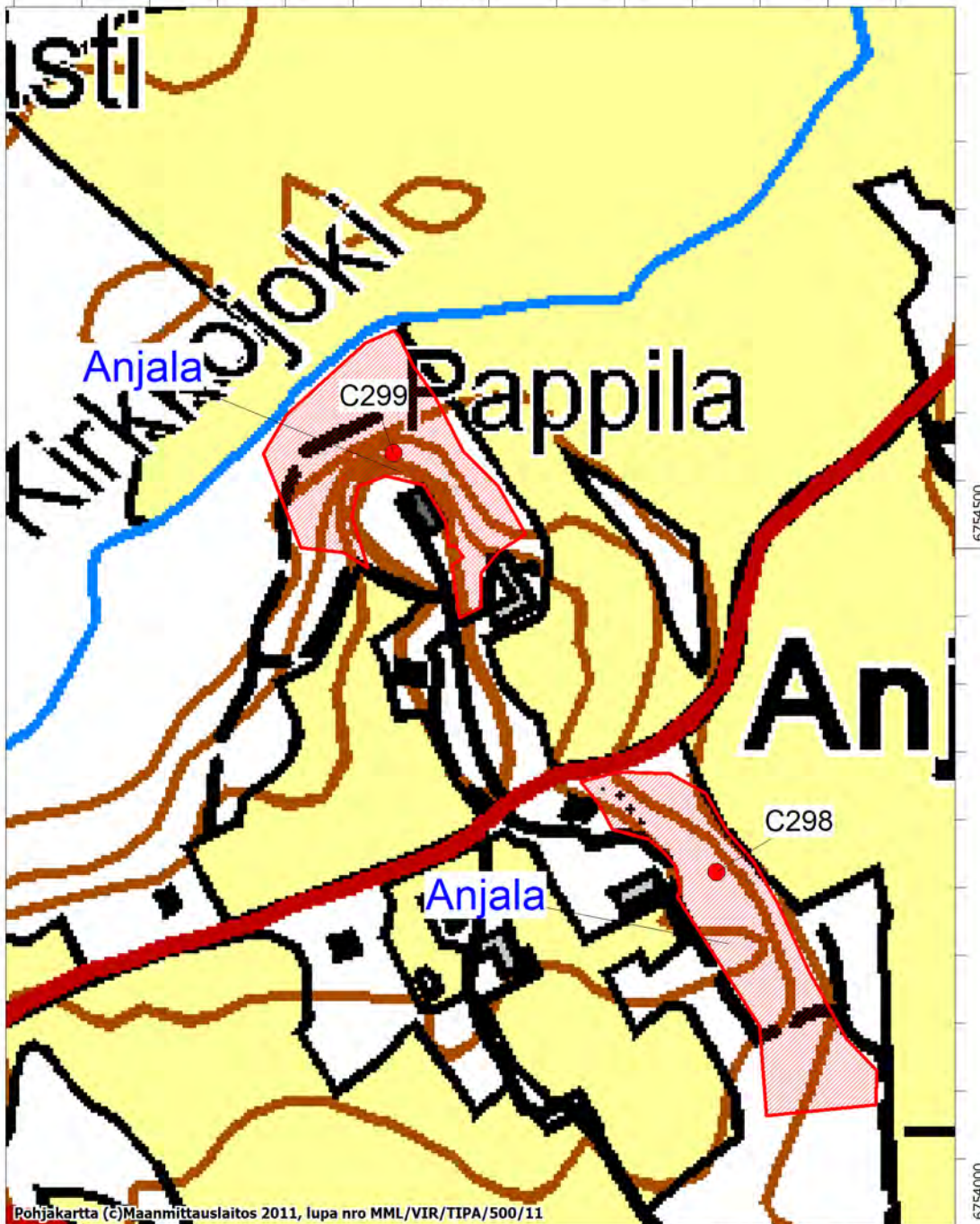
LUUMÄKI, KARTTA 4

Anjala

1000017266

536500

ETRS-TM35FIN p:6754899, i:536194

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

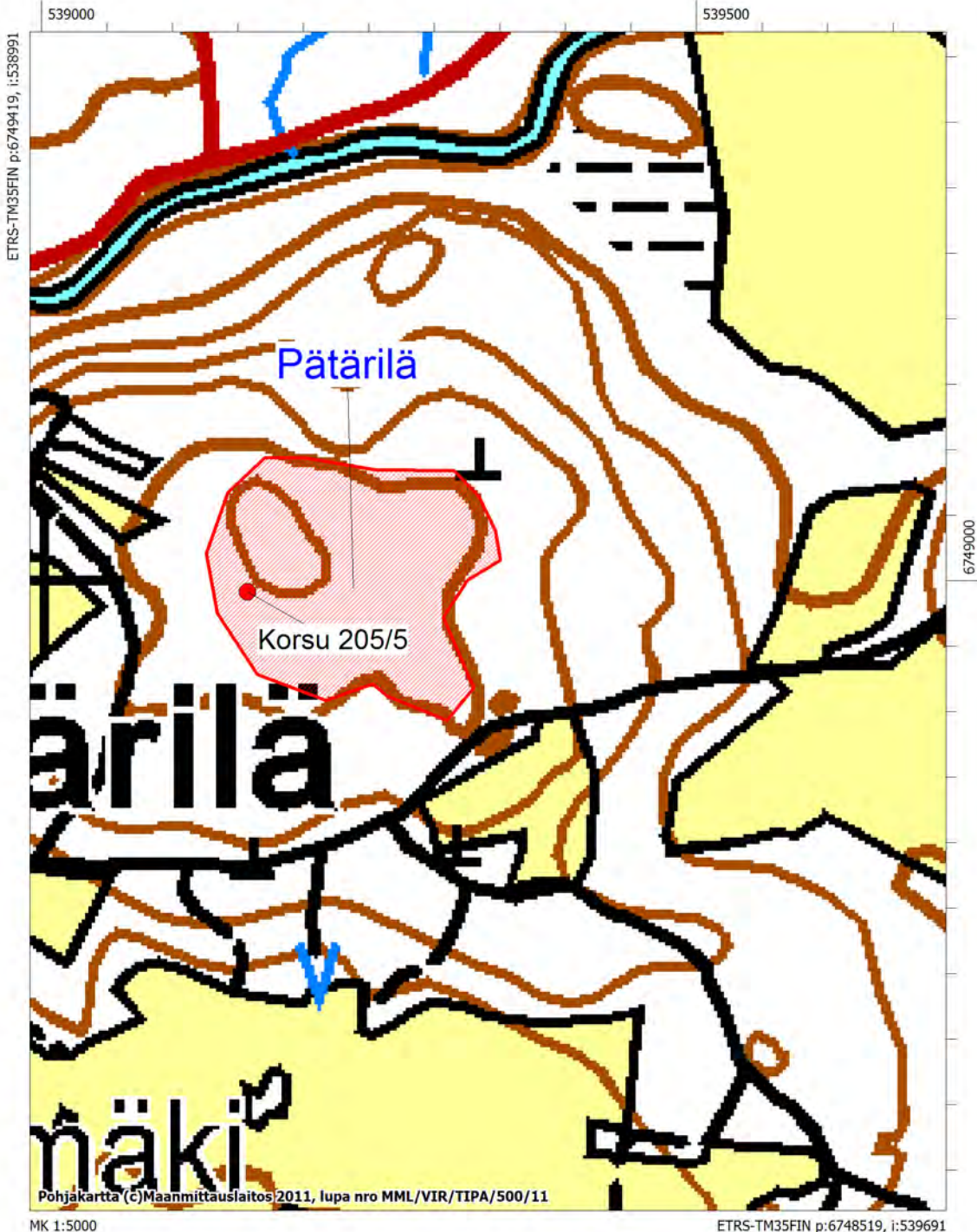
MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6753999, i:536894

LUUMÄKI, KARTTA 5

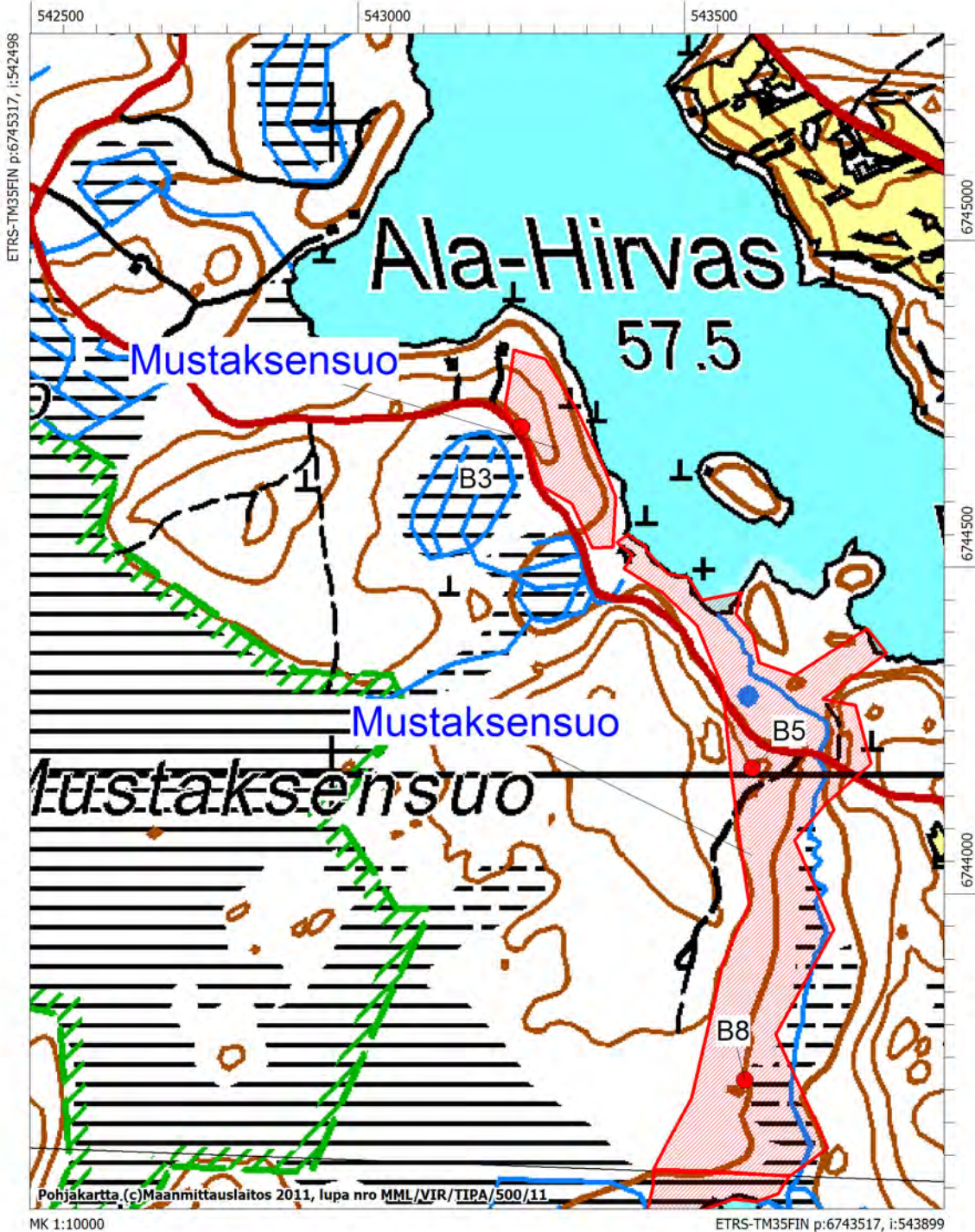
Pätärilä

1000019256

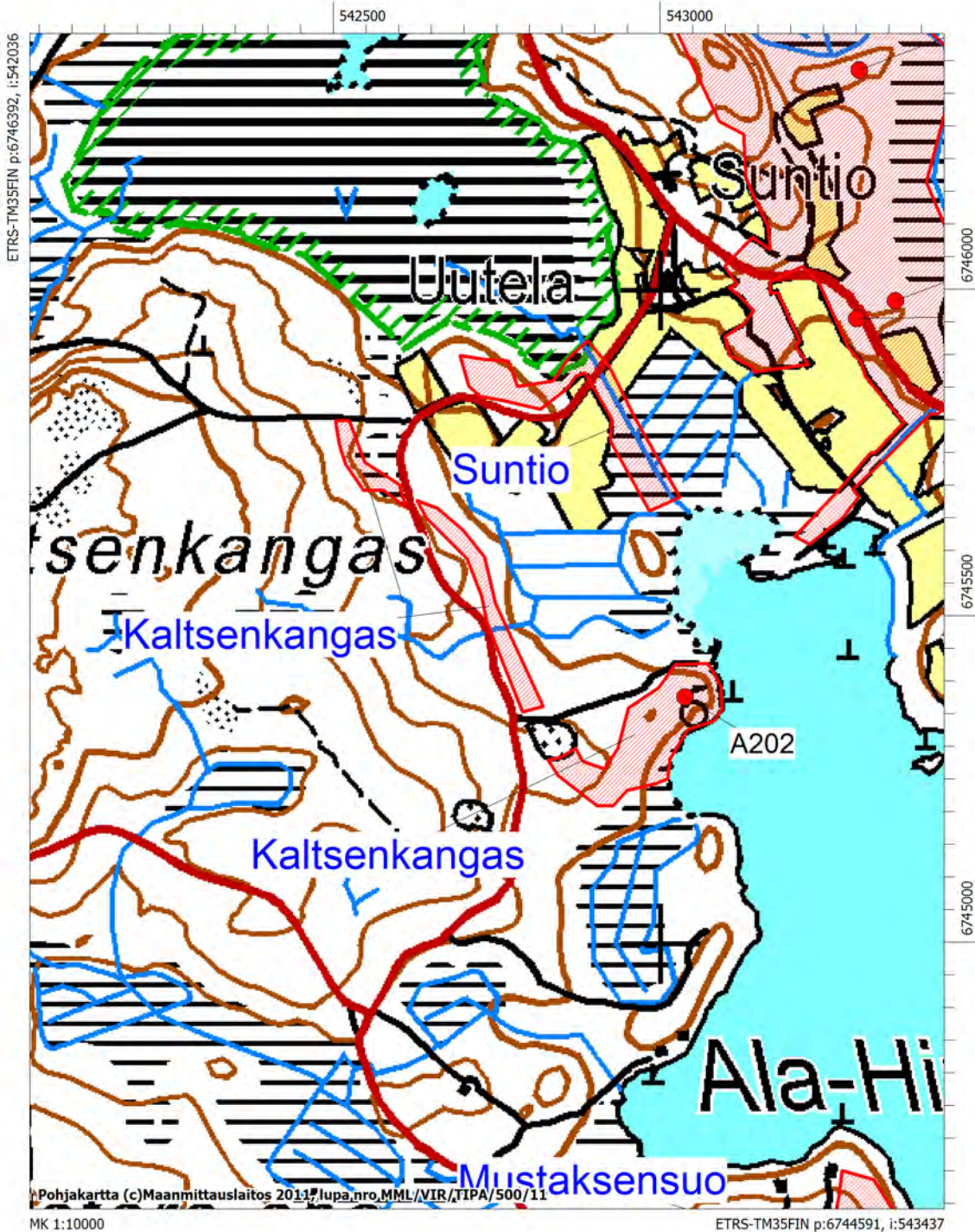
LUUMÄKI, KARTTA 6

Mustaksensuo 1000019257

LUUMÄKI, KARTTA 7

Kaltsenkangas 1000019258

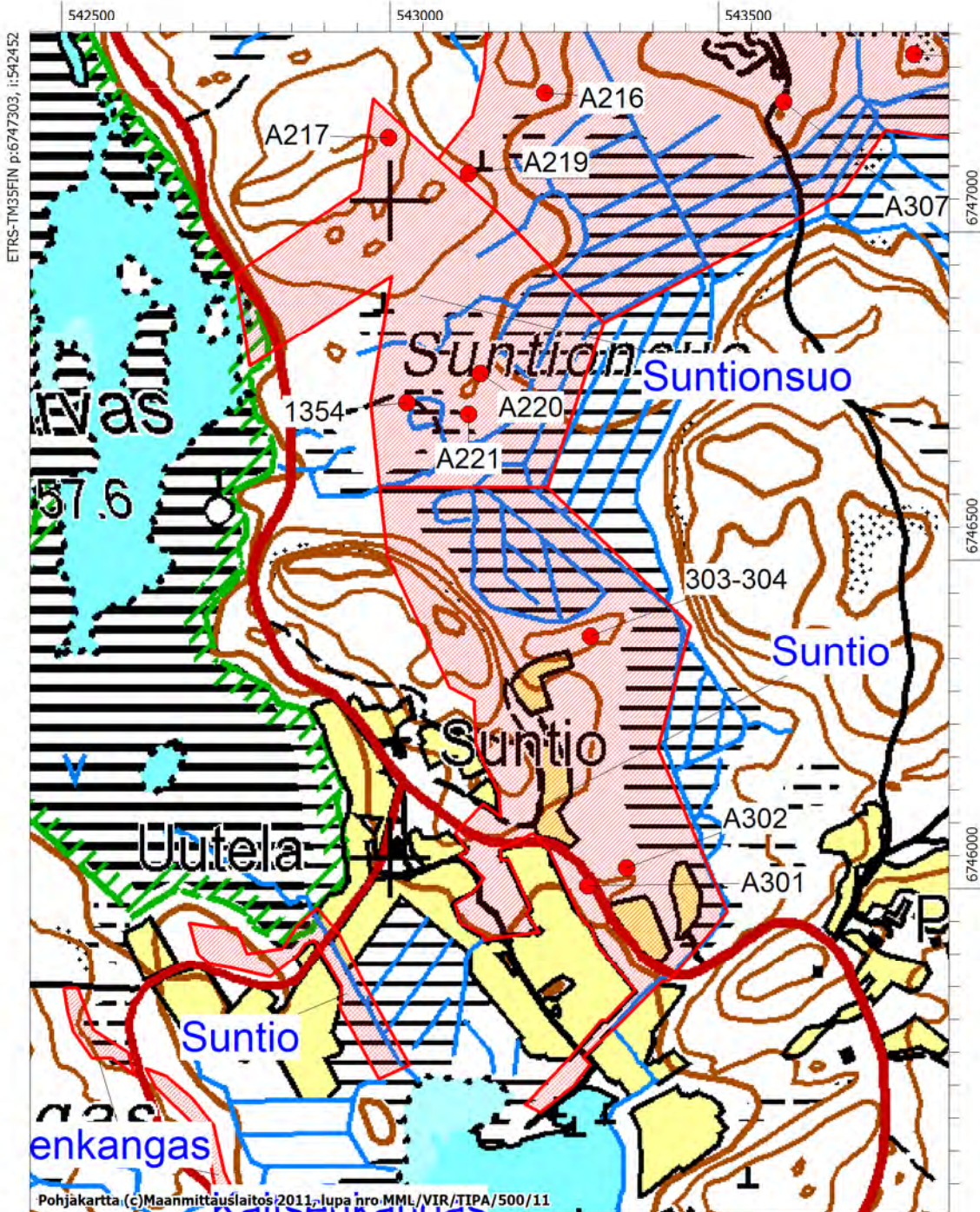

LUUMÄKI, KARTTA 8

Suntio 1000019259

Suntionsuo 1000019674

Teräspesäkkeen 1354 ja korsujen A221, A220 ja A217 sijainti perustuu karttatietoihin.

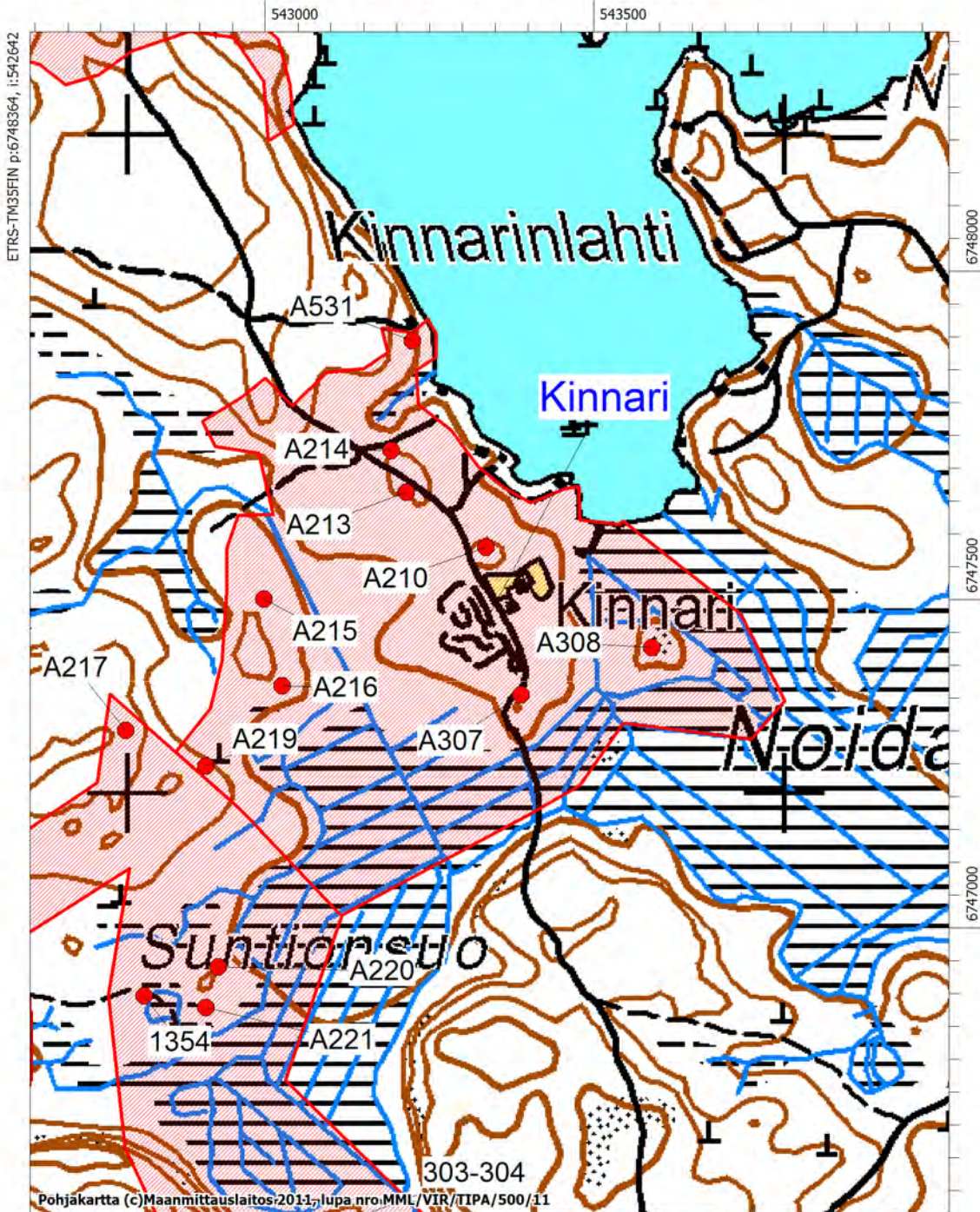
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6745503, i:543853

LUUMÄKI, KARTTA 9

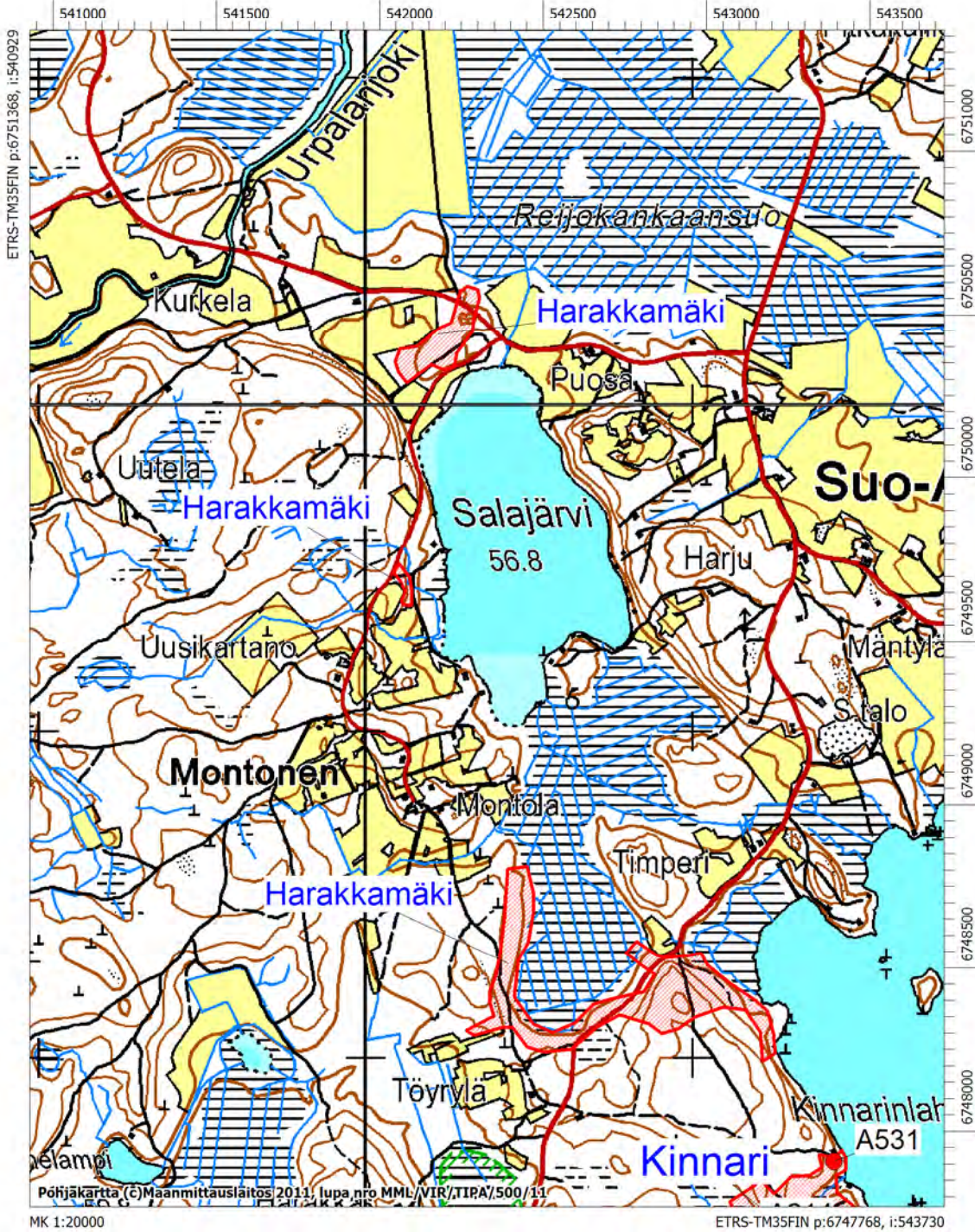
Kinnari 1000019260

Korsujen A215, A216 ja A219 sijainti perustuu karttatietoihin.

LUUMÄKI, KARTTA 10

Harakkamäki 1000019263

LUUMÄKI, KARTTA 11

Suo-Anttila 1000019265

ETRS-TM35FIN p:6749995, i:543392

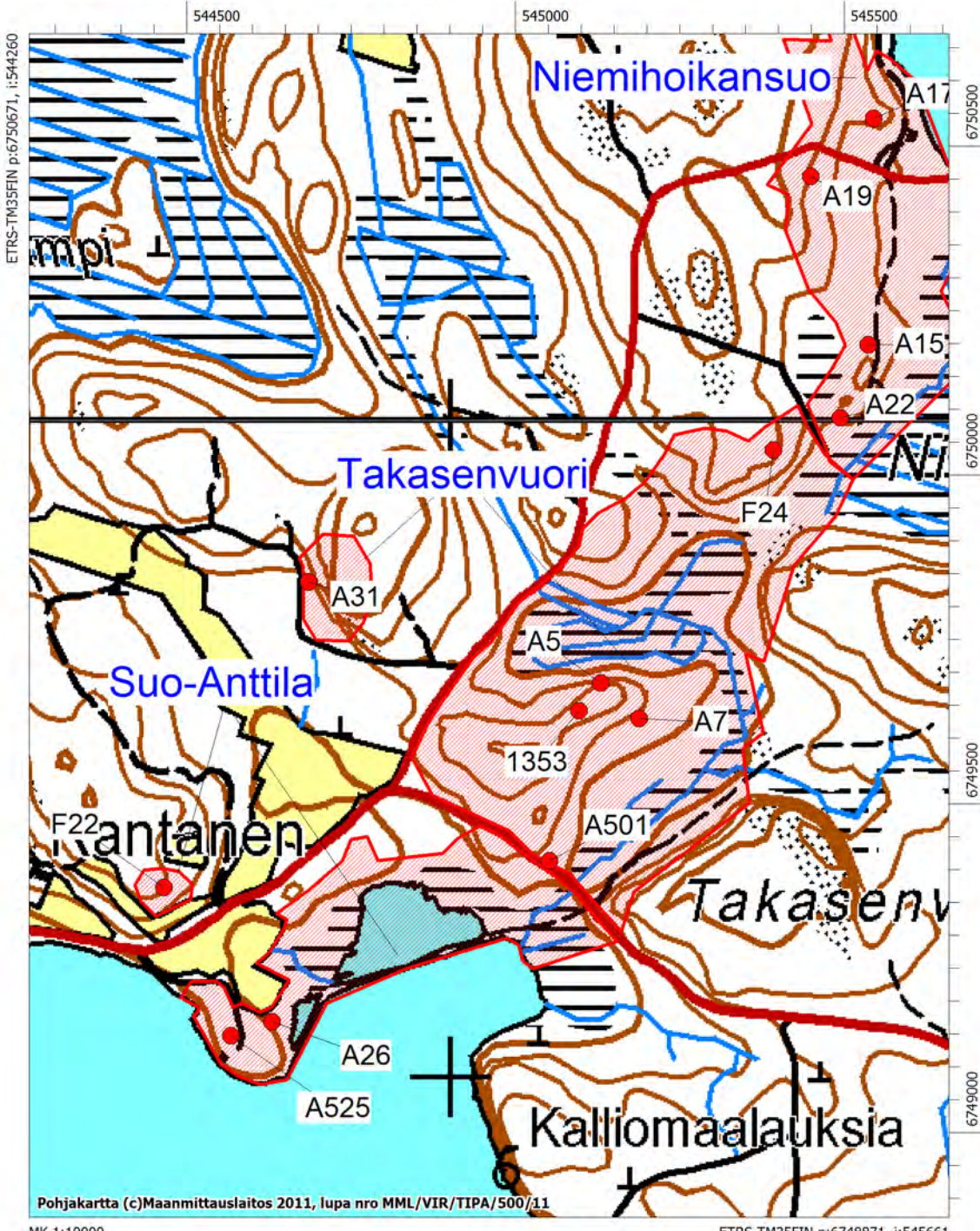
Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6748195, i:544793

LUUMÄKI, KARTTA 12

Takasenvuori 1000017268

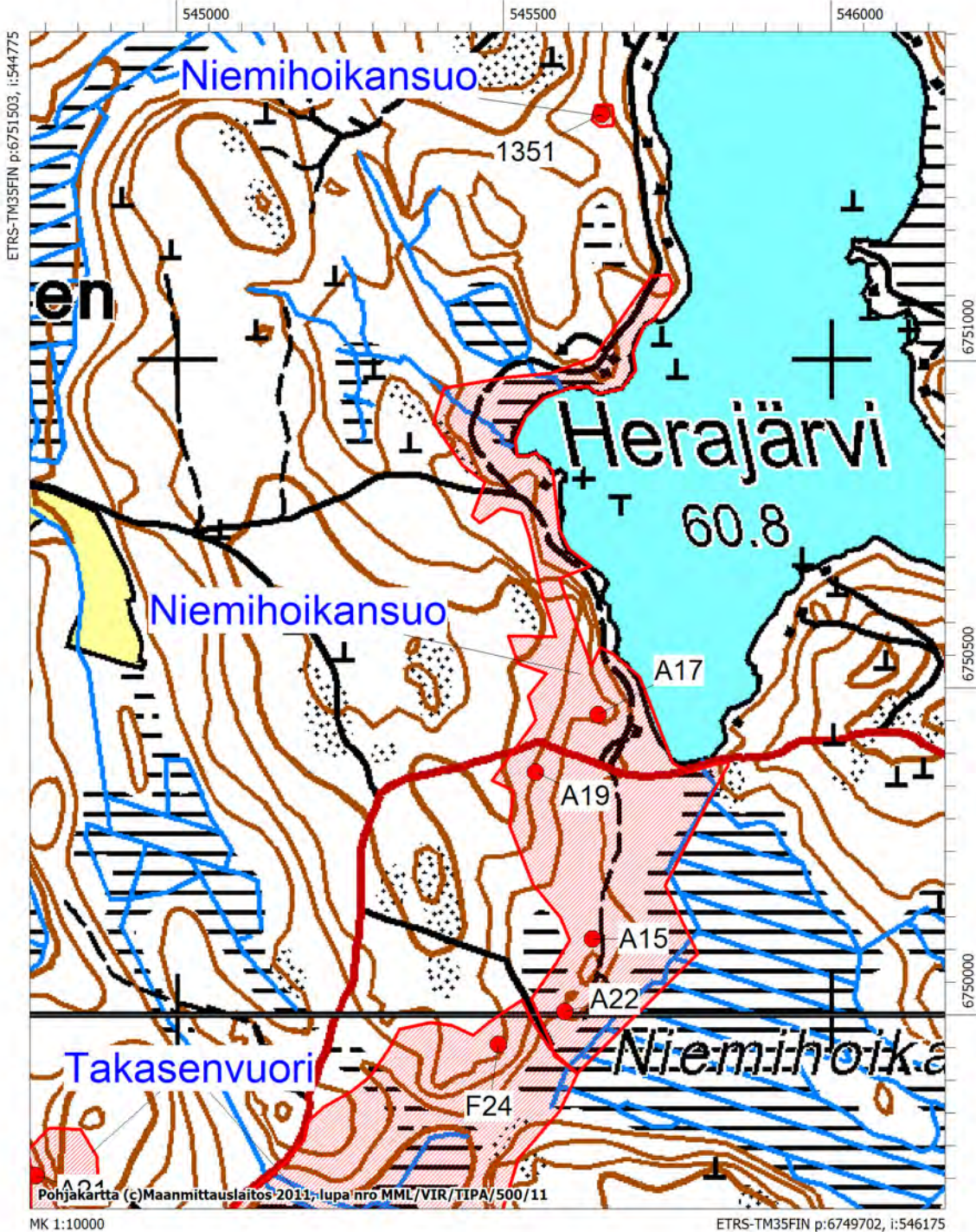

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6748871, i:545661

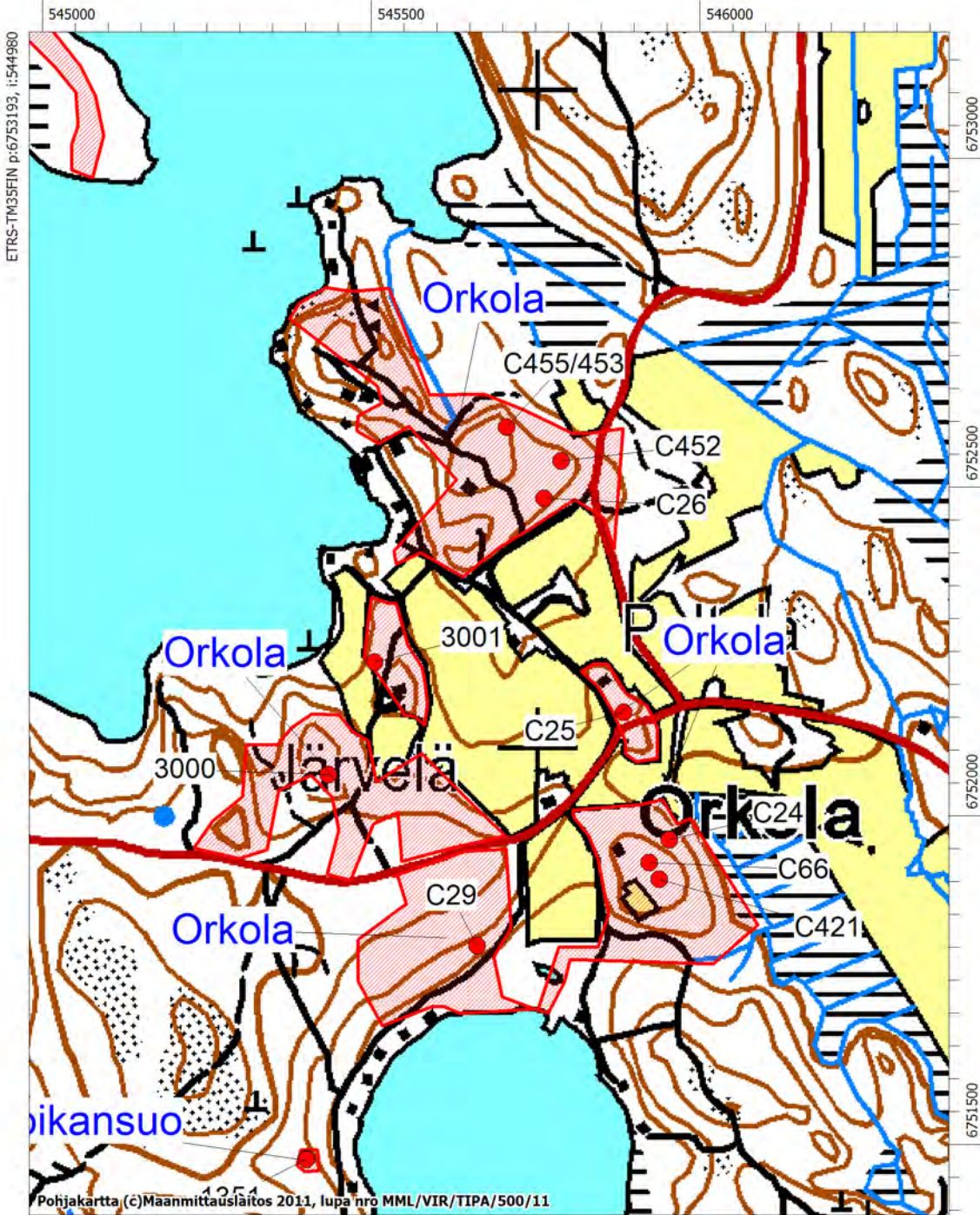
LUUMÄKI, KARTTA 13

Niemihoikansuo 1000019267

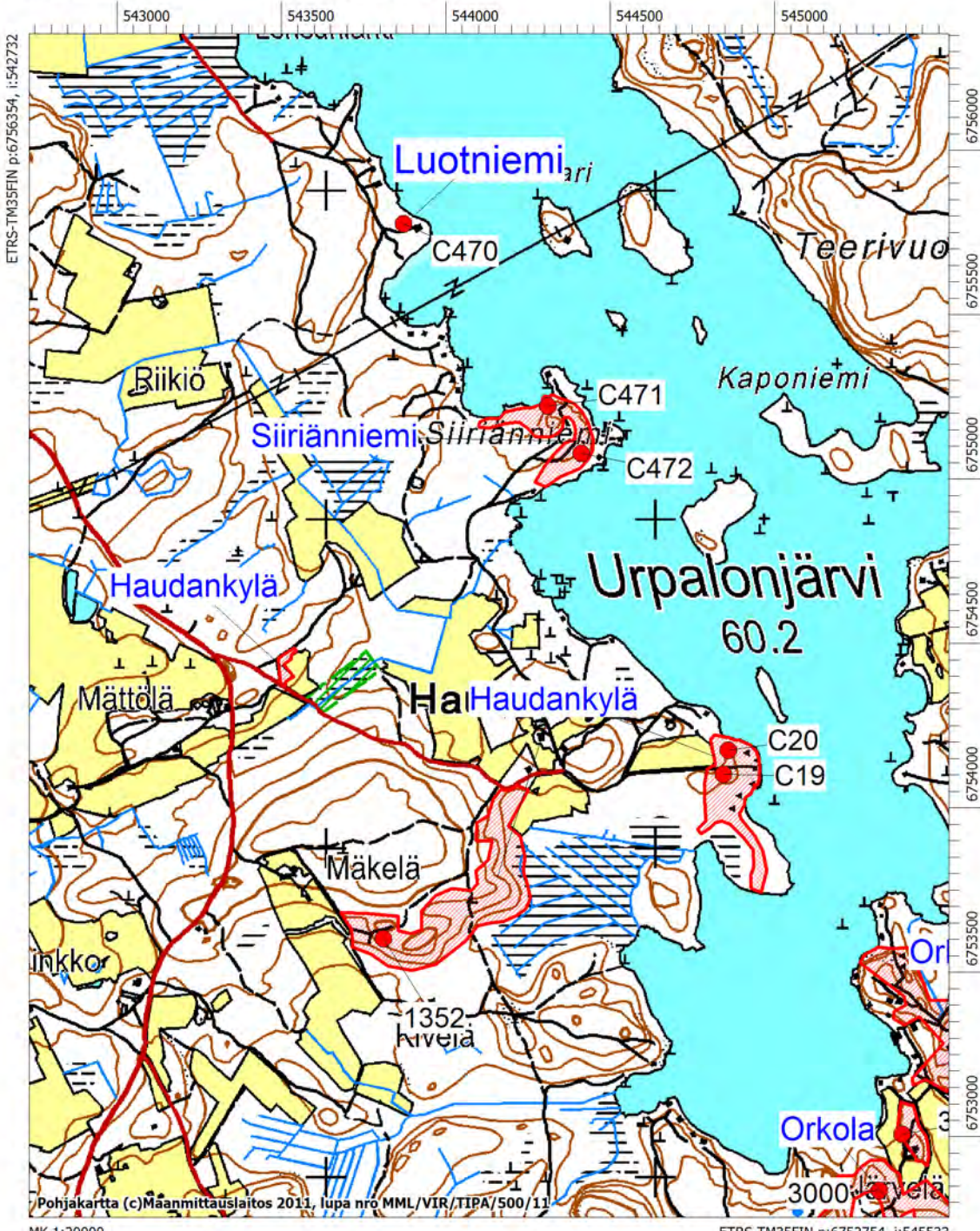
LUUMÄKI, KARTTA 14

Orkola 1000017270

LUUMÄKI, KARTTA 15

Haudankylä	1000017271
Siiriänniemi	1000017274
Luotniemi	1000017276

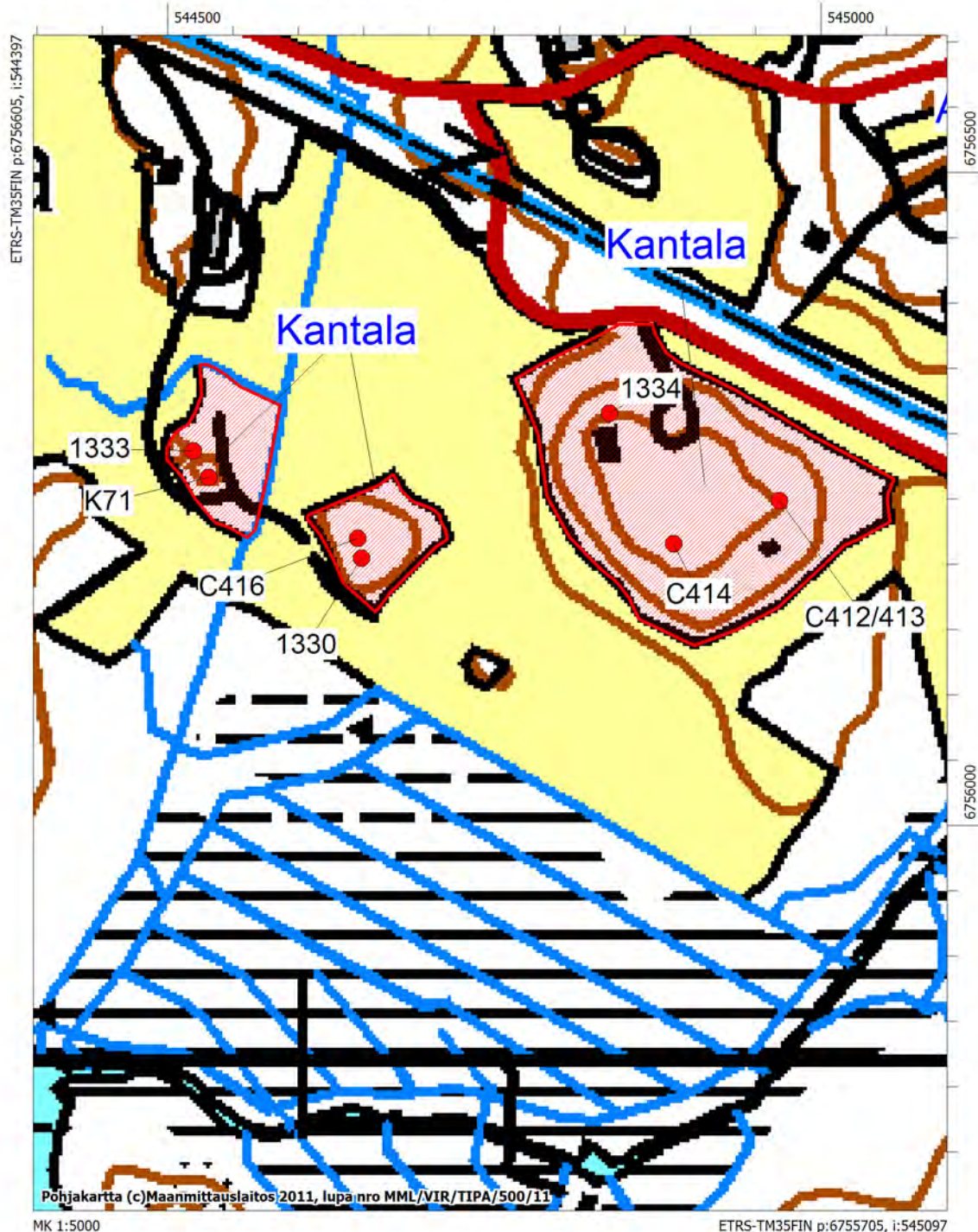
Pohjakartta (c) Maa- ja metsätaloustieteiden tutkimuskeskus 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11
MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:6752754, i:545533

LUUMÄKI, KARTTA 16

Kantala

1000017277

MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6755705, i:545097

LUUMÄKI, KARTTA 17

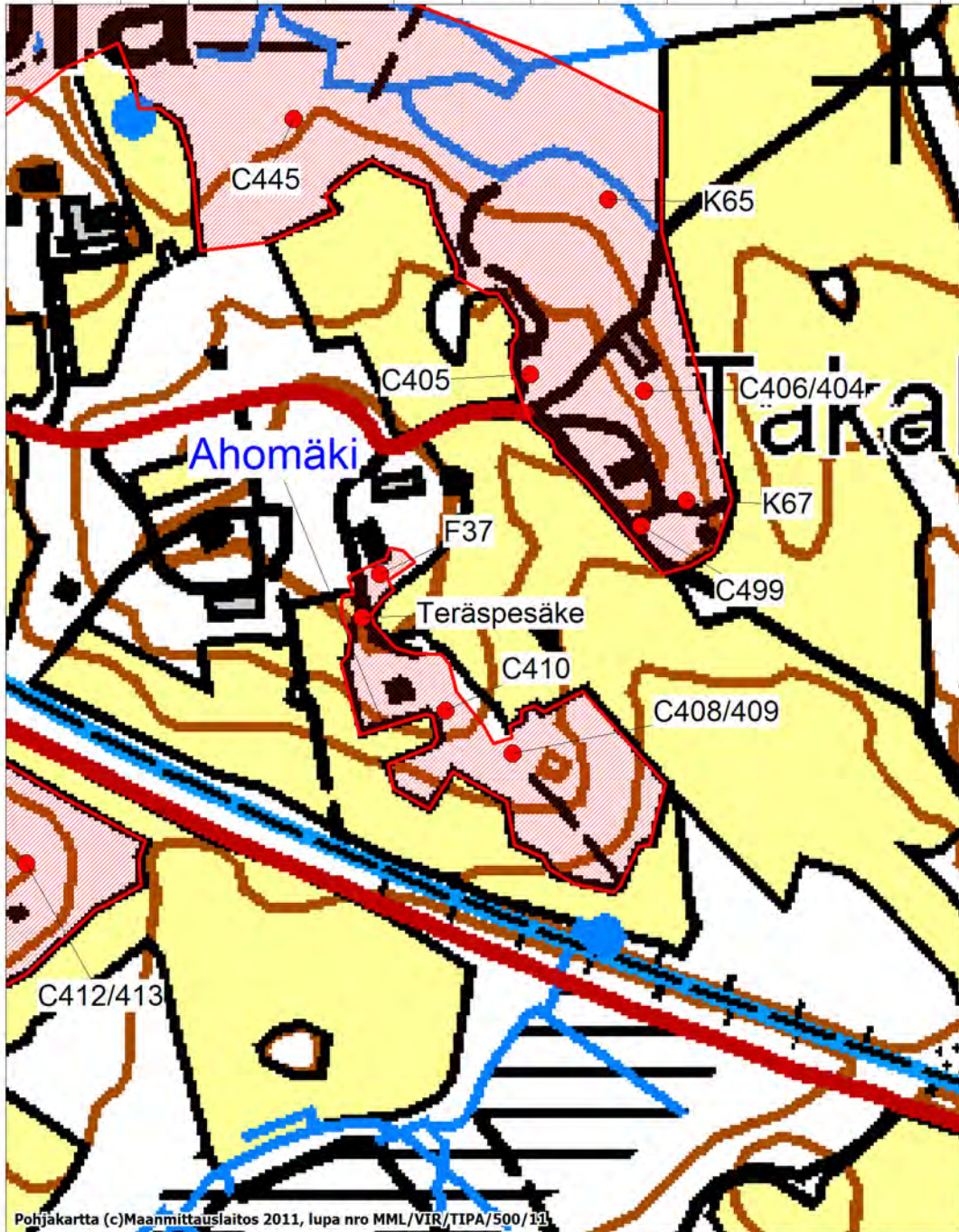
Ahomäki

1000017278

545500

ETRS-TM35FIN p:6757074, i:545166

6757000

6756500

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

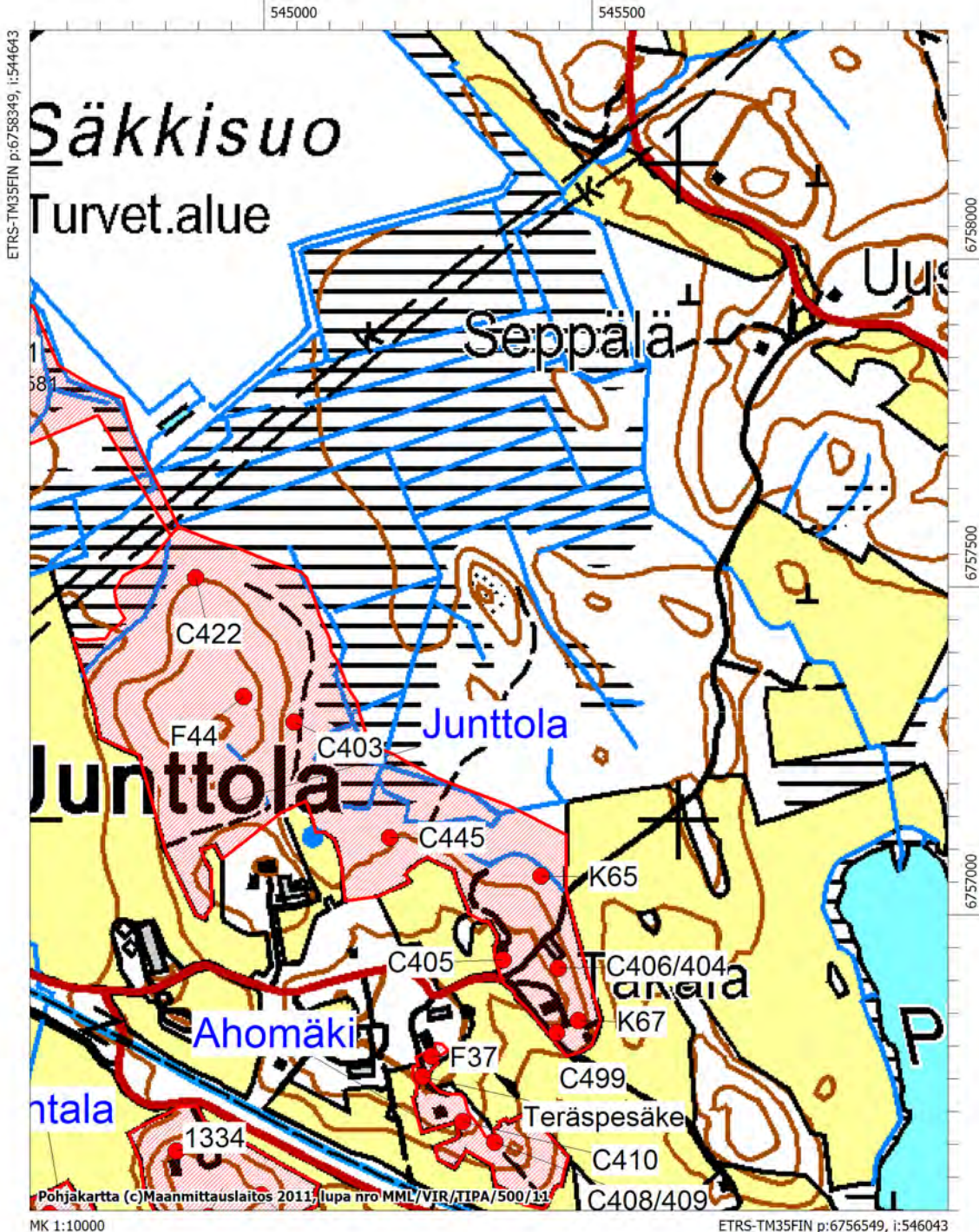
MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6756174, i:545866

LUUMÄKI, KARTTA 18

Junttola

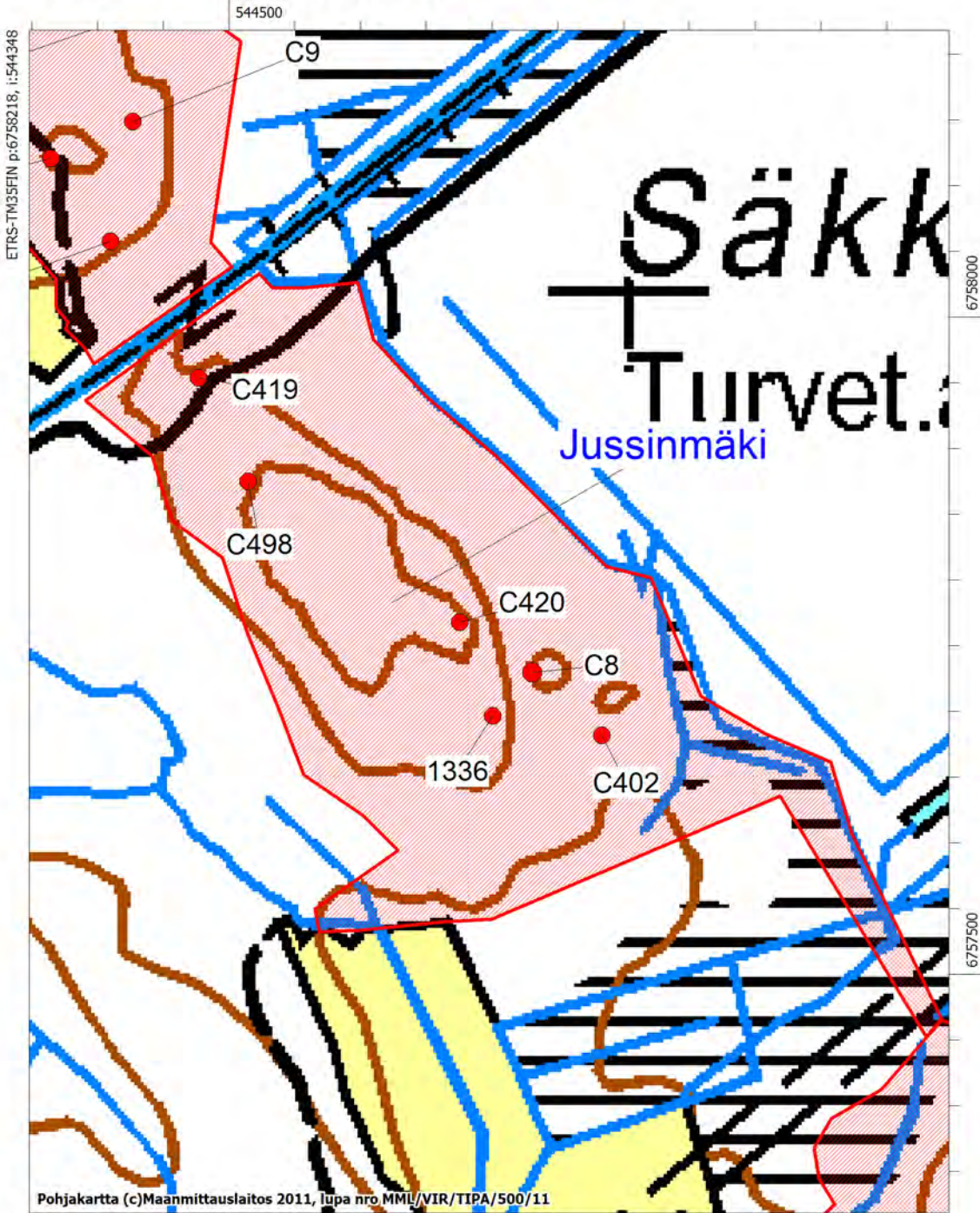
1000017283

LUUMÄKI, KARTTA 19

Jussinmäki

1000017284

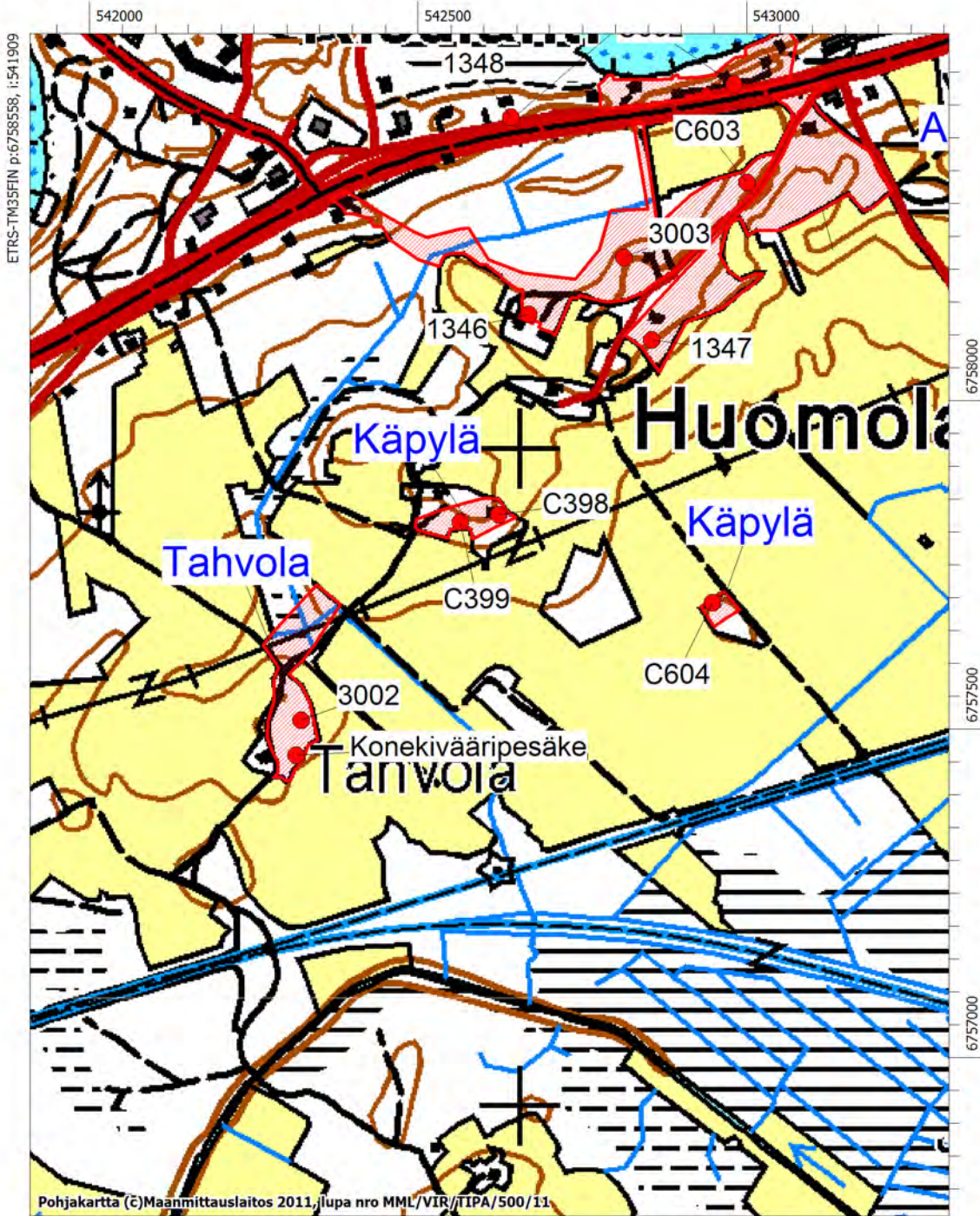
ETRS-TM35FIN p:6758218, i:544348

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

ETRS-TM35FIN p:6757318, i:545048

LUUMÄKI, KARTTA 20

Käpylä 1000017300
Tahvola 1000017299

ETRS-TM35FIN p:6758558, i:541909

6758000

6757500

6757000

Pohjakartta (©)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6756758, i:543310

LUUMÄKI, KARTTA 21

Huomola 1000017301
Likolahti 1000017322

LUUMÄKI, KARTTA 22

Askola	1000017296
Askola 2	1000017297
Askola 3	1000017298
Husula	1000017295
Ala-Askola	1000017285

LUUMÄKI, KARTTA 23

Parkkisaari

1000018931

544000

ETRS-TM35FIN p:6760016, i:543608

6759500

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

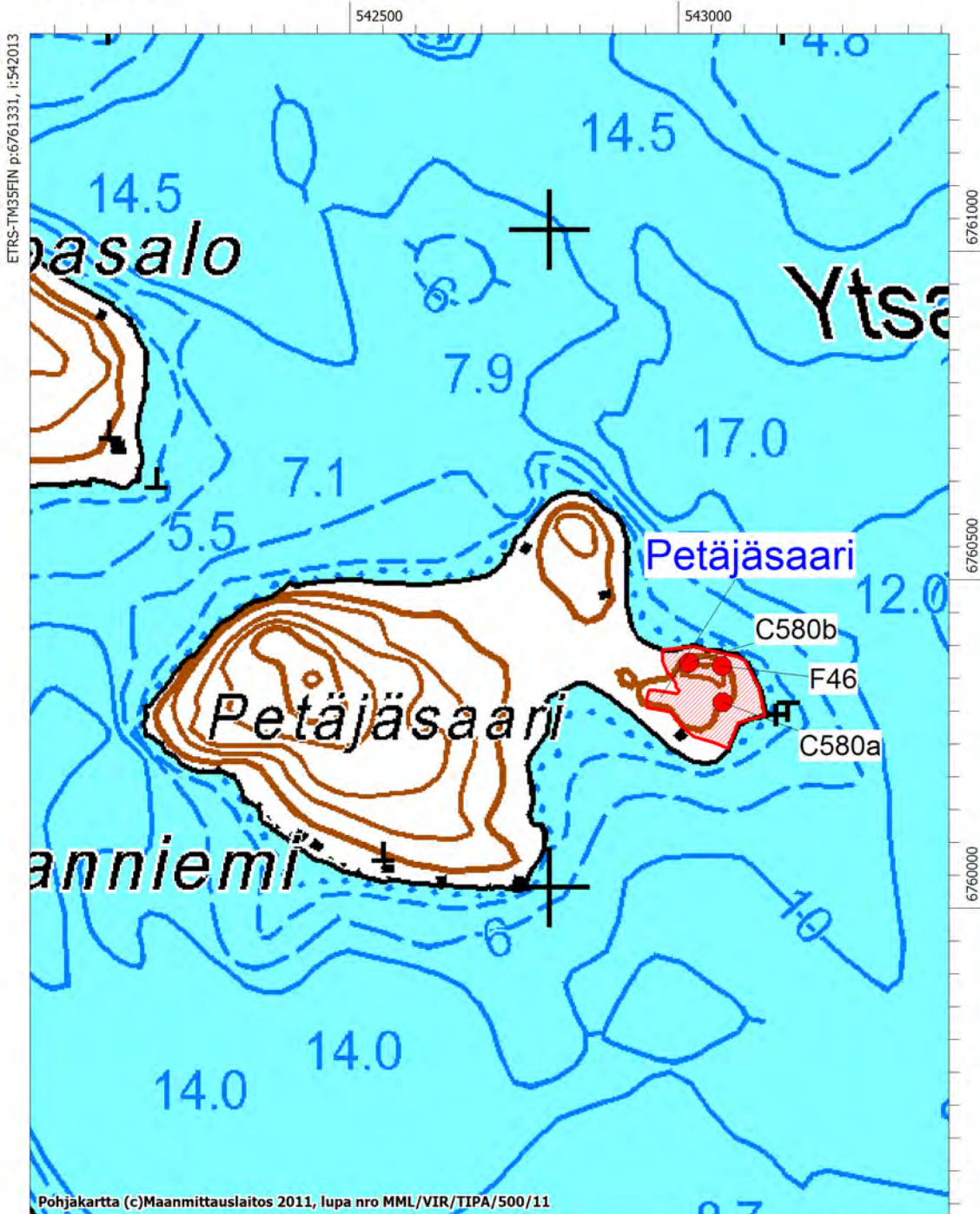
MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6759116, i:544309

LUUMÄKI, KARTTA 24

Petäjäsaari

1000018930

ETRS-TM35FIN p:6761331, i:542013

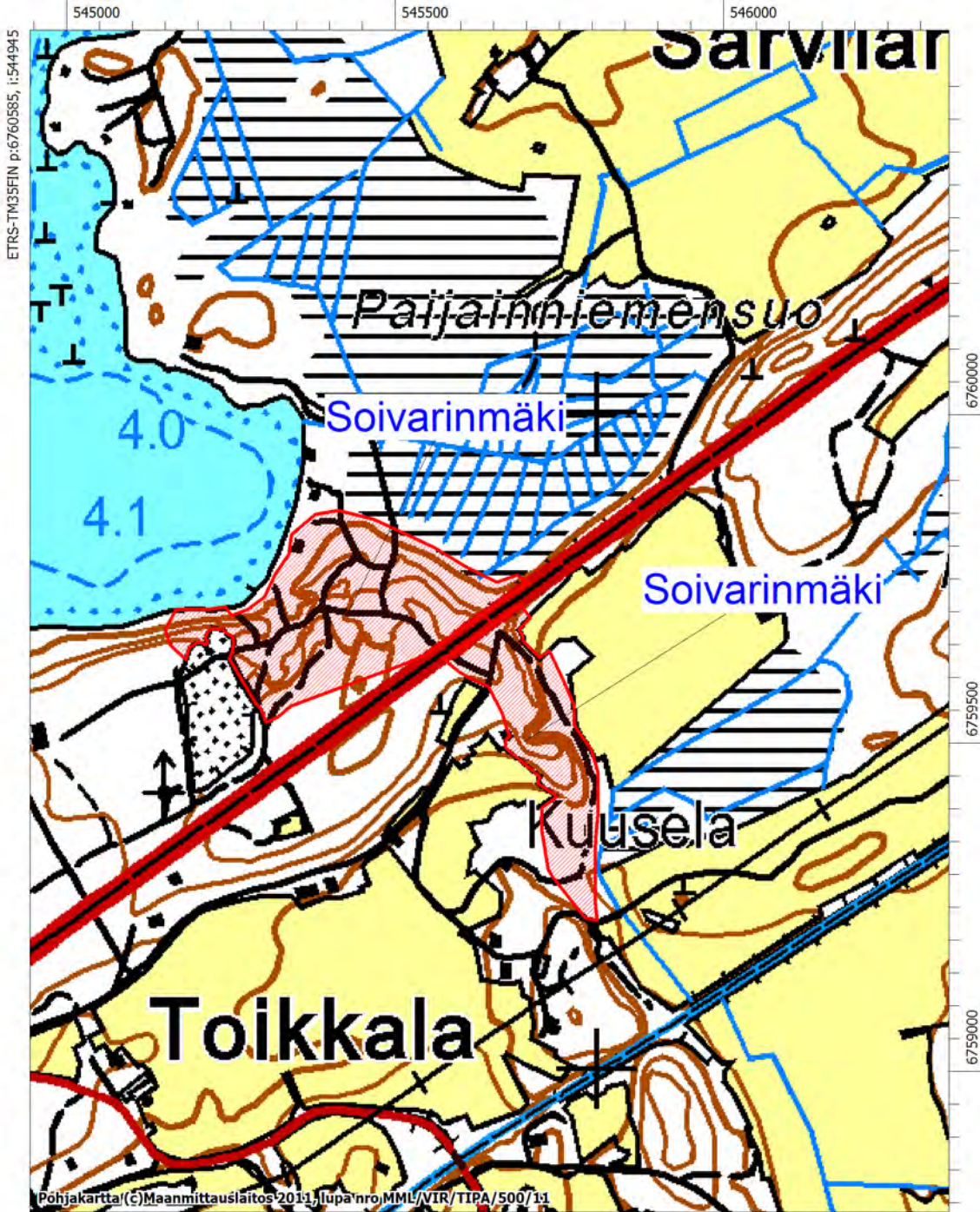
Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6759531, i:543414

LUUMÄKI, KARTTA 25

Soivarinmäki 1000017440

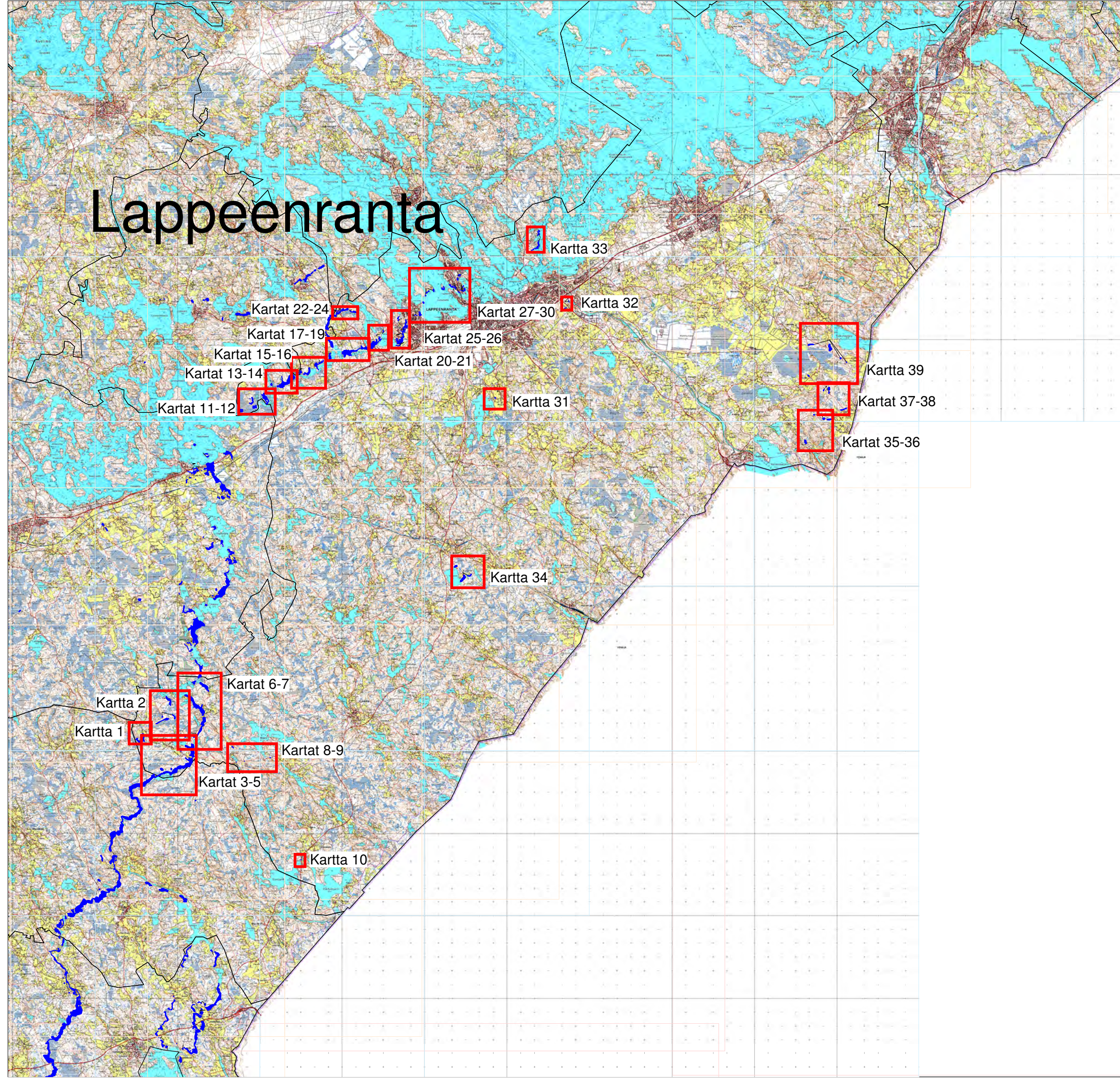
ETRS-TM35FIN p:6760585, i:544945

Pohjakartta/©Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6758785, i:546345

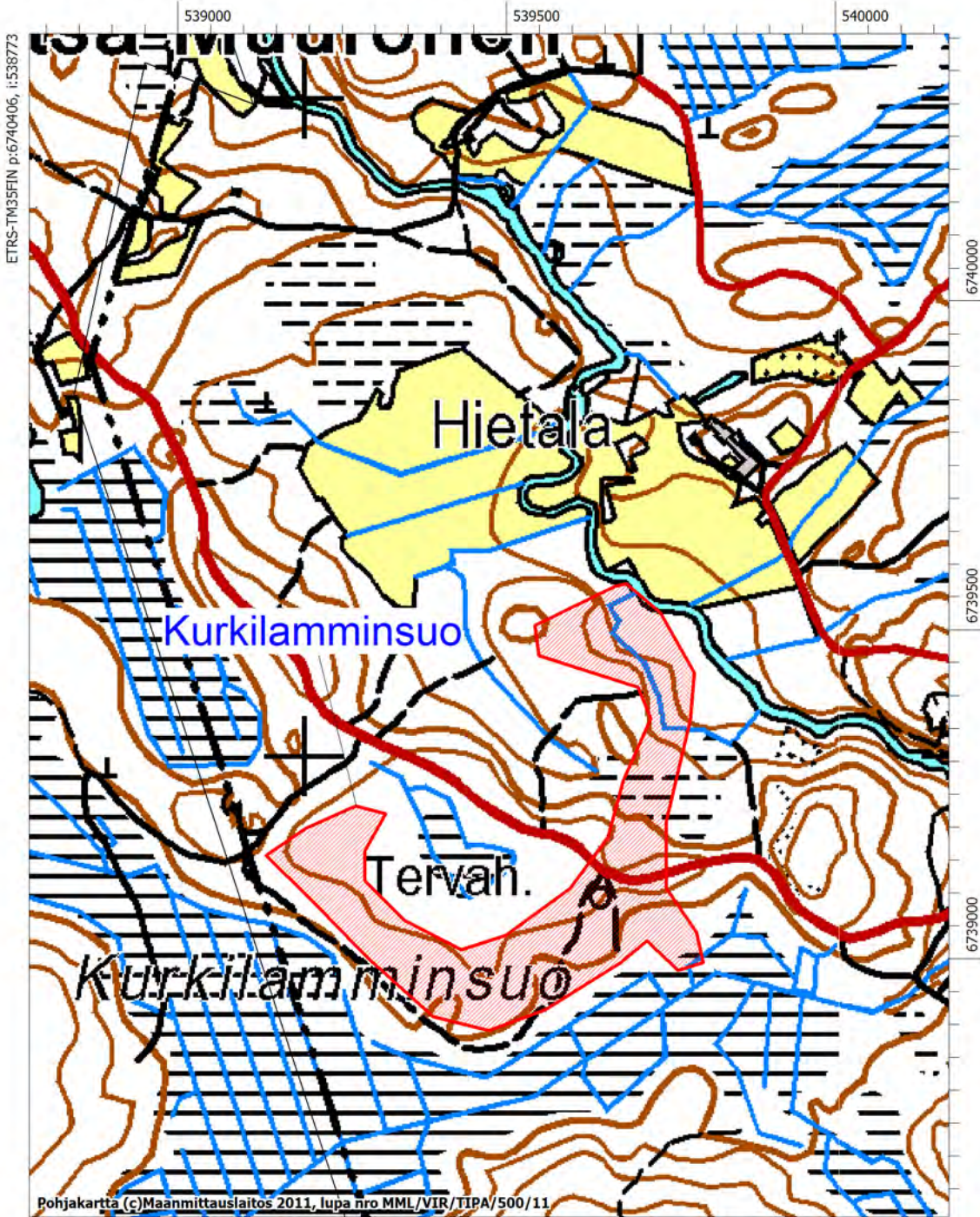
Lappeenranta

LAPPEENRANTA, KARTTA 1

Kurkilamminsuo

1000019315

ETRS-TM35FIN p:6740406, i:538773

6740000

6739500

6739000

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

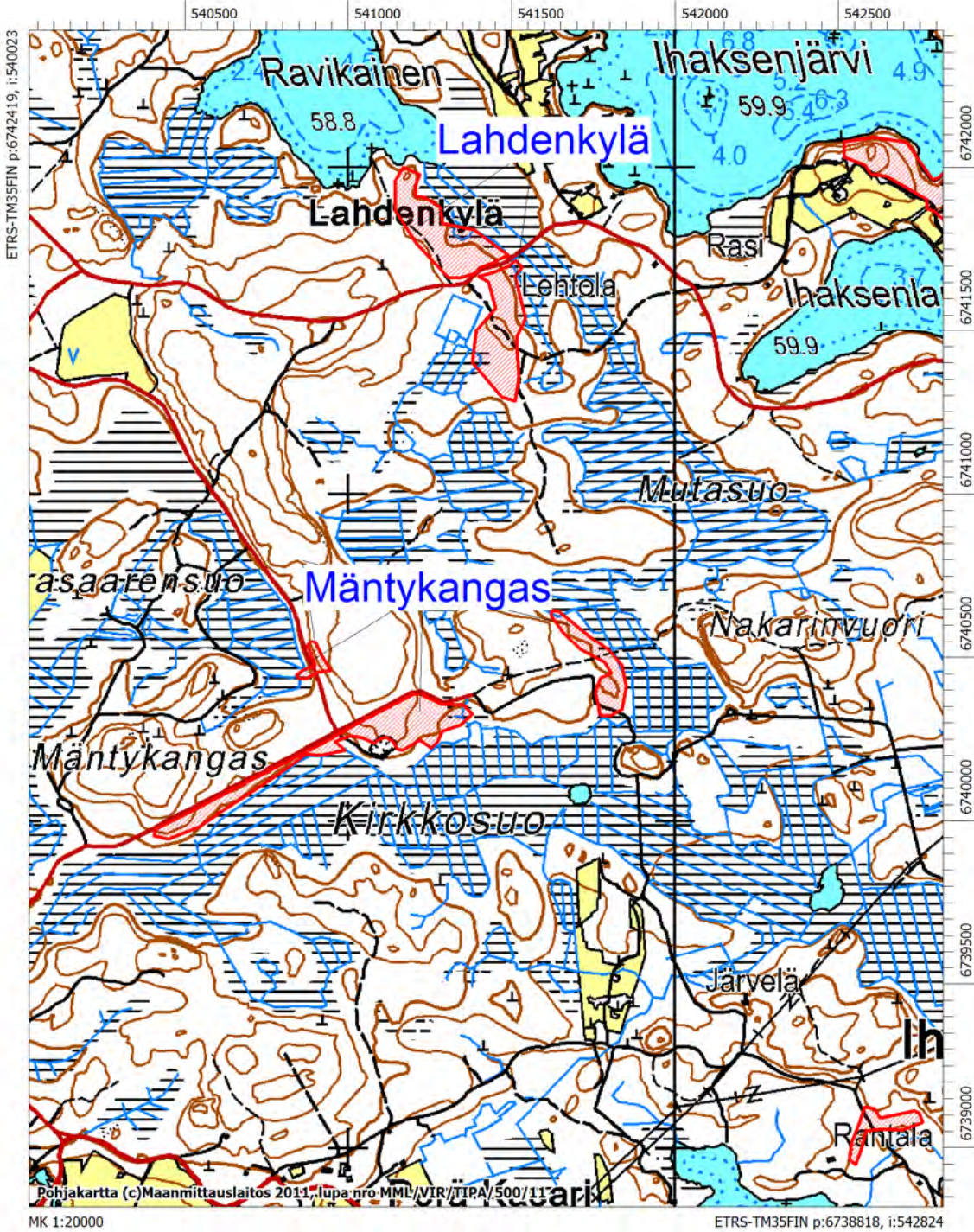
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6738605, i:540174

LAPPEENRANTA, KARTTA 2

Mäntykangas
Lahdenkylä

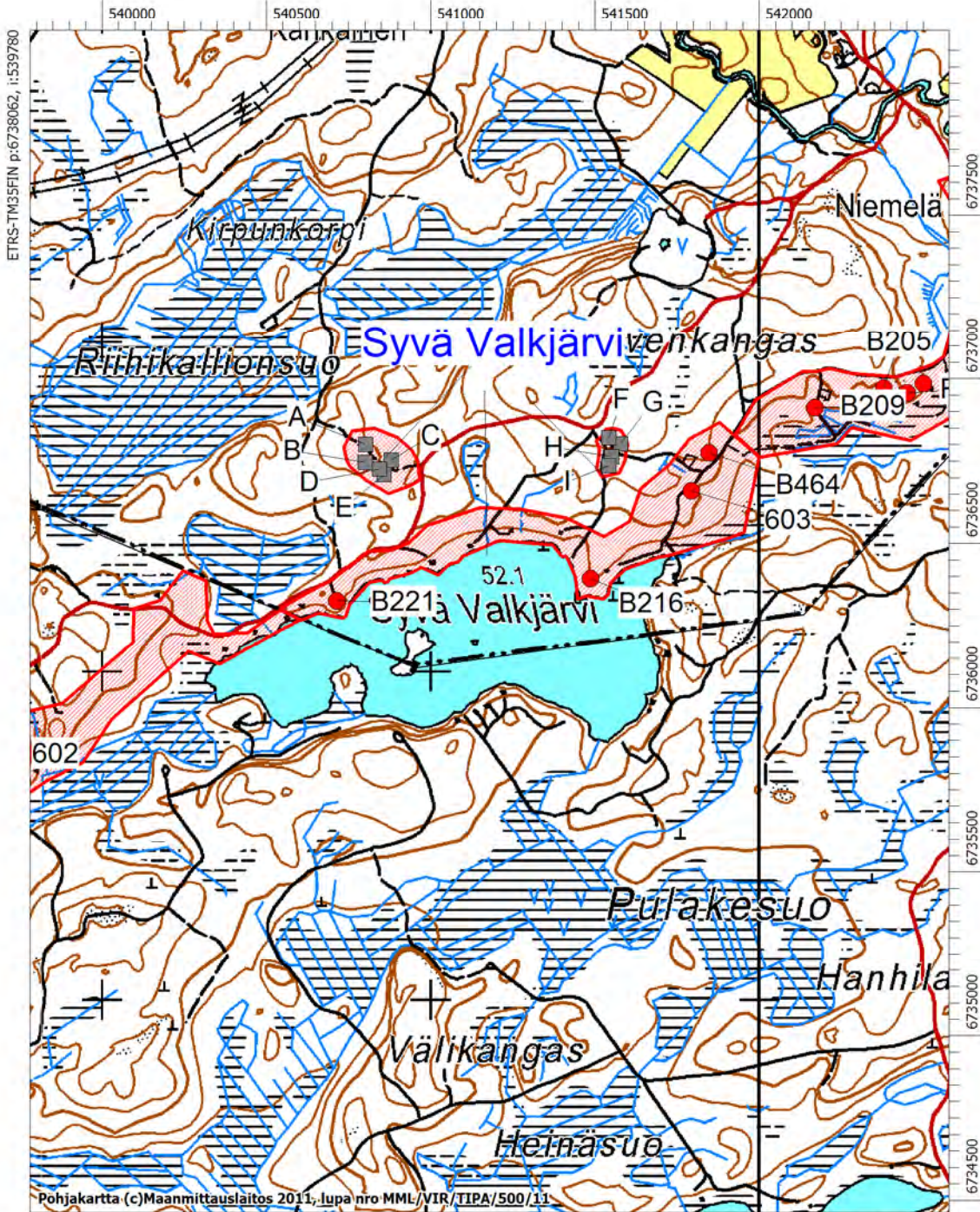
1000019316
1000019317

LAPPEENRANTA, KARTTA 3

Syvä Valkjärvi

1000019318

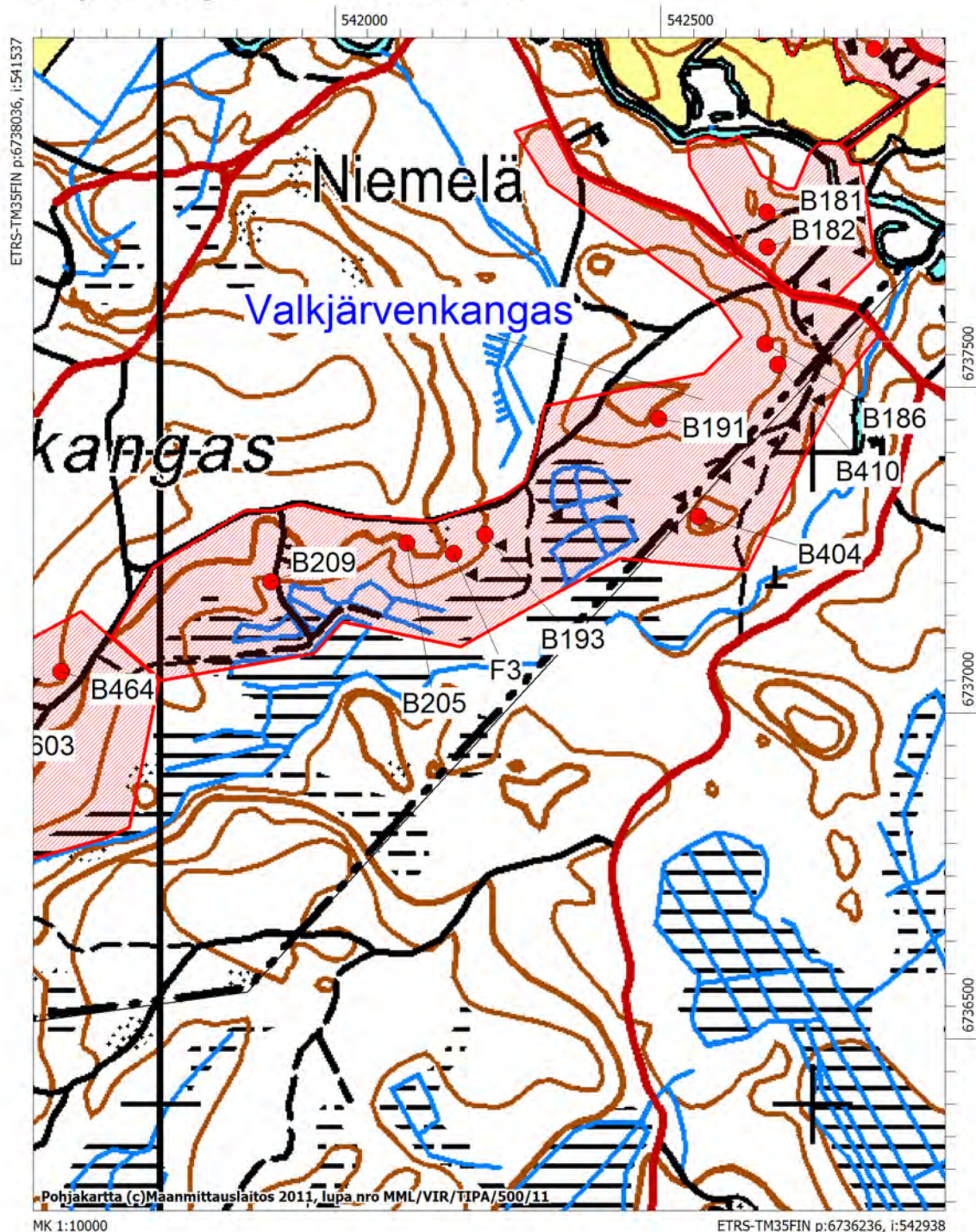
MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:6734461, i:542581

LAPPEENRANTA, KARTTA 4

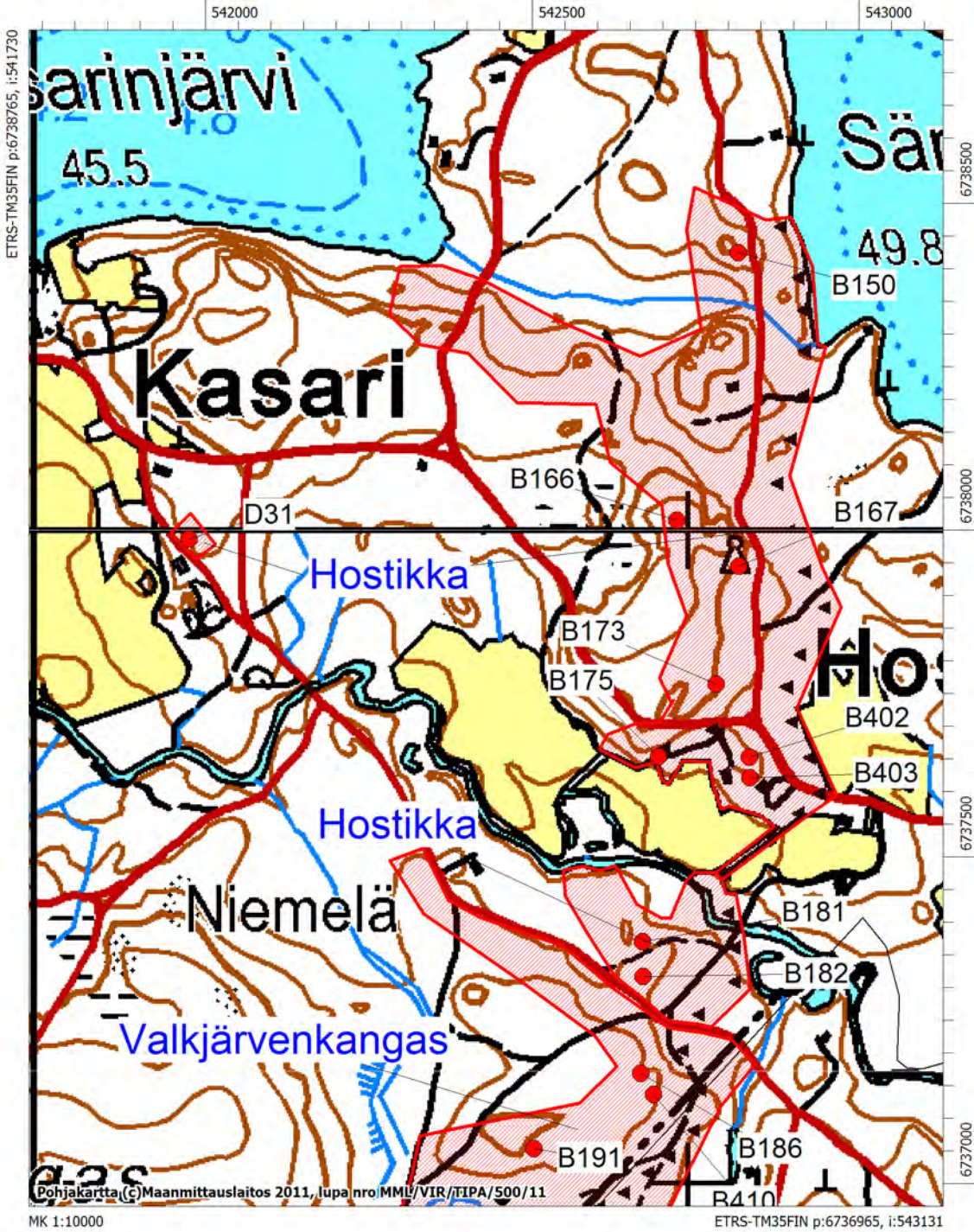
Valkjärvenkangas

1000019319

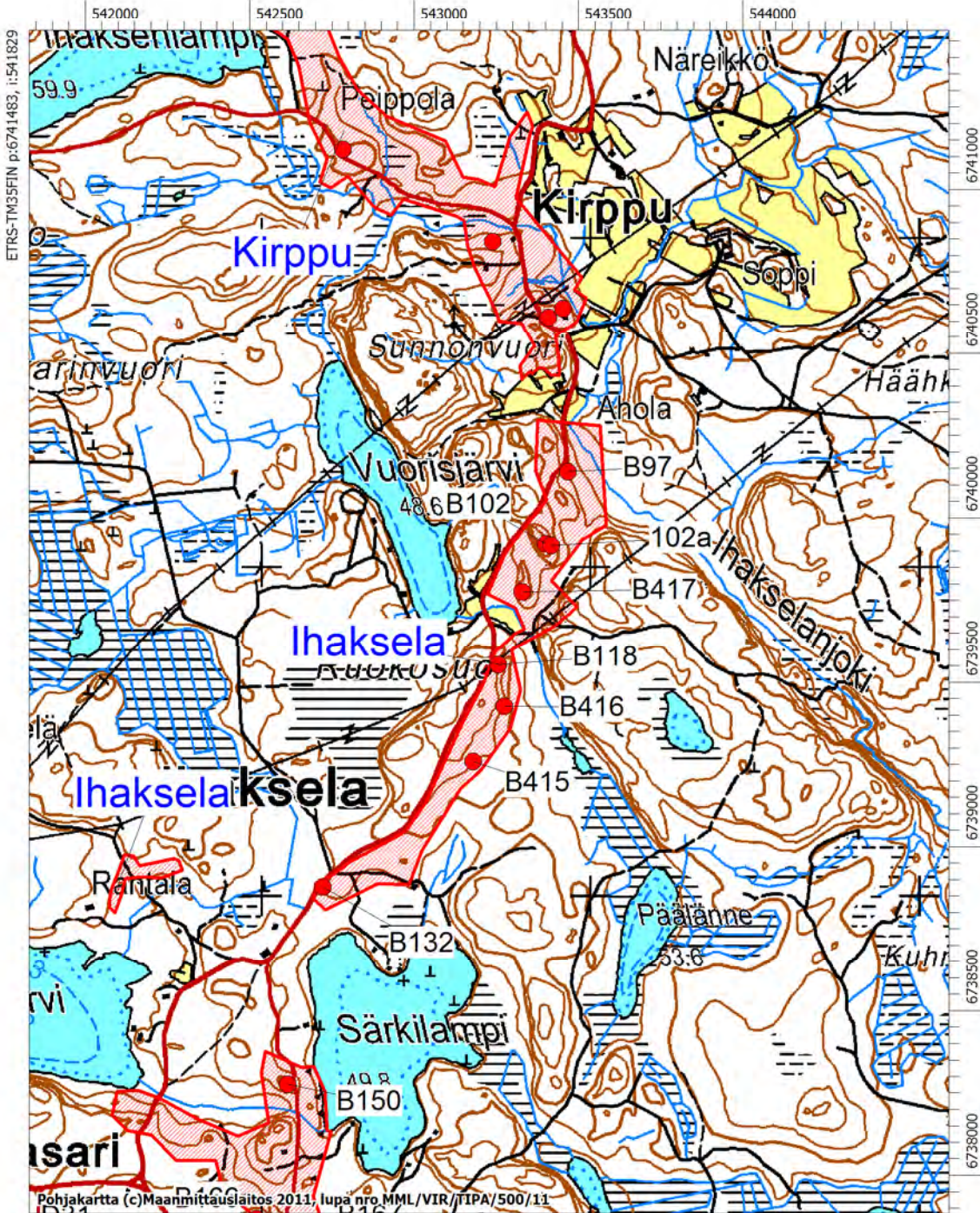
LAPPEENRANTA, KARTTA 5

Hostikka 1000019657

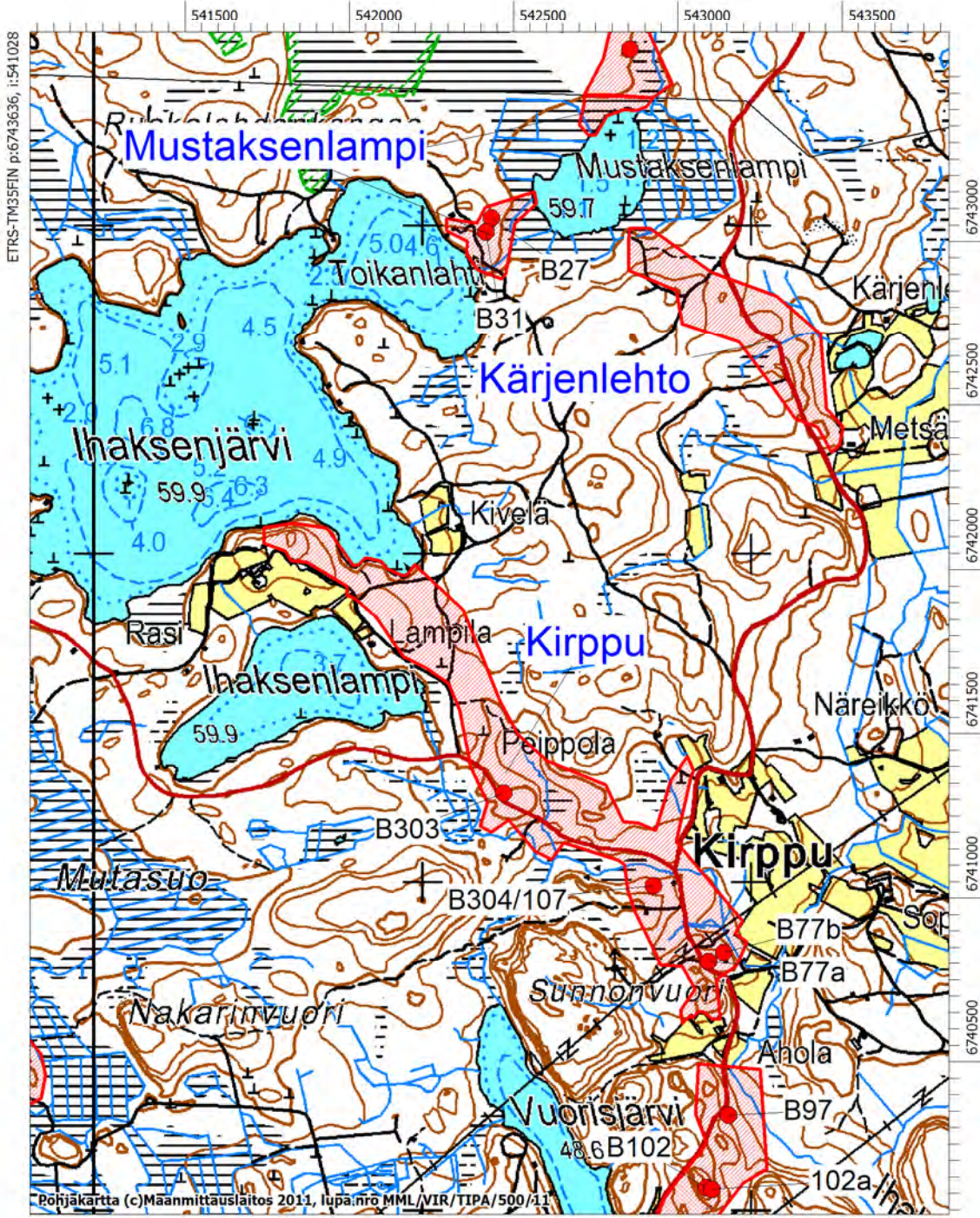
LAPPEENRANTA, KARTTA 6

Ihaksela 1000019320

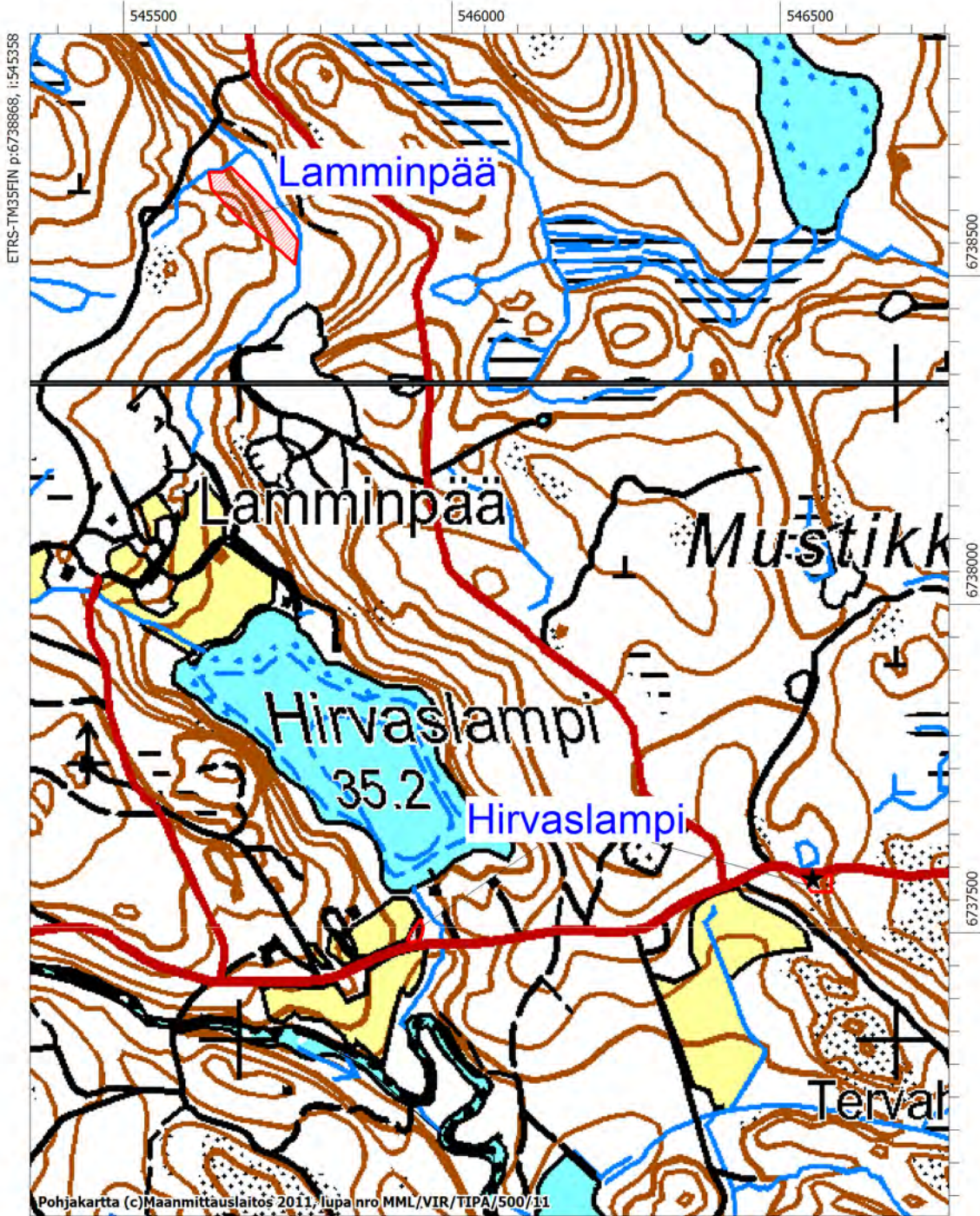
LAPPEENRANTA, KARTTA 7

Kirppu 1000019321
Kärjenlehto 1000019322
Mustaksenlampi 1000019323

LAPPEENRANTA, KARTTA 8

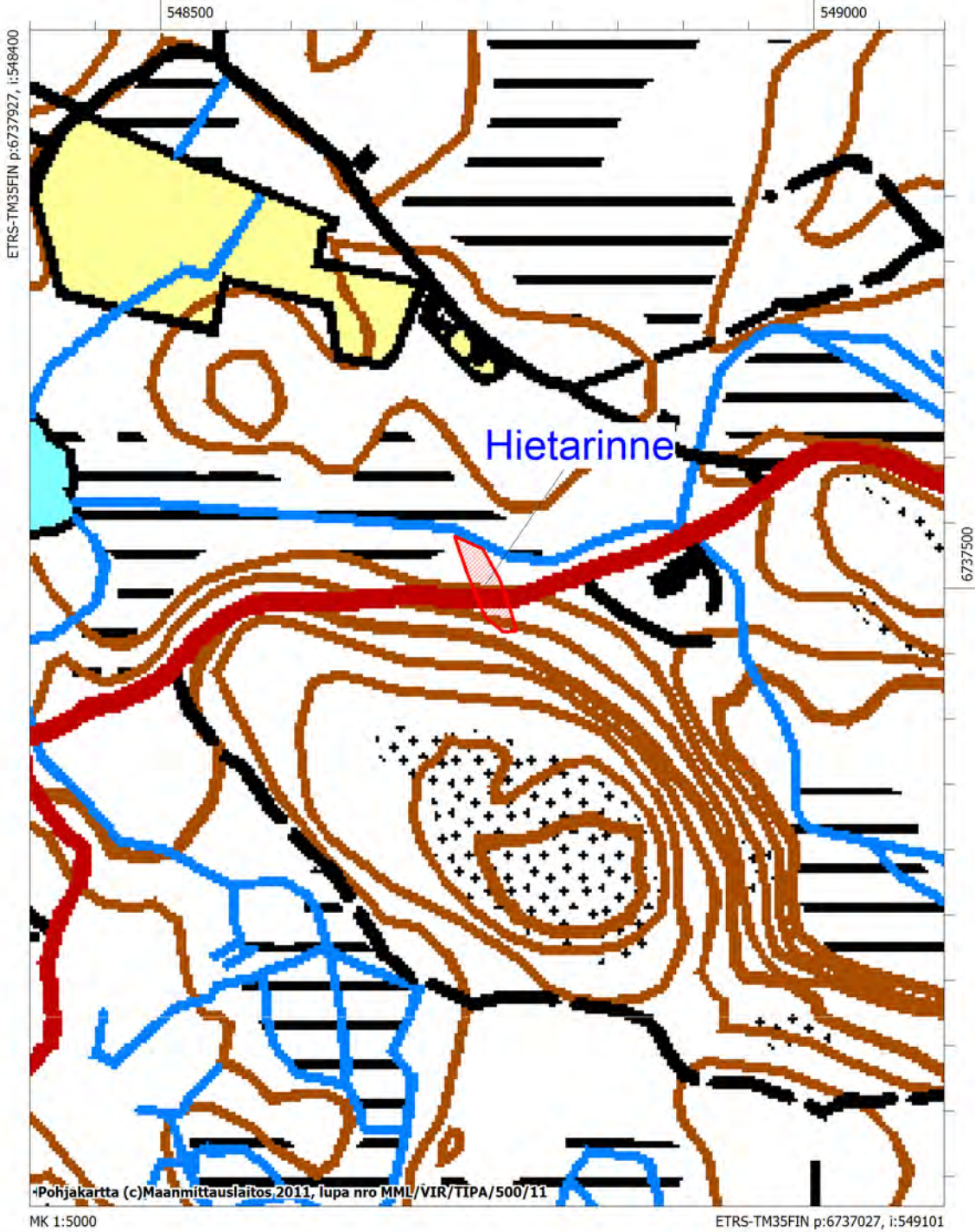
Lamminpää 1000019746
Hirvaslampi 1000019747

LAPPEENRANTA, KARTTA 9

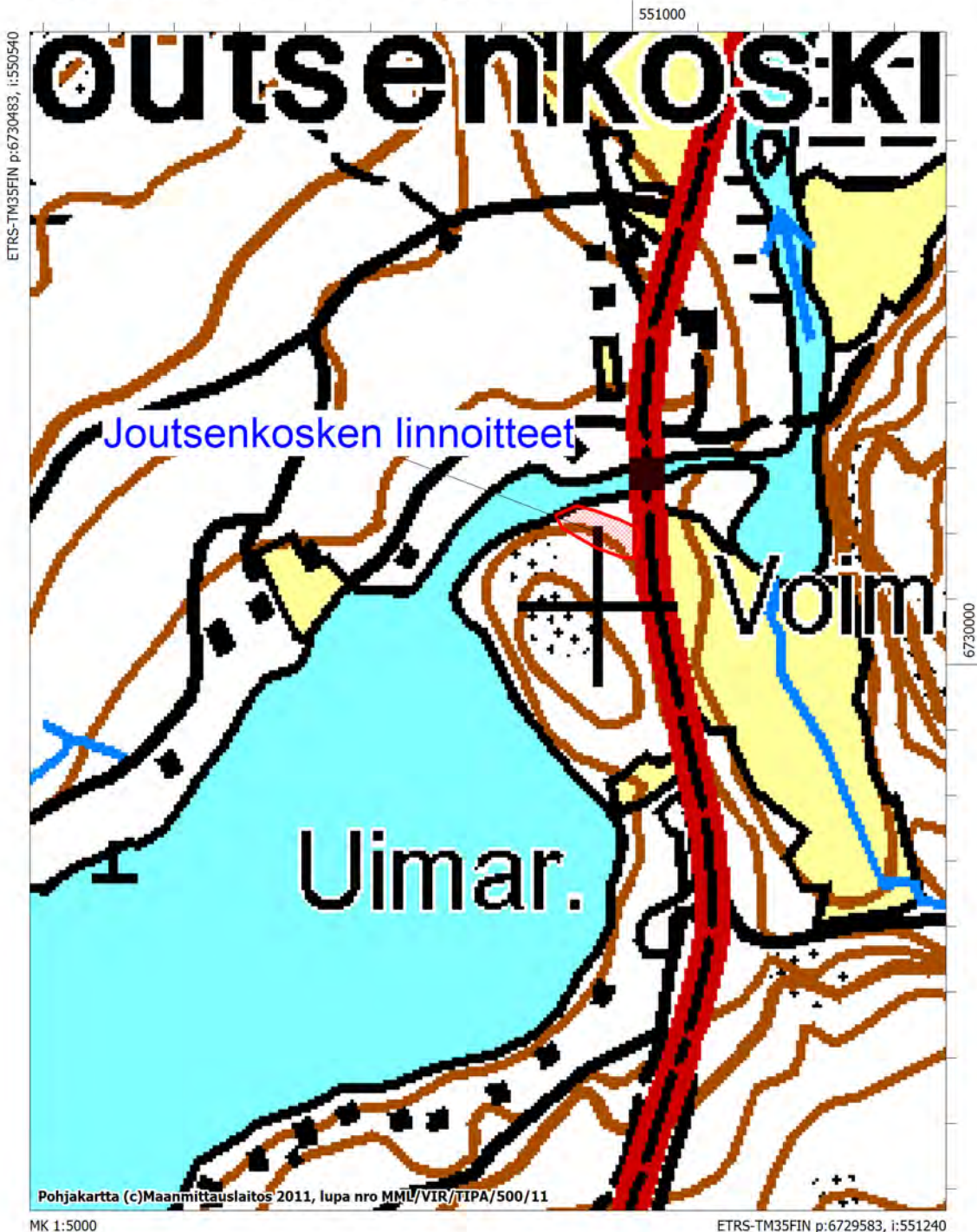
Hietarinne

1000019748

LAPPEENRANTA, KARTTA 10

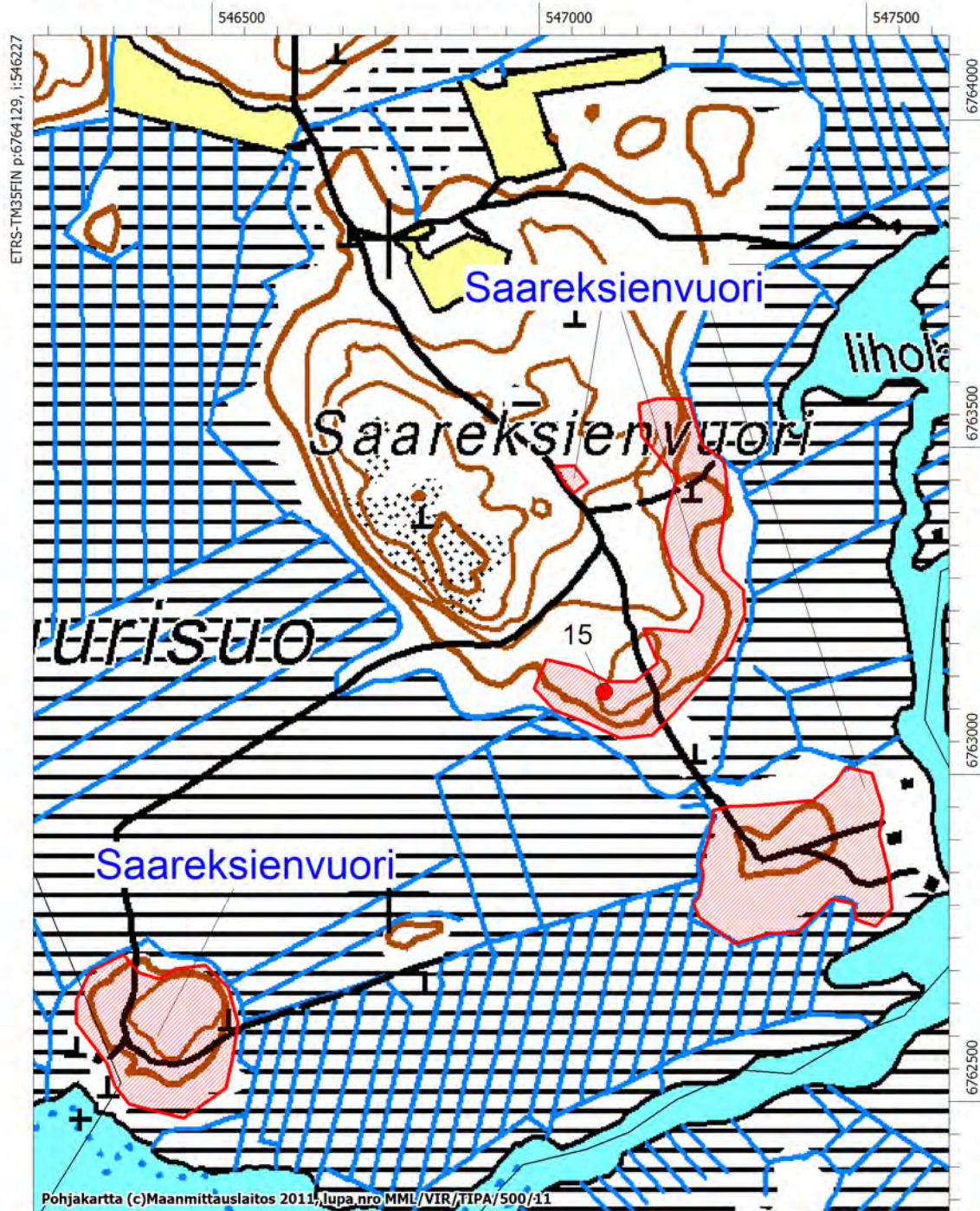
Joutsenkosken linnoitteet 1000019749

LAPPEENRANTA, KARTTA 11

Saareksienvuori

1000017442

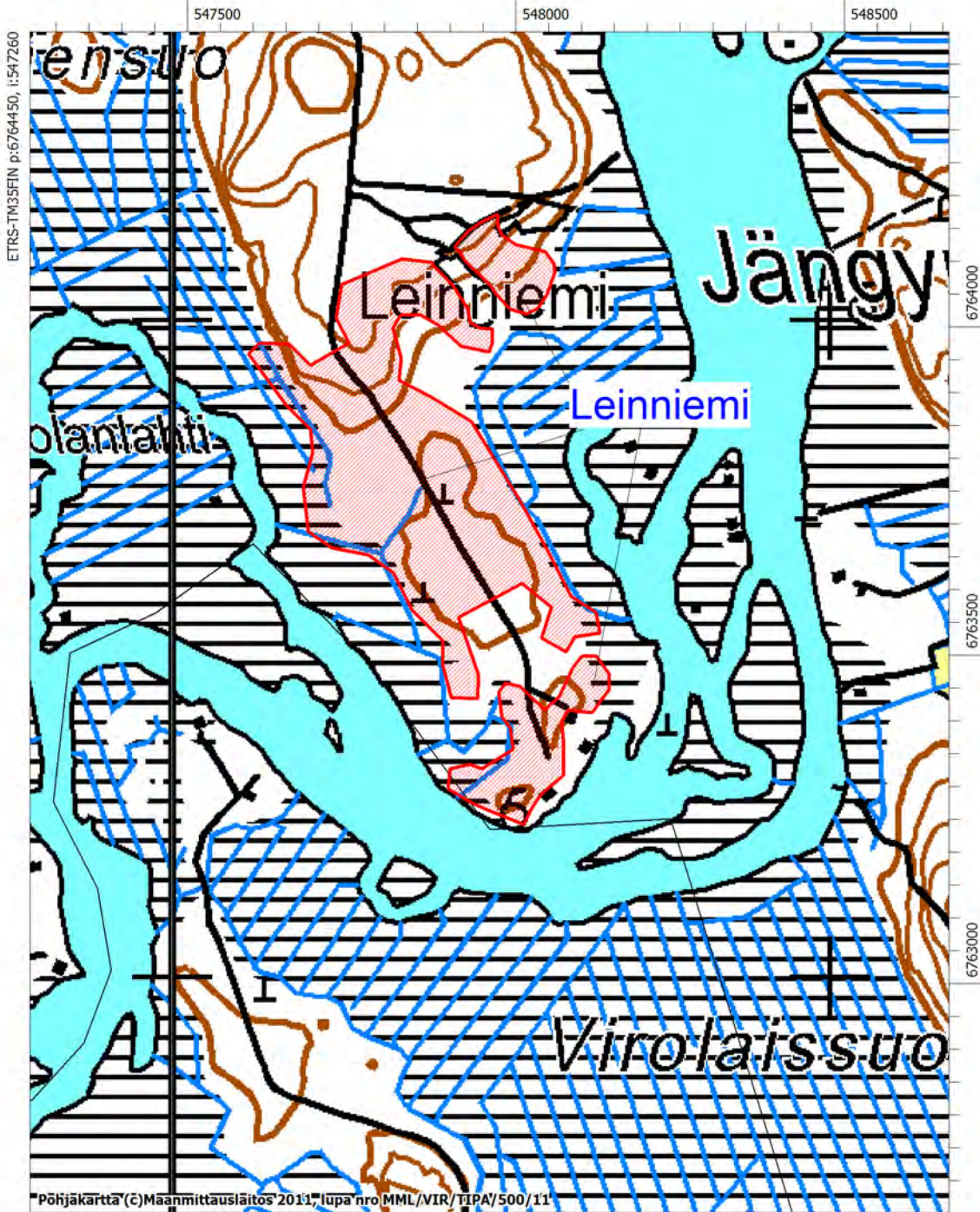
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6762329, i:547628

LAPPEENRANTA, KARTTA 12

Leinniemi

1000019367

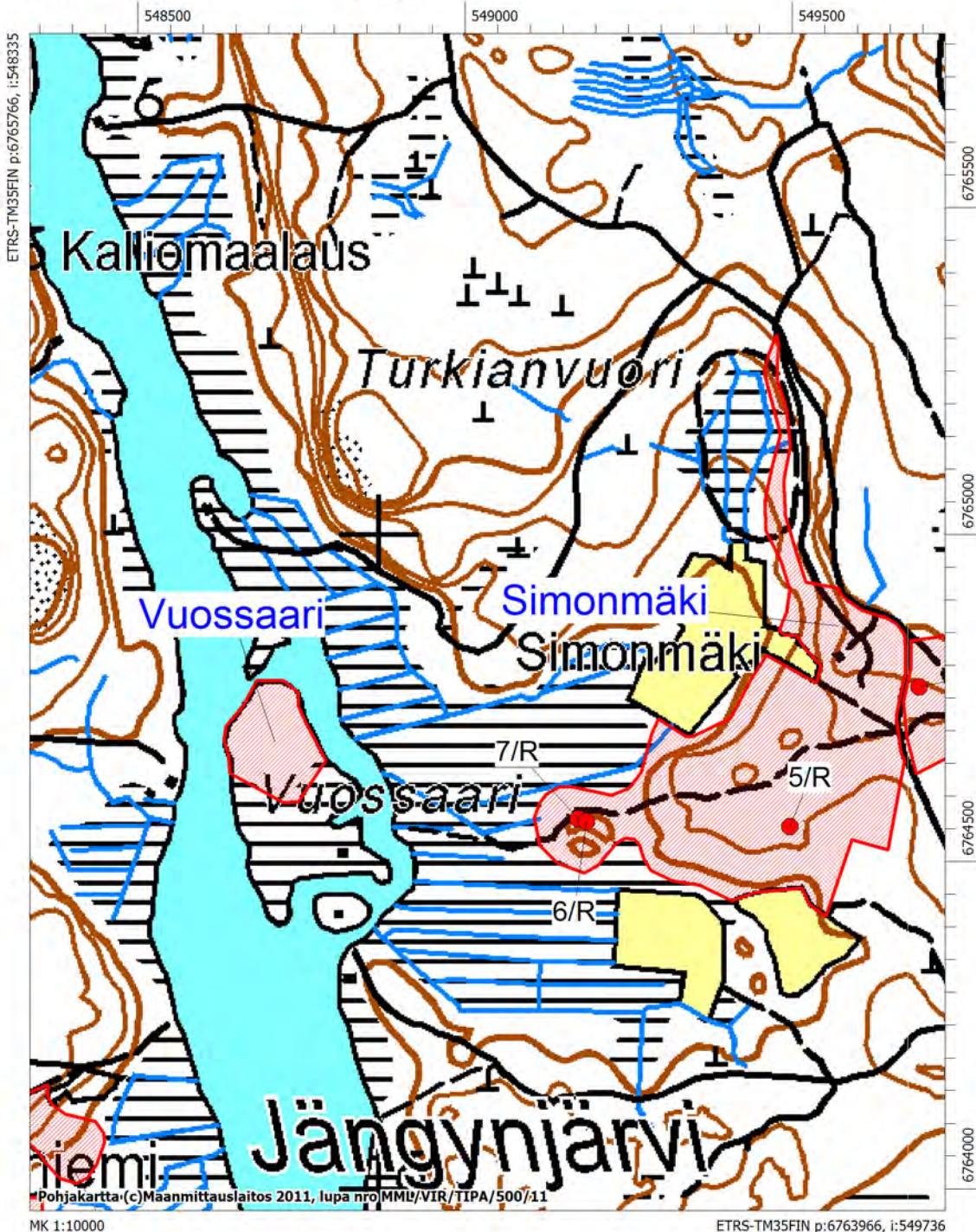

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6762649, i:548660

LAPPEENRANTA, KARTTA 13

Vuossaari 1000019368
Simonmäki 1000017443

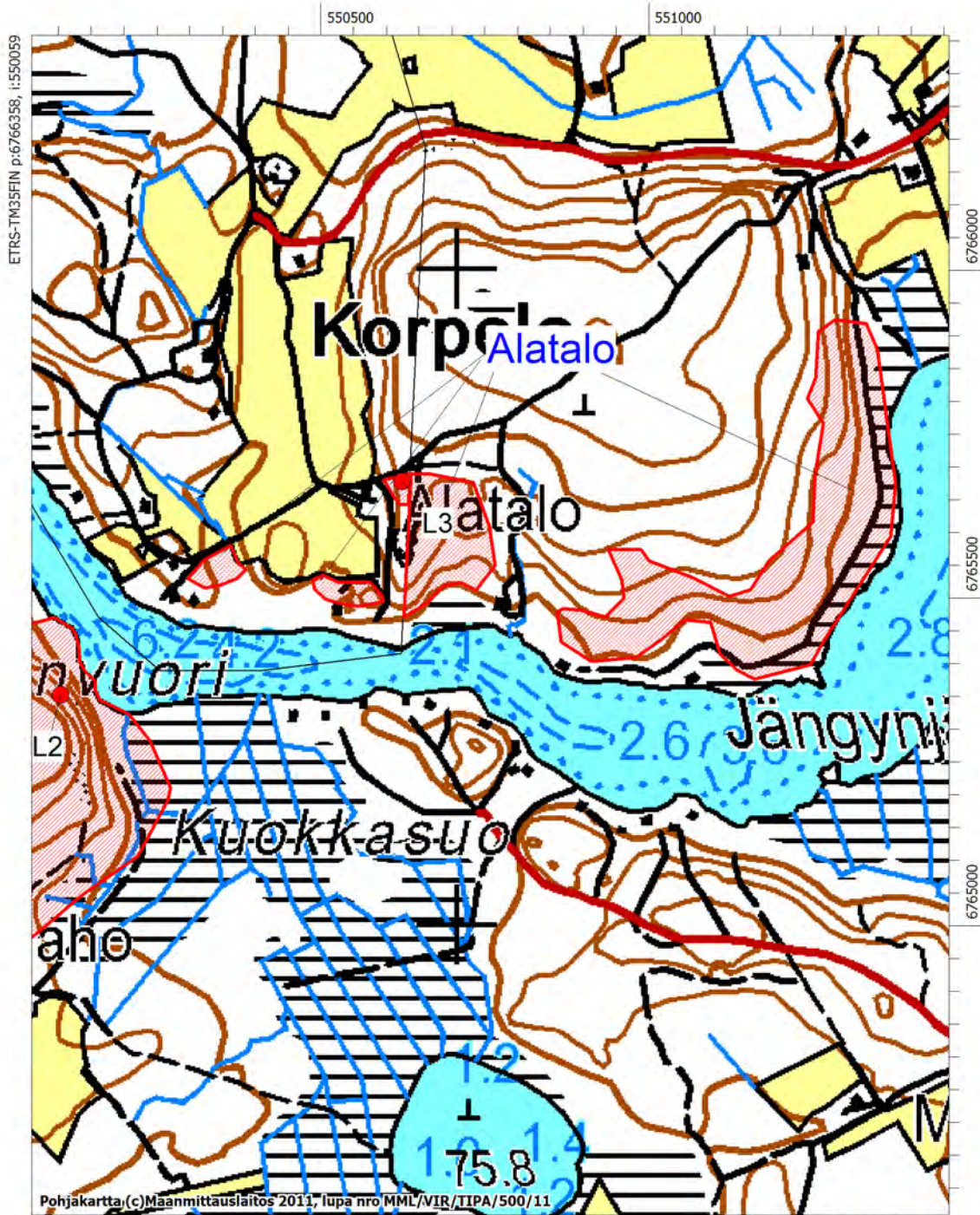
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6763966, i:549736

LAPPEENRANTA, KARTTA 15

Alatalo

1000019666

ETRS-TM35FIN p:6766358, i:550059

6766000

6765500

6765000

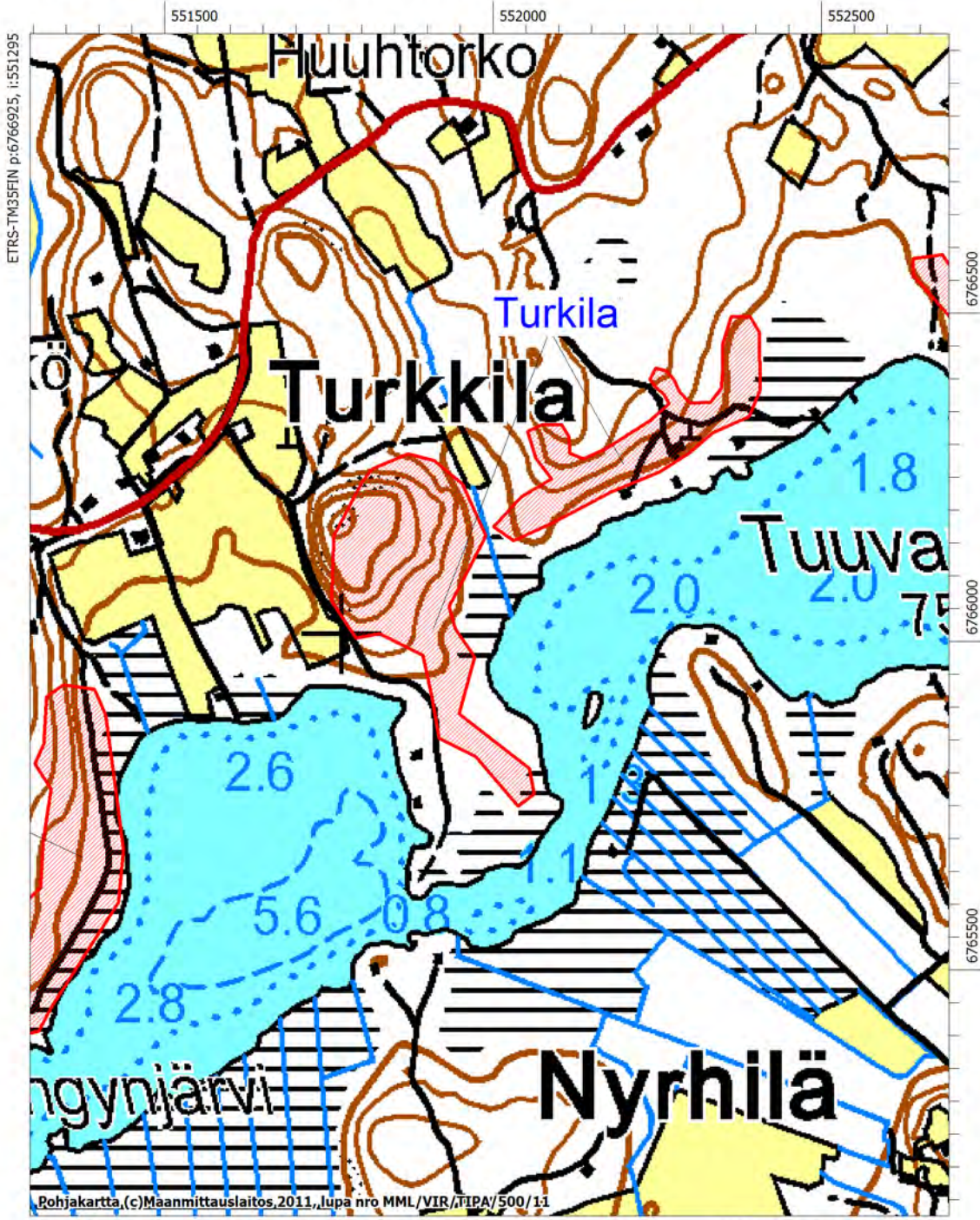
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6764558, i:551459

LAPPEENRANTA, KARTTA 16

Turkila

1000019750

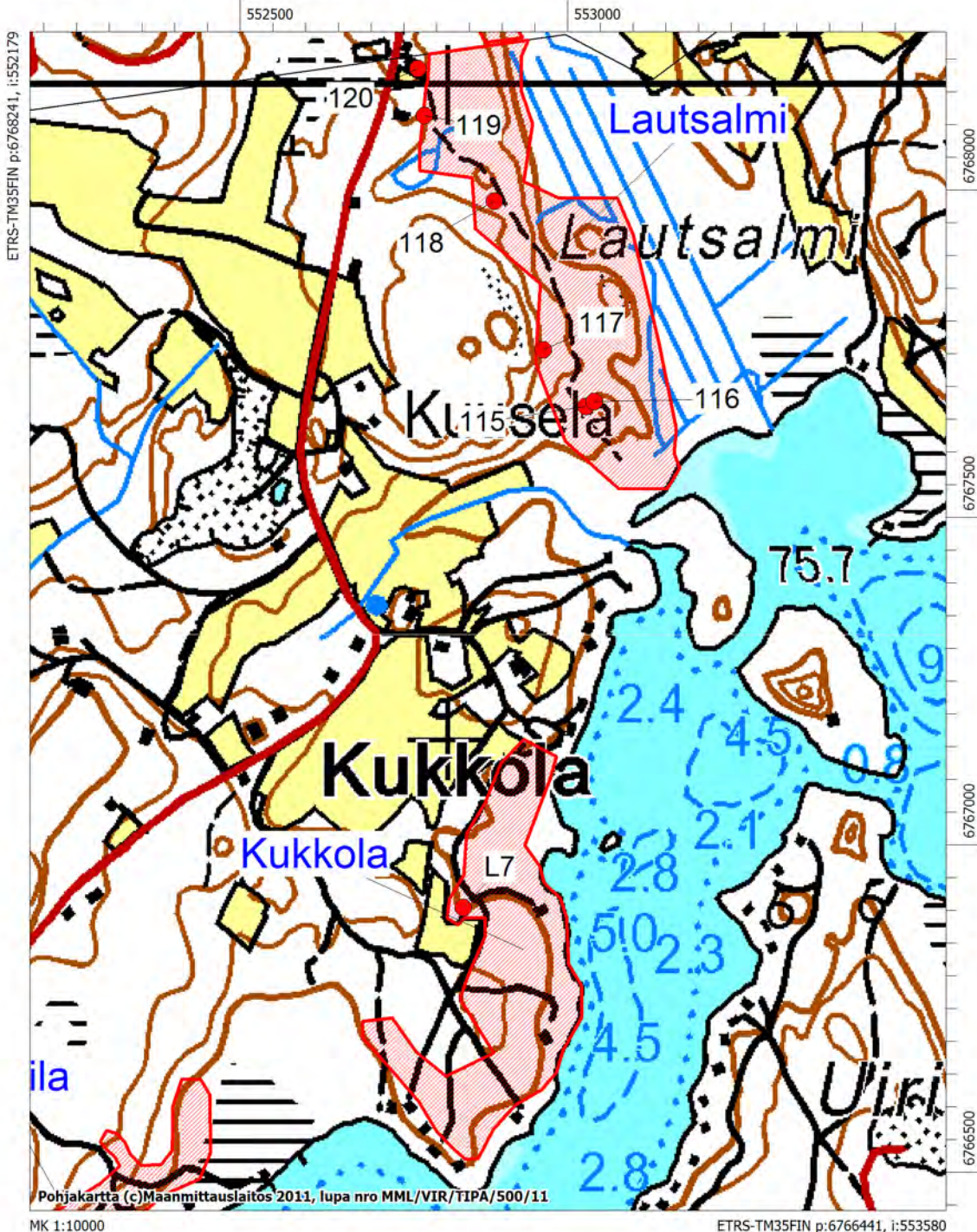

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6765125, i:552695

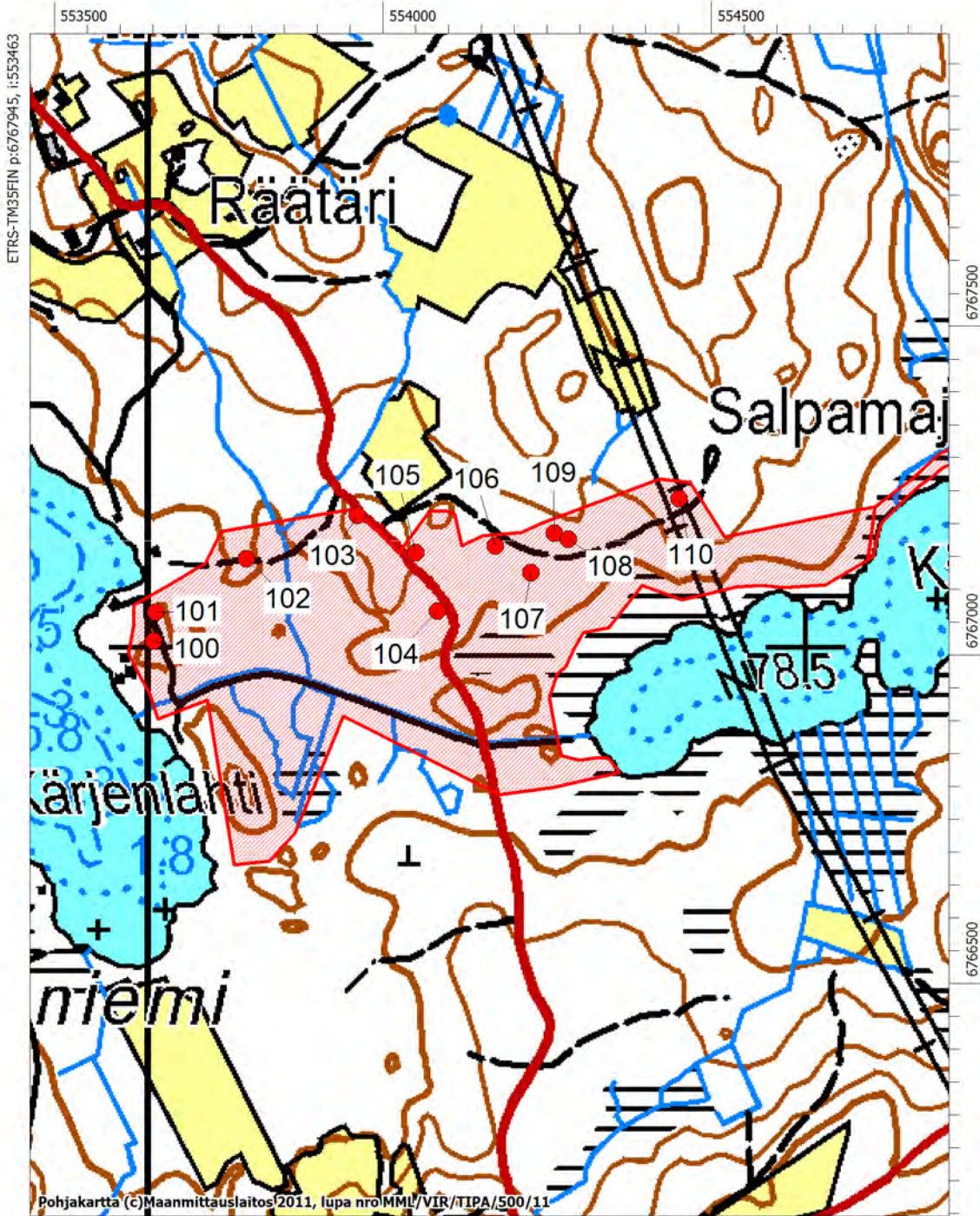
LAPPEENRANTA, KARTTA 17

Kukkola 1000019369
Lautsalmi 1000017447

LAPPEENRANTA, KARTTA 18

Iitiä 1000017491

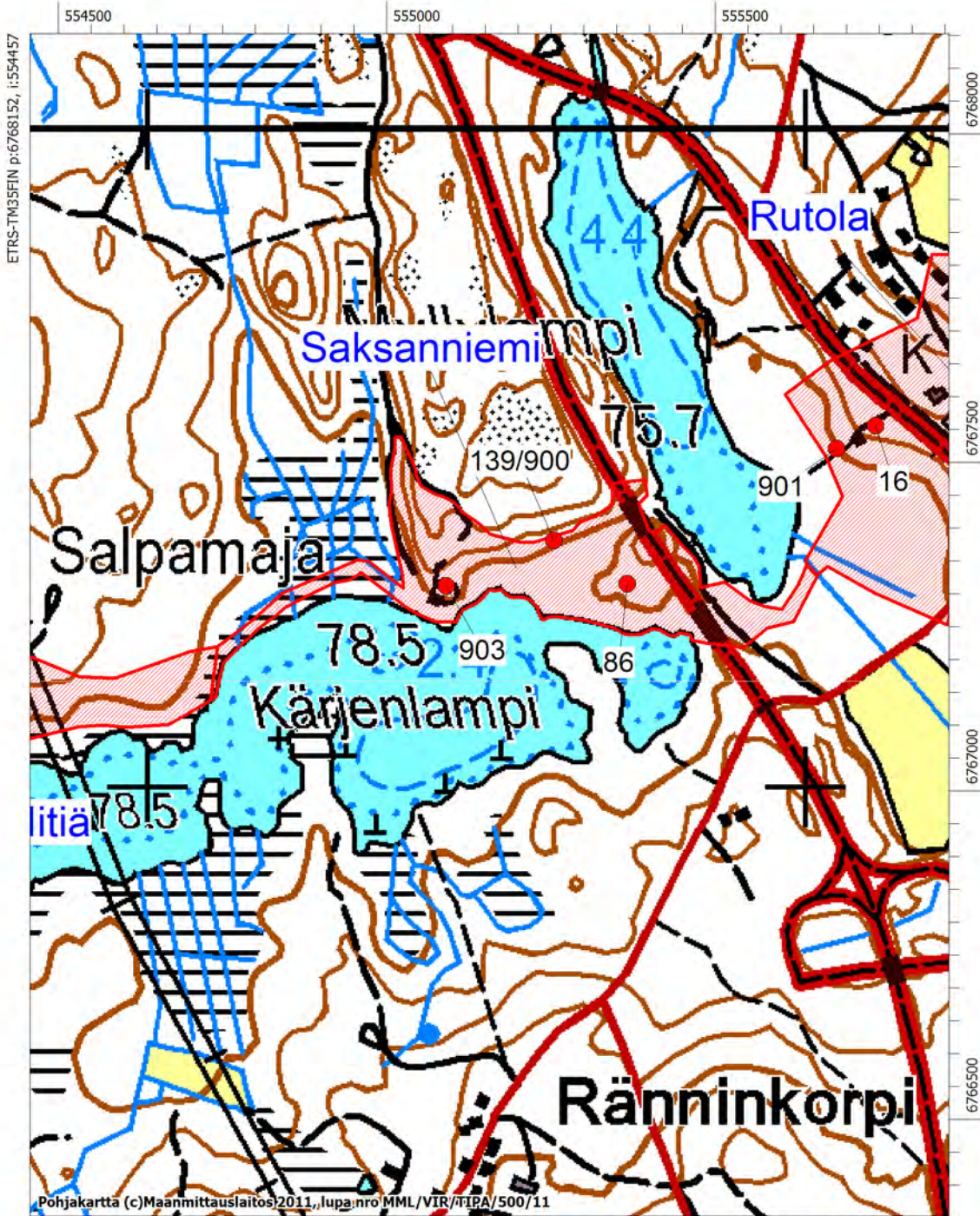
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6766145, i:554863

LAPPEENRANTA, KARTTA 19

Saksanniemi

1000017492

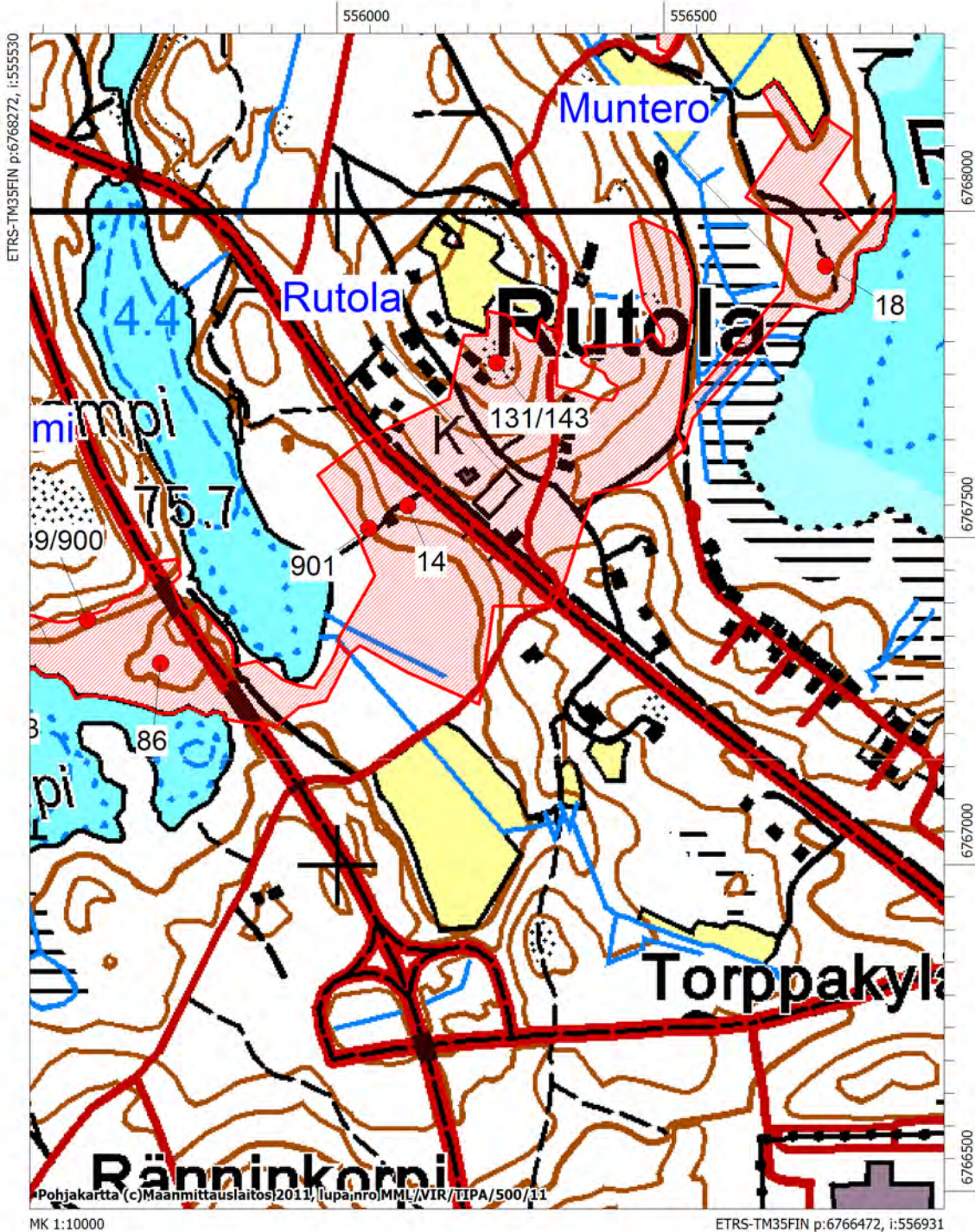
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6766352, i:555858

LAPPEENRANTA, KARTTA 20

Rutola

1000017493

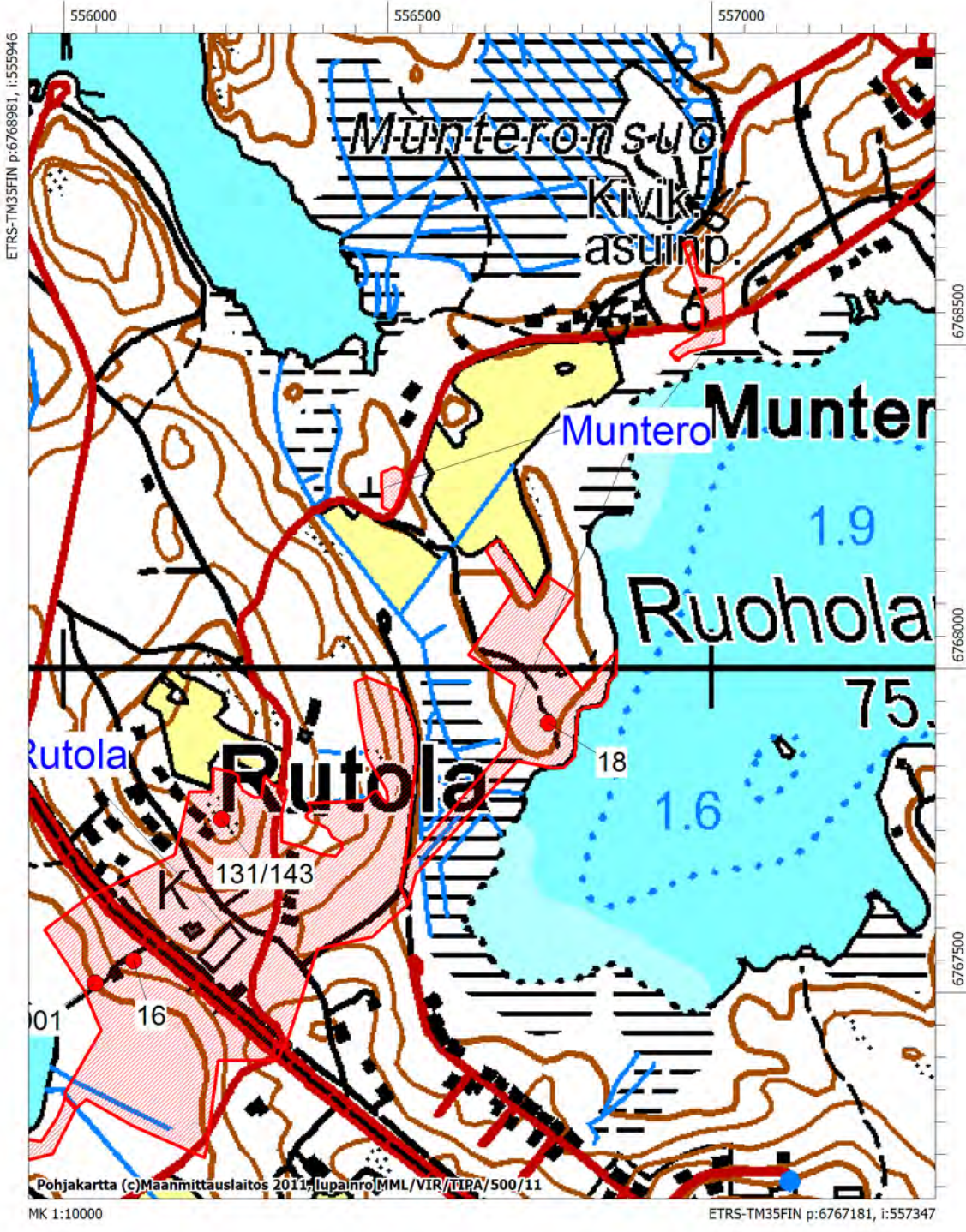
Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos2011, (lupa,nro)MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6766472, i:556931

LAPPEENRANTA, KARTTA 21

Muntero 1000017494

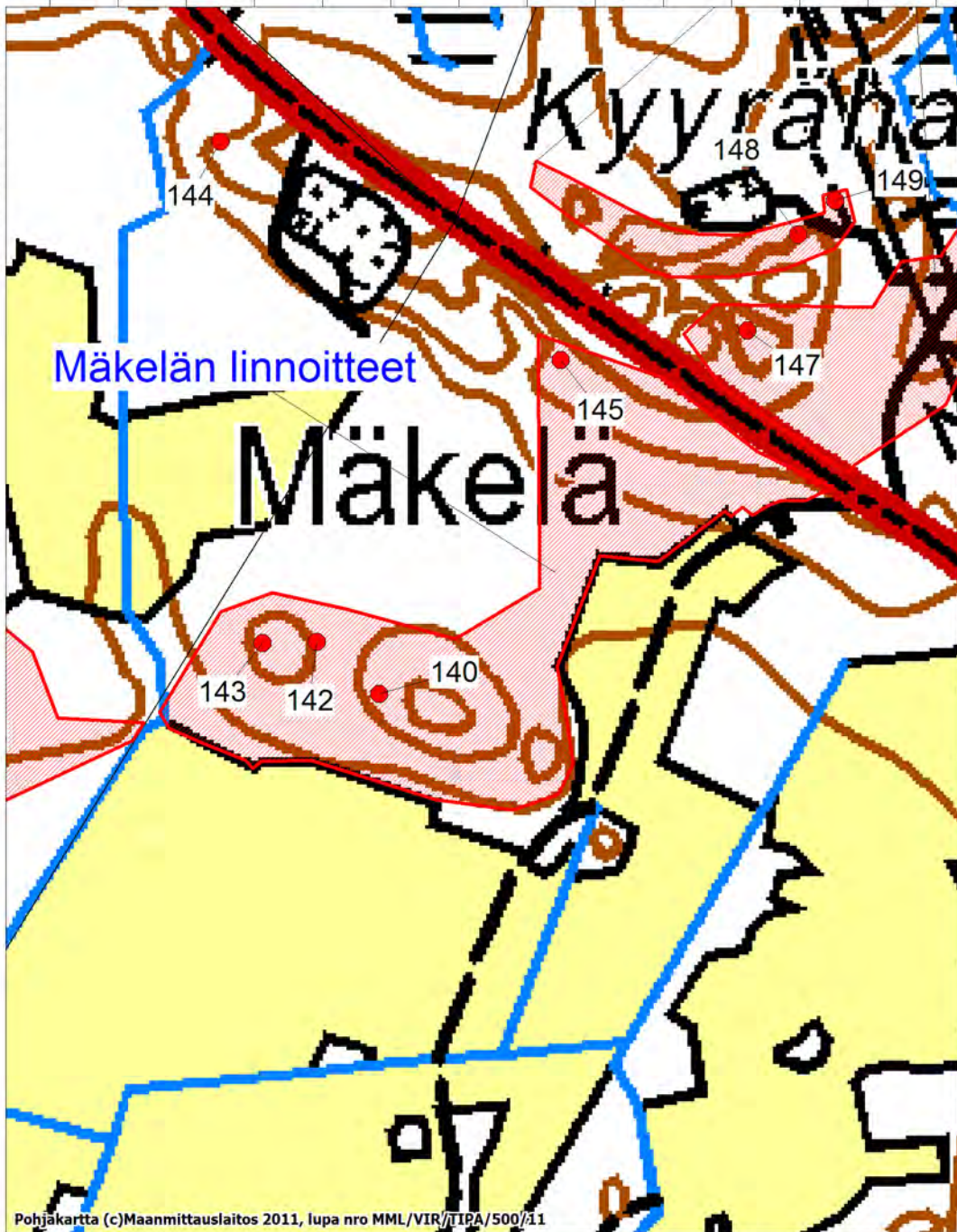
LAPPEENRANTA, KARTTA 22

Mäkelän linnoitteet

1000017461

553500

ETRS-TM35FIN p:6770250, i:553067

6770000

6769500

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

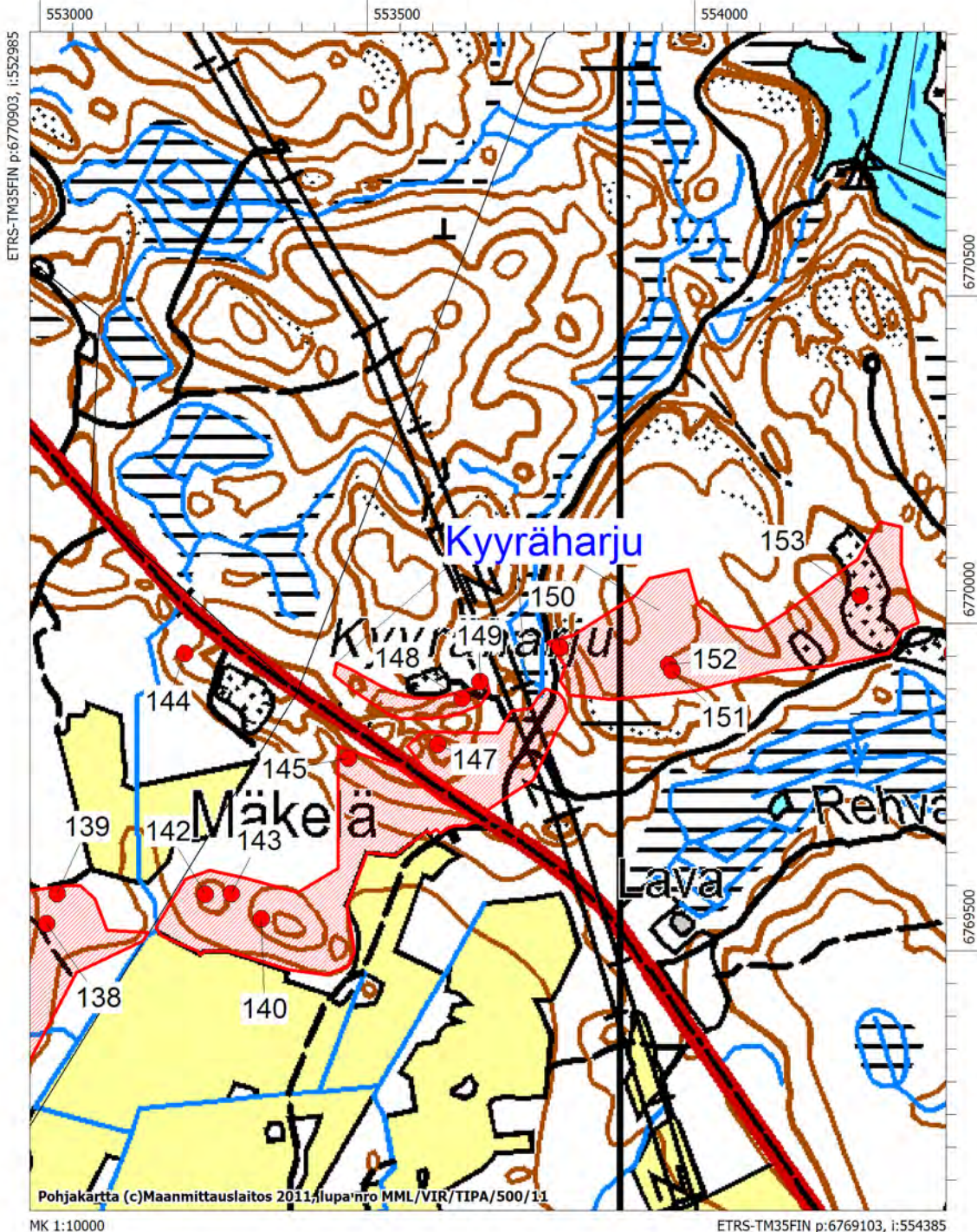
MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6769350, i:553768

LAPPEENRANTA, KARTTA 23

Kyyräharju

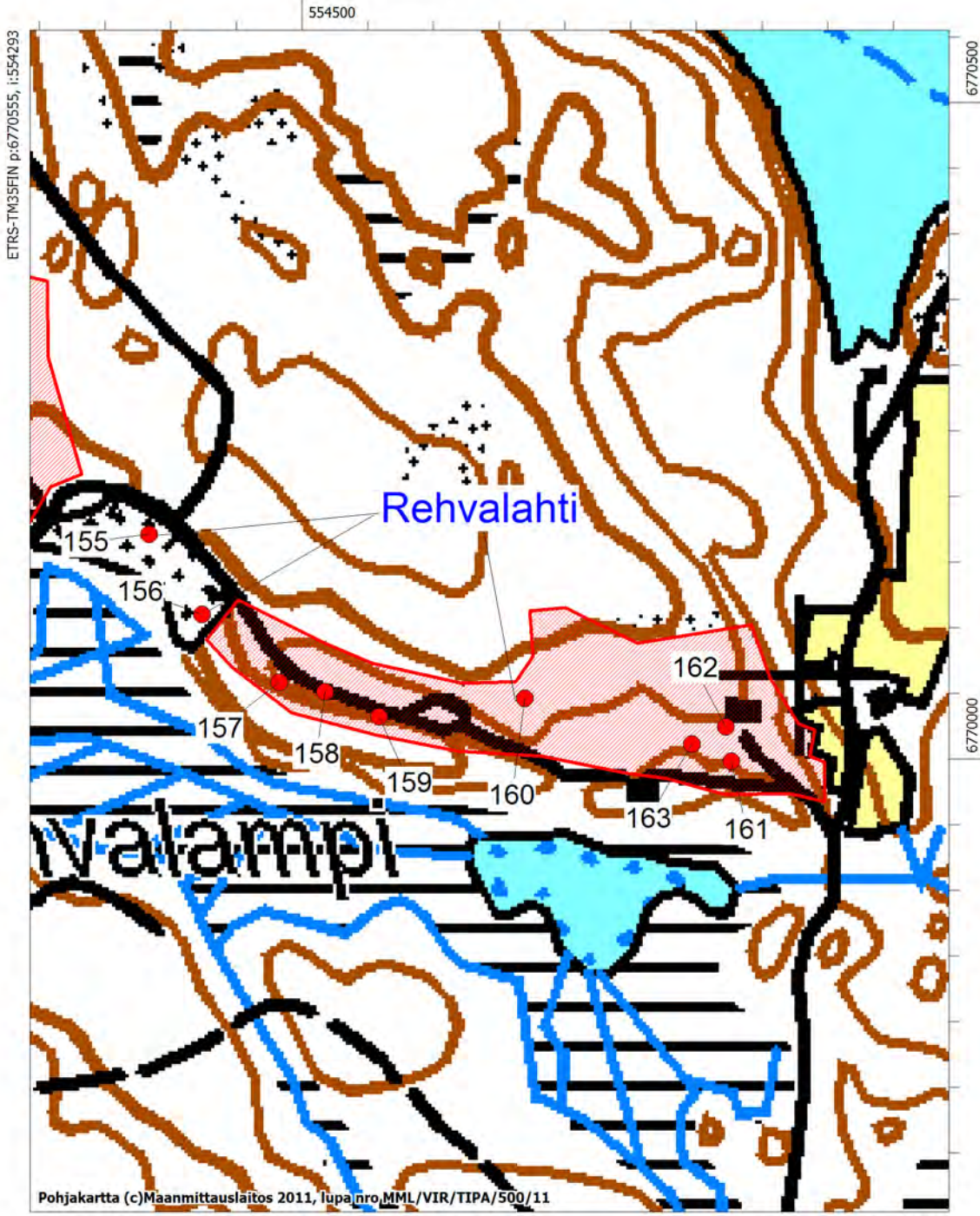
1000017484

LAPPEENRANTA, KARTTA 24

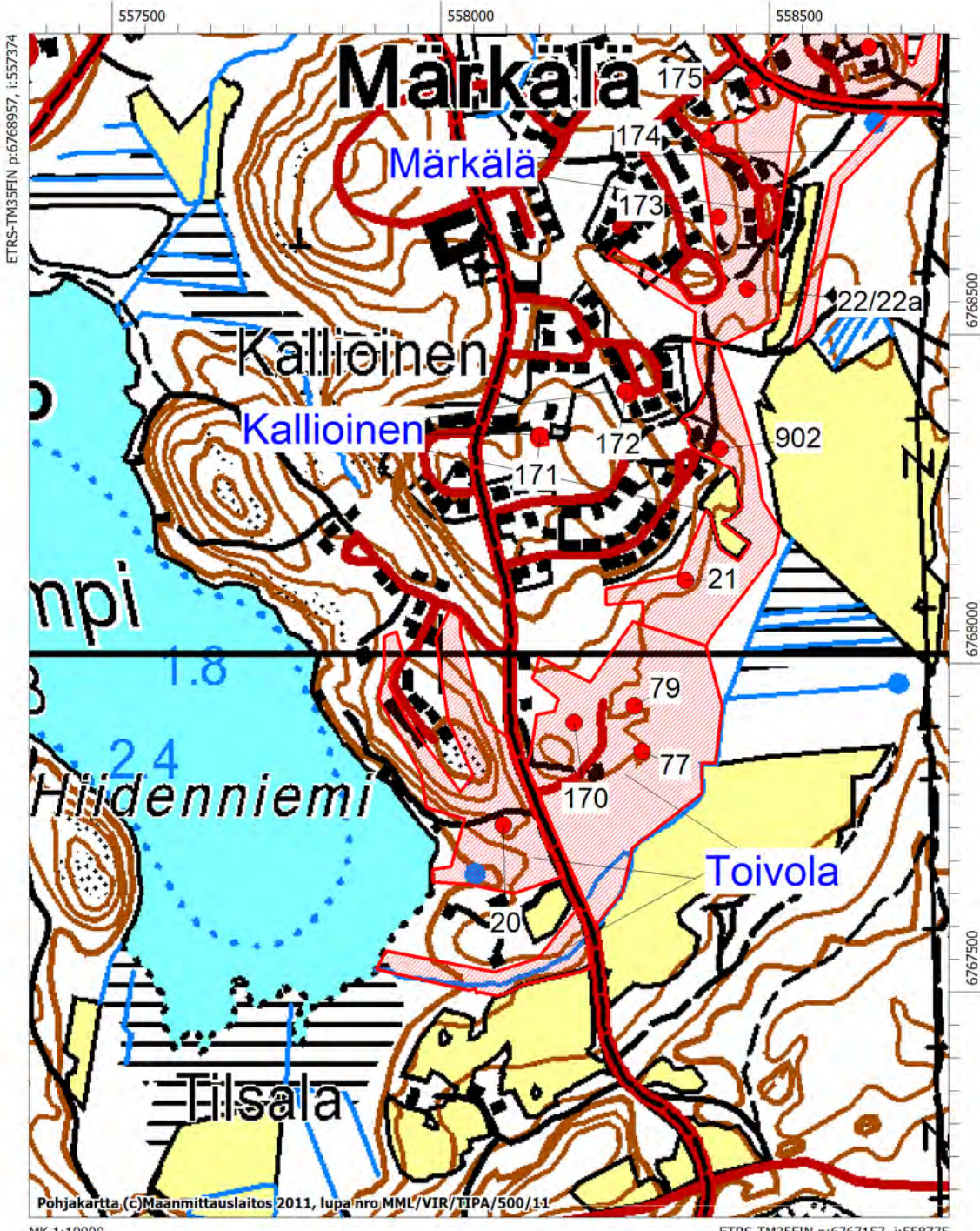
Rehvalahti

1000017486

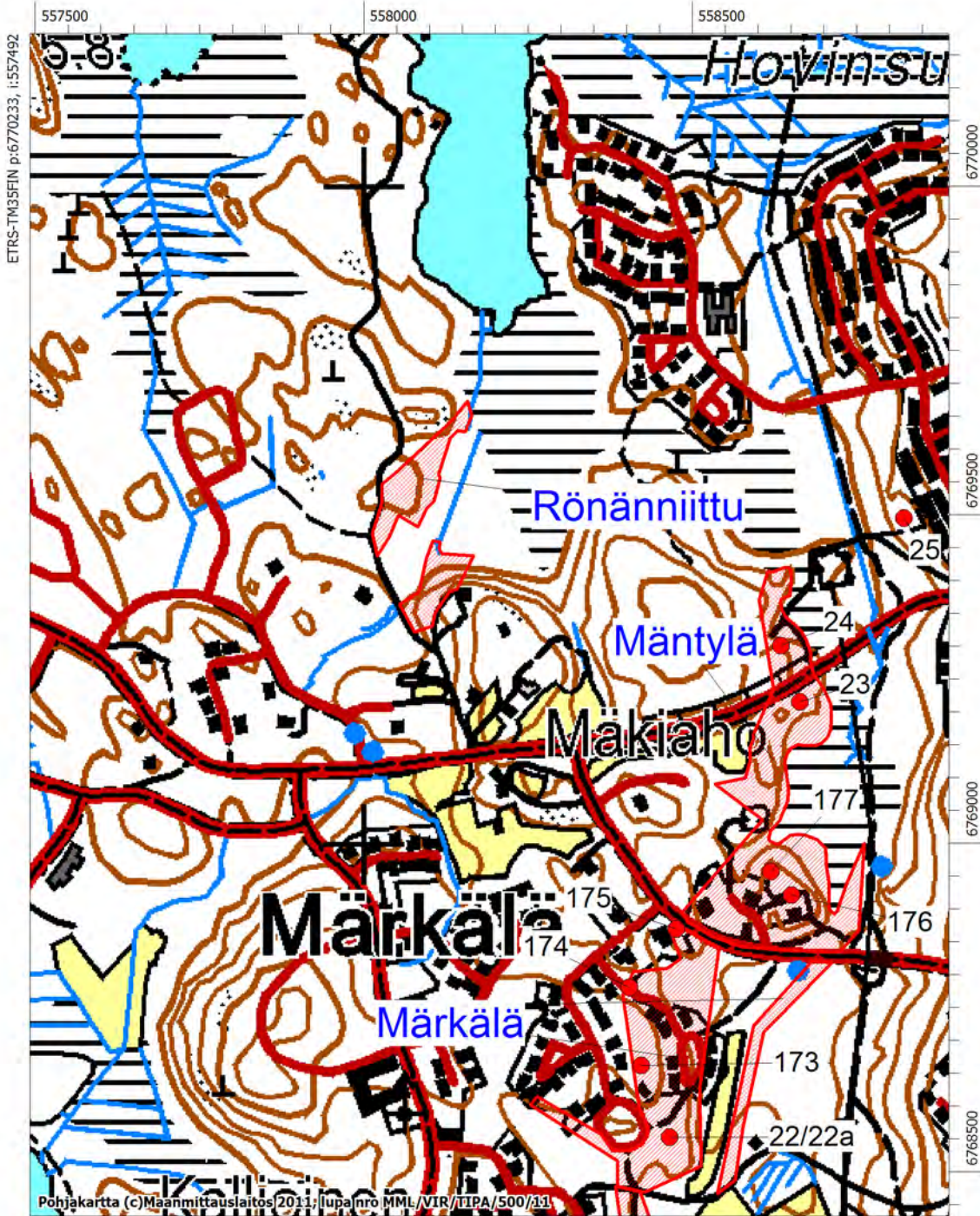
LAPPEENRANTA, KARTTA 25

Toivola	1000017495
Kallioinen	1000017497
Märkälä	1000017744

LAPPEENRANTA, KARTTA 26

Mäntylä 1000017719
Rönänniittu 1000019751

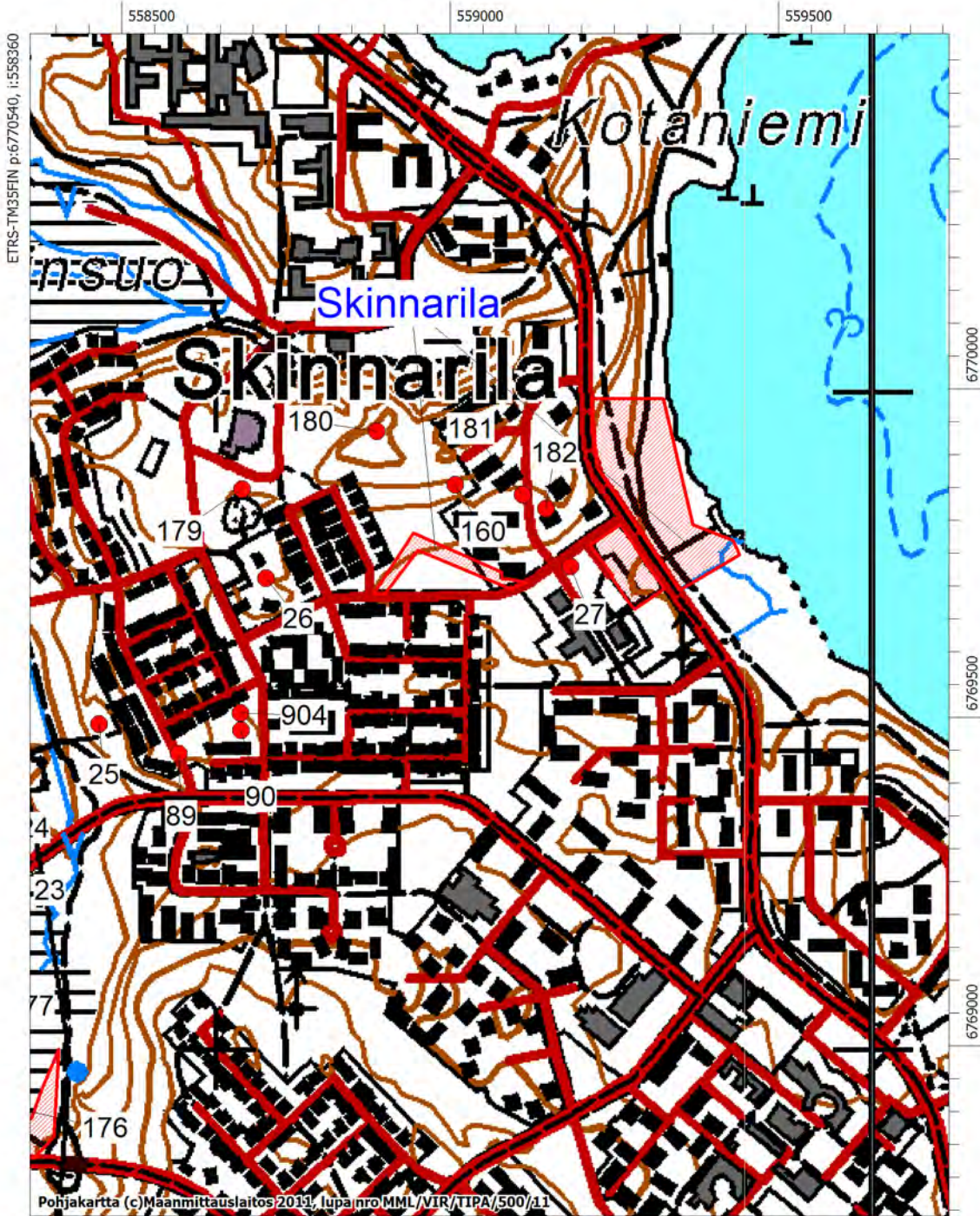
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6768432, i:558893

LAPPEENRANTA, KARTTA 27

Skinnarila

1000017720

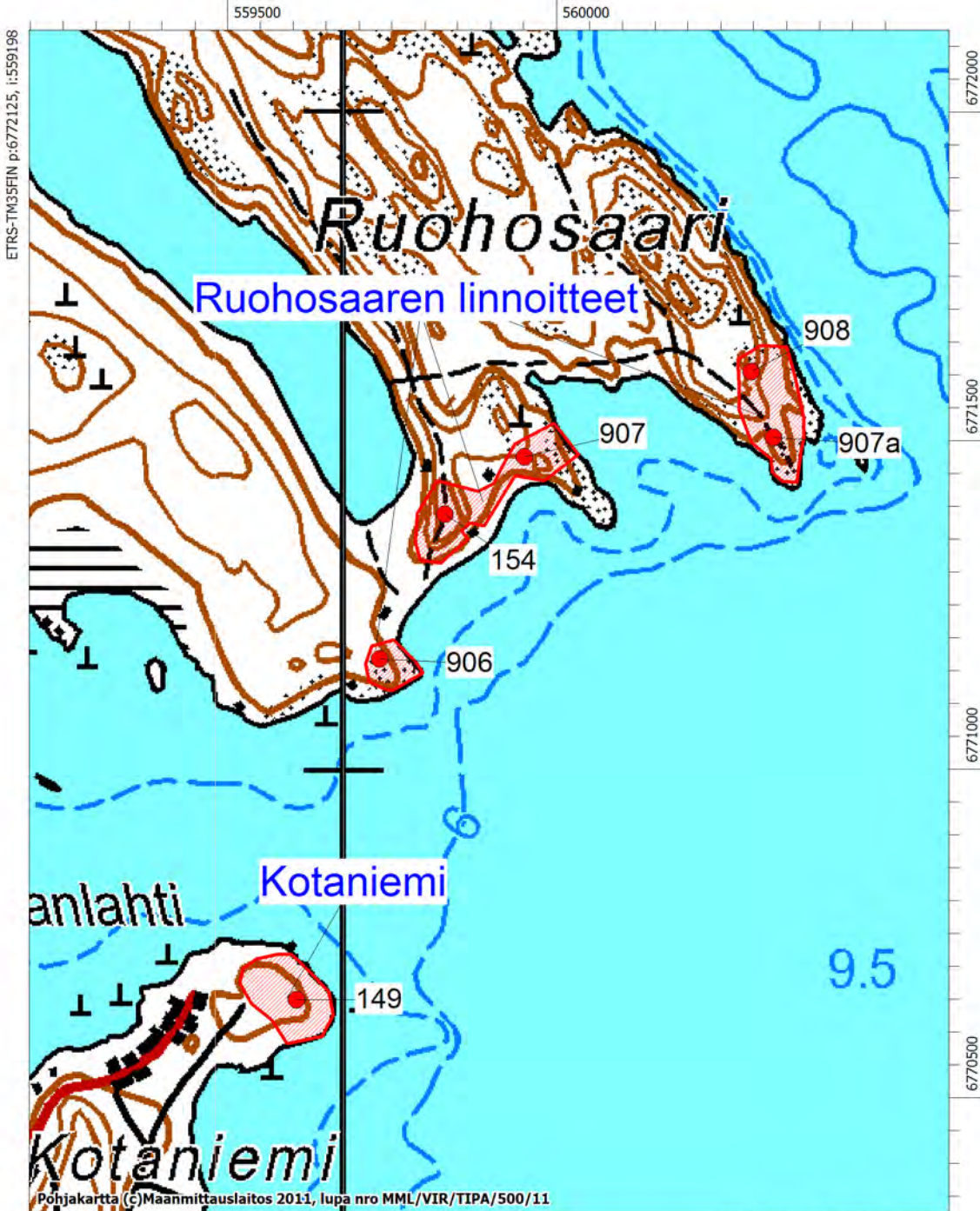
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6768740, i:559760

LAPPEENRANTA, KARTTA 28

Kotaniemi 1000019659
Ruohosaaren linnoitteet 1000019661

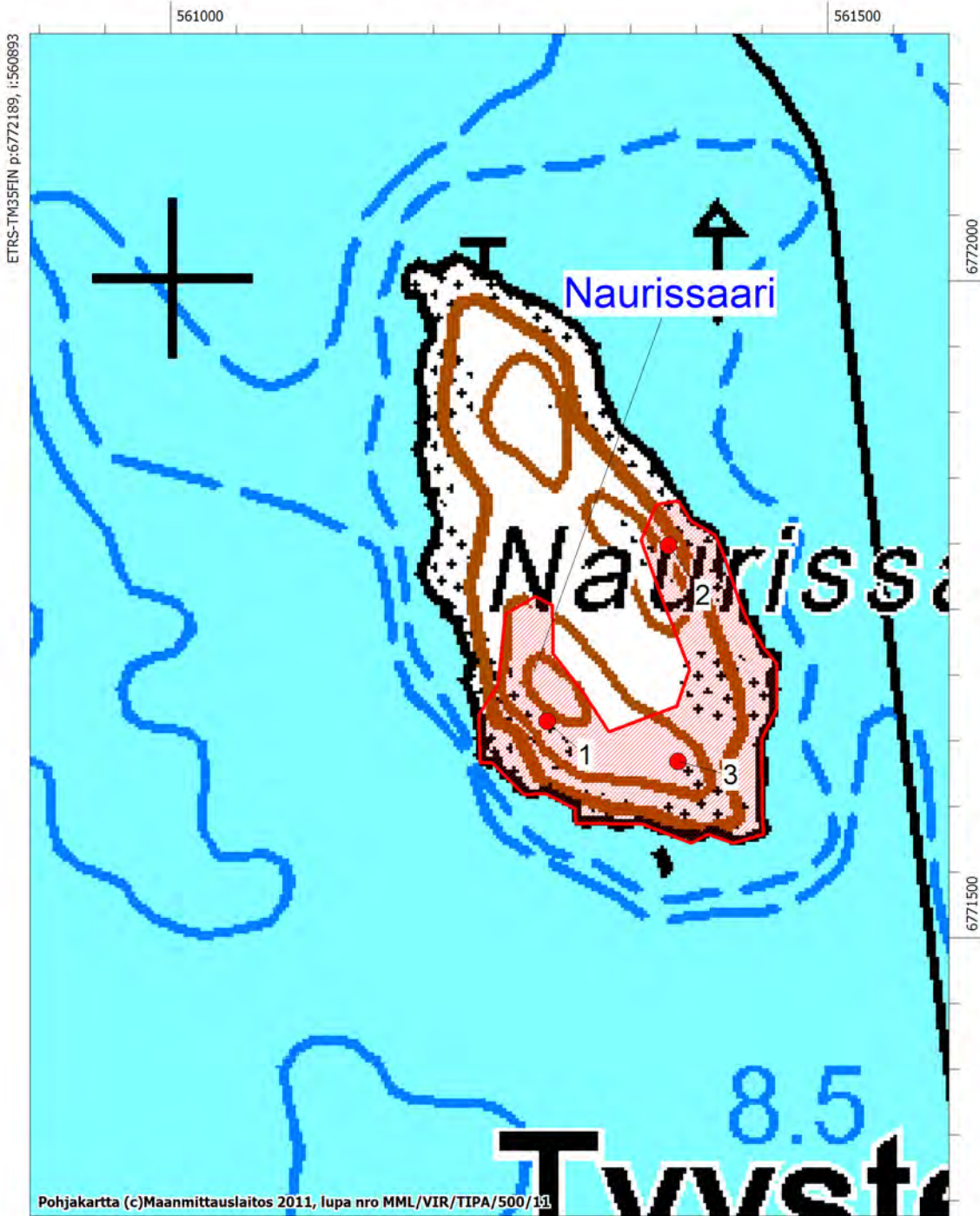
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6770324, i:560599

LAPPEENRANTA, KARTTA 29

Naurissaari

1000019663

MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6771288, i:561593

LAPPEENRANTA, KARTTA 30

Voisalmi

1000017723

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6771318, i:562932

LAPPEENRANTA, KARTTA 31

Uusi-Vörsti 1000019370

LAPPEENRANTA, KARTTA 32

Tirilä

1000017729

570000

ETRS-TM35FIN p:6770908, i:569621

6770500

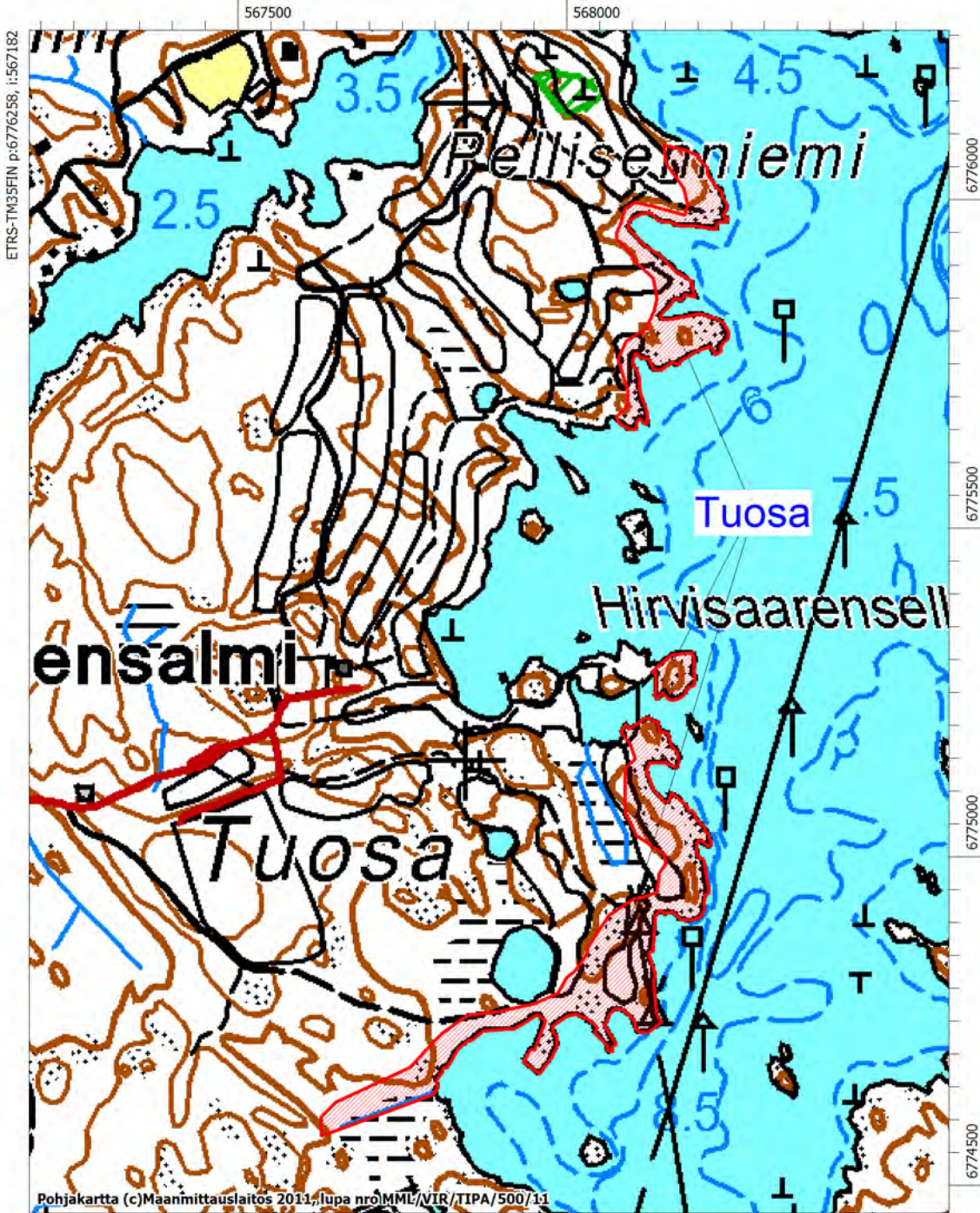
Pohjakartta (c) Määnmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6770008, i:570321

LAPPEENRANTA, KARTTA 33

Tuosa 1000017725

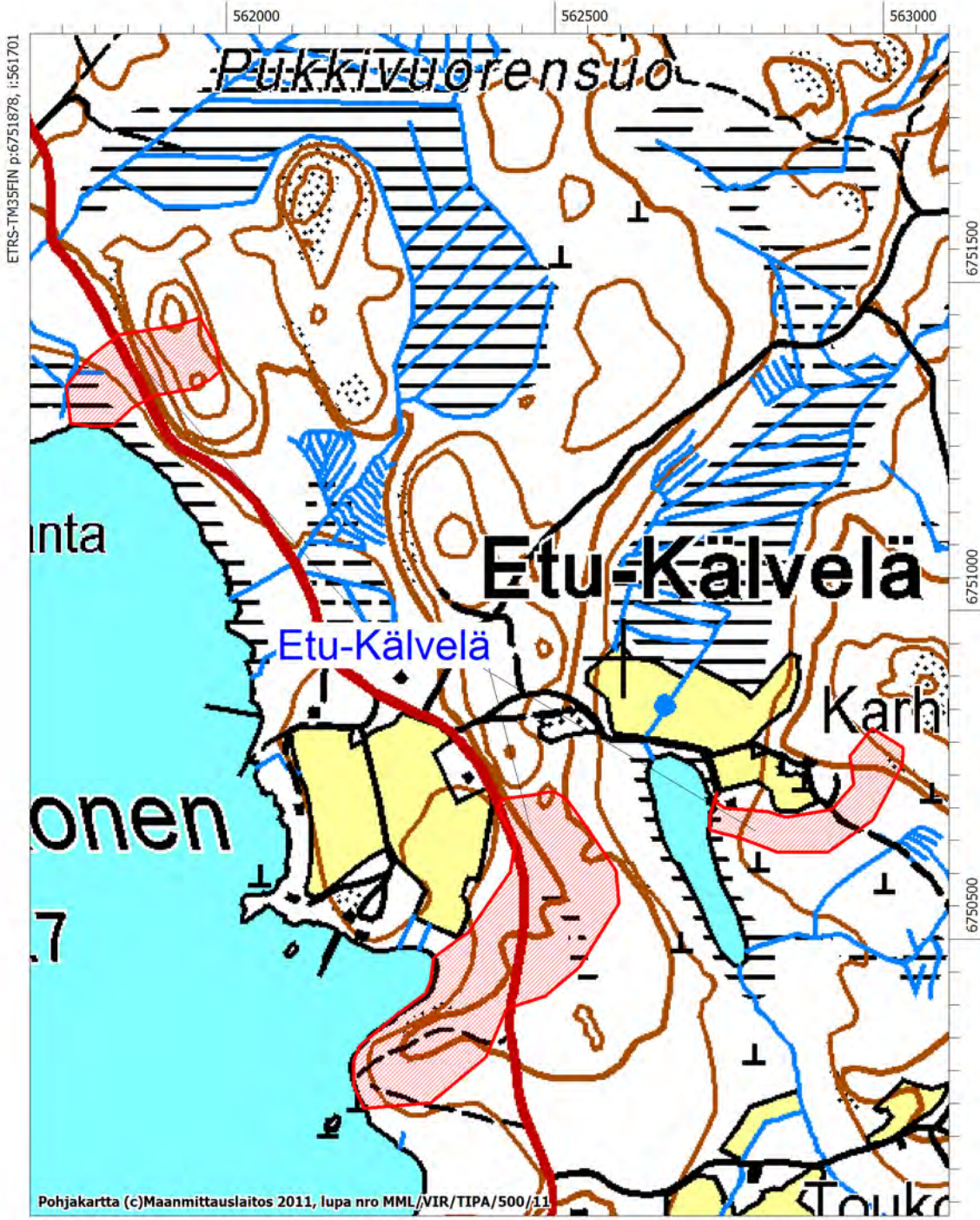
ETRS-TM35FIN p:6776258, i:567182

6776000
6775500
6775000
6774500

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

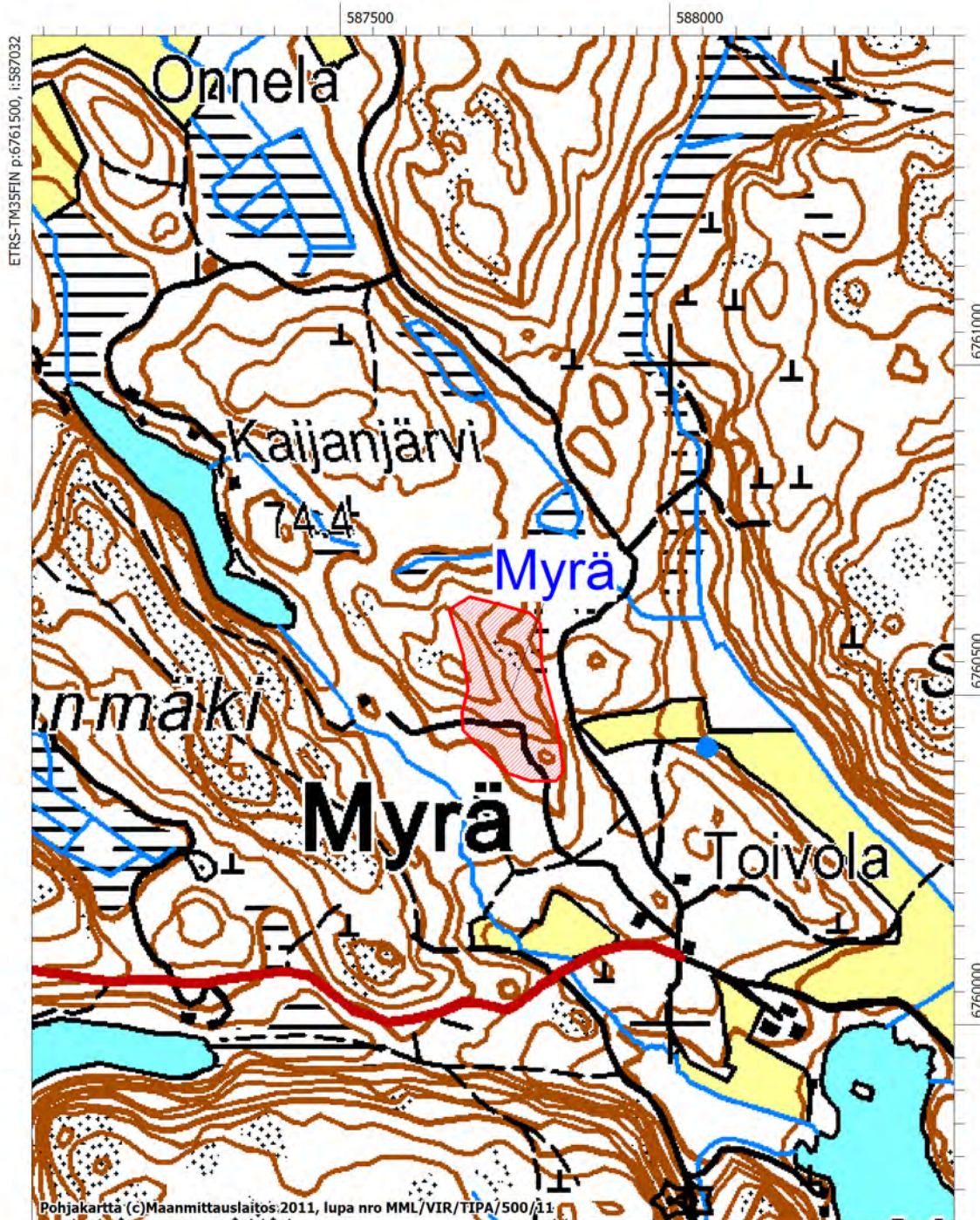
ETRS-TM35FIN p:6774457, i:568583

LAPPEENRANTA, KARTTA 35

Myrä

1000019752

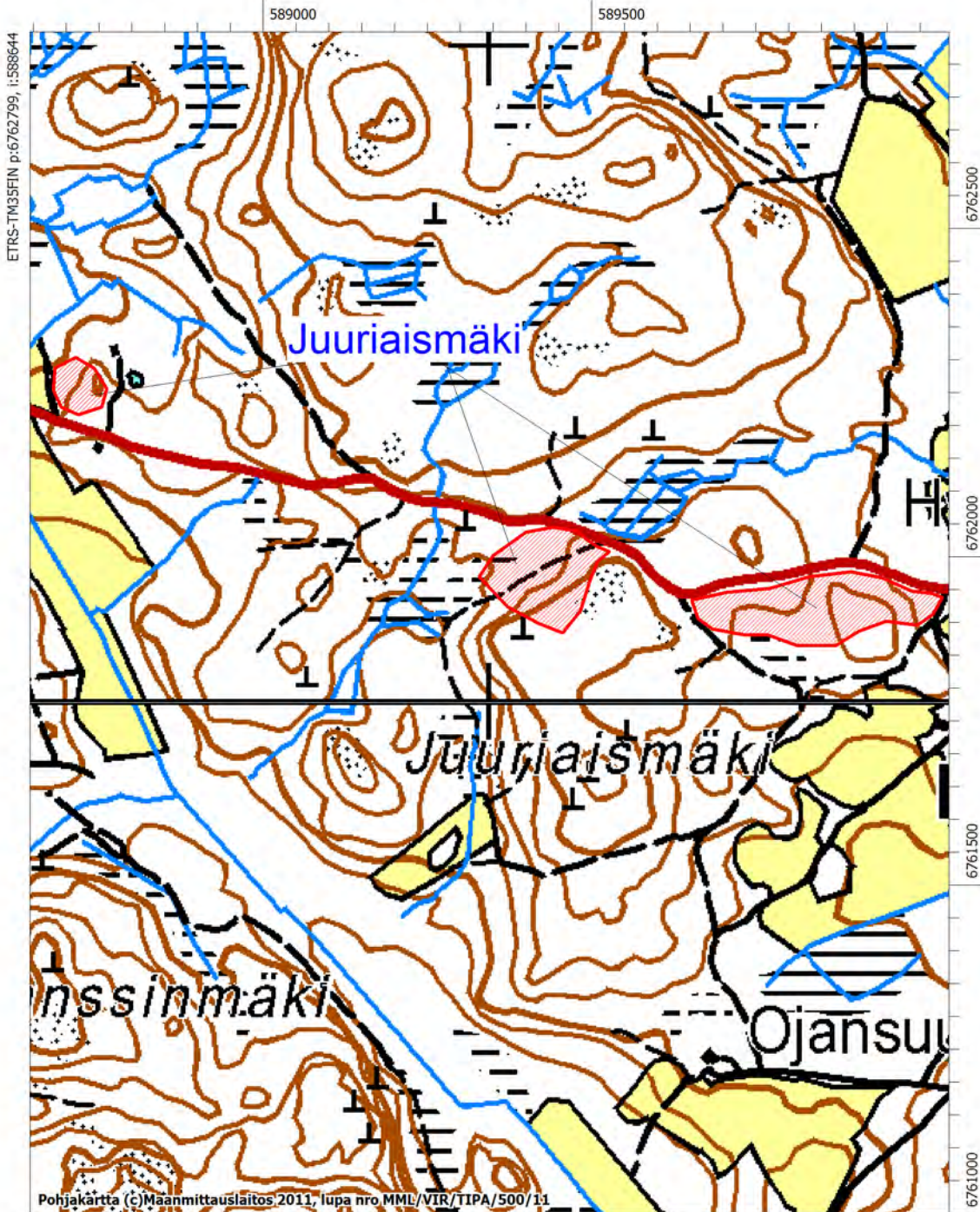
Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos:2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6759700, i:588432

LAPPEENRANTA, KARTTA 36

Juuriaismäki

1000019753

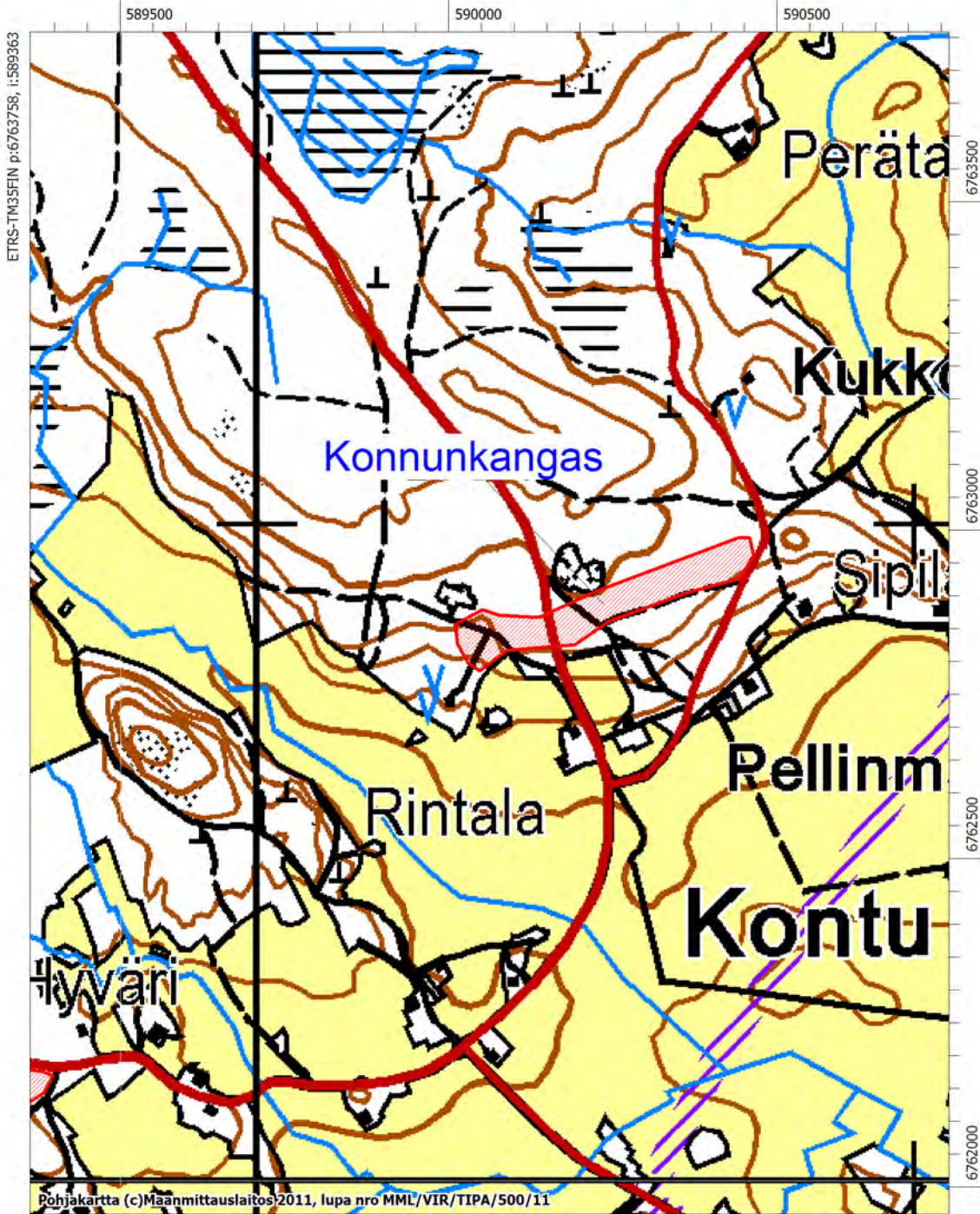
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6760999, i:590045

LAPPEENRANTA, KARTTA 37

Konnunkangas

1000019754

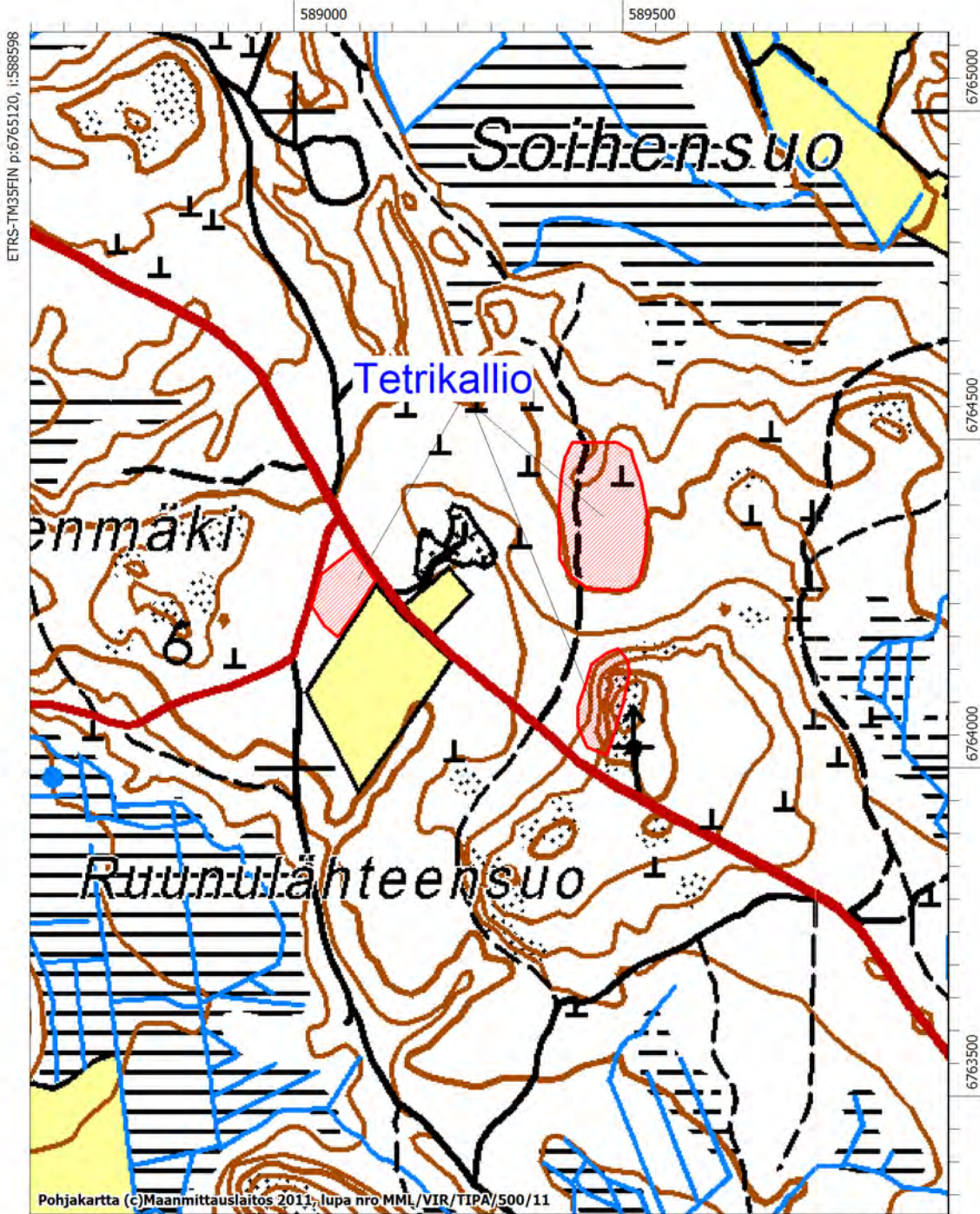
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6761958, i:590763

LAPPEENRANTA, KARTTA 38

Tetrikallio

1000019757

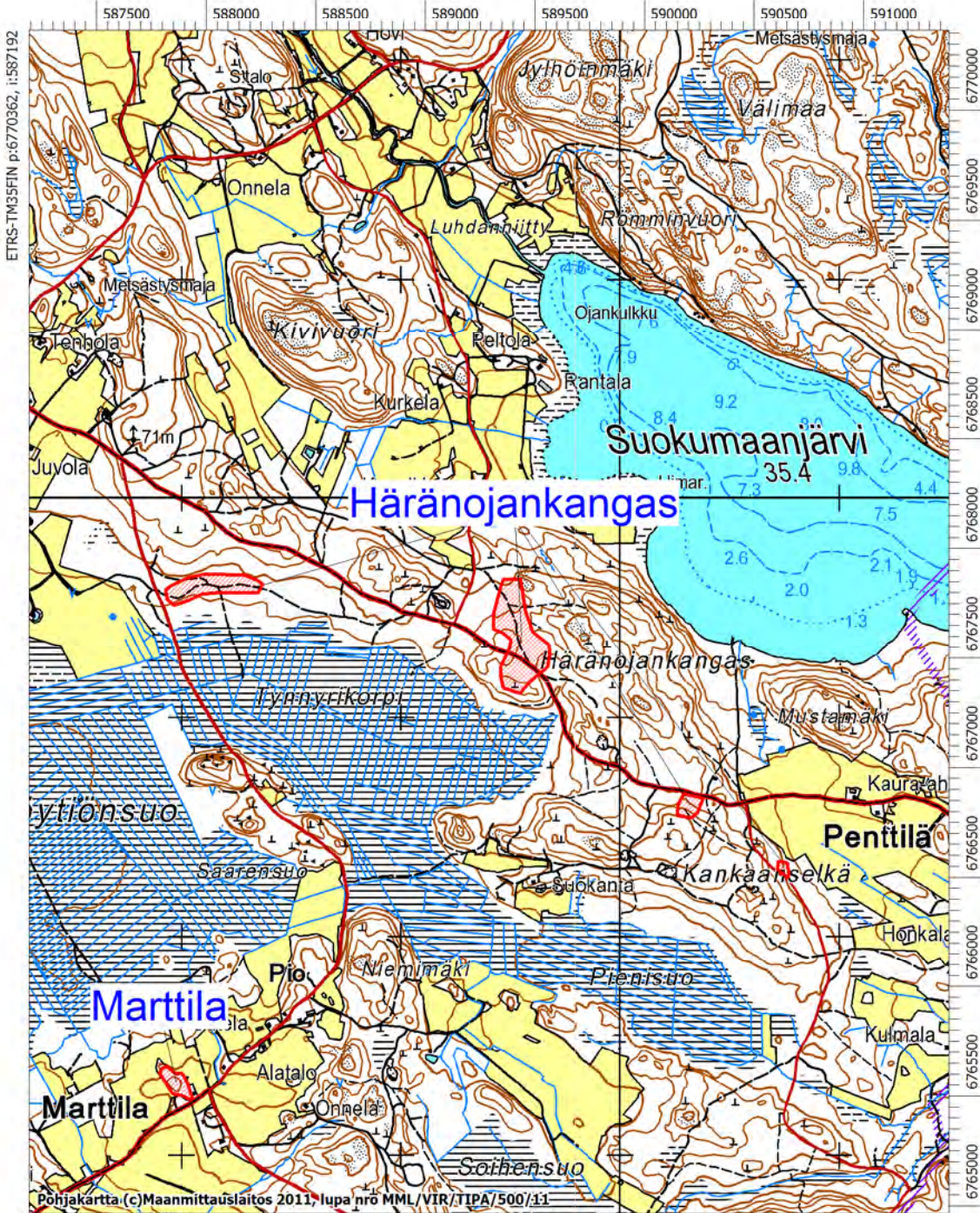

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6763320, i:589998

LAPPEENRANTA, KARTTA 39

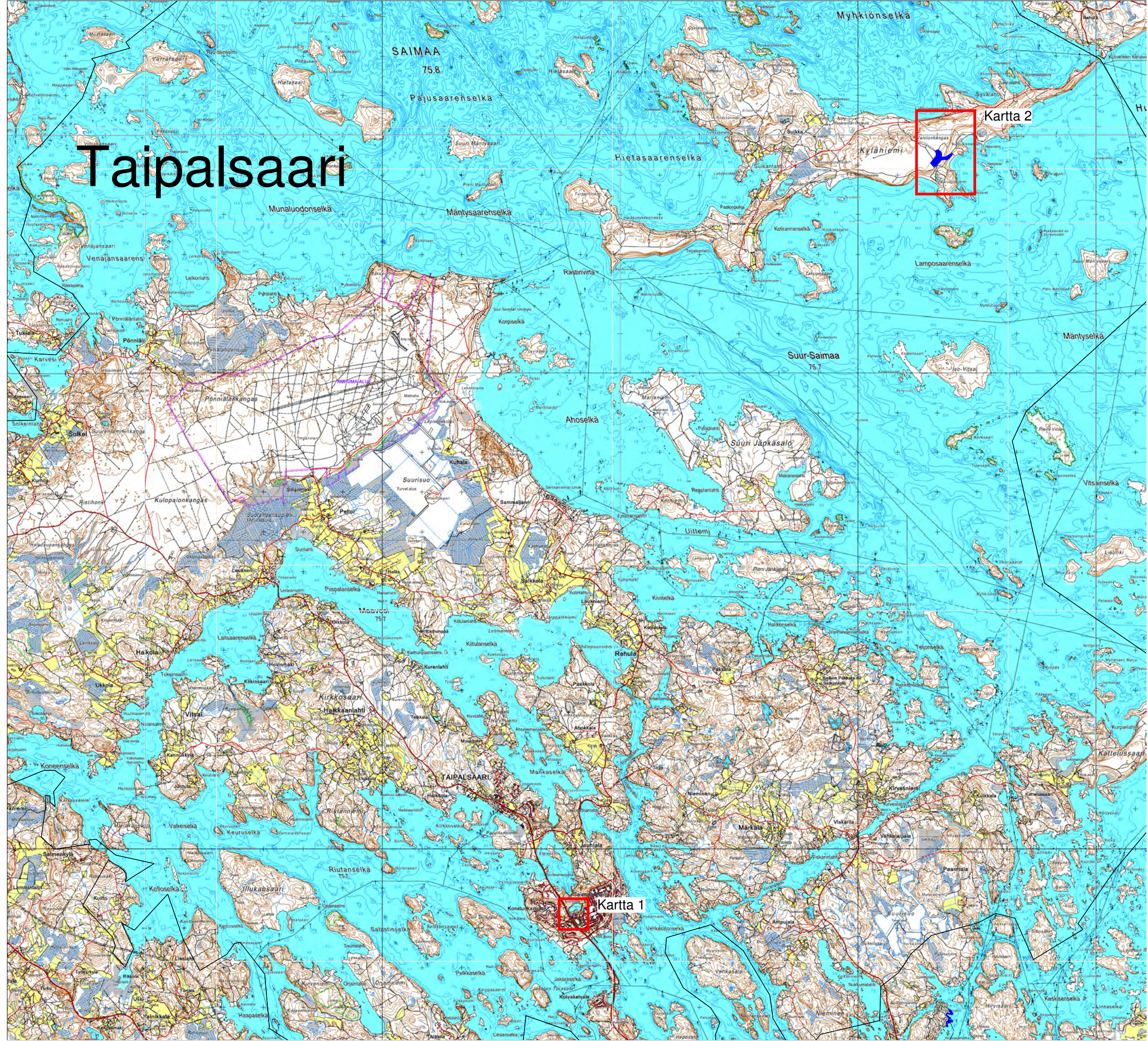
Marttila 1000019758
Häränojankangas 1000019665

MK 1:30000

ETRS-TM35FIN p:6764962, i:591392

Taipalsaari

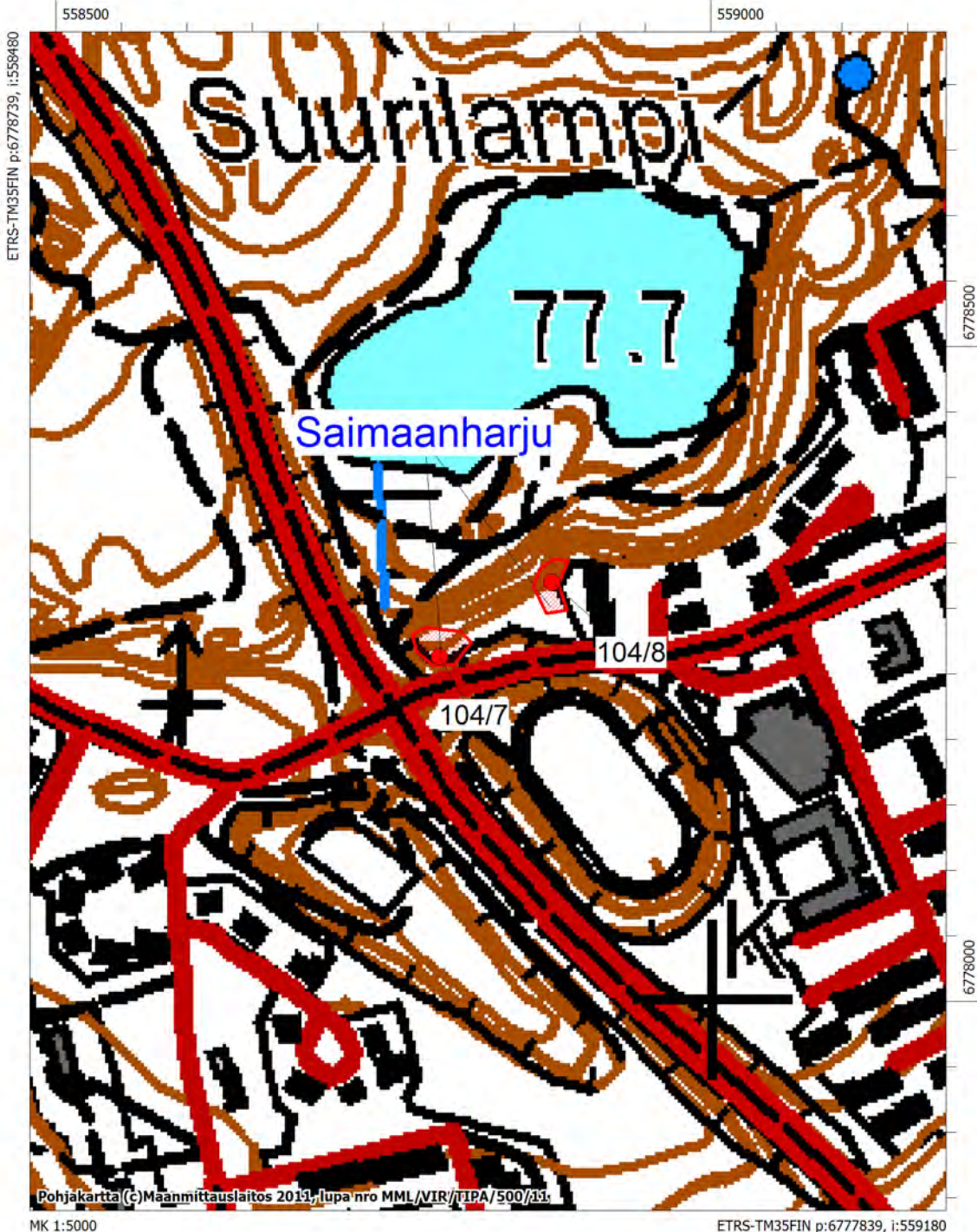
Kartta 2

Kartta 1

TAIPALSAARI, KARTTA 1

Saimaanharju

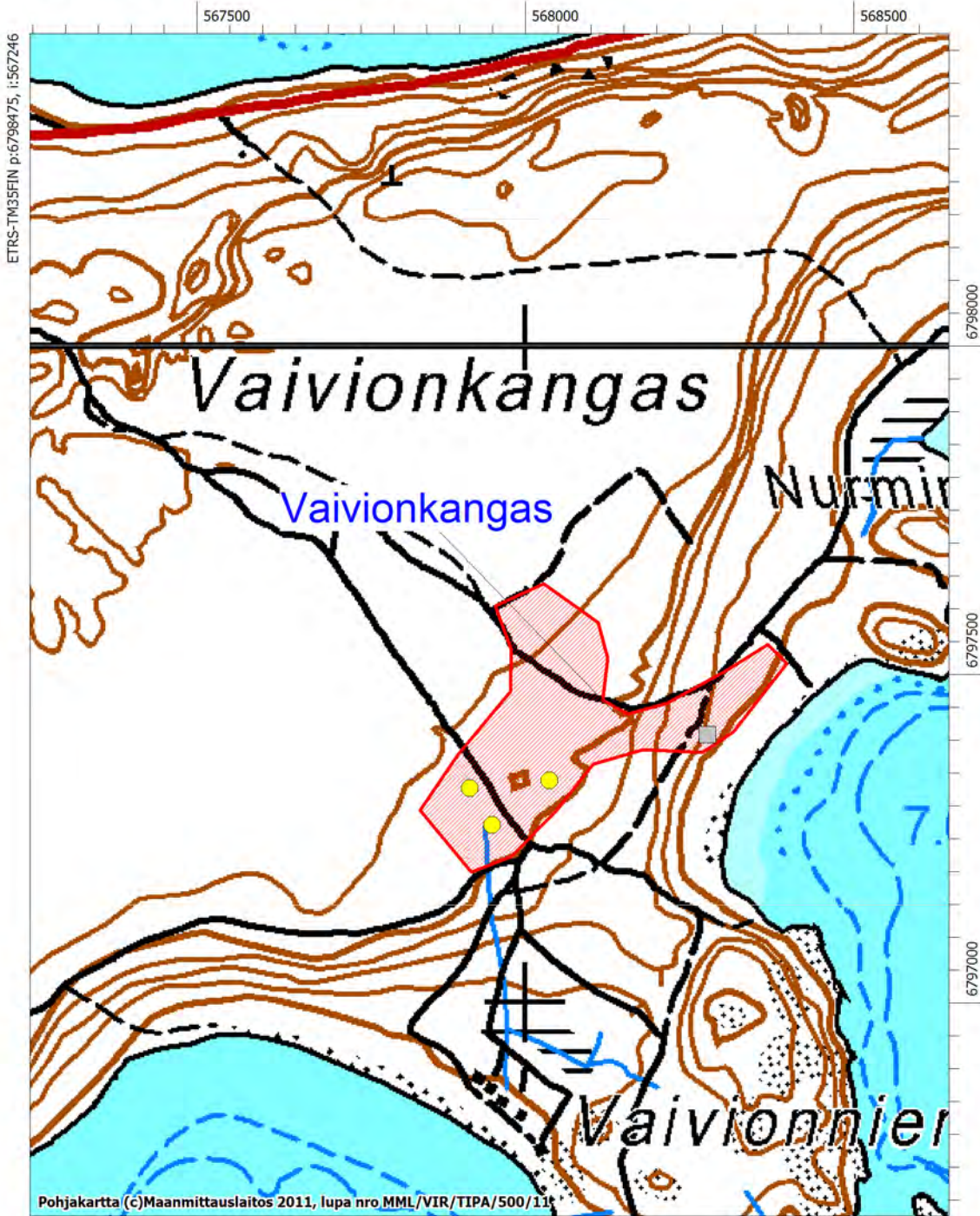
1000019667

TAIPALSAARI, KARTTA 2

Vaivionkangas

1000019668

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6796675, i:568647

Ruokolahti

Kartta 5

Kartta 4

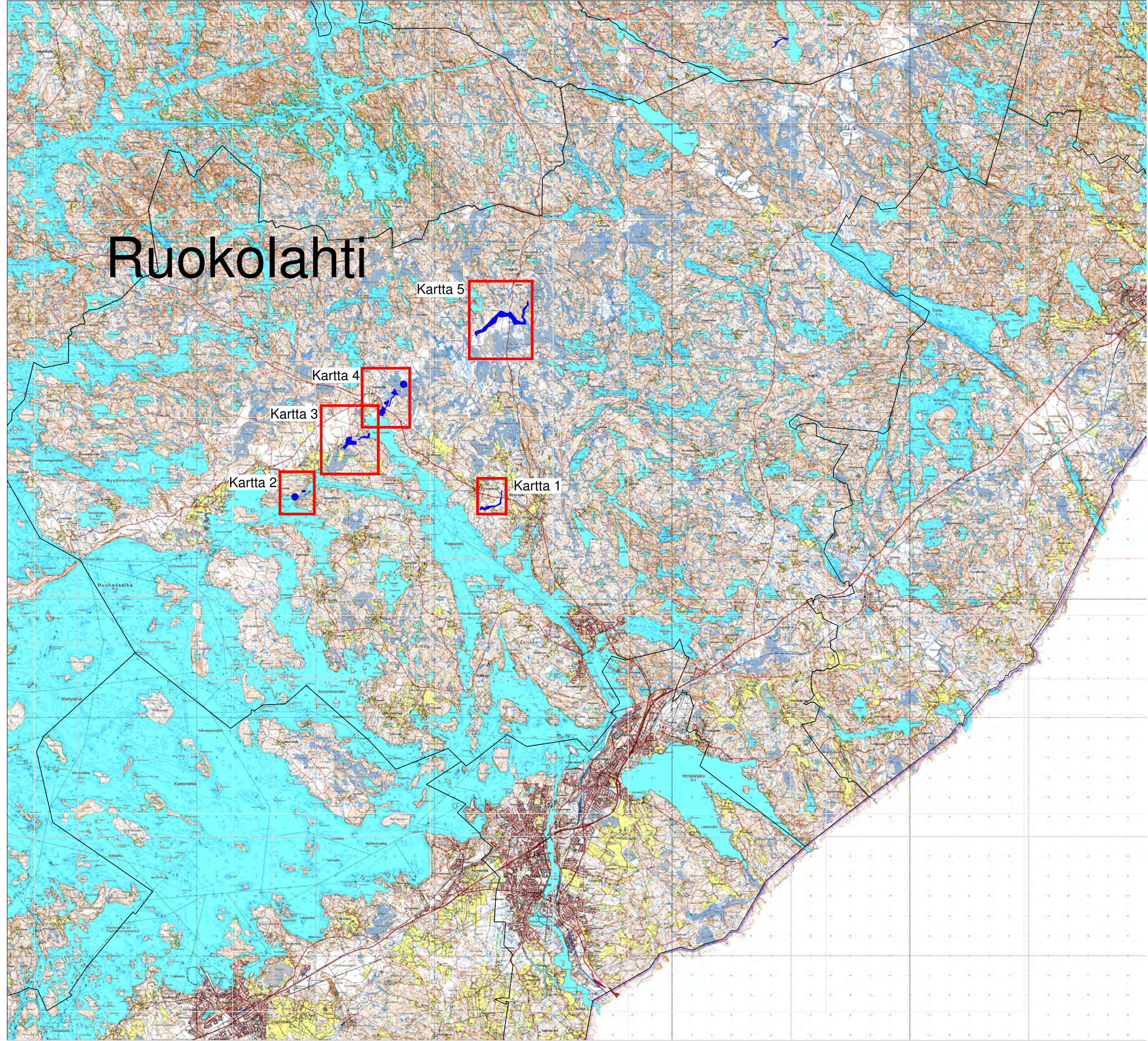
Kartta 3

Kartta 2

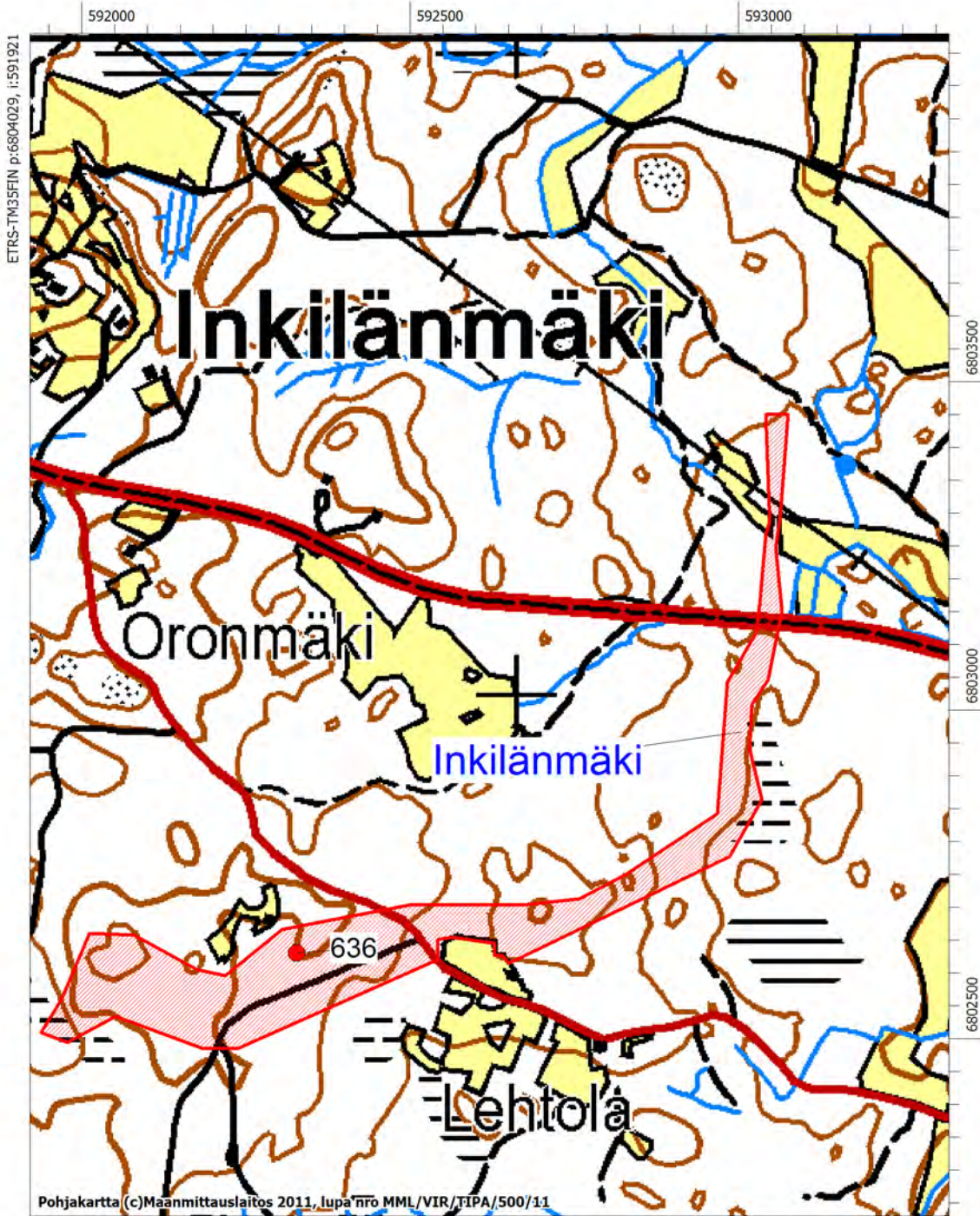
Kartta 1

RUOKOLAHTI, KARTTA 1

Inkilänmäki

1000017800

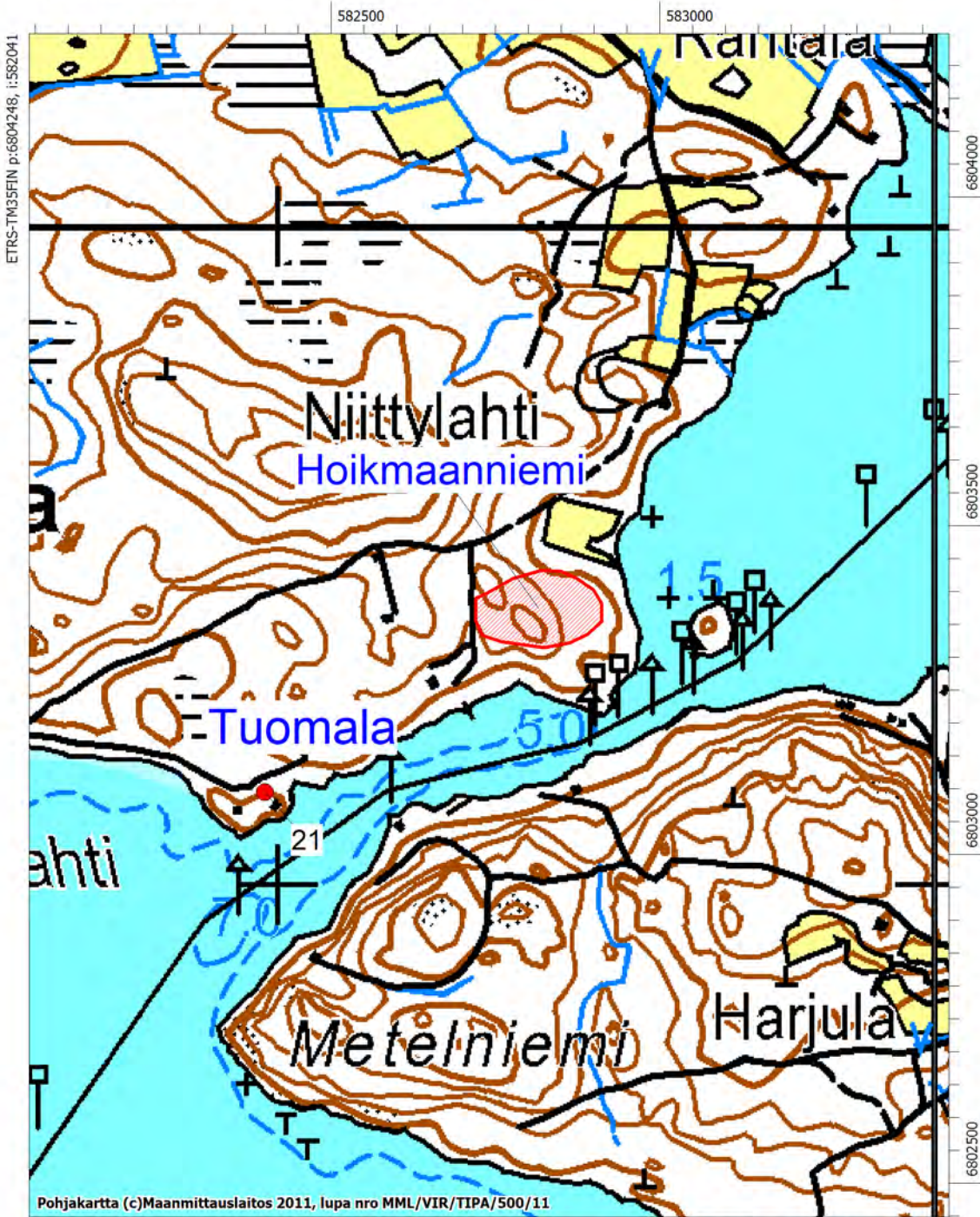

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6802229, i:593321

RUOKOLAHTI, KARTTA 2

Tuomala 1000017792
Hoikmaanniemi 1000017794

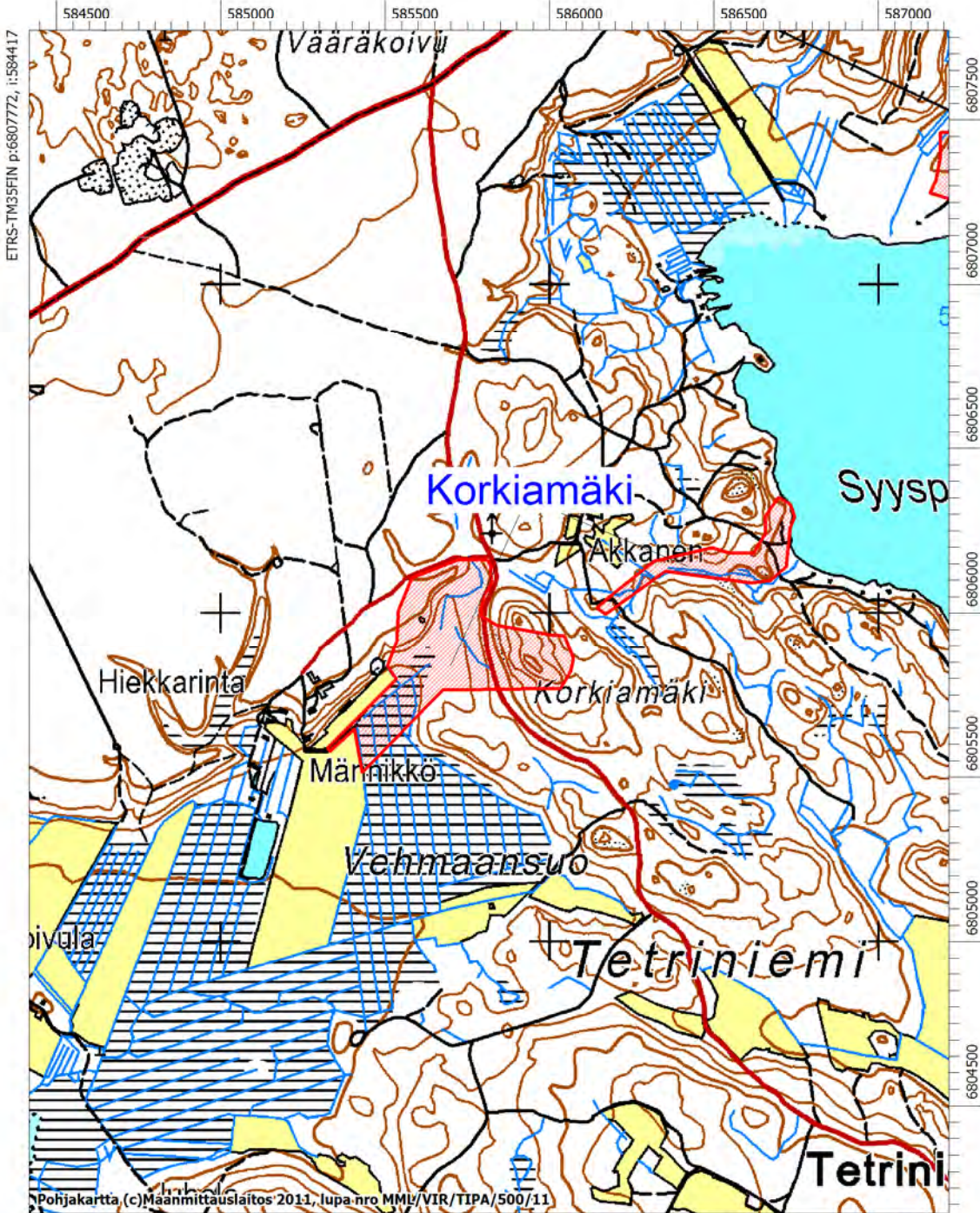
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6802448, i:583441

RUOKOLAHTI, KARTTA 3

Korkiamäki

1000019784

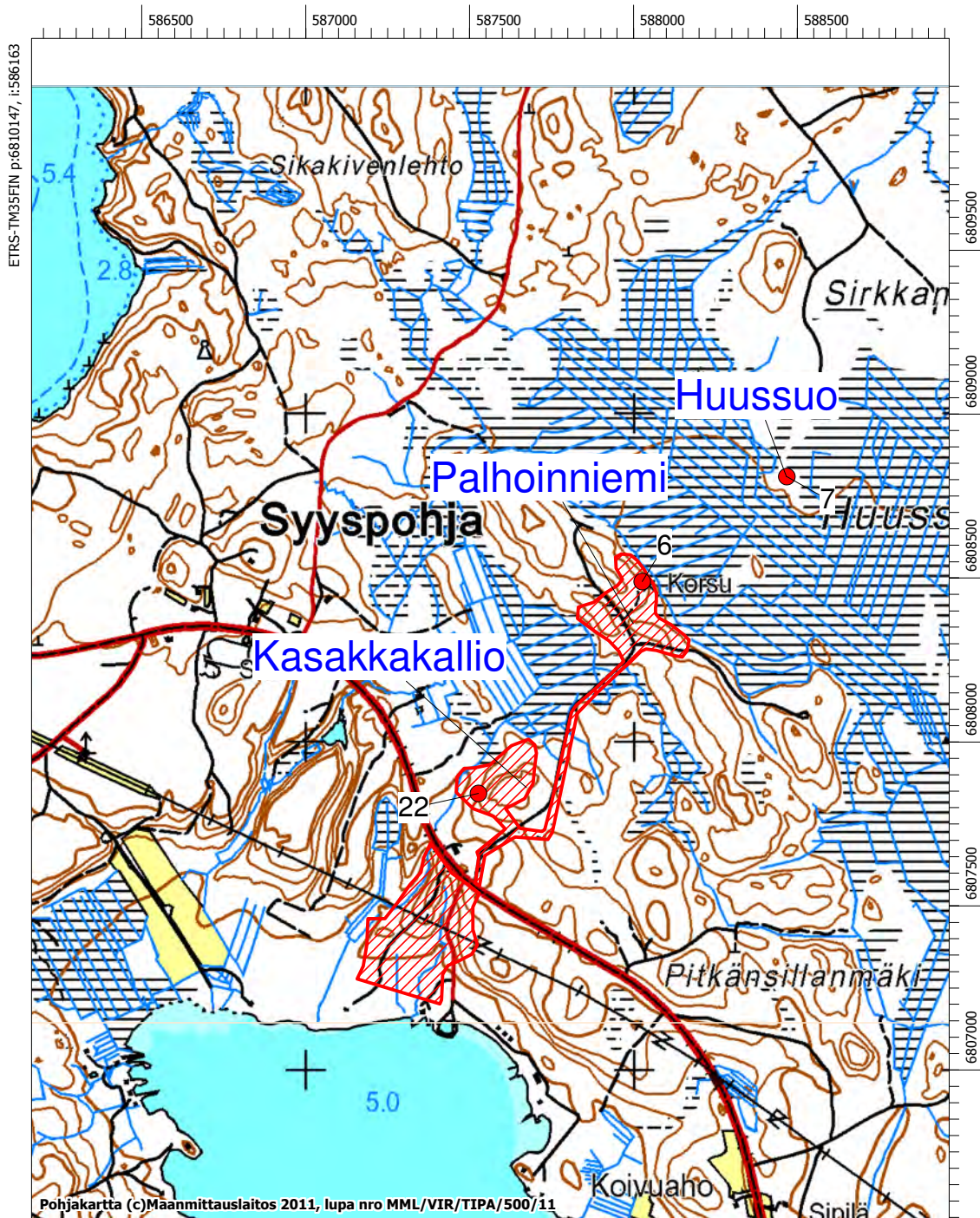

MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:6804171, i:587218

RUOKOLAHTI, KARTTA 4

Kasakkakallio	1000017795
Palhoinniemi	1000017798
Huussuo	1000017799

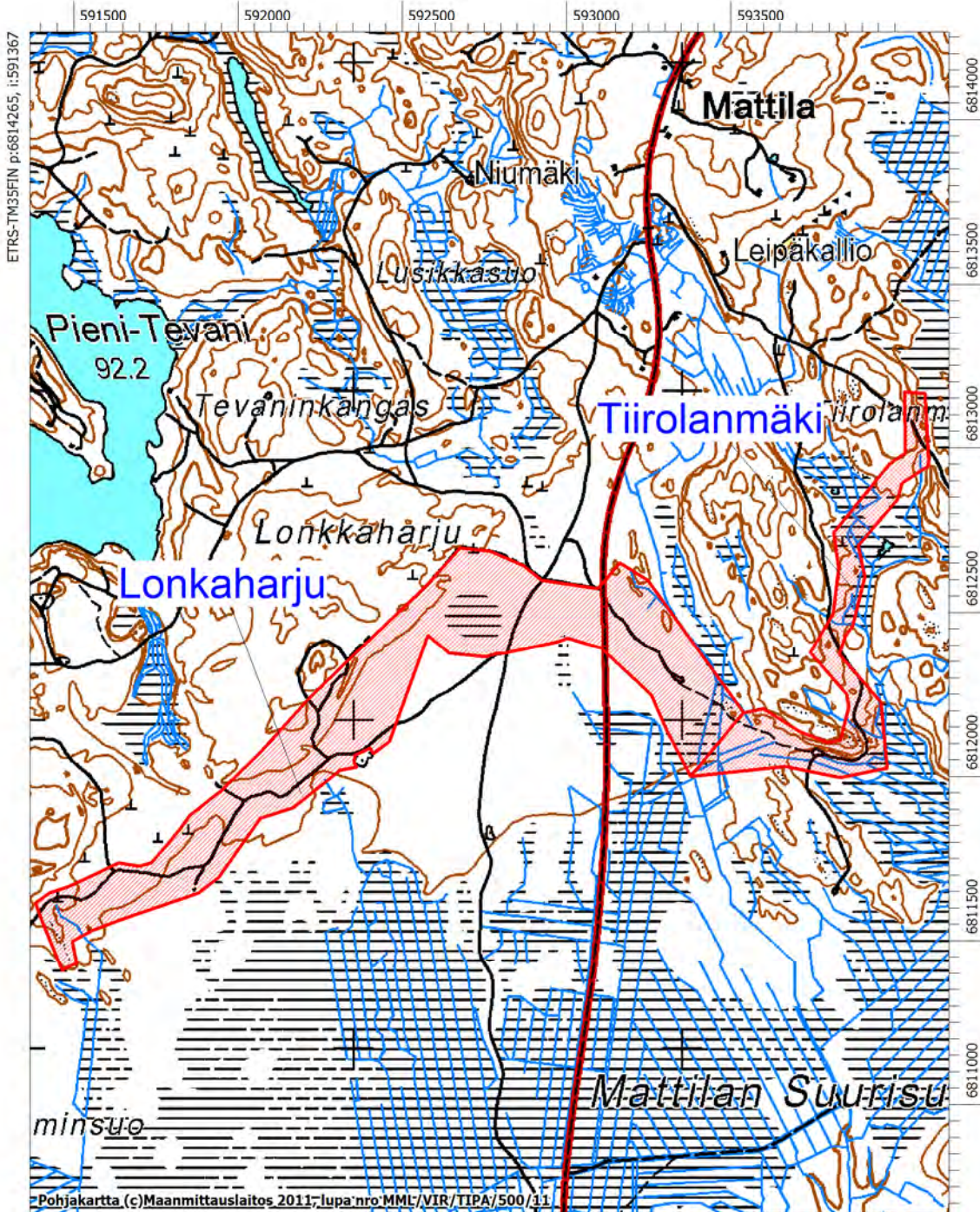

MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:6806547, i:588964

RUOKOLAHTI, KARTTA 5

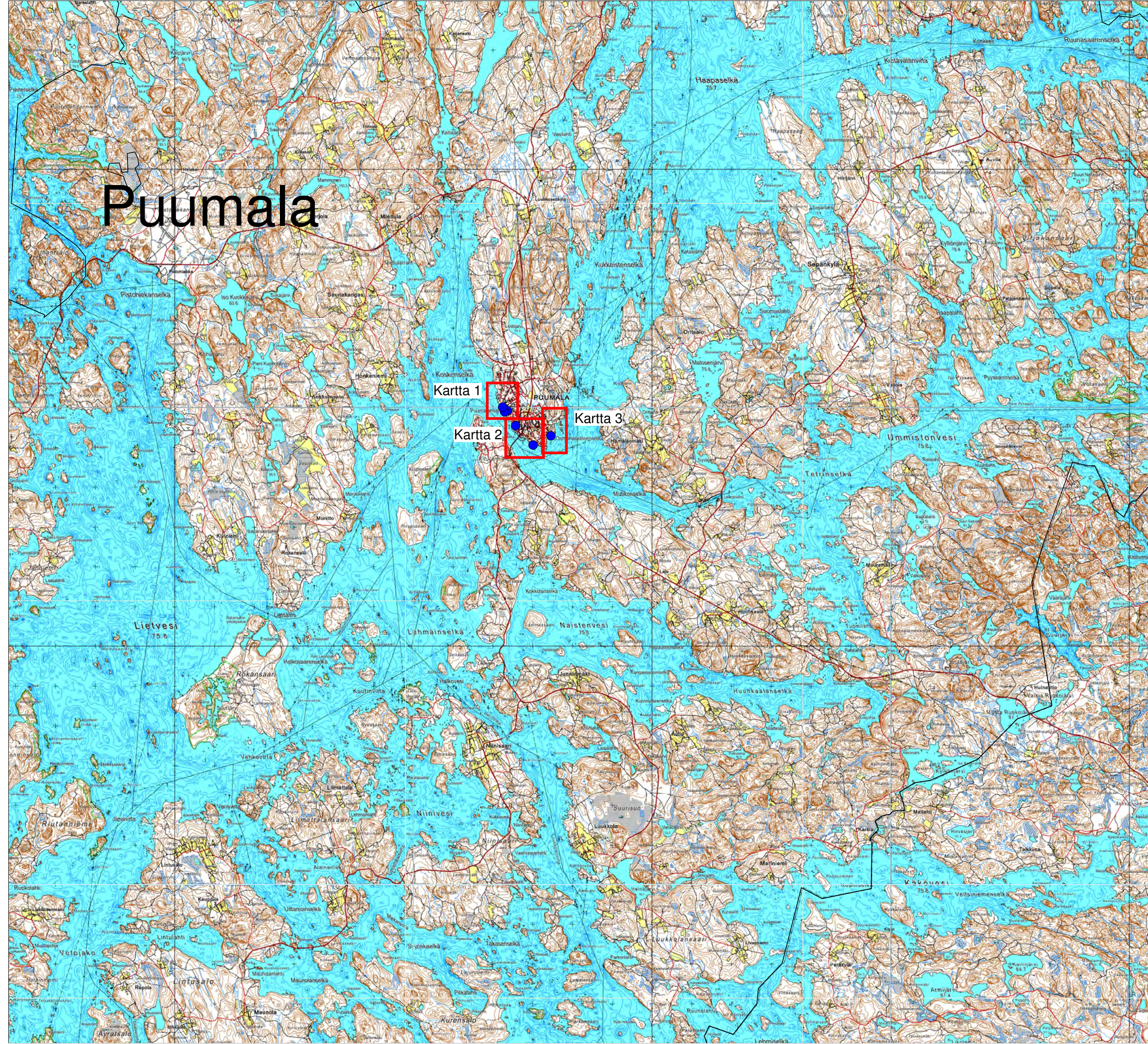
Lonkharju 1000019785
Tirolanmäki 1000019786

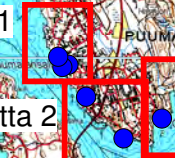
MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:6810665, i:594168

Puumala

Kartta 1

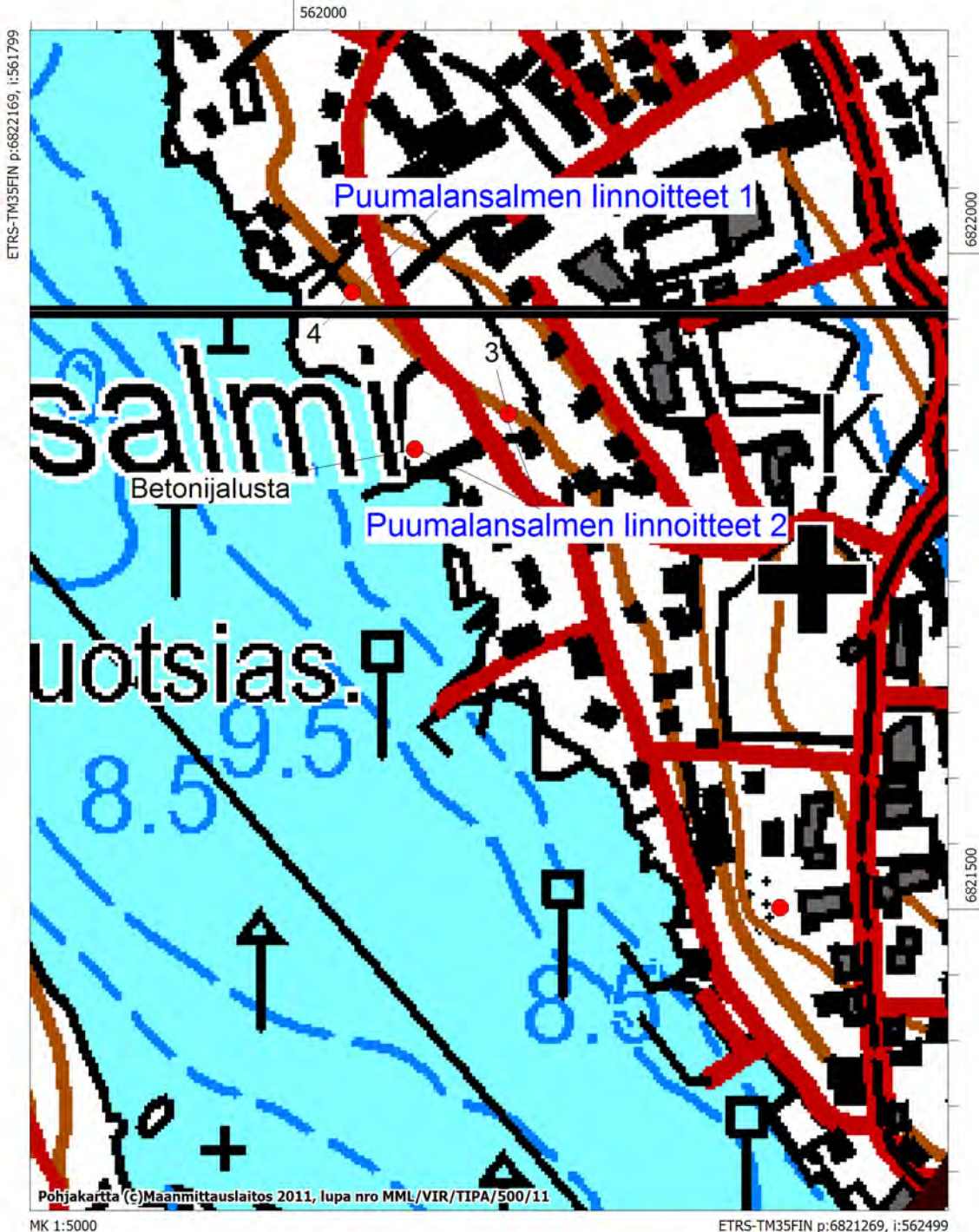

Kartta 3

Kartta 2

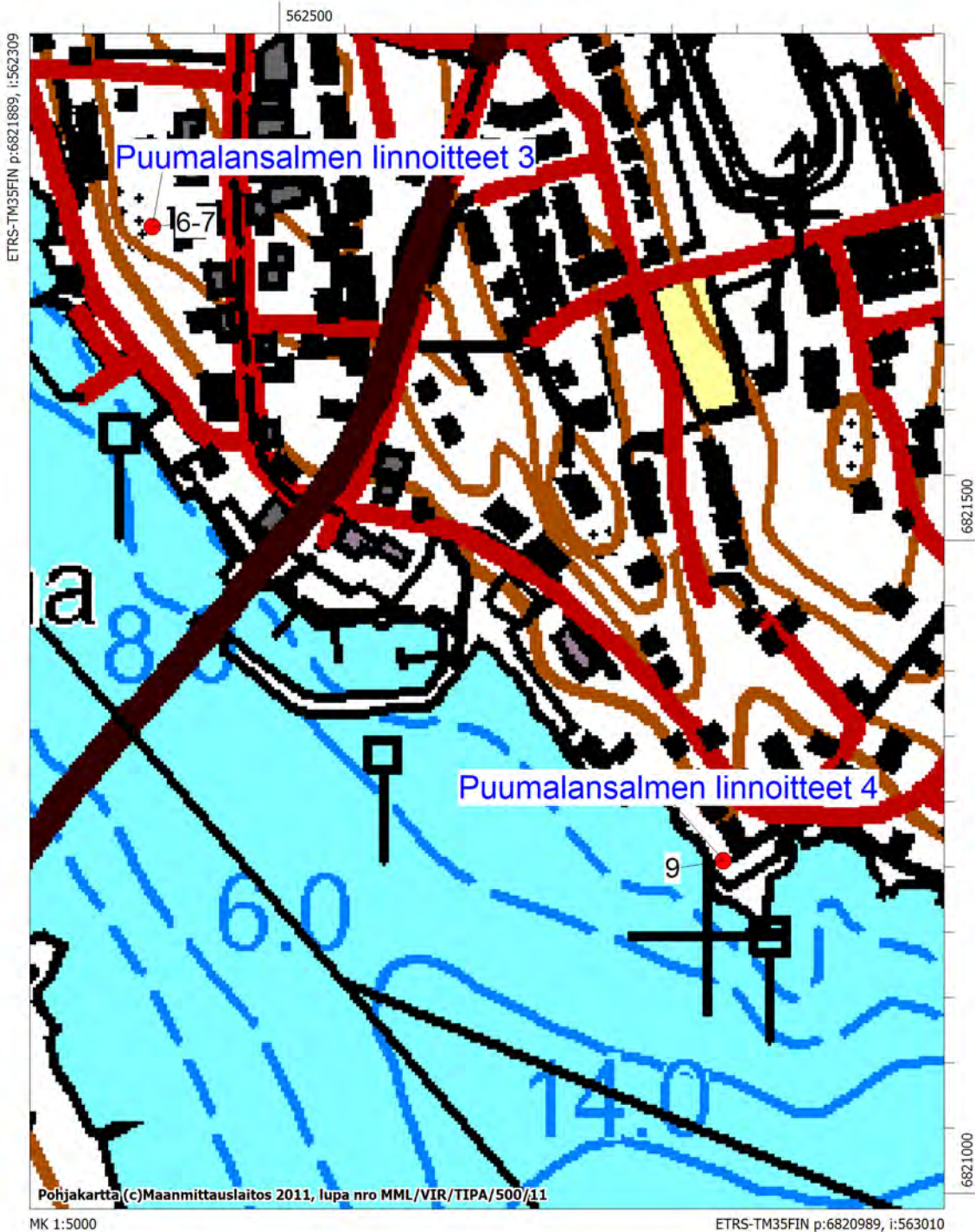
PUUMALA, KARTTA 1

Puumalansalmen linnoitteet 1 1000017826
Puumalansalmen linnoitteet 2 1000017930

PUUMALA, KARTTA 2

Puumalansalmen linnoitteet 3 1000017931
Puumalansalmen linnoitteet 4 1000017829

PUUMALA, KARTTA 3

Puumalansalmen linnoitteet 5

1000017830

ETRS-TM35FIN p:6821980, i:562954

6821500

MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6821080, i:563654

SULKAVA, KARTTA 1

Sarsuimäki

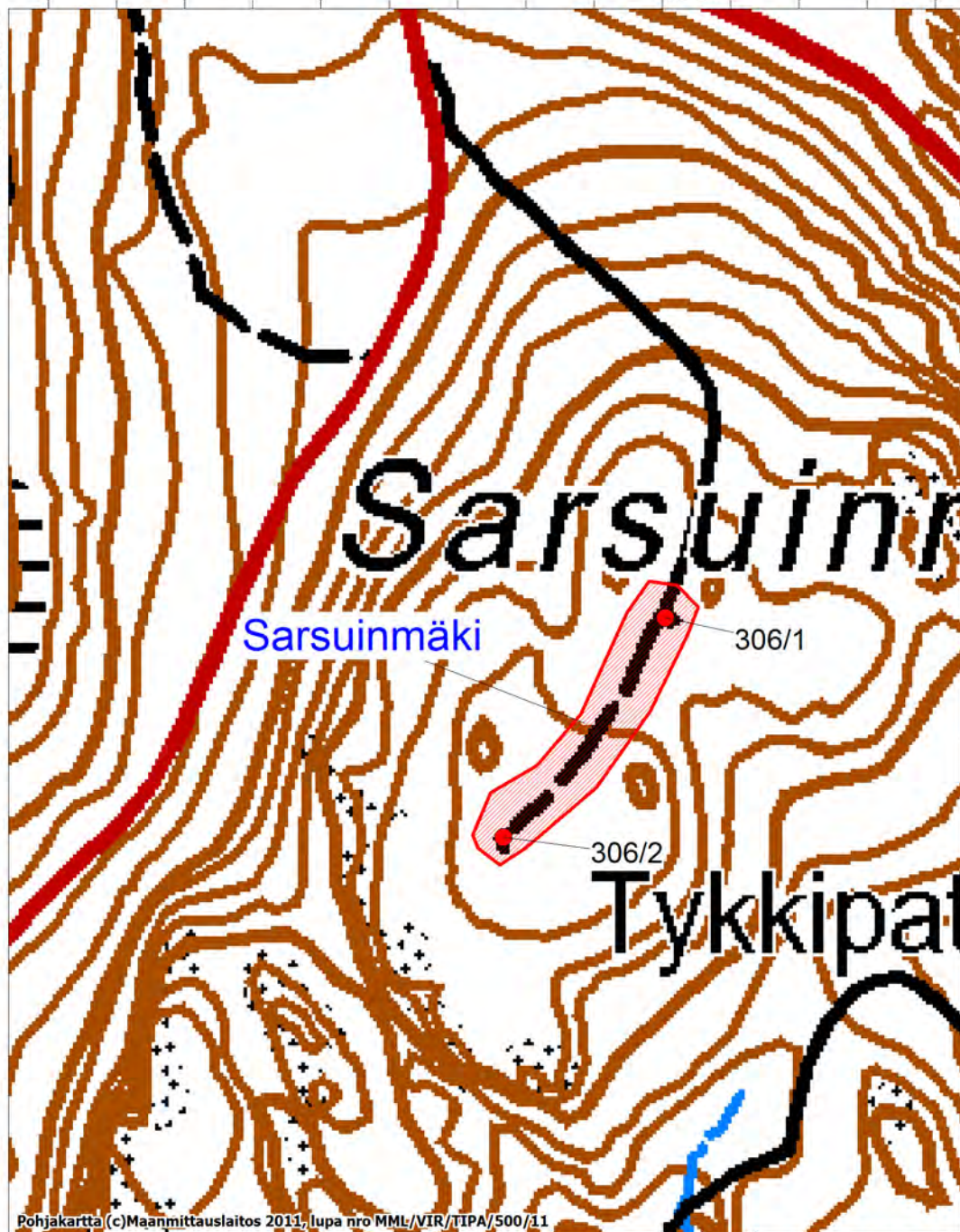
1000017932

577500

ETRS-TM35FIN p:6837085, i:577021

6837000

6836500

Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

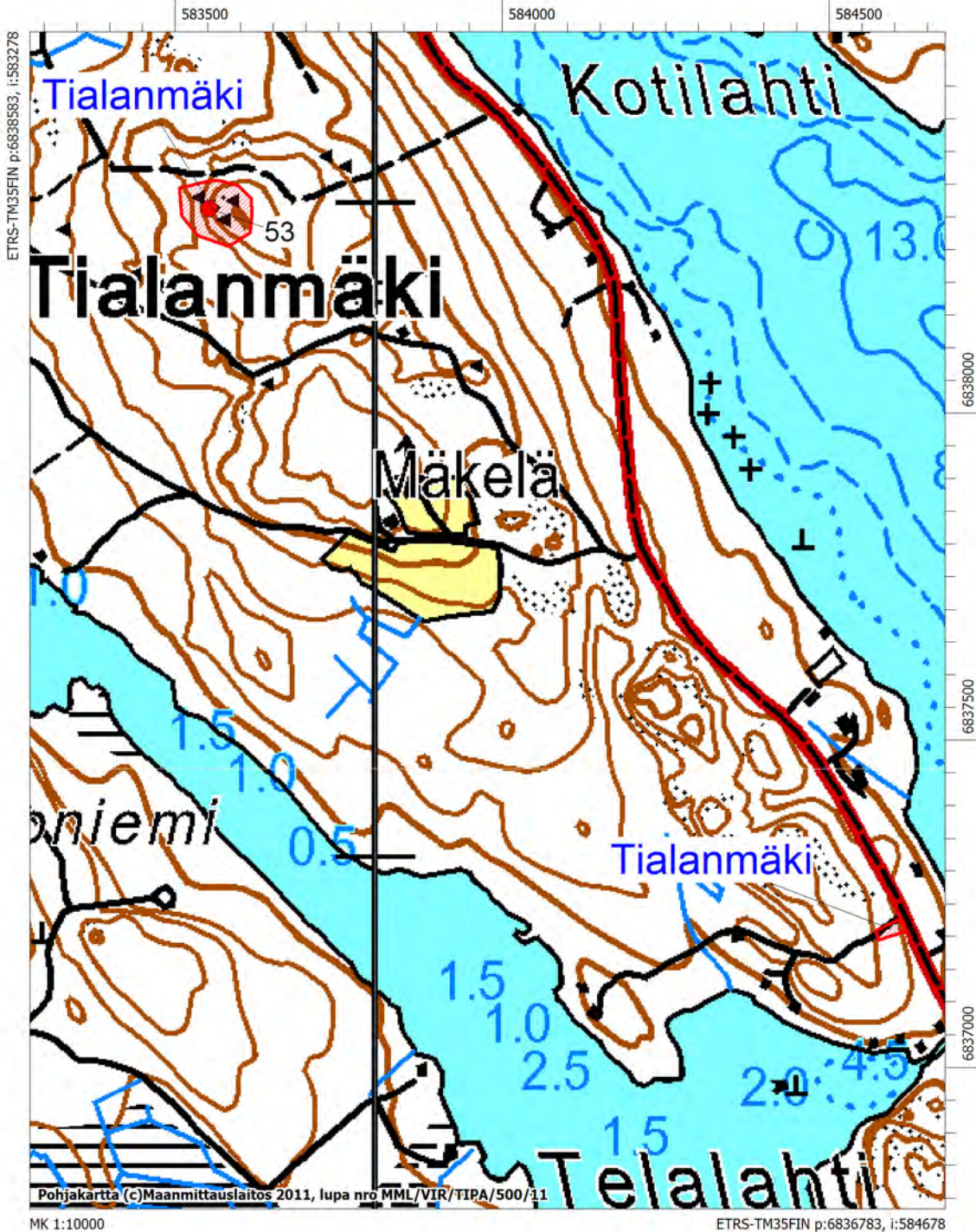
MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6836185, i:577721

SULKAVA, KARTTA 2

Tialanmäki ja Hinsala

1000012447

Punkaharju

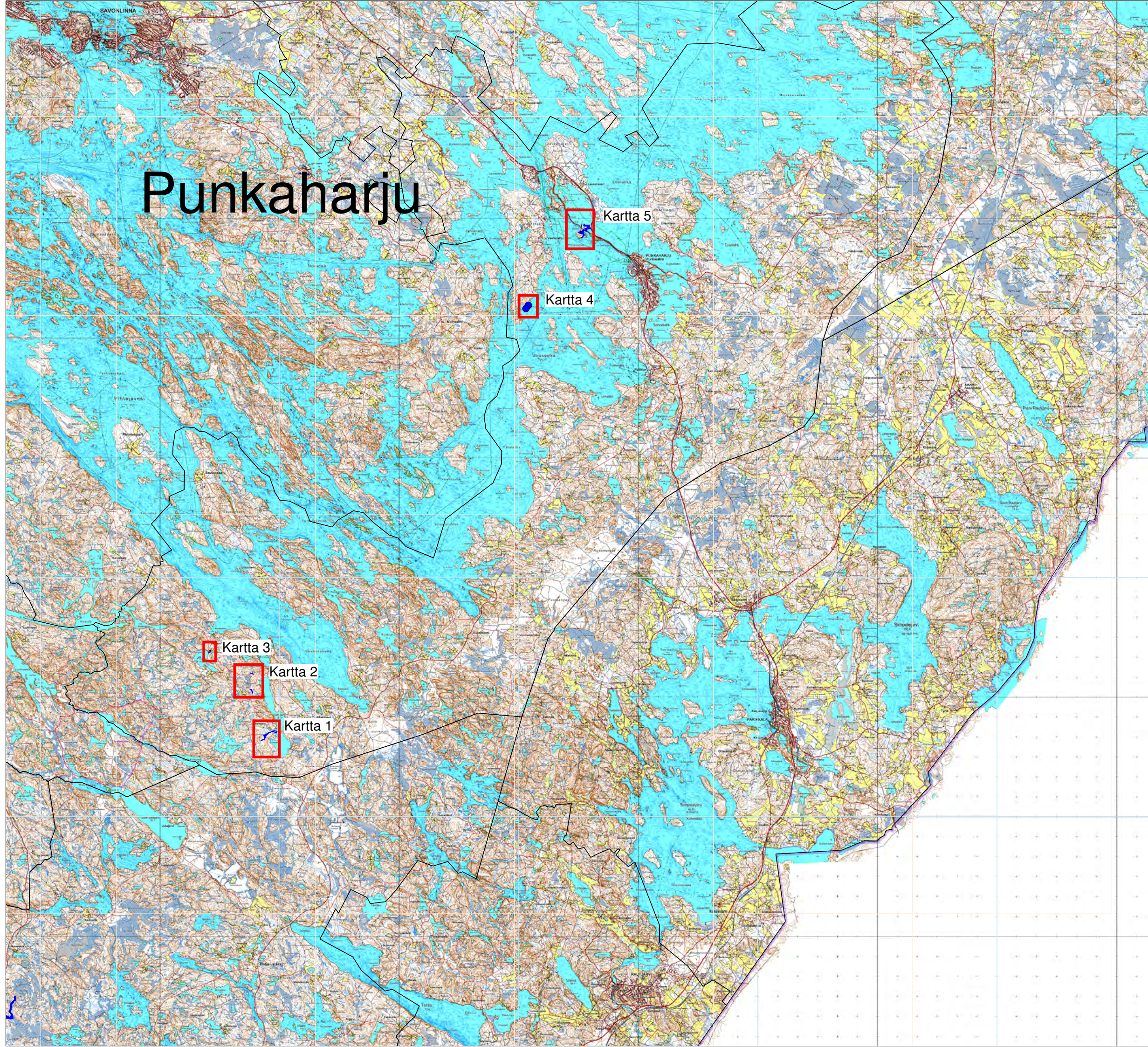
Kartta 5

Kartta 4

Kartta 3

Kartta 2

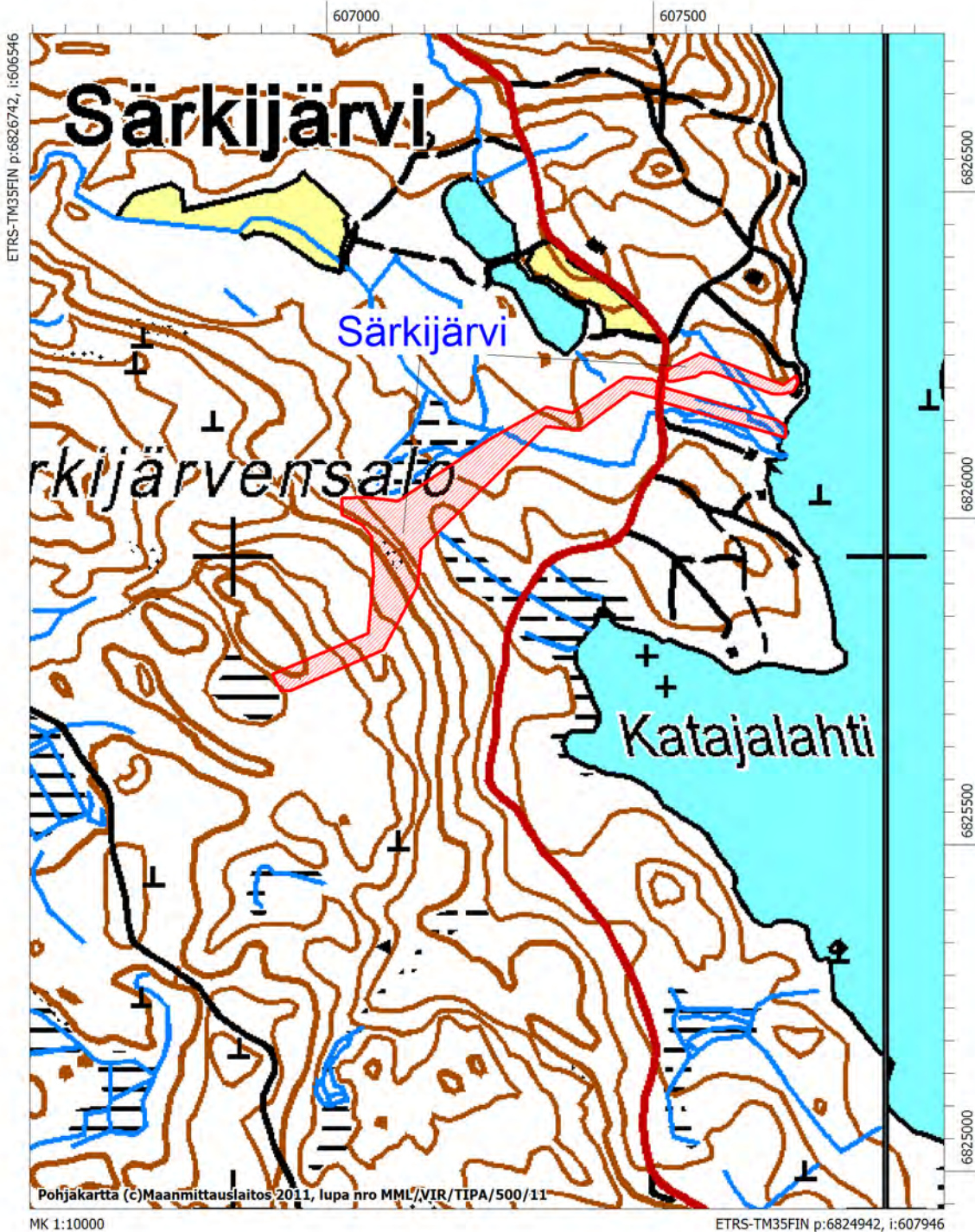
Kartta 1

PUNKAHARJU, KARTTA 1

Särkijärvi

1000017933

ETRS-TM35FIN p:6826742, i:606546

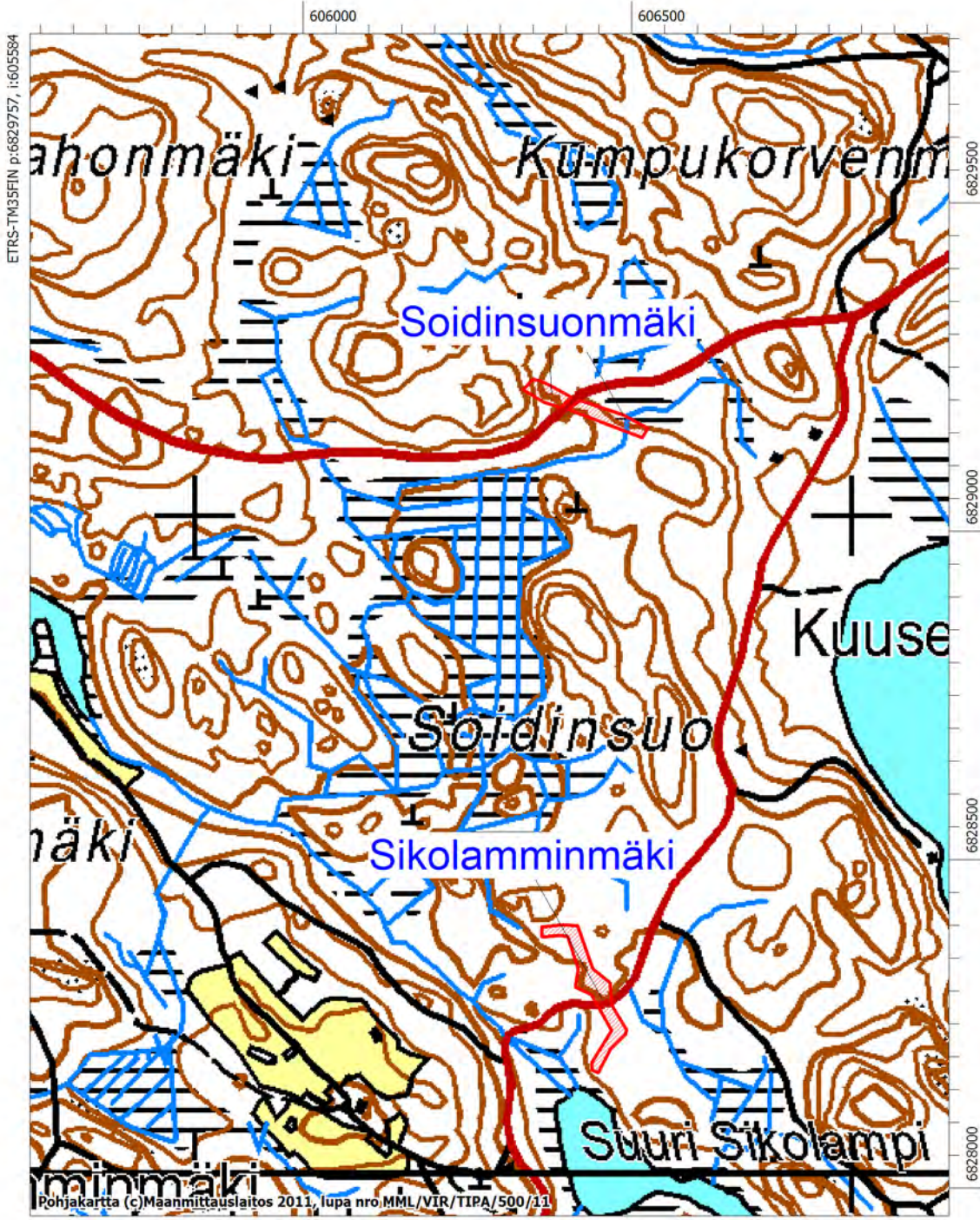
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6824942, i:607946

PUNKAHARJU, KARTTA 2

Soidinsuonmäki 1000017934
Sikolamminmäki 1000017937

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6827957, i:606984

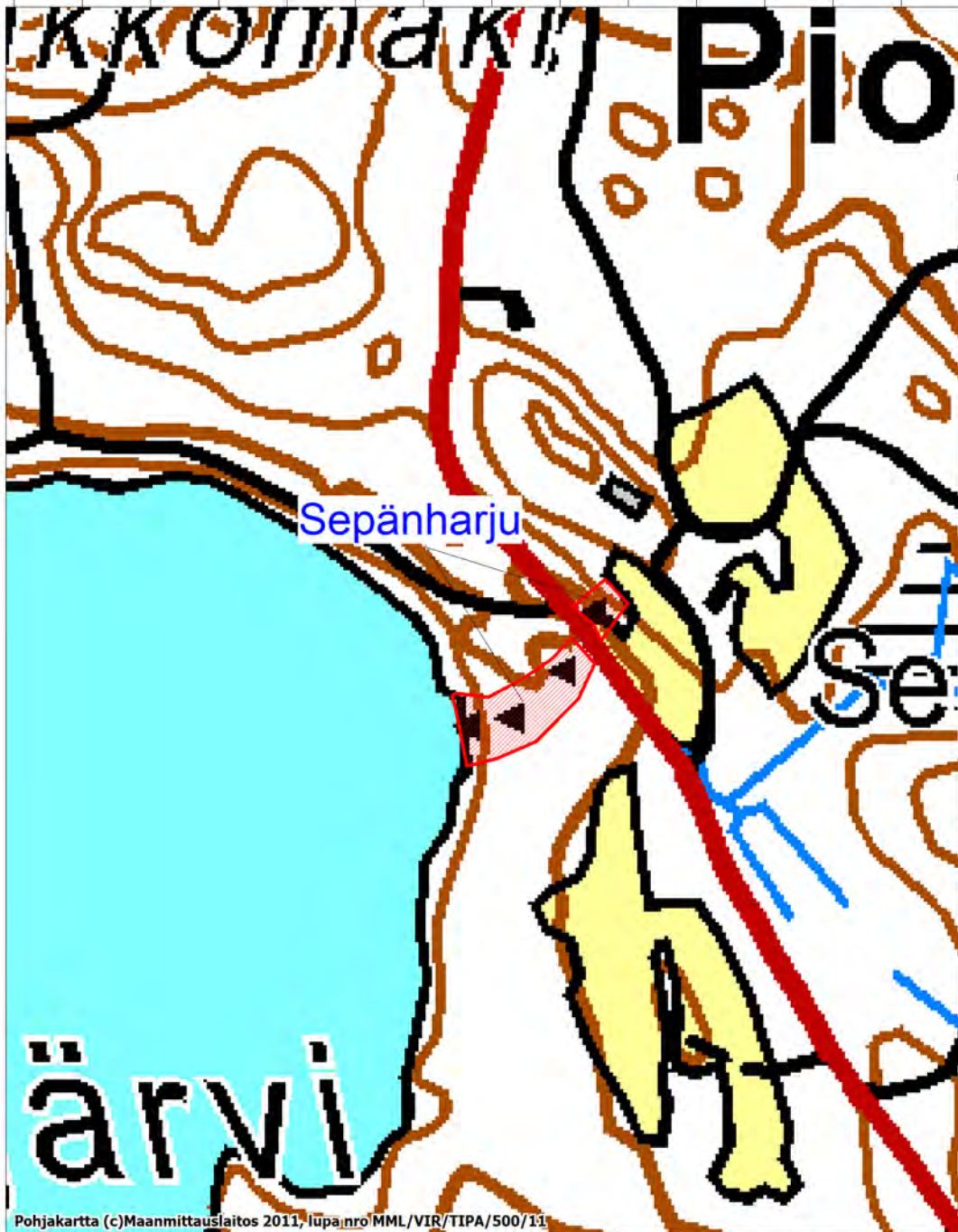
PUNKAHARJU, KARTTA 3

Sepänharju

1000017935

604500

ETRS-TM35FIN p:6830744, i:604093

6830500

6830000

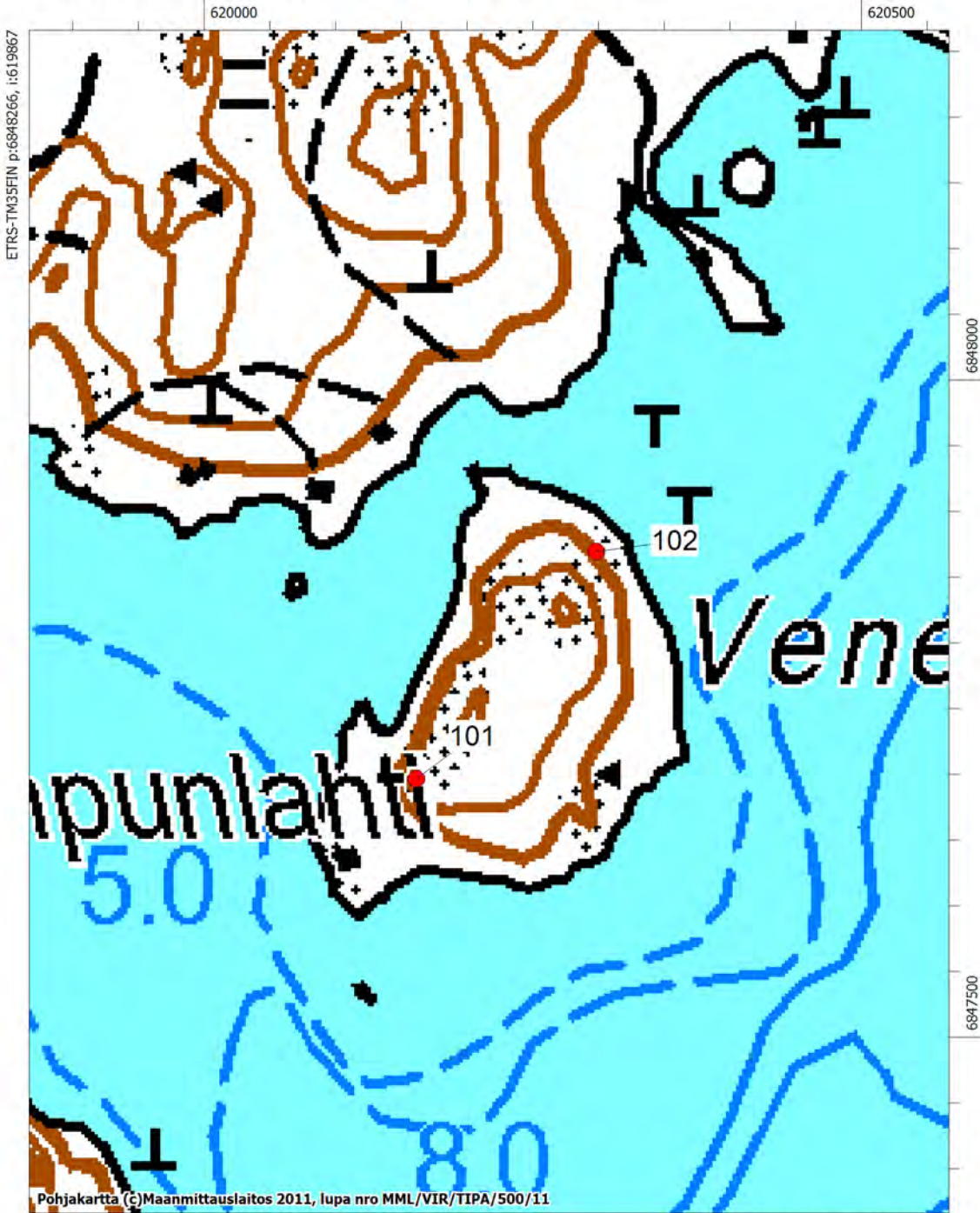
Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa,nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6829844, i:604794

PUNKAHARJU, KARTTA 4

Vensaari 1000019272
Korsujen 101 ja 102 sijainti perustuu karttatietoihin.

MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6847366, i:620567

PUNKAHARJU, KARTTA 5

Kuikonniemi

1000017936

ETRS-TM35FIN p:6852313, i:622041

6852000

6851500

6851000

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6850513, i:623441

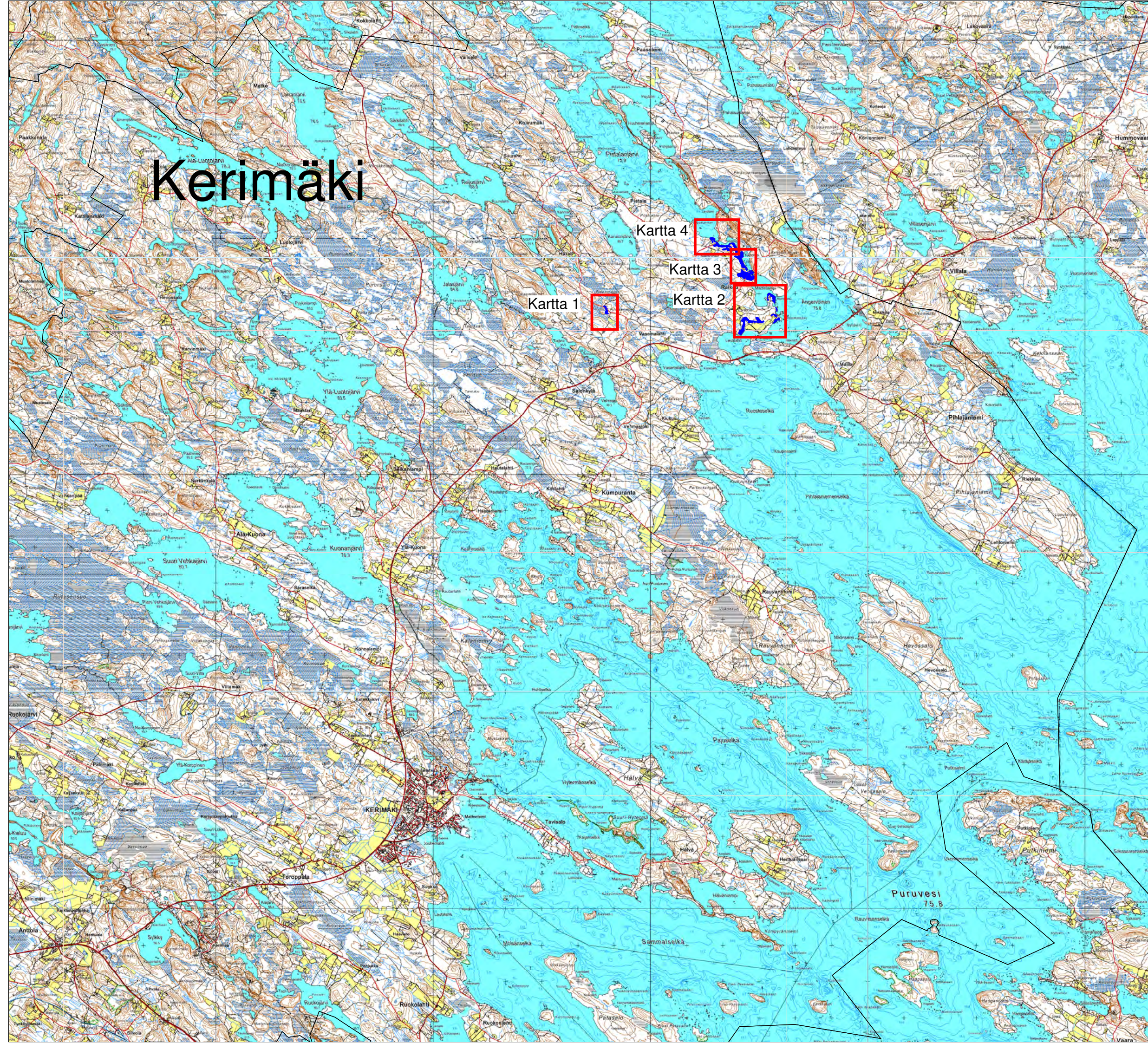
Kerimäki

Kartta 1

Kartta 4

Kartta 3

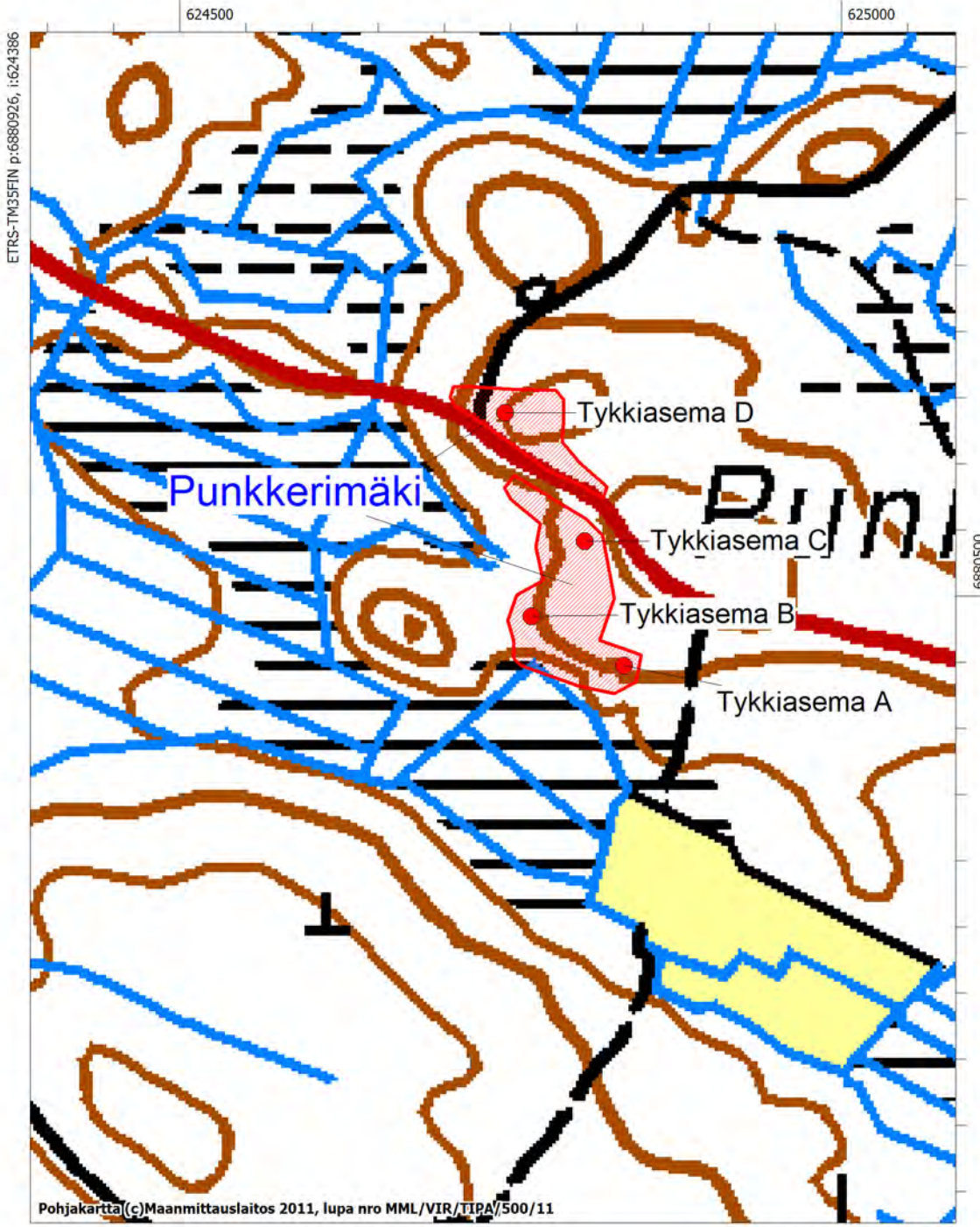
Kartta 2

KERIMÄKI, KARTTA 1

Punkkerimäki

1000017941

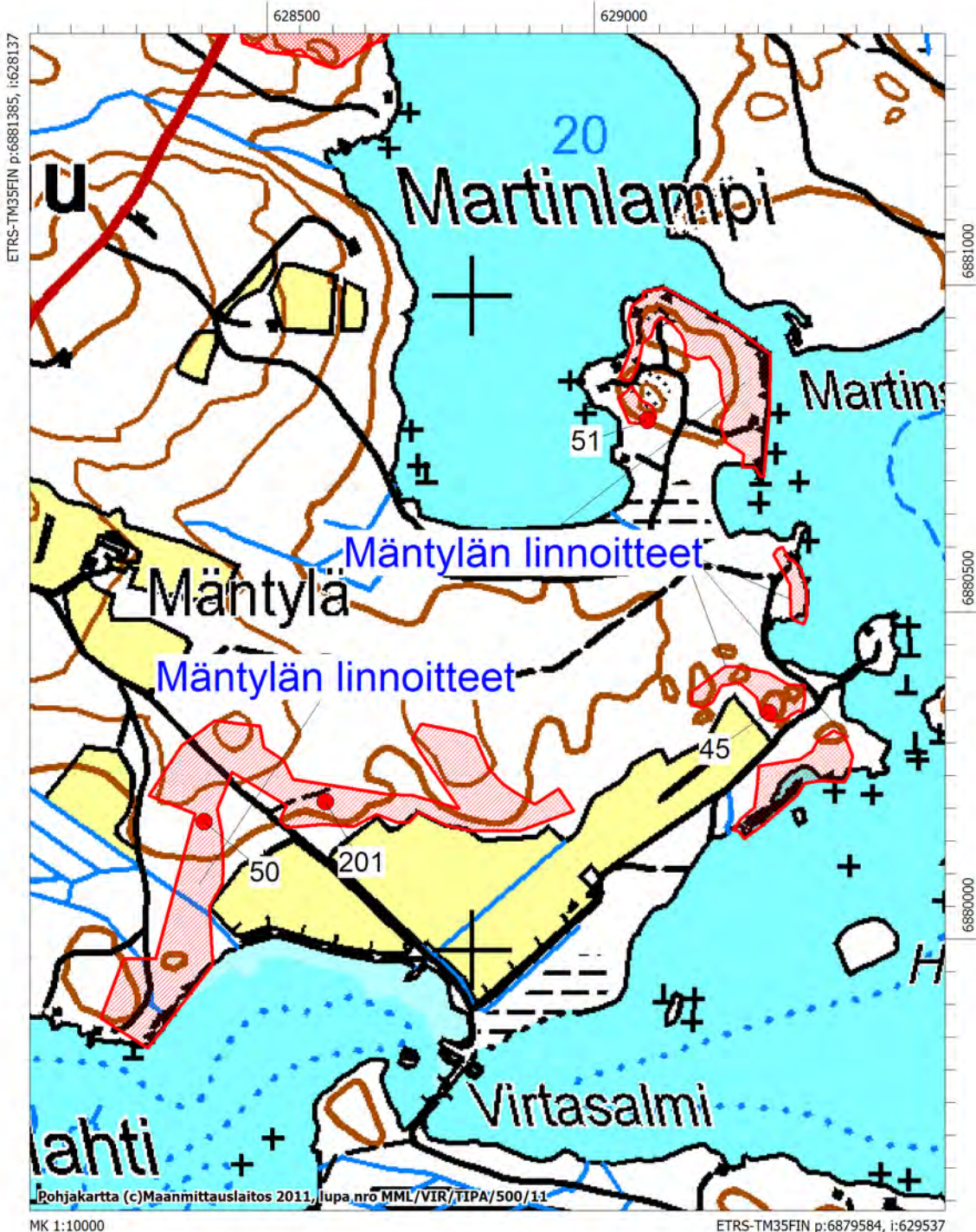

MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6880026, i:625086

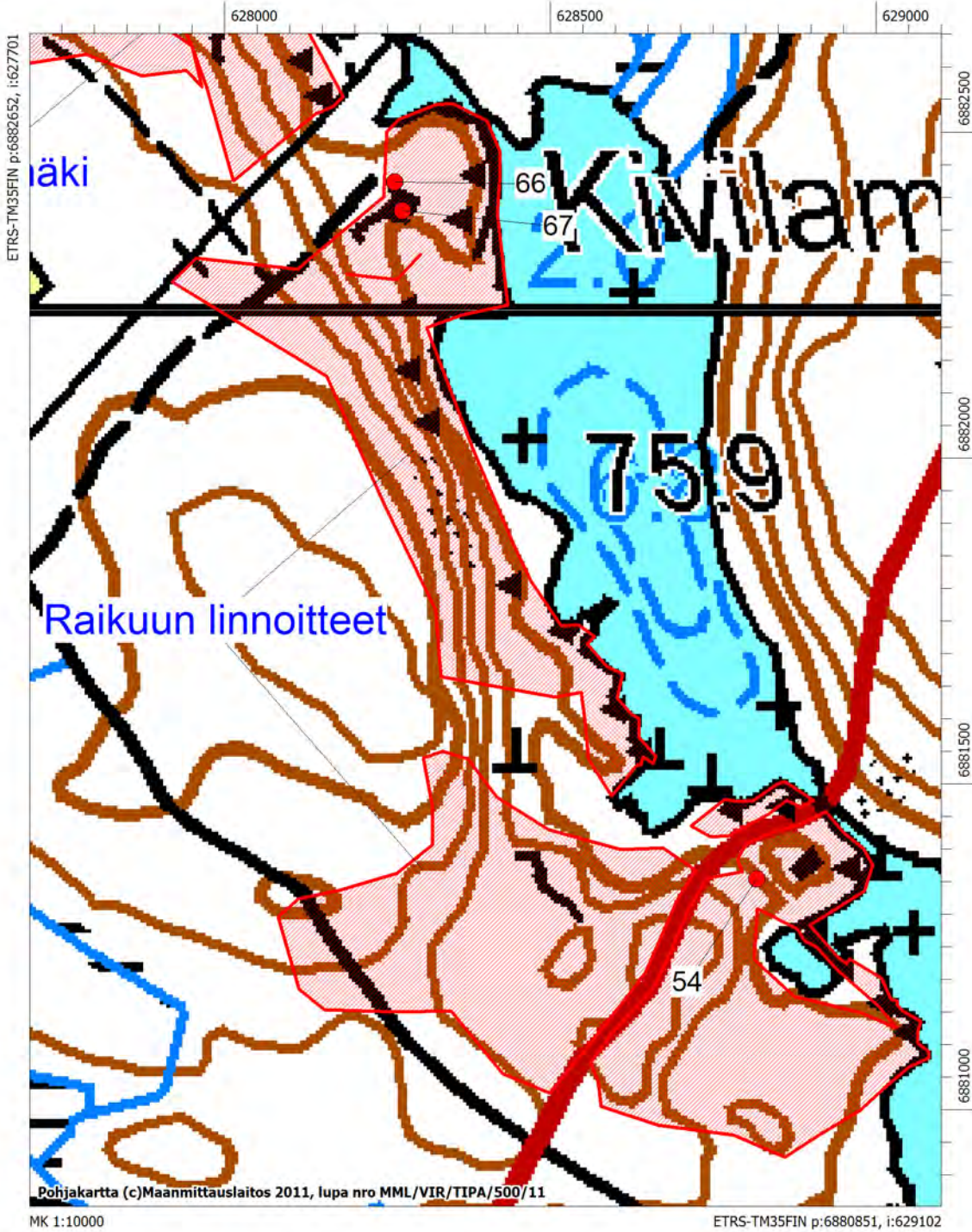
KERIMÄKI, KARTTA 2

Mäntylän linnoitteet 1000017942

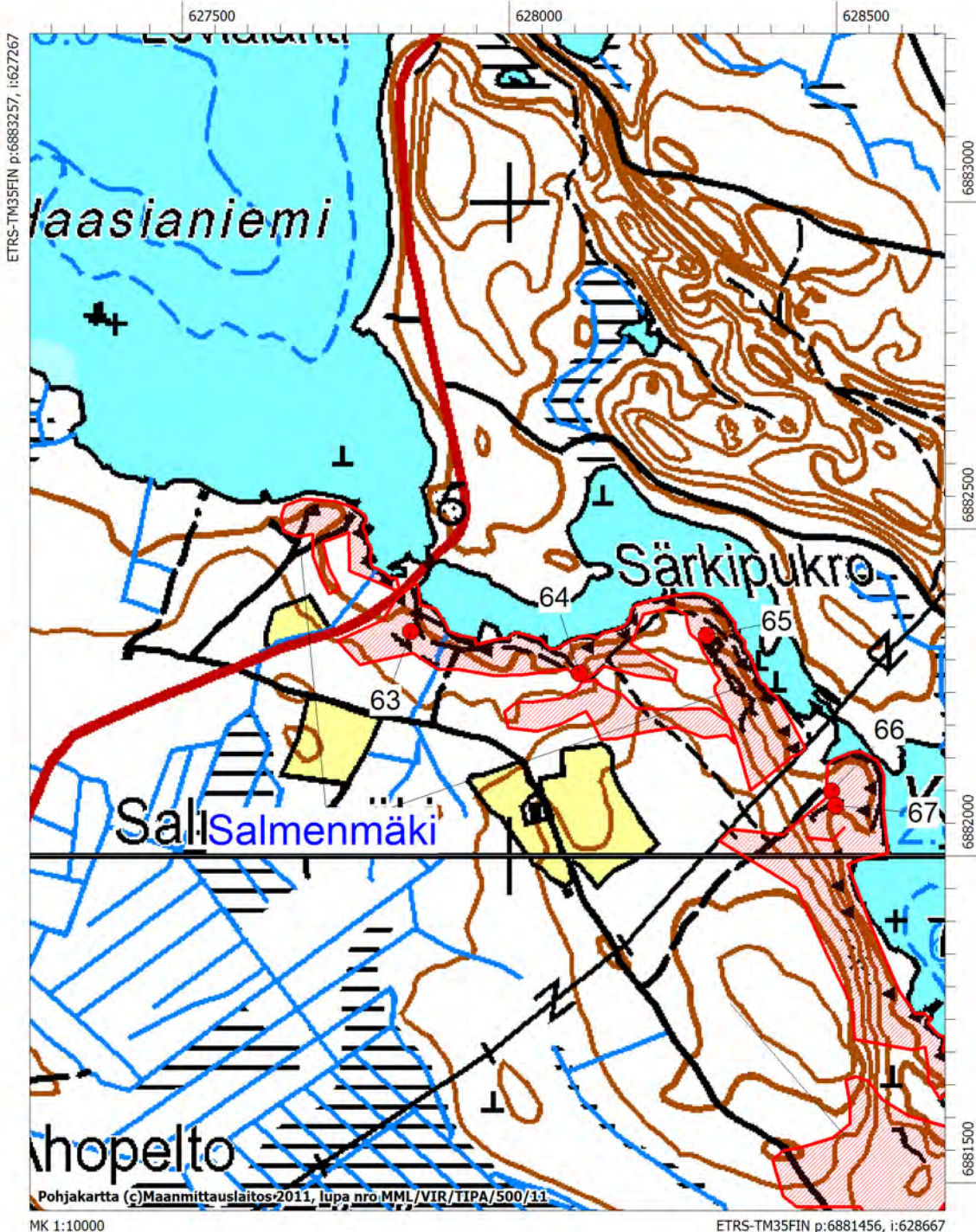
KERIMÄKI, KARTTA 3

Raikuun linnoitteet 1000012394

KERIMÄKI, KARTTA 4

Salmenmäki 1000017945

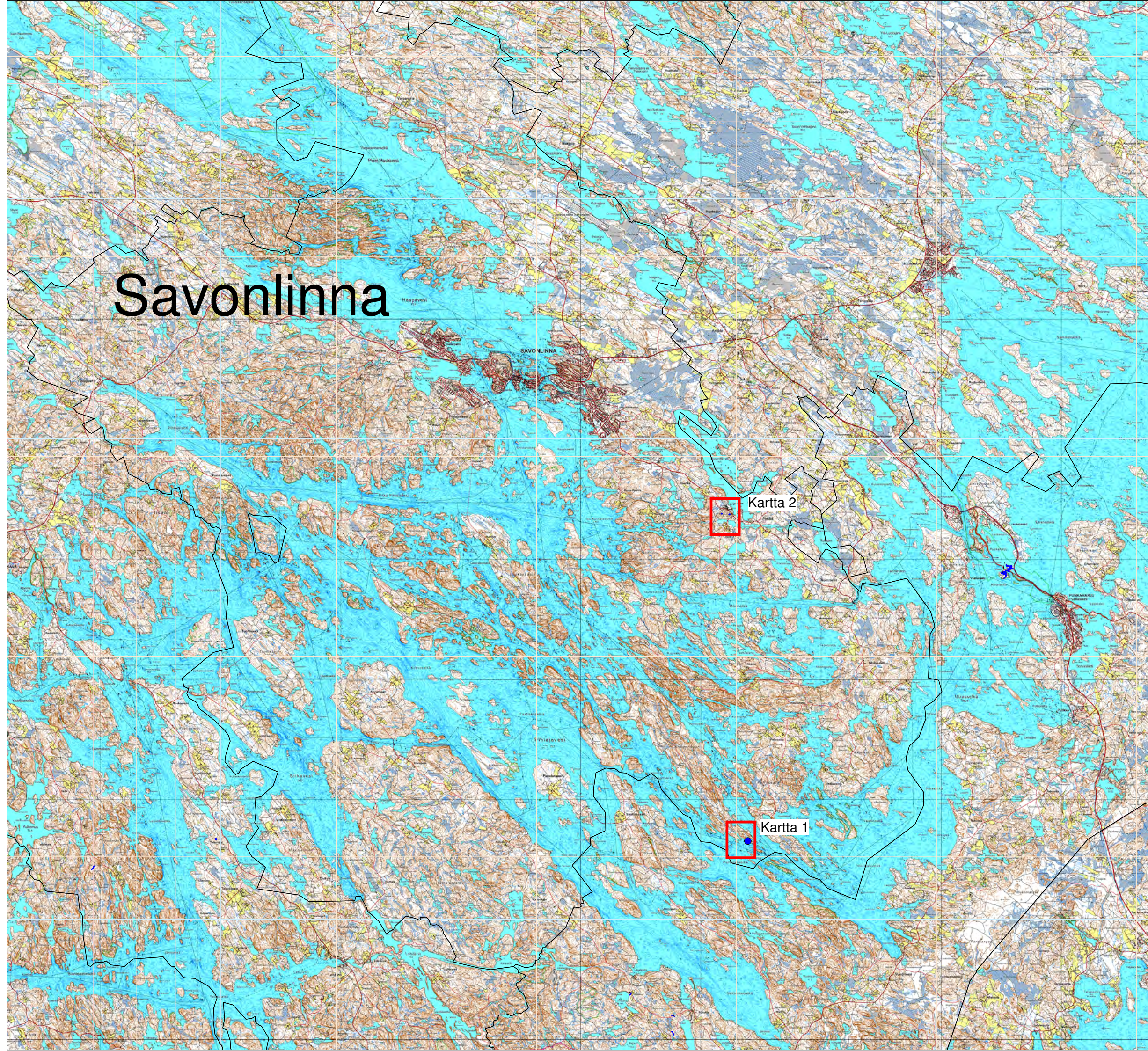
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6881456, i:628667

Savonlinna

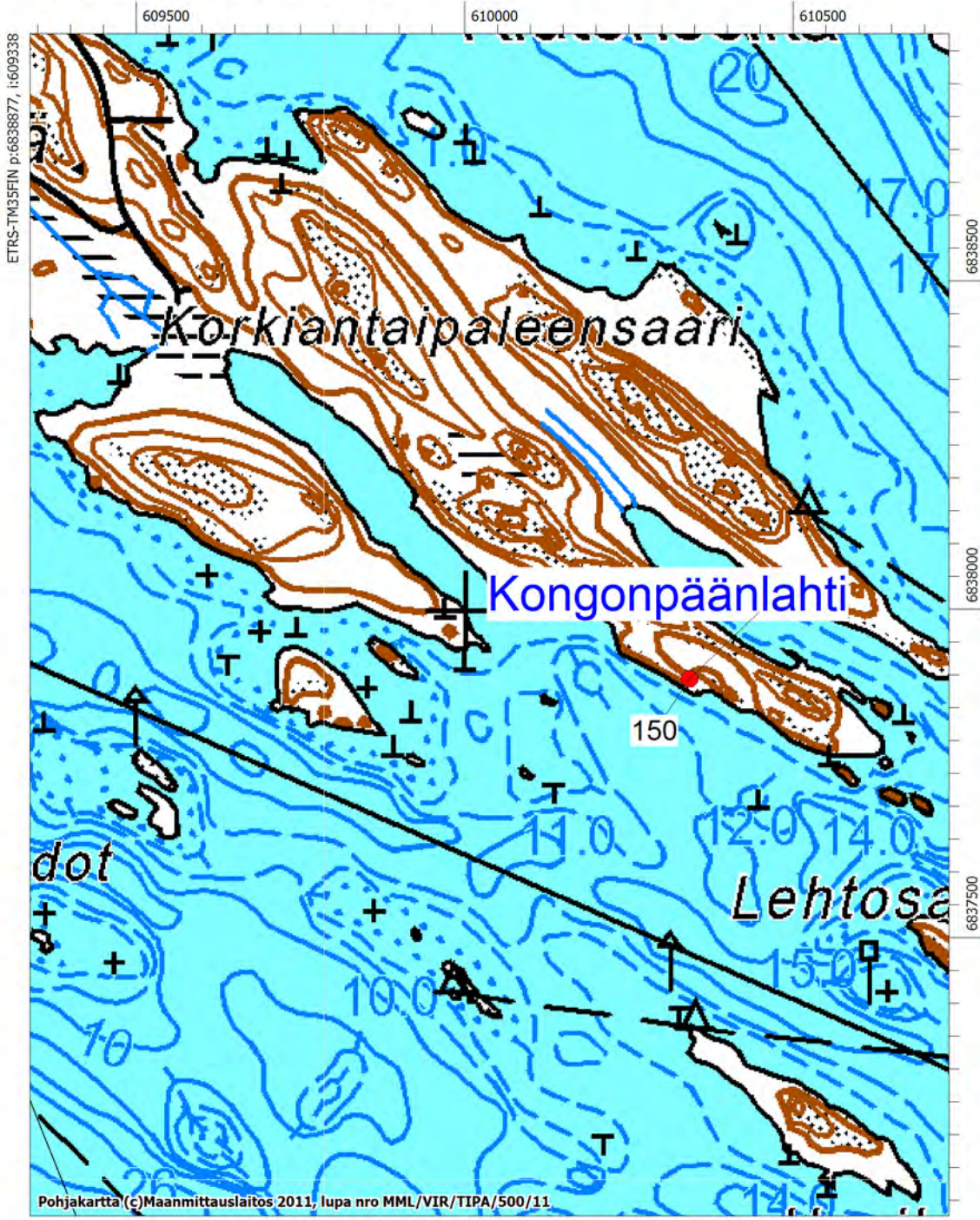
Kartta 2

Kartta 1

SAVONLINNA, KARTTA 1

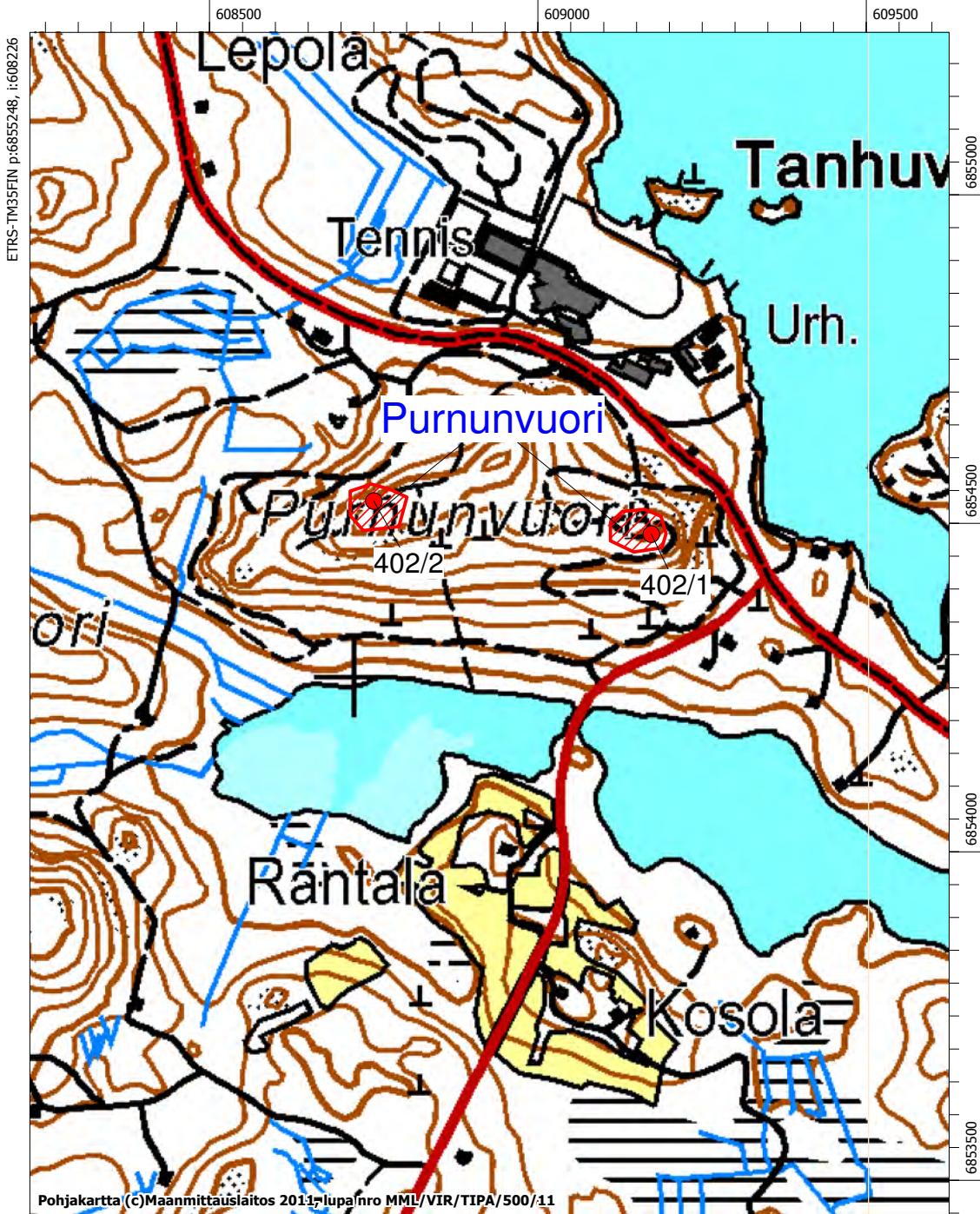
Kongonpäänlahti 1000019271
Korsun 150 sijainti perustuu karttatietoihin.

SAVONLINNAN KARTTA 2

Purnunvuori

1000018276

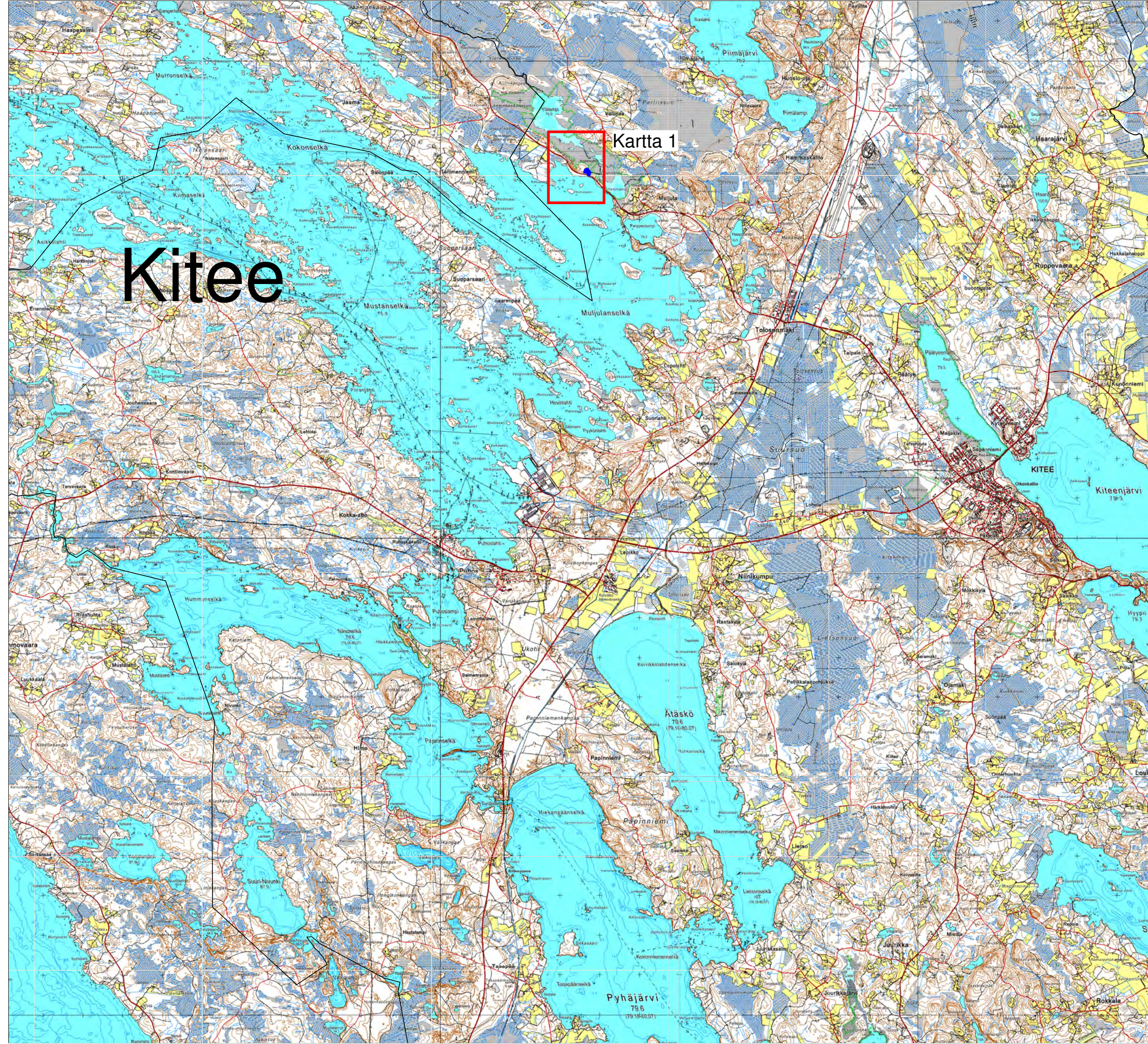

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6853448, i:609627

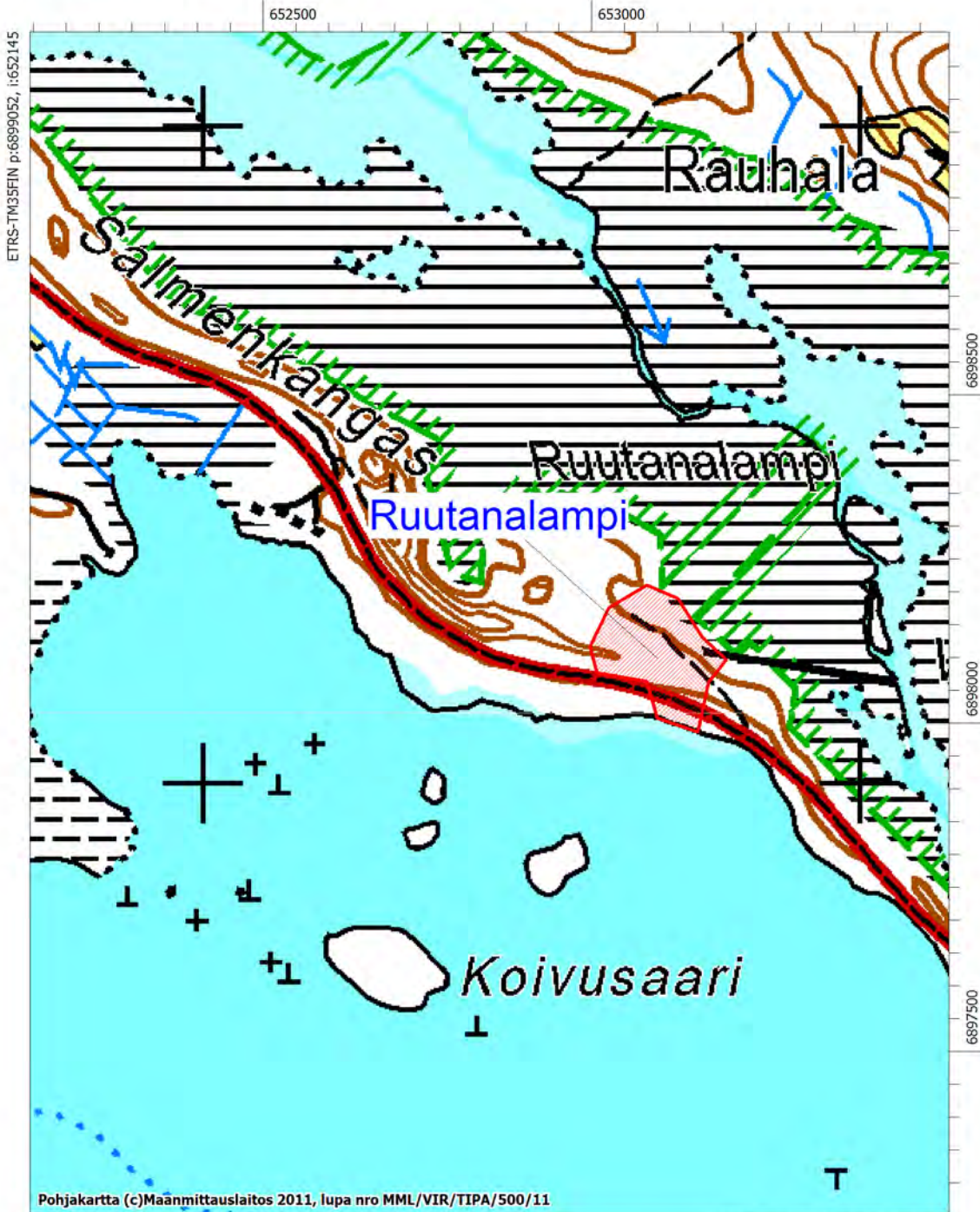
Kitee

Kartta 1

KITEE, KARTTA 1

Ruutanalampi 1000019676

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6897252, i:653545

Rääkkylä

Kartta 4

Kartta 3

Kartta 2

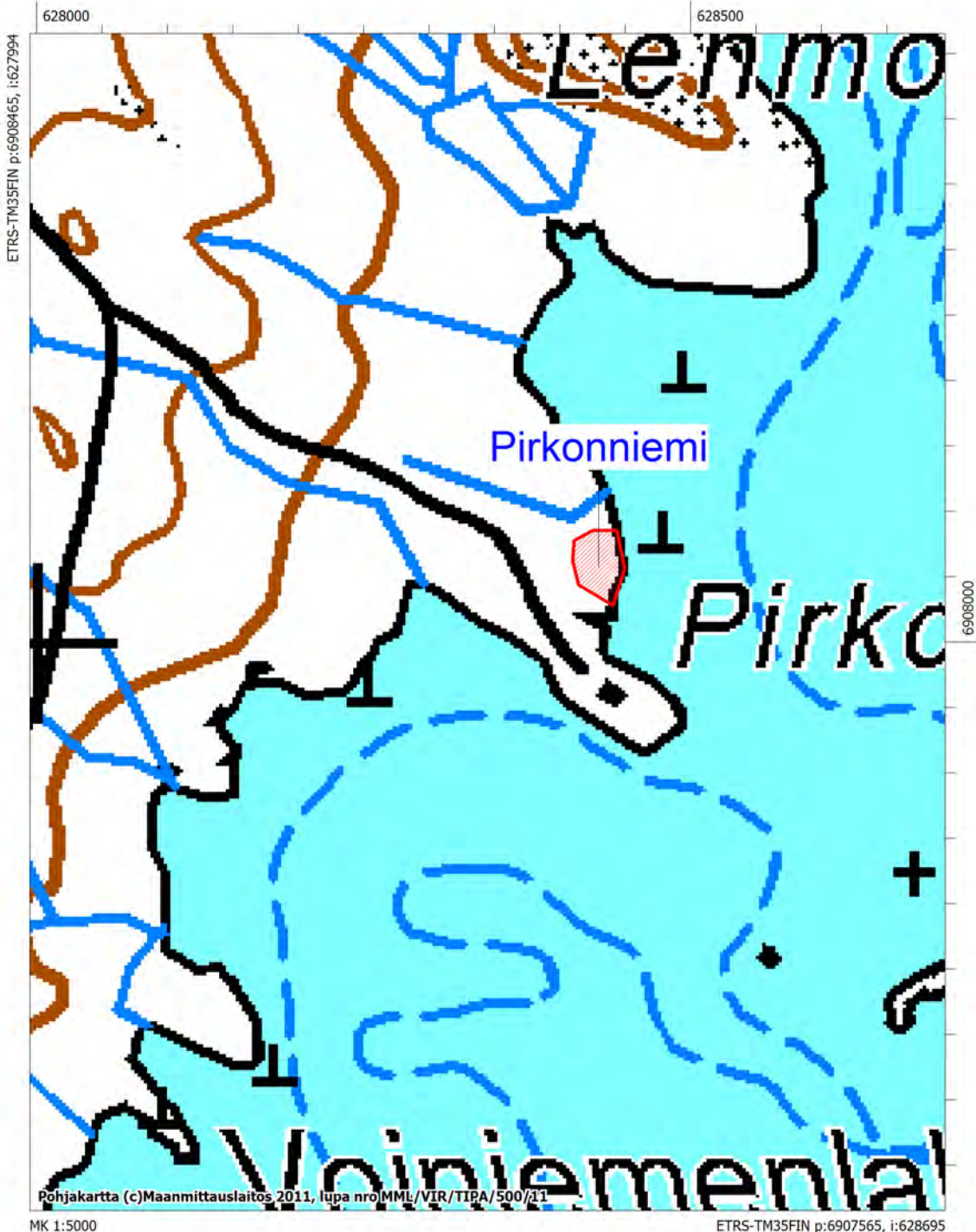
Kartta 1

RÄÄKKYLÄ, KARTTA 1

Pirkonniemi

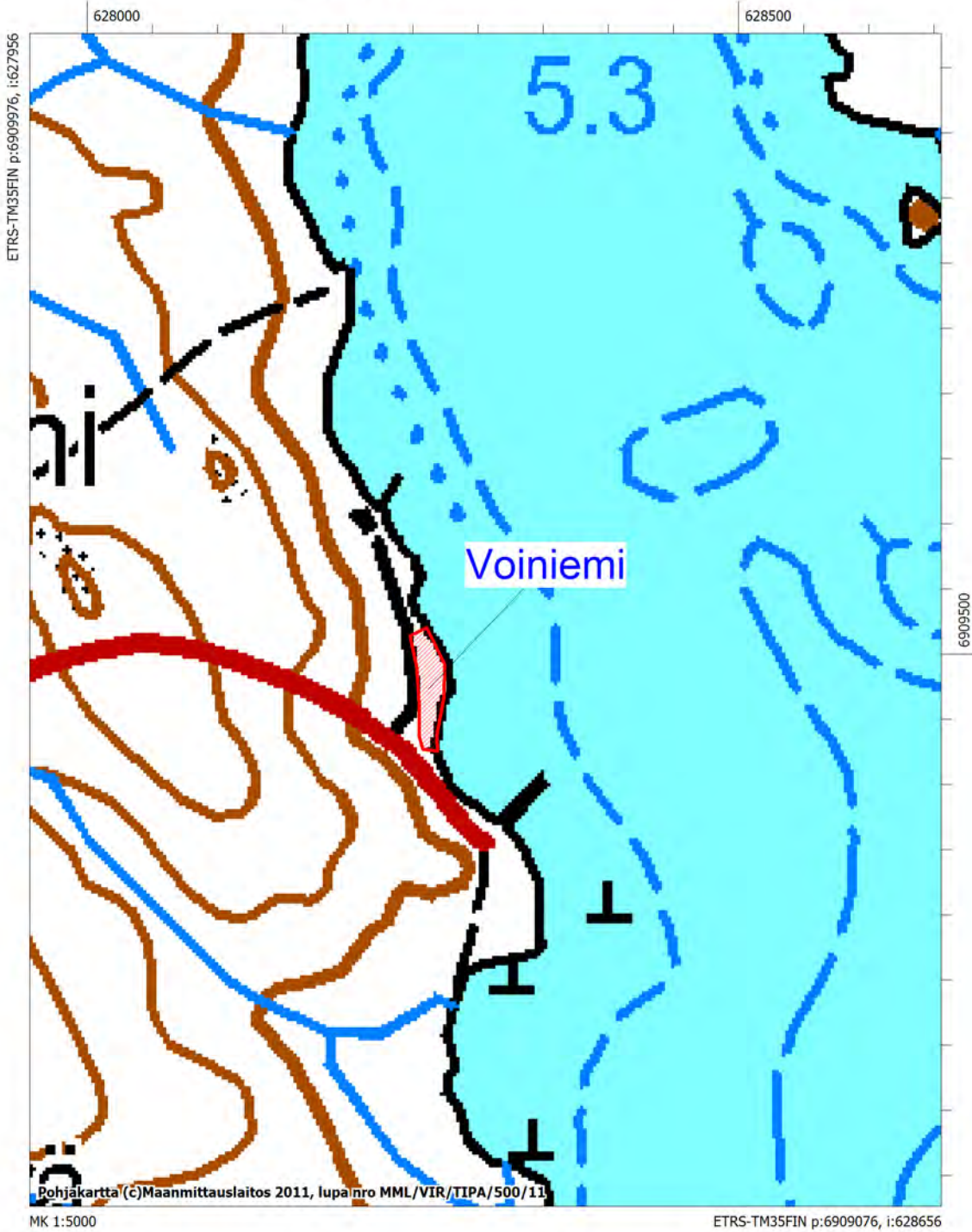
1000019808

RÄÄKKYLÄ, KARTTA 2

Voiniemi

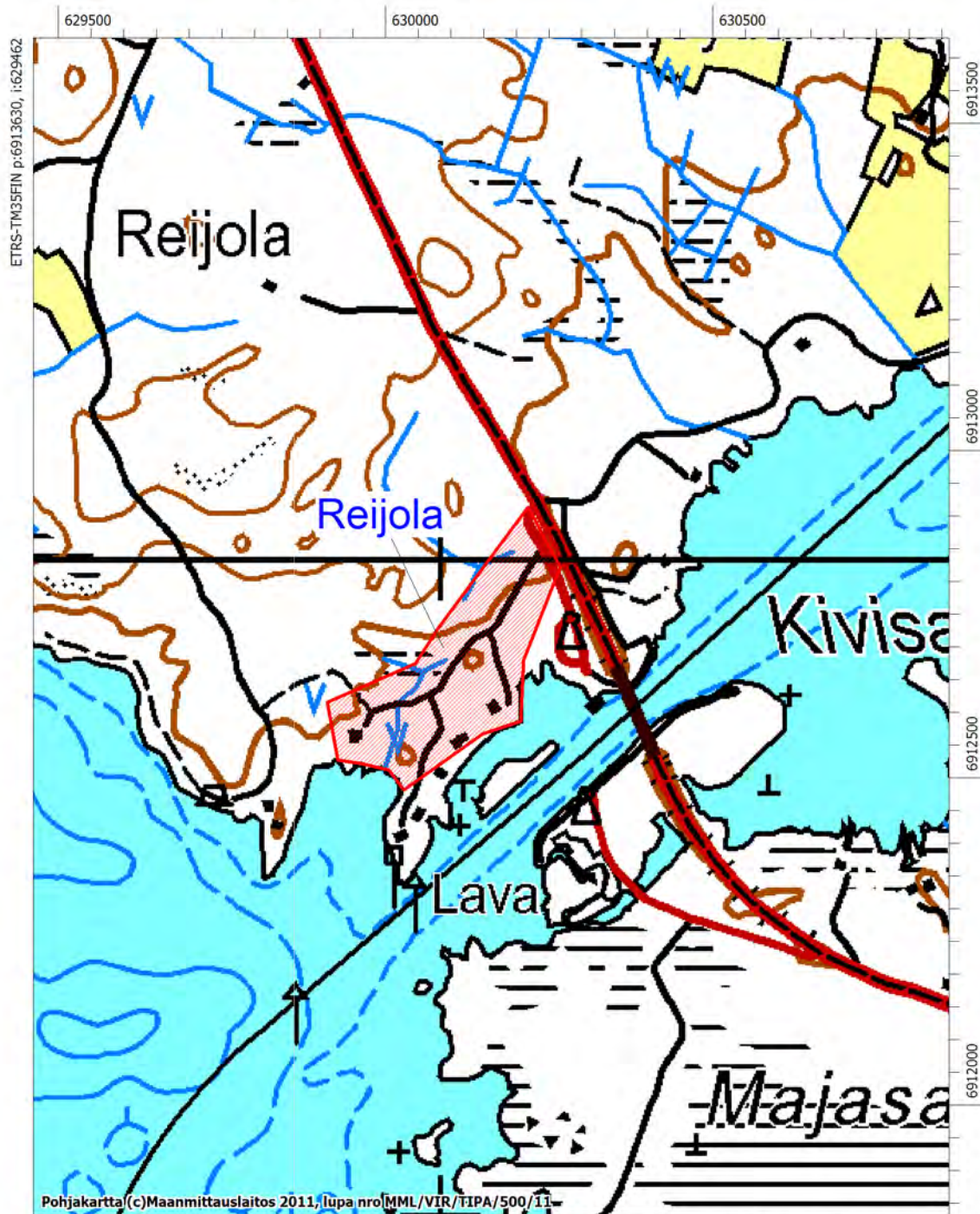
1000019809

RÄÄKKYLÄ, KARTTA 3

Reijola

1000019811

ETRS-TM35FIN p:6913630, i:629462

6913500

6913000

6912500

6912000

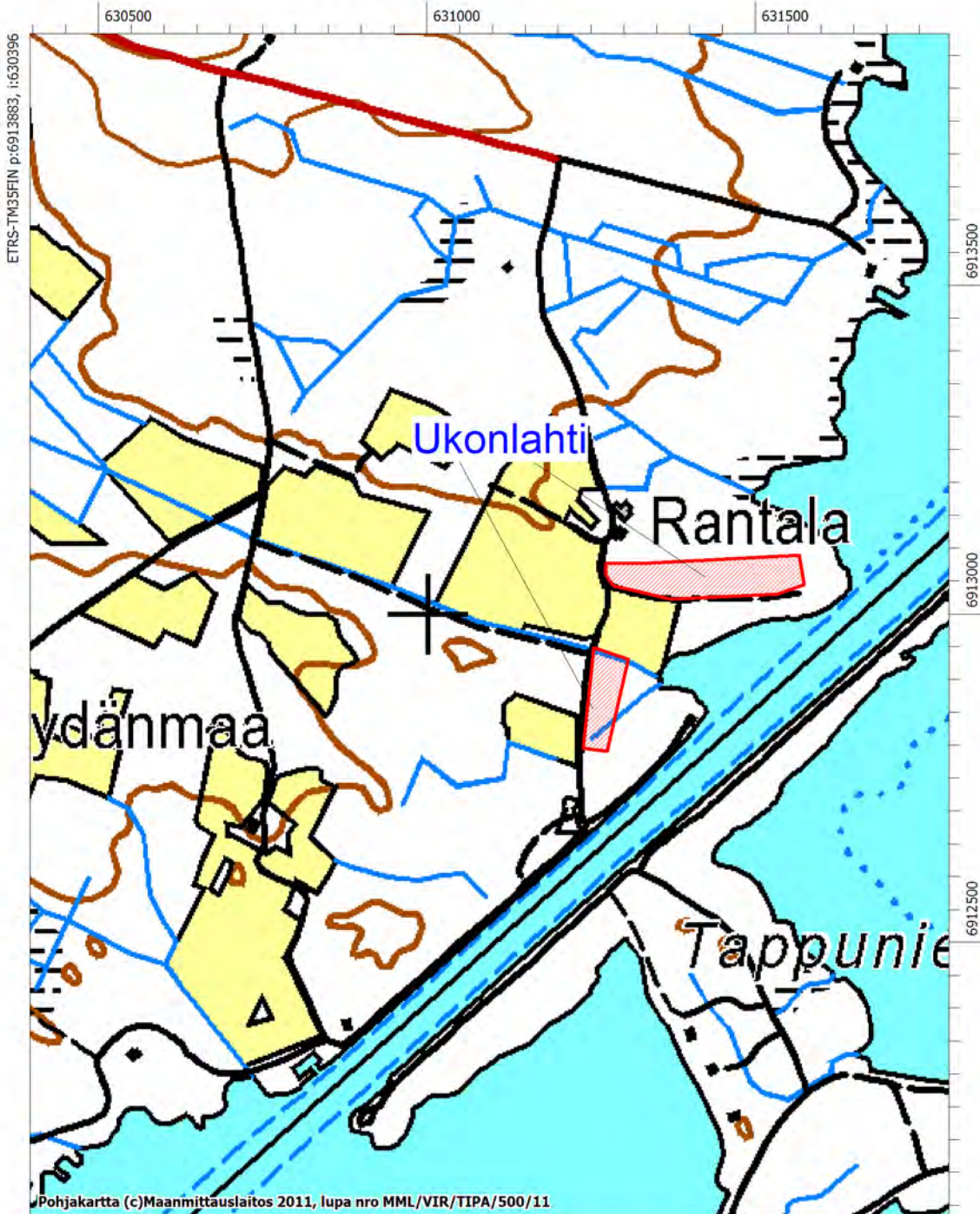
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

ETRS-TM35FIN p:6911830, i:630862

RÄÄKKYLÄ, KARTTA 4

Ukonlahti

1000019812

ETRS-TM35FIN p:6913883, i:630396

6913500

6913000

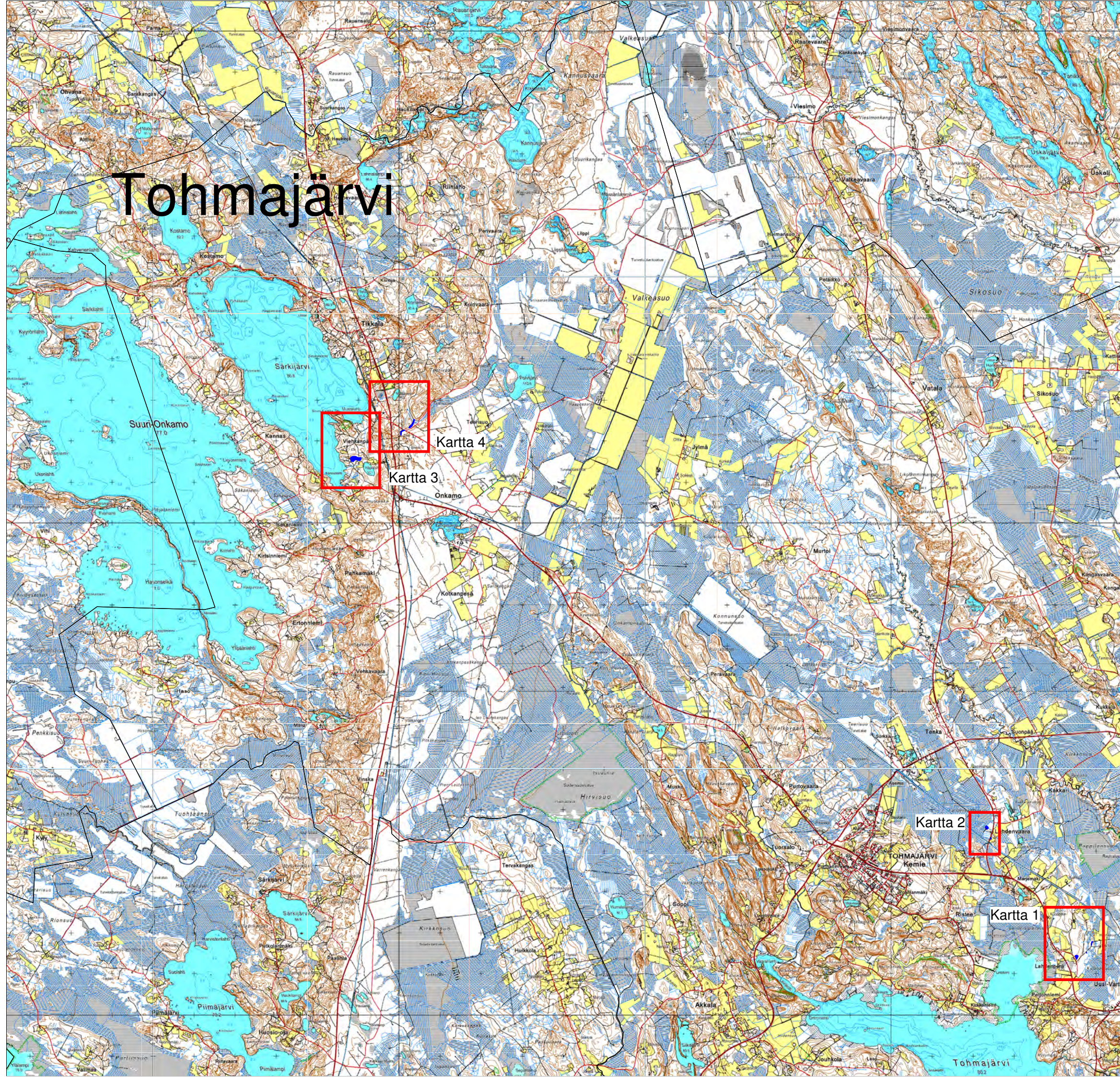
6912500

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6912083, i:631796

Tohmajärvi

Kartta 4

Kartta 3

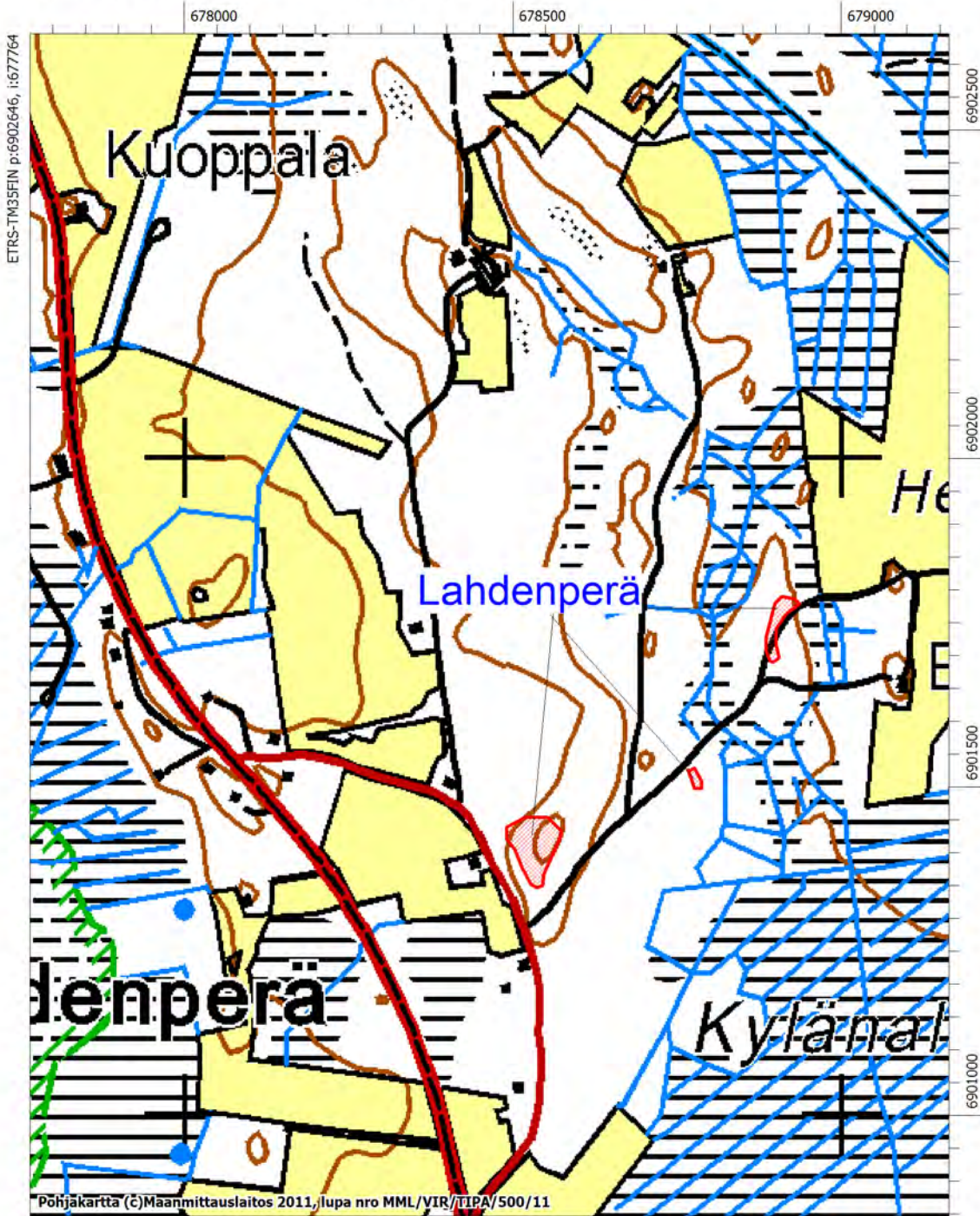
Kartta 2

Kartta 1

TOHMAJÄRVI, KARTTA 1

Lahdenperä

1000019813

ETRS-TM35FIN p:6902646, i:677764

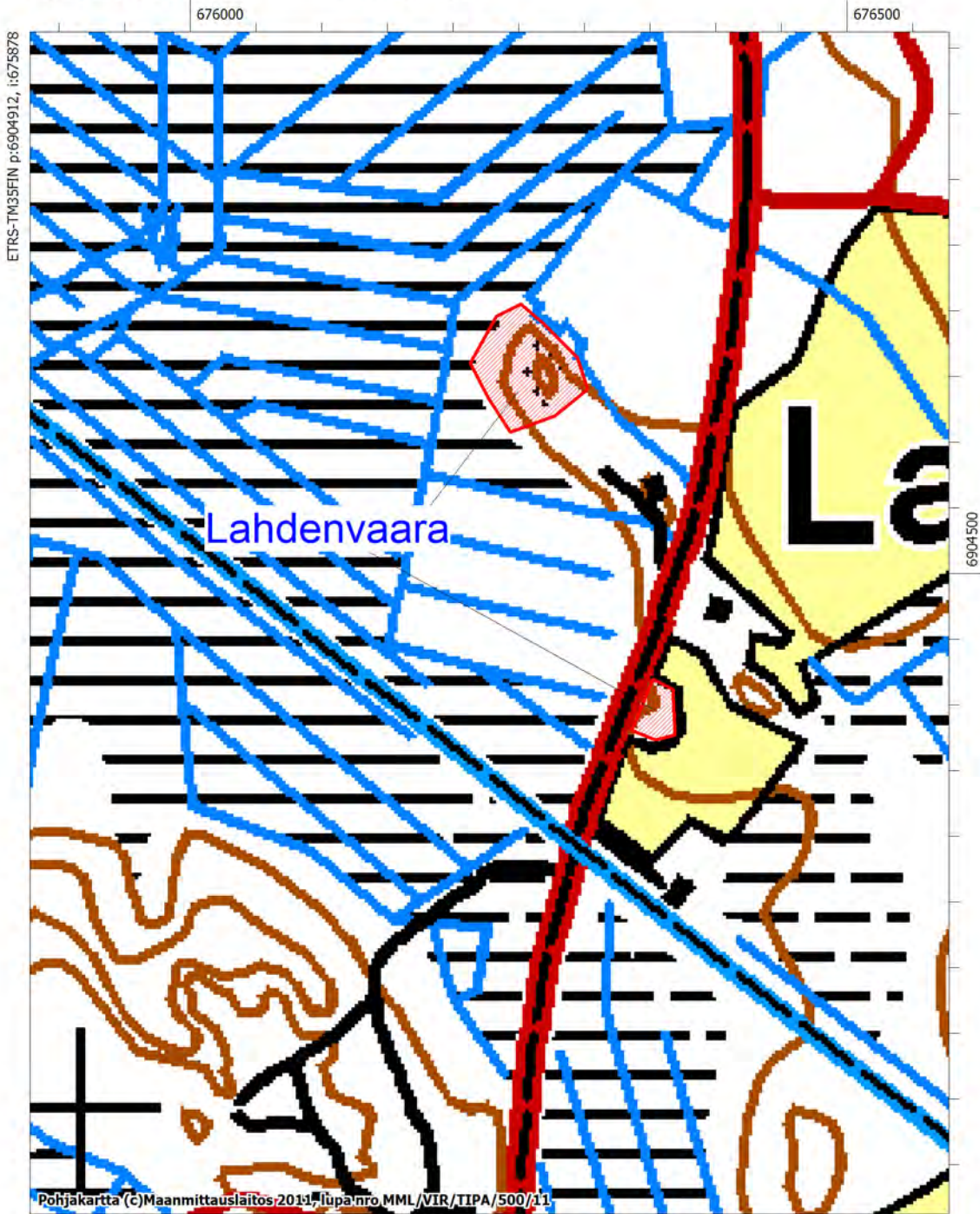
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6900846, i:679164

TOHMAJÄRVI, KARTTA 2

Lahdenvaara

1000019814

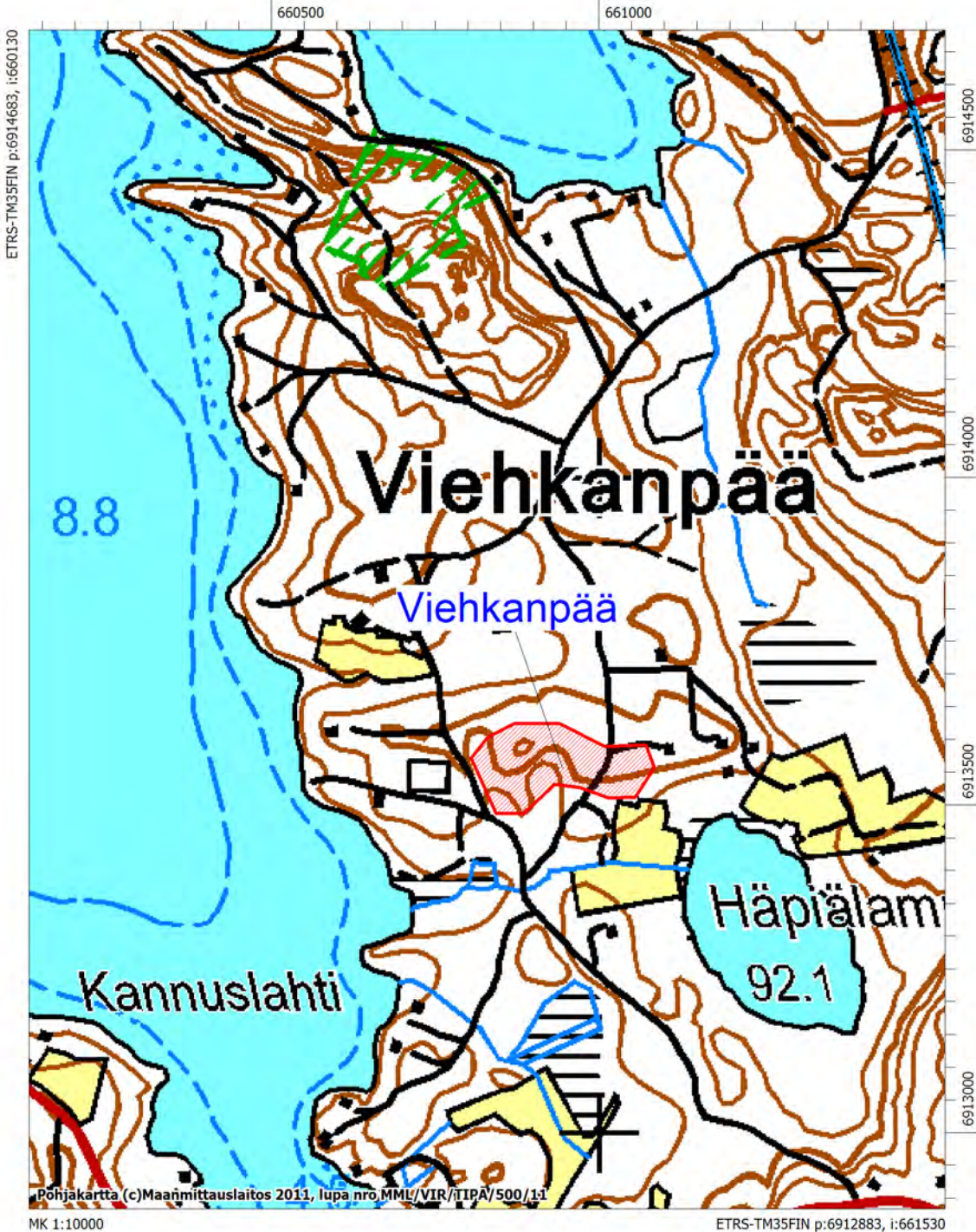
MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6904012, i:676578

TOHMAJÄRVI, KARTTA 3

Viehkanpää

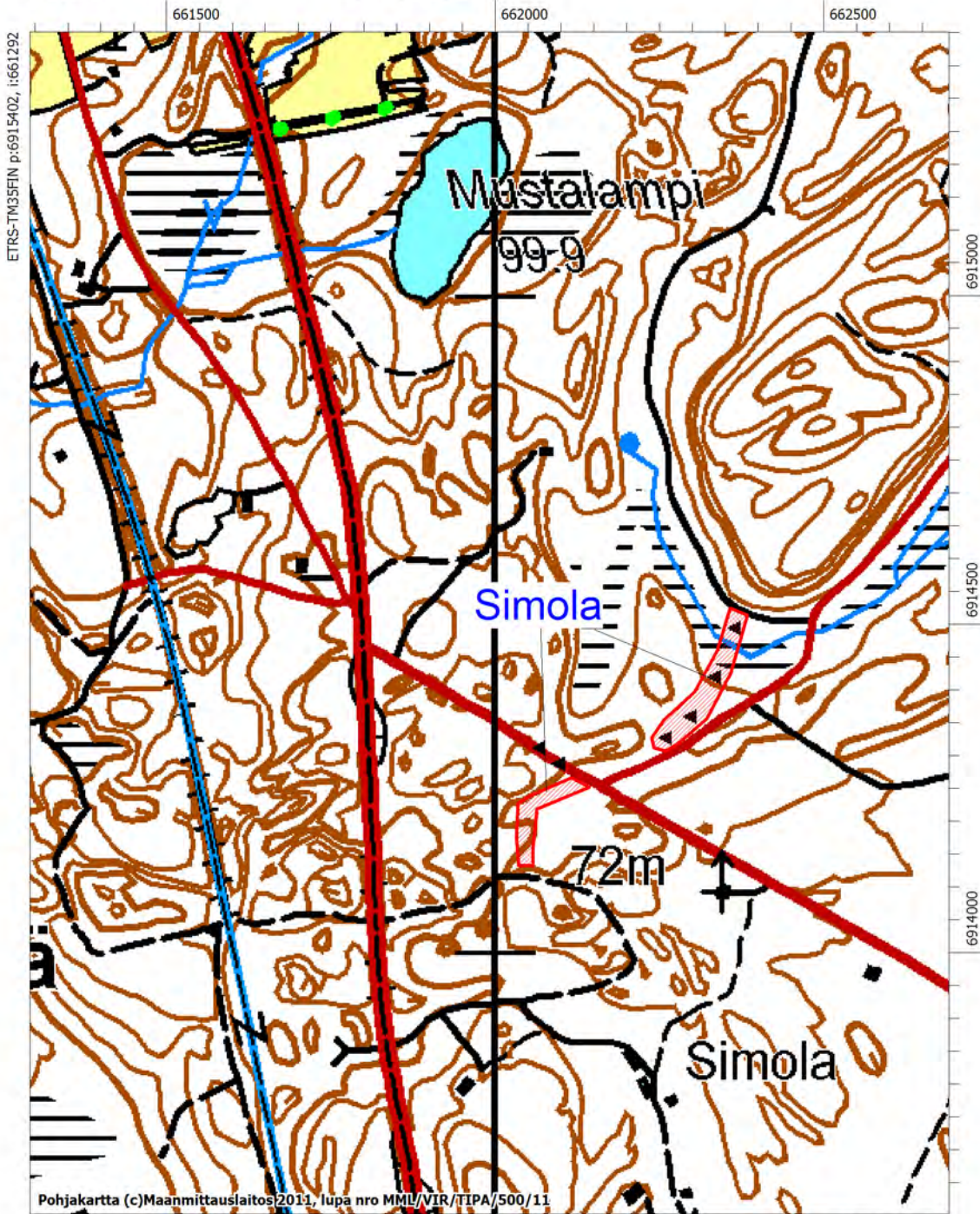
1000019815

TOHMAJÄRVI, KARTTA 4

Simola

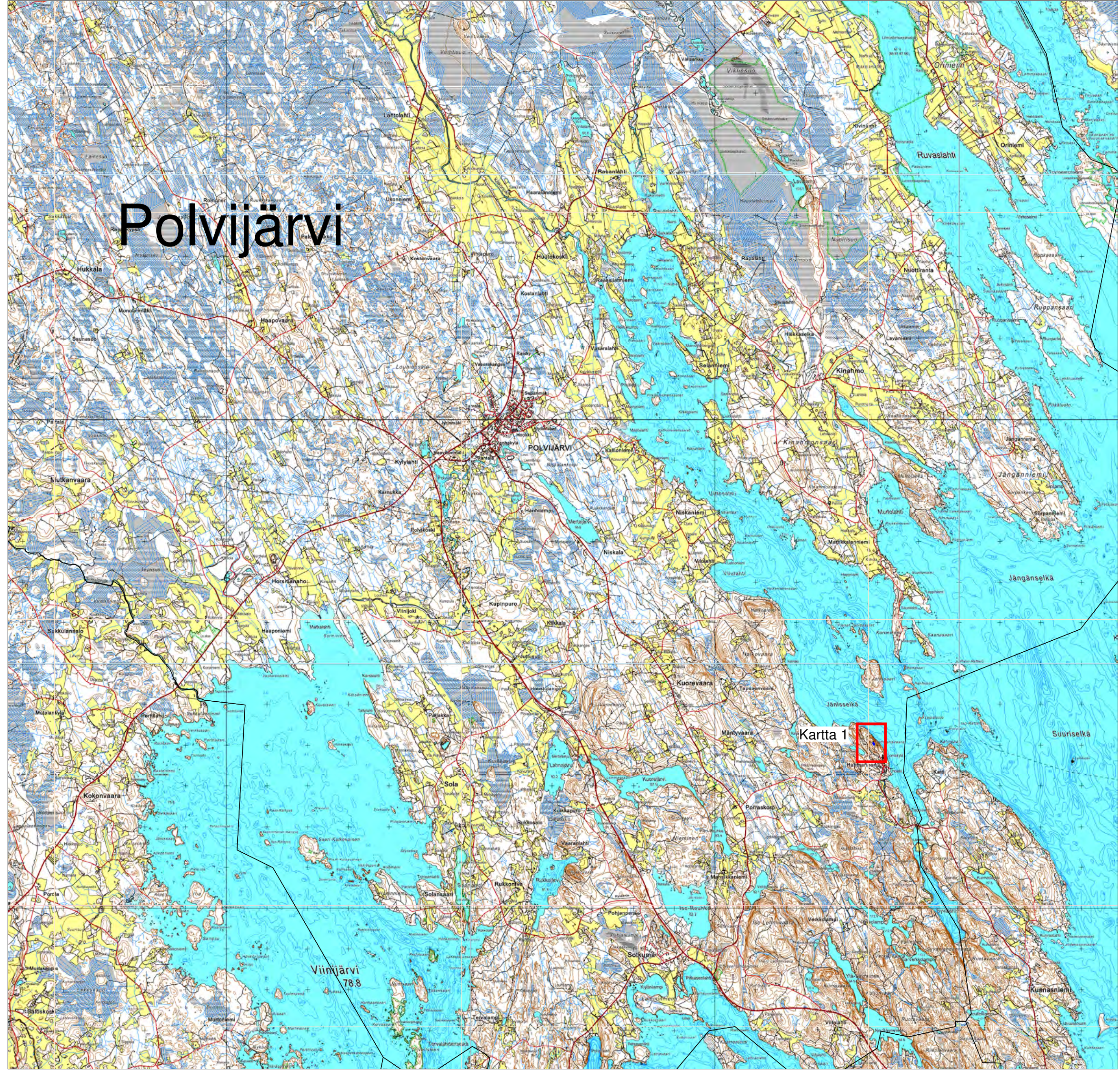
1000019816

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6913601, i:662692

Polvijärvi

Kartta 1

Viinijärvi
78.8

POLVIJÄRVI, KARTTA 1

Polvijärvi

1000017986

629500

ETRS-TM35FIN p:6964471, i:629314

6964000

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6963571, i:630014

Joensuu

Kartta 12

Kartat 10-11

Kartta 9

Kartta 8

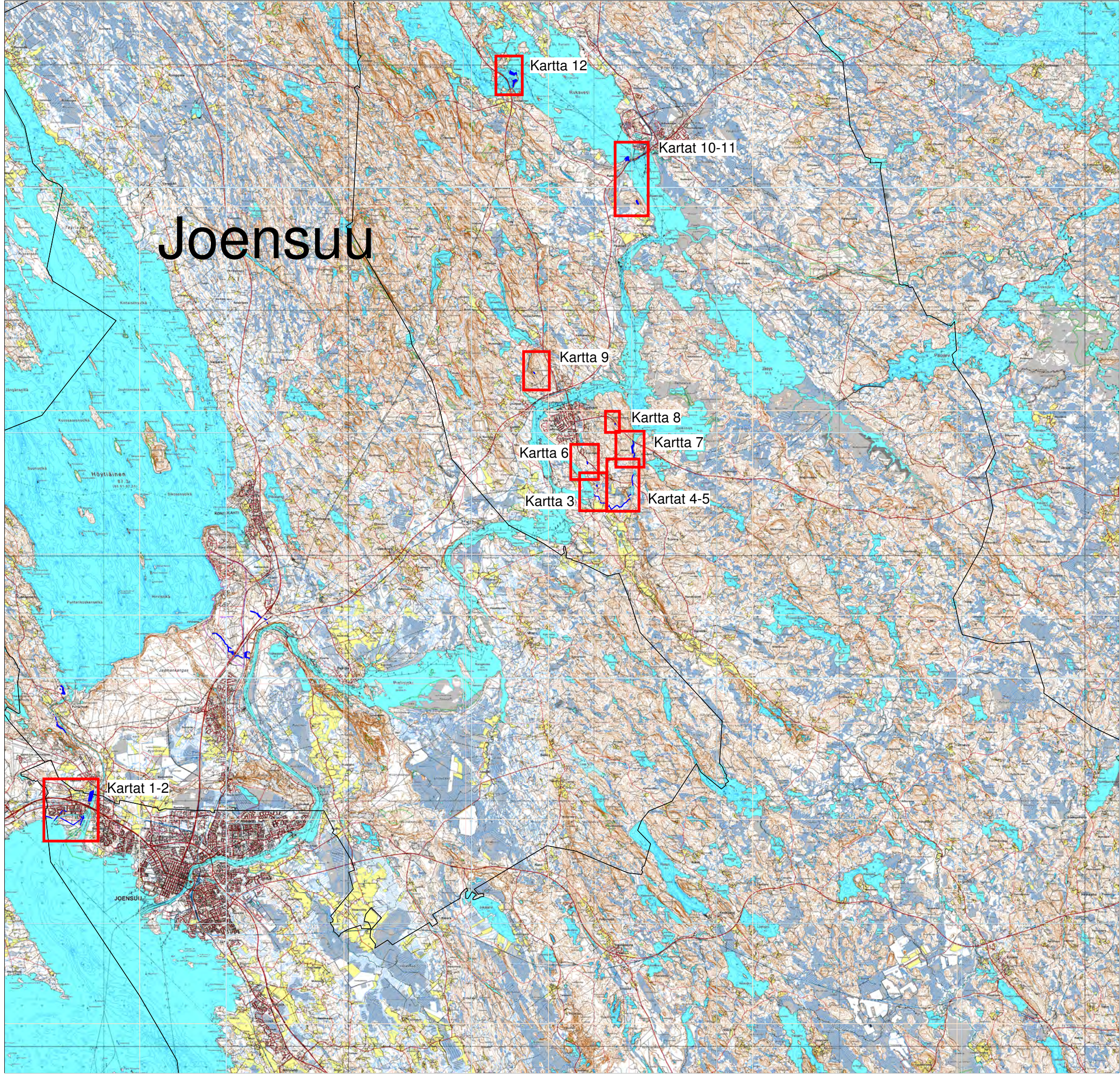
Kartta 7

Kartta 6

Kartta 3

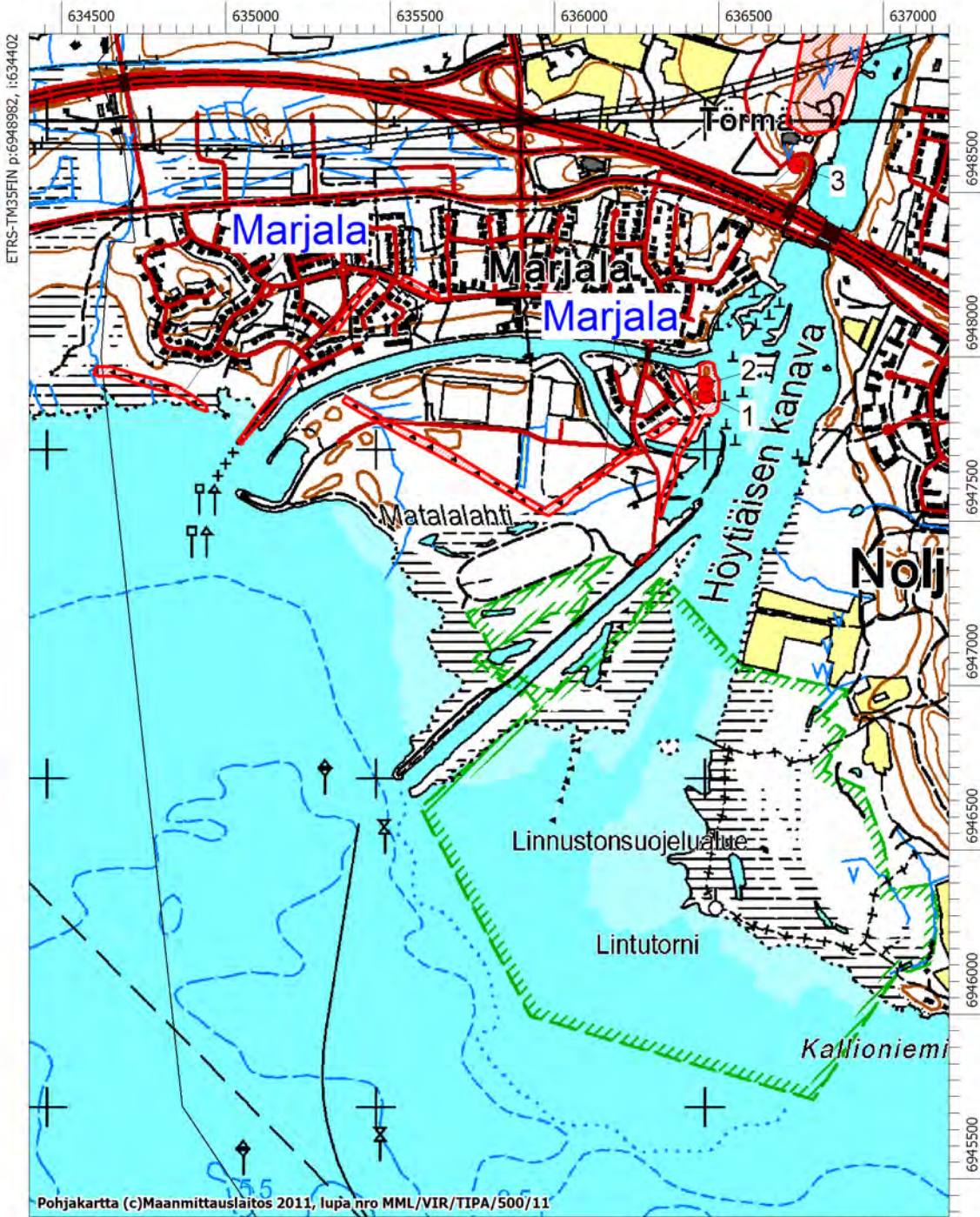
Kartat 4-5

Kartat 1-2

JOENSUU, KARTTA 1

Marjala 1000017962

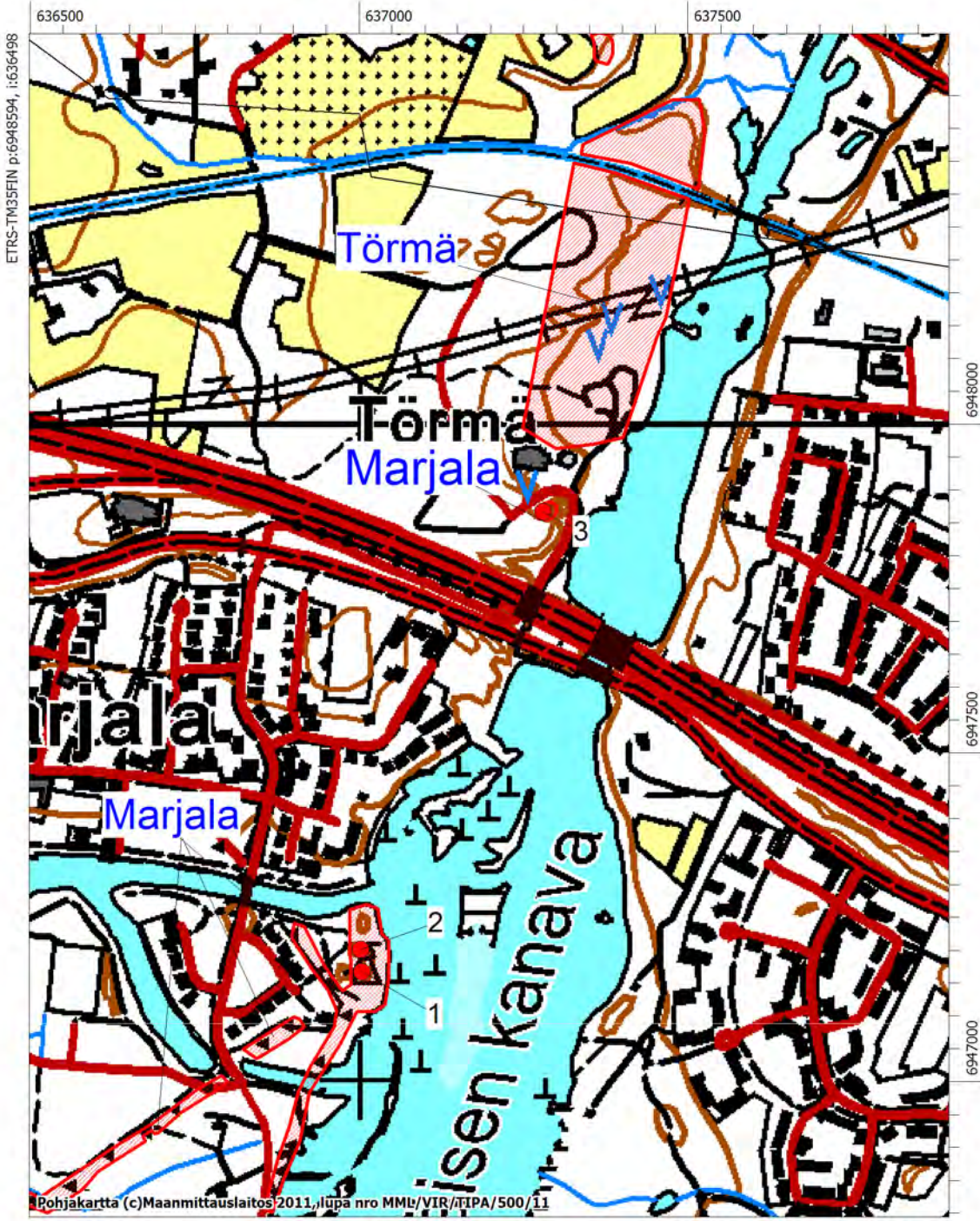

MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:6945382, i:637203

JOENSUU, KARTTA 2

Törmä 1000017707

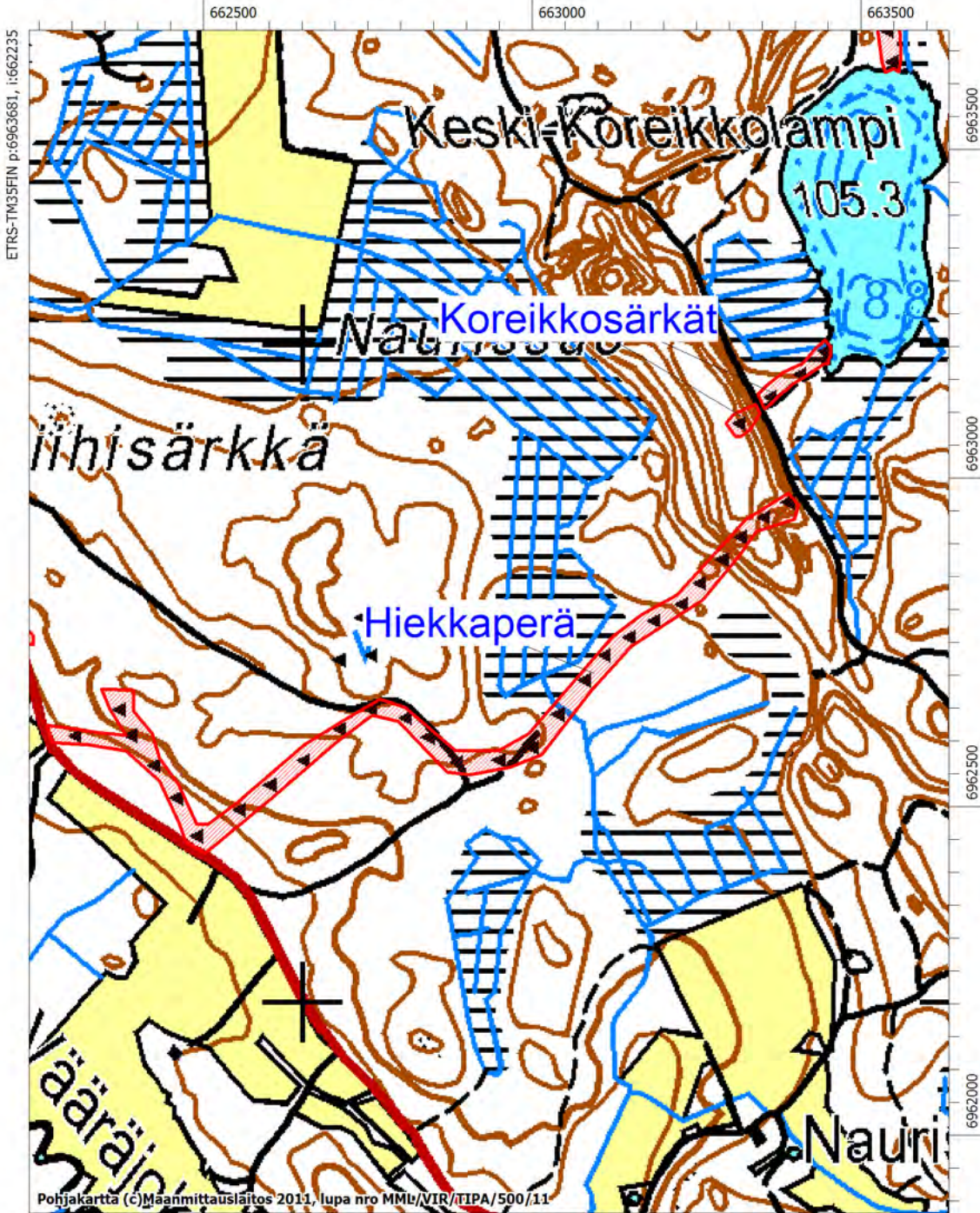
JOENSUU, KARTTA 3

Kulmala 1000017964
Riihisärkkä 1000017965

JOENSUU, KARTTA 4

Hiekkaperä 1000017975
Koreikkosärkät 1000017970

ETRS-TM35FIN p:6963681, i:662235

Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

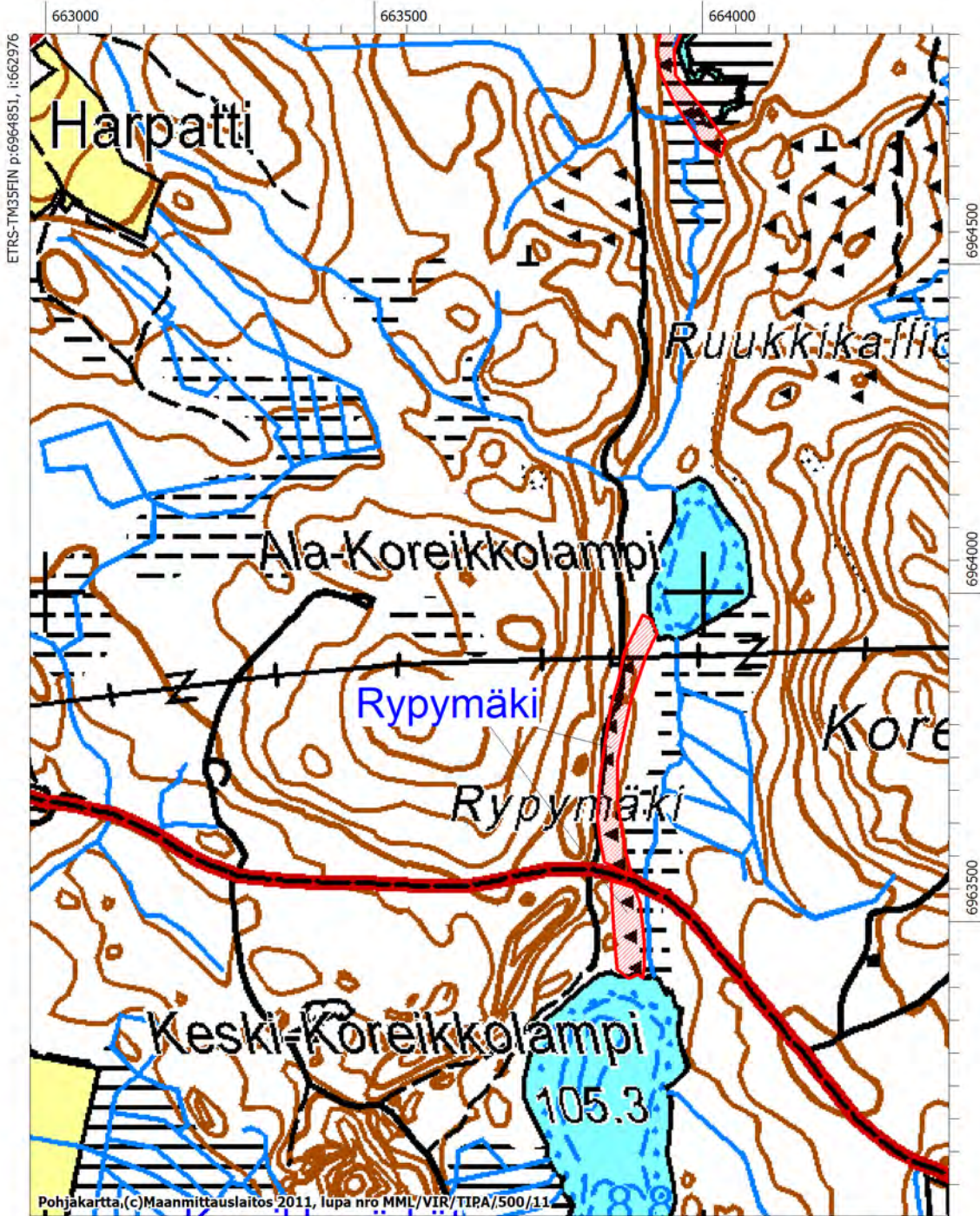
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6961881, i:663635

JOENSUU, KARTTA 5

Rypymäki

1000017969

ETRS-TM35FIN p:6964851, i:662976

Pohjakartta,(c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIRA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6963051, i:664376

JOENSUU, KARTTA 6

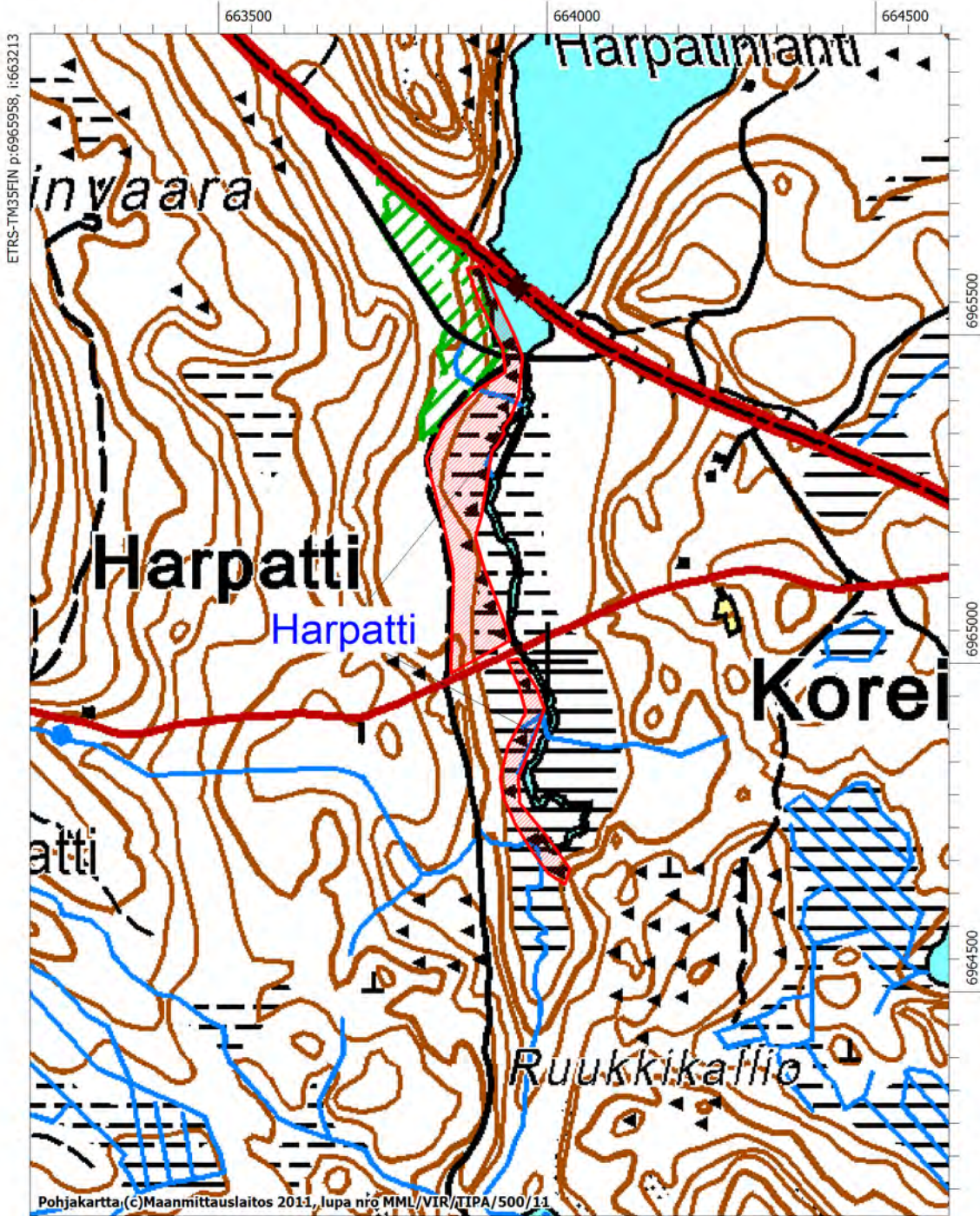
Välitila 1000017974

JOENSUU, KARTTA 7

Harpatti

1000017971

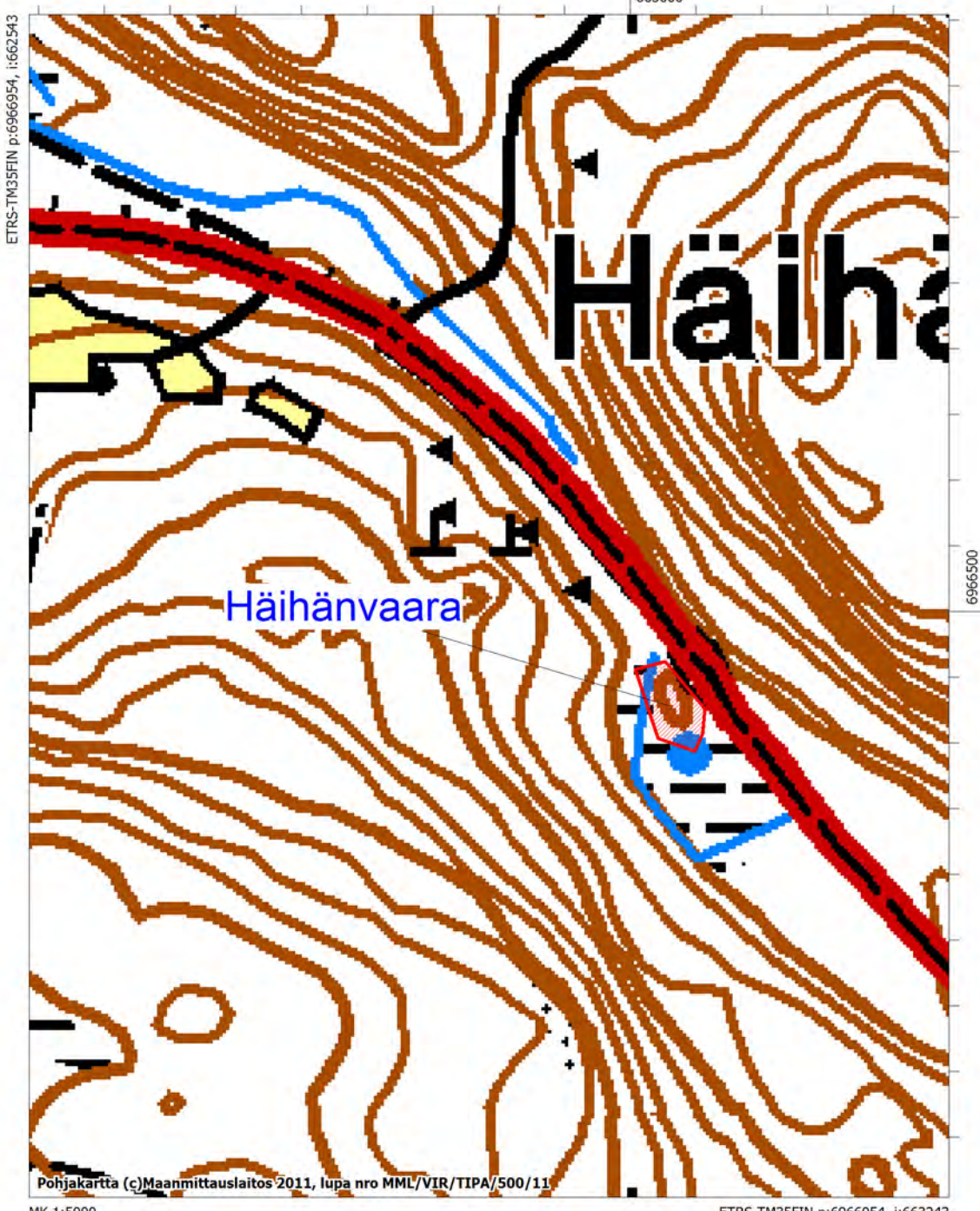
ETRS-TM35FIN p:6965958, i:663213

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6964158, i:664613

JOENSUU, KARTTA 8

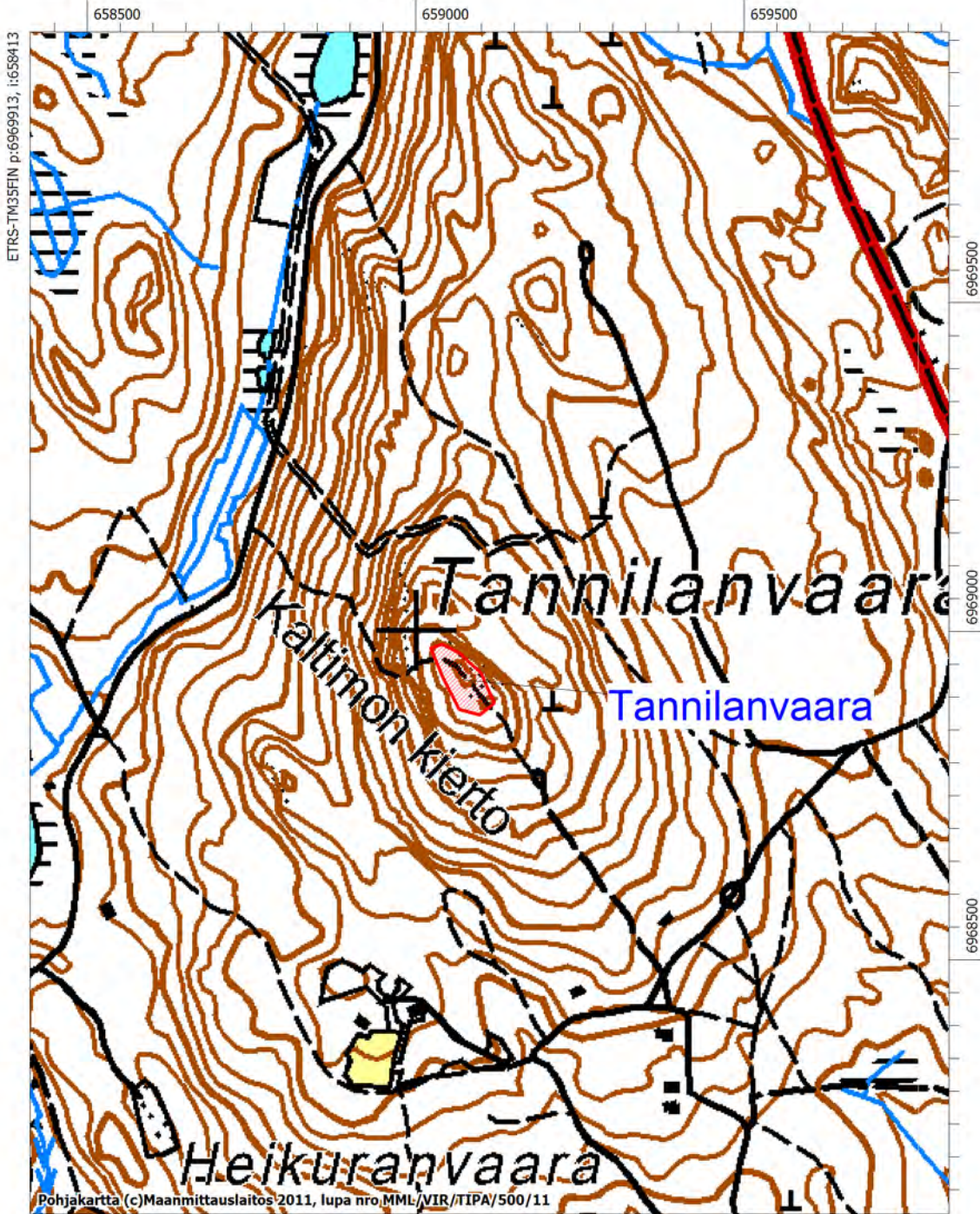
Häihänvaara 1000017977

JOENSUU, KARTTA 9

Tannilanvaara

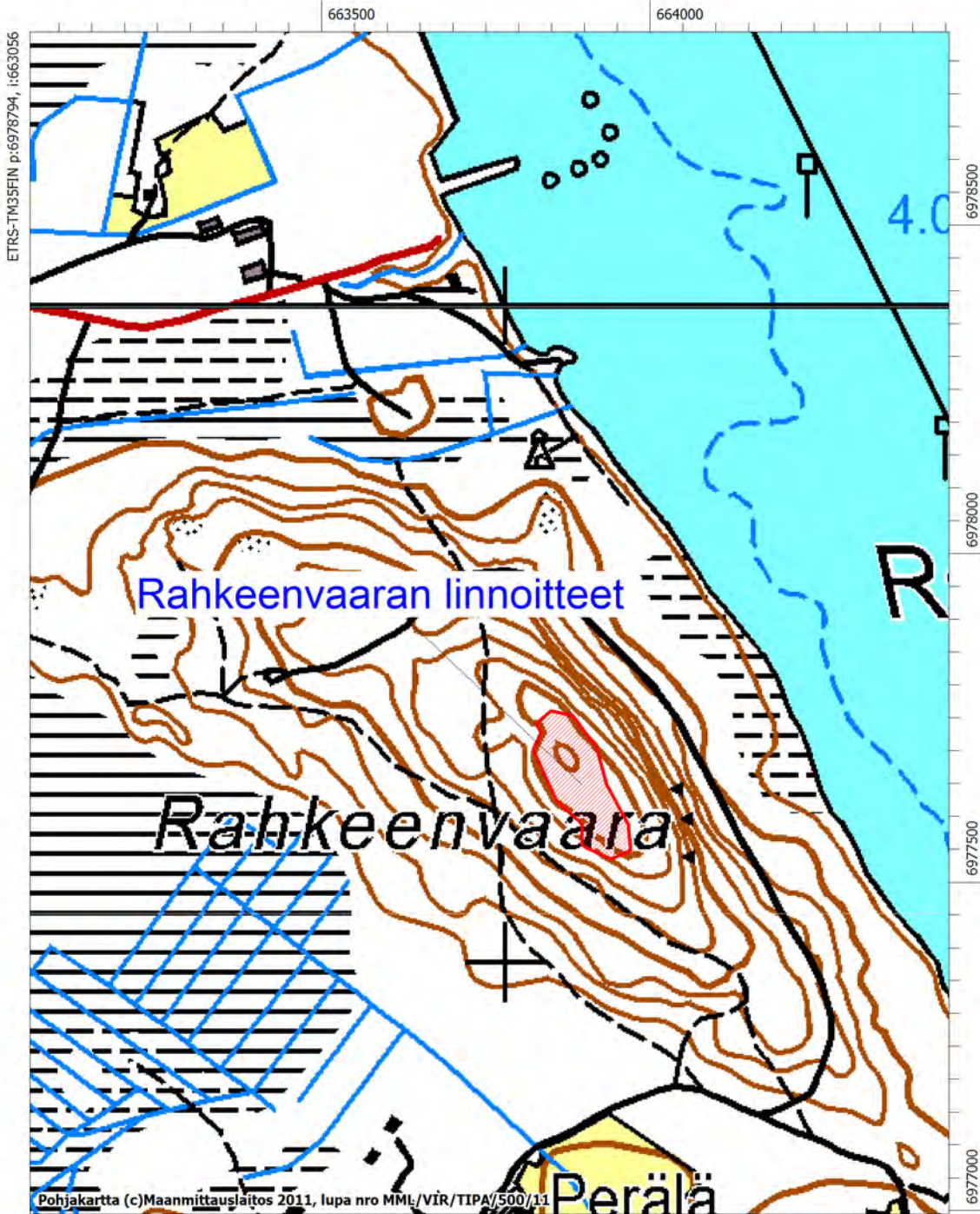
1000017973

JOENSUU, KARTTA 10

Rahkeenvaaran linnoitteet

1000019828

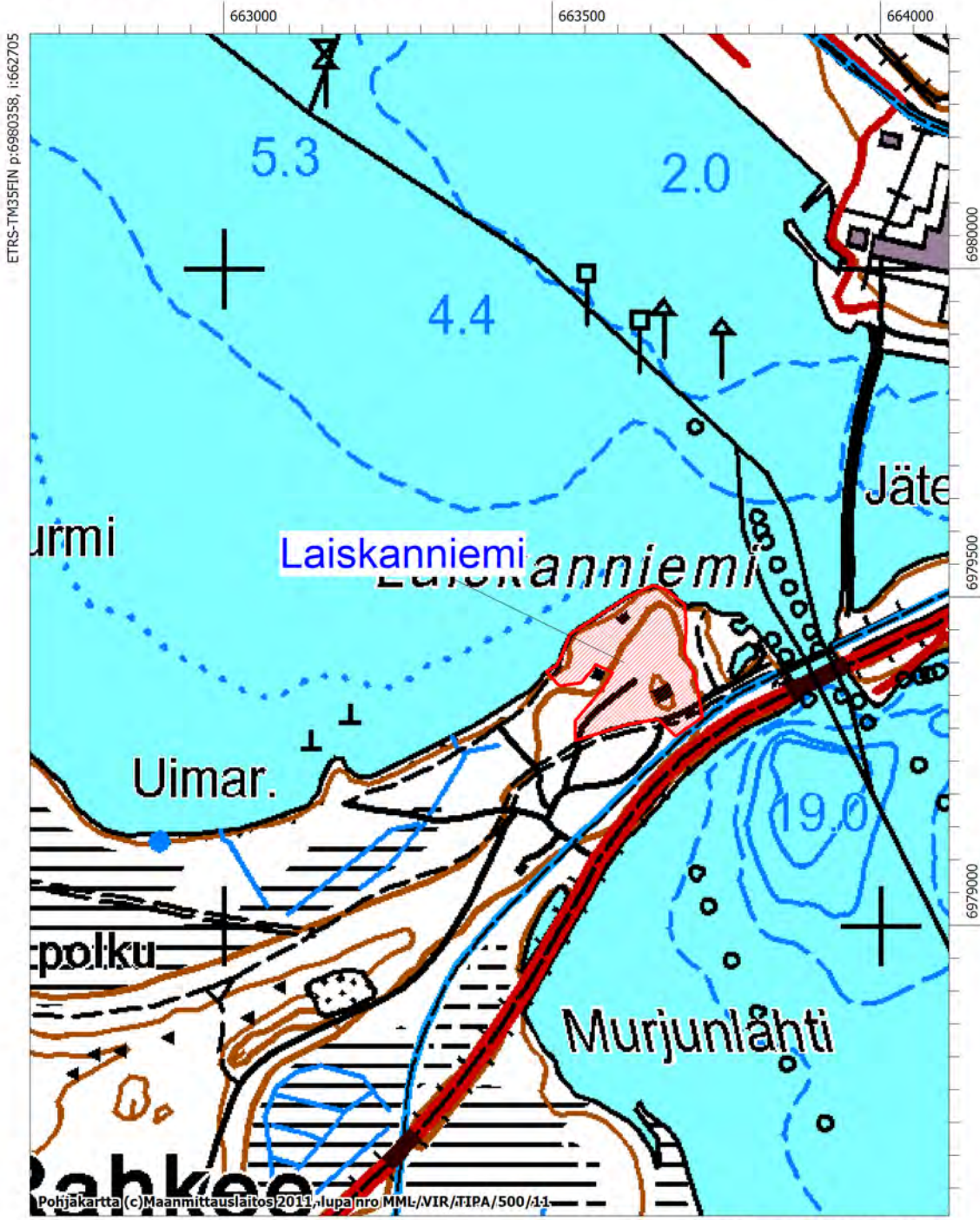

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6976994, i:664456

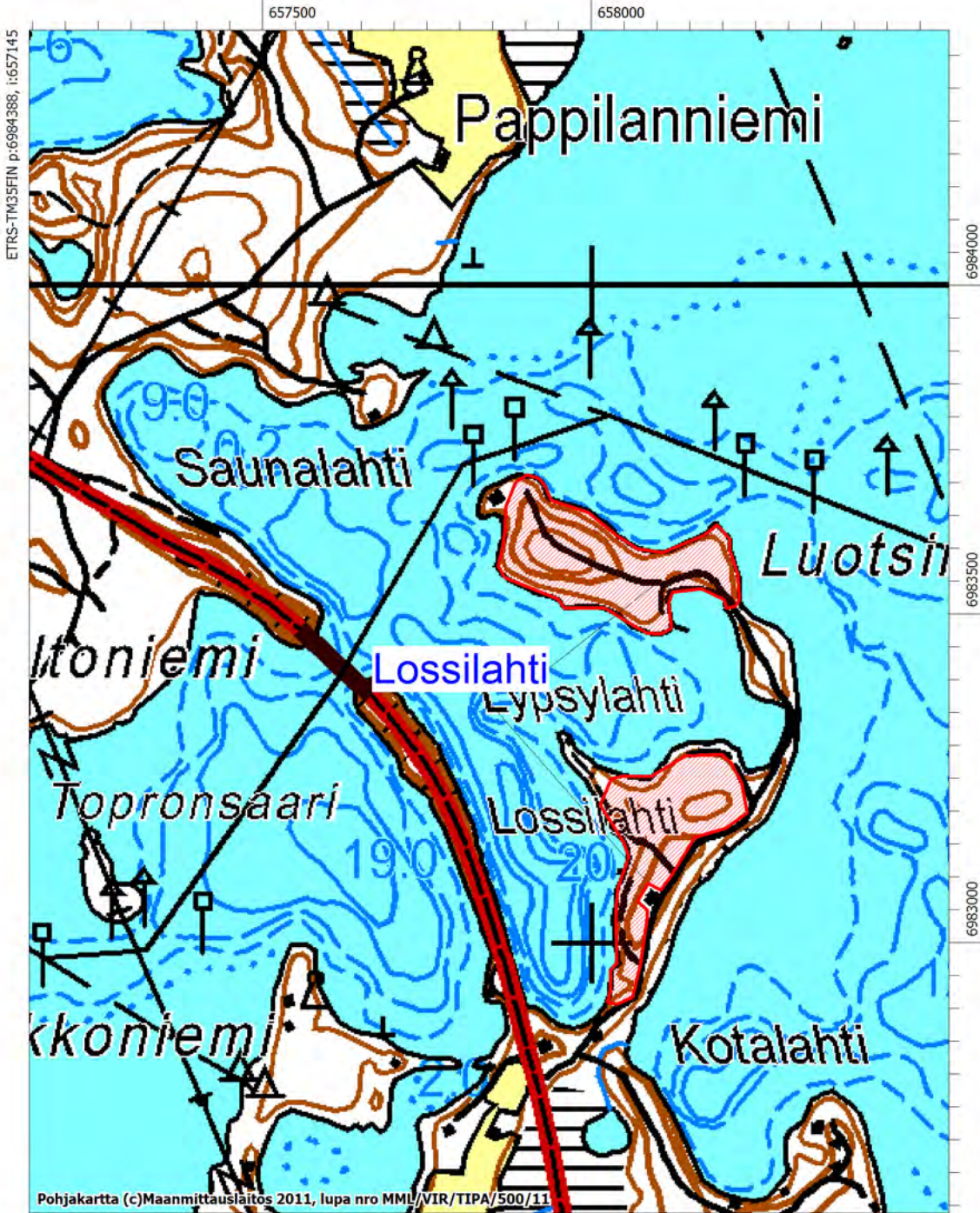
JOENSUU, KARTTA 11

Laiskanniemi 1000019829

JOENSUU, KARTTA 12

Lossilahti 1000019830

ETRS-TM35FIN p:6984388, i:657145

6984000

6983500

6983000

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6982588, i:658545

Kontiolahti

Kartta 3

Kartta 2

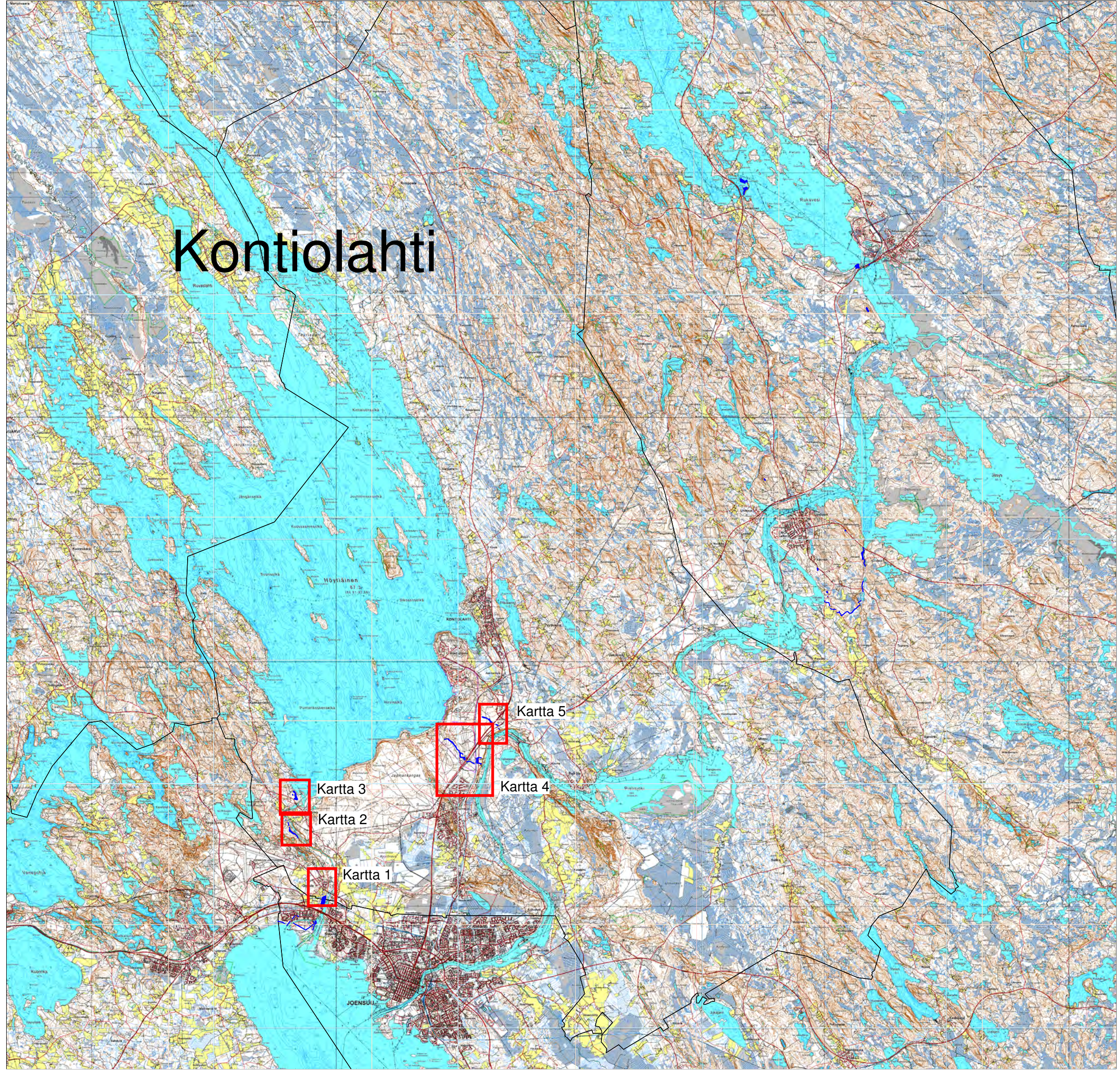
Kartta 1

Kartta 4

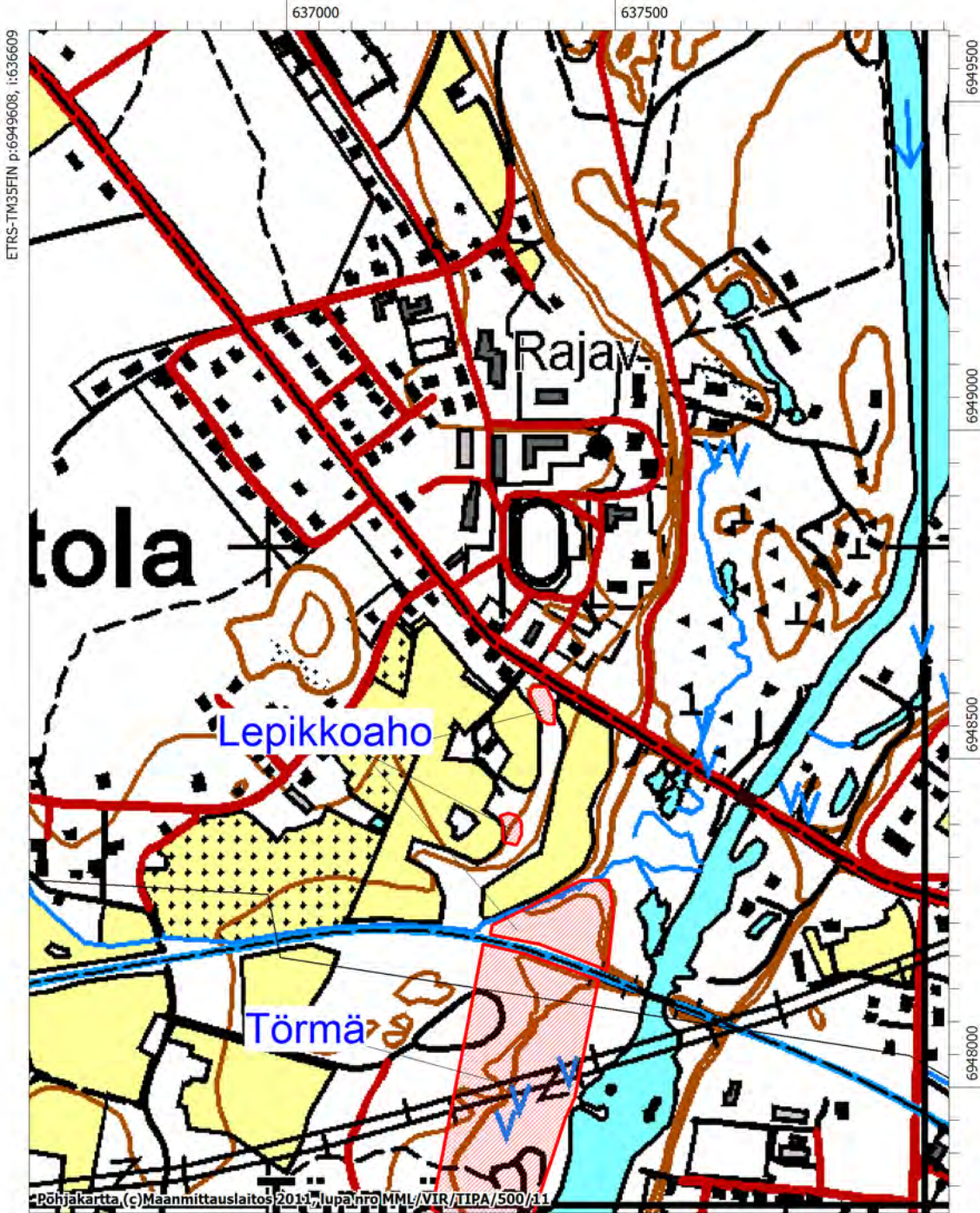
Kartta 5

KONTIOLAHTI, KARTTA 1

Lepikkoaho

1000017976

Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2015, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

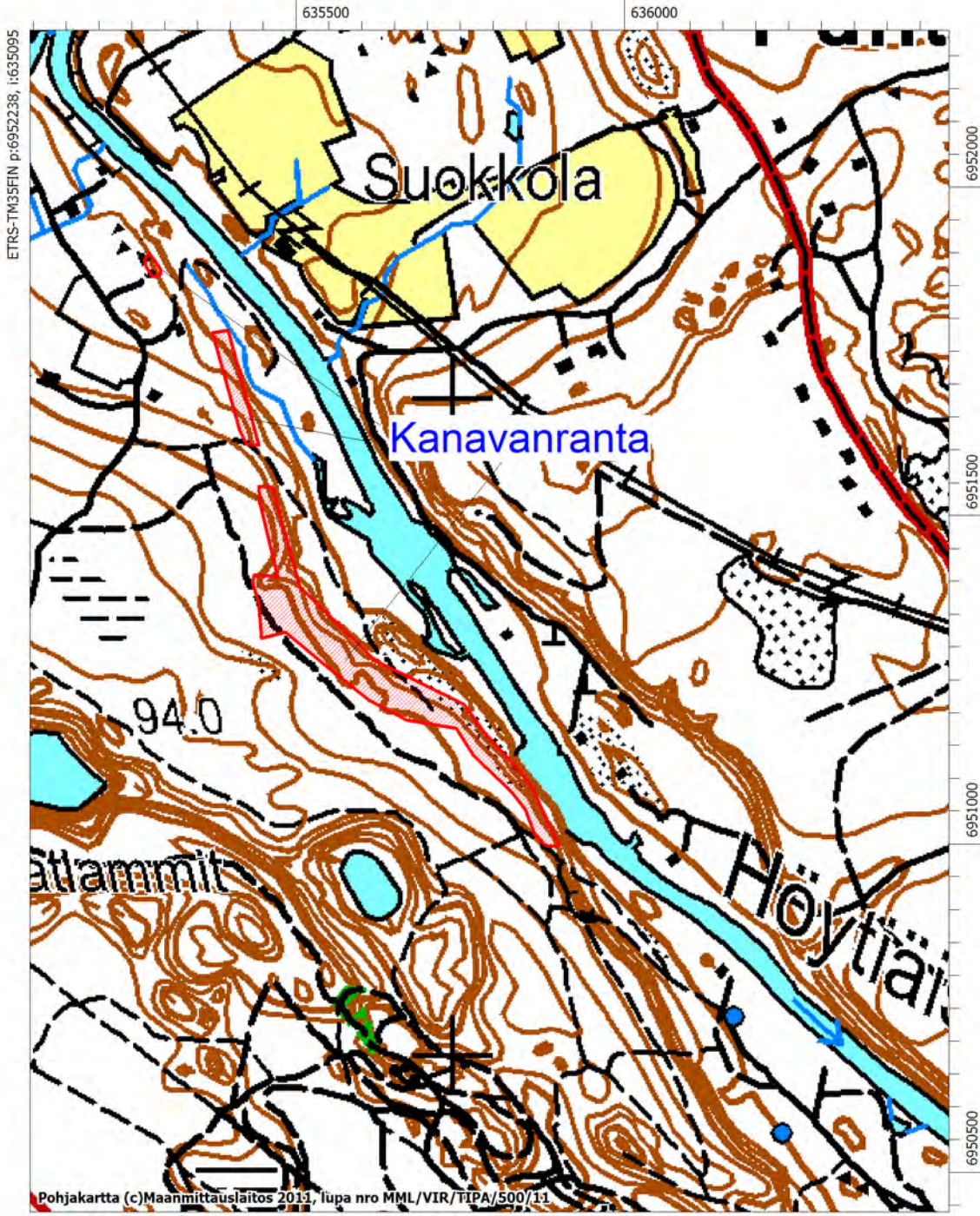
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6947808, i:638009

KONTIOLAHTI, KARTTA 2

Kanavanranta

1000017984

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6950438, i:636495

KONTIOLAHTI, KARTTA 3

Hietalahti

1000017985

Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

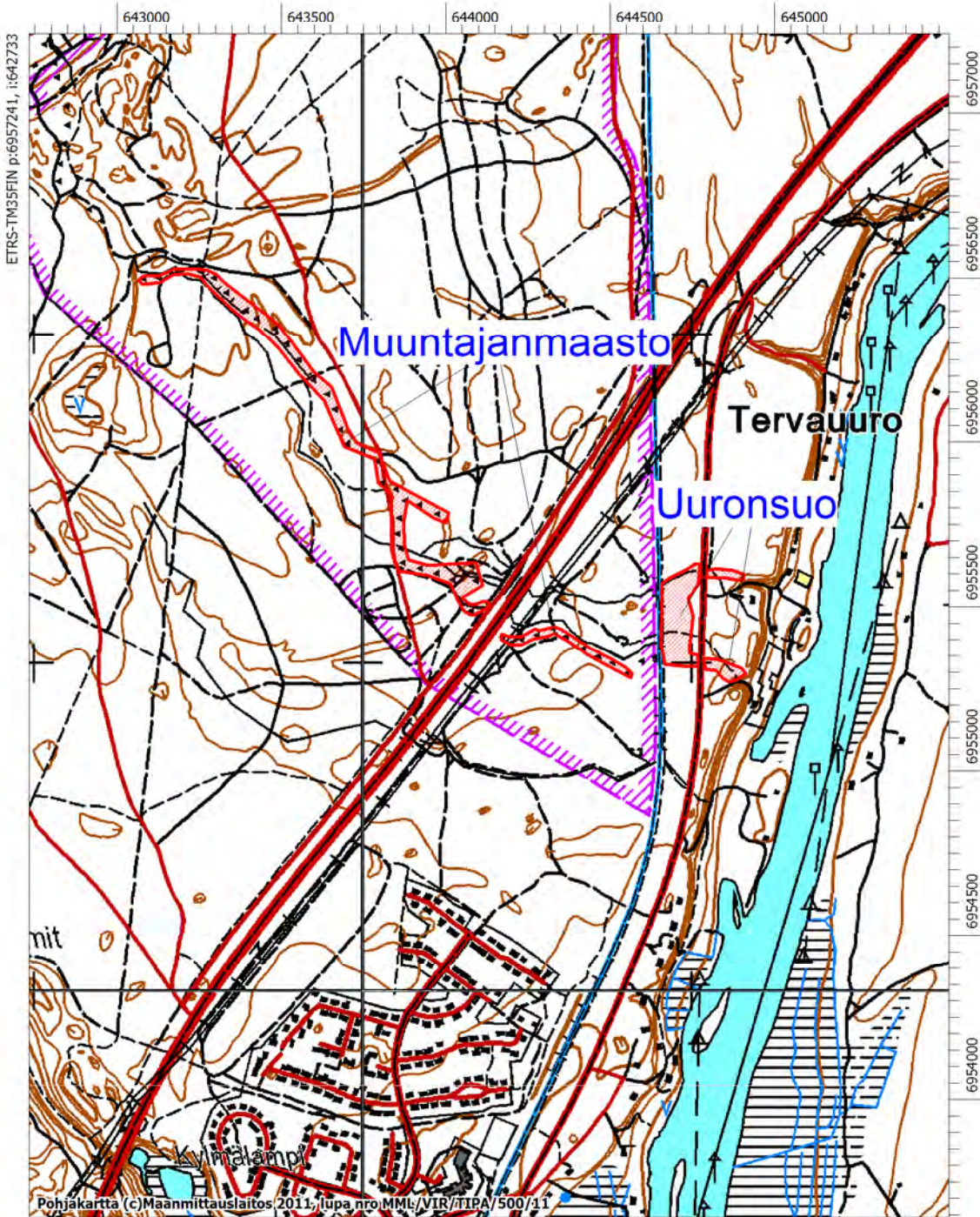
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6952152, i:636806

KONTIOLAHTI, KARTTA 4

Muuntajanmaasto
Uuronsuo

1000017980
1000017978

ETRS-TM35FIN p:6957241, i:642733

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/ITPA/500/11

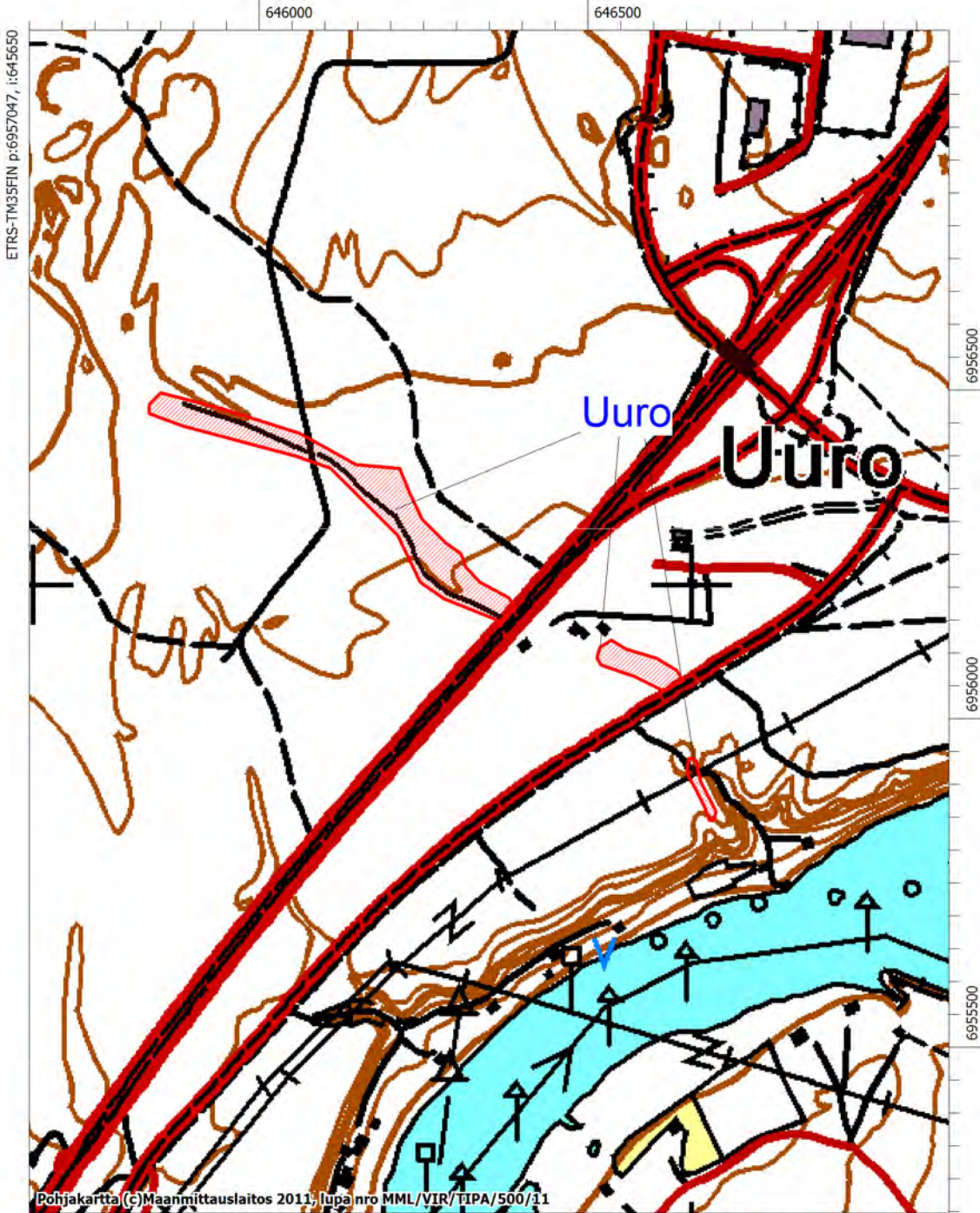
MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:6953640, i:645533

KONTIOLAHTI, KARTTA 5

Uuro

1000017981

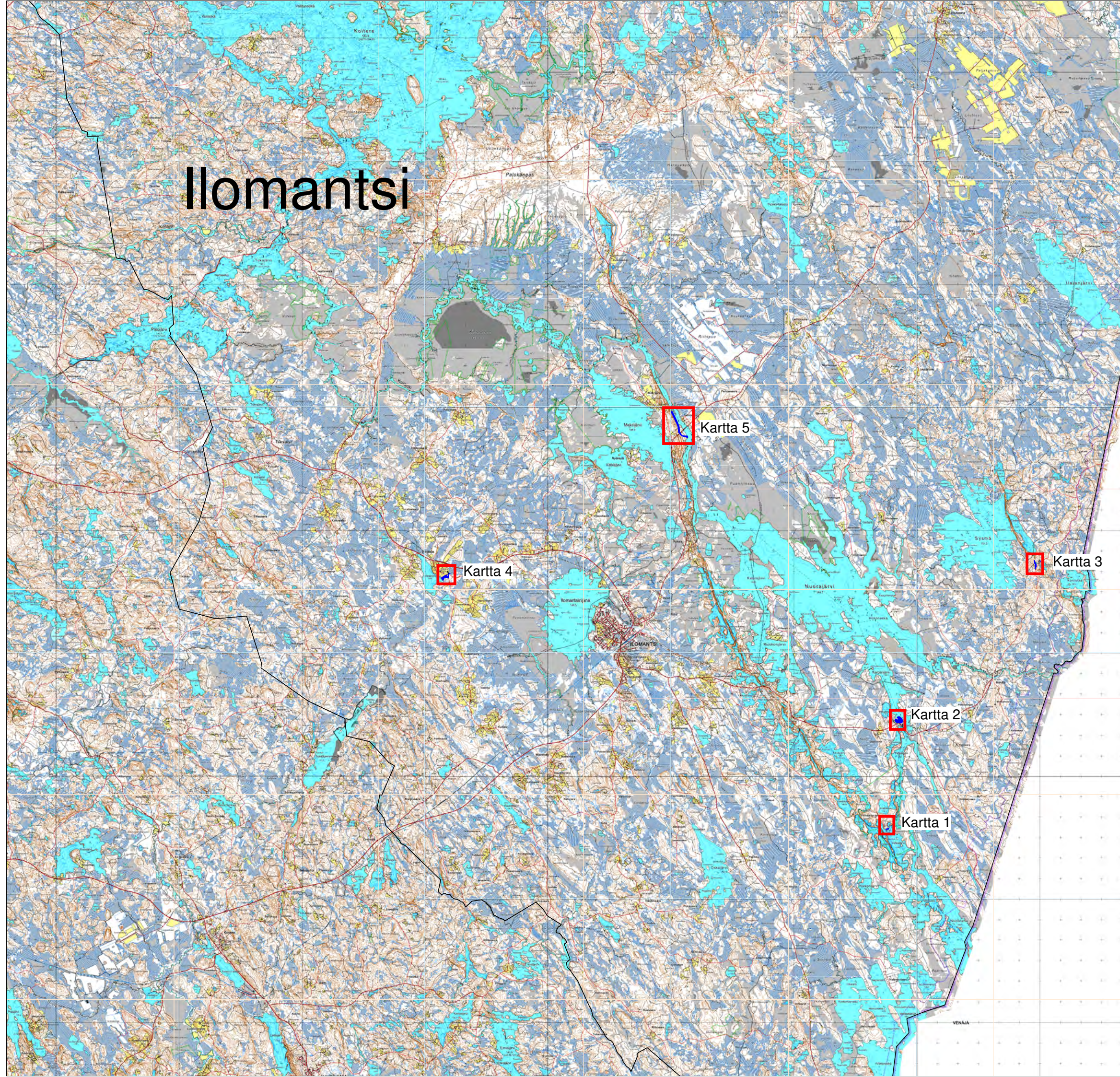
ETRS-TM35FIN p:6957047, i:645650

6956500
6956000
6955500

Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6955247, i:647050

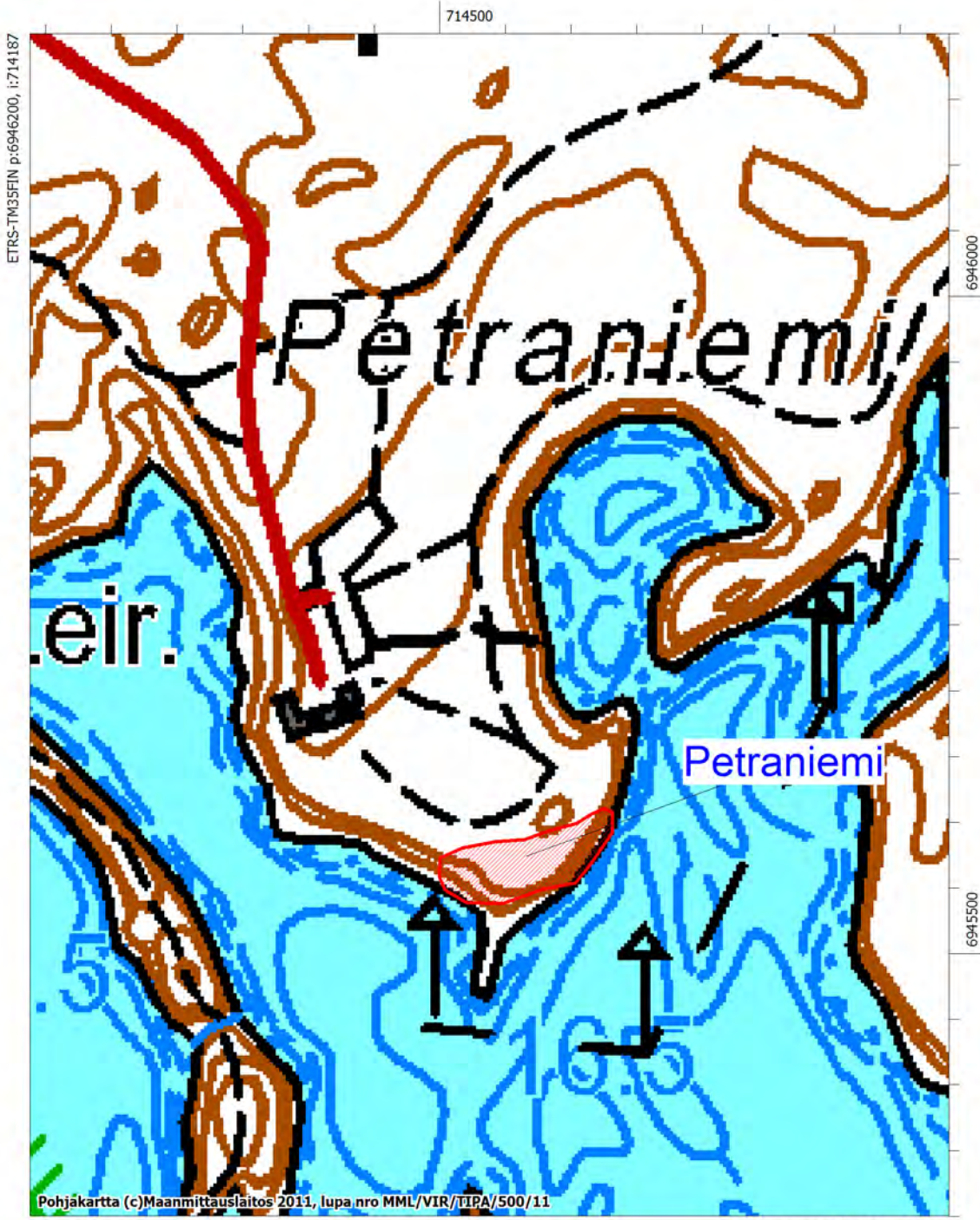
Ilomantsi

ILOMANTSI , KARTTA 1

Petranieniemi

1000017992

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

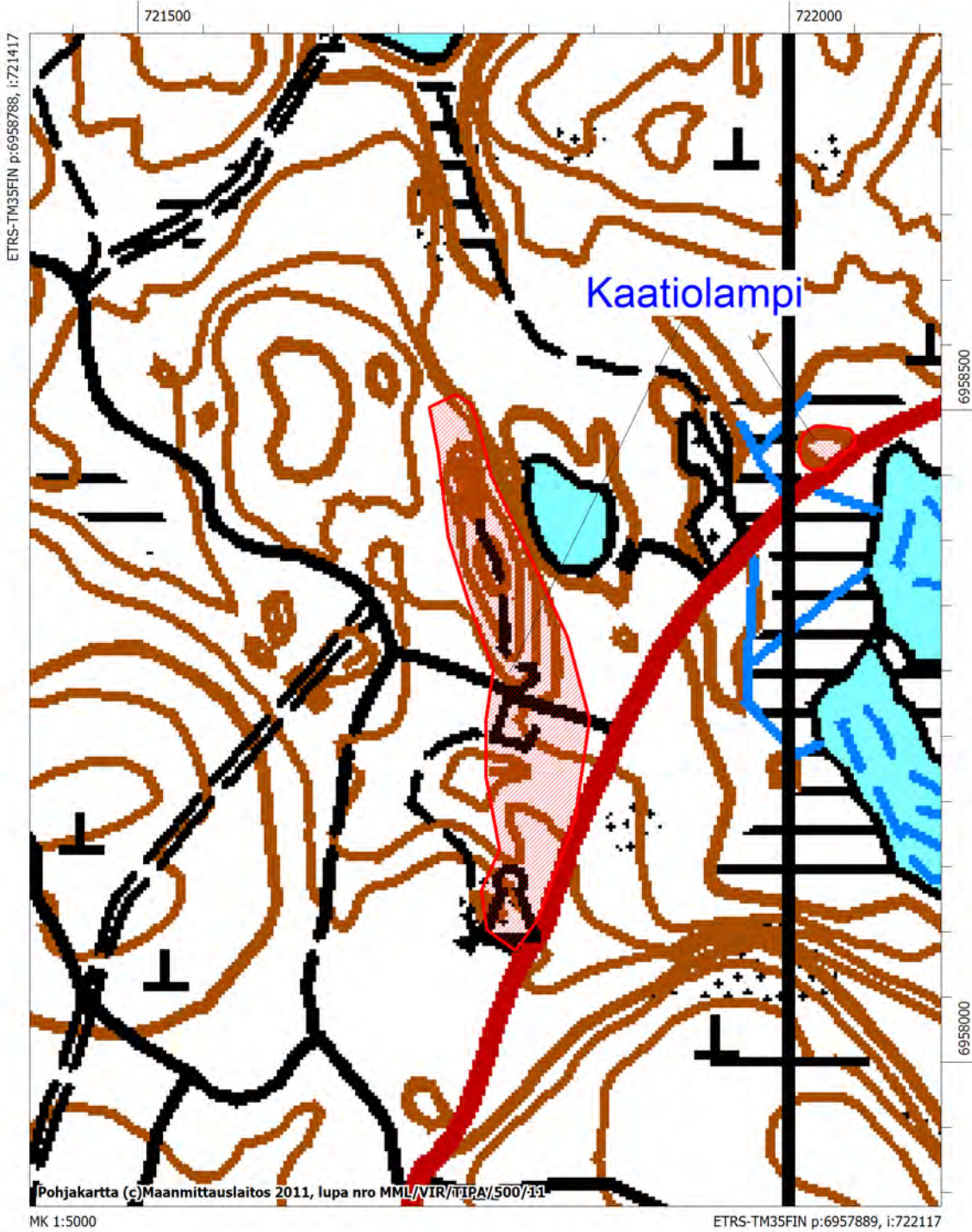
MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6945300, i:714887

ILOMANTSI, KARTTA 3

Kaatiolampi

1000017994

ILOMANTSI , KARTTA 4

Sonkaja

1000017995

ILOMANTSI , KARTTA 5

Peikalonieniemi

1000018013

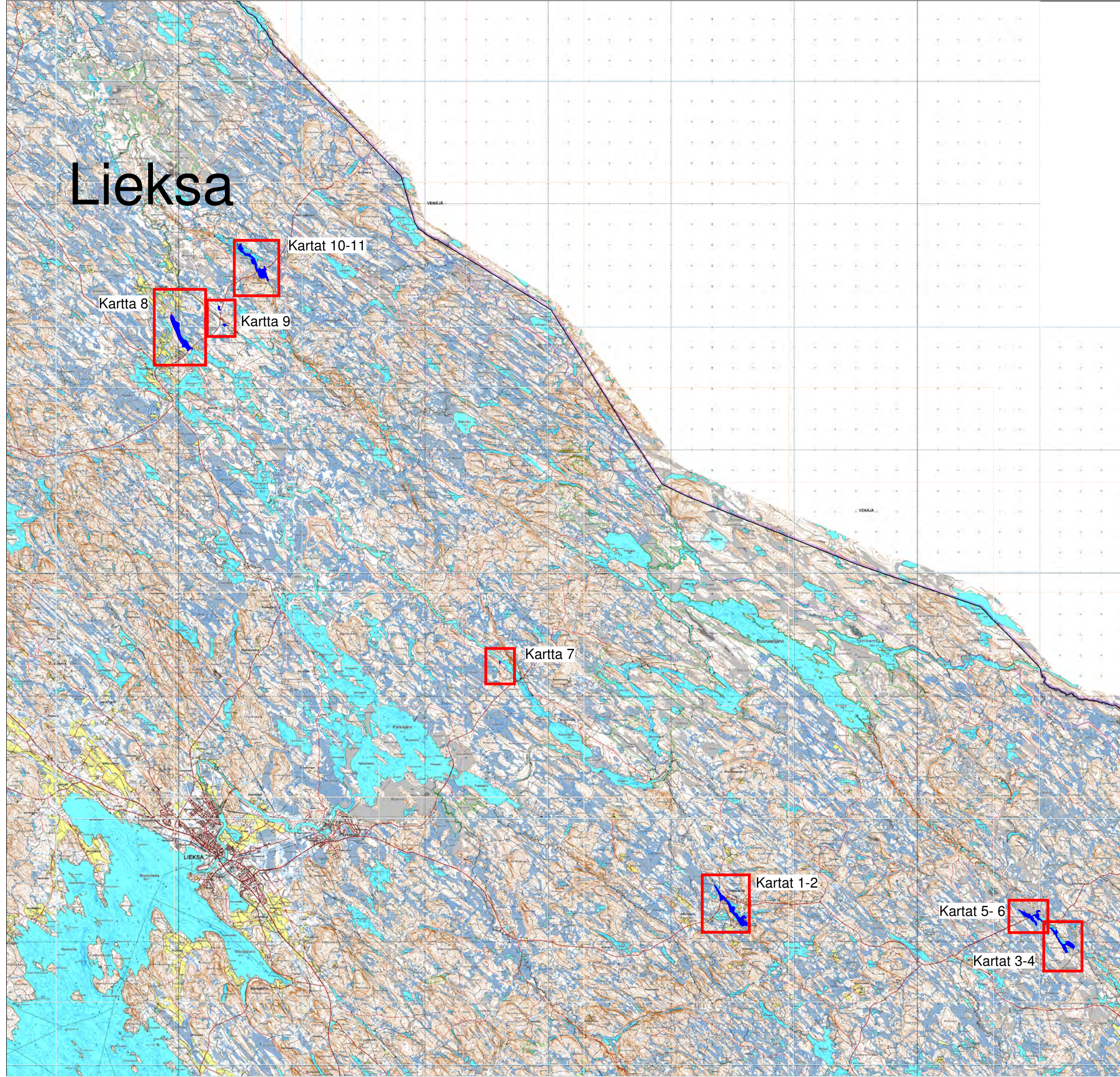
ETRS-TM35FIN p:6965989, i:703674

6965500
6965000
6964500

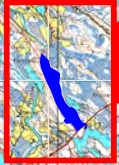
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:6964189, i:705073

Lieksa

Kartta 8

Kartta 9

Kartat 10-11

Kartta 7

Kartat 1-2

Kartat 5-6

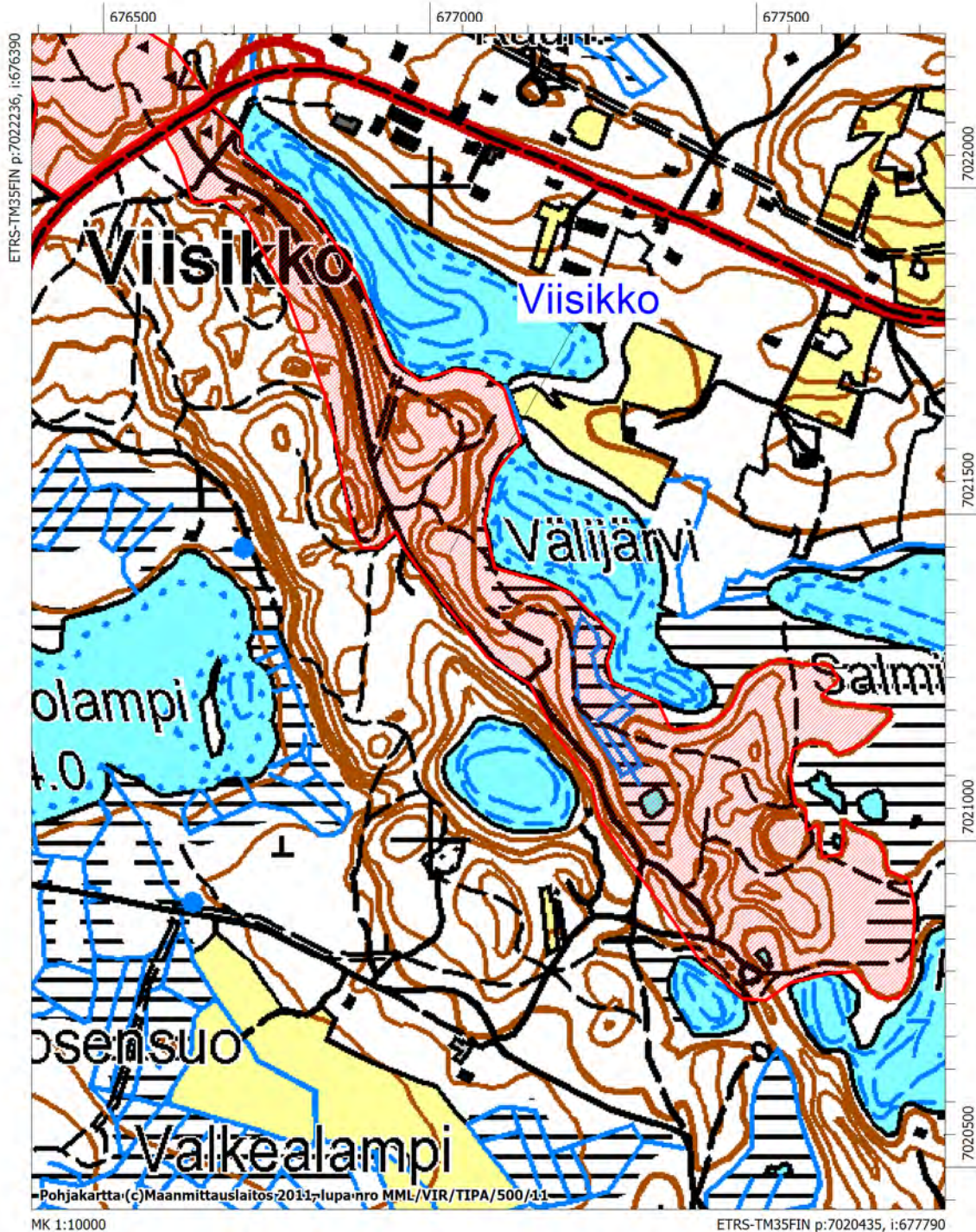

Kartat 3-4

LIEKSA, KARTTA 1

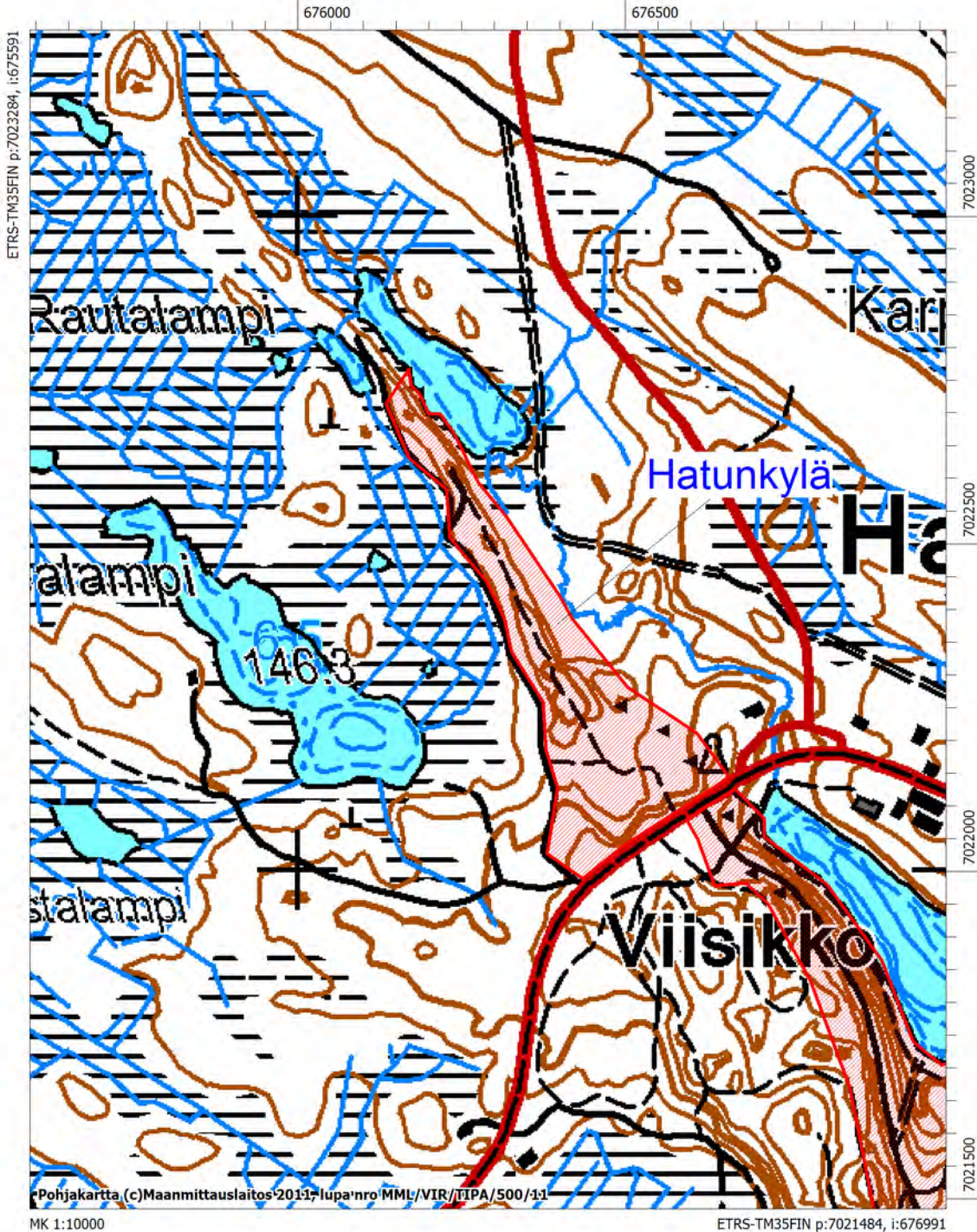
Viisikko

1000019839

LIEKSA, KARTTA 2

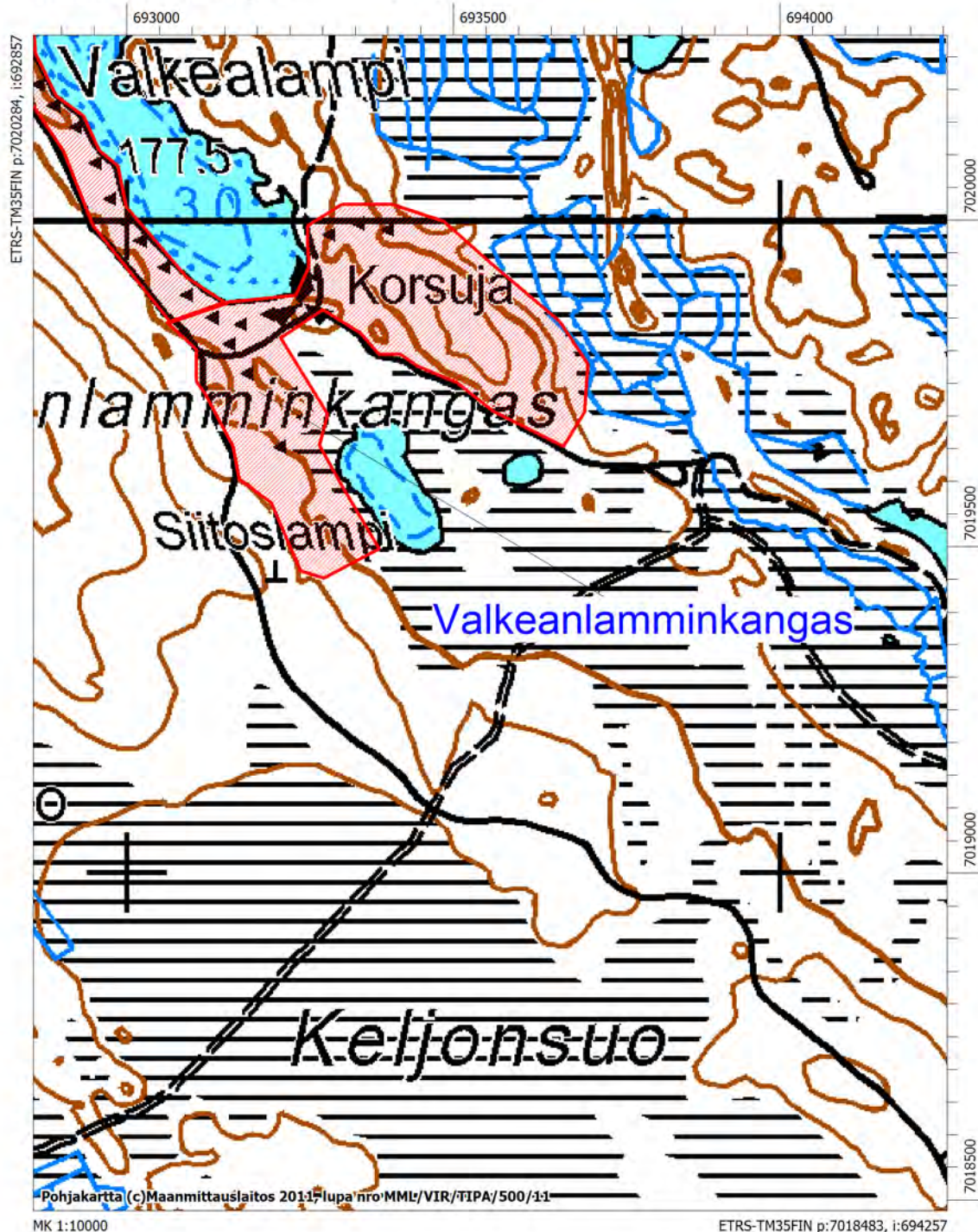
Hatunkylä 1000019840

LIEKSA, KARTTA 3

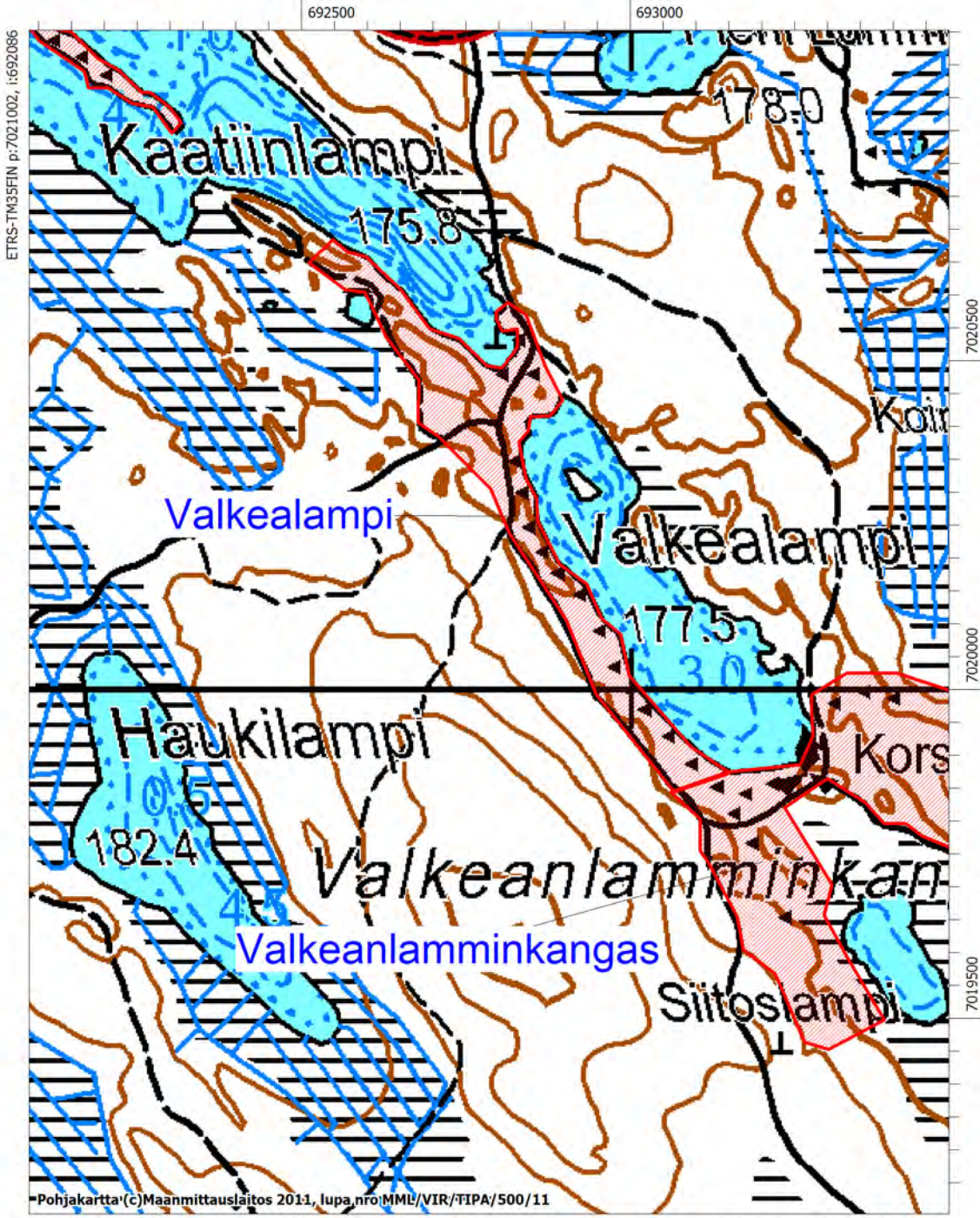
Valkealamminkangas

1000019842

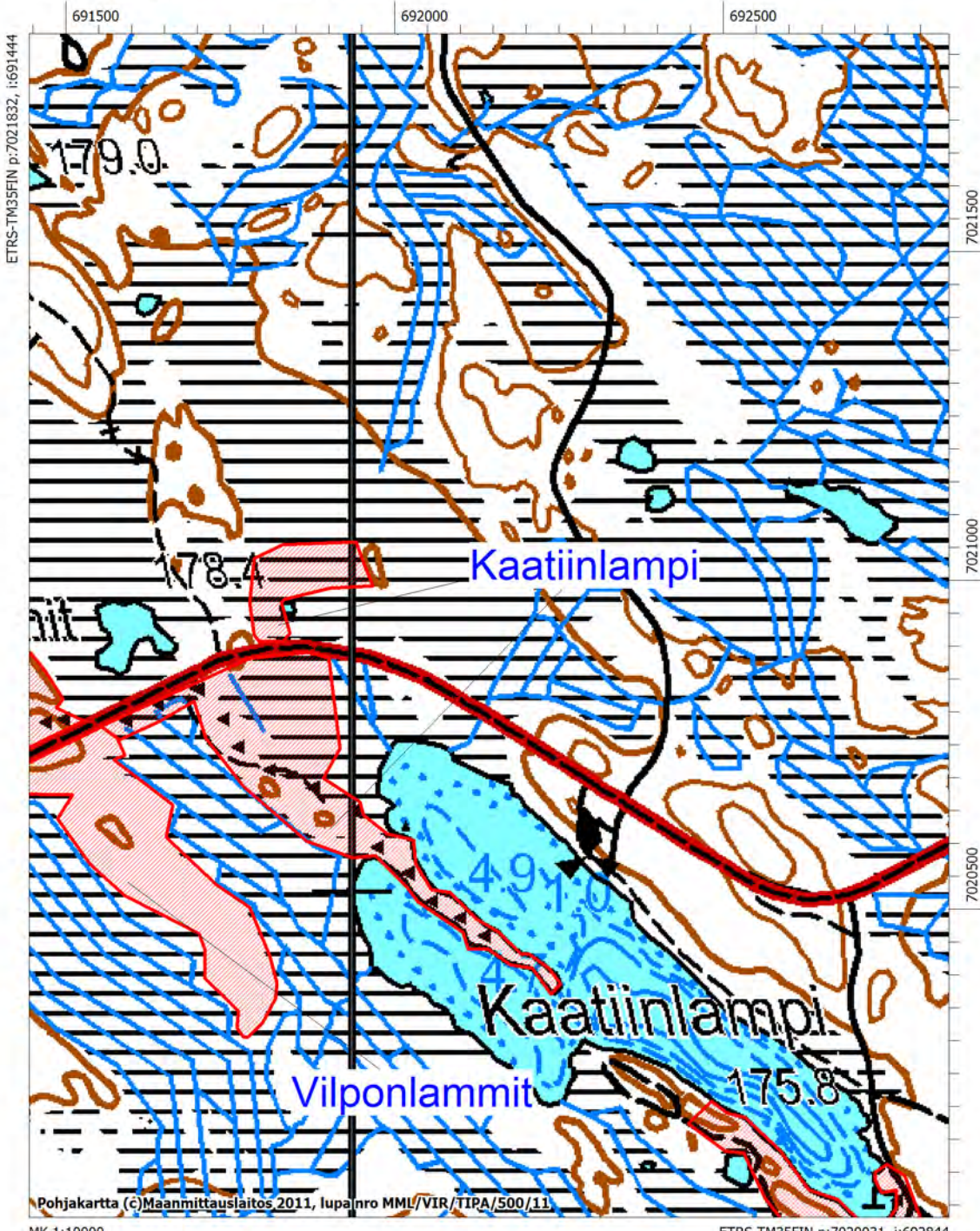
LIEKSA, KARTTA 4

Valkealampi 1000019843

LIEKSA, KARTTA 5

Kaatiinlampi 1000019844

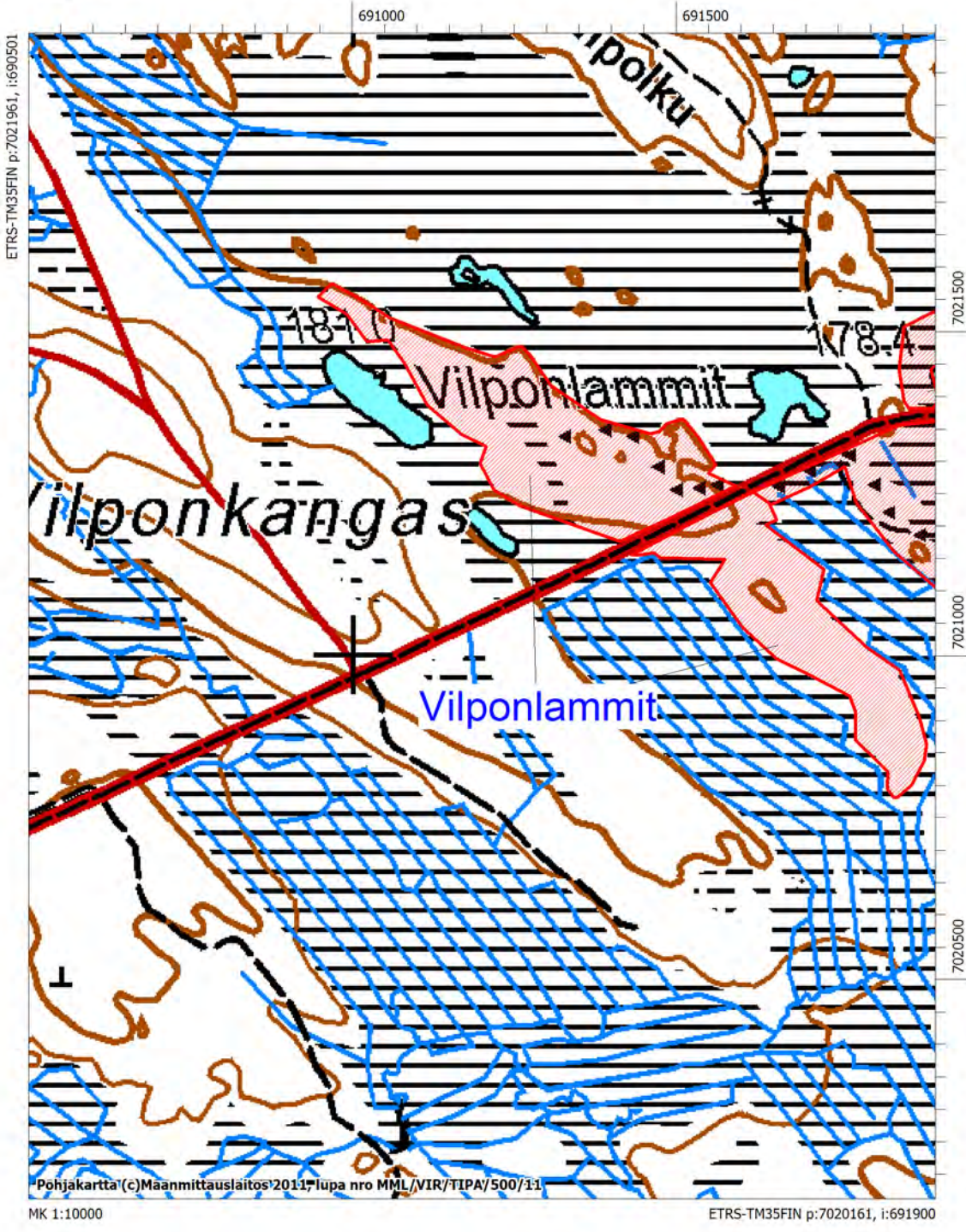
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2011, lupainro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7020031, i:692844

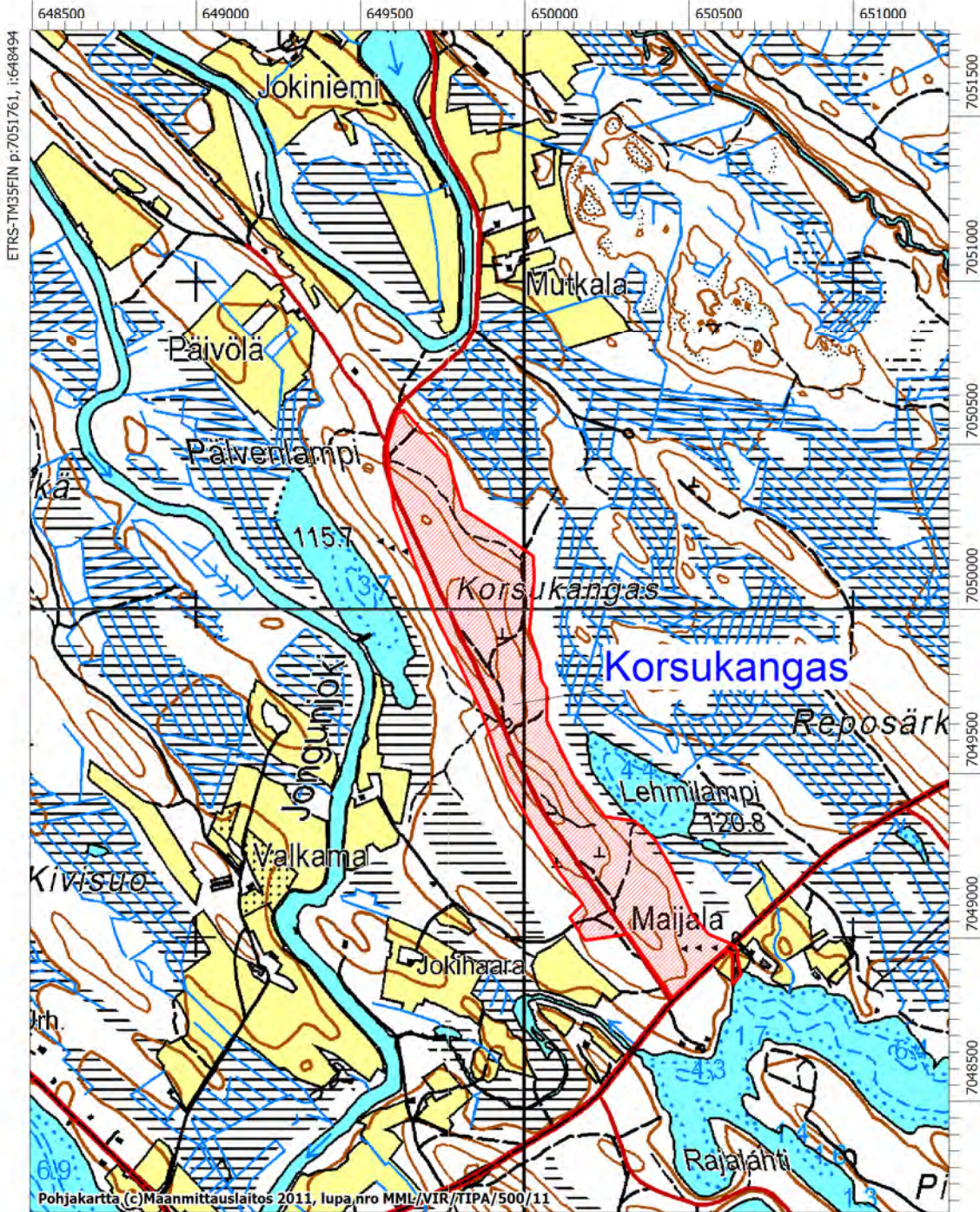
LIEKSA, KARTTA 6

Vilponlammit 1000019845

LIEKSA, KARTTA 8

Korsukangas 1000019847

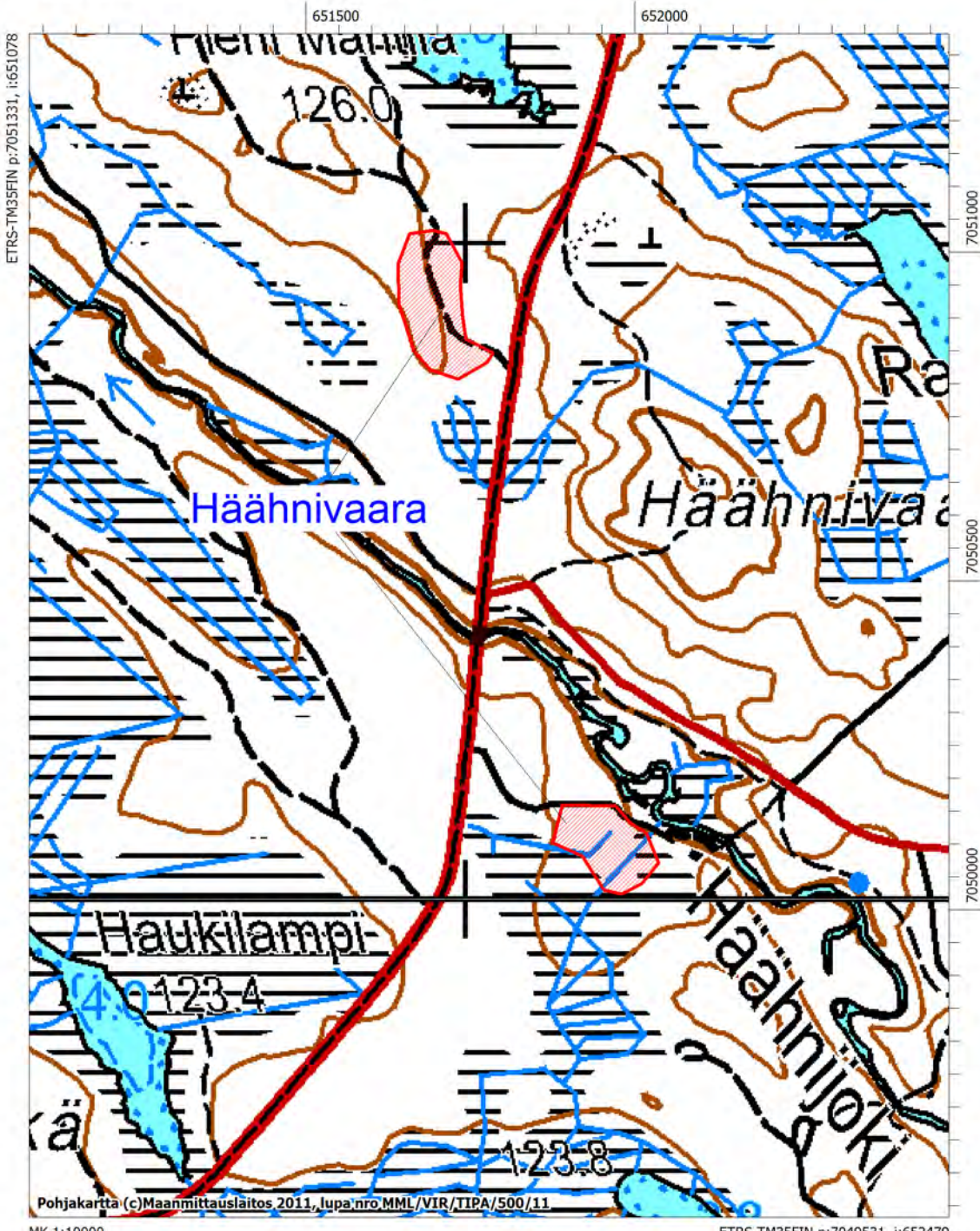

MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:7048161, i:651295

LIEKSA, KARTTA 9

Häähnivaara 1000019849

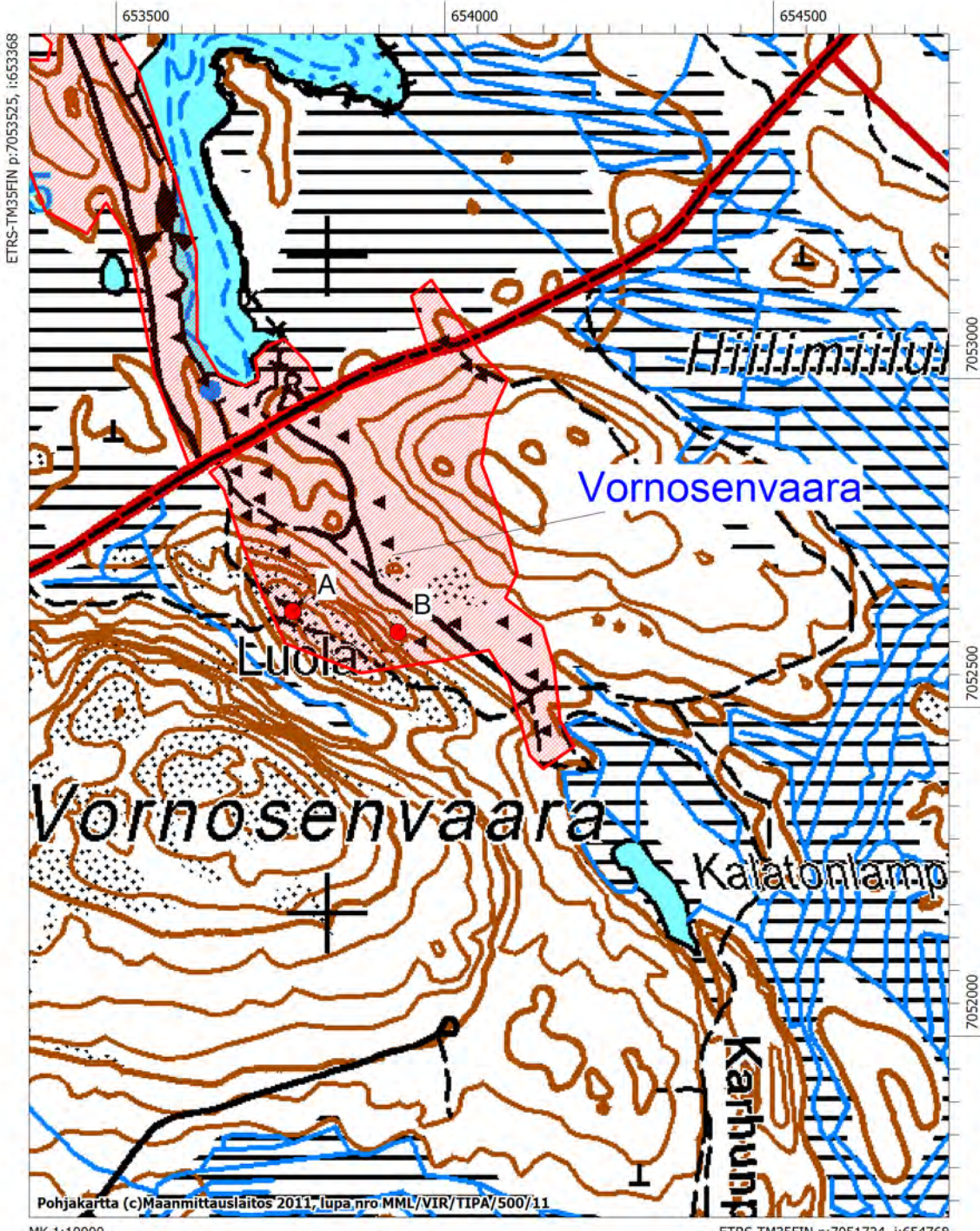

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7049531, i:652479

LIEKSA, KARTTA 10

Vornosenvaara 1000019850

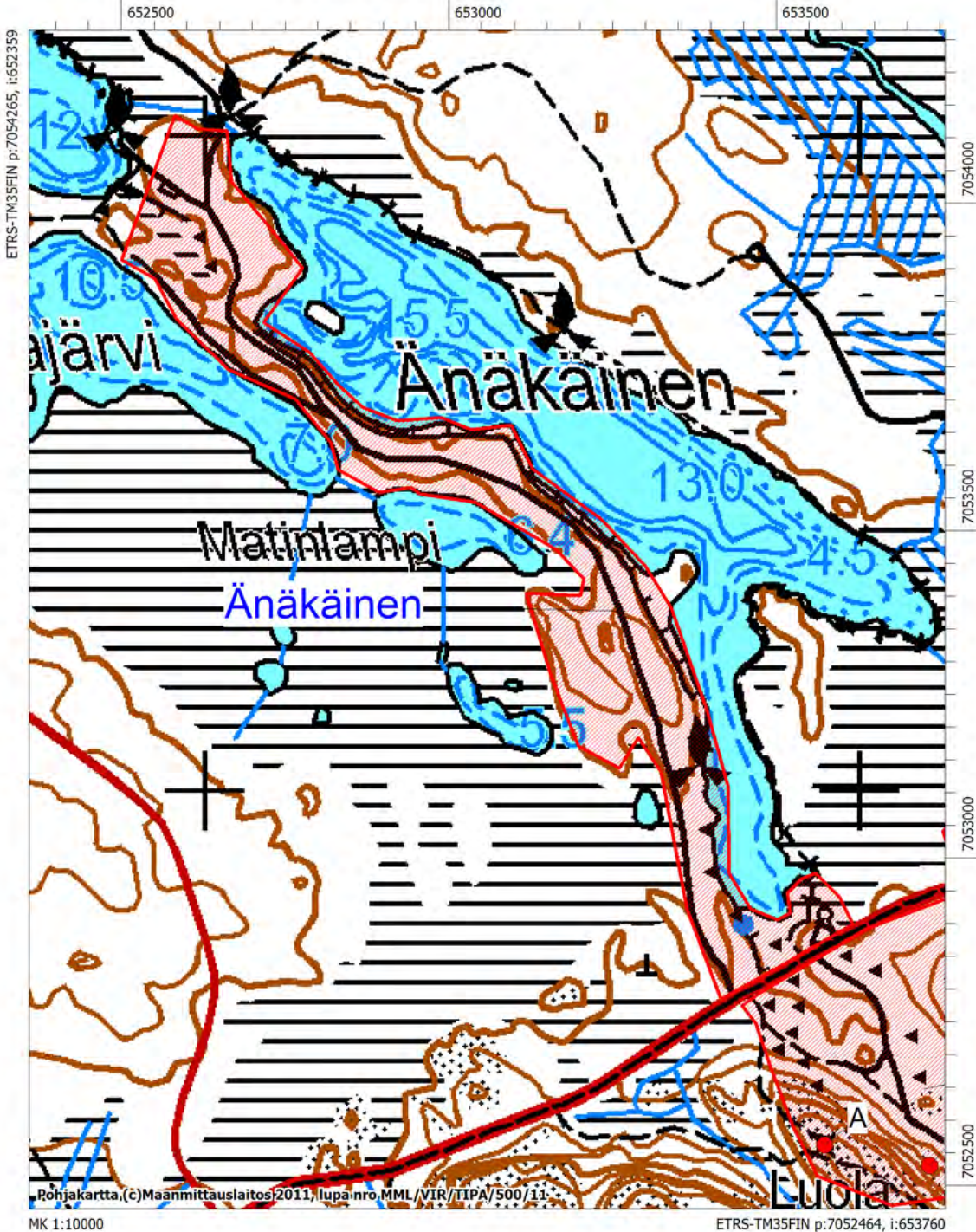

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7051724, i:654768

LIEKSA, KARTTA 11

Änäkäinen 1000019851

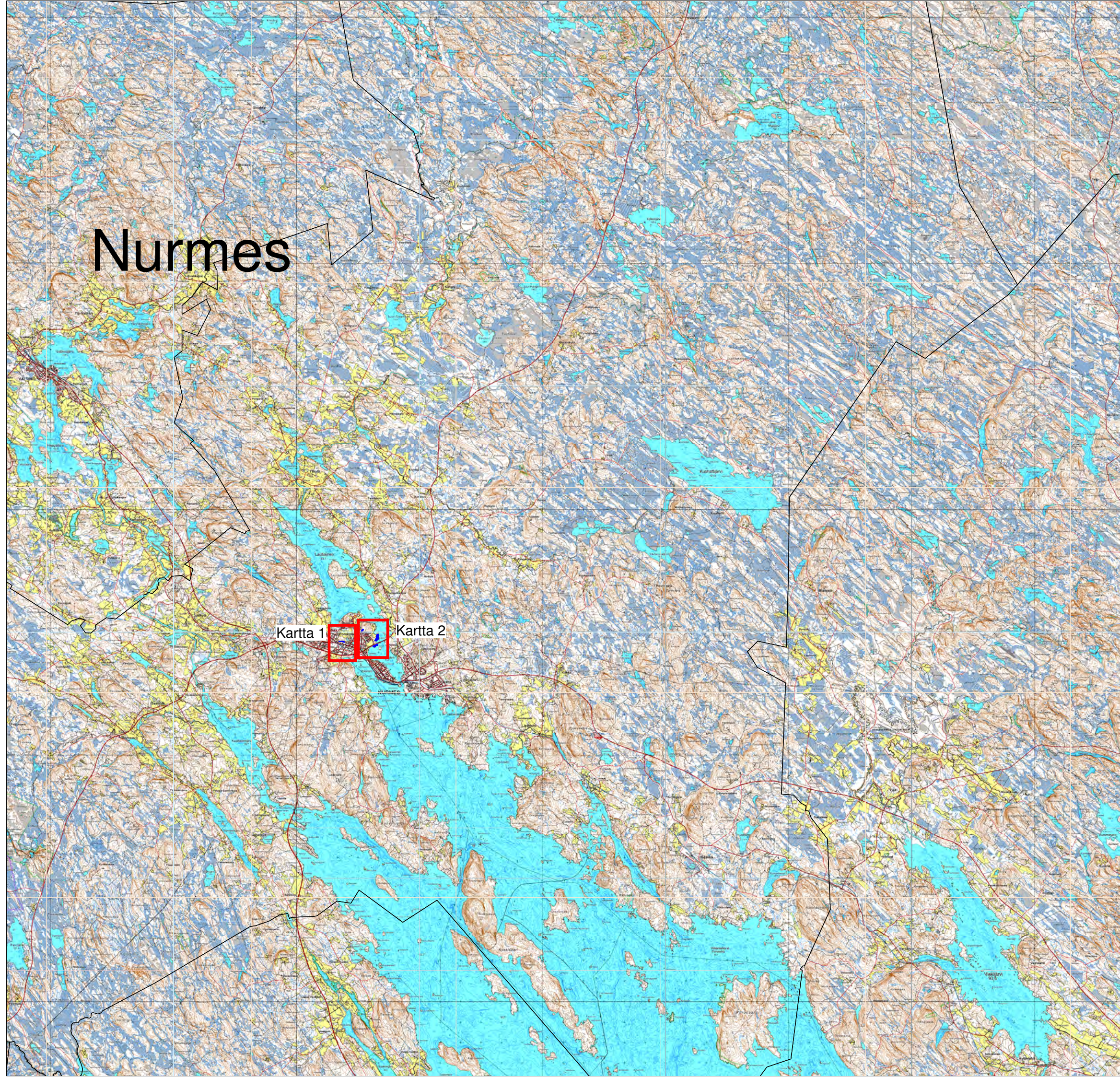

Nurmes

Kartta 1

Kartta 2

NURMES, KARTTA 1

Porokylä

1000019853

603500

604000

604500

ETRS-TM35FIN p:7050431, i:603482

7050000

7049500

7049000

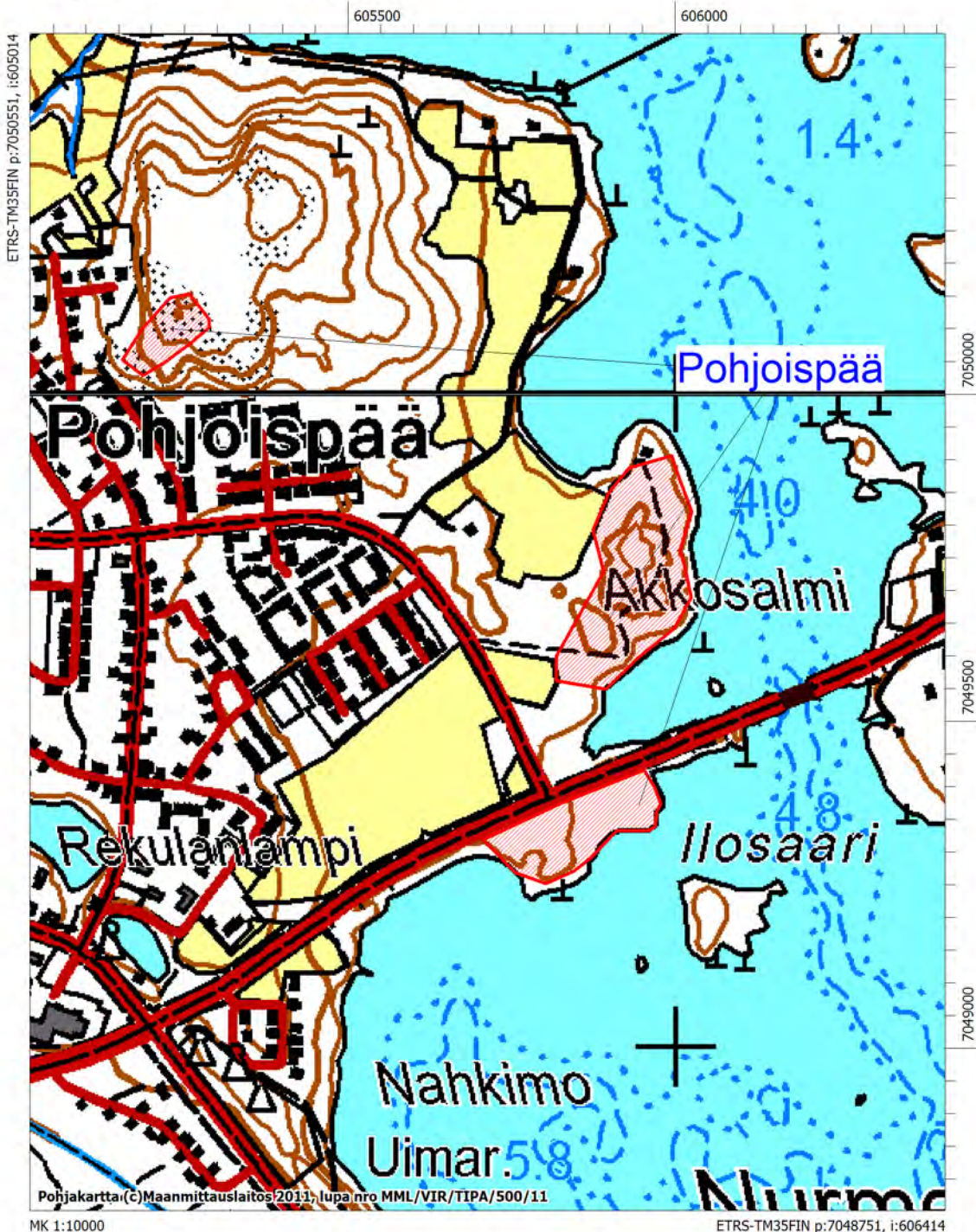
Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos/2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7048631, i:604882

NURMES, KARTTA 2

Pohjoispää 1000019855

Kuhmo

Kartta 11
Kartta 10
Kartta 9

Kartta 5

Kartta 4

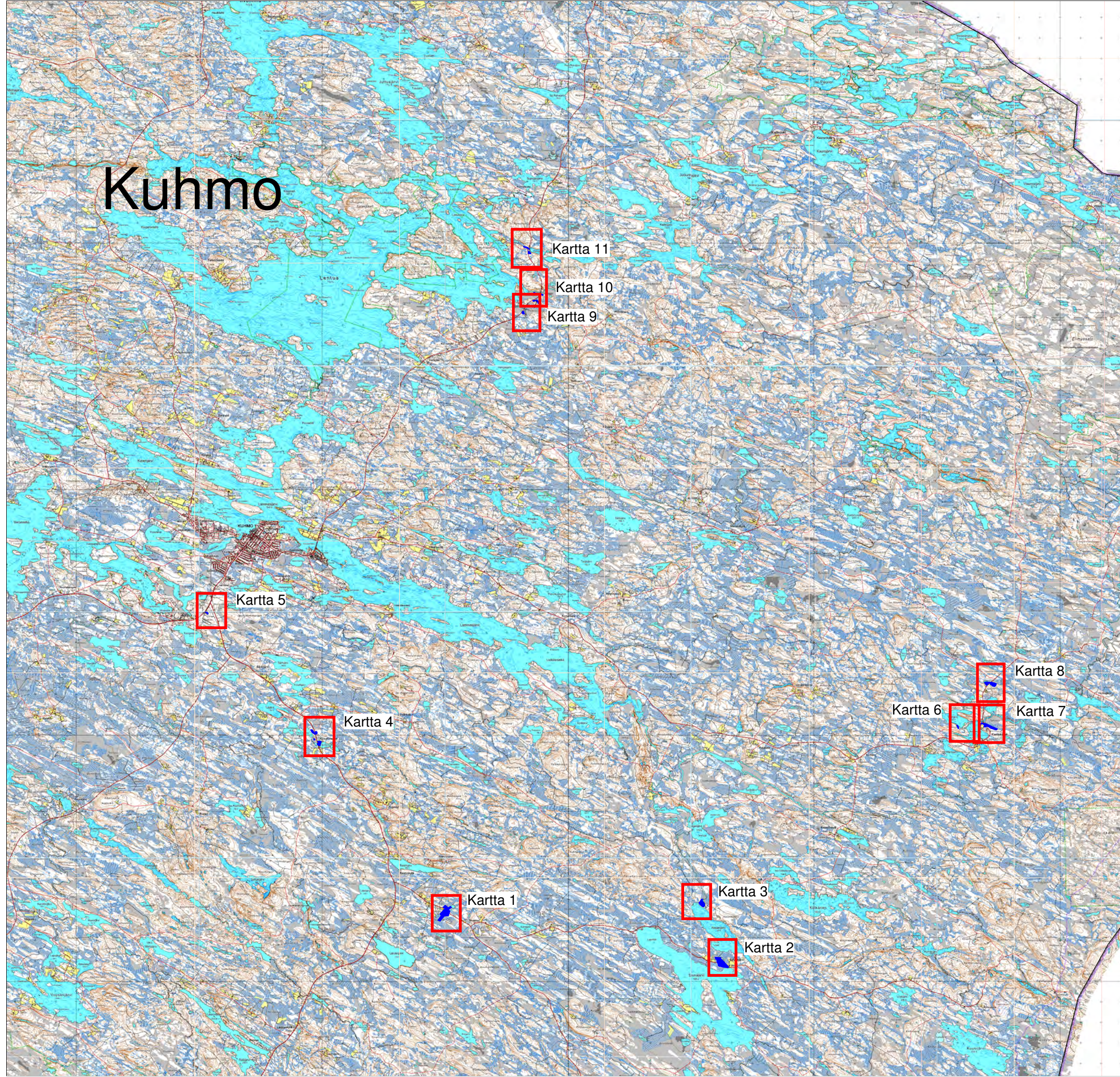
Kartta 1

Kartta 3

Kartta 2

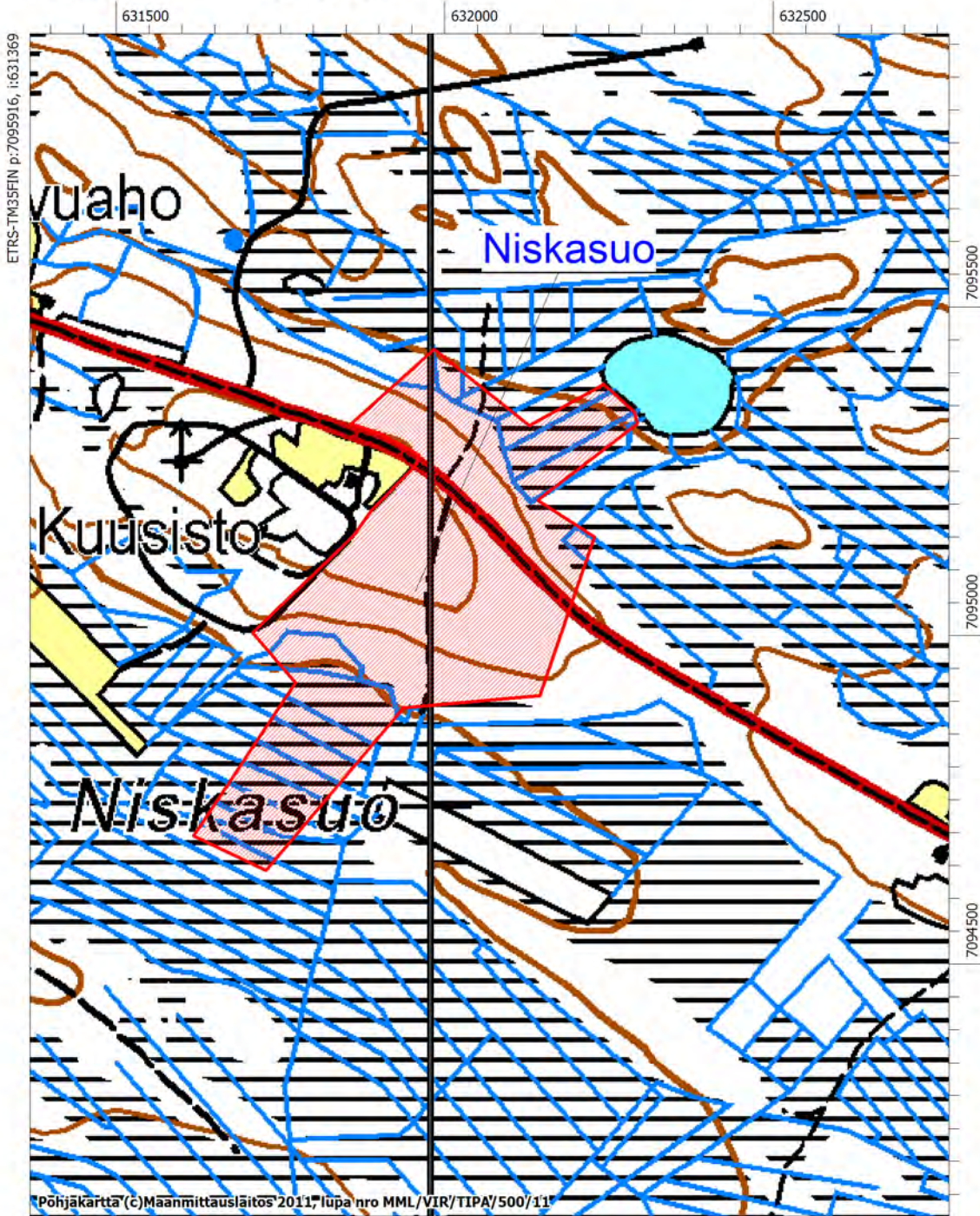
Kartta 8
Kartta 7

Kartta 6

KUHMO, KARTTA 1

Niskasuo 1000019856

ETRS-TM35FIN p:7095916, i:631369

7095500

7095000

7094500

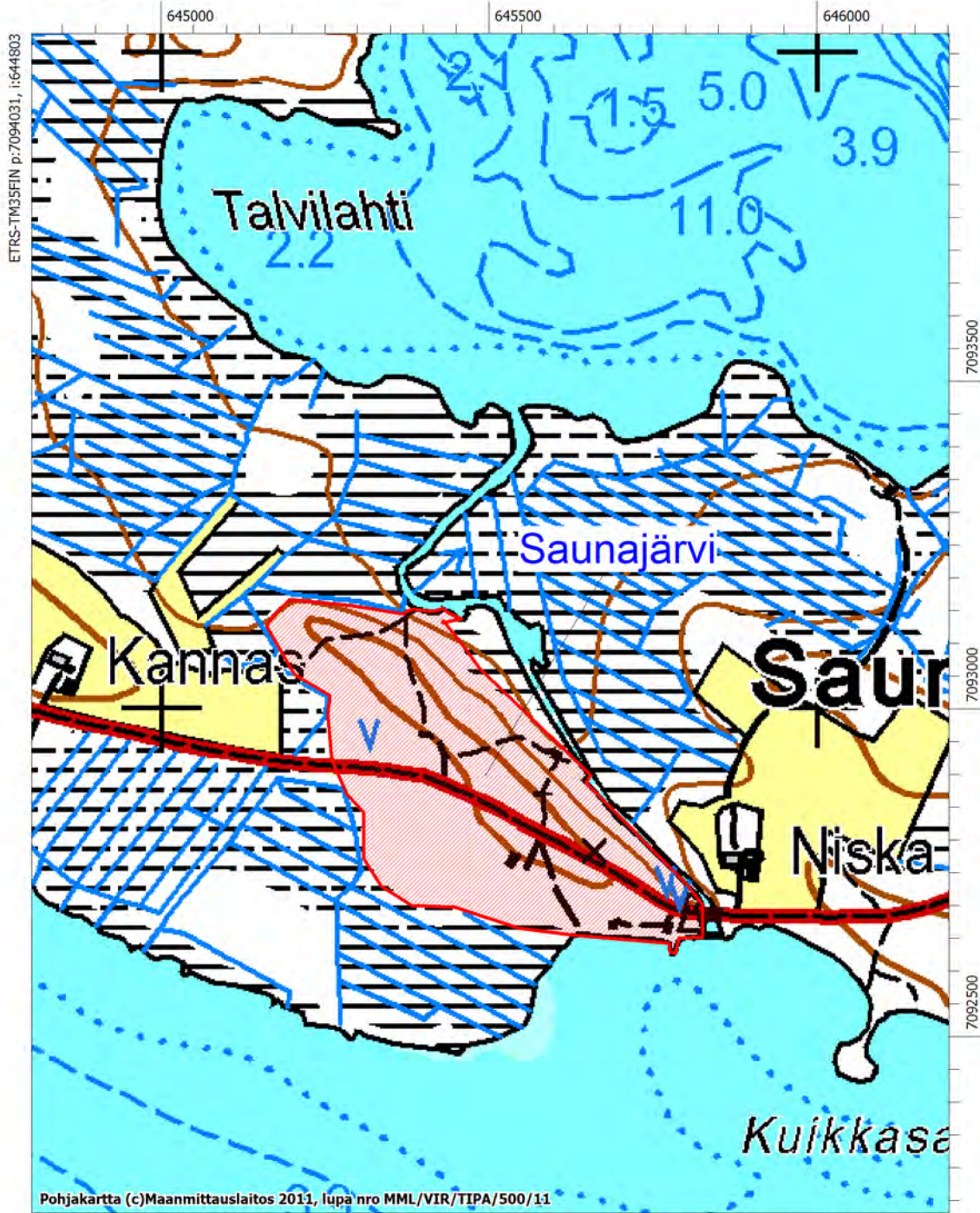
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7094116, i:632769

KUHMO, KARTTA 2

Saunajärvi 1000019857

ETRS-TM35FIN p:7094031, i:644803

7093500
7093000
7092500

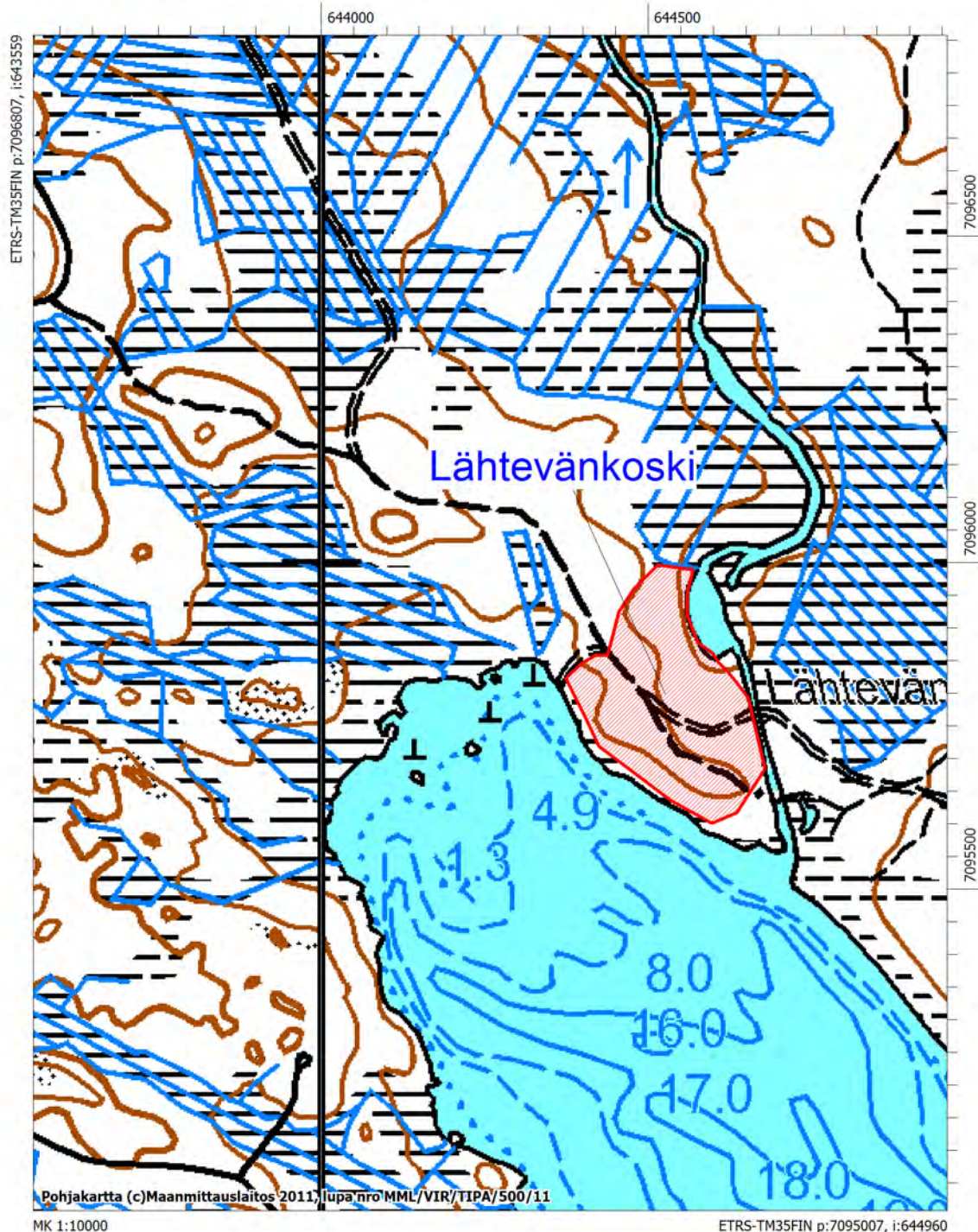
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7092230, i:646203

KUHMO, KARTTA 3

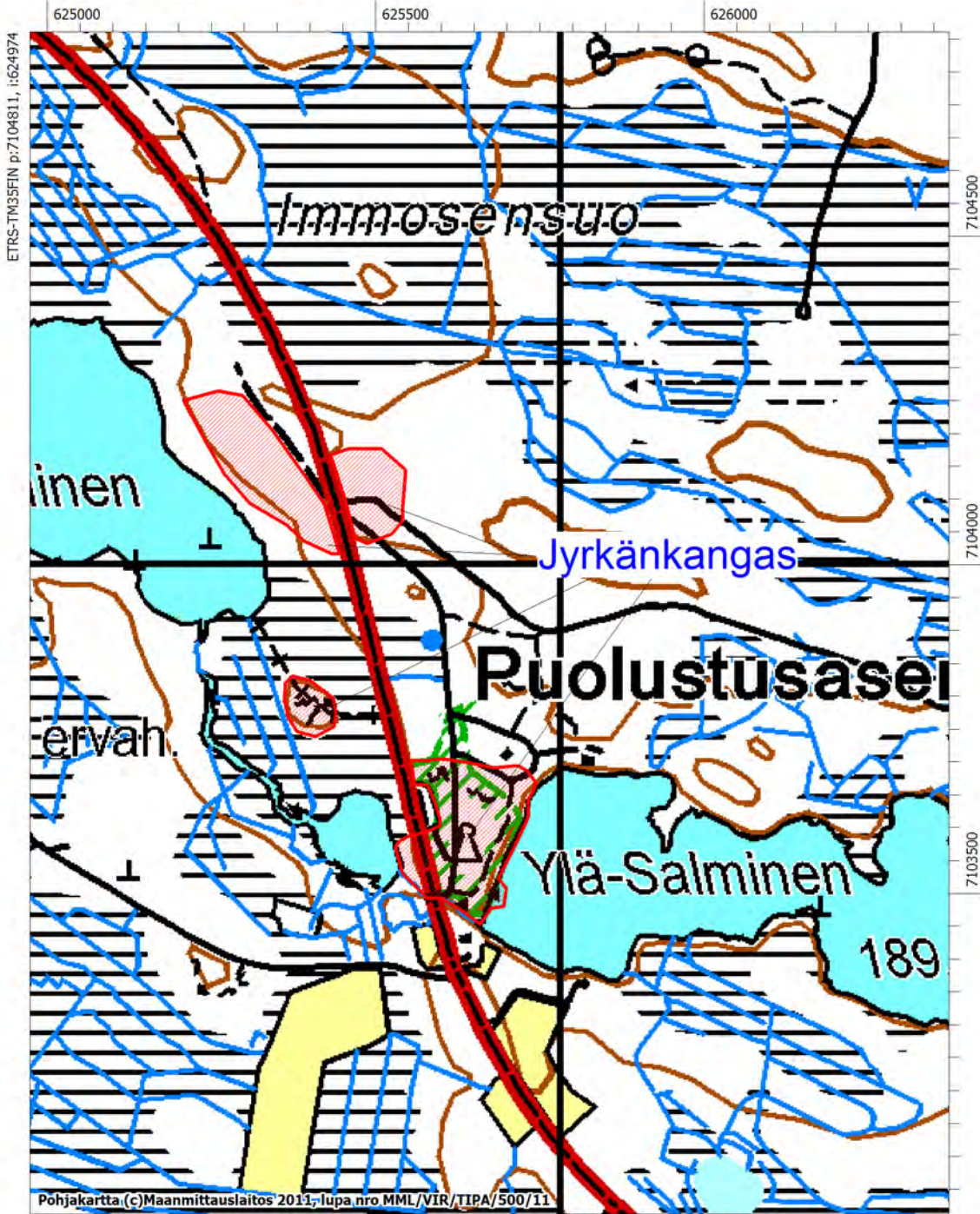
Lähtevänkoski

1000019858

KUHMO, KARTTA 4

Jyrkänkangas 1000019859

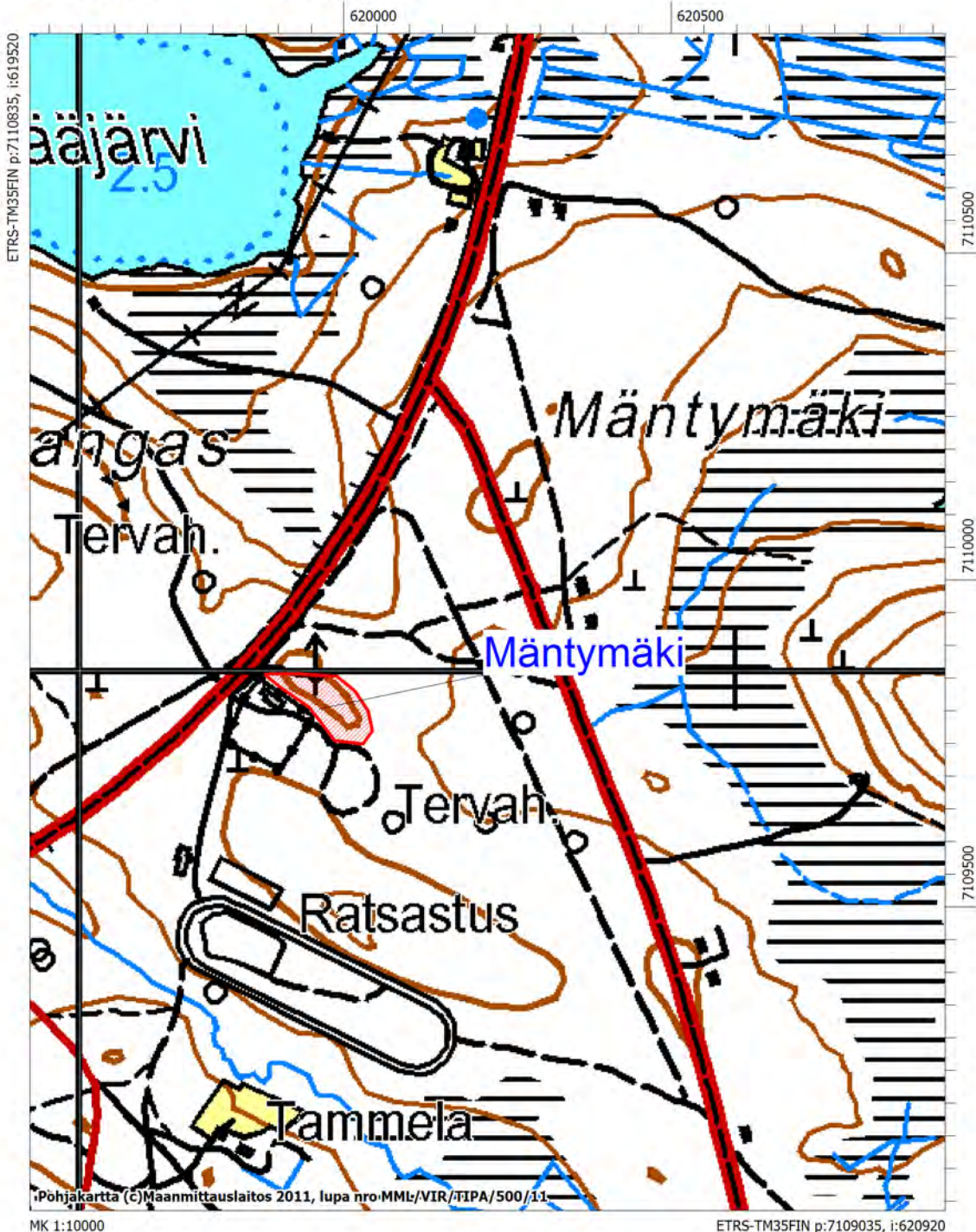

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7103011, i:626374

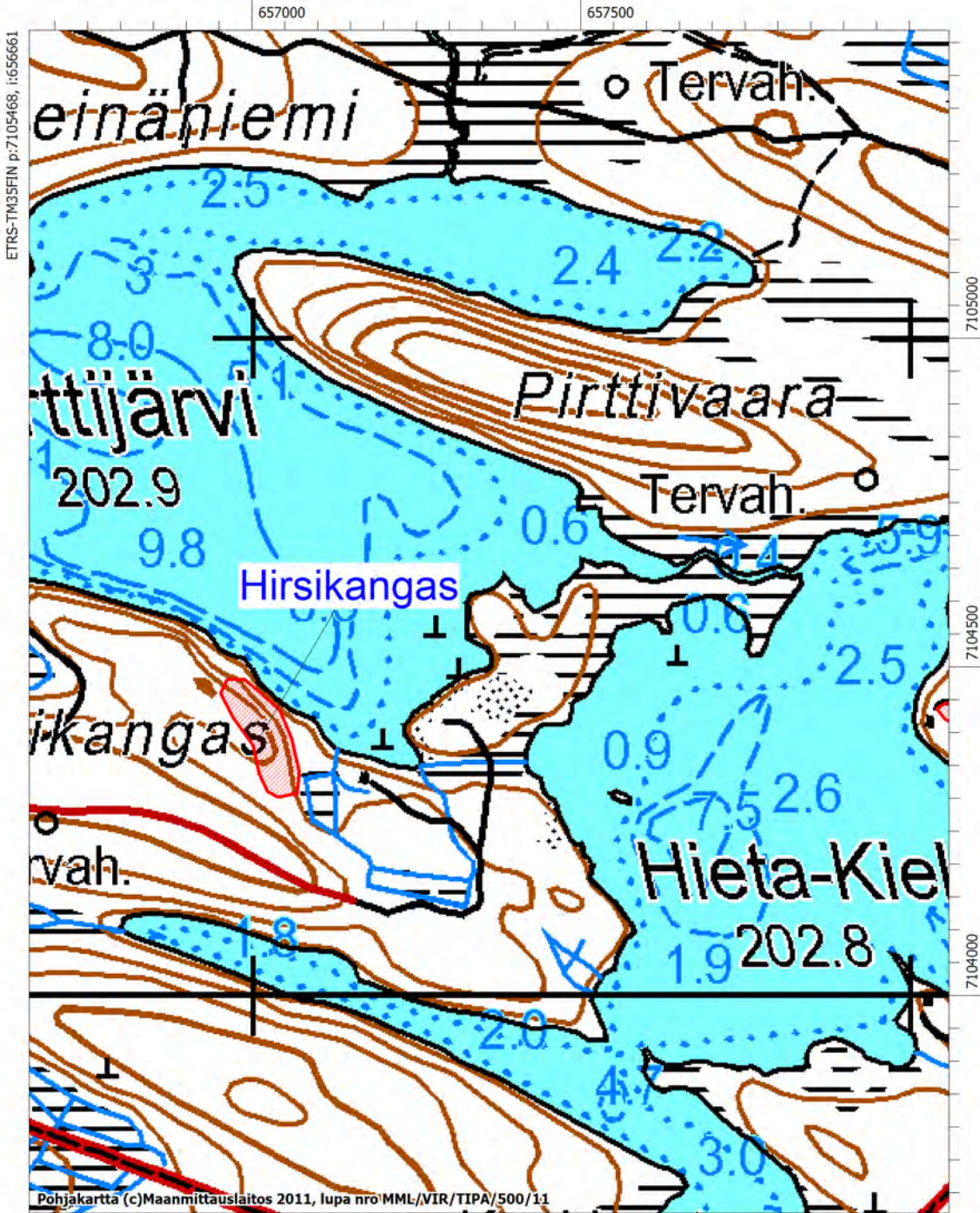
KUHMO, KARTTA 5

Mäntymäki 1000019860

KUHMO, KARTTA 6

Hirsikangas 1000019862

ETRS-TM35FIN p:7105466, i:656661

7105000

7104500

7104000

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7103668, i:658061

KUHMO, KARTTA 7

Kiekinkoski 1000019863

Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIRA/500/11

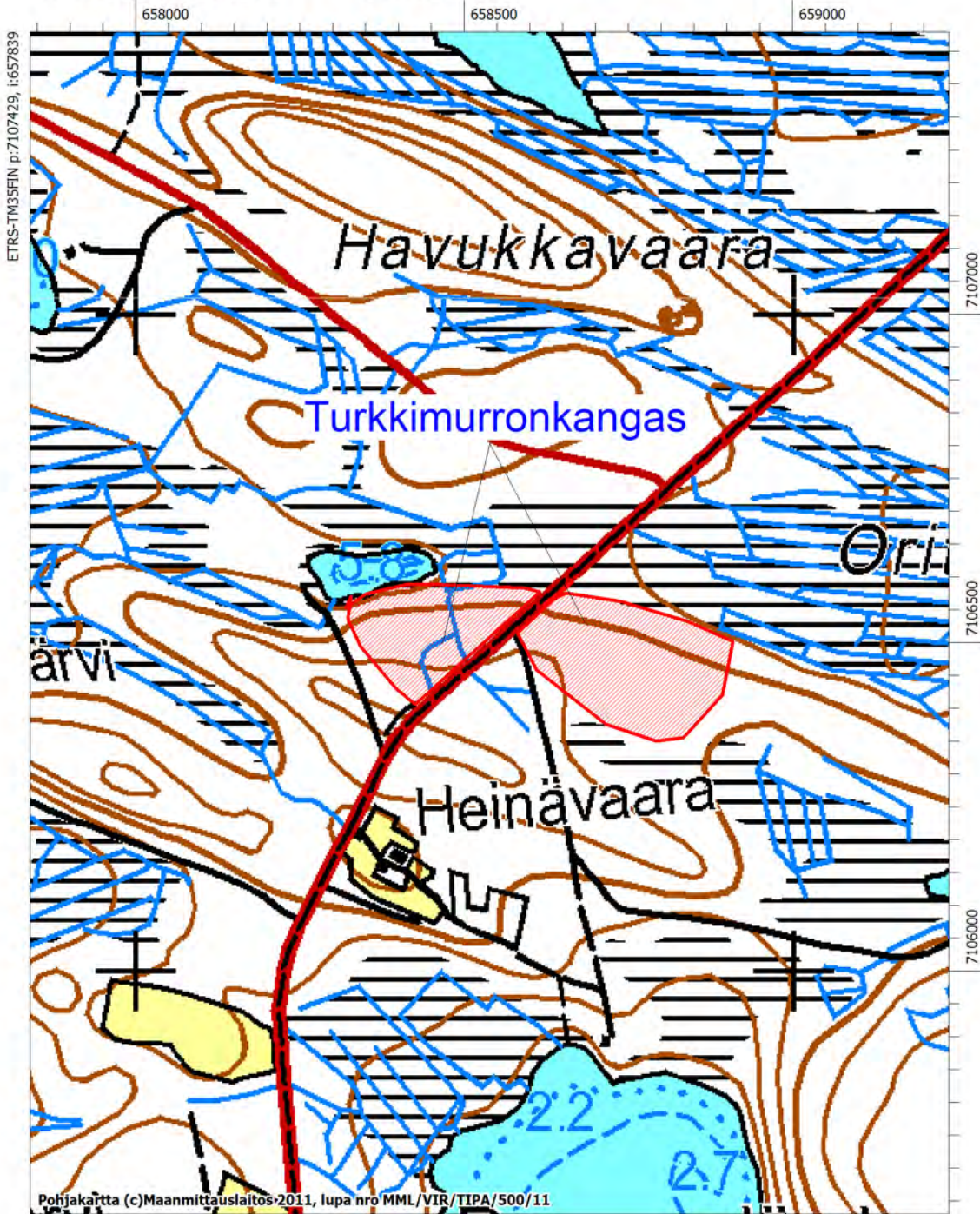
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7103631, i:659267

KUHMO, KARTTA 8

Turkkimurronkangas

1000019864

ETRS-TM35FIN p:7107429, i:657839

7107000

7106500

7106000

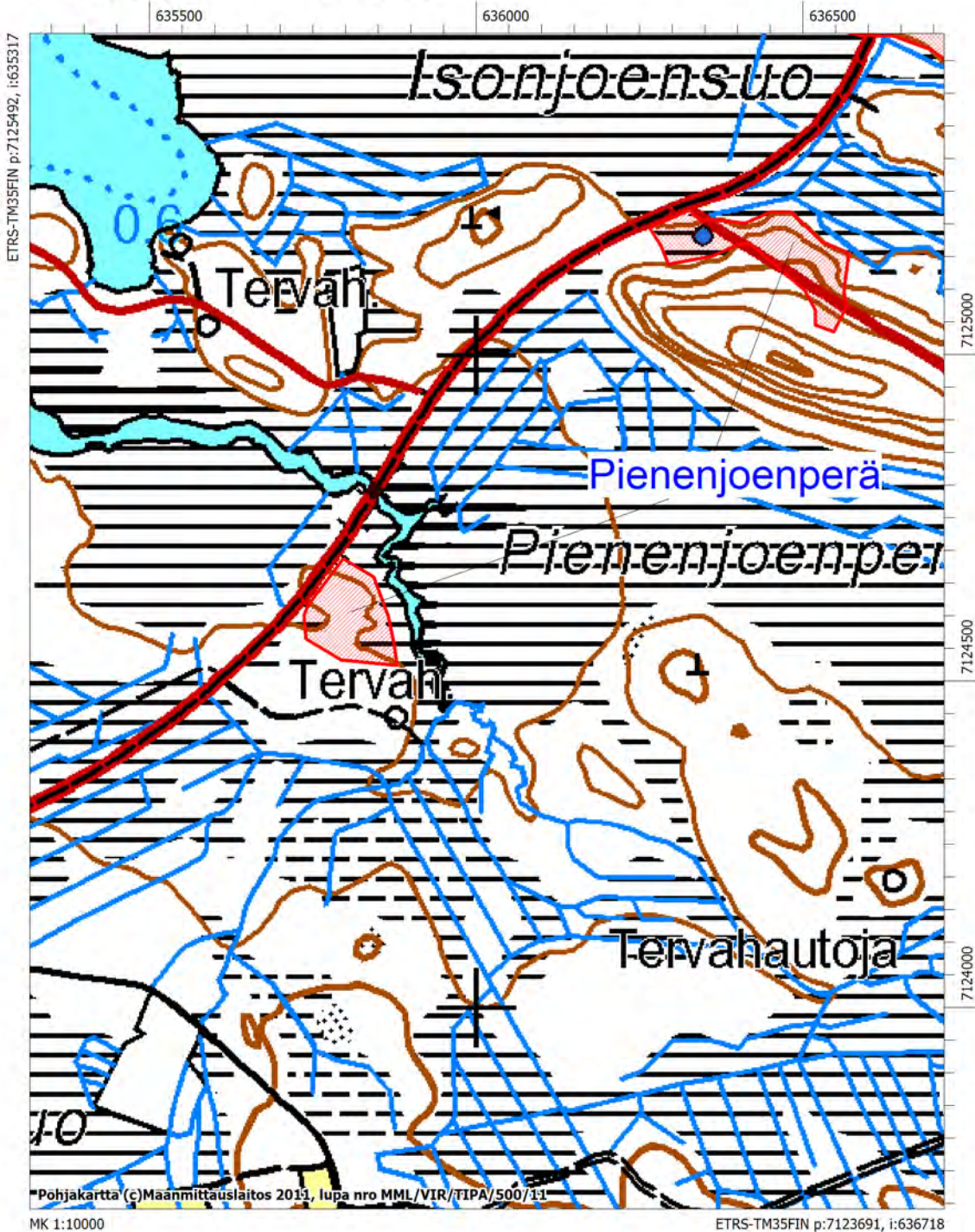
Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7105629, i:659239

KUHMO, KARTTA 9

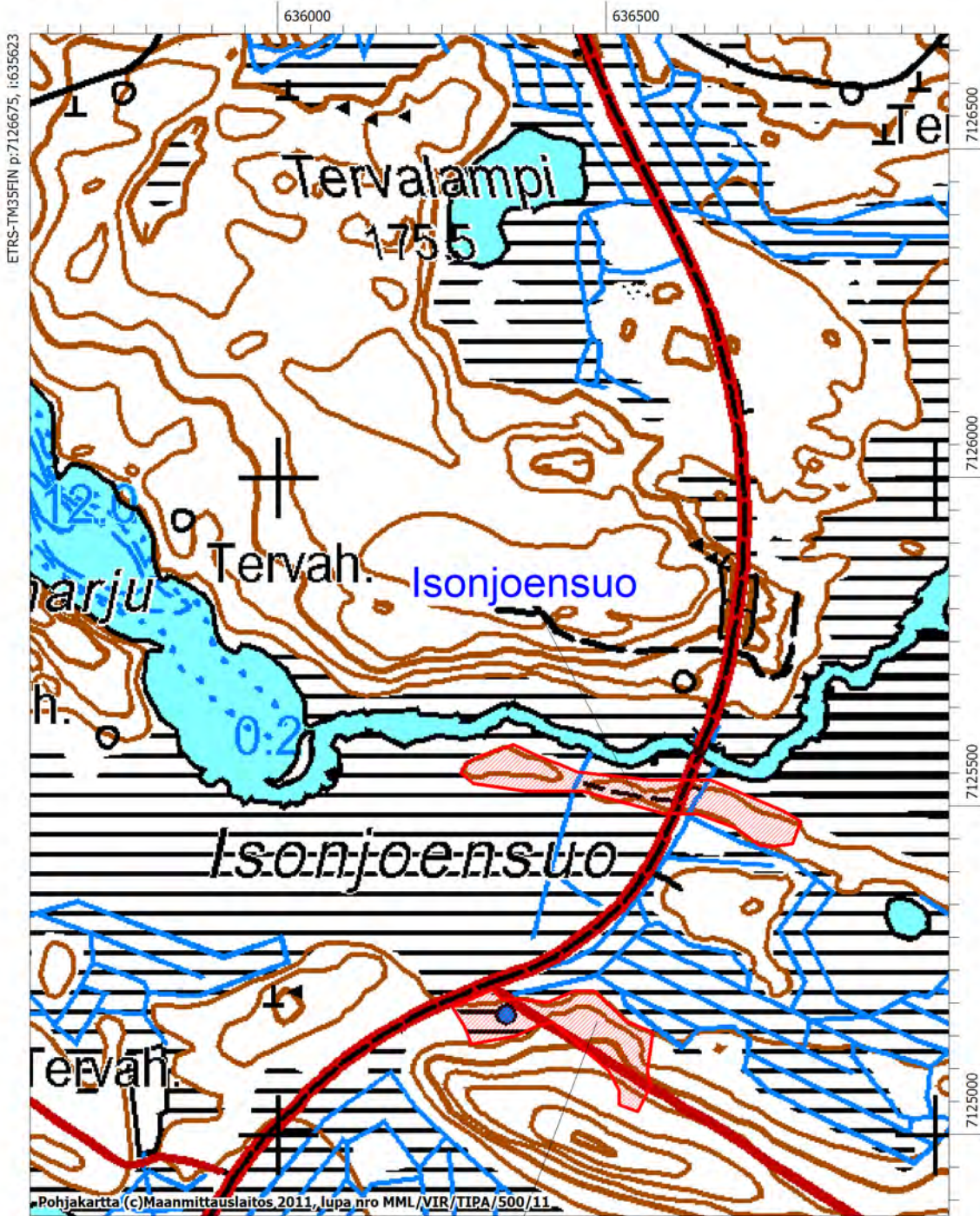
Pienenjoenperä 1000019866

KUHMO, KARTTA 10

Isonjoensuu

1000019867

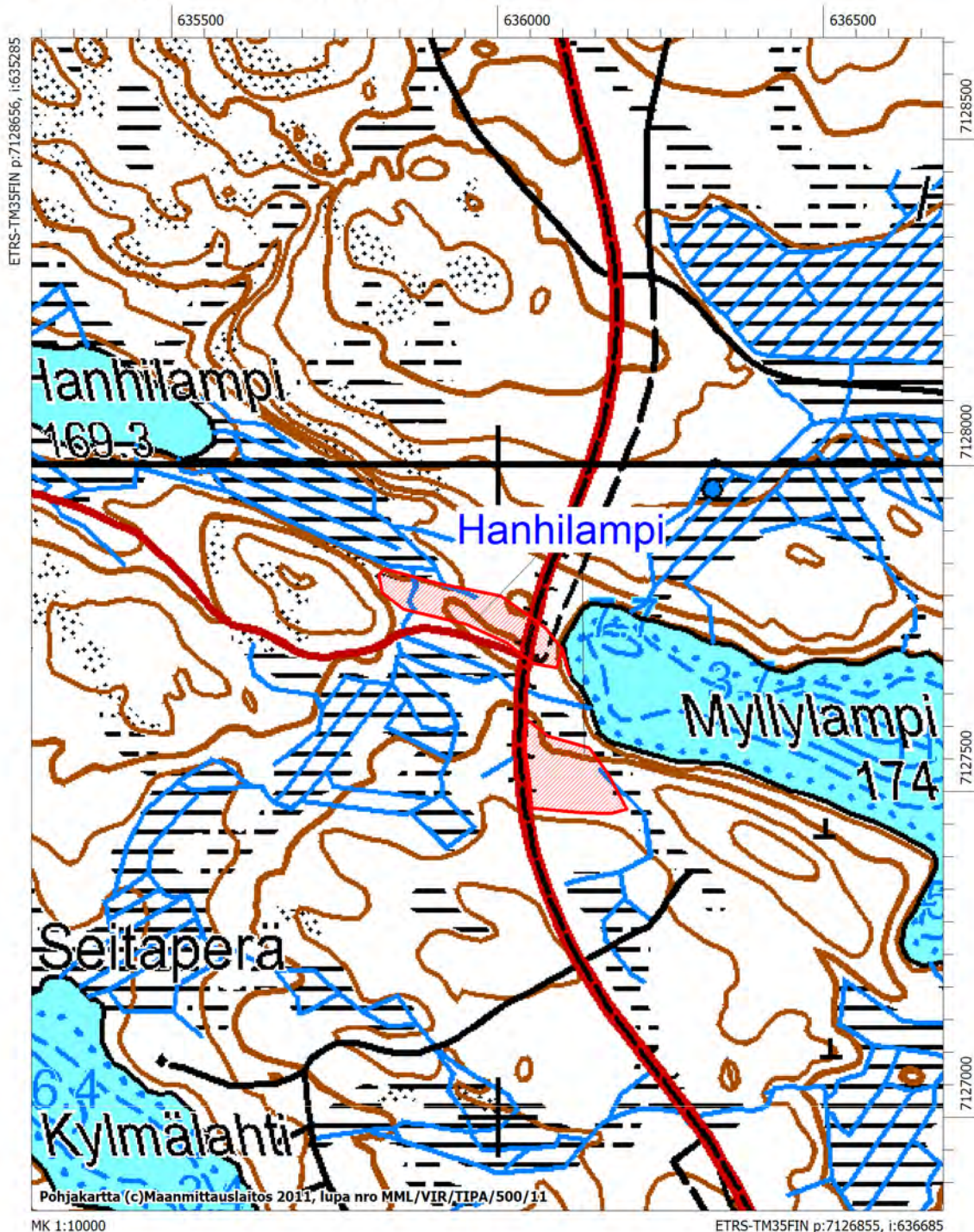
ETRS-TM35FIN p:7126675, i:635623

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7124875, i:637023

KUHMO, KARTTA 11

Hanhilampi 1000019868

Suomussalmi

Kartta 6

Kartta 5

Kartta 4

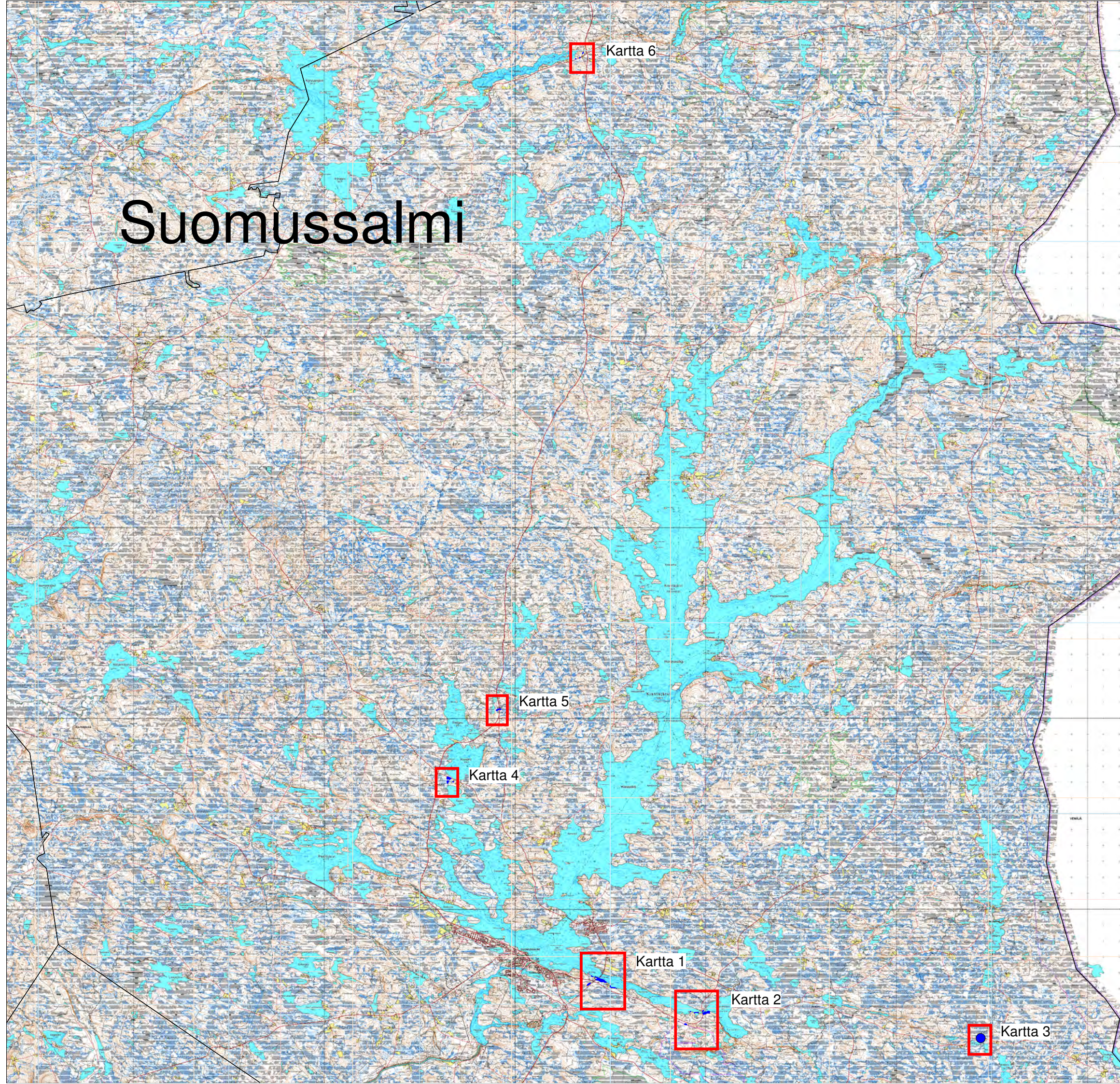
Kartta 1

Kartta 2

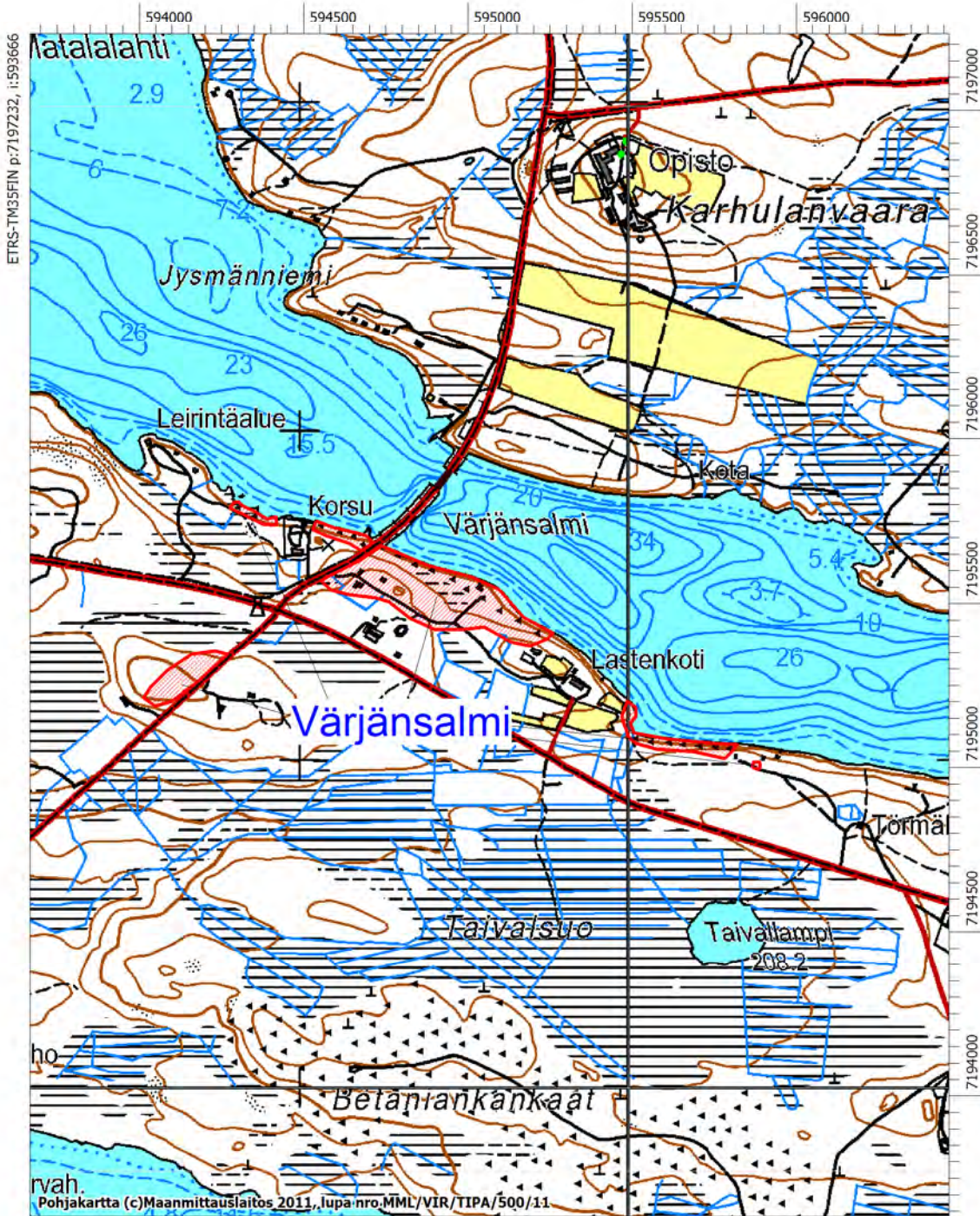
Kartta 3

SUOMUSSALMI, KARTTA 1

Värjänsalmi

1000019889

ETRS-TM35FIN p:7197232, i:593666

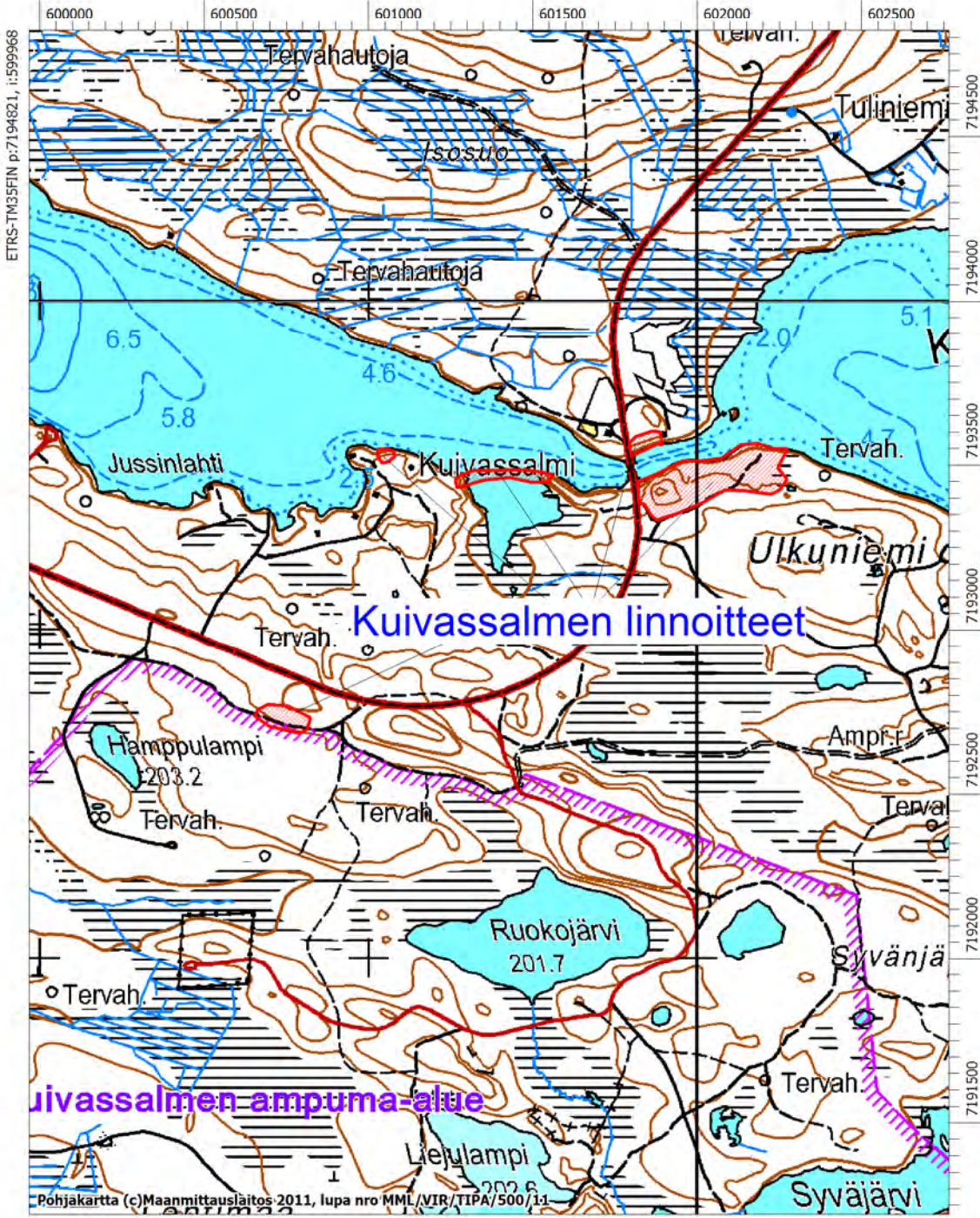
Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa-nro.MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:7193632, i:596467

SUOMUSSALMI, KARTTA 2

Kuivassalmen linnoitteet 1000019890

ETRS-TM35FIN p:7194821, i:599968

7194500
7194000
7193500
7193000
7192500
7192000
7191500

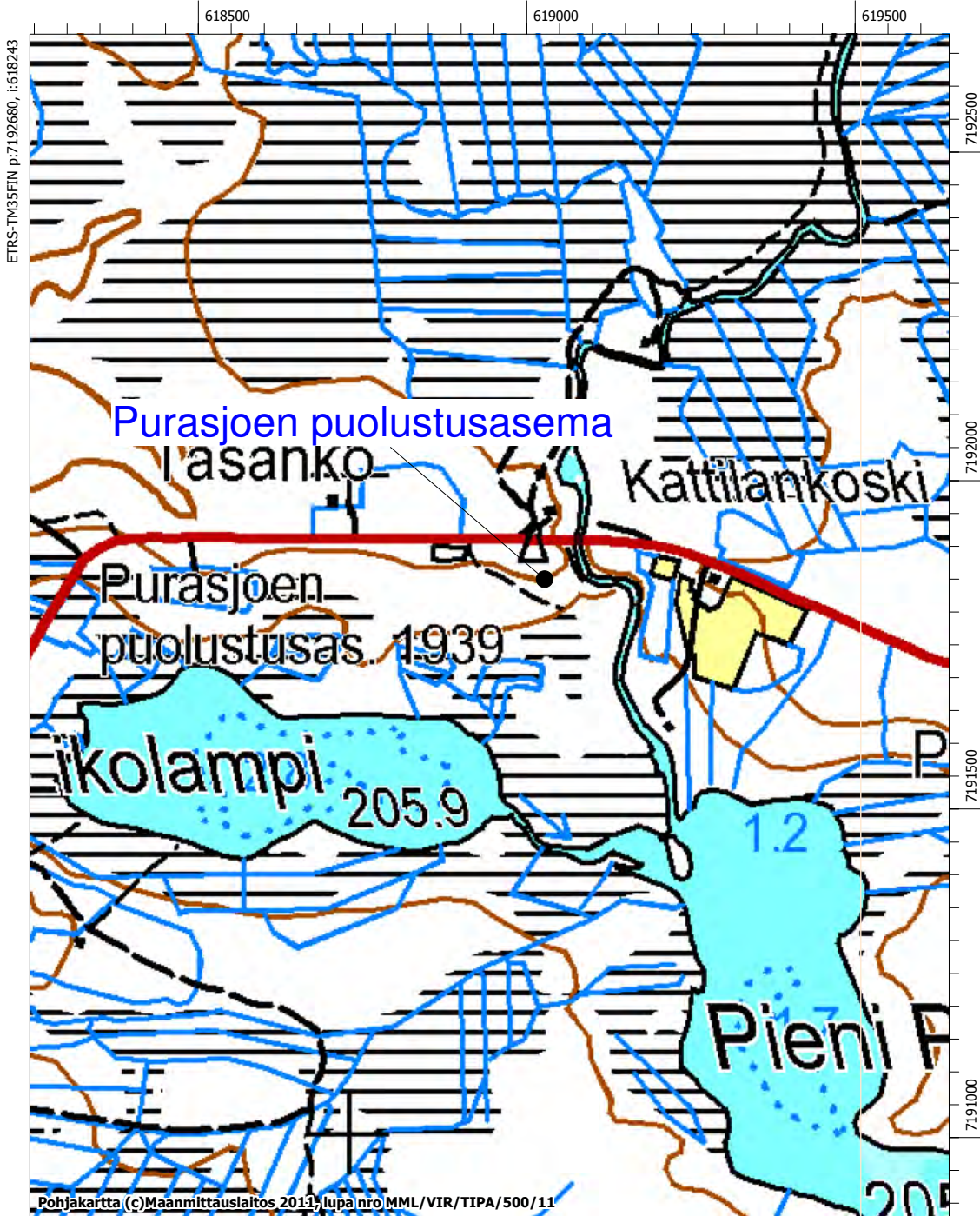
MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:7191221, i:602769

SUOMUSSALMI, KARTTA 3

Purasjoen puolustusasema

1000019891

ETRS-TM35FIN p:7192680, i:618243

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2013, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

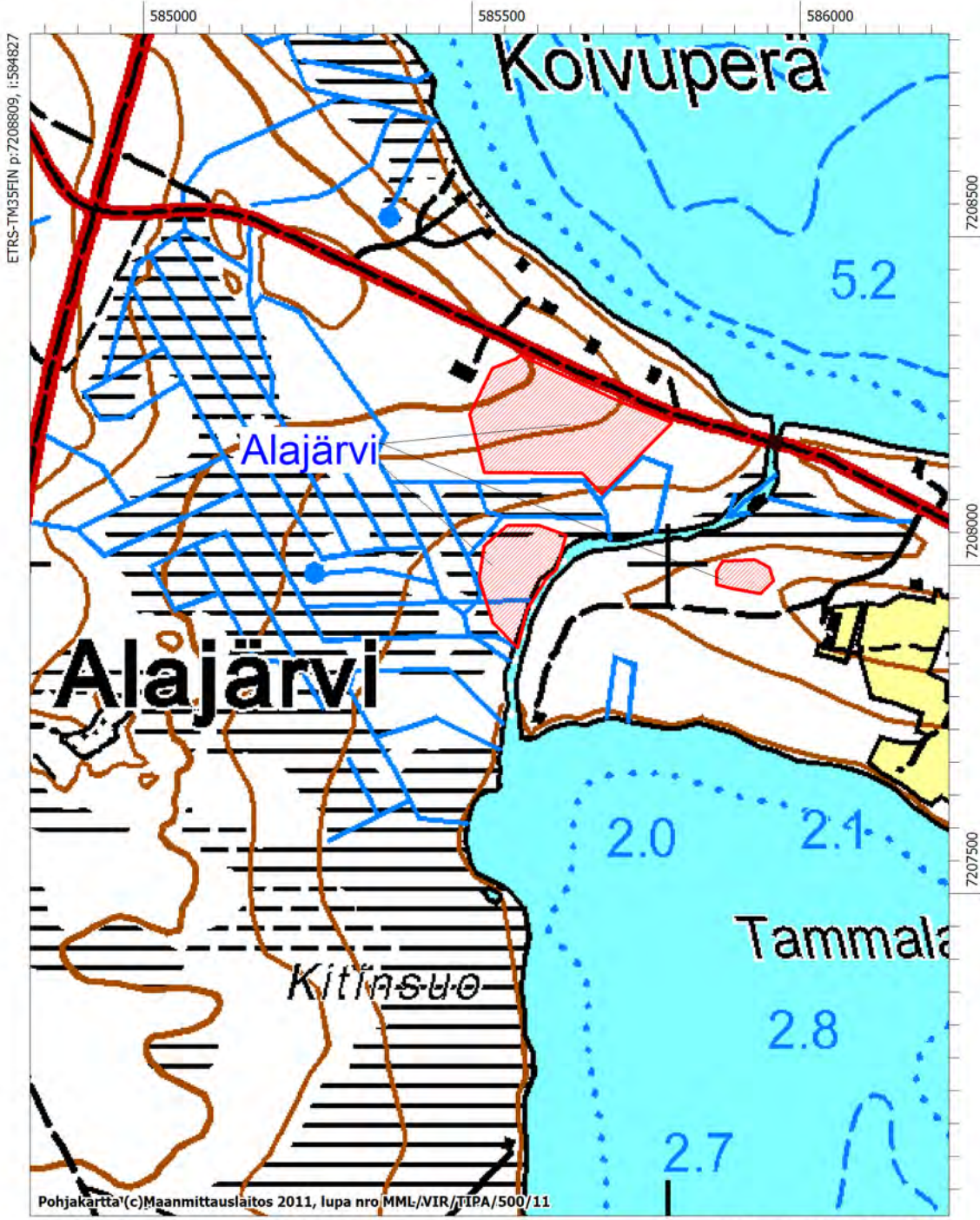
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7190880, i:619644

SUOMUSSALMI, KARTTA 4

Alajärvi

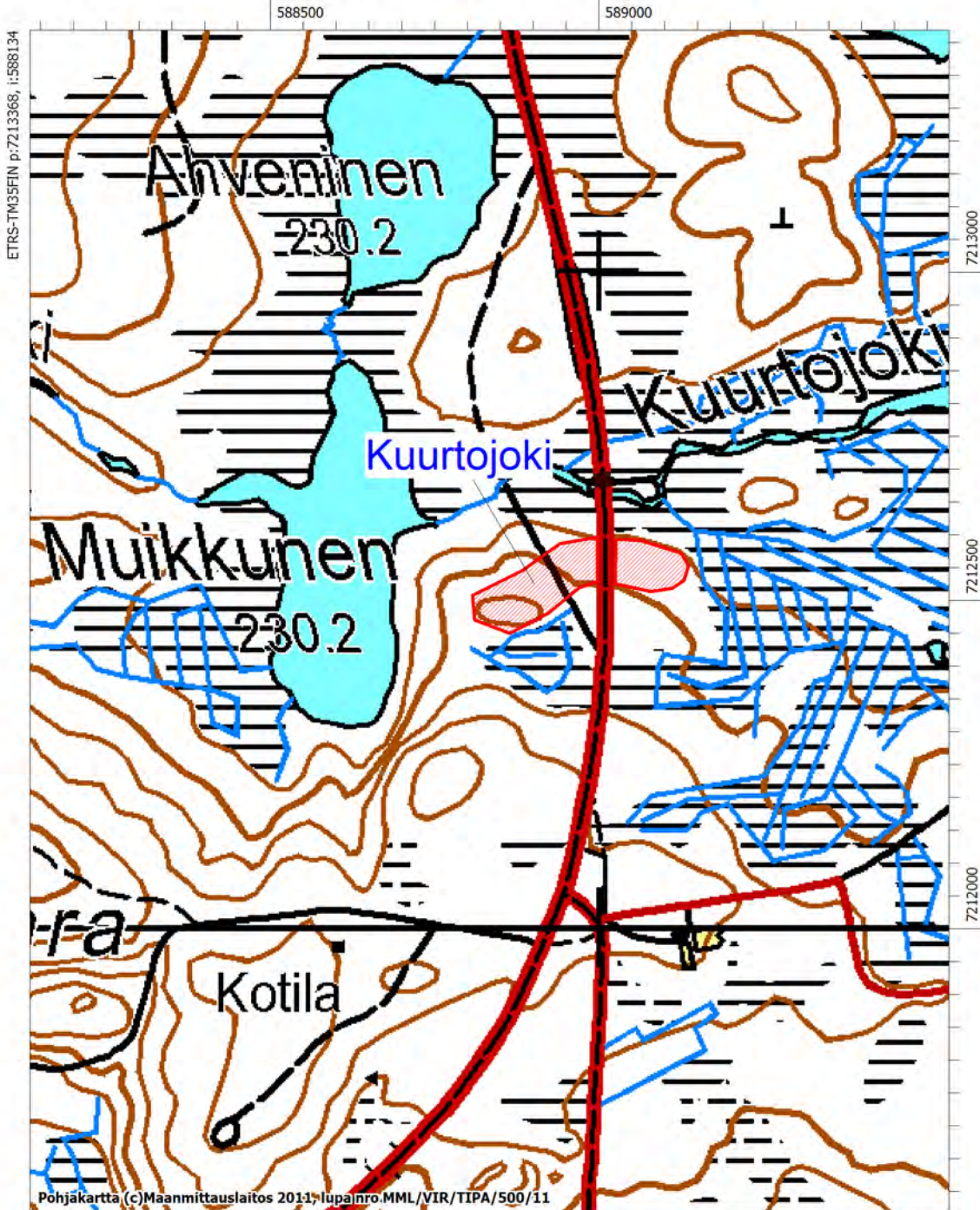
1000019892

SUOMUSSALMI, KARTTA 5

Kuurtojoki

1000019893

ETRS-TM35FIN p:7213366, i:588134

7213000

7212500

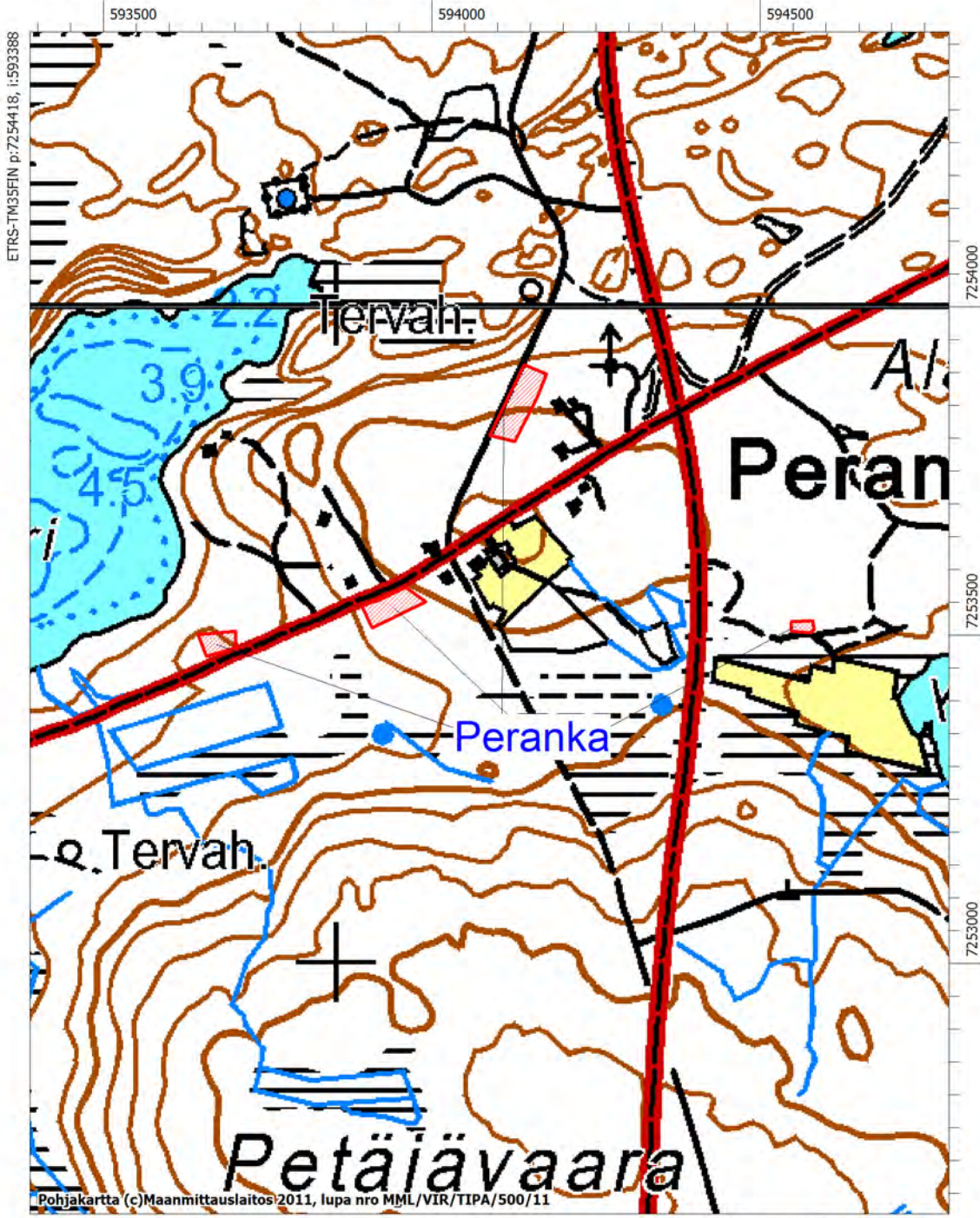
7212000

Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos 2011, lupainro. MML/VIR/TIPA/500/11

ETRS-TM35FIN p:7211568, i:589535

SUOMUSSALMI, KARTTA 6

Peranka 1000019894

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7252618, i:594788

Kuusamo

Kartta 16

Kartta 15

Kartta 14

Kartat 12-13

Kartta 11

Kartat 8-10

Kartta 7

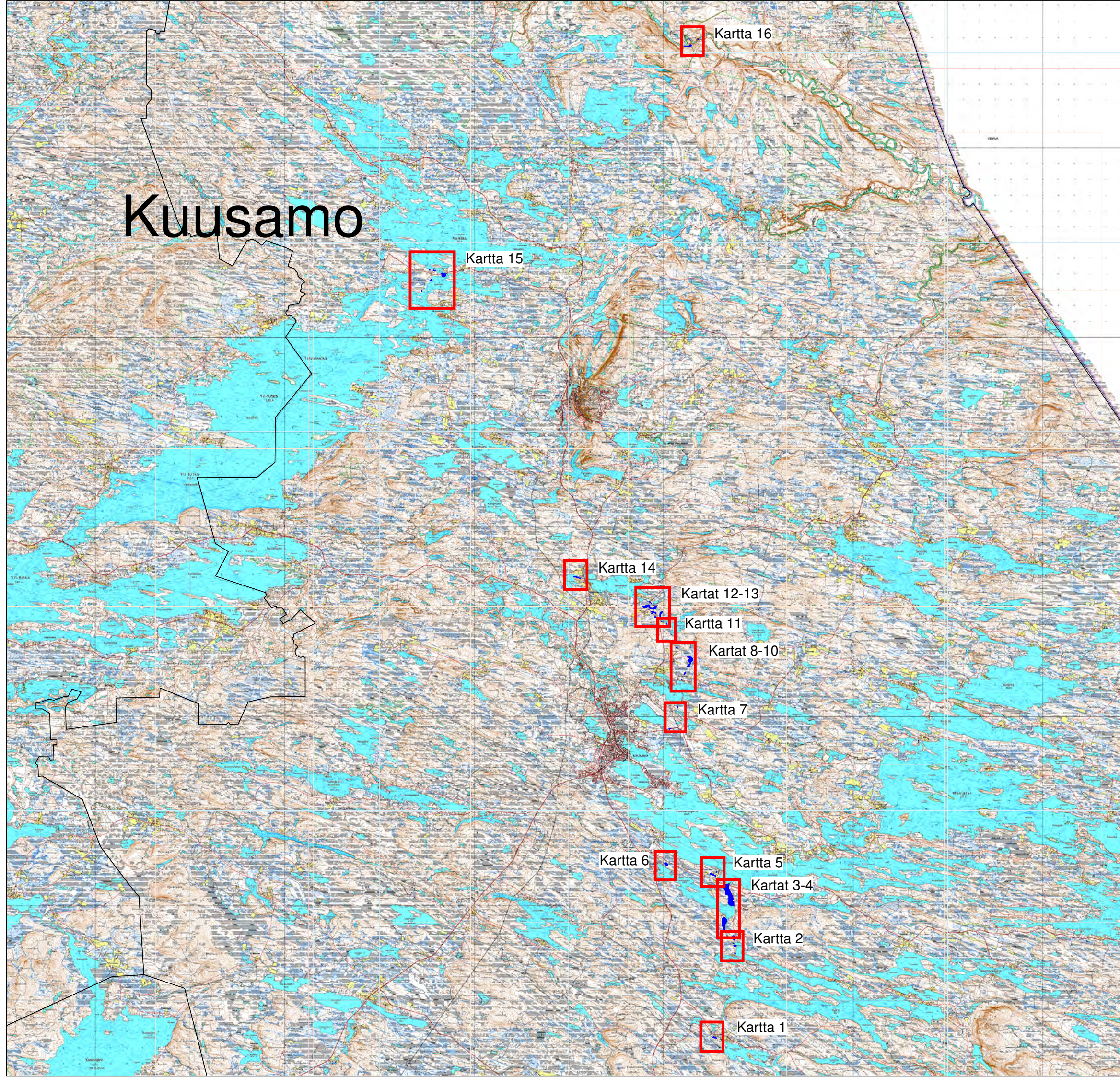
Kartta 6

Kartta 5

Kartat 3-4

Kartta 2

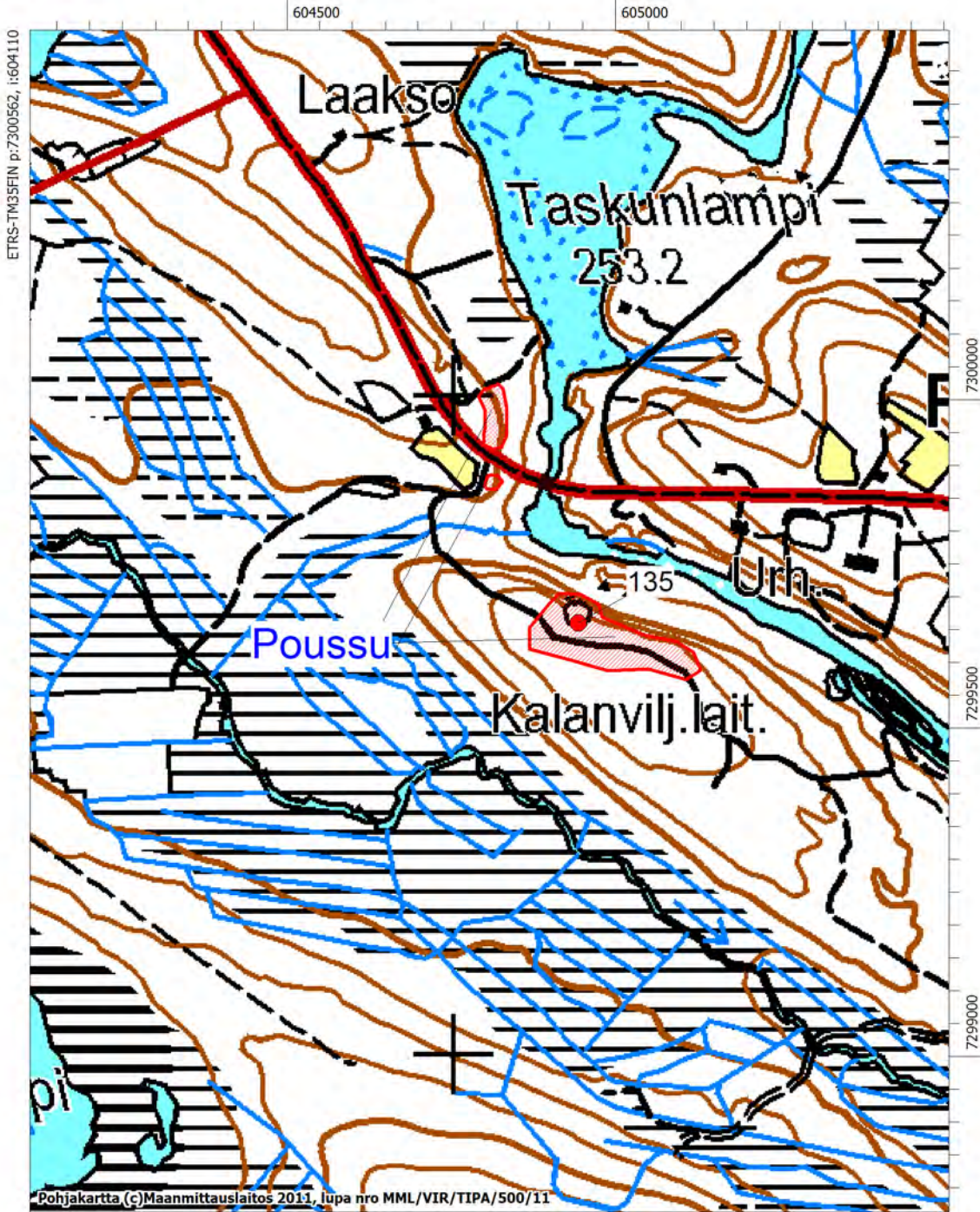
Kartta 1

KUUSAMO, KARTTA 1

Poussu

1000019895

ETRS-TM35FIN p:7300562, i:604110

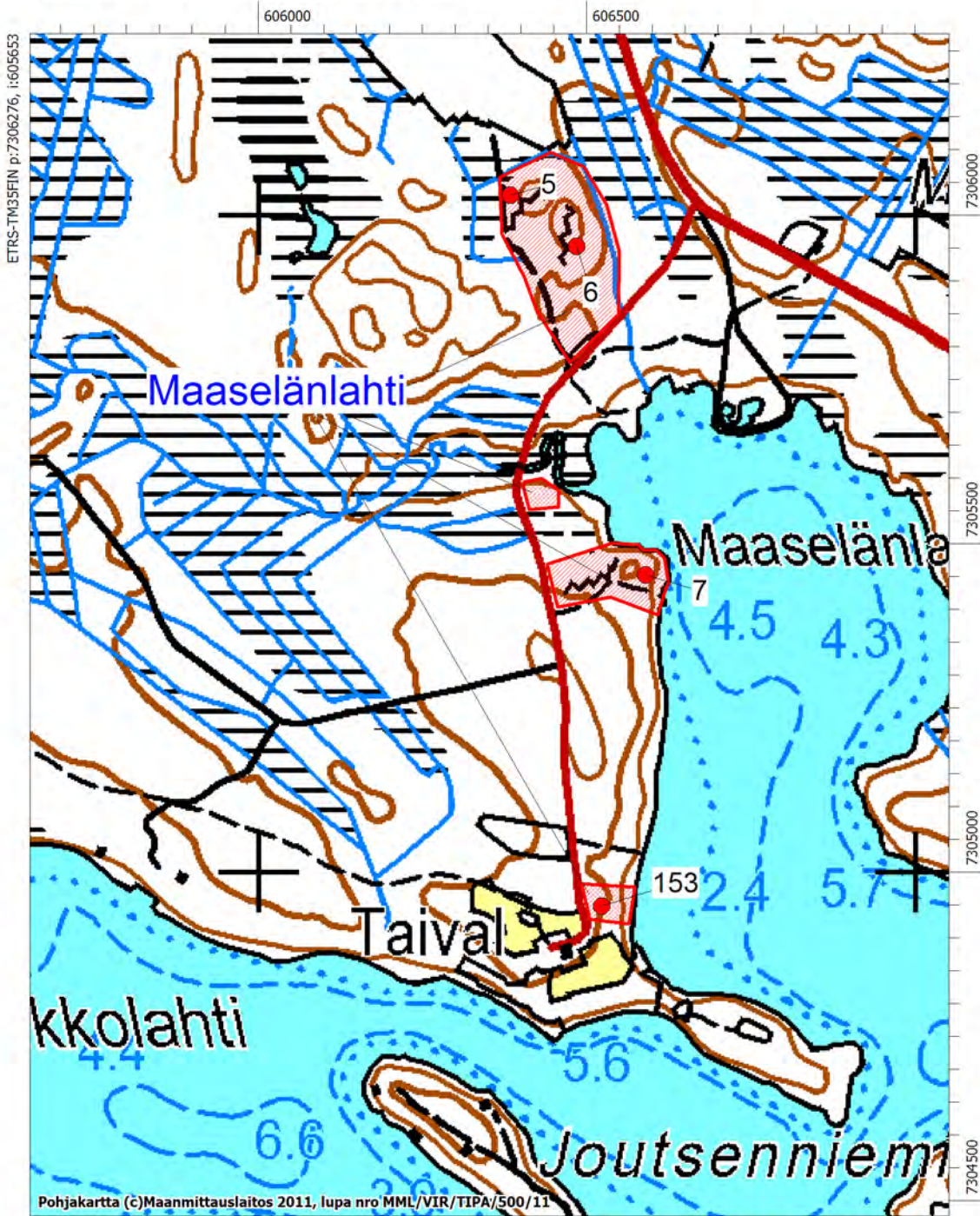
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7298762, i:605510

KUUSAMO, KARTTA 2

Maaselänlahti

1000019901

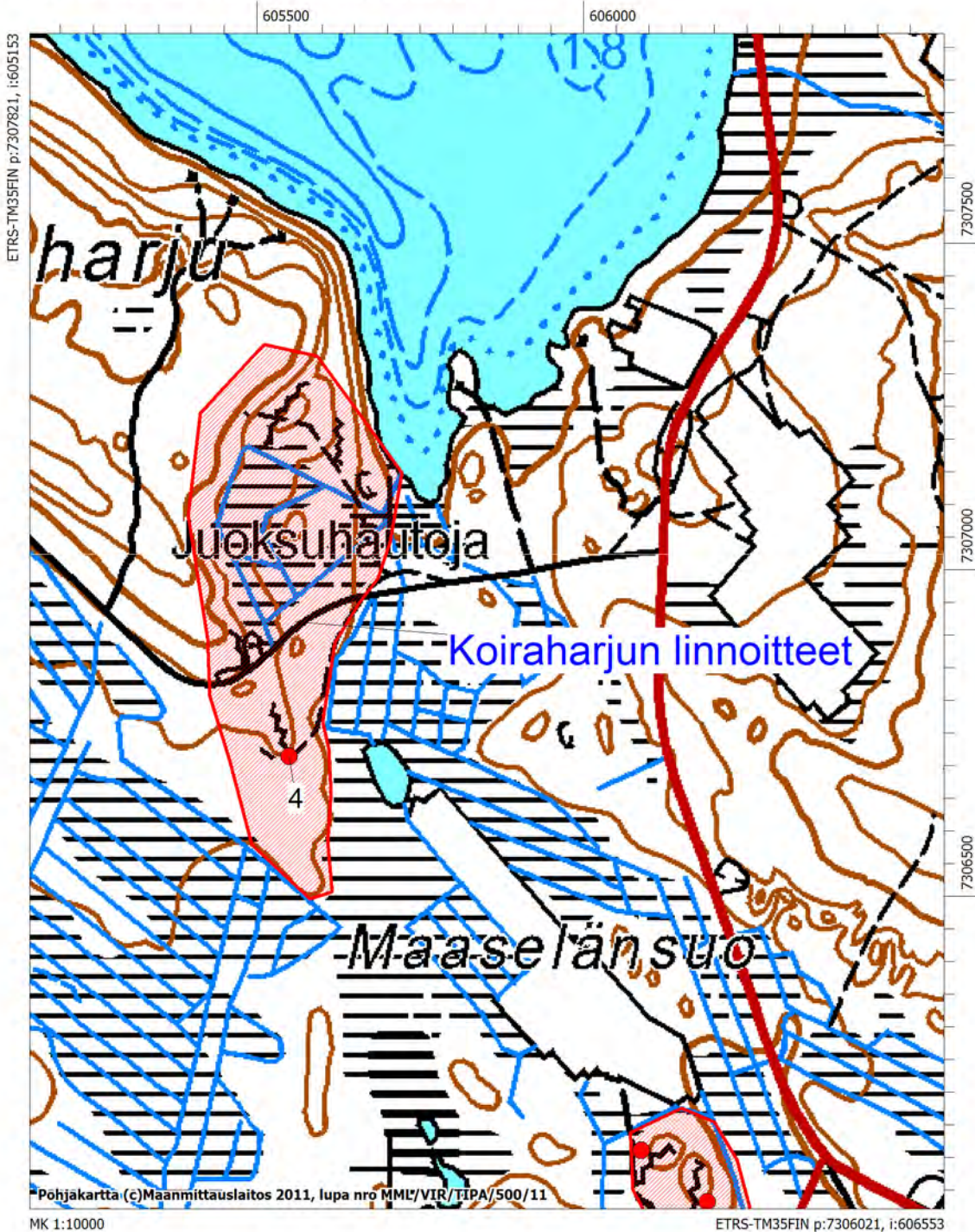
Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7304476, i:607054

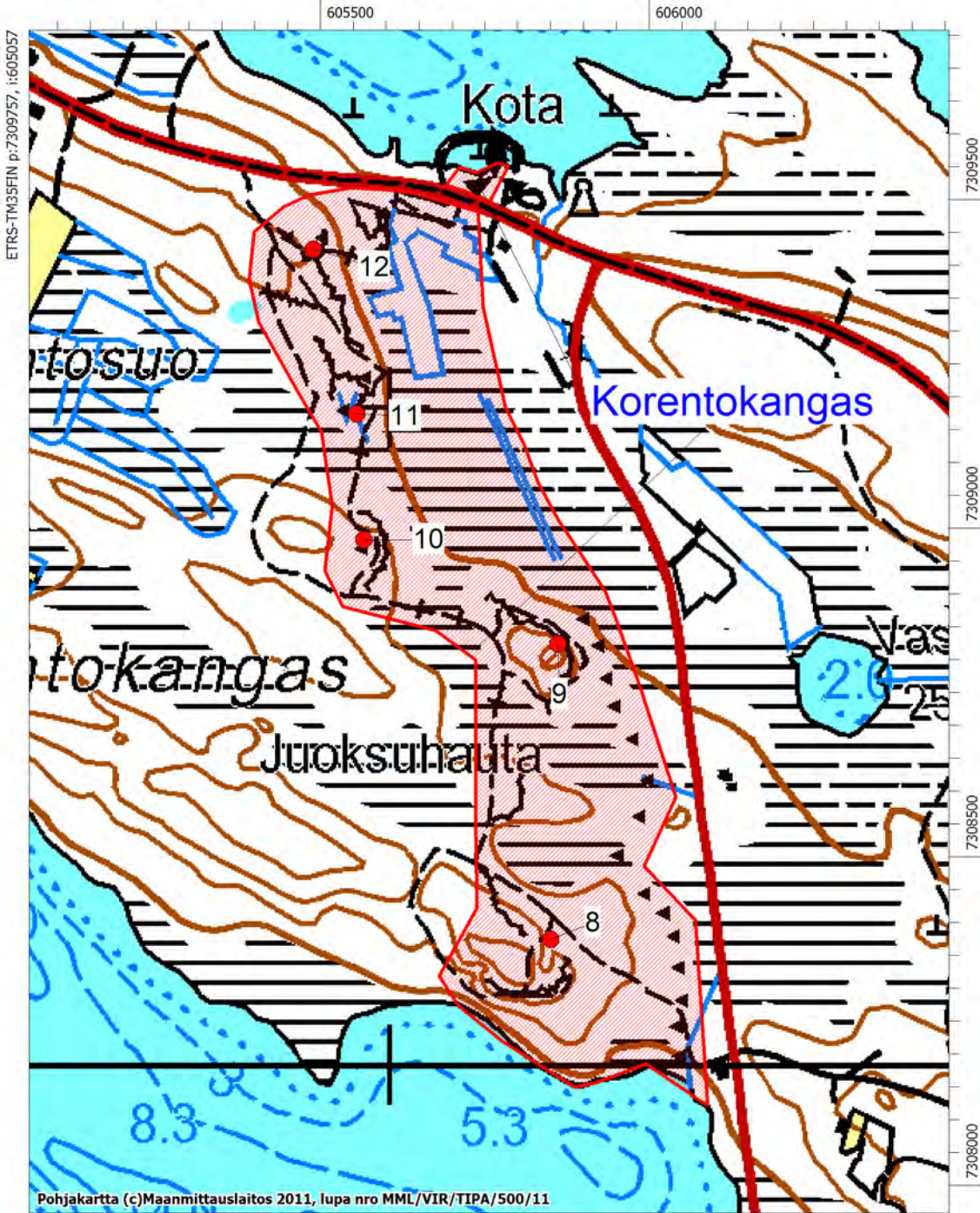
KUUSAMO, KARTTA 3

Koiraharjun linnoitteet 1000019896

KUUSAMO, KARTTA 4

Korentokangas 1000019897

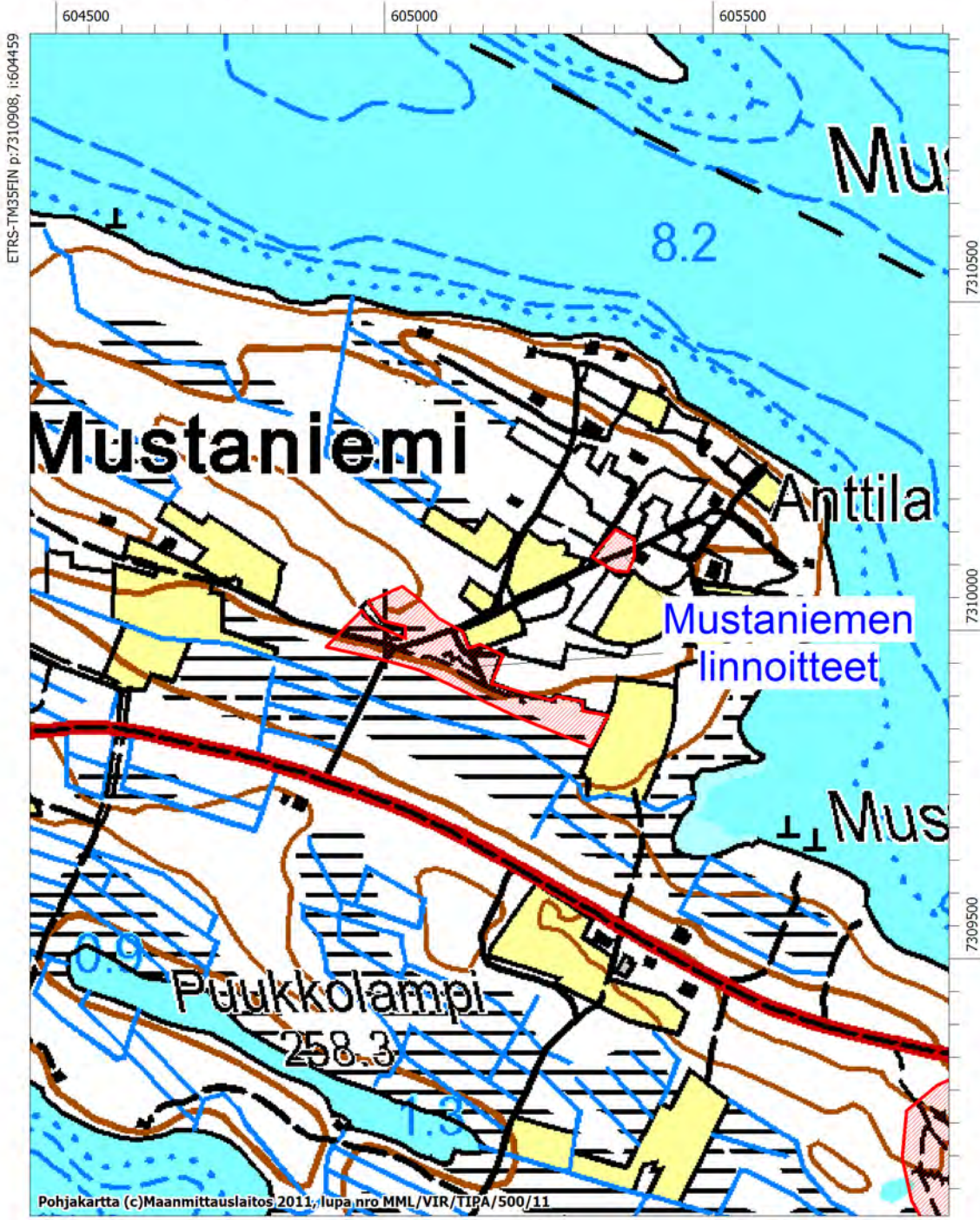

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7307957, i:606458

KUUSAMO, KARTTA 5

Mustaniemen linnoitteet 1000019898

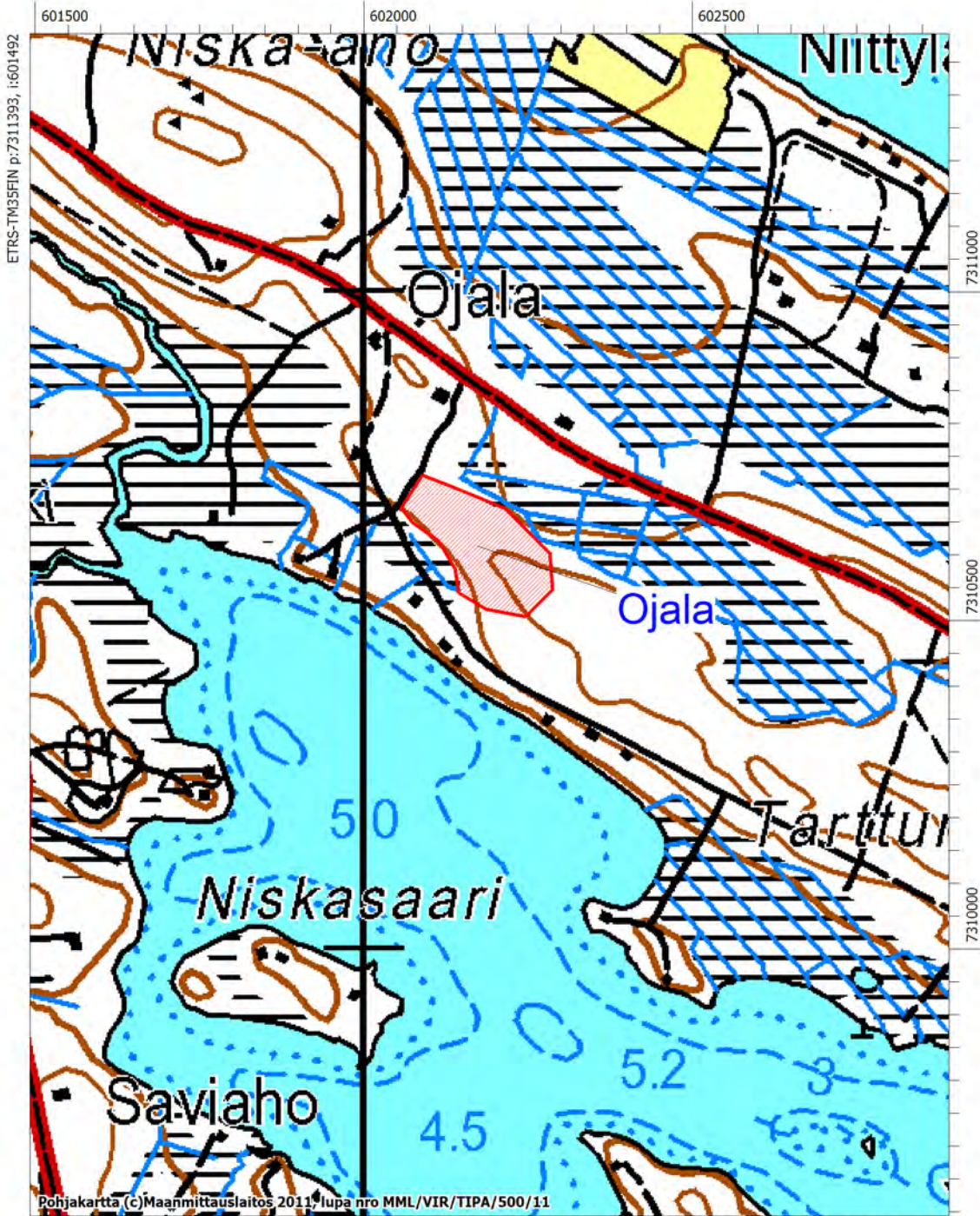

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7309108, i:605860

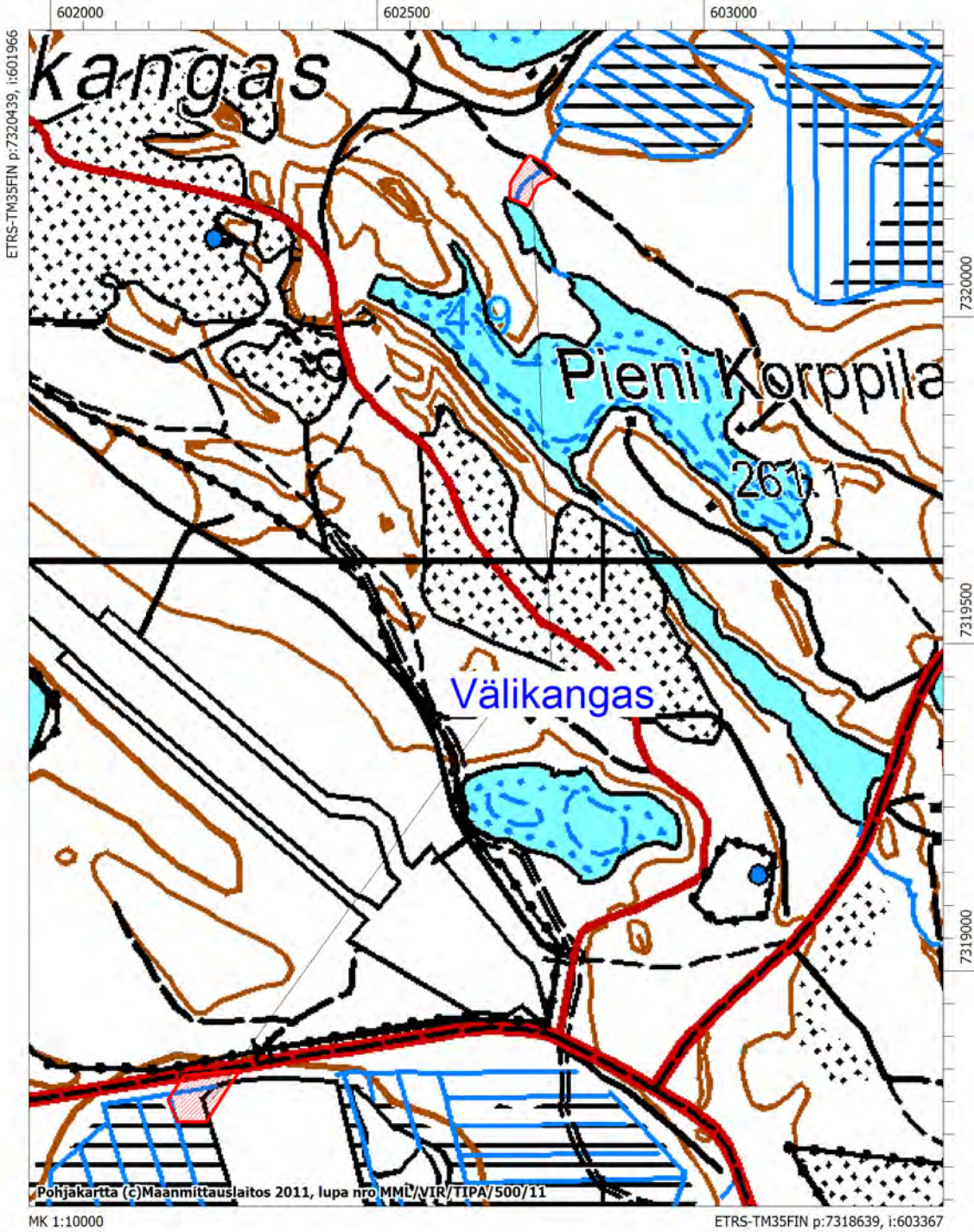
KUUSAMO, KARTTA 6

Ojala 1000019899

KUUSAMO, KARTTA 7

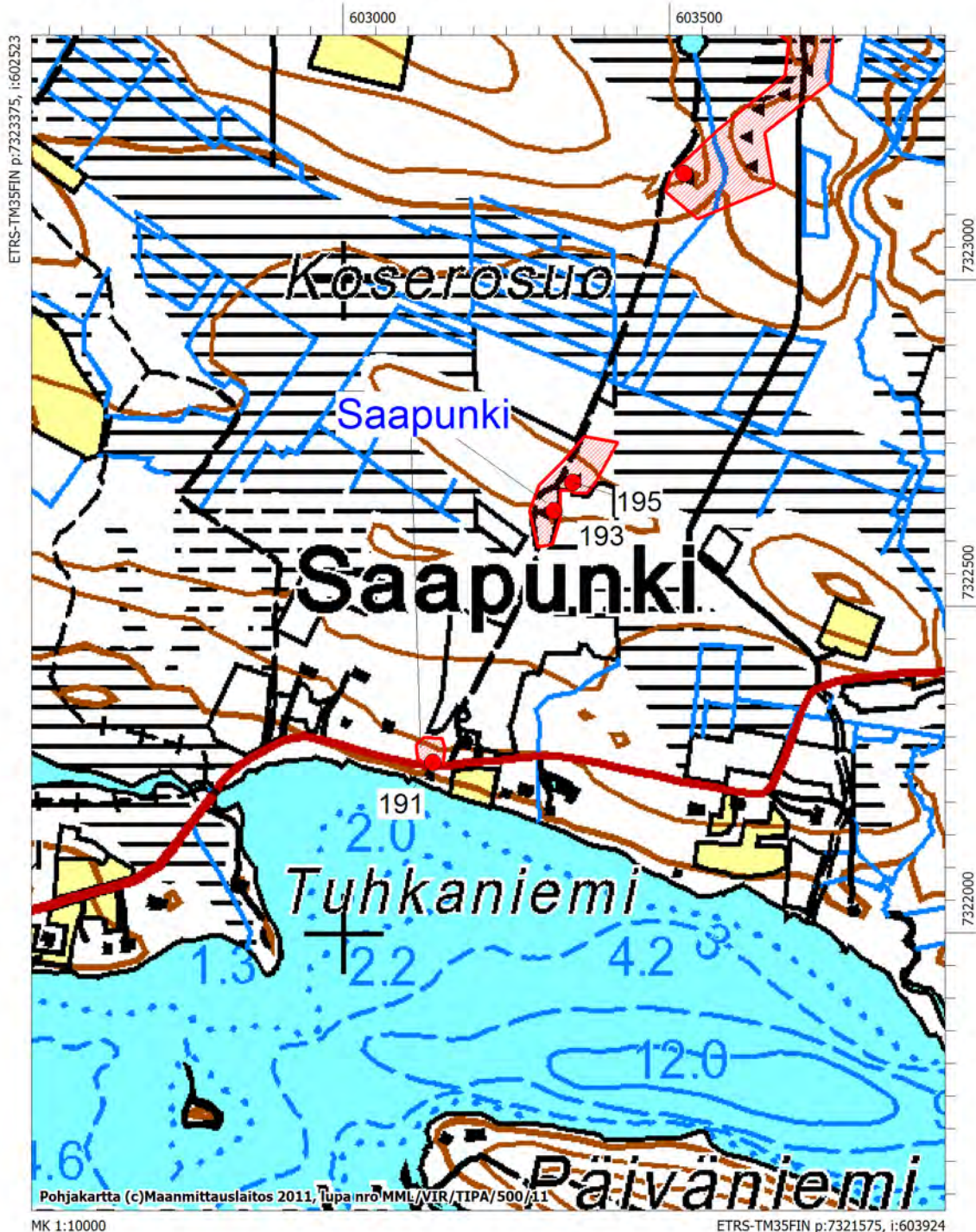
Väläkangas 1000019900

KUUSAMO, KARTTA 8

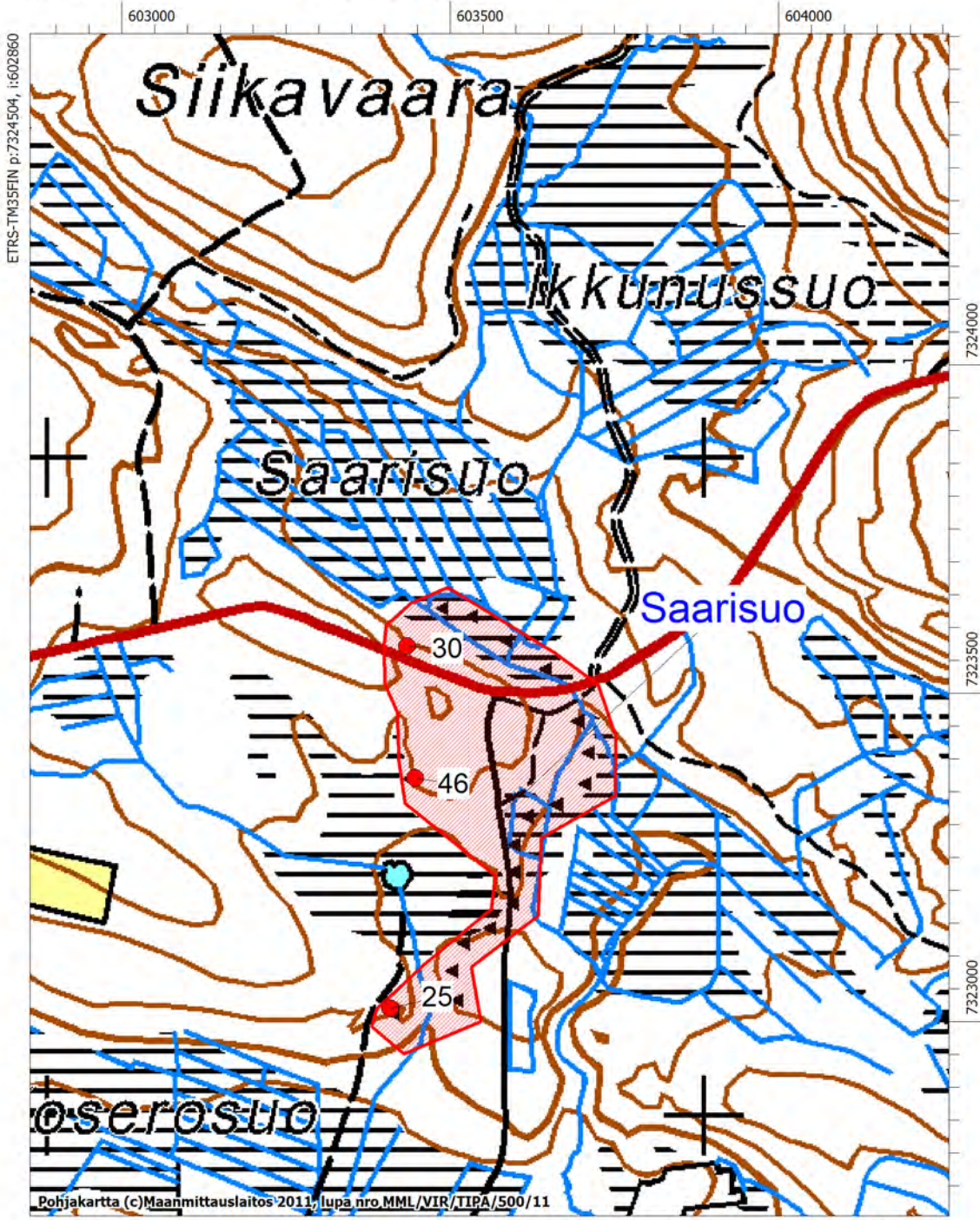
Saapunki

1000019902

KUUSAMO, KARTTA 9

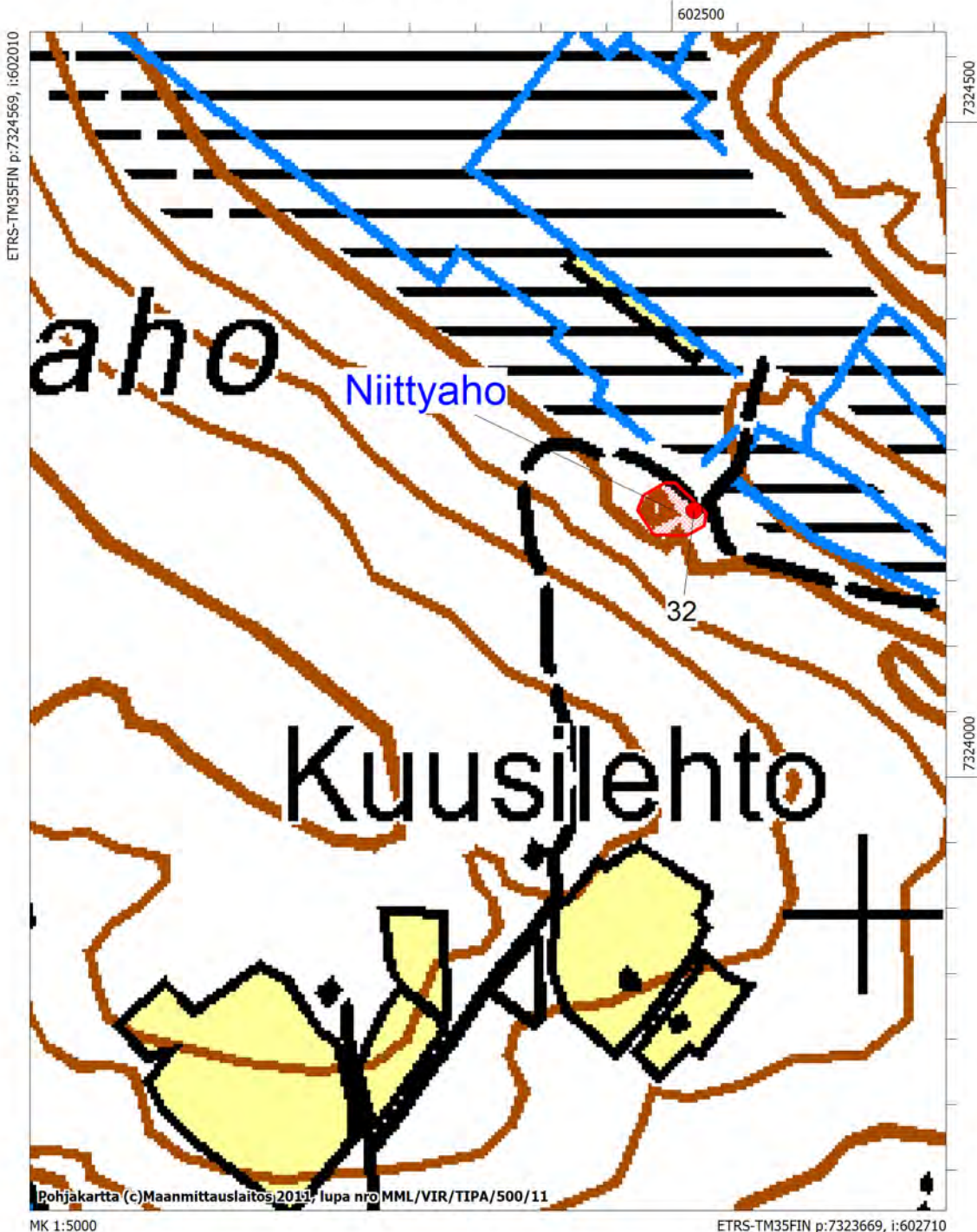
Saarisuo 1000019903

KUUSAMO, KARTTA 10

Niittyaho

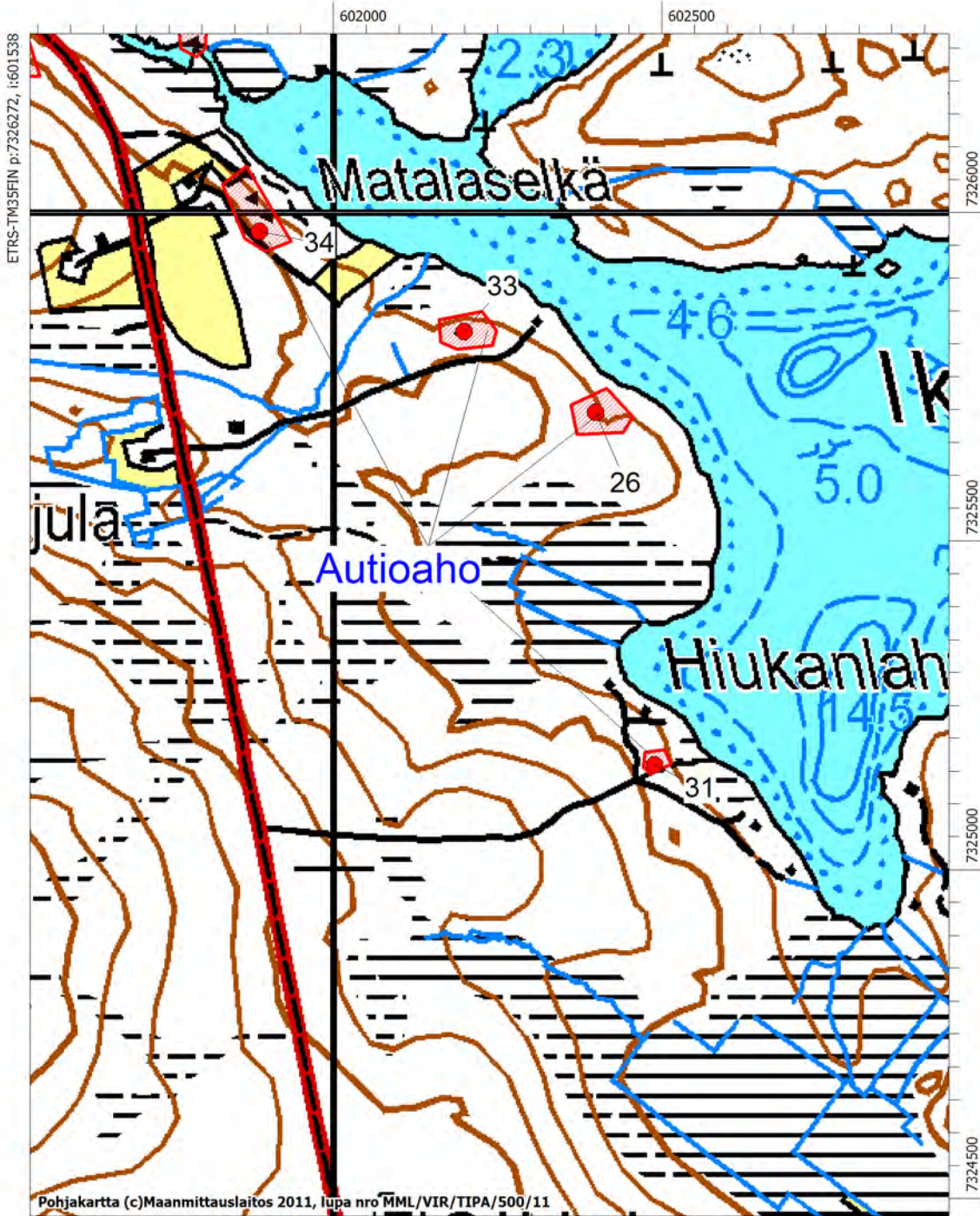
1000019904

KUUSAMO, KARTTA 11

Autioaho

1000019905

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11

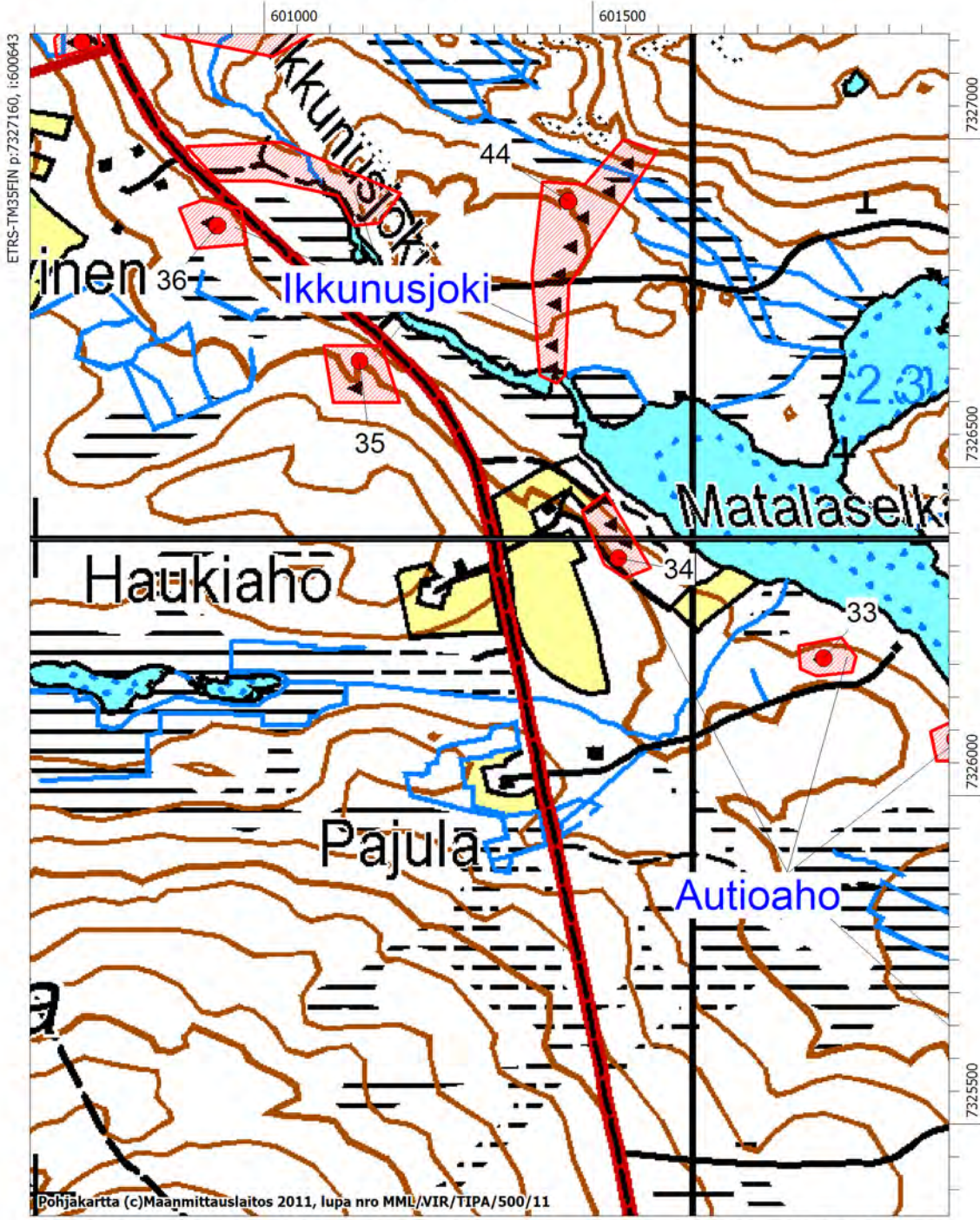
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7324472, i:602939

KUUSAMO, KARTTA 12

Ikkunusjoki

1000019906

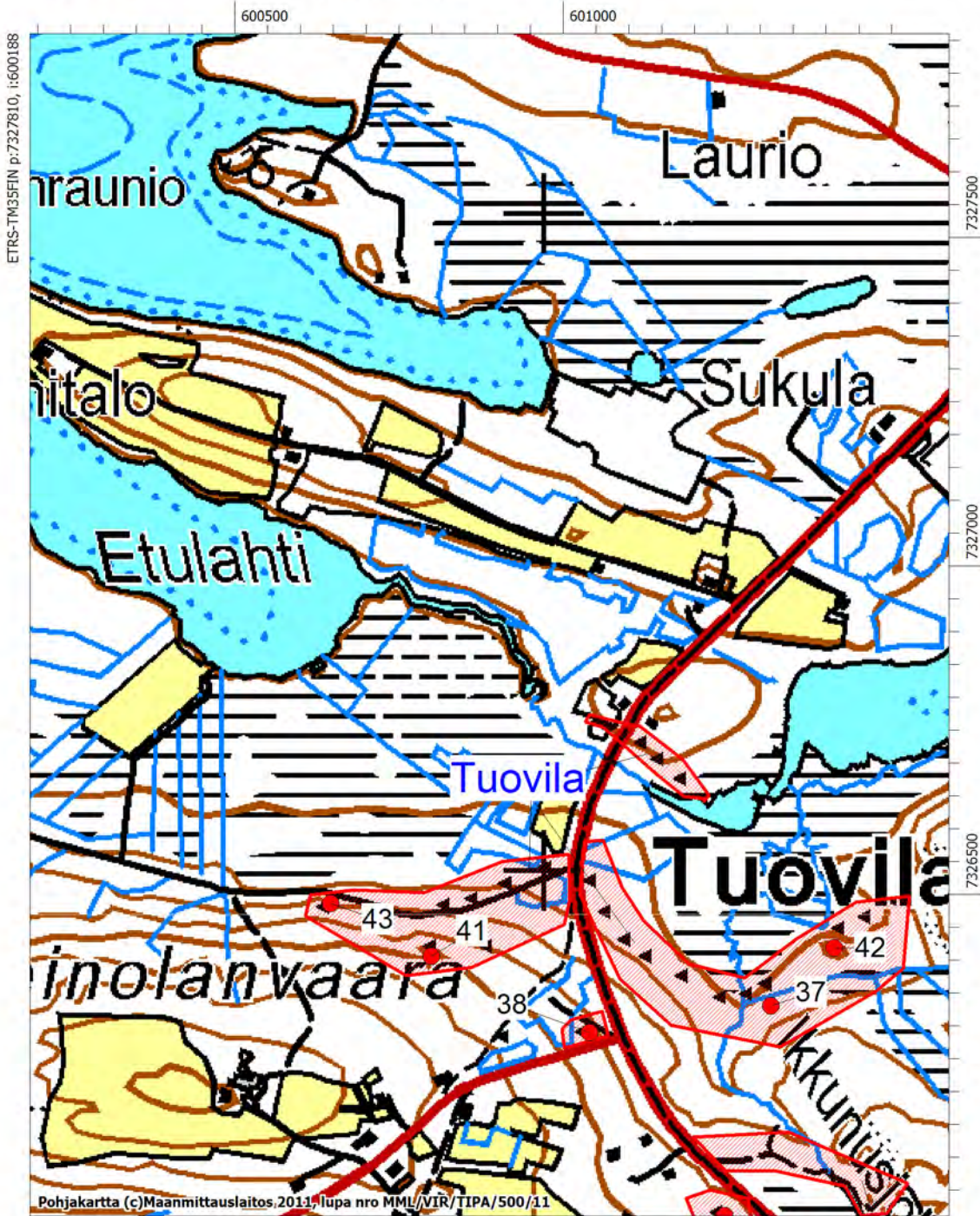
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7325360, i:602043

KUUSAMO, KARTTA 13

Tuovila

1000019907

ETRS-TM35FIN p:7327810, i:600188

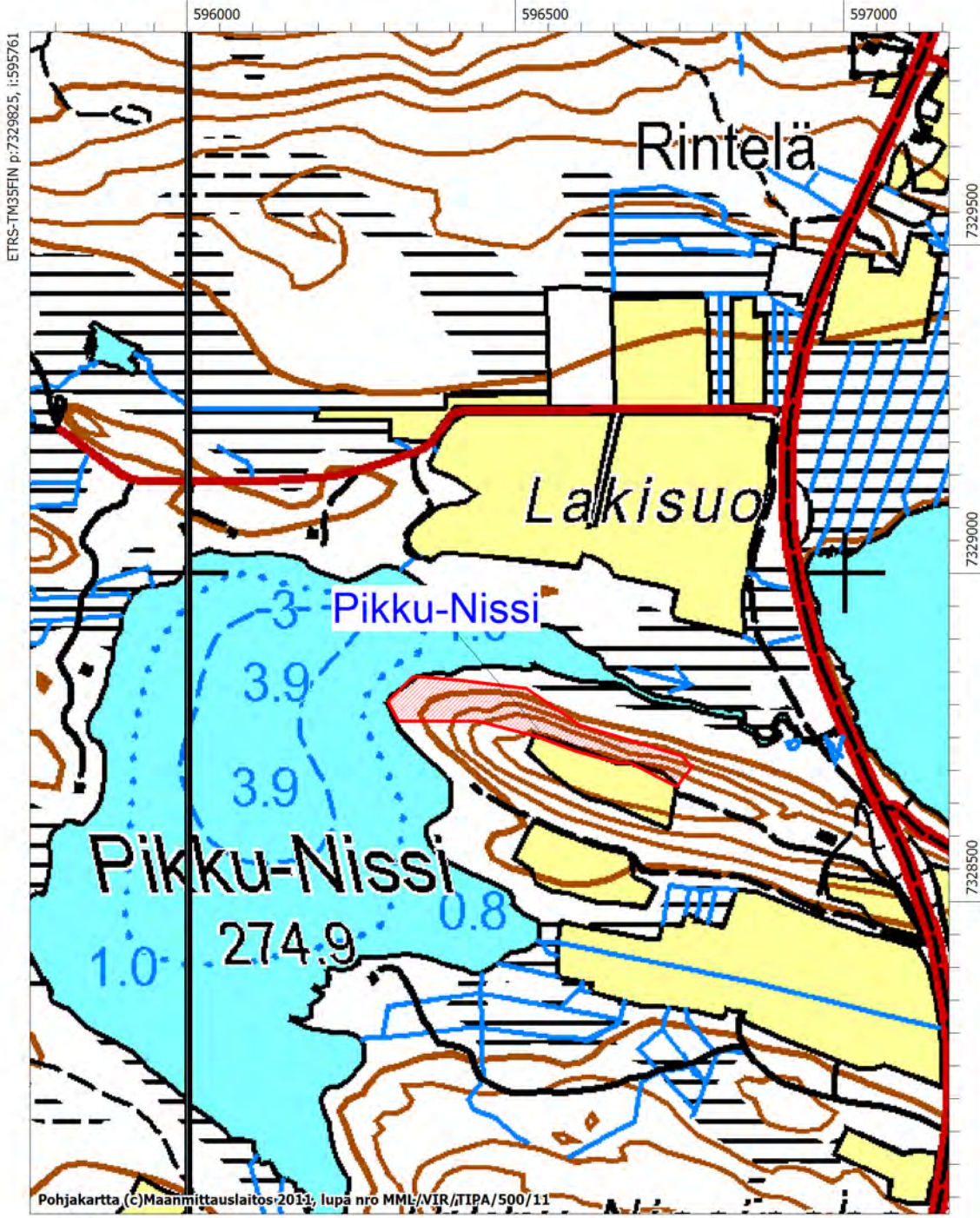
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7326010, i:601588

KUUSAMO, KARTTA 14

Pikku-Nissi

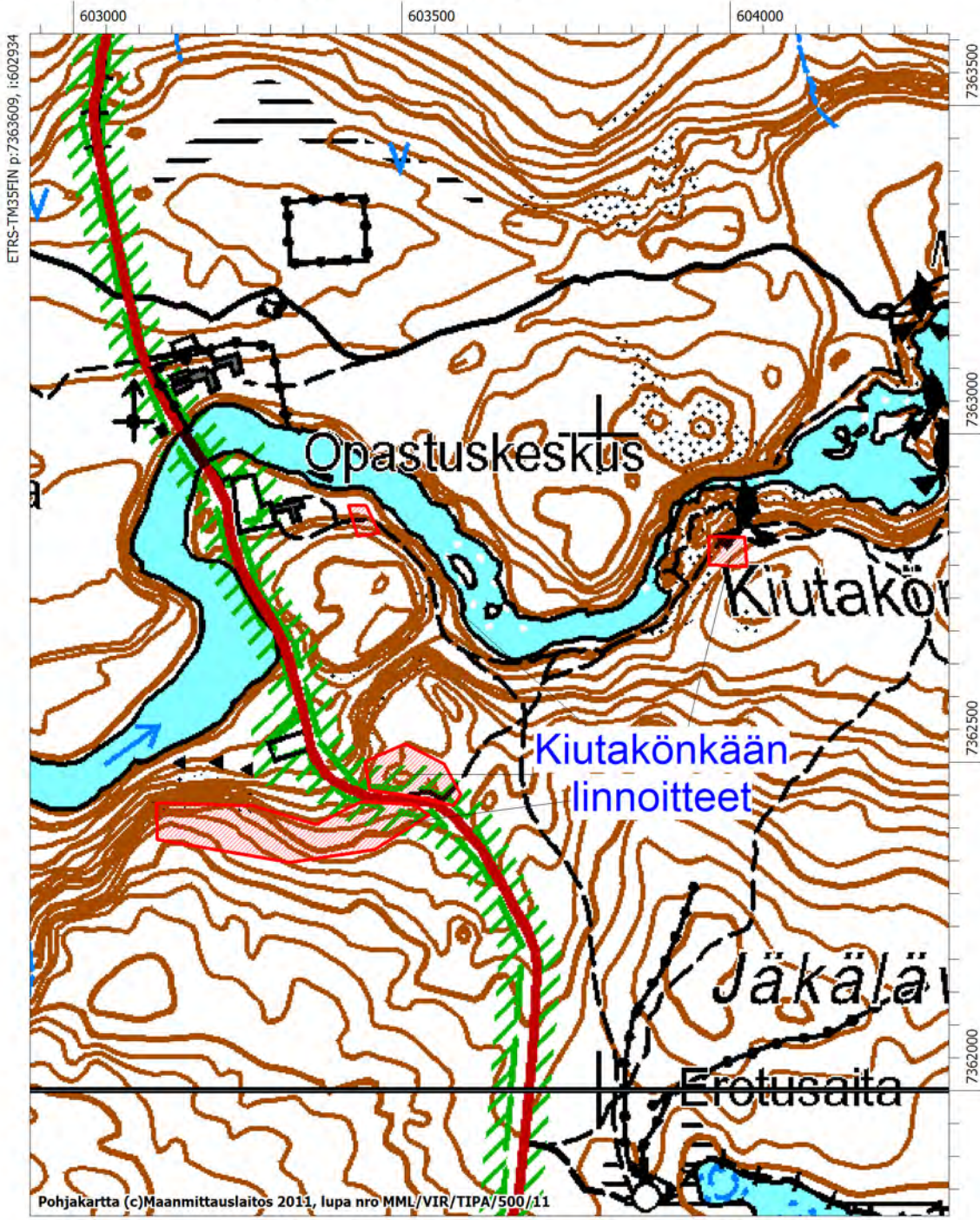
1000019909

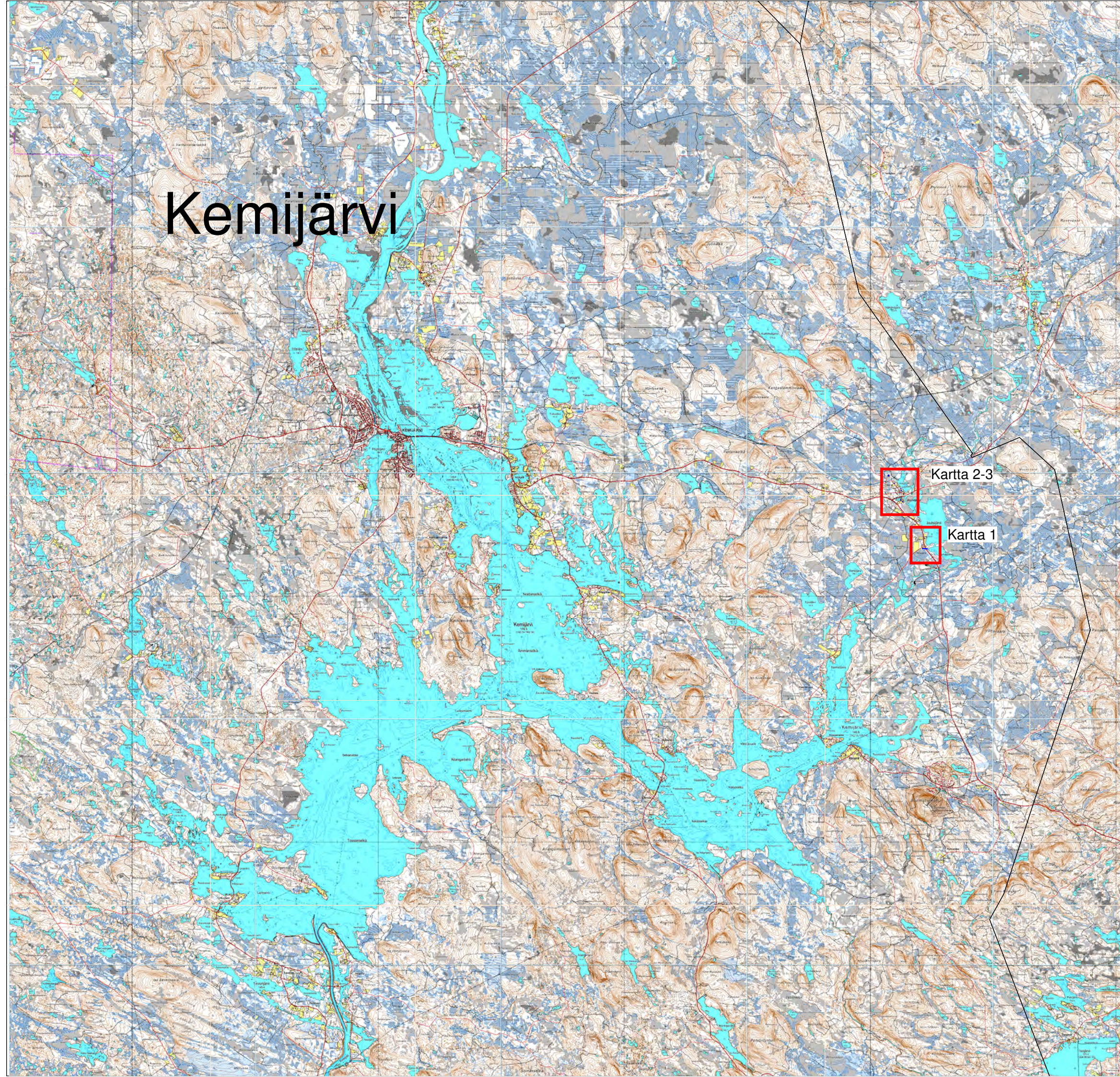
KUUSAMO, KARTTA 16

Kiutakönkään linnoitteet

1000019911

Kemijärvi

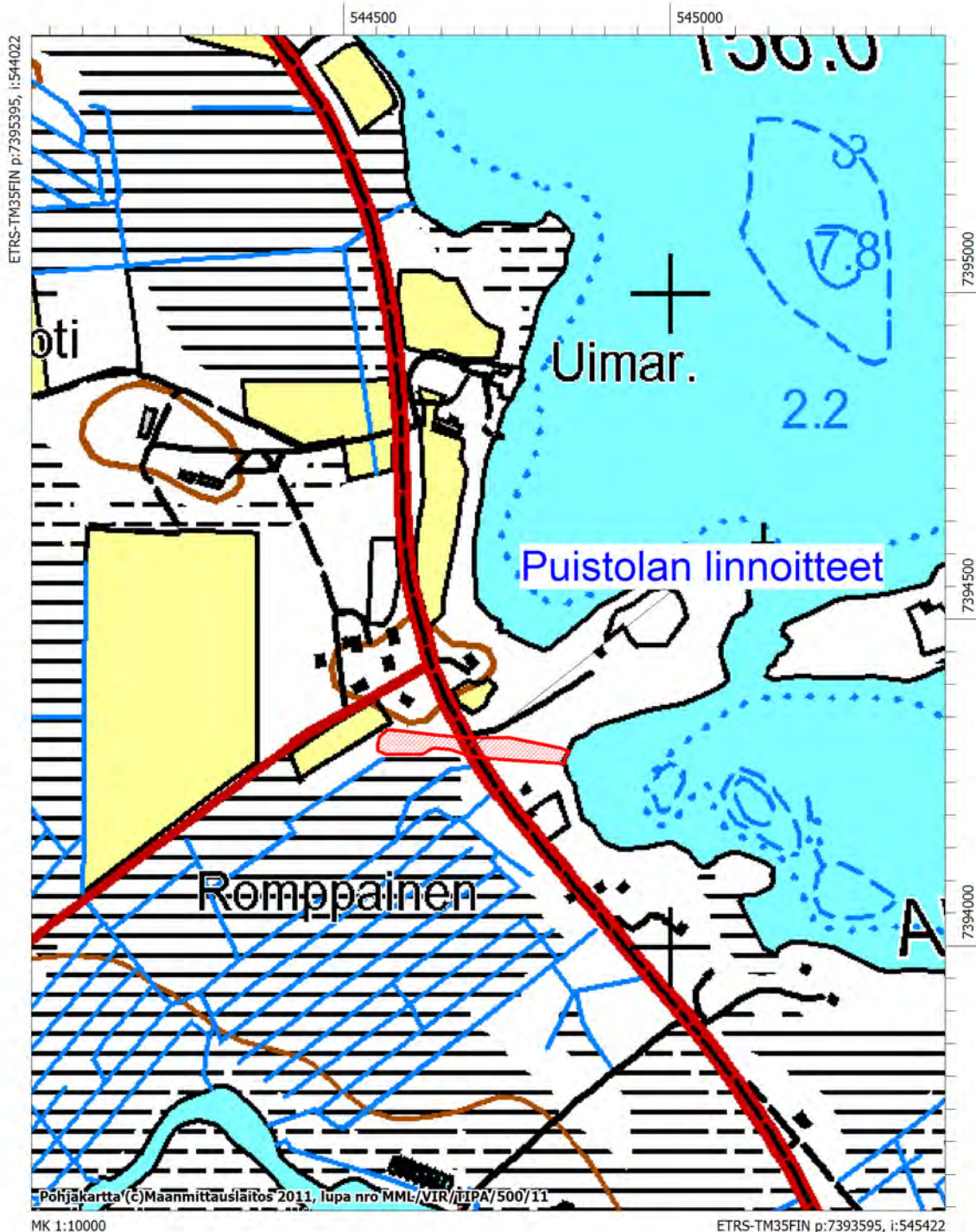
Kartta 2-3

Kartta 1

KEMIJÄRVI, KARTTA 1

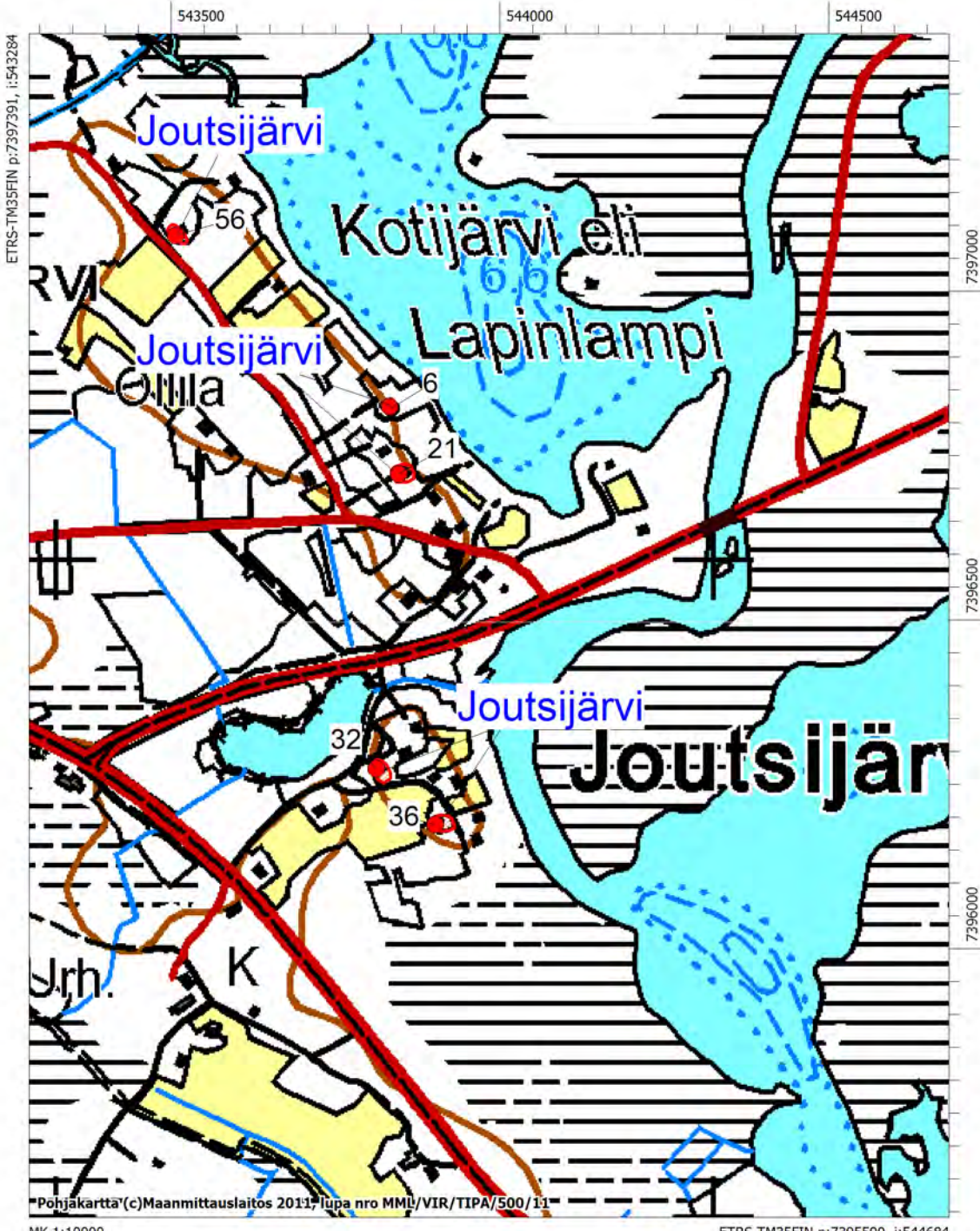
Puistolan linnoitteet 1000017996

KEMIJÄRVI, KARTTA 2

Joutsijärvi

1000017998

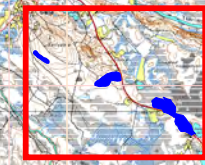
KEMIJÄRVI, KARTTA 3

Siltakangas

1000017997

Salla

Kartat 5-6

Kartta 4

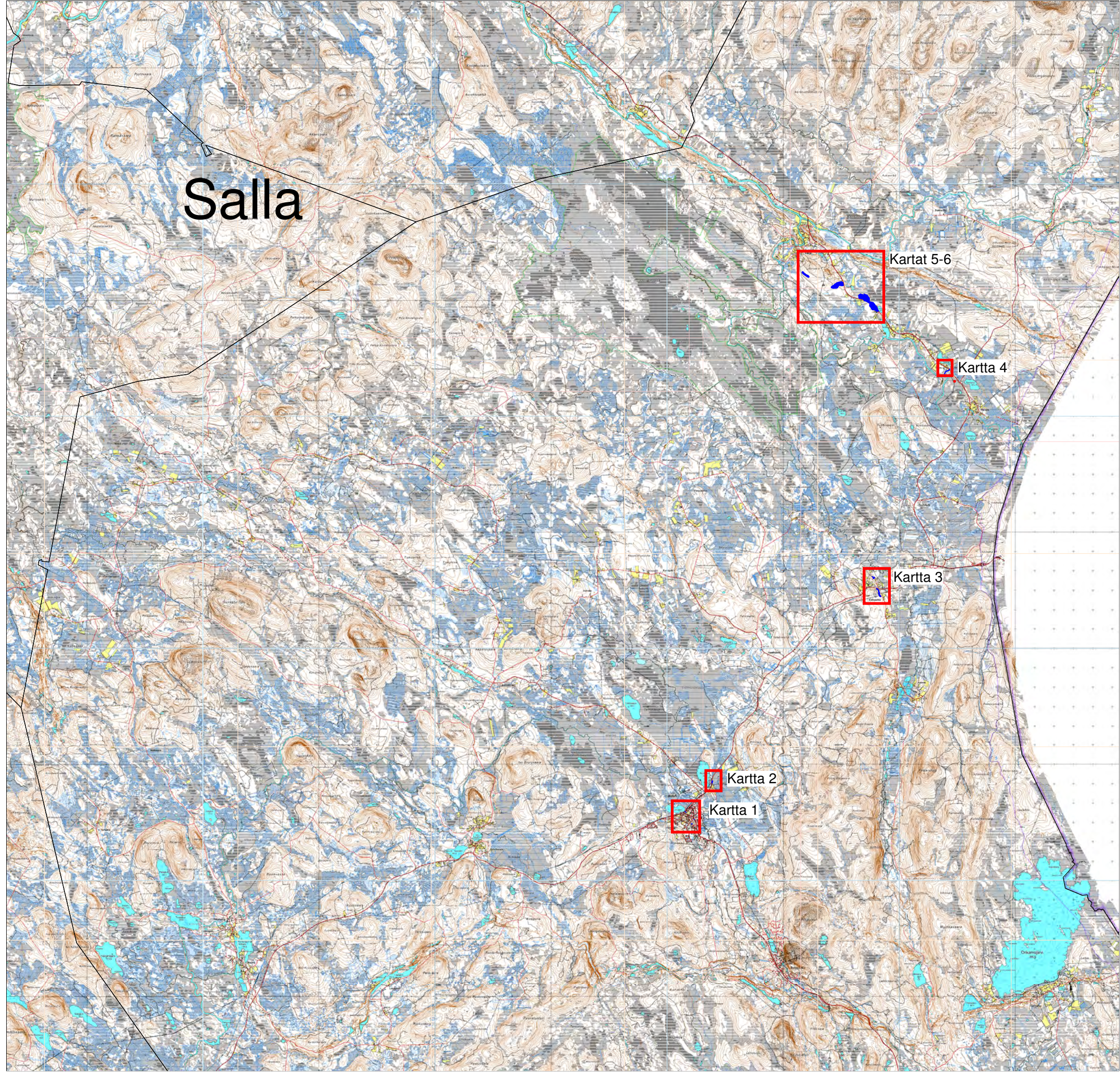
Kartta 3

Kartta 2

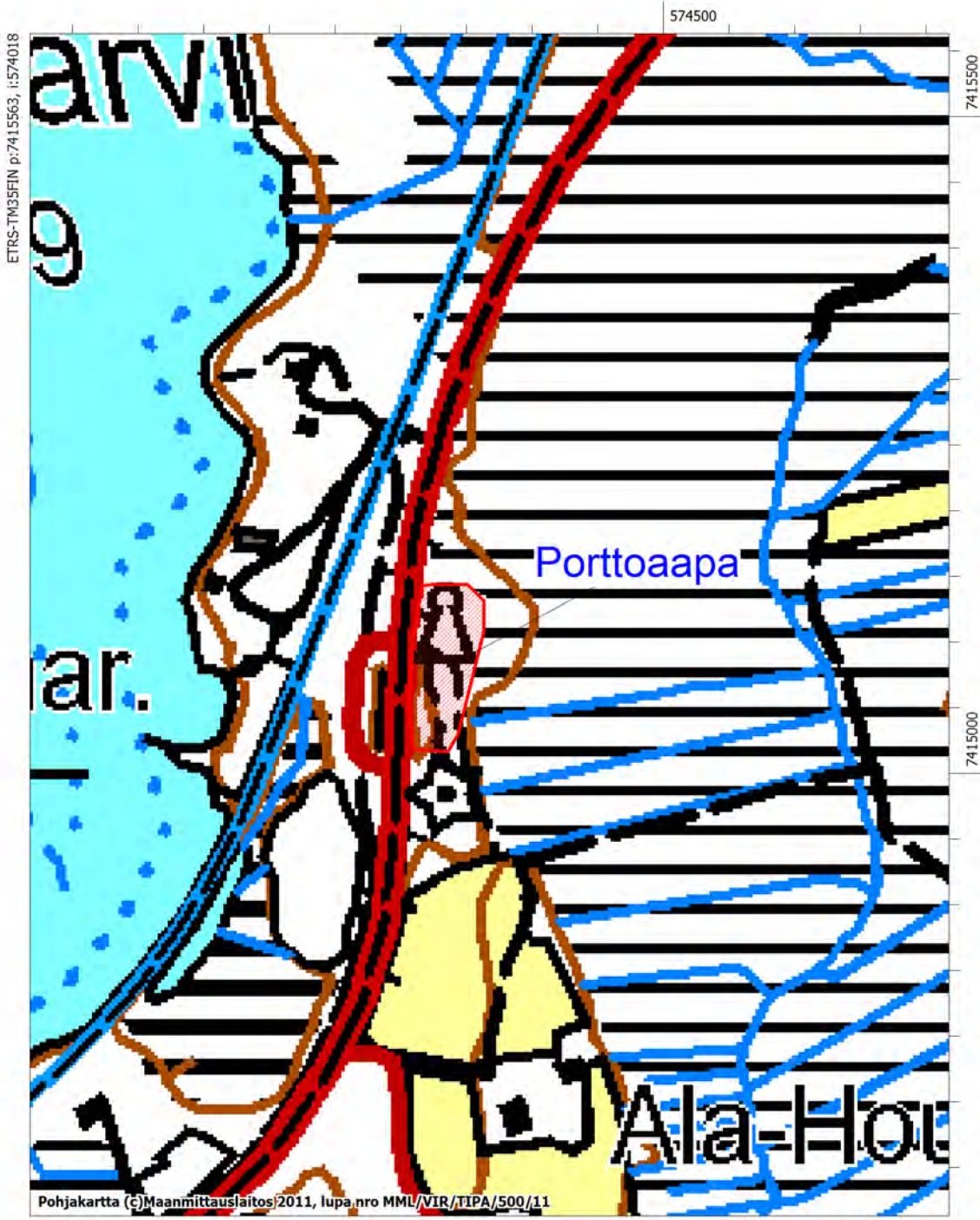
Kartta 1

SALLA, KARTTA 2

Porttoaapa

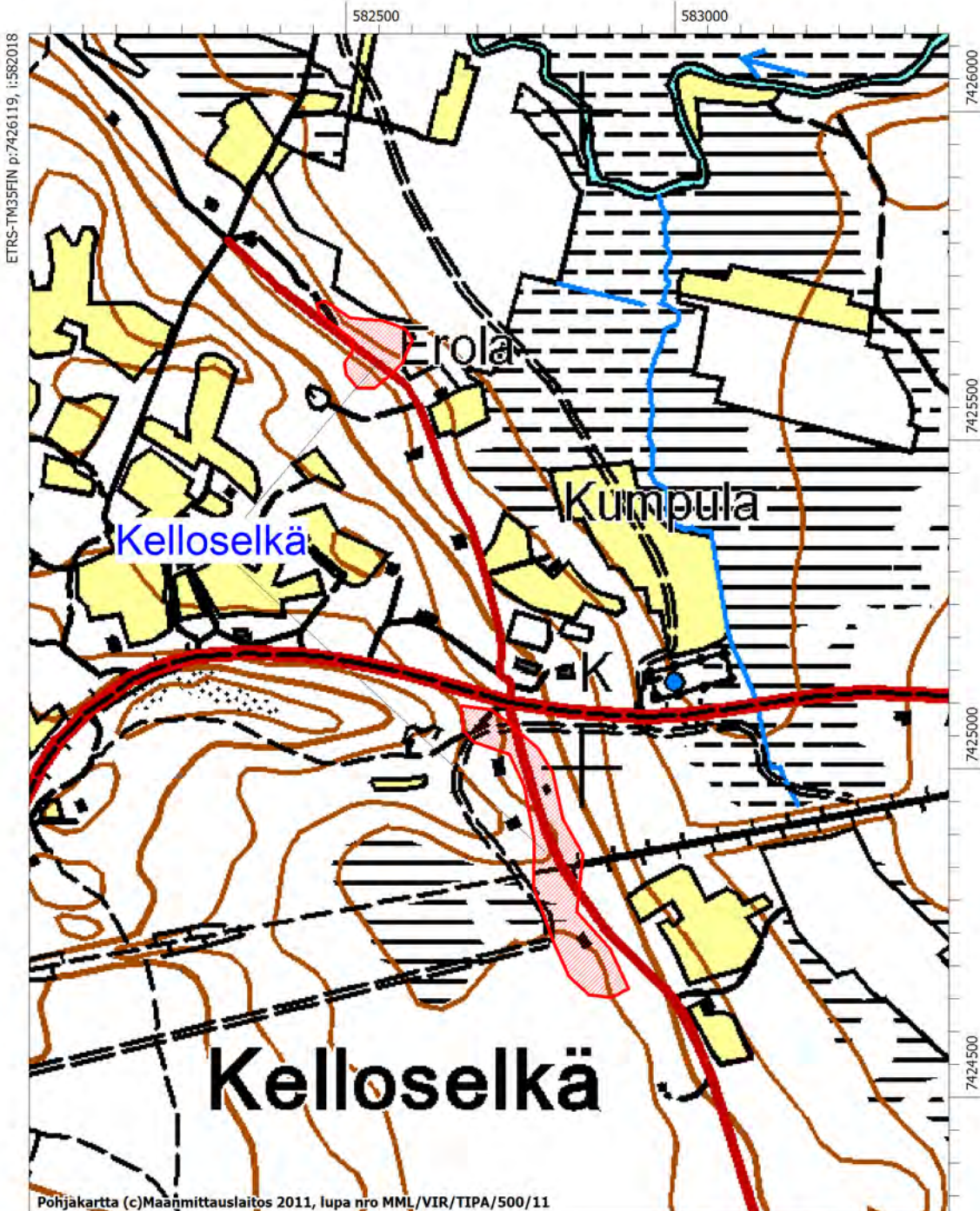
1000018000

SALLA, KARTTA 3

Kellosekä

1000018001

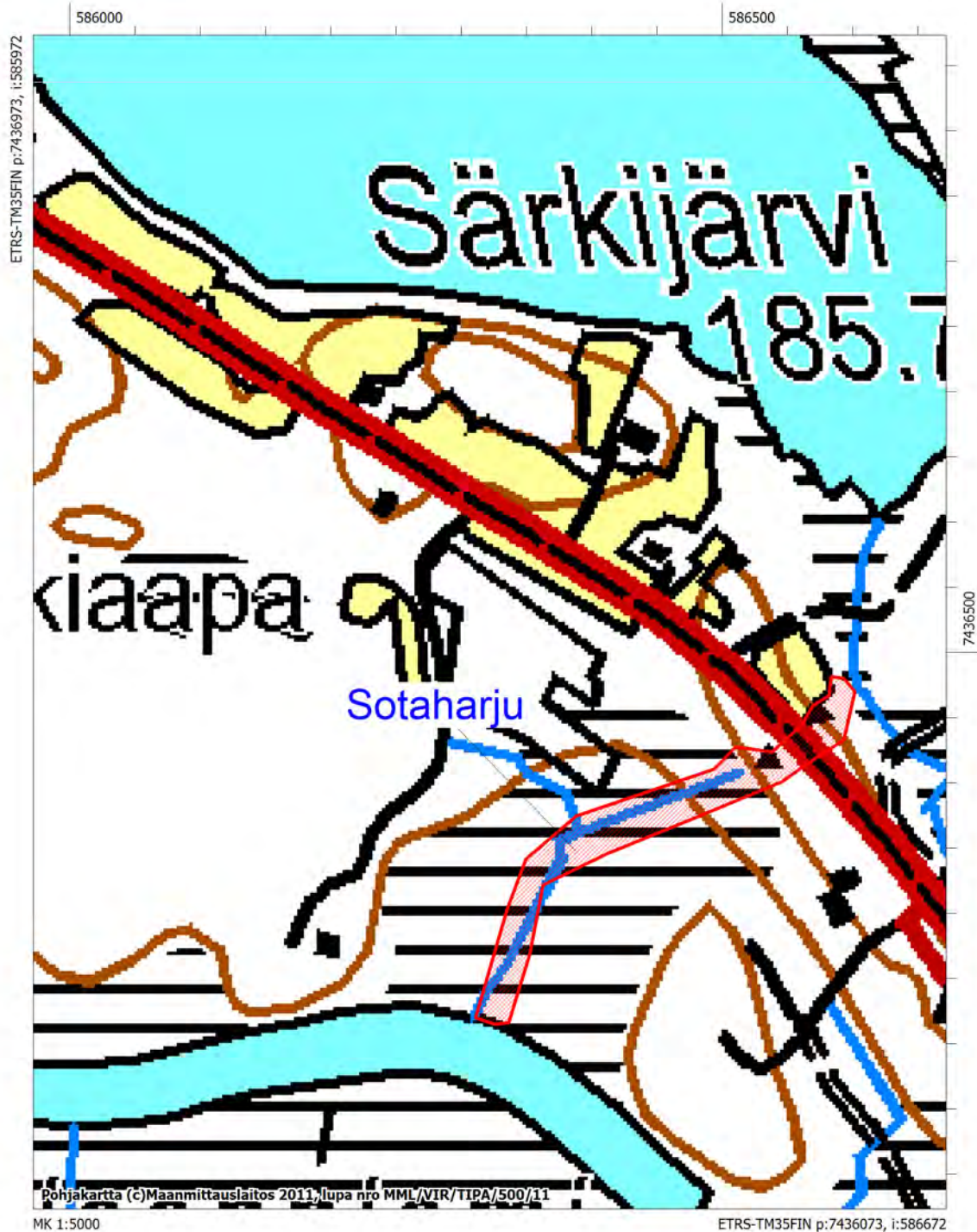
Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2011, lupa nro MML/VIR/TIPA/500/11
MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7424319, i:583418

SALLA, KARTTA 4

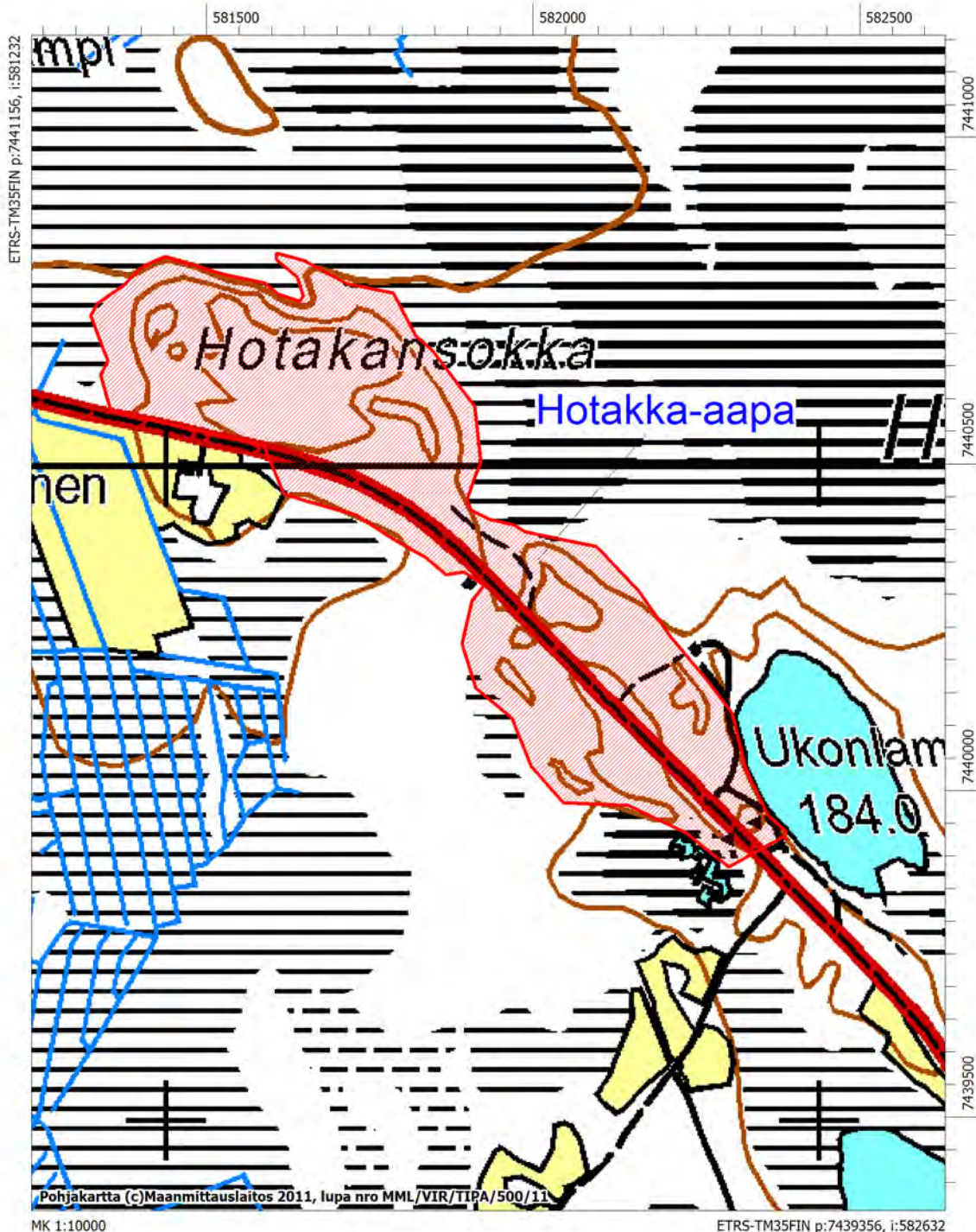
Sotaharju

1000018010

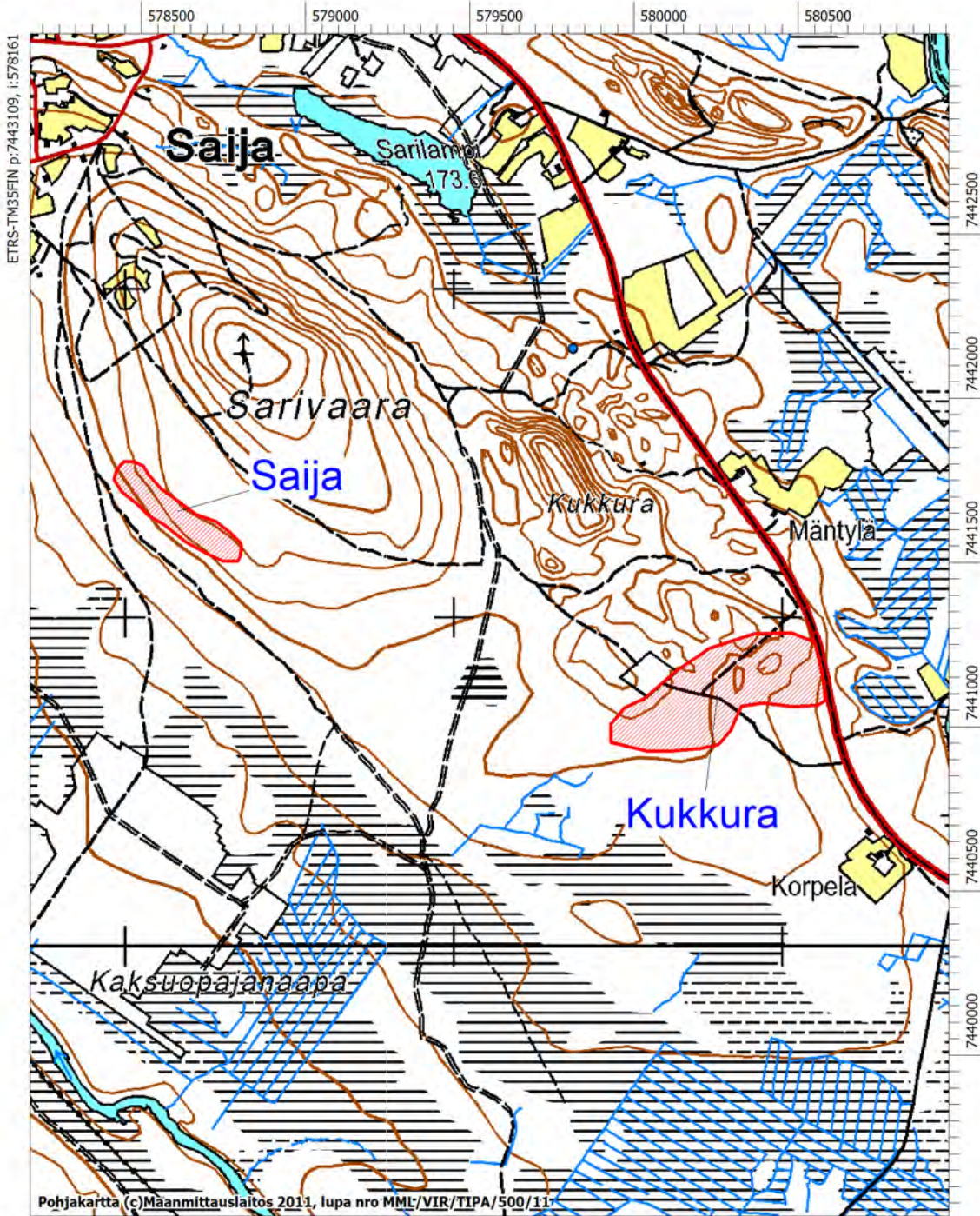
SALLA, KARTTA 5

Hotakka-aapa 1000018007

SALLA, KARTTA 6

Kukkura 1000018008
Saija 1000018009

MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:7439509, i:580962

Savukoski

Kartta 2

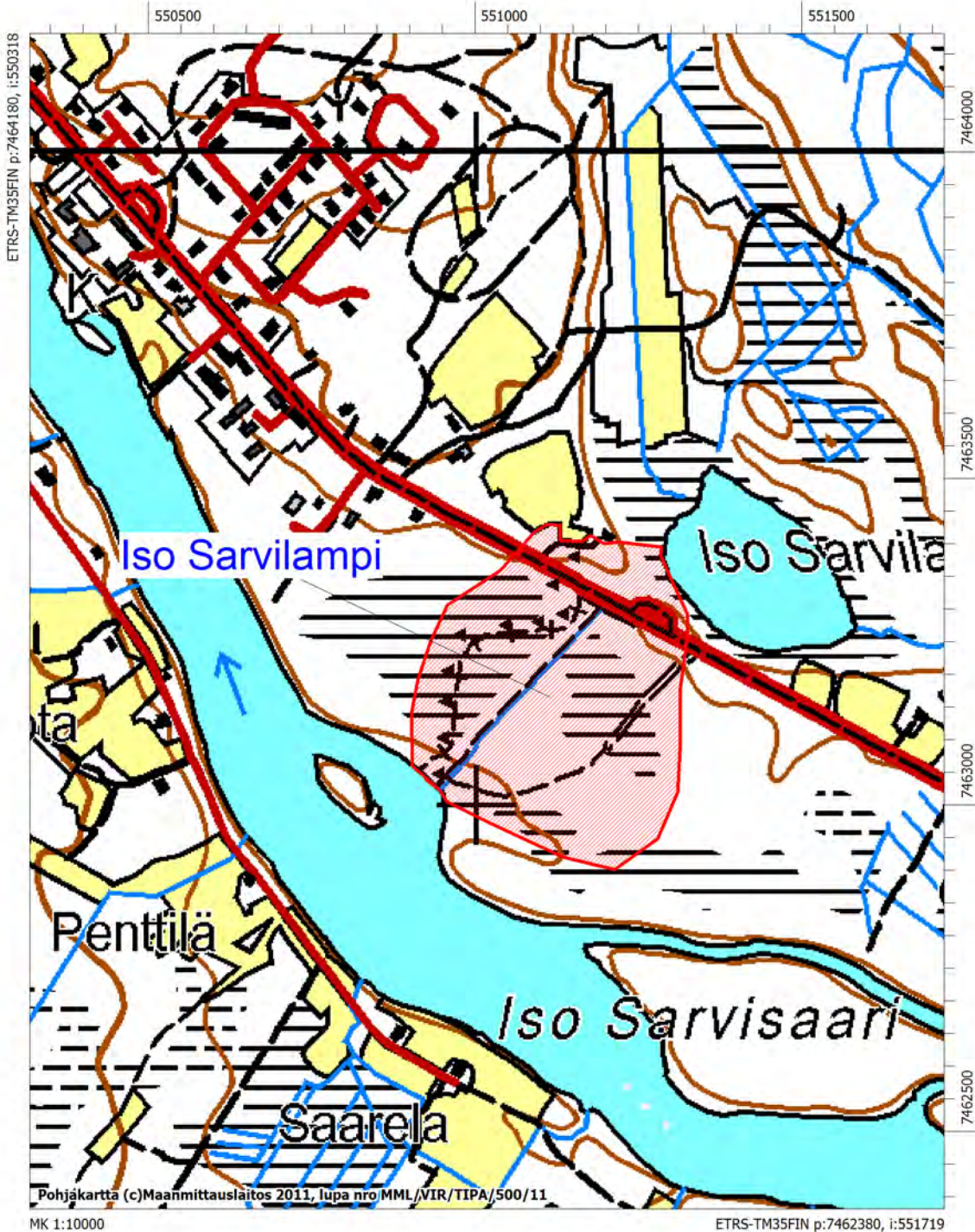
Kartta 1

SAVUKOSKI, KARTTA 1

Iso Sarvilampi

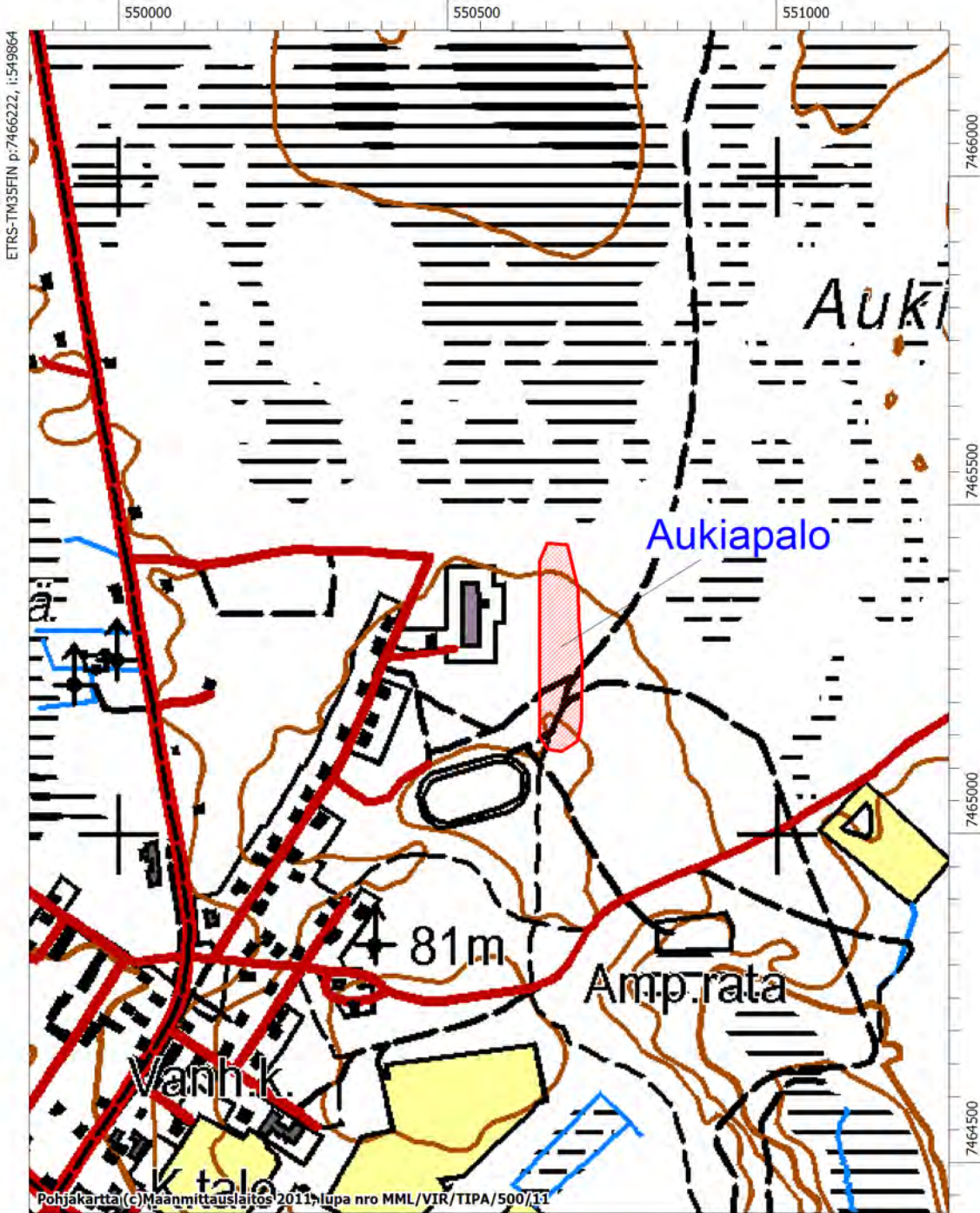
1000018011

SAVUKOSKI, KARTTA 2

Aukiapalo

1000018012

MK 1:10000

ETRS-TM35FIN p:7464422, i:551264